༄༅། འབྱོར་ཁེ་ལམ་རིམ།

བྲག་གཡབ་༸སྐྱབས་མགོན་བློ་ལྡན་ཤེས་རབ།༢༠༢༢ ཟླ་ ༢ ཚེས་ ༡༥

དཀར་ཆག

I

དཀར་ཆགའབྱོར་ཁེ་ལམ་རིམ་ཁ་སྐོང་ཅན་འདིའི་རྩོམ་པ་པོའི་ངོ་སྤྲོད་མདོར་བསྡུས། ���A ཀ༽ འབྱོར་ཁེ་ལམ་རིམ་མཛད་པ་པོ་བླ་མ་ཡེ་དབང་རིན་པོ་ཆེའི་རྣམ་ཐར་སྙིང་བསྡུས་དགེ་སློང་བསྟན་པ་དོན་
ལྡན་གྱིས་བྲིས་པ། རྣམ་ཐར་སྙིང་བསྡུས།��I
ཁ༽ སྔོན་གླེང་།���K ག༽ མཚམས་སྦྱོར་སུམ་བརྒྱ་པ།���1 ༡༽ ཐོག་མར་གླེང་སློང་བའི་གཏམ། ��1 ༢༽ ཆོས་ཀྱི་བགྲོ་གླེང་བྱེད་སྟངས། ��3
༣༽ ཆོས་སྐོར་བགྲོ་གླེང་བྱེད་མཁན་དང་། བླ་སློབ་ཀྱི་འབྲེལ་མཚམས། དེའི་དཀའ་རྙོག་སྐོར། ���������7
༤༽ ཆོས་དེ་དགོས་མཁོ་ཡོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་མཐོང་ན་དགའ་མོས་འབྱུང་ཐུབ་པ།������������������������������9 ༥༽ ཆོས་ལ་དོ་སྣང་སྐྱེ་ཐབས་བྱེད་སྟངས། ��12 ༦༽ མི་ཆོས་ཡ་རབས་སྤྱོད་བཟང་དེ་དམ་པའི་ལྷ་ཆོས་ཀྱི་རྨང་གཞི་ཡིན་པ།�����������������������������������14
༧༽ བྱམས་བརྩེའི་འགལ་ཟླར་གདོང་ལེན་སྐོར། ��20 ༨༽ ཉན་མོ ངས་པའི་རྣམ་རོ ག་གིས་སྡུག་བྟོ སྔལ་བསྐྱེད་སྟངས་དང་། དེ་རྣམས་ཆས་ཀོ ས་འགྱི ག་ནུས་པའི་སོ ར།ྐོ�����23
༩༽ བདེ་སྡུག་རྒྱུ་འབྲས་ལས་གྲུབ་ཡིན་ཚུལ་དང་། ཉྟོ ན་མོ ངས་པར་ཁ་ལོ་སྒྱུར་ཕྱོགས་ནང་ཆོ ས་ཀོ་གཞུང་དུ་གསལ་ཚུལ། ྱི ��29 ༡༠༽ ནང་ཆོས་ཀྱི་གཞུང་གི་བརྗོད་དོན་གསུམ་དུ་དབྱེ་བ།���31
༡༡༽ ཐུབ་པའི་ཆས་འདིའི་ཁྱད་ཆོ ས་དང་། དེ་རིགས་པས་དཔྱད་བཟོ ད་ཅིང་། དེང་དུས་ཚན་རིག་དང་མི་འགལ་བ། ོ ��33 ༡༢༽ ནང་ཆོས་ཀྱི་ནུས་པ་ནི། ཉམས་སུ་ལེན་པ་པོ་ཁོ་ནའི་ངོས་ནས་ཐོན་དགོས་པ། ����������������������36
༡༣༽ ནང་ཆོས་ཉམས་ལེན་བྱེད་ཟེར་བའི་གཙོ་བོ་གང་ཡིན་པ། ��37 ༡༤༽ ནང་ཆོས་ཉམས་ལེན་ཁོངས་སུ་ཁ་ཏོན་དགེ་སྦྱོར་དང་། ཕྱག་མཆོད་སྦན་གཏྱིོང་སོགས་ཀྱང་གལ་ཆེ་བ།����40
༡༥༽ ནང་ཆོས་ཉམས་ལེན་གྱི་སྤུས་ཚད་སྐོར།��42

དཀར་ཆག

II

༡༦༽ ཐུབ་བསྟན་འཛིན་སྐྱོང་སྤེལ་མཁན་རྟེན་གྱི་ཁྱད་པར།�� 49

༡༧༽ ནང་ཆོས་གཤའ་མ་དང་། ནང་པའི་ཆོས་ཀྱི་རིག་གཞུང་། དམངས་ཁྲོད་ཀྱི་ཆོས། ��������������������53
༡༨༽ མཆོག་གསུམ་དང་། དཀོན་མཆོག ལྷ་སོགས་ལ་ཡིད་ཆེས་བྱེད་སྟངས། �����������������������������56 ༡༩༽ དོན་བསྡུ་བ་དང་། མཇུག་གི་གཏམ།�� 60 ང༽ འབྱོར་ཁེ་ལམ་རིམ་གྱི་ས་བཅད།�� 63

ཅ༽ འབྱོར་ཁེ་ལམ་རིམ་ཞལ་སྐོང་༸རྒྱལ་བའི་ཐུགས་བཅུད།...78 ༡༽ མཆོད་པར་བརྗོད་དེ་རྩོམ་པར་དམ་བཅའ་ཞིང་། སྣོད་ལྡན་ཉན་པར་བསྐུལ་བ།��������������������������� 78 ༢༽ བཤེས་གཉེན་བསྟེན་ཚུལ།��91 ༣༽ དལ་འབྱོར།���134 ༤༽ སྐྱེས་བུ་ཆུང་ངུའི་ཐོག་མ་འཆི་བ་མི་རྟག་པའི་སྐོར།���141 ༥༽ ངན་སོང་སྡུག་བསྔལ།��156 ༦༽ སྐྱབས་འགྲོ��� 174 ༧༽ ལས་འབྲས།��194 ༨༽ སྐྱེས་བུ་འབྲིང་གི་སྐོར།�� 212 ༩༽ སྐྱེས་བུ་ཆེན་པོའི་སྐོར།��� 245 ༡༠༽ མཇུག་གི་གཏམ།��� 308 མཛད་བྱང་དང་སྨོན་ཚིག���312 མཇུག་བྱང་།���313

འབྱོར་ཁེ་ལམ་རིམ་ཁ་སྐོང་ཅན་འདིའི་མཛད་པ་པོའི་ངོ་སྤྲོད་མདོར་

A

འབྱོར་ཁེ་ལམ་རིམ་ཁ་སྐོང་ཅན་འདིའི་མཛད་པ་པོའི་ངོ་སྤྲོད་མདོར་བསྡུས།

ལམ་རིམ་ཁ་སྐོང་འདི་བཞིན་རྩོམ་གནང་
མཛད་པ་པོ་ནི། ༡༩༤༠ ལོར་བོད་ཡུལ་ཤར་
ཕྱོགས་མི་ཉག་ཡུལ་དུ་སྐུ་བལྟམས་ནས། བྲག་
གཡབ་༸སྐྱབས་མགོན་སྐུ་ཕྲེང་བརྒྱད་པའི་ཡང་
སྲིད་དུ་ངོས་འཛིན་ཞུས་པ་ཞིག་རེད། ༸སྐྱབས་མགོན་མཆོག་ནི་བོད་ཀྱི་སྤྲུལ་སྐུའི་གདན་ཐོབ་
མཐོ་རིམ་”རྒྱལ་སྤྲུལ་”དང་། ”ནང་གི་ཧོ་ཐོག་ཐུའི་
” ཁོངས་སུ་གཏོགས་ཤིང་། ནོ་མིན་ཧན་གྱི་གོ་
གནས་ཀྱང་ཡོད། དགུང་ལོ་གཞོན་པའི་དུས་དེར་
ཆབ་མདོ་མངའ་ཁུལ་དང་། བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་
ཁོངས་མཐོ་རིམ་མཚན་གནས་སྣ་ཚོགས་ཕུལ།
གདན་ས་ཆེན་པོ་དཔལ་ལྡན་འབྲས་སྤུངས་སུ་གཞུང་ཆེན་སློབ་གཉེར་དང་། ཆོས་བཀའ་གསན་བཞེས་ལོ་དྲུག་ཙམ་རིང་གནང་།
༡༩༥༩ ལོར་བོད་ནས་འཕགས་ཡུལ་དུ་ཕེབས་རྗེས་སློབ་གཉེར་འཕྲོ་སྐྱོང་གིས་དགེ་བཤེས་
ཀྱི་ཕྱག་ཁྱེར་ཐོབ།
༡༩༦༢ སྐོར་ནས་བོད་ཀྱི་ཤེས་རིག་དང་འབྲེལ་བའི་ཕྱག་ལས་འདྲ་མིན་གནང་། རིས་མེད་
བླ་མ་རྣམས་ལས་ཆོས་བརྒྱུད་སོ་སོའི་མདོ་སྔགས་ཀྱི་གསུང་ཆོས་དང་། རིག་གནས་ཁག་
གསན། ད་ལྟའི་བར་དུ་ལྗགས་བསྙེན་གྱི་རིམ་པ་སྔ་རྗེས་དུ་མ་གནང་།
༡༩༦༦ ལོར་རྗར་མེ་ནིའི་གྲོང་ཁྱེར་རྦོན་(Bonn)གྱི་གཙུག་ལག་སློབ་གྲྭ་ཆེན་མོས་གདན་
ཞུས་ལྟར་ཕེབས་ནས། སློབ་ཆེན་དེའི་ཁོངས་”ཤར་གླིང་དབུས་མའི་རིག་གཞུང་ཁང་”དུ་བོད་

འབྱོར་ཁེ་ལམ་རིམ་ཁ་སྐོང་ཅན་འདིའི་མཛད་པ་པོའི་ངོ་སྤྲོད་མདོར་

B

རིག་པའི་ནང་ཚན་བཟོ་རིག་པ་དང་། སྐུ་བརྙན་རིག་པ། མཚོན་དོན་རིག་པ་བཅས་ཀྱི་ཞིབ་འཇུག་དང་། རྩོམ་སྒྲིག སློབ་ཁྲིད་བཅས་ཀྱི་ཕྱག་ལས་ལོ་ངོ་སུམ་ཅུ་སོ་བརྒྱད་རིང་གནང་།
རྒྱལ་སྤྱིའི་བོད་རིག་པའི་ཚོགས་ཆེན་ཁག་མང་པོར་ཕེབས་ནས་གཏམ་བཤད་མཛད།
༡༩༨༢ ལོ་ནས་བོད་དུ་གཞིས་བསྐོར་སྔ་རྗེས་ཐེངས་མང་ཕེབས་ནས་བྲག་གཡབ་ཡུལ་དགོན་ལ་ཆོས་དང་། རིག་གཞུང་། འཕྲོད་བསྟེན་སོགས་ཐོག་མཐུན་འགྱུར་གནང་།
བོད་ཕྱི་ནང་གཉིས་ཀྱི་རྒྱལ་ཁབ་དུ་མར་ཕེབས་ནས་ཕྱི་བོད་མི་རིགས་དོན་གཉེར་ཅན་ལ་
ལམ་རིམ་བློ་སྦྱོང་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་ཁྲིད་དང་། དབང་བཀའ། གསུང་བཤད་ཀྱི་རིམ་པ་རྣམས་སོ་སོར་འཚམས་པའི་སྐད་ནང་བསྟར་ཆགས་སུ་གནང་མུས་ཐོགད་ལྟ་བོད་ཀྱི་ཆོས་དང་རིག་གཞུང་གི་མཛད་པ་སྣ་ཚོགས་སྐྱོང་བཞིན་སྐུ་ཟླ་དང་། སྲས་སྲས་མོ་
གཉེན་ལྟོས་རྣམས་ཀྱིས་ཕན་ཚུན་འཚོ་སྐྱོང་དང་འབྲེལ། ནུབ་གླིང་རྗར་མེ་ནིའི་རྒྱལ་ཁབ་ཏུ་གཏན་
བཞུགས་གནང་མུས་རེད།། ༎

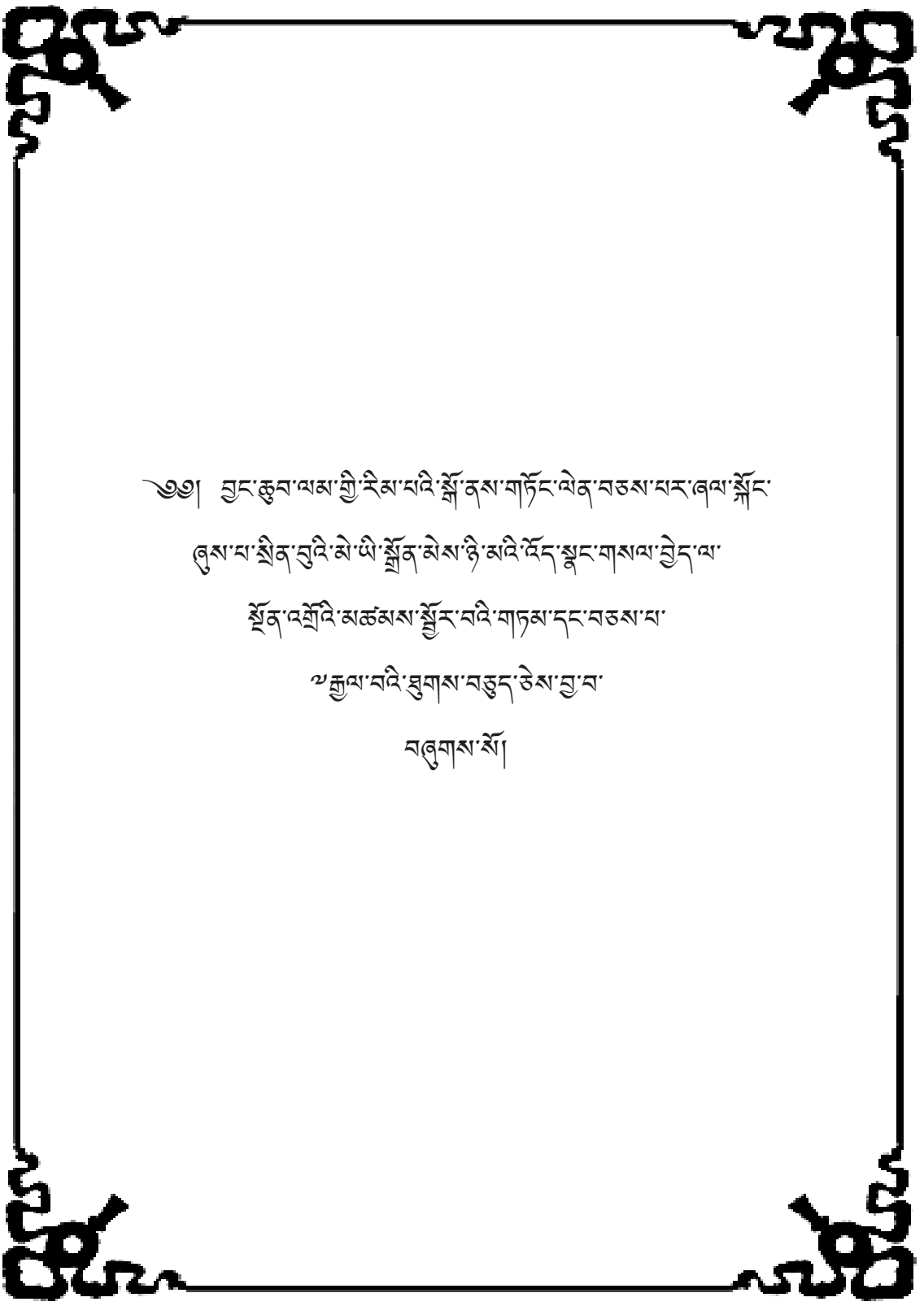

༄༅། བྱང་ཆུབ་ལམ་གྱི་རིམ་པའི་སྒོ་ནས་གཏོང་ལེན་བཅས་པར་ཞལ་སྐོང་
ཞུས་པ་སྲིན་བུའི་མེ་ཡི་སྒྲོན་མེས་ཉི་མའི་འོད་སྣང་གསལ་བྱེད་ལ་
སྔོན་འགྲོའི་མཚམས་སྦྱོར་བའི་གཏམ་དང་བཅས་པ་
༸རྒྱལ་བའི་ཐུགས་བཅུད་ཅེས་བྱ་བ་
བཞུགས་སོ།

འབྱོར་ཁེ་བླ་མ་ཡེ་ཤེས་དབང་གྲགས་ (༡༨༥༩ ་་་ ༡༩༥༩)རིན་པོ་ཆེའི་སྣང་བརྙན།

།ཆོས་མཐུན་ལེགས་ཚོགས་མ་ལུས་རབ་འབྱོར་ཞིང་།།ཆོས་མིན་ཁེ་གྲགས་ཞེན་པར་མི་གཡེང་བར།
།ཆོས་བཞིན་སྤྱོད་ཡུལ་དབེན་པའི་རི་ཁྲོད་འདི།
།ཆོས་ལྡན་ཞིང་གི་ཉམས་དགའི་གནས་ཀྱི་མཆོག ༎

འབྱོར་ཁེ་ལམ་རིམ་མཛད་པ་པོའི་རྣམ་ཐར་སྙིང་བ

I

ཀ༽༄༅། འབྱོར་ཁེ་ལམ་རིམ་མཛད་པ་པོའི་རྣམ་ཐར་སྙིང་བསྡུས།

བཀའ་གདམས་བསྟན་པའི་སྲོལ་འཛིན་འབྱོར་ཁེ་བླ་མ་ཡེ་ཤེས་དབང་གྲགས་དཔལ་བཟང་པོ་མཆོག་ནི། སྤྱི་ལོ་ ༡༨༥༩ ལོར་བྲག་གཡབ་བུ་དགོན་འོ་འབོམ་འབྲོག་ཁུལ་དུ། སྐལ་ལྡན་ལས་
འཕྲོ་ཅན་གྱི་ཡབ་བུ་ཐོ་དང་ཡུམ་ལྷ་མཚོ་ཞེས་པའི་སྲས་སུ་སྐུ་བལྟམས། དགུང་གྲངས་བདུན་གྱི་

ཐོག་རྗེ་བྱམས་སྨོན་རིན་པོ་ཆེའི་མདུན་ནས་དགེ་བསྙེན་གྱི་སྡོམ་པ་བཞེས། དགུང་གྲངས་བཅུ་
གསུམ་ཐོག་ལྷ་ལྡན་དུ་ཕེབས་ཏེ་རང་ཡུལ་གྱི་ཐོབ་ཁུངས་ལྟར་བོད་ཡུལ་གྱི་རྡོ་རྗེ་གདན་གཉིས་པ་
མཁས་མང་བྱེ་བའི་འབྱུང་གནས་འབྲས་སྤུངས་བློ་གླིང་ཉག་རེ་ཁང་ཚན་དུ་སྒྲིག་ཞུགས་གནང་།

དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ཆེན་པོ་འདན་མ་བློ་ཆོས་སམ། བློ་བཟང་ཆོས་དབྱིངས་ཀྱི་ཞབས་ལ་
གཏུགས། དབུ་ཕར་གྱི་གྲྭ་སྐོར་སྐབས་ནས་ཐུགས་རིག་གསལ་བའི་མཚན་སྙན་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བ་
བྱུང་། ཏྲེ་ཧོར་བཀའ་འགྱུར་བ་རྗེ་བློ་བཟང་སྦྱིན་པ་སོགས་དམ་པ་དུ་མའི་དྲུང་ནས་གསུང་ཆོས་
མང་པོ་གསན། ཆོས་ལྡིང་གི་རྒྱལ་སྲས་བློ་བཟང་ངག་དབང་ཐོགས་མེད་ཀྱི་དྲུང་ནས་དགེ་ཚུལ་དང་། བསྙེན་རྫོགས་ཀྱི་སྡོམ་པ་བཞེས། གཞུང་ཆེན་བཀའ་པོད་ལྔ་ལ་སྦྱངས་པ་མཐར་ཕྱིན་ནས་

༸རྒྱལ་མཆོག་སྐུ་ཕྲེང་བཅུ་གསུམ་པས་གྲྭ་སར་བཞུགས་དགོས་པའི་བཀའི་ཕེབས་སྒོ་ལྕི་ཡང་།

དགོངས་འཁྲོལ་ནན་ཞུས་མཛད་པས་ཞལ་བཞེས་ཐོབ། རྗེ་བཙུན་སྒྲོལ་མའི་ལུང་བཞིན་རང་ཡུལ་བྲག་གཡབ་ཏུ་ཕྱིར་ཕེབས་གནང་། ས་གནས་ངེས་མེད་དུ་མར་བཞུགས་ནས་ཐོས་དོན་སྒྲུབ་ལ་
གཞོལ་བ་གཙོ་བོར་མཛད། བྲག་གཡབ་བུ་དགོན་འོ་འབོམ་ཁུལ་དུ་འབྱོར་ཁེ་རི་ཁྲོད་བཀྲ་ཤིས་བསམ་གཏན་གླིང་འདིའི་དགོན་ཆགས་བཏབ། བཤད་སྒྲུབ་འཁོར་ལོ་གསུམ་གྱི་བྱ་བ་རྒྱ་ཆེར་
བསྐྱངས་པས་ས་ཕྱོགས་གང་ས་ནས་གྲྭ་བཙུན་ཁྱིམ་པ་ཕོ་མོའི་བུ་སློབ་ནམ་མཁའི་སྐར་ཚོགས་ལྟར་མང་དུ་བྱུང་ཞིང་། ༸རྒྱལ་བསྟན་ཕྱོགས་མཐར་སྤེལ་བའི་ཐུགས་སྲས་ཁྱད་དུ་འཕགས་པ་ནི་བྲག་གཡབ་བུ་དགོན་ལམ་རིམ་བླ་མ་རྟོགས་ལྡན་རིན་པོ་ཆེ་འཇམ་དབྱངས་བློ་གྲོས་དཔལ་བཟང་པོ་ཡིན་ལ། གཞན་ཡང་བཤད་སྒྲུབ་ཀྱི་མཛད་པ་རྒྱ་ཆེར་བསྐྱངས་པའི་བུ་སློབ་ཤིན་ཏུ་མང་བ་

འབྱོར་ཁེ་ལམ་རིམ་མཛད་པ་པོའི་རྣམ་ཐར་སྙིང་བ

J

བྱུང་། གསུང་རྩོམ་ནི་པོད་གཉིས་ཙམ་བཞུགས་པ་སོགས། བླ་མ་རིན་པོ་ཆེ་འདིའི་དམ་པའི་ཚུལ་དགུའི་མཛད་བཟང་བླ་ན་མ་མཆིས་པ་ལ་བརྟེན་ནས། མདོ་རྒྱུད་རྒྱ་མཚོའི་མངའ་བདག་འདན་མ་བློ་བཟང་ཆོས་དབྱིངས། མཁས་གྲུབ་བྱེ་བའི་གཙུག་ནོར་༸སྐྱབས་རྗེ་བདེ་ཆེན་སྙིང་པོ། སྙིགས་

དུས་རྒྱལ་བསྟན་སྲོག་གི་ཉེར་འཚོར་བསམ་བཞིན་དུ་བྱོན་པ་༸སྐྱབས་རྗེ་ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རྡོ་རྗེ་འཆང་སོགས་ཀྱིས་དོན་ལ་གནས་པའི་བསྟོད་བསྔགས་མཛད་པ་མཇལ་རྒྱུ་ཡོད། དེ་ལྟར་སྐྱེས་
ཆེན་དམ་པའི་འཕྲིན་ལས་རྒྱ་ཆེར་བསྐྱངས་ཏེ། སྤྱི་ལོ་ ༡༩༥༩ ལོར་ཡབ་རྗེ་འཇམ་དཔལ་སྙིང་

པོའི་དྲུང་དུ་རེ་ཞིག་གཤེགས་པའི་མཛད་པ་བསྟན་ནོ༎
དེ་ལྟར་རྒྱ་ཆེའི་དད་ལྡན་རྣམས་ལ་བླ་མ་རིན་པོ་ཆེའི་མཛད་པ་མདོ་ཙམ་ངོ་སྤྲོད་པའི་ཚུལ་དུ་ཅུང་ཟད་སྤེལ་བ་ལས། རྒྱས་པར་རྣམ་ཐར་དད་པའི་སྤུ་ལོང་གཡོ་བའི་མོས་གུས་ཡིད་ཀྱི་བསིལ་
སྦྱིན་ནོར་བུའི་རྔ་གཡབ་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ།
།འདི་བྲིས་དགེ་བས་ཚེ་རབས་ཀུན་ཏུ་བདག།རྗེ་བཙུན་འཇམ་དཔལ་བློ་གྲོས་རྗེས་བཟུང་ནས།
།ལེགས་བཤད་བདུད་རྩི་རོ་མཆོག་རྟག་མྱང་ཞིང་།
།དེ་དོན་སྒྲུབ་པ་སྙིང་པོར་བྱེད་པར་ཤོག།
ཅེས་པ་འདི་ནི་མགོན་པོ་གང་ཉིད་ལ་མི་ཕྱེད་པའི་དད་ལྡན་དགེ་སློང་བསྟན་པ་དོན་ལྡན་གྱིས་

བྲིས་པ་ཛ་ཡནྟུ།

སྔོན་གླེང་

K

ཁ༽ སྔོན་གླེང་།

སྤྱིར་བཏང་ལམ་རིམ་གྱི་གཞུང་ནི། དུས་རབས་བརྒྱ་ཕྲག་བཅུ་གཅིག་པའི་ལོ་རབས་བཞི་བཅུ་པའི་ (༡༠༤༠) ནང་། རྒྱ་གར་ནས་མཉམ་མེད་ཇོ་བོ་རྗེ་དཔལ་ལྡན་ཨ་ཏི་ཤ་ (༩༨༡་་་༡༠༥༤) ཞེས་མཚན་ཡོངས་སུ་གྲགས་པའི་བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་དེ་བལ་ཡུལ་བརྒྱུད་ནས་བོད་ཡུལ་མངའ་རིས་སུ་ཕེབས་ཏེ་ལོ་གསུམ་བཞུགས་རིང་བོད་ཀྱི་རྒྱལ་བརྒྱུད་ལྷ་བླ་མ་བྱང་ཆུབ་འོད་ཀྱིས་བོད་ཀྱི་

གདུལ་བྱར་སེམས་ལ་ཕན་པའི་ཆོས་ཤིག་དགོས་ཚུལ་ཞུས་པས། 《 བྱང་ཆུབ་ལམ་གྱི་སྒྲོན་
མ་》ཞེས་གསུང་རབ་ཀུན་གྱི་བཅུད་བསྡུས་རྨད་དུ་བྱུང་བ་དེ། སྐབས་དེའི་ཕྱི་ནང་གི་གནས་བབས་དང་། དགོས་མཁོར་འཚམས་པ་ཞིག་དམིགས་སུ་བཀར་ནསམཛད་པས། “ལམ་རིམ་“དུ་གྲགས་པའི་གདམས་ངག་གཅིག་བསྡུས་ཀུན་གྱི་ཕྱི་མོ་ཡིན་ལ། རིམ་བཞིན་གངས་ལྗོངས་ཆོས་
བརྒྱུད་རིས་མེད་མཁས་གྲུབ་རྣམ་པས་ལམ་རིམ་གྱི་ལེགས་བཤད་དུ་མ་སྤེལ་བར་མཛད།
ལམ་གྱི་རིམ་པའི་གསུང་རབ་འདི་རྣམས་ཀྱི་ཁུངས་ནི།
ལམ་གྱི་རིམ་པའི་གསུང་རབ་རྣམས་ཀྱི་རྒྱ་གཞུང་གི་ཁུངས་ནི། སྐྱེས་བུ་གསུམ་གྱི་ལམ་རིམ་

ཞེས་གྲགས་པའི་ཐོག་མའི་འབྱུང་ཁུངས་ལྟ་བུར་བཀའ་འགྱུར་ཁོངས་ནས་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་
ཕྱིན་པའི་གཞུང་རྣམས་སྨོས་མེད་ཐོག སངས་རྒྱས་ཀྱི་གསུང་དགྲ་བཅོམ་པ་ཆོས་སྐྱོབ་ཀྱིས་

བསྡུས་པའི་ཆེད་དུ་བརྗོད་པའི་ཚོམས་དང་། དེའི་འགྲེལ་པ། འཕགས་པ་བློ་གྲོས་རྒྱ་མཚོས་ཞུས་པའི་མདོ་སོགས་དང་། བསྟན་བཅོས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ན། དཔལ་མགོན་འཕགས་པ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས་

མཛད་པའི་རིན་ཆེན་ཕྲེང་བ། བཤེས་པའི་སྤྲིང་ཡིག བྱང་ཆུབ་སེམས་འགྲེལ་སོགས་དང་། འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་ཀྱི་ས་སྡེ། ལྷག་པར་བྱང་ཆུབ་སེམས་སྦྱོང་གི་སྐོར་རྣམས་རྒྱལ་སྲས་ཞི་བ་
ལྷའི་བསླབ་སྤྱོད་གཉིས་ཀྱིས་མཚོན་པའི་གསུང་རབ་ཇི་སྙེད་ཅིག་བཞུགས།
བྱང་ཆུབ་ལམ་རིམ་ཞེས་པའི་སྒྲ་དོན་ནི། བྱང་ཆུབ་ཅེས་པ་རང་རེའི་མཐར་ཐུག་གི་དམིགས་ཡུལ་བླ་མེད་རྫོགས་བྱང་དེ་ཉིད་ཐོབ་ཆེད་སྐྱོན་གྱི་རིགས་མཐའ་དག་གཉེན་པོ་བསྟེན་ནས་སྦྱངས་

སྔོན་གླེང་

L

ཏེ་བྱང་བ་དང་། ཡོན་ཏན་གྱི་རིགས་མཐའ་དག་ཐུགས་སུ་རྫོགས་པར་ཆུབ༌པ་དེ་དག་བསྒྲུབ་བྱ་
འབྲས་བུ་ལ་བཞག་ནས། དེ་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་ཐབས་ལམ་སེམས་ཡར་རྒྱས་གཏོང་ཕྱོགས་དེ་རིམ་པ་
ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་བསྒྲིགས་པའི་སྐྱེས་བུ་གསུམ་གྱི་ལམ་རིམ་གང་ཟག་གཅིག་སྟན་ཐོག་གཅིག་ལ་
འཚང་རྒྱ་བའི་མན་ངག་མཐར་ཆགས་སུ་བསྟན་པས་ན་དེ་སྐད་ཅེས་བྱ།
དེ་ལྟ་བུའི་བྱང་ཆུབ་ལམ་གྱི་རིམ་པས་སེམས་འདུལ་བའི་དོན་དུ་རྨང་གཞི་འདིང་ཚུལ་འདི་ལ་
སྐྱེས་བུ་ཆུང་ངུའི་ལམ་རིམ་དང་། སྐྱེས་བུ་འབྲིང་གི་ལམ་རིམ། སྐྱེས་བུ་ཆེན་པོའི་ལམ་རིམ་ཞེས་སྡེ་ཚན་གསུམ་དུ་ཕྱེ་ཞིང་། དེ་ཡང་སྐྱེས་བུ་ཆུང་འབྲིང་གཉིས༌ཀྱི་སྐབས་སུ་སྐྱེས་བུ་ཆུང་འབྲིང་གི་ལམ་རང་མཚན་པ་བསྟན་པ་མ་ཡིན་པར། སྐྱེས་བུ་ཆེན་པོའི་ལམ་གྱི་སྔོན་འགྲོའི་ཚུལ་དུ་འཁྲིད་
ཀྱིན་ཡོད་པས། སྐྱེས་བུ་ཆུང་ངུ་དང་ཐུན་མོང་བའི་ལམ་རིམ་དང་། སྐྱེས་བུ་འབྲིང་དང་ཐུན་མོང་བའི་ལམ་རིམ་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན། དེ་ཡང་རིམ་པ་དང་པོས་ལས་བཟང་ངན་གྱི་རྒྱུ་འབྲས་ལ་བརྟེན་
ནས་ཉོན་མོངས་པའི་ཉེས་སྤྱོད་སྡོམ་པའི་ཐབས་ལམ་རང་སྲུང་ལྟ་བུ་དང་། རིམ་པ་གཉིས་པས་ཉེས་སྤྱོད་ཀྱི་རྐྱེན་རྩ་རང་སེམས་མ་དུལ་བར་བྱེད་པའི་ཉོན་མོངས་པ་སྤོང་ཐབས་བསྟན་ཏེ་དགྲ་ལ་
ཕར་རྒོལ་བྱེད་པ། རིམ་པ་གསུམ་པས་སེམས་ཀྱི་སྐྱོན་ཉོན་མོངས་སྤངས་ཀྱང་དེས་བཞག་པའི་
བག་ཆགས་ཀྱིས་སངས་རྒྱས་ཐོབ་པར་བར་དུ་གཅོད་པས་དེ་དང་བྲལ་བར་བྱ་བའི་ཆེད། ཐབས་
བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཀྱིས་ཟིན་པའི་སྒོ་ནས་རྒྱལ་སྲས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་ལ་སློབ་པར་བྱེད་པ་བཅས་ནི་
སྐྱེས་བུ་གསུམ་གྱི་ལམ་གྱི་རིམ་པའི་གདམས་པ་ཡིན།
འབྱོར་ཁེ་བླ་མ་རིན་པོ་ཆེས་མཛད་པའི་ལམ་རིམ་འདི་ནི་སྒོམ་དོན་གཙོ་བོར་དགོངས་པ་ཞིག་དང་། བྱང་ཆུབ་ལམ་རིམ་ཆེན་པོ་ནས་ཚིག་སྣ་བསྡུས་ཏེ་བཀོད་པར་མཛད་འདུག་ཅིང་། སྐབས་རེ་ས་བཅད་གྲངས་འདྲེན་ཙམ་ལས་འགྲེལ་བཤད་མེད་པར་སྣང་བས། འོག་ཏུ་འཆད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ལ་བརྟེན་ནས། དེང་དུས་ཀྱི་གནས་བབས་དབང་གིས་ཉམས་ལེན་གྱི་རིམ་པ་རྣམས་ལ་དད་པ་ཙམ་གྱིས་དཔེ་ཐོག་ནག་འགྲོས་ཁོ་ནས་མི་འཚེངས་པར། ཐུབ་པ་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་

སྔོན་གླེང

M

འདས་ཀྱི་ཆོས་ཚུལ་འདི་ནི། རིགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་གསུངས་པ་དང་། རིགས་པས་དཔྱད་དེ་
ཉམས་སུ་བླང་བྱ་འབའ་ཞིག་ཏུ་གདམས་པ་ཡིན་པས། རང་རེ་དེའི་རྗེས་འཇུག་པ་རྣམས་ནས་ ”སྐྱབས་སུ་མཆི་”བསམ་པ་ཙམ་ལ་མི་འཇོག་པར། རྒྱུ་མཚན་བཙལ་ཏེ་ཤེས་ནས་དད་པ་ཐོབ་པ་ཞིག་དགོས་པ་གནད་ཤིན་ཏུ་ཆེ་ཞིང་། སངས་རྒྱས་རང་ཉིད་ཀྱི་བཀའ་ལའང་དཔྱད་ནས་ཉམས་

སུ་བླང་བྱར་གདམས་པས། བརྗོད་བྱ་སོ་སོའི་རྒྱབ་ལྗོངས་རྣམས་ཀྱང་ཤེས་པར་བྱས་ཏེ་ཉམས་ལེན་དགོས་པ་དང་། དུས་བབས་གལ་ཆེར་བརྟེན། འདིའི་སྐོར་ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས་དང་། ལམ་རིམ་༸རྒྱལ་བའི་དགོངས་གསལ་གཉིས་ལས་ཇི་ལྟར་འབྱུང་བའི་གསུང་བཤད་རྣམས་ལས་རང་བཟོས་མ་བསླད་པར་བཏུས་ཏེ་སྐབས་དང་འཚམས་པར་བཀོད་པ་ཡིན།
དེ་ཡང་སྔོན་གྱི་ལམ་རིམ་ཁག་ནི་ཐོས་བསམ་བྱེད་པོ་དེ་རྣམས་ནང་པའི་ཆོས་སྒོར་ཞུགས་པ་
སྨོས་མེད་ཡིན་རྐྱང་མ་ཟད། བོད་མི་འབའ་ཞིག་ཡིན་པ་དང་། ལྷག་པར་འཆད་ཉན་བྱེད་པོ་གཉིས་ཀ་ཕལ་ཆེར་རབ་བྱུང་ཕའི་རྟེན་ཅན་ཤས་ཆེ་བས། དཔེ་དོན་གང་གི་སྐབས་སུའང་བོད་ཀྱི་ཡུལ་ནང་

རང་རེའི་དགོན་པའི་ཁོར་ཡུག་ཏུ་གནས་པའི་རབ་བྱུང་ཕའི་རྟེན་ཅན་གྱི་མྱོང་ཚོར་གཞིར་བཞག་པའི་
འགྲོས་ཀྱིས་རྩོམ་ཚུལ་ཞར་བྱུང་ཚུན་ཆད་ལའང་མངོན་གསལ་དུ་ཐོན་པ་འབའ་ཞིག་ཡིན། དེ་རྣམས་
གངས་རིའི་ཁྲོད་དེར་འདས་པའི་སྤྱི་ཚོགས་དང་ཡོངས་སུ་མཐུན་པ་མ་ཟད། སྔོན་རབས་ཀྱི་ཡུལ་

དུས་གནས་སྐབས་དེའི་ཚེ་དེའི་དུས་དང་ཤིན་ཏུ་འཚམས་པའི་དགོས་པ་དེང་དུས་དང་མི་འདྲ་བ་ཡོད་པ་རྣམས་ལེགས་པར་བསྒྲུབས་པའི་ངོས་འཛིན་དང་། གདེང་འཇོག་ཚད་མཐོ་ཞུ་བར་འས། ོད་ཆ་སའི་ཁྱོན་འདིའི་ཡུལ་གྲུ་ཕན་ཚུན་རྒྱུ་འགྲུལ་འབྲེལ་ལམ་བདེ་བས། “འཇིག་རྟེན་ཆུང་དུ་སོང་བའི་”ཐ་སྙད་འདོགས་ཚུལ་ཡོད་པ་ཇི་བཞིན། གླིང་ཆེན་ལྔའི་མི་སྣ་གྲངས་ལས་འདས་པས་བོད་བརྒྱུད་ནང་ཆོས་ལྟ་གྲུབ་རིག་གཞུང་བཅས་པར་དོ་སྣང་དང་། ཞིབ་འཇུག དགའ་མོས། དད་བརྩོན་ཅི་ཡང་བྱེད་སྟབས་བདེ་བར་གྱུར་ཅིང་། བློ་གྲོས་ཀྱི་མཐུ་ཡིས་དེ་ལྟར་བརྩོན་པ་ཆེས་ཆེར་
འཕེལ་མུས་ཡིན་སྟབས། ནང་པའི་གཞུང་ལུགས་ནས་བཤད་པའི་བསླབ་བྱའི་རིམ་པ་རྣམས་ལ་

སྔོན་གླེང

N

ཡུལ་དུས་སྐྱེ་བོའི་དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་སྤྱི་ཡོངས་ལ་འཚམས་པའི་གོ་བ་ལེན་ཕྱོགས་དང་།
བླང་དོར་མི་ནོར་བའི་ཆེད་དུ་རང་གཞན་ཕྱི་ནང་གི་མི་རིགས་དུ་མར་འདི་ཕྱི་འཕྲལ་ཡུན་ཀུན་ལ་

སྨན་པའི་སྐྱེས་བཟང་འབུལ་བའི་གོ་སྐབས་བདག་གིར་བླང་དགོས་པ་ནི། རང་རེ་ཆོས་སྨྲ་བ་རྣམས་དང་། བོད་རིག་པའི་ཞིབ་འཇུག་པ་སོགས་འཆད་རྩོད་རྩོམ་པ་ཁུར་དུ་བབས་པ་རྣམས་ཀྱི་

བགོ་སྐལ་ཡིན།
དེས་ན་བགྲོ་གླེང་འགྲེལ་བརྗོད་འཆད་སྤེལ་གང་ཞིག་བྱེད་སྐབས་སྐྱེ་བོ་ཐམས་ཅད་བདེ་བ་འདོད་ཅིང་སྡུག་བསྔལ་མི་འདོད་པ་འདྲ་བའི་རྒྱུ་མཚན་ཙམ་གྱིས་མི་རིགས་ཚང་མར་བསམ་བློའི་འཁྱེར་སོ་དང་། མི་ཚེའི་མྱོང་ཚོར། ཁོར་ཡུག སྤྱི་ཚོགས་སོགས་ཀྱི་གང་ཅིའི་གནས་བབས་རྒྱབ་ལྗོངས་
གཅིག་གྱུར་ཡོད་གཤའ་ལྟ་བུའི་ཀུན་སློང་ཁྱེར་ཏེ། ལོ་བརྒྱ་སྟོང་སྔོན་གྱི་རང་རེའི་འདས་པའི་སྤྱི་
ཚོགས་ཁོ་ནར་འབྲེལ་བའི་བོད་མིའི་སྡེ་ཚན་བྱེ་བྲག་པ་ཆུང་ངུ་ཞིག་ལ་འཆད་ཚུལ་དང་། དཔེར་མཚོན་སོར་བཞག་ཐོག་ནས། ལོ་བརྒྱ་སྟོང་རྗེས་ཀྱི་དེང་གི་དུས་རབས་འདིའི་རྒྱ་ཆེའི་མི་རིགས་
ཡོངས་ལ་རྒྱས་འགེབས་བྱས་ན་ཁྱབ་རྒྱ་ཆུང་ཞིང་། སྐབས་དོན་མི་འཚམས་པར་ཡང་འགྱུར་བ་འང་ོབའི་གནས་ལ་བརྟེན། དེང་སྐབས་རང་བློའི་རྣམ་དཔྱོད་ཀྱིས་དཔྱད་པའི་གྲུབ་ཆའི་རྗེས་སུ་འབྲང་བའི་དུས་རབས་འདིའི་ནང་། དབང་རྟུལ་དད་པའི་རྗེས་སུ་འབྲང་བའི་ལུགས་དང་། གནོན་ཤུགས་འོག་ནས་མཛུབ་མོ་གར་བསྟན་ཤར་ལ་ངོས་འཛིན་ཡིད་ཆེས་ཀྱི་ཡུལ་དུ་མི་བྱེད་པ་མང་ཞིང་། དག་པའི་སྣང་བ་ཁོ་ནས་ཡིད་ཆེས་བྱེད་པ་དཀའ་ལ། དེང་དུས་ཀྱི་ཤེས་ཡོན་ཡར་རྒྱས་ལས་བྱུང་བའི་དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་འཕེལ་ཕྱོགས་མངོན་སུམ་ཚད་གྲུབ་དང་། རིགས་པས་གནོད་པ་ཡོད་རིགས་རྣམས་ལ་དོ་སྣང་འཕེལ་བས། རང་རེ་རྣམས་ནས་ད་དུང་ཇི་མི་སྙམ་པར་རྒོལ་བའི་རང་ཤེད་ལྟ་བུས་གཞན་ངོར་འདོད་པར་བབས་མིན་ལ་མ་བལྟོས་པར། སངས་རྒྱས་ཀྱི་གསུང་ནི་འདི་རང་ཡིན་ཚུལ་
ཁ་ཁྱེར་ཐོག་ནས་སྔར་ཡོད་སྲོལ་རྒྱུན་ཁོ་ནར་ཞེན་པ་མཁྲེགས་འཛིན་གྱིས་འཆད་རྩོད་རྩོམ་པའི་བྱ་
བར་ཞུགས་ན། ༸རྒྱལ་བའི་བསྟན་ལ་ཞུགས་ནས་ཐབས་ལ་མཁས་པའི་གཞན་དོན་ལྷུར་ལེན་བྱེད་ཚུལ་ཕྱོགས་དུས་ཀུན་ཏུ་ཁྱབ་པ་བྱ་རྒྱུའི་སྨོན་ལམ་དང་། དམ་བཅའང་མི་འགྲུབ་པ་མ་ཟད། སྐྱེ་བོ་

སྔོན་གླེང

O

རྣམ་པར་དཔྱོད་པའི་བློ་གྲོས་དང་ལྡན་པ་རྣམས་ནས་དྭང་དུ་ལེན་པར་དཀའ་བའི་རྒྱུར་གྱུར་ཏེ། སངས་རྒྱས་པའི་ལྟ་སྒོམ་སྤྱོད་པའི་རང་འགྲོས་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་རིགས་པས་དཔྱད་བཟོད་ཅིང་། བསྲེག་བཏུབ་ཕེར་བའི་སྤུས་ཚད་ལྡན་པ་འདི་དང་། བོད་ཀྱི་རིག་གཞུང་བཟང་པོར་སྐུར་འདེབས་
ལོག་ལྟའི་གཞི་རྩ་ཅི་འགྱུར་ཆ་མི་འཚལ་བའི་ཁར། ད་དུང་༸རྒྱལ་བའི་བསྟན་དང་། རིག་གཞུང་འདི་ཉིད་ཕྱོགས་དུས་ཀུན་ཏུ་འཕེལ་བར་འགོག་རྐྱེན་དུ་གྱུར་ཏེ། བསྟན་ལར་དགུང་དུ་འདེགས་པའི་དཔུང་པ་བརྟན་པོའི་ཚབ་ལ། ཐུར་དུ་རྦད་པའི་རྦབ་རྡོར་འགྱུར་སྲིད་པས། དོན་དང་མཐུན་ཞིང་ཀུན་གྱི་ཡིད་
ལ་འཚམས་པའི་འཆད་ཐབས་རྣ་བར་འཇེབས་པ་ཞིག་དགོས་ཚུལ་གལ་ཆེར་གྱུར།
ལྷག་པར་སངས་རྒྱས་ཆོས་ལུགས་ལ་དགའ་མོས་བྱེད་པོ་རྣམས་དང་། དད་གུས་ཐོག་ནས་བསྟན་འདིར་ཞུགས་པའི་ཕྱི་བོད་མི་རིགས་རྒན་དར་གཞོན་གསུམ། གྲྭ་བཙུན། ཁྱིམ་པ་ཕོ་མོ། དེ་
བཞིན་ཆོས་ལ་སྡང་ཟུག་དང་། བཏང་སྙོམས་སུ་གནས་པ། ཆབ་སྲིད་དང་། ཚན་རིག་སོགས་ཀྱི་ལྟ་
བ་མི་འདྲ་བ་འཛིན་མཁན་དུ་མའི་གནས་བབས་དམིགས་འོག་ཏུ་གང་ཚུད་བྱས་ཏེ། དེ་རྣམས་ཀྱི་མོས་ཁམས་རྒྱ་མཚོའི་རླབས་ཀྱི་རྗེས་སུ་འཇུག་བཞིན། དངོས་ཐོག་བདེན་དོན་འཚོལ་བའི་དུས་
རབས་ཀྱི་འགྱུར་འགྲོས་གཙིགས་སུ་བཟུང་ནས། ལྟ་གྲུབ་རིན་ཐང་ཅན་གྱི་ཤེས་ཡོན་དང་། རྒྱལ་
སྲས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་རླབས་ཆེན་གཉིས་ཀའི་སྙིང་པོ་ཕྱོགས་བསྡུས་གནའ་དེང་ཟུང་དུ་འཇུག་པའི་ལུགས་
སུ་སྤེལ་དགོས་པ་ཡིན།
དེའི་ཆེད་དུ་ཕྱི་ནང་གི་སྐྱེ་བོ་སེམས་ཀྱི་འཁྱེར་སོ་དང་། ཆོས་སྲིད་རིག་གཞུང་སོགས་ཀྱི་ལྟ་གྲུབ་
ཅི་འདྲ་ཞིག་ཁྱེར་རུང་། ཡ་རབས་བཟང་སྤྱོད་ནི་ཀུན་ལ་མཁོ་ཞིང་ཀུན་གྱིས་དྭང་ལེན་འོས་པས། ཐོག་མར་ཆོས་ཉམས་ལེན་གལ་ཆེ་ཚུལ་མི་བཤད་པར། མི་ཆོས་དང་མཐུན་པའི་བསམ་སྤྱོད་ལེགས་སྤེལ་དགོས་པ་དང་། དེའི་རྒྱུ་རྐྱེན་སེམས་ཀྱི་རྣམ་རྟོག་ཉིད་ལ་ཐུག་ཚུལ། དེའི་སྐོར་འགྲེལ་བཤད་ཕྲ་
རགས་དང་། བླང་དོར་ཞིབ་གསལ་ཆོས་ནང་གསལ་ཚུལ་རིམ་བཞིན་བསྟན་ན། རིམ་བཞིན་ཆོས་ལ་འགྱུར་བ་མེད་པའི་དོ་སྣང་དང་། རང་གིས་ངེས་པ་རྙེད་པའི་ཡིད་ཆེས་སྐྱེས་ཏེ། མཐར་ཐུག་བྱམས་སྙིང་རྗེ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་རིན་པོ་ཆེ་ལ་བློ་སྦྱོང་བ་ཉམས་ལེན་གྱི་གཙོ་བོར་བཟུང་ནས། རྟེན་འབྱུང་

སྔོན་གླེང

P

སྟོང་པ་དང་། སྟོང་པ་རྟེན་འབྱུང་གི་དོན་དུ་ངེས་པའི་གདེང་དྲོད་རྙེད་ན། ཡངས་པའི་ས་ཆེན་ཁྱོན་འདིའི་ཡུལ་ཁག་རྣམས་ཀྱི་རིགས་རུས་དང་། ཤ་མདོག མོས་ཁམས་མི་འདྲ་བའི་སྐྱེ་འགྲོ་དུ་མར་འཕྲལ་ཡུན་དགེ་བའི་གཞན་ཕན་གྱི་ཐབས་ལམ་ལག་ལེན་ཇི་ལྟར་འོས་ཚུལ་ཤེས་པར་འགྱུར་བས། དེ་ལྟར་ལྷག་བསམ་བཟང་པོས་ཡང་ཡང་ནན་གྱིས་བསྐུལ་བར་བརྩོན་པ་བསྐྱེད་ནས། བསྟན་འགྲོའི་
བདེ་ཐབས་ལ་སྨན་པའི་སྙིང་སྟོབས་ཆེས་ཆེར་བསྐྱེད་དགོས་པ་ཡིན།

ཐོག་མར་གླེང་སློང་བའི་གཏ

1

ག༽ མཚམས་སྦྱོར་སུམ་བརྒྱ་པ།

ནང་པའི་ཆོས་ཀྱི་དགོས་དོན་ཤེས་ཐབས་སོགས་རྨང་གཞི་དང་འབྲེལ་བའི་རིམ་པ།

༡༽ ཐོག་མར་གླེང་སློང་བའི་གཏམ།

༡ །ལམ་གྱི་རིམ་པས་རང་སེམས་བློ་སྦྱོང་བའི།
།ལམ་ལ་འཁྲིད་ཚུལ་སྔོན་བྱོན་དམ་པའི་གསུང་།
།ལམ་འདིར་མོས་གུས་ཡོད་པ་གཞིར་བཞག་པས།
།ལམ་ལ་མཚམས་སྦྱོར་རྨང་གཞིའི་གཏམ་འདི་བྱ།
༢ །རང་གཞན་ལེགས་ལམ་སྦྱོར་བའི་ལམ་རིམ་འདི།
།རང་གི་སྐྱོན་མཚང་བལྟ་བའི་ལམ་རིམ་དང་།
།རང་ལས་གཞན་དོན་གཙོར་སྟོན་ལམ་རིམ་སྟེ།
།རང་ཉིད་རྣམ་བྱང་སྒྲུབ་པའི་ལམ་རིམ་ཡིན།
༣ །སྔོན་གྱི་དུས་དེར་ཡུལ་གོམས་གཤིས་ལུགས་སོགས།
།སྔོན་མའི་སྤྱི་ཚོགས་གནས་བབས་ཆ་རྐྱེན་དང་།
།སྔོན་ཚེ་ཆོས་དད་རང་ཆས་ཡོད་པས་ན།
།སྔོན་དུས་ཆོས་ལ་སྐུལ་བའི་ཁོར་ཡུག་འཛོམས།
༤ །དེང་དུས་ཤེས་བྱའི་འཇུག་སྒོའི་རྣམ་གྲངས་དང་།
།དེང་སྐབས་རྣམ་གཡེང་འཕེལ་བའི་རྒྱུ་མང་བས།
།དེང་སང་ཆོས་ལ་དད་མོས་རང་ཤུགས་ཀྱིས།

།དེང་འདིར་སྐྱེ་རྒྱུ་ཆེས་ཆེར་དཀའ་བར་སྣང།

མཚམས་སྦྱོར་སུམ་བརྒྱ་པ།

2

༥ །སྙིགས་མ་ལྔ་བདོའི་དུས་ཀྱི་ཡང་མཐའ་འདིར།
།སྙིགས་མའི་འགྲོ་རྣམས་དམ་ཆོས་འཆད་ཉན་སོགས། །སྙིགས་མའི་བློ་ཡིས་ཟེར་རྗེས་འབྲངས་པ་ལས།
།སྙིགས་མའི་དབང་གིས་དཔྱོད་ཅིང་འཇུག་པ་དཀོན།
༦ །ད་ཆ་མདང་སྐྱེས་བྱིས་པ་ནས་བཟུང་སྟེ།
།ད་ཡོད་བོད་མི་ཀུན་ཀྱང་ནང་པའི་ཁོངས།
།ད་བར་བརྩིས་པའི་གོམས་གཤིས་འགྲིབ་བཞིན་པས།
།ད་ནས་ཆོས་འདིར་མོས་ཐབས་རྨང་ནས་བསམ། ༧ །རྣམ་དཔྱོད་ལྡན་པའི་རིས་མེད་སྐྱེ་བོ་ཚོས།
།རྣམ་པ་སྣ་ཚོགས་སེམས་ཁམས་དང་བསྟུན་ནས།
།རྣམ་པར་བརྟགས་ན་ལེགས་ཆ་འཚོལ་བའི་གཞི།
།རྣམ་འདྲེན་བཞི་པའི་ཆོས་འདི་གཟེངས་སུ་ཐོན།
༨ །བརྗོད་བྱ་ཟབ་རྒྱས་བརླིང་བའི་བཀའ་བསྟན་དོན།
།བརྗོད་ཚུལ་སེམས་ཁམས་དབང་པོར་འཚམས་པ་ཞིག།བརྗོད་དེ་རིས་མེད་འགྲོ་བའི་དོན་འགྱུར་བར།
།བརྗོད་ན་༸རྒྱལ་བའི་དགོངས་པ་ཅིས་མི་འགྲུབ། ༩ །ཐུབ་པའི་ཆོས་དང་ལྟ་གྲུབ་ཚན་རིག་སྐོར།
།ཐུབ་པའི་བཞེད་པ་ཚད་མའི་རིགས་པ་ལྟར།
།ཐུབ་པ་ཉིད་ནས་དངོས་ཐོག་བདེན་འཚོལ་གྱི།

།ཐུབ་གསུང་རྗེས་སུ་མི་རིགས་དུ་མས་འཇུག

ཆོས་ཀྱི་བགྲོ་གླེང་བྱེད་ས

3

༡༠ །ཤེས་བྱའི་གནས་ཚུལ་ཟབ་ཅིང་རྒྱ་ཆེ་བ།
།ཤེས་ནས་འཆད་པའི་སྤོབས་པ་བྲལ་མོད་ཀྱང་།
།ཤེས་ལྡན་མཁས་པའི་ནང་པའི་གཞུང་དོན་སྐོར།
།ཤེས་འདོད་བདག་འདྲའི་དྲན་གསོར་གོ་བདེར་སྤེལ།

༢༽ ཆོས་ཀྱི་བགྲོ་གླེང་བྱེད་སྟངས།

༡༡ །ཆོས་ཀྱི་དོན་དང་དེ་ཡི་དགོས་མཁོ་དང་།
།ཁེ་གྱོང་སྐྱོན་ཡོན་གང་ཡོད་རྨང་གཞི་ནས།
།དད་པ་ཙམ་མིན་རིགས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ལ།
།བརྟེན་བཞིན་གླེང་དགོས་ཁམས་དང་ལྷག་པར་འཚམས།
༡༢ །གང་དག་ཀ་མད་སུམ་ཅུ་མི་ཤེས་ན།
།བསྟན་བཅོས་ལེགས་བཤད་ཀློག་པའི་ཐབས་བྲལ་བཞིན།
།ཆོས་ལ་དོ་སྣང་ལྡན་པའི་མིག་མེད་ན།
།ཟབ་རྒྱས་གདམས་པའི་ཆོས་ཀྱི་གོ་སྐབས་བྲལ།
༡༣ །རྣམ་དཔྱོད་ལྡན་ཡང་ཆོས་ཀྱི་དྲི་མེད་པའི།
།སྲང་ལམ་རྒྱུ་བའི་སྐྱེ་བོ་གང་རུང་ལ།
།དགེ་སྡིག་ཉེས་དམིགས་དག་ཞིང་དམྱལ་བ་སོགས། །ཐད་ཀར་འཆད་ན་ཉན་པའི་རྣ་བས་ཕོངས།

མཚམས་སྦྱོར་སུམ་བརྒྱ་པ།

4

༡༤ །དེང་དུས་ནང་པའི་རིན་ཆེན་མཆོག་གསུམ་དང་། །ཆོས་ལུགས་སོ་སོའི་དཀོན་མཆོག་རྩ་ཆེའི་སྐོར།།བཤད་ན་སྐྱབས་སུ་མཆི་ཞེས་ཟེར་རྒྱུའི་ཚབ།
།རྒྱངས་ཐག་བསྲིངས་པའི་རྣམ་འགྱུར་སྟོན་མཁན་མང་།
༡༥ །དེ་ཡི་རིགས་ལ་རེ་ཞིག་ཆོས་འདི་ནི།
།མངོན་མཐོ་ངེས་ལེགས་སྒྲུབ་བྱེད་མཆོག་ཡིན་ཞིང་།
།འདི་ཕྱི་གཉིས་ལས་ཕྱི་མ་གལ་ཆེ་སོགས།
།མགྲིན་པ་འཛེར་བར་བཤད་ཀྱང་སྔ་སྐྱོན་ཡིན།
༡༦ །ཉན་མིར་ཆོས་དད་ཡོད་ཤག་གིས་བཤད་ན། །བློར་མི་འཚམས་པ་ཇི་སྙེད་འབྱུང་སྲིད་པས།

།ཚེ་འདིའི་འཕྲལ་ཡུན་བདེ་སྡུག་རྒྱུ་མཚན་རྣམས།
།མཐོང་ཆོས་དངོས་ཡོད་རང་ནས་བརྩམས་ཏེ་བཤད།༡༧ །དཔེར་ན་དེ་སྔོན་ཟ་མྱོང་མཐོང་མྱོང་རིགས།
།མེད་པའི་བཟའ་བཏུང་ཞིག་གི་ཞིམ་ཚུལ་སོགས།
།ཅི་ཙམ་བརྗོད་ཀྱང་འགྲམ་ཆུ་མི་ལྡང་བས།
།གང་གིས་མྱངས་ན་ད་གཟོད་རོ་བཅུད་ཤེས། ༡༨ །ལུས་ངག་ཡིད་ཀྱི་འཁྱེར་སོ་བཟང་ངན་གྱི།

།རྒྱུ་ལས་རང་ལ་འབྲས་བུ་བདེ་སྡུག་རིགས།
།འབྱུང་ཚུལ་དངོས་མཐོང་རྟེན་འབྱུང་ལྟོས་གྲུབ་ལས། །བརྩམས་ནས་འཆད་པ་ཆོས་ཀྱི་སྒོ་འབྱེད་ཡིན།

ཆོས་ཀྱི་བགྲོ་གླེང་བྱེད་ས

5

༡༩ །ཆོས་དད་ཟེར་བ་རྨོངས་དད་དུ་མཐོང་ནས།
།དེ་ལ་སྡང་བའི་རྐྱེན་ལའང་འགྱུར་སྣང་བས།
།ཆོས་ཚིག་ཨུ་ཚུགས་མིན་པར་ཁམས་མཐུན་པའི།
།ཡོངས་གྲགས་ཚིག་སྦྱོར་གོ་བདེས་བགྲོ་གླེང་བྱ།
༢༠ །དེང་དུས་མི་རྣམས་རྣམ་དཔྱོད་བཀྲ་བ་དང་།
།ཕྱི་ནང་ཤེས་བྱ་དུ་མའི་ངང་ཚུལ་ལ།
།རྒྱུ་མཚན་འཚོལ་བའི་བློ་མིག་ལྡན་པས་ན།
།ཆོས་སྐོར་བདེན་དོན་སྙིང་པོར་བརྟེན་ནས་སྨྲ།
༢༡ །ནང་ཆོས་རྒྱབ་རྟེན་ལུང་ལ་མི་བཅོལ་བར།
།ཚད་མའི་རིགས་པར་བརྟེན་པས་ཚུལ་དེའི་སྐོར།
།མོས་ངོར་བསྟུན་ནས་དོ་སྣང་འོང་བ་དང་།
།སྤྲོ་བ་འཕེལ་ཞིང་དཔྱོད་པའི་སྒོ་རྣམས་སྟོན། ༢༢ ཁྱོད་ཀྱི་རྣ་བར་འགྲོ་མིན་གང་ལྟར་ཡང་།
།ནང་པའི་ཆོས་ནི་འདི་ལྟར་རེད་ཟེར་ནས།
།གནའ་བོའི་དད་ལྡན་ཁོ་ནར་འཆད་ཚུལ་གྱིས།

།བགྲོ་གླེང་བྱས་ན་ཕན་གནོད་ཤེས་པར་དཀའ།
༢༣ །མི་ལོ་ཉིས་སྟོང་ལྔ་བརྒྱ་དྲུག་ཅུའི་གོང་།
།ཐུབ་གསུངས་ད་ལྟའང་གསོན་ཉམས་ལྡན་པ་འདི།
།ཡུལ་གོམས་གཤིས་ལུགས་སྣ་ཚོགས་མ་འདྲེས་པའི།
།དགོངས་དོན་སྙིང་པོ་འདོན་པའི་ཐབས་ལ་འབད།

མཚམས་སྦྱོར་སུམ་བརྒྱ་པ།

6

༢༤ །ཆོས་ལ་དོ་སྣང་བྱེད་མགོ་ཚུགས་པ་དང་།
ཁ་ཏོན་ཕྱག་མཆོད་བསྒོམ་བཟླས་མི་བསླབ་པར།
།རང་གཞན་སེམས་ལ་ཉིན་ཞག་ཕྲུགས་གཅིག་ཏུ།
།སྒོ་གསུམ་འཁྱེར་སོ་གནད་ཁེལ་འཚམས་པར་བསྟན།
༢༥ །ཆོས་ཀྱི་ལམ་སྟོན་བསླབ་བྱའི་སྙིང་པོ་རྣམས།
།བགྲོ་གླེང་སྐབས་སུ་གསལ་བར་སྟོན་ནུས་ན།
།རང་གཞན་ཀུན་དགེའི་ལེགས་བཤད་སྐྱེས་བཟང་དུ།
།མཐོང་སྟེ་དགའ་སྤྲོའི་ངང་ནས་འཇུག་པར་སྨན།
༢༦ །བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་འཛུམ་པ་དང་བཅས་ནས།
།གསུང་གིས་དབུགས་དབྱུང་བསྩལ་བའི་མཛད་བཟང་ལྟར།
།ཆོས་འཆད་སྐབས་སུ་ཉན་པ་པོ་རྣམས་ལ།
།དགའ་བའི་མདངས་ཀྱིས་མིག་གི་བལྟ་བཞིན་བཤད།
༢༧ །སྔོན་ཚེ་སྟོན་པས་ཆོས་འཁོར་བསྐོར་བའི་སྐབས།
།ཡུལ་དུས་སོ་སོར་གསུང་ཚུལ་འདྲ་མིན་གྱིས།

།གདུལ་བྱར་བསྟུན་པའི་རླབས་ཆེན་འཕྲིན་ལས་ལ།

།འཁོར་ལོ་གསུམ་སོགས་དྲང་ངེས་སྣ་ཚོགས་བྱུང་། ༢༨ །ལྷ་ཡི་སྐད་དང་ཀླུ་དང་གནོད་སྦྱིན་སྐད།

།ཐམས་ཅད་སྐད་དུ་ཆོས་སྟོན་གསུངས་པ་རྣམས། །སྐད་རིགས་མང་པོས་བཤད་པའི་དོན་མིན་པར། །རང་རང་ཁམས་དང་འཚམས་པར་སྟོན་ཚུལ་གོ

ཆོས་སྐོར་བགྲོ་གླེང་བྱེད་མཁན་དང་། བླ་སློབ་ཀྱི་འབྲེལ་མཚམས། དེའི་དཀའ་

7

༢༩ །རིམ་བཞིན་དངོས་པོའི་གནས་ཚུལ་གཞིར་གཞག་གིས།
།བདེན་གཉིས་བདེན་བཞིའི་རྣམ་གཞག་ཇེ་ཟབ་ཏུ།
།གཏོང་བའི་ངོ་སྤྲོད་འཚམས་པར་བྱ་བ་ནི།
།ཆོས་ལ་སྐུལ་ཐབས་དོན་མཐུན་ཡིད་ལའང་འཐད།

༣༽ ཆོས་སྐོར་བགྲོ་གླེང་བྱེད་མཁན་དང་། བླ་སློབ་ཀྱི་འབྲེལ་མཚམས། དེའི་དཀའ་རྙོག་སྐོར།

༣༠ །ཆོས་སྐོར་བགྲོ་གླེང་ཙམ་ཞིག་བྱ་བ་ལ།
།པུས་མོས་པུས་མོར་གཤིབས་ཏེ་སྡོད་པ་སོགས།
།མཆེད་གྲོགས་ནང་མཉམ་ཐོག་ནས་དྭངས་སེམས་ཀྱིས།

།བྱ་ཡི་བླ་སློབ་འབྲེལ་བ་མི་དགོས་གསུངས།
༣༡ །བླ་མར་བསྟེན་ནས་རང་འདོད་ཆ་རྐྱེན་ཞིག།མ་ཚང་ན་ཡང་གུས་པ་དེང་དཀོན་པས།
།ཆོས་གྲོགས་ཙམ་གྱི་འདུ་ཤེས་ལ་བརྟེན་ནས།
།བགྲོ་གླེང་བྱ་བ་ཕན་ཚུན་གཉིས་བདེའི་གནས།༣༢ །ཆོས་སྨྲ་བ་ལ་བླ་མར་འཛིན་འདོད་དང་།
།དེ་ཡིས་རང་ཉིད་སློབ་མར་འཛིན་འདོད་གཉིས།
།ཚོགས་ཏེ་ཆོས་ཉན་བླ་སློབ་གྱུར་པ་ལས། །ཆོས་འབྲེལ་ནད་འབུ་ལྟར་དུ་འགོས་ཐབས་མེད།
༣༣ །ནམ་ཞིག་བླ་མར་གྱུར་ནས་བླ་སློབ་ཀྱི།

།འབྲེལ་བ་ཇི་སྲིད་འཚོ་བའི་བར་གནས་པས། །དད་གུས་ཉམས་ནས་ཆོས་བཀའ་མི་ཞུ་ཞིང་། །ཕྱི་འབྲེལ་བཅད་ཀྱང་བླ་སློབ་མིན་མི་འགྱུར།

མཚམས་སྦྱོར་སུམ་བརྒྱ་པ།

8

༣༤ །བླ་མར་དམ་པར་བལྟ་དང་བལྟ་མིན་ལ།
།བརྟེན་ནས་སློབ་མར་ཁེ་ཕན་འབྱུང་བས་ན།
།ཆོས་ཀྱི་གཞུང་དུ་བླ་མ་བསྟེན་ཚུལ་དེ།
།དངོས་ལ་མ་ཡིན་རང་ལ་རག་ལས་གསུངས། ༣༥ །དེང་དུས་བླ་མའི་རིན་ཐང་འཕགས་བོད་སྲོལ།
།སྔོན་འགྲོའི་ཆ་རྐྱེན་མེད་པར་བཀུར་མཁན་དང་།
།སློབ་མར་བརྩེ་བས་སྐྱོང་ཚུལ་གླེགས་བམ་དུ།
།ལུས་ཏེ་འདི་སྣང་ཟང་ཟིང་སྒྲུབ་བྱེད་ཙམ།
༣༦ །སློབ་མ་རང་གི་ལྟ་སྤྱོད་དགོས་མཁོ་དང་།
།མཐུན་པའི་རིང་ལ་བླ་མ་དེར་མོས་ཀྱང་།
།ནམ་ཞིག་བློ་ལ་འཐད་མིན་བྱུང་ཉིད་ནས། །དེ་ལ་སྨོད་ཅིང་ཐག་ཀྱང་བསྲིང་བ་མང་།

༣༧ །དཔལ་དང་འདོད་བདེར་ཞེན་པའི་བླ་མ་ལ། །སློབ་ཚོགས་རྣམས་ཀྱིས་རང་དོན་འགྲུབ་པའི་རིང་།
།དཀའ་ཚེགས་རྒྱན་དུ་བྱས་ཏེ་བཀུར་ཡང་མཐར། །སློབ་མས་བླ་མ་ཁྲིམས་ལ་སྦྱར་བའང་བྱུང་།

༣༨ །བླ་མས་གཤིན་གསོན་དཀོར་གྱི་ཁུར་ཁྱེར་ནས།
།གཟུགས་སྒྲ་དྲི་རོ་རེག་བྱའི་ཐང་ཆེན་པོར།
།རྣམ་རྟོག་འགྱུ་བའི་བང་རྩལ་ངོམས་བཞིན་པ།
།བདག་འདྲར་ཕྱི་མའི་བཤུལ་ལམ་ག་ལ་བདེ།

ཆོས་དེ་དགོས་མཁོ་ཡོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་མཐོང་ན་དགའ་མོས་འབྱུང་

9

༣༩ །ལས་འབྲས་རྙོག་པའི་བླ་མའི་མིང་ཅན་པ།
།རྗེས་ཡོང་སྔོན་དྲན་བྲལ་བའི་ནོངས་ཅན་རིགས།
།མདོ་ལས་ཆོས་མིན་སྨྲ་བ་བཟློག་དགོས་ཞེས།
།གསུངས་ལྟར་སློབ་མས་ལག་ལེན་དག་ཐེར་སྨན།
༤༠ །སློབ་མས་ཆོས་མིན་སྨྲ་ཞིང་སྤྱོད་པ་ཡང་།
།བླ་མས་བཟློག་པར་འོས་ལ་བླ་སློབ་གཉིས།
།ཕན་ཚུན་བསྟེན་ཚུལ་སྲོལ་མཐུན་བྱེད་མིན་དང་།
།བཟང་སྤྱོད་དྲང་བདེན་ཐོག་ནས་འགན་ཁུར་དགོས།

༤༽ ཆོས་དེ་དགོས་མཁོ་ཡོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་མཐོང་ན་དགའ་མོས་འབྱུང་ཐུབ་པ།

༤༡ །ནང་ཆོས་བསླབ་བྱ་དྭང་ལེན་བྱེད་མིན་དེ།
།ལམ་དང་ལུགས་སྲོལ་ཡིན་ན་དོར་ཡང་ཆོག།འོན་ཀྱང་རང་གཞན་བདེ་སྡུག་ཉམས་མྱོང་དང།
།འབྲེལ་བའི་བསླབ་བྱ་ཚད་ལྡན་འདིའི་ནང་རྙེད།
༤༢ །ནང་ཆོས་རྩ་ཆེ་ཡིན་མིན་ཟེར་བ་དེ།
།རང་དང་གཞན་ལ་འཕྲལ་ཡུན་ཕན་ཐོགས་དང་།
།དགོས་མཁོ་ཁེ་གྱོང་ཡོད་མེད་བརྟགས་ནས་ནི།
།འདི་ཡི་རིན་ཐང་ཐིག་ཚད་གཞལ་ན་ཤེས།
༤༣ །འདོད་པའི་བདེ་དང་མི་འདོད་སྡུག་བསྔལ་རིགས།
།བྱ་རྡོ་ལམ་འཕྲད་དེ་ལྟར་མ་ཡིན་པས།
།དེའི་རྒྱུ་སྒྲུབ་ཚུལ་རང་རང་སོ་སོ་ཡི།
།ལག་ཏུ་ཡོད་པ་ནང་པའི་གཞུང་དུ་བསྟན།

མཚམས་སྦྱོར་སུམ་བརྒྱ་པ།

10

༤༤ །གང་དག་ཆོས་ལ་འཕྱ་སྨོད་བྱེད་འདོད་ན། །དེ་ཡི་ཟབ་རྒྱས་གནད་རྣམས་ཤེས་བྱས་ཏེ།
།སྐྱོན་ནི་འདི་ཞེས་རྒྱུ་མཚན་ཡང་དག་ཅིག།མེད་ན་ཅ་ཅོ་སྒྲོག་པ་ཚུལ་མ་ཡིན།
༤༥ །ཆོས་ནང་བཤད་པ་བལྟ་སྣང་མཐོང་ཚུལ་རེད།
།ཟེར་ནས་ཆོ་མེད་བརྩི་ན་དངོས་ཡོད་ལའང་།
།བལྟ་སྣང་མཐོང་ཚུལ་འདྲ་མིན་འབྱུང་བས་ན།
།སྣང་གནས་བསླུ་དང་མི་བསླུའི་བདེན་གཉིས་བྱུང་།
༤༦ །དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་ཇི་བཞིན་མ་ཤེས་པར། །དེ་རང་བདེན་པ་མཐར་ཐུག་རེད་སྙམ་པའི།
།བལྟ་སྣང་མཐོང་ཚུལ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་པ་ལ།
།ཞེན་འཛིན་འཁྲུལ་པས་ཕུང་ཚུལ་ཆོས་འདིས་སྟོན།
༤༧ །དེང་དུས་མི་ཚེའི་བདེ་སྡུག་ཚོར་སྣང་གི།འཕྲལ་ཕུགས་རྒྱུ་རྐྱེན་གཏིང་ཟབ་མི་སེམས་པར།
།འཚོ་བ་སྤྱོད་ཚུལ་བག་ཡངས་འཆོར་བ་འདི།
།རང་གཞན་སྤྱི་ཚོགས་བཅས་པར་གྱོང་གུན་ཆེ།
༤༨ །དེས་ན་སེམས་ཀྱི་འཆར་སྒོར་སྟངས་འཛིན་དང་།
།ངག་དང་ལུས་ཀྱི་རྣམ་འགྱུར་སྟོན་ཕྱོགས་སོགས།
།རན་ཞིང་འཚམས་པར་ཇི་ལྟར་སྤྱོད་དགོས་སྐོར། །རང་ལག་ཡོད་ལུགས་ཆོས་འདིའི་བསླབ་བྱར་གསལ།

ཆོས་དེ་དགོས་མཁོ་ཡོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་མཐོང་ན་དགའ་མོས་འབྱུང་

11

༤༩ །ཆོས་ཀྱི་བསླབ་བྱའི་ཕན་ཐོག་ཤེས་པ་ན།
།རང་གཞན་འདི་ཕྱི་གཉིས་སྨན་བྱ་བ་ལ།
།སྤྲོ་བས་སྙིང་ནས་བརྩོན་པར་ཆེས་མོས་ནས།
།འཕྲལ་ཡུན་བདེ་སྐྱིད་ལག་ཏུ་སོན་པར་ནུས།༥༠ །སེམས་ཀྱི་བྱེད་ལས་བདེ་སྡུག་འབྱུང་རྐྱེན་སོགས།
།རྩལ་དུ་བཏོན་ནས་འཕྲལ་ཡུན་བདེ་བའི་ཐབས།
།རིགས་པའི་རྒྱབ་རྟེན་ཚད་མ་དང་བཅས་པ།
།འཕགས་བོད་གནའ་བོའི་གཞུང་དུ་གསལ་བར་བསྟན།
༥༡ །ལྷག་པར་བདེ་སྡུག་བྱ་བྱེད་རྣམ་གཞག་ཀུན།
།རྟེན་འབྱུང་ལྟོས་གྲུབ་ཡིན་པའི་ཚུལ་ངེས་ན། །ཆོས་ཀྱི་རྨང་གཞི་བརྟན་པོའི་མགོ་ཚུགས་ཏེ།
།ཆོས་ལ་ཤེས་ནས་ཡིད་ཆེས་རྙེད་པ་འབྱུང་། ༥༢ །དེ་ལ་བརྟེན་ནས་སྤྱི་ཚོགས་བརྟན་བརླིང་དང་།
།མི་རིགས་འཆམ་མཐུན་ཕན་བདེའི་དཔལ་འབར་ཏེ།
།རང་གཞན་ཁོར་ཡུག་བཅས་པར་ཡོངས་སྨན་པའི།
།དགེ་མཚན་ཆོས་འདིས་སྦྱིན་མིན་བརྟགས་ན་ཤེས།

མཚམས་སྦྱོར་སུམ་བརྒྱ་པ།

12

༥༽ ཆོས་ལ་དོ་སྣང་སྐྱེ་ཐབས་བྱེད་སྟངས།

༥༣ །རིགས་པ་ལྡན་པའི་བོད་བརྒྱུད་ནང་བསྟན་འདིར།
།རིགས་པའི་ལམ་ནས་སློབ་ཚུལ་ལ་བརྩོན་ན།
།རིགས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་རྨོངས་མུན་རབ་བསལ་ནས།
།རིགས་པ་ལྡན་པའི་ཆོས་ཀྱང་ལག་ཏུ་ལོན།
༥༤ །ནང་པའི་ཆོས་འདི་རྨོངས་དད་གཞན་དབང་དང་། །རང་བློ་དག་པའི་སྣང་ངོར་མ་བརྟེན་པར།
།གཟུ་བོའི་བློ་ཡིས་འཆུན་པའི་དངོས་མཐོང་གིཁྱད་ཆོས་བརྟགས་ན་དོ་སྣང་འོས་ཚུལ་མཐོང་།
༥༥ །དེ་བཞིན་ནང་ཆོས་བསླབ་བྱའི་གནས་རྣམས་ཀྱི།

།དགེ་མཚན་མཐོང་ན་དོ་སྣང་རབ་འཕེལ་ཏེ།
།སྙིང་ནས་འབད་རྩོལ་ཤུགས་མ་ཐུབ་པ་ལས།
།ཚུལ་འདིར་ངེས་ཤེས་གཏིང་ཚུགས་རྙེད་པ་འབྱུང་།
༥༦ །དཔེར་ན་ཤེལ་སྒོའི་ནང་གི་མོག་མོག་བཞིན། །བལྟས་ན་ཞིམ་མདོག་ཁ་བར་མཐོང་ན་ཡང་།
།རོ་བཅུད་དྲི་ཞིམ་ཟས་ཀྱི་ཁྱད་ཆོས་སོགས།
།རང་གིས་མ་ཟོས་བར་དུ་ག་ལ་ཤེས།
༥༧ །ཆོས་ལ་ཡིད་འཕྲོག་མོས་པ་བརྟན་པའི་ཆེད།
།སེམས་ཤུགས་གོང་མཐོར་སྤེལ་ཕྱིར་གཟེངས་བསྟོད་དང་།
།གདེང་སྤོབས་བསྐྱེད་ཕྱིར་འཛུམ་པའི་མདངས་ཕྱུང་སྟེ།
།མཛའ་བའི་བློ་ཡིས་གཞན་ལ་བསྐུལ་ཐབས་བྱ།

ཆོས་ལ་དོ་སྣང་སྐྱེ་ཐབས་བྱེད་ས

13

༥༨ །དེ་ལ་སོགས་པའི་མཁོ་བ་སྦྱིན་པ་དང་།

།སྙན་པར་སྨྲ་ཞིང་དོན་སྤྱོད་དོན་མཐུན་བཅས།
།བསྡུ་བ་རྣམ་བཞིའི་རིམ་པའི་ལག་ལེན་རྣམས།
།གཞན་རྒྱུད་སྨིན་པའི་ཐབས་ཀྱིས་དོ་སྣང་བསྐྱེད།
༥༩ །གཉེན་ཉེ་སློབ་དཔོན་སོགས་ཀྱིས་ཆོས་འདི་ནི།
།རྩ་ཆེ་བྱིན་རླབས་ཆེ་ཚུལ་སོགས་སྒྲོག་ནས།
།ནན་བསྐུལ་དབང་གིས་ཆོས་ལ་འབད་པའི་རིགས།
།ངོ་སྲུང་ལས་བྱུང་སྔོན་དུས་དགོས་པའང་གྲུབ།
༦༠ །དེང་དུས་ཆོས་ཀྱི་བསླབ་བྱ་ཉམས་ལེན་རིགས།
།དད་པ་ཁོ་ནས་རྩ་ཆེ་ཡིན་པ་དང་།
།དོ་སྣང་བསྐྱེད་ཕྱིར་དགེ་སྡིག་ཉེས་དམིགས་སོགས།
།བཤད་ནས་སྡིགས་ར་བསྐུལ་བའི་སྐབས་མིན་གསུངས།
༦༡ །རྩྭ་ཉག་གཅིག་གིས་བརྡེགས་པ་མི་འགྲུབ་ཀྱང་། །སྤྱིར་ན་རྡེག་པ་གནོད་པའི་རིགས་གསུངས་པས།
།གཤེ་ཞིང་རྡུང་རྡེག་བཞིན་རས་བསྡུས་པ་ལས།
།ཐབས་མཁས་བརྩེ་བས་ཆོས་ལ་སྐུལ་བར་བྱེད།
༦༢ །ཆོས་སྡེ་སློབ་གྲྭར་ཁྲིམས་སྒྲིག་གནོན་སྡོམ་ཆེད།
།མནར་གཅོད་གནོད་འཚེར་གཏོགས་ཤིང་སེམས་སྐྱོན་འབྱུང་། །དུས་ཀྱི་ཀུན་སློང་ཁོང་ཁྲོས་ཟིན་ན་ནི།
།དགེ་རྩ་བཅོམ་ལ་ཡུལ་དུས་ཁྲིམས་མཐུན་དཀའ།

མཚམས་སྦྱོར་སུམ་བརྒྱ་པ།

14

༦༣ །མདོར་ན་ཚེ་འདིར་རང་སེམས་བཅོས་ཐབས་ཤིག།བསྟེན་ན་ཁེ་བཟང་ཡོད་པ་མཐོང་བའི་ཚེ།
།དོན་དུ་གཉེར་ནས་ཆོས་ཀྱི་བསླབ་བྱ་ཡིས།
།འཕྲལ་ཡུན་གཉིས་ཕན་རང་ཤུགས་ངང་ནས་འབྱུང་།

༦༽ མི་ཆོས་ཡ་རབས་སྤྱོད་བཟང་དེ་དམ་པའི་ལྷ་ཆོས་ཀྱི་རྨང་གཞི་ཡིན་པ།

༦༤ །བྱམས་བརྩེའི་སེམས་ནི་ཆུ་དང་འདྲ་བ་དང་།
།ཆོས་ནི་ཇ་དང་འདྲ་བས་དེ་མེད་ན།
།འཚོ་བར་ནུས་ཀྱང་གལ་ཏེ་ཆུ་མེད་ཚེ།
།སྲོག་དང་འབྲལ་ལྟར་བྱམས་བརྩེ་དགོས་ཚུལ་གསུངས།
༦༥ །སེམས་ཅན་སུ་ལའང་བརྩེ་ཞིང་བྱམས་པའི་བློ། །ཏིལ་འབྲུ་ཙམ་ཞིག་མེད་པ་མི་སྲིད་ཅིང་།
།དེ་ནི་མི་ཡི་ཡ་རབས་སྤྱོད་བཟང་གི།ས་བོན་རིན་ཐང་གཞལ་དུ་མེད་པ་ཡིན།
༦༦ །འགྲོ་བ་ཡོངས་ཀྱི་རང་གཤིས་བྱམས་བརྩེ་ནི།
།ཆོས་ལས་བྱུང་བ་མིན་ཞིང་ཀུན་ལ་མཁོ།
།ལུས་སེམས་འཕྲོད་བསྟེན་སྤྱི་ཚོགས་ཕན་བདེའི་གཞི།
།དེ་ཕྱིར་བརྩེ་སེམས་གཅེས་འཛིན་གོང་སྤེལ་དགོས།
༦༧ །ཡ་རབས་སྤྱོད་བཟང་སྤེལ་བའི་ཐབས་ལམ་དང་།
།ཕན་གནོད་དགོས་མཁོ་སོགས་ལ་ལེགས་དཔྱད་ན།
།ཆོས་ཀྱི་བསླབ་བྱར་བསམ་སྤྱོད་ལེགས་སྤེལ་སྐོར།
།གལ་ཆེ་བསྟན་ཚུལ་ངེས་ཤེས་རྙེད་པ་འབྱུང་།

མི་ཆོས་ཡ་རབས་སྤྱོད་བཟང་དེ་དམ་པའི་ལྷ་ཆོས་ཀྱི་རྨང་གཞི་ཡ

15

༦༨ །བདེ་དང་སྡུག་བསྔལ་ཀུན་གྱི་བྱེད་པོ་ནི།
།རང་སེམས་འདི་ལས་གཞན་དུ་མ་དམིགས་པས།
།ཕན་ཚུན་གཉིས་ཕན་ཡ་རབས་སྤྱོད་བཟང་ལ།
།འཆུག་མེད་འཇུག་ལུགས་ཀུན་སློང་མ་ནོར་དགོས།
༦༩ །ཉིན་ལྟར་བསམ་སྤྱོད་ཡང་དག་བྱ་སེམས་ཀྱི།

།ཀུན་སློང་བཟང་པོ་སྔ་དྲོ་དེར་བཅོས་ནས།
།དགོང་མོ་དཔྱད་ནས་ལེགས་ཆར་ཡི་རང་ཞིང་།
།ཉེས་ཆར་འགྱོད་སྡོམ་ལེགས་སྤེལ་བསམ་པ་བསྐྱེད།
༧༠ །རྒྱུན་དུ་བསམ་སྤྱོད་བཟང་པོའི་རིགས་རྣམས་ལ།
།གོམས་འདྲིས་བར་མ་ཆད་པར་བསྟེན་བྱས་ན།
།ཞུམ་མེད་སྙིང་སྟོབས་གོང་ནས་གོང་འཕེལ་གྱི།

།འབྲས་བཟང་ལག་ཏུ་སོན་འགྱུར་དངོས་པོའི་གཤིས།
༧༡ །མི་བཟང་ཡ་རབས་བསམ་སྤྱོད་ལྡན་པ་ནི།
།ཀུན་ལ་མེད་མི་རུང་བར་མཁོ་བ་དང་།
།རྨང་གཞི་དེའི་ཐོག་སྒོམ་སྒྲུབ་ཉམས་ལེན་ནི།
།ཆོས་དད་ཡོད་པ་ཁོ་ནར་མཁོ་བ་ཡིན།
༧༢ །ཀུན་ནས་ཡིད་སྨོན་བྱེད་པའི་མི་བཟང་པོ།
།དེ་ནི་བྱམས་བརྩེའི་སེམས་བཟང་ཉིད་ལས་བྱུང་།
།བརྩེ་སེམས་ཕྱོགས་ལྷུང་ཅན་ཞིག་ཡིན་ན་ཡང་།
།གོང་དུ་སྤེལ་ན་རིན་ཆེན་སེམས་མཆོག་འཁྲུངས།

མཚམས་སྦྱོར་སུམ་བརྒྱ་པ།

16

༧༣ །བྱང་ཆུབ་སེམས་མཆོག་དེ་ཡི་ཡོན་ཏན་ནི།
།གཞལ་མེད་ཐོབ་བྱའི་དམིགས་ཡུལ་ཡིན་ན་ཡང་།
།རེ་ཞིག་བདག་འདྲར་སྨོན་གནས་ཙམ་གྱུར་ཏེ།
།ཕྱུག་པོའི་ནོར་ལ་དབུལ་པོས་བགྲངས་པ་བཞིན།
༧༤ །དེ་བས་བྱམས་བརྩེའི་ཆ་ཤས་ཙམ་ཡིན་ཡང་། ཁ་ཡོད་ལག་ཡོད་ཕན་བདེའི་དཔལ་ལ་སྦྱོར།
ཁྲོམ་སྟེགས་ཆུང་ངུའི་ཚོང་ལས་ཕྲན་ཚེགས་ཀྱིས།

།འཚོ་བའི་བརྟེན་གཞི་ཚུགས་པའི་གནས་ལ་སྦྱོར།
༧༥ །གཞན་ཕན་སེམས་བཟང་ཏིལ་འབྲུ་ཙམ་ཉིད་ཀྱང་།
།འཕེལ་ལས་བདེ་སྐྱིད་ལོ་ཏོག་དེ་ལས་འབྱུང་།
།མཁའ་ལ་བསྙེགས་པའི་ལྗོན་ཤིང་ཐམས་ཅད་ཀྱང་།
།ཤིན་ཏུ་ཕྲ་བའི་ས་བོན་ཉིད་ལས་བྱུང་།
༧༦ །བྱམས་བརྩེའི་སེམས་ཙམ་རྟག་ཏུ་དྲན་ནུས་ན། །ཉོན་མོངས་མགོ་ནོན་རང་སེམས་ཞི་བ་ཐོབ།
།བདེ་སྡུག་མྱོང་བ་ཀུན་ལ་བྱང་ཆུབ་སེམས།
།བསྒོམས་པས་ཕན་པ་བྱམས་བརྩེ་འདི་ཡི་སྟོབས།
༧༧ །སྤྱོད་བཟང་ཡོན་ཏན་ཁ་མིག་ཡར་བལྟ་ཡིས།
།དོ་སྣང་དོན་གཉེར་འབད་བརྩོན་ཉིད་ལས་འབྱུང་།
།གཞན་གྱིས་འཇོན་ན་ངས་ཀྱང་ཅིས་མི་འཇོན།
།སྙམ་དུ་རང་གིས་རང་ལ་དཔའ་ངར་བསྐྱེད།

མི་ཆོས་ཡ་རབས་སྤྱོད་བཟང་དེ་དམ་པའི་ལྷ་ཆོས་ཀྱི་རྨང་གཞི་ཡ

17

༧༨ །སེམས་འཕང་བསྟོད་ན་རྒྱུན་དུ་རང་ཉིད་ལ།
།ཡིད་ཆེས་སེམས་ཤུགས་གདེངས་སྤོབས་སྙིང་སྟོབས་འཕེལ།
།རླབས་ཆེའི་བྱ་བར་བརྩོན་པའི་ནུས་པ་རྙེད།
།བསམ་སྤྱོད་བཟང་པོ་ཡར་ཟླའི་འཕེལ་བར་སྦྱོར།
༧༩ །ཞུམ་པའི་བློ་ཡིས་རང་གི་ནུས་པ་ཀུན། །བཅོམ་ནས་རེ་དྭོགས་དྲྭ་བའི་གཟེབ་ཏུ་བཅུག།ཕྱི་བཤོལ་དབང་དུ་གྱུར་ཅིང་རྨོངས་པའི་བློས། །བྱ་བ་གང་ལའང་འགལ་རྐྱེན་འདྲེན་པར་བྱེད། ༨༠ །དཀའ་ངལ་གང་དག་བཅོས་སུ་ཡོད་ན་ནི། །མི་དགའ་བ་དང་སེམས་འཕྲེང་དགོས་པ་མེད།
།གལ་ཏེ་བཅོས་སུ་མེད་པའི་རིགས་ཡིན་ན།
།སེམས་འཕྲེང་མི་དགའ་བྱས་པས་མི་ཕན་གསུངས།
༨༡ །རང་བདེ་ཁོ་ན་འདོད་ལས་རྒུད་ཚོགས་དང་།
།གཞན་བདེ་འདོད་ལས་བདེ་བ་འདྲེན་བྱེད་པས། །བྱམས་སྙིང་ཡ་རབས་སྤྱོད་བཟང་ལ་བརྩོན་ན།
།སྐྱེས་བུ་བཟང་པོར་གྱུར་ཅིང་སུས་མི་བཀུར།
༨༢ །ཡེ་ཤུའི་ཆོས་པའི་ཁོངས་སུ་ངག་བཅད་ཀྱིས།

།སྒོ་གསུམ་འཁྱེར་སོ་ཞི་དུལ་དཀའ་ཚེགས་བསྟེན།
།སྒེར་གྱི་ཁ་དཔར་ཙམ་ཡང་མི་སྤྱོད་པའི།
།ཆོག་ཤེས་བྱམས་བརྩེའི་བསམ་སྦྱོར་ལྡན་པ་མང་།

མཚམས་སྦྱོར་སུམ་བརྒྱ་པ།

18

༨༣ །ལྷག་པར་དབུལ་ཕོངས་རིགས་ལ་བརྩེ་སྐྱོང་གིས། །གསོ་སྐྱོང་ཁང་དང་སྨན་ཁང་སློབ་གྲྭ་སོགས།
།གཞན་ཕན་ལས་རིམ་དཔེར་འོས་ཆེས་མང་ཞིང།
།ཆོས་སུ་འགུགས་པའི་བྱ་བའང་རྣམ་མང་སྤེལ།
༨༤ །རང་རེའི་ཆོས་སྡེ་སྒེར་ཚོགས་དུ་མས་ཀྱང།
།གང་དག་ནང་པའི་ཆོས་ལ་འཇུག་ཆེད་དང་།
།ལན་དང་རྣམ་སྨིན་དག་ལ་མི་རེ་བའི།
།སྤྱི་ཚོགས་ཞབས་འདེགས་སྒྲུབ་རིགས་འཕེལ་འདི་རྨད།
༨༥ །བཟང་ངན་བྱ་བ་བསམ་བློའི་འཁྱེར་སོར་བརྟེན།
།དགེ་མཚན་ལྡན་པའི་བྱ་བར་ཚེགས་ཆེ་ཡང་།
ཁུར་དུ་མ་སོང་རྒྱན་དུ་འགྲོ་ཐབས་ཀྱིས།

།ཅིས་ཀྱང་འབད་པས་དྭང་ལེན་དོན་ལྡན་བྱ།
༨༦ །བདག་ཉིད་ལེགས་སུ་འདོད་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས།

།གཞན་བདེའི་དོན་དུ་ཡ་རབས་བྱ་བ་རྣམས།
།ལག་ལེན་ཅི་ཙམ་ནུས་ན་དེ་ཙམ་གྱི།

།རང་བདེ་ཞོར་ལ་འབྱུང་བ་དངོས་པོའི་གཤིས།
༨༧ །དེ་ཕྱིར་དཔེར་ན་རང་གིས་བརྩེ་བའི་མིར། །སྔོན་འགྲོའི་ཆ་རྐྱེན་མེད་པར་གྲོགས་བྱ་བའི། །གོ་སྐབས་ཅི་ཙམ་རྙེད་ན་དགའ་བ་དང་།
།མ་རྙེད་པ་ན་རང་སེམས་ཁོང་དུ་ཆུད།

མི་ཆོས་ཡ་རབས་སྤྱོད་བཟང་དེ་དམ་པའི་ལྷ་ཆོས་ཀྱི་རྨང་གཞི་ཡ

19

༨༨ །མི་དེས་རང་ལ་ངལ་བར་བྱས་གྱུར་ཀྱང་།
།ཇི་མི་སྙམ་སྟེ་ཁུར་དུ་མ་སོང་བར།
།ངལ་བ་སྤྲོ་བས་རྒྱན་དུ་བསྟེན་པ་ལྟར།
།འགྲོ་ལ་བྱམས་སྐྱོང་ནུས་པ་དེ་ལྟར་དགོས།
༨༩ །ཕན་ཚུན་ཆགས་སྡང་རྣམ་རྟོག་འདིས་དྲངས་ཏེ།
།རེ་ཞིག་ངལ་བར་བྱས་ཀྱང་བྱམས་བརྩེ་ཞིག།སྐྱེས་ན་སྡུག་བསྔལ་རང་སར་གྲོལ་བས་ན།
།ཞི་བདེའི་དཔལ་ལ་རེག་པར་ཅིས་མི་བརྩོན།
༩༠ །རང་རྒྱལ་གཞན་ཕམ་འབའ་ཞིག་ལྷུར་བླངས་པས།
།དུག་མཚོན་འབྱུང་བཞི་འཁྲུགས་པས་གཟིར་བ་སོགས།
།རང་རེ་མི་ཡིས་བཟོས་པའི་དཀའ་རྙོག་རྣམས།
།བྱམས་བརྩེ་ཉམས་ཏེ་རང་གཅེས་འཛིན་ལས་བྱུང་།
༩༡ །མ་འོངས་འགྲོ་རྣམས་བདེ་སྐྱིད་དཔལ་ཡོན་གྱི།

།འཚོ་བར་ལོངས་སྤྱོད་ཐུབ་ཆེད་འཇིག་རྟེན་འདིའི། །སྲོག་ཆགས་ཁོར་ཡུག་འབྱུང་ཁམས་སྲུང་སྐྱོབ་སོགས།།བསམ་སྦྱོར་འགན་འཁུར་རྨང་གཞིར་འཛིན་པ་གནད། ༩༢ །བྱམས་བརྩེའི་སྤྱོད་བཟང་ཆོས་ལ་མ་བརྟེན་པ། །སྣོད་བཅུད་ཀུན་དགེའི་དཔལ་དུ་འཇིག་རྟེན་འདིའི། །རྒྱལ་ཁབ་ཉེར་དྲུག་ནང་གི་སློབ་གྲྭ་རུ།
།གསར་སྤེལ་ཐུབ་འདི་༸རྒྱལ་བའི་འཕྲིན་ལས་ཉིད།

མཚམས་སྦྱོར་སུམ་བརྒྱ་པ།

20

༧༽ བྱམས་བརྩེའི་འགལ་ཟླར་གདོང་ལེན་སྐོར།

༩༣ །བདག་འཛིན་སྒྱུ་མའི་ལྟད་མོར་གཡེངས་པ་འདིས།
།བྱམས་བརྩེའི་སྤྱོད་བཟང་ཉམས་པའི་རྐྱེན་བྱས་ཏེ།
།རང་གཞན་ཇི་ལྟར་ཕུང་བར་ཤེས་ནས་ནི།
།མི་ཆོས་ཡ་རབས་སྤྱོད་ཚུལ་དོ་སྣང་དགོས།
༩༤ །དེས་ན་རྒྱུན་དུ་ཆགས་སྡང་ཕྲག་དོག་དང་།
།འགྲན་སེམས་ང་རྒྱལ་འཁོན་འཛིན་རྣམ་རྟོག་ཀུན།
།རང་ཉིད་ཕུང་བྱེད་ཡིན་པར་མཐོང་གྱུར་ན།
།བཟང་སྤྱོད་གོམ་པ་མདུན་དུ་སྤོས་པ་ཡིན།
༩༥ །སྲོག་གཅོད་མ་བྱིན་ལེན་དང་ལོག་པར་གཡེམ།
།རྫུན་དང་ཕྲ་མ་ཚིག་རྩུབ་ངག་འཆལ་རིགས།
།བརྣབ་སེམས་གནོད་སེམས་ལྟ་བུ་སྤྱི་ཚོགས་ལ།
།གནོད་རིགས་སྤོང་བ་བཟང་སྤྱོད་མི་ཡི་ཆོས།
༩༦ །ཡ་རབས་བྱ་བ་འདི་རྣམས་ཆོས་ཀྱི་ཁོངས།
།བརྩི་ཞིང་ནང་པས་ཆོས་ཀྱི་རྨང་གཞིར་བླངས།
།དམ་པའི་ལྷ་ཆོས་དགེ་བཅུར་བཏགས་མོད་ཀྱང་།
།ཕལ་ཆེར་ཆོས་ལ་མ་བརྟེན་སྤྱོད་བཟང་ཡིན།
༩༧ །བརྩེ་དང་བཟོད་བསྲན་ཆོག་ཤེས་བསྟེན་པ་སོགས།
།མི་ཆོས་ཡ་རབས་སྤྱོད་བཟང་དང་བྲལ་ན།
།ང་རྒྱལ་ཕྲག་དོག་ཆགས་སྡང་དབང་གྱུར་ཏེ།
།དམ་པའི་ལྷ་ཆོས་བྱས་ཀྱང་གཟུགས་བརྙན་ཙམ།

བྱམས་བརྩེའི་འགལ་ཟླར་གདོང་ལེན་ས

21

༩༨ །གང་ཟག་གཅིག་གི་བསམ་སྤྱོད་ལ་བརྟེན་ནས།
།སྐྱེ་བོ་དུ་མའི་བདེ་སྡུག་མྱོང་ཚོར་ཐོག།ཤུགས་རྐྱེན་ཐེབས་པས་རང་གི་ཀུན་སྤྱོད་ཀྱིས།

།གཞན་ལ་ཕན་གནོད་ནུས་ཤིང་འགན་ཡང་ཡོད།
༩༩ །དཔེར་ན་རང་དང་གྲོགས་བཅས་མི་བཅུ་པོ།
།ལྷན་འཛོམས་དགའ་སྐྱིད་ངང་དུ་གནས་པའི་ཚེ།
།རང་གིས་གཞན་ལ་ཁོང་ཁྲོ་བསྟན་མ་ཐག།མི་དགུའི་བདེ་སྐྱིད་བཙན་ཐབས་ངང་ནས་བཅོམ།
༡༠༠ །རང་གིས་ཁྲོས་འཁྲུགས་རྣམ་འགྱུར་བསྟན་ཡང་རུང་།།གཞན་ནས་རང་ལ་བྱམས་བརྩེའི་འཛུམ་མདངས་ཀྱིས།

།བསུ་བར་རེ་ལྟར་རང་ནས་སྐྱེ་བོ་གཞན།
ཁྲོས་སྐབས་བྱམས་བརྩེས་བསུས་ན་ཞི་བདེ་འདྲེན།
༡༠༡ ཁྲོས་ཏེ་འཛུམ་མདངས་བྲལ་བའི་སྐྱེ་བོ་ལ།
།སུ་ཞིག་དགའ་བ་སྲིད་མཐའ་ཙམ་ཡིན་པས། །རང་ལ་གཞན་ནས་རྟག་ཏུ་དགའ་འདོད་ན། །རྒྱུན་དུ་བྱམས་བརྩེའི་འཛུམ་གྱིས་བསུ་བར་འོས།
༡༠༢ །བྱམས་བརྩེས་འཇམ་པོའི་ཚིག་གིས་དགྲ་ཡང་འདུལ།།དགྲ་རྣམས་གཉེན་གྱི་དྭངས་མར་སྒྱུར་བར་བྱེད།
།ཚིག་རྩུབ་གཅིག་གིས་གཉེན་ཡང་དགྲར་བསྒྱུར་ནས། །རང་གི་སྲོག་གཅོད་བཤན་པར་གྱུར་པའང་སྣང་།

མཚམས་སྦྱོར་སུམ་བརྒྱ་པ།

22

༡༠༣ །ཚུར་ལ་གནོད་པ་བྱས་པའི་སྐྱེ་བོ་ལ།
།རང་གིས་ཕར་ལའང་གནོད་ལན་འཇལ་ན་ནི།
།འཁོན་གནོད་སྡུག་བསྔལ་འབའ་ཞིག་འདྲེན་འགྱུར་བས། །མཐའ་མེད་ཉམ་ངའི་སྡུག་བསྔལ་མྱོང་འདོད་དམ།
༡༠༤ ཁོང་ཁྲོས་ལུས་སེམས་འཕྲོད་བསྟེན་ལ་འཚེ་ཞིང་།
།སྤྱི་ཚོགས་བདེ་སྐྱིད་དེ་མ་ཐག་ཏུ་བཅོམ།
།འཇིག་རྟེན་ཞི་བདེ་བརླག་པར་བྱེད་པ་སོགས།
།གཏན་གྱི་རྒྱལ་ཁ་མ་ལུས་འགྲིབ་པར་བྱེད།
༡༠༥ །དེ་བཞིན་འདོད་རྔམ་ང་རྒྱལ་ཕྲག་དོག་དང་།
།འཁོན་འཛིན་སོགས་ཀྱི་རྣམ་རྟོག་མ་ལུས་པས།
།སྣོད་བཅུད་ཀུན་ལ་འཚེ་བ་མཐོང་ཆོས་ལྟར། །རྒྱུན་དུ་ཟོན་དང་བཅས་ཏེ་བག་ཡོད་བསྟེན།
༡༠༦ །རང་ལ་སྐྱེ་བོ་གཞན་གྱིས་གནོད་པའི་རིགས།
།བྱས་ཀྱང་དེ་ནི་རྨོངས་པའི་དབང་གྱུར་ཏེ།
།ཉོན་མོངས་པ་ཡིས་གཟིར་བ་ལས་བྱུང་བས། །མི་དེར་ཁྲོས་ན་རང་ཉིད་དེ་བས་རྨོངས།
༡༠༧ །གཞན་གྱིས་རང་ལ་ཁྲོ་དང་གཤེ་བ་དང་།
།བརྡེགས་དང་སྐྱོན་མཚང་བྲུས་ཀྱང་བཟོད་བྱས་ཏེ། །ཞི་བདེར་གནས་པའི་ཡ་རབས་སྤྱོད་བཟང་ནི། །དགེ་བའི་བྱ་བར་སྦྱོང་བའི་ཆོས་བཞིར་གསུངས།

ཉོན་མོངས་པའི་རྣམ་རྟོག་གིས་སྡུག་བསྔལ་བསྐྱེད་སྟངས་དང་། དེ་རྣམས་ཆོས་ཀྱིས་འགོག་ན

23

༡༠༨ །རང་ལ་གནོད་པ་ཅི་བྱུང་ཐམས་ཅད་ལ།
།ཇི་མི་སྙམ་པའི་སྤྱོད་བཟང་བསྟེན་པ་ནི།
།ཆོས་ཙམ་མིན་པར་སེམས་ཁམས་གསོ་ནུས་པའི།
།སྨན་མཆོག་ཡིན་པར་མྱོང་བས་བརྟགས་ན་ཤེས།

༨༽ ཉན་མོངས་པའི་རྣམ་རྟོག་གིས་སྡུག་བསྔལ་བསྐྱེད་སྟངས་དང་། དེ་རྣམས་ཆོས་ཀྱིས་འགོག་ནུས་པའི་སྐོར།

༡༠༩ །རང་བློས་ཡུལ་གྱི་གནས་ཚུལ་ཇི་བཞིན་དུ།
།མ་ཤེས་པས་ན་རྨོངས་པའི་བྲན་གྱུར་ཏེ།
།སྣང་ཚུལ་ཙམ་ལའང་ཆགས་སྡང་རྣམ་རྟོག་བློ།
།རྒྱ་ཆེར་བསྐྱེད་ནས་ཉེས་ཀུན་རྩ་བ་བཙུགས།
༡༡༠ །དེ་ཡང་གཞི་མེད་བག་ཙམ་ཅི་རིགས་པར།
།རང་བློས་ཉོན་མོངས་རྣམ་རྟོག་སྒྲོ་སྐུར་གྱི།

།འཆར་སྒོ་མུ་མེད་སྤྲོས་པས་བདེ་སྡུག་གི།མྱོང་ཚོར་མཐའ་དག་རང་སེམས་ཉིད་ལས་བྱུང་།
༡༡༡ །རྟོག་ཚོགས་སེམས་ཀྱི་འཛིན་སྟངས་ཁོ་ན་ཡིས།
།ཡུལ་ལ་ཆགས་ཤིང་ཞེན་ནས་བདག་གིར་བཟུང་།
།ཡང་ན་སྡང་བའི་བློ་ཡིས་ཐག་བསྲིངས་ཏེ།
།དོན་མེད་རང་གིས་རང་ཉིད་ངལ་བར་བྱེད།

མཚམས་སྦྱོར་སུམ་བརྒྱ་པ།

24

༡༡༢ །རང་རེའི་སེམས་ནང་རྣམ་རྟོག་བཟང་ངན་རིགས། །རྒྱུན་ཆད་མེད་པར་གང་ཤར་ཐམས་ཅད་ཀྱི།

།རྗེས་སུ་རྟོག་དཔྱོད་མེད་པར་འབྲངས་པས་ན།
།རང་གཞན་གནོད་པའི་རྒྱུ་ཚོགས་ཐམས་ཅད་དྲངས།
༡༡༣ །དཔེར་ན་སྐྱེ་བོ་ཞིག་ལ་སྐྱོན་ཆ་གཅིག །མཐོང་བ་ཙམ་གྱིས་ནག་རྐྱང་བཟོ་བ་དང་།
།ཡོན་ཏན་གཅིག་མཐོང་དཀར་རྐྱང་བཟོ་བ་སོགས།
།ཡིད་བརྟན་དཀའ་བའི་རྣམ་རྟོག་སྒྲོ་སྐུར་བསྐྱེད།
༡༡༤ །གཟུགས་མེད་གྲིབ་ཆགས་ཐོ་ཡོར་མི་རུ་མཐོང་།
།སྐས་འོག་འཛུལ་ན་གྲིབ་དང་མི་གཙང་བ།
།མེ་ཏོག་ཆར་འབེབས་ཆུ་ཡང་འོ་མར་གྱུར།
།མཚན་ལྟས་བཟང་ངན་རྣམ་རྟོག་ཀློང་ནས་རྡོལ། ༡༡༥ །ཡུལ་ཁམས་འདྲ་མིན་སོ་སོར་ལྷ་ཀླུ་དང་།
།འདྲེ་གདོན་གཞི་བདག་ལ་སོགས་ཡོད་མེད་ཀྱི།

།ངོས་འཛིན་འདི་རིགས་རྣམ་རྟོག་ལས་གྲུབ་པ།
།མཐོང་ཆོས་དཔེར་མཚོན་རྣམས་ཀྱིས་དཔང་རྟགས་བྱེད།
༡༡༦ །བཟང་ངན་ཡུལ་ལ་འཕྲལ་རྐྱེན་རྣམ་རྟོག་གི །བློ་ཡི་འཆར་ཚུལ་སྣང་བ་སྣ་ཚོགས་པ།
།བརྒྱུད་མར་འཆར་བ་ཇི་བཞིན་བདེན་པ་རུ།
།ཀུན་ནས་ཞེན་ཏེ་འཛིན་པས་དམ་དུ་བཅིངས།

ཉོན་མོངས་པའི་རྣམ་རྟོག་གིས་སྡུག་བསྔལ་བསྐྱེད་སྟངས་དང་། དེ་རྣམས་ཆོས་ཀྱིས་འགོག་ན

25

༡༡༧ །སྣང་བས་མི་འཆིང་ཞེན་པས་བཅིངས་སོ་ཞེས།
།མྱོང་ཅན་སྐྱེས་བུ་རྣམས་ཀྱིས་གདམས་མོད་ཀྱང་།
།བདག་འདྲ་རྨོངས་པས་རྣམ་རྟོག་རྗེས་འབྲངས་ཏེ།
།ཞེན་འཛིན་དུག་སྦྲུལ་ཚང་དུ་སྐྱིད་སྣང་འཆར།
༡༡༨ །སྨན་པས་མ་ཉེས་སྨན་གྱིས་མ་ལན་ཏེ།
།ནད་པ་རང་གིས་ལན་ཚུལ་གསུངས་པ་ལྟར།
།ཆོས་དང་སློབ་དཔོན་སུས་ཀྱང་མ་ལན་པར།
།རང་རེས་རྣམ་རྟོག་ཞེན་འཛིན་བྱས་པས་ལན།
༡༡༩ །ཞེན་འཛིན་འདི་ལས་གྲོལ་བའི་ཐབས་ལམ་ནི།
།སེམས་ཀྱིས་འཛིན་པའི་མདུད་པ་ལྷོད་པ་ན།
།རྣམ་རྟོག་རང་སར་ཞི་བ་ཆོས་ཉིད་ལས།
།ཕྱི་ལ་ཅི་ཙམ་བཙལ་ཡང་རྙེད་རྒྱུ་མེད།
༡༢༠ །དཔེར་ན་ཐག་ཁྲར་སྦྲུལ་མཐོང་ཞེན་འཛིན་ལས། །འཇིགས་སྣང་སྐྱེ་མོད་དེའི་ཚུལ་ཤེས་མ་ཐག།ཞེན་འཛིན་རྣམ་རྟོག་རང་སར་ཞི་བ་ལྟར།
།རང་སེམས་རང་གིས་བཅིངས་ལས་གྲོལ་བ་དགོས། ༡༢༡ །རང་སེམས་ཇི་ལྟར་འཆིང་བའི་ཚུལ་འདི་ནི།
།སེམས་ཀྱིས་ཡུལ་ལ་ཞེན་པ་ཆེས་ཆེ་བའི།
།རྣམ་རྟོག་དྲྭ་བ་བྲེས་པའི་འཆིང་རྒྱ་ཡིས།
།དམ་དུ་བཅིངས་པ་ཆོས་སུ་གསལ་བར་བསྟན།

མཚམས་སྦྱོར་སུམ་བརྒྱ་པ།

26

༡༢༢ །རྣམ་རྟོག་འཆིང་བ་ནང་གི་ཞེན་འཛིན་འདིར།
།བརྟགས་ནས་ལྡོག་དགོས་དེ་མིན་མོ་ལུང་དང་།
།ལྷ་མཆོད་འདྲེ་དབྱུང་ཕྱི་ཡི་ཆོ་གར་བརྩོན།
།ད་དུང་རྣམ་རྟོག་འཕེལ་བྱེད་གྱུར་པའང་མང་།
༡༢༣ །ཚེ་འདིའི་མཐོང་ཆོས་མྱོང་བར་རྣམ་རྟོག་འདིས། །དཀའ་ངལ་སྡུག་ལ་སྦྱོར་བ་ལེགས་མཐོང་ན།
།ནང་པའི་གཞུང་འདིར་རྣམ་རྟོག་གྲོལ་ཐབས་སྐོར།
།དཔྱིས་ཕྱིན་བསྟན་པ་རྣམས་ལ་མོས་པར་འགྱུར།
༡༢༤ །མངོན་པ་མཛོད་དུ་ཕྲ་རྒྱས་མ་སྤངས་ཤིང་།
།ཉོན་མོངས་སྐྱེ་ཡུལ་ཉེ་བར་གནས་པ་ལ།
།ཚུལ་བཞིན་མ་ཡིན་རྣམ་རྟོག་སྐྱེ་ཚུལ་སོགས།
།གསུངས་པ་རྣམས་ལ་དྭོགས་ཟོན་རྒྱུན་དུ་བསྟེན།
༡༢༥ །དེ་ཡང་ཆགས་སྡང་སྐྱེ་གཞི་འདོད་པའི་ཡུལ། །གཟུགས་སྒྲ་དྲི་རོ་རེག་བྱ་ལྔ་པོ་ལ།
།ཚུལ་བཞིན་མ་ཡིན་སྒྲོ་སྐུར་རྣམ་རྟོག་རིགས།
།རང་གིས་བརྒྱུད་མར་སྤེལ་སྟངས་ཤེས་གལ་ཆེ།
༡༢༦ །རང་རེས་རྣམ་པ་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པར།
།བྱེད་པའི་རྣམ་རྟོག་ངོས་མ་ཟིན་པ་དང་།
།ཟིན་ཡང་ཉོན་མོངས་རང་རེར་མཁོ་སྙམ་ཏེ།
།སྙིང་ནས་སྤོང་འདུན་ཞན་པས་འཁོར་བར་ལུས།

ཉོན་མོངས་པའི་རྣམ་རྟོག་གིས་སྡུག་བསྔལ་བསྐྱེད་སྟངས་དང་། དེ་རྣམས་ཆོས་ཀྱིས་འགོག་ན

27

༡༢༧ །ཆགས་དང་གཅེས་འཛིན་འདོད་རྔམ་ལ་སོགས་པ།
།འགའ་རེས་འཕྲལ་སེལ་ཚོར་བདེ་འདྲེན་ན་ཡང་།
།ཉོན་མོངས་རྣམ་རྟོག་ཇི་ཙམ་ཤུགས་ཆེ་བ།
།དེ་ཙམ་ཚབས་ཆེའི་སྡུག་བསྔལ་ལྕི་བ་འདྲེན།
༡༢༨ །ཉོན་མོངས་རྣམ་རྟོག་ཅུང་ཟད་མགོ་ནོན་ཡང་།
།རང་གཞན་ཞི་བདེ་འབྱུང་བའི་སྒོ་མོ་ཡིན།
།འདོད་ཡོན་ཚེར་མའི་མེ་ཏོག་མཛེས་གྱུར་ཀྱང་།
།རེག་ན་ཟུག་རྔུ་སྐྱེད་པའི་སྒོ་མོ་ཡིན།
༡༢༩ །ཉིན་ལྟར་སུ་དང་གང་ཞིག་མཐོང་ཙམ་ནས།།ཆགས་སྡང་བར་མའི་རྣམ་རྟོག་རྒྱ་བཀྲམ་པས།
།བཟང་ངན་ལས་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་བཅུ་གཉིས་པོའི།
།ཟོ་ཆུན་འཁོར་ལོ་མཐའ་མེད་བསྐོར་བར་བྱེད། ༡༣༠ །ཇི་ཙམ་སྐྱེ་བོ་མང་པོ་འཕྲད་ཙམ་གྱིས།

།དེ་ཙམ་རྣམ་རྟོག་སྣ་ཚོགས་ཡོངས་འཆར་བ།
།འགོག་པའི་གོ་སྐབས་མཆོག་དེ་རྙེད་པའི་ཚུལ།
།རྟག་ཏུ་དྲན་ནས་གཉེན་པོའི་མདུང་ཐུང་སྒྲེང་།
༡༣༡ །མང་པོའི་ནང་དུ་ངག་ལ་བརྟག་བཞིན་སྨྲ།
།གཅིག་པུར་འདུག་དུས་སེམས་ལ་བརྟག་བཞིན་གནས། །མཉམ་མེད་ཇོ་བོ་ཆེན་པོའི་ཞལ་གདམས་བཞིན།
།སྤྱོད་ལམ་ཀུན་ཏུ་རྣམ་རྟོག་སྲུང་སྡོམ་བྱ།

མཚམས་སྦྱོར་སུམ་བརྒྱ་པ།

28

༡༣༢ །ལོ་ཟླར་མཚམས་བཅད་གཅིག་པུར་གནས་པའི་ཚེ།
།ཆགས་སོགས་ཉོན་མོངས་མངོན་དུ་མི་འགྱུར་ན།
།གཉེན་པོ་བསྟེན་པའི་དགོས་པ་མེད་ན་ཡང་།
།སྤངས་མིན་རྐྱེན་དང་འཕྲད་ན་ད་གཟོད་ཤེས།
༡༣༣ །དཔེར་ན་དབེན་གནས་འགྲིམས་སྐབས་བཟོད་པ་ཞིག།སྒོམ་ན་སླ་ཡང་ཁོང་ཁྲོ་རབ་སློང་བའི།
།སྐྱེ་བོ་འཕྲད་ན་དེ་ལ་བཟོད་པའི་ཚུལ།
།ཉམས་ལེན་དགོས་པ་ཆགས་སོགས་གཞན་ལའང་མཚུངས།
༡༣༤ །གཞན་སྐྱོན་མི་བརྟག་རང་སྐྱོན་ལ་བརྟག་ཅིང་།
།ཆགས་སྡང་སྤོང་ཕྱིར་ཁོང་ཡངས་བཟོད་བསྲན་བསྐྱེད།
།སྨྲ་བ་ཉུང་ཞིང་ང་རྒྱལ་ཕྲག་དོག་སོགས།
།རང་གཞན་ཕུང་བའི་རྣམ་རྟོག་ཀུན་ལ་འཛེམས།
༡༣༥ །བྱམས་བརྩེའི་འཇུག་པ་མཁའ་ལྟར་ཡངས་པ་ལས། །ཕན་ཚུན་མཛའ་མཐུན་ཉི་འོད་ཀུན་ནས་འཕྲོ།
།ང་རྒྱལ་ཕྲག་དོག་ཁོང་ཁྲོའི་ཆར་རླུང་གིས།
།ཕན་ཚུན་སེམས་དཀྲུགས་མུན་པ་ཀུན་ནས་འཐིབས། ༡༣༦ །ཀུན་ཀྱང་དགའ་བདེ་འདོད་པ་ཁོ་ན་ལས།
ཁྲོ་ཞིང་སྡང་བའི་སྡུག་བསྔལ་སུ་ཞིག་འདོད། །སུ་ཞིག་ཁྲོ་ན་དགའ་ཞིང་སེམས་ཀྱི་ནང་།

ཁོང་ཁྲོས་སྐྱིད་སྣང་ཤར་མཁན་ག་ལ་ཡོད།

བདེ་སྡུག་རྒྱུ་འབྲས་ལྟོས་གྲུབ་ཡིན་ཚུལ་དང་། ཉོན་མོངས་པར་ཁ་ལོ་སྒྱུར་ཕྱོགས་ནང་ཆོས་ཀྱི་

29

༡༣༧ །དགའ་བདེར་མོས་པ་མེད་པའི་སྐྱེ་བོ་ནི།
།སྲིད་འདིར་དཀོན་ཡང་དེ་ཡི་རྒྱུ་སྒྲུབ་པའི།
།ཐབས་ལམ་ཚུལ་བཞིན་འབད་པར་ཆེས་རྨོངས་ཏེ།
།རང་ཉིད་སྡུག་ལ་རང་གིས་སྦྱོར་འདི་སྐྱོ།
༡༣༨ །“མི་སེམས་དགའ་ན་ཆོས་ཡིན་”ཟེར་སྲོལ་ལྟར། །གཞན་དག་དགའ་བར་བྱེད་པའི་ལས་འགན་དེ།
།རང་གིས་བླངས་ན་དེ་ཡི་འབྲས་བུ་ནི།
།རང་ལའང་དགའ་བདེ་འབྱུང་བའི་ཁེ་བཟང་ཡོད།༡༣༩ །གང་དག་རང་བློ་ནེམ་ནུར་དང་བྲལ་བའི།
།སེམས་ཐག་ཆོད་པོའི་རིག་པ་ངར་ལྡན་གྱིས།
།སྙིང་སྟོབས་སེམས་ཤུགས་བསྐྱེད་ན་ཆོས་འདི་ལ།
།རྣམ་རྟོག་བློ་ཡི་གྱོང་གུན་འགོག་ཐབས་ཡོད།

༩༽ བདེ་སྡུག་རྒྱུ་འབྲས་ལས་གྲུབ་ཡིན་ཚུལ་དང་། ཉྟོ ན་མོ ངས་པར་ཁ་ལོ་སྒྱུར་ཕྱོགས་ནང་ཆོ ས་ཀོ་གཞུང་དུ་གསལ་ཚུལ། ྱི

༡༤༠ །བདེ་དང་སྡུག་བསྔལ་གང་འབྱུང་ཐམས་ཅད་ཀྱང་།
།རང་རང་རྒྱུ་ལས་འབྲས་བུ་བཟང་ངན་རིགས།
།མ་ནོར་གཅིག་ལ་གཅིག་བརྟེན་ལྟོས་གྲུབ་ཀྱིས།

།མྱོང་བ་རང་ཐོག་སྨིན་ཚུལ་ངོ་འཕྲོད་དགོས།

མཚམས་སྦྱོར་སུམ་བརྒྱ་པ།

30

༡༤༡ །དཔེར་ན་གཞན་གྱི་འཛུམ་ཙམ་བྱས་ན་ཡང་།
།རང་སེམས་དགའ་བའི་ལས་སུ་གྱུར་པ་དང་།
།རང་གིས་འཛུམ་ཙམ་བྱས་པས་གཞན་སེམས་དགའ།
།ཕན་ཚུན་བལྟོས་ནས་ལས་གཉིས་གྲུབ་པར་གྱུར།
༡༤༢ །གཞན་གྱིས་འཇམ་པོའི་ཚིག་གཅིག་སྨྲས་ན་ཡང་།
།ཉན་མཁན་དགའ་བར་བྱེད་པའི་ལས་ཡིན་ལ།
།དེ་ལས་ལྡོག་པའི་ཚིག་ངན་བརྗོད་གྱུར་ན།
།སུ་ཞིག་མགུ་ནས་ཕར་ལ་དགའ་བར་བྱེད།
༡༤༣ །ཕན་ཚུན་བལྟོས་ནས་གྲུབ་པའི་རིགས་རྣམས་ལ། །དེ་དང་དེ་ཡི་“རྒྱུ་འབྲས་”རེད་ཟེར་བ།
།ཆོས་མེད་པ་སོགས་ཀུན་ལའང་གྲགས་པས་ན།
།“ལས་འབྲས་”ཟེར་བ་ཆོས་ཀྱི་གཏམ་ཙམ་མིན།
༡༤༤ །གལ་ཏེ་གཞན་ལ་བརྩེ་ཞིང་བཀུར་བའི་སེམས།
།ཡོད་ན་དེ་ལ་ཕན་པའི་བྱ་བ་ཀུན།
།བསྒྲུབ་ལ་ངལ་བ་དྭང་དུ་ལེན་པའི་སྐབས།
།རང་ལའང་བདེ་དགའ་འབྱུང་བའི་ལས་བཟང་བསགས།
༡༤༥ །དེ་བཞིན་སྡོད་ས་སྟོང་པ་ཞིག་མཐོང་ཚེ།
།གཞན་ལ་ཤོར་དྭོགས་ཀུན་སློང་དང་འབྲེལ་བས།
།མྱུར་བར་བཟུང་ན་རང་རྒྱལ་གཞན་ཕམ་གྱི།

།བསམ་པས་གཞན་ལ་འཚེ་བའི་ལས་སུ་གཏོགས།

ནང་ཆོས་ཀྱི་གཞུང་གི་བརྗོད་དོན་གསུམ་དུ་ད

31

༡༤༦ །དེས་ན་རྒྱུན་དུ་བསམ་བློ་འཁོར་ཚད་དང་།
།དེའི་རྗེས་ལུས་ངག་རྣམ་འགྱུར་ཐོན་ཚད་ལ། །“ལས་”ཞེས་ཟེར་ལ་ཕྲ་རགས་ཤིན་ཏུ་མང་།
།དེ་ལྟར་སྐར་ཆ་རེ་ལའང་ལས་འགའ་གསོག
༡༤༧ །བསམ་སྤྱོད་སོ་སོའི་བག་ཆགས་སེམས་སྟེང་དུ། །བཞག་པར་“ལས་བསགས་”ཟེར་ཞིང་རྒྱུ་དེ་ཡི།
།འབྲས་བུ་བདེ་སྡུག་ནམ་ཞིག་འབྱིན་ནུས་པའི།
།ཆ་རྐྱེན་ཚོགས་མ་ཐག་ཏུ་སྨིན་པར་འགྱུར།

༡༤༨ །དེ་ལྟར་སྒོ་གསུམ་བསམ་སྤྱོད་བཟང་ངན་གྱི།

།འབྲས་བུ་མཐོང་ཆོས་མྱོང་འགྱུར་རགས་རིམ་ལས།
།དུས་སྐབས་གཞན་དུ་མྱོང་བའི་ཁྱད་པར་སོགས།
།ལྐོག་གྱུར་ཅན་རྣམས་རྟགས་ལས་ཤེས་བྱར་གསུངས།

༡༠༽ ནང་ཆོས་ཀྱི་གཞུང་གི་བརྗོད་དོན་གསུམ་དུ་དབྱེ་བ།

༡༤༩ །༸རྒྱལ་བའི་བཀའ་བསྟན་རིན་ཆེན་བང་མཛོད་ནས།
།སྡེ་ཚན་ནོར་བུའི་ཆུན་པོ་གསུམ་བསྡུས་པའི།
།ལེགས་བཤད་བ་གམ་གསར་པའི་གཟི་འོད་འདི།
།འགྲོ་བའི་མུན་སེལ་༸རྒྱལ་བའི་ཐུགས་ལས་འཁྲུངས།
༡༥༠ །དེ་ཡང་ནང་ཆོས་ཉམས་ལེན་ལྟ་གྲུབ་དང་།
།ཚན་རིག་གསུམ་ནས་ཕྱི་མ་གཉིས་པོ་འདིས།
།སྤྱི་ཚོགས་ཀུན་ལ་སྨན་པའི་རྣམ་དཔྱོད་སྤེལ།
།ཆོས་དད་མེད་པ་རྣམས་ལའང་ལྷག་པར་མཁོ།

མཚམས་སྦྱོར་སུམ་བརྒྱ་པ།

32

༡༥༡ །བོད་བརྒྱུད་ནང་ཆོས་ཚན་རིག་ལྟ་གྲུབ་གསུམ།
།བོད་སོག་ཧི་མ་ལ་ཡའི་སྡེར་གཏོགས་སོགས།
།སེར་སྐྱ་ཕོ་མོ་རྒན་དར་གཞོན་གསུམ་གྱིས།

།དེང་སྐབས་འཆད་རྩོད་རྩོམ་པས་འཛིན་སྐྱོང་སྤེལ།
༡༥༢ །ཕྱི་བོད་མཁས་པ་དུ་མ་ལྷན་ཅིག་ཏུ།
།ནང་པའི་ཚན་རིག་ལྟ་གྲུབ་རྣམ་གཞག་དང་།
།ཕྱི་ལུགས་ཚན་རིག་ལོ་མང་བགྲོ་མཛད་པས།
།ཕན་ཚུན་གཉིས་སྨན་ལེགས་བཤད་སྐྱེས་བཟང་ཐོབ།༡༥༣ །དེ་ཕྱིར་ནཱ་ལཱནྡཱ་པའི་བཞེད་གཞུང་རྣམས།
།ཆོས་དང་ཆོས་མེད་འཇིག་རྟེན་ཀུན་སྨན་འདི།
།གྲྭ་བཙུན་ཁྱིམ་པ་ཕོ་མོའི་རྟེན་ཅན་སོགས།
།དབྱེ་རིས་མེད་པས་སློབས་ཞེས་༸རྒྱལ་བས་བསྐུལ།
༡༥༤ །བོད་བརྒྱུད་ནང་བསྟན་འདི་ལ་རིས་མེད་པའི། །སྐྱེ་རྒུའི་མོས་པ་ཆེས་ཆེར་འཕེལ་བ་ནི།
།འཕགས་བོད་ཟབ་རྒྱས་གཞུང་གི་གཟི་བརྗིད་ལས།

།སྔགས་ཆོག་གར་འཆམ་སྤྲོས་པར་དགའ་བས་མིན།

ཐུབ་པའི་ཆོས་འདིའི་ཁྱད་ཆོས་དང་། དེ་རིགས་པས་དཔྱད་བཟོད་ཅིང་། དེང་དུས་ཚན་རིག་དང་མི་འག

33

༡༡༽ ཐུབ་པའི་ཆོས་འདིའི་ཁྱད་ཆོས་དང་། དེ་རིགས་པས་དཔྱད་བཟོད་ཅིང་། དེང་དུས་ཚན་རིག་དང་མི་འགལ་བ།

༡༥༥ །ཐུབ་པ་མཆོག་དེས་བསྟན་པའི་བསླབ་བྱ་རྣམས།
།གཙུག་ཏུ་བཀུར་ཏེ་གུས་ཕྱིར་མ་ཡིན་པར།
།བརྟགས་ནས་ཉམས་སུ་བླང་བྱར་གསུངས་པ་འདི།
།སྟོན་པའི་བཀའ་ཡི་ཆེ་བའི་ཁྱད་ཆོས་མཆོག
༡༥༦ །ཉིན་ཞག་ཕྲུགས་གཅིག་གཞན་ལ་མི་འཚེ་བའི།
།སྒོ་གསུམ་སྤྱོད་པ་ཀུན་དང་ཆོས་ཐམས་ཅད།
།ཕན་ཚུན་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་འབྱུང་ལྟ་བ་གཉིས།
།ཤཱཀྱའི་སྲས་པོའི་ཆོས་འདིའི་ཁྱད་ཆོས་མཆོག
༡༥༧ །སུས་ཀྱང་དད་པ་ཁོ་ནའི་རྗེས་འབྲངས་ཏེ། །དངོས་ཡོད་གནས་ལུགས་རས་བོར་མི་རུང་བས།
།ལུང་ལས་རིགས་པ་གཙོ་བོར་བྱ་དགོས་པ། །ཟས་གཙང་སྲས་ཀྱི་ཆོས་འདིའི་ཁྱད་ཆོས་མཆོག
༡༥༨ །ཚིག་གི་བདག་པོས་ཚིགས་སུ་བཅད་པ་བཞིན།
།གསུང་རབ་གཞན་དུའང་དགོས་དབང་ཅི་རིགས་པས།
།གསུང་ཚུལ་རིགས་རྣམས་ཡུལ་དུས་སོགས་བསྟུན་ནས།།ལུང་དོན་འགྲེལ་འོས་ཆོས་འདིའི་ཁྱད་ཆོས་མཆོག
༡༥༩ །སྐྱེས་བུས་བློ་ཡིས་བྱས་དང་ཆོས་ལུགས་ཀྱི།

།བལྟ་སྟངས་ཁོ་ནས་ཁྲིམས་སུ་མ་བཅས་ཤིང་།
།དངོས་ཐོག་བདེན་འཚོལ་རྒྱུ་མཚན་གཞིར་བཞག་ནས། །ཚད་མར་རྒྱབ་རྟེན་ཆོས་འདིའི་ཁྱད་ཆོས་མཆོག

མཚམས་སྦྱོར་སུམ་བརྒྱ་པ།

34

༡༦༠ །གཞི་ཡི་གནས་ཚུལ་བདེན་པ་གཉིས་ཡོད་པས།
།ལམ་ལ་ཐབས་ཤེས་ཚོགས་གཉིས་ཟུང་འབྲེལ་གྱིས།
།སྒྲིབ་གཉིས་དྲུང་ཕྱུང་འབྲས་བུ་ཆོས་གཟུགས་ཀྱི།

།སྐུ་གཉིས་མངོན་འགྱུར་ཆོས་འདིའི་ཁྱད་ཆོས་མཆོག
༡༦༡ །སྐྱེ་དང་འཇིག་པའི་རྒྱུ་འབྲས་རགས་པ་ནས།
།ཐམས་ཅད་ཕན་ཚུན་རྟེན་འབྲེལ་ལྟོས་གྲུབ་ཀྱི།

།རྒྱུ་འབྲས་ཕྲ་མོའི་ལས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཀུན།

།༸རྒྱལ་བསྟན་སྲོག་ཤིང་ཆོས་འདིའི་ཁྱད་ཆོས་མཆོག ༡༦༢ །དེ་ལྟར་ཐོག་མར་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་འབྱུང་ཚུལ།
།རྟོགས་ནས་དེ་ལས་ཆོས་ཀྱི་སྡོམ་བཞི་དང་།
།བདེན་བཞི་སྐྱབས་འགྲོའི་ཚུལ་ལ་ཡིད་རྟོན་ན།
།ད་གཟོད་ནང་པ་སངས་རྒྱས་པ་རུ་འགྱུར།
༡༦༣ །གང་དག་སྡུག་བསྔལ་ཤེས་ནས་དེ་ཡི་རྒྱུ། །སྤངས་པའི་འགོག་བདེན་ཐོབ་ཕྱིར་ལམ་ལྔ་ལ།

།སློབ་ཚུལ་བདེན་བཞིའི་རྣམ་གྲངས་ལན་གསུམ་དུ། །གསུངས་པ་ཀུན་གྱི་བགྲོད་པ་གཅིག་པའི་ལམ།
༡༦༤ །ཐུབ་པའི་ཞལ་ལུང་དྲི་མ་མེད་པ་འདིར། །ཚད་མའི་རིགས་པ་ཡང་དག་ལ་བརྟེན་ནས།
།དཔྱད་པར་འོས་ཤིང་དཔྱད་ཀྱང་བཟོད་པ་ཞིག །འཕགས་བོད་མཁས་གྲུབ་བྱེ་བའི་དགོངས་པ་མཐུན།

ཐུབ་པའི་ཆོས་འདིའི་ཁྱད་ཆོས་དང་། དེ་རིགས་པས་དཔྱད་བཟོད་ཅིང་། དེང་དུས་ཚན་རིག་དང་མི་འག

35

༡༦༥ །དེ་ཕྱིར་ཤཱཀྱའི་ཆོས་ཚུལ་རིས་མེད་འགྲོར།
།འཕྲལ་ཡུན་སྡུག་བསྔལ་སེལ་བའི་སྨན་གྱི་མཆོག།ཆོས་ཚུལ་འདོད་མིན་ཀུན་ལ་ཡོངས་འཚམས་པས།
།སྙིགས་དུས་འདིར་ཡང་གསོན་ཉམས་ལྡན་པར་གནས།
༡༦༦ །ཐུབ་པའི་ཞལ་སྐྱིན་༸རྒྱལ་བའི་དགོངས་ཡངས་ལས།
།ནང་བསྟན་གཞུང་ལུགས་གསུང་རབ་དད་རྟེན་དུ།
།འཇོག་པ་ཙམ་མིན་སློབ་དེབ་ཏུ་བྱས་ཏེ།
།འཇིག་རྟེན་ཁྱོན་འདིའི་ཕན་བདེར་སྐྲུན་པར་གདམས།
༡༦༧ །བོད་ཀྱི་དགེ་འདུན་ཕོ་མོ་ལ་སོགས་པས།
།དེང་དུས་སློབ་ཆེན་ཁག་ནང་ཚན་རིག་སྦྱངས།
།རིས་མེད་དགོན་སྡེར་ཚན་རིག་སློབ་ཚན་བཙུགས། །ཆོས་ཚན་ཟུང་སྦྲེལ་ནུས་པའི་རྣམ་དཔྱོད་རྫོགས།
༡༦༨ །རིགས་པར་བརྟེན་པའི་ཆོས་འདིའི་ཚུལ་ཤེས་ཏེ། །ཚན་རིག་མཁས་ཆེན་”ཨ་ཡེན་་་ཞི་ཊའེན་”ནས། །གལ་ཏེ་ཆོས་དང་ཚན་རིག་འབྲེལ་འགྱུར་ན།
།ནང་ཆོས་དང་འབྲེལ་གསུངས་པ་བདེན་དཔང་གྱུར། ༡༦༩ །ནང་པའི་གཞུང་དུ་བསྟན་པའི་བསླབ་བྱ་འདིར། །དངོས་ཐོག་བདེན་འཚོལ་དེང་དུས་ཚན་རིག་བཞིན། །རང་གཞན་སྤྱི་ཚོགས་བདེ་ཐབས་ཉིད་སྟོན་པས།
།ཆོས་དད་ཡོད་མེད་ཀུན་ནས་གཟིགས་པར་འོས།

མཚམས་སྦྱོར་སུམ་བརྒྱ་པ།

36

༡༢༽ ནང་ཆོས་ཀྱི་ནུས་པ་ནི། ཉམས་སུ་ལེན་པ་པོ་ཁོ་ནའི་ངོས་ནས་ཐོན་དགོས་པ།

༡༧༠ །མདོ་ལས་སྡིག་པ་ཆུ་ཡིས་མི་འཁྲུ་ཞིང་།
།འགྲོ་བའི་སྡུག་བསྔལ་ཕྱག་གིས་སེལ་མི་ནུས།
།ཉིད་ཀྱི་རྟོགས་པ་གཞན་ལ་སྤོ་མིན་ཏེ།
།ཆོས་ཉིད་བདེན་པ་བསྟན་པས་གྲོལ་བར་གསུངས། ༡༧༡ །དམ་པའི་སྔོན་གྱི་ཐུགས་བསྐྱེད་དམ་བཅའ་ནི།
།སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་འཁོར་བ་ལས་སྒྲོལ་བའི།
།རླབས་ཆེན་འཕྲིན་ལས་འགོག་མེད་མི་འཇུག་ན།
།ནོངས་པ་བདག་སོགས་རྣམས་ལ་ཡོད་པས་ལན།
༡༧༢ །སྲས་བཅས་༸རྒྱལ་བས་རང་རེའི་སྡུག་བསྔལ་ཀུན།
།བསལ་བར་ནུས་ན་ད་གཟོད་ཉམ་ང་བའི།
།སེམས་ཅན་གཅིག་ཀྱང་ལུས་པ་མི་སྲིད་པ།

།འཁོར་འདས་རང་ལག་ཡོད་པའི་རྟགས་སུ་གསལ།
༡༧༣ །༸རྒྱལ་དང་དེ་སྲས་འགྲོ་ལ་རྟག་དགོངས་ནས། །སྡུག་བསྔལ་ཀུན་ལས་སྐྱོབ་པར་ཆེས་རིངས་ཀྱང་།
།རང་རེས་དེ་ལས་ཐར་བར་མ་བརྩོན་ན།
།ཀུན་ཀྱང་ཤུགས་རིང་འདོན་བཞིན་བཞུགས་ལས་ཅི།༡༧༤ །ཐུབ་པའི་གསུང་ལ་ཐོས་བསམ་སྒོམ་པའི་ཚུལ།
།གོ་རིམ་འཆོལ་མེད་སློབ་ནས་གྲོལ་བ་ལས།
།གང་ཡང་མི་ཤེས་དད་པ་ཁོ་ན་ཡིས།
།གྲོལ་ཚུལ་བདག་ཅག་སྟོན་པའི་ལུགས་ལ་མེད།

ནང་ཆོས་ཉམས་ལེན་བྱེད་ཟེར་བའི་གཙོ་བོ་གང་ཡིན་པ

37

༡༧༥ །བདག་ཉིད་བདག་གི་མགོན་ཡིན་ཞེས་གསུངས་པའི།
།བདེན་པར་སྨྲ་བའི་དོན་མཐུན་གཏམ་འདི་ལས།
།དད་པའི་ཨ་ལོང་ཚིག་སྤྱི་ཙམ་ཞིག་ལ།
།ཐུགས་རྗེའི་ལྕགས་ཀྱུ་འདེབས་ཐབས་མེད་པར་ཤེས།
༡༧༦ །ཞི་བ་མྱང་འདས་སུ་ཡིས་སྦྱིན་མི་ནུས།
།སུས་ཀྱང་བདག་ཏུ་བཟུང་བ་མ་ཡིན་ཞིང་།
།རང་གིས་ཆོས་ཚུལ་ཉམས་ལེན་མཐར་ཕྱིན་ན།

།དེ་ལ་སངས་རྒྱས་ཟེར་ཞེས་དམ་པས་གསུངས།
༡༧༧ །མཆོག་གསུམ་བྱིན་མཐུས་འདོད་དོན་འགྲུབ་སེམས་མོད།
།བྱིན་རླབས་ཟེར་བ་ནུས་པ་བསྒྱུར་བ་སྟེ།
།རང་གིས་ཆོས་ལ་ཚུལ་བཞིན་སྤྱོད་པའི་མཐུས།
།རྣམ་རྟོག་ཁ་ལོ་བསྒྱུར་བ་བྱིན་རླབས་ཡིན།

༡༣༽ ནང་ཆོས་ཉམས་ལེན་བྱེད་ཟེར་བའི་གཙོ་བོ་གང་ཡིན་པ།

༡༧༨ །ནང་ཆོས་ཉམས་ལེན་བྱ་ཞེས་ཟེར་བ་ནི།
།ཐོག་མར་རང་སེམས་སྙོམས་པར་བསླབས་བྱས་ནས།
།བྱམས་བརྩེའི་བསམ་སྦྱོར་རྨང་གཞིར་ལེགས་བཟུང་སྟེ།
།རང་སེམས་བཅོས་པ་ནང་ཆོས་ཉམས་ལེན་གསུངས།
༡༧༩ །དེ་ལ་ཐོག་མར་ཅིའི་ཕྱིར་རང་གི་སེམས།
།བཅོས་དགོས་ཟེར་བའི་རྒྱུ་མཚན་གང་ཡིན་བརྟགས།
།དེ་ནས་ཇི་ལྟར་འཆོས་པའི་ཐབས་རྣམས་ལ།
།དཔྱད་ནས་ངེས་ཤེས་རྙེད་ན་བརྩོན་པར་འགྱུར།

མཚམས་སྦྱོར་སུམ་བརྒྱ་པ།

38

༡༨༠ །ཆོས་ཞེས་པ་ནི་བཅོས་པའི་དོན་ཡིན་པས།
།རང་སེམས་ཉོན་མོངས་པ་ཡི་རྗེས་ཞུགས་ཏེ།
།ཕུང་བར་མཐོང་ནས་དེ་ལས་བཅོས་པའི་ཐབས།
།ལག་ལེན་བྱེད་པ་ནང་ཆོས་ཉམས་ལེན་ཡིན།
༡༨༡།རང་སེམས་བཅོས་པ་ཙམ་གྱིས་ལུས་སེམས་ཀྱི།

།སྡུག་བསྔལ་ཀུན་ཀྱང་བཅོས་པར་འགྱུར་བ་སྟེ།
།ལྷམ་མཐིལ་ཀོ་བས་གཡོགས་ན་ས་སྟེང་ཁྱོན།
།ཀོ་བས་གཡོགས་པ་དང་ནི་འདྲ་བར་གསུངས།
༡༨༢ །བསམ་པ་བཟང་ན་ས་ལམ་བཟང་ཞེས་པ། །ཀུན་གྱི་ཁ་ལ་བྱང་ལྟར་རང་ཉིད་ཀྱི།

།སེམས་ཀྱི་འཁྱེར་སོ་བཟང་ངན་ཕྲ་མོས་ཀྱང་།
།བདེ་སྡུག་འདྲེན་པས་སེམས་འདི་བཅོས་གལ་ཆེ།
༡༨༣ །བསམ་པ་བཟང་བ་ཙམ་གྱིས་མི་ཆོག་པར།
།སྒྲུབ་པ་ཉམས་ལེན་དགོས་པས་སྒོ་གསུམ་གྱི།

།བྱ་བ་བཟང་པོར་སྦྱོར་བའི་རིམ་པ་རྣམས།
།དུས་ཀུན་ཉམས་སུ་བླང་བྱར་ཤེས་པ་གནད།
༡༨༤ །དམ་ཆོས་ཉམས་ལེན་འོས་པའི་དུས་དེ་ནི།
།ཉིན་ཞག་ཕྲུགས་གཅིག་ཁོར་མོ་ཡུག་ཡིན་པས།
།ཆོས་ཀྱི་གོ་སྐབས་རང་གི་གྲིབ་མ་བཞིན།
།རྟག་ཏུ་འགྲོགས་པའི་སྐལ་བཟང་ཤེས་པར་བྱ།

ནང་ཆོས་ཉམས་ལེན་བྱེད་ཟེར་བའི་གཙོ་བོ་གང་ཡིན་པ

39

༡༨༥ །རེ་ཞིག་ཆོས་ཤིག་བྱ་ལོང་མེད་ཟེར་ནས།
།དེ་ཡི་དུས་སྐབས་དམིགས་བསལགཞན་འཚོལ་བ།
།ཆོས་ཀྱི་གོ་སྐབས་ངོས་མ་ཟིན་པས་ན།
།མཁས་རྣམས་ཧོན་འཐོར་ཧུར་རེའི་མིག་གིས་བལྟ།
༡༨༦ །དེས་ན་སྐྱེ་བོ་གང་དག་འཕྲད་སྐབས་ཚུན།
།དམ་ཆོས་ཉམས་ལེན་གོ་སྐབས་ཆེས་བཟང་བས།
།བསམ་སྤྱོད་བག་དང་ལྡན་པས་འཇུག་པ་ནི།
།རང་སེམས་བཅོས་པའི་ཆོས་ཀྱི་ཉམས་ལེན་ཡིན།
༡༨༧ །ཆོས་ཕྱིར་གཟའ་སྐར་བརྩི་སོགས་ལྟོས་གྲུབ་ཀྱི།

།རྟེན་འབྲེལ་ཡོད་མོད་རྟོག་བཏགས་ལས་བྱུང་ཞིང་། །སྐྱེ་འཆིའི་དུས་ཀྱང་གདམ་མི་ནུས་པས་ན།
།ད་ལྟ་ཉིད་ནས་ཆོས་གྱིས་མ་གསུངས་སམ།
༡༨༨ །གནས་ཡུལ་བྱིན་ཅན་བསྙེན་སྒྲུབ་བསྟི་གནས་སུ།
།བསྔགས་བཞིན་བྱུང་ན་མཐུན་འགྱུར་ལེགས་མོད་ཀྱང་།
།གཙོ་བོར་གང་བདེར་གནས་ནས་རང་གི་སེམས།
།མ་ཡེངས་མདེལ་རྩེ་ནང་དུ་བསྟན་པ་དགོས།
༡༨༩ ཆོས་ནི་རང་སེམས་བཅོས་ཐབས་ཉིད་ཡིན་པས།
།རང་གིས་ཉམས་ལེན་ཕན་ནུས་ཐོན་པ་ཞིག།དགོས་པས་ཕྱི་ནས་བྱིན་རླབས་དངོས་གྲུབ་སོགས།
།སྒྱུ་མའི་སྤྲུལ་བསྒྱུར་ལྟ་བུར་རེ་འོས་མིན།

མཚམས་སྦྱོར་སུམ་བརྒྱ་པ།

40

༡༤༽ ནང་ཆོས་ཉམས་ལེན་ཁོངས་སུ་ཁ་ཏོན་དགེ་སྦྱོར་དང་། ཕྱག་མཆོད་སྦྱིན་གཏོང་སོགས་ཀྱང་གལ་ཆེ་བ།

༡༩༠ །སེམས་ཅན་རྣམས་དང་༸རྒྱལ་བ་གཉིས་ཀ་ལ།
།བརྟེན་ནས་རང་ཉིད་རྫོགས་བྱང་ཐོབ་དགོས་པས།
།སངས་རྒྱས་སོགས་ལ་ཇི་ལྟར་གུས་པ་བཞིན།
།སེམས་ཅན་རྣམས་ལའང་མཉམ་པར་བཀུར་འོས་གསུངས།
༡༩༡ །དེ་ཕྱིར་སྐྱབས་སེམས་ཚད་མེད་སྒོམ་པ་དང་།
།ཕྱག་མཆོད་སྦྱིན་གཏོང་བསྒོམ་བཟླས་གཏོར་བསྔོ་སོགས།
།སྦྱིན་པ་རྣམ་བཞི་བཅས་པའི་ཉམས་ལེན་རྣམས།
།འཁོར་གསུམ་དག་པས་ཚོགས་གཉིས་རླབས་ཆེན་སྤེལ།༡༩༢ །ཕྱག་མཆོད་ཞབས་བརྟན་རྨོངས་དད་མི་བརྩི་བར།

།རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བས་རྒྱུ་རྫས་འབྲེལ་བ་དང་།
།དམ་ཚིག་མཚམས་སྦྱར་སྨོན་པའི་སྟོབས་ཤུགས་སོགས།
།ལྟོས་གྲུབ་དུ་མས་རླབས་ཆེན་བསོད་ནམས་བསྐྲུན།
༡༩༣ །གཞན་ཡང་༸རྒྱལ་བའི་གསུང་རབ་ཀློག་པ་དང་། །རྟེན་གསུམ་མཇལ་བ་ཙམ་ཡང་བསོད་ནམས་ཀྱི།

།ཕུང་པོ་མཆོག་ཏུ་སྡུད་ཚུལ་ཆེས་བསྔགས་ན།
།དད་གུས་ཡིད་ཀྱིས་འཇུག་ན་སྨོས་ཅི་དགོས།
༡༩༤ །སྔགས་ལམ་རྟོགས་པ་ཚད་ལྡན་མ་སོན་བར།
ཁ་ཏོན་བསྒོམ་བཟླས་གཟུངས་སྔགས་བཟླས་བརྗོད་སོགས།
།ཉམས་རྟོགས་གོང་མཐོར་སྤེལ་བའི་རྣལ་འབྱོར་ལ།
།ཆུ་བོའི་རྒྱུན་བཞིན་རྟག་ཏུ་འགྲུས་དགོས་གསུངས།

ནང་ཆོས་ཉམས་ལེན་ཁོངས་སུ་ཁ་ཏོན་དགེ་སྦྱོར་དང་། ཕྱག་མཆོད་སྦྱིན་གཏོང་སོགས་ཀྱང་ག

41

༡༩༥ །རྒྱུན་དུ་ཁ་ཏོན་བྱེད་པའི་དགོས་པ་ནི།
།ཚིག་དོན་ཇི་བཞིན་ཡིད་ལ་འཆར་བཅུག་ནས།
།རང་སེམས་འཕང་བསྟོད་གདེང་སྤོབས་སྙིང་སྟོབས་སྤེལ།
།ཡིད་དམ་འཆའ་བའི་ཐབས་ཚུལ་ཁྱད་པར་འཕགས། ༡༩༦ །དཔེར་ན་སྨོད་མོ་བགྲང་སྐབས་ཁོང་ཁྲོའི་སེམས།
།མེད་ན་ཁ་ནས་ཚིག་ངན་བརྗོད་ཀྱང་རུང་།
།ནུས་པ་མེད་པས་བསམ་བློའི་འཁྱེར་སོ་ཡིས།
།ཟིན་པའི་བྱ་བར་ལས་ཀྱི་འབྲས་བུ་འབྱིན།

༡༩༧ །ལམ་གྱི་རིམ་པར་བློ་སྦྱོང་ནས་བཟུང་སྟེ།
།མདོ་སྔགས་ཉམས་ལེན་རིགས་རྣམས་རང་དོན་གྱི།

།སྒེར་ཆོས་མིན་པས་རང་གཞན་ཁོར་ཡུག་དང་།
།འབྱུང་ཁམས་ཀུན་ལའང་དངོས་ཤུགས་བརྒྱུད་ནས་ཕན། ༡༩༨ །ཆོས་དང་ཆོས་མིན་འབྱེད་པའི་ས་མཚམས་ནི།
།འདི་ཕྱི་གང་ལ་བསམ་མིན་འཇོག་མོད་ཀྱང་།
།ལུས་ངག་ཡིད་ཀྱི་བསམ་སྤྱོད་གཞན་ཕན་དང་། །འབྲེལ་མིན་ལ་འབྱེད་དམ་པའི་མན་ངག་ཡིན།

མཚམས་སྦྱོར་སུམ་བརྒྱ་པ།

42

༡༥༽ ནང་ཆོས་ཉམས་ལེན་གྱི་སྤུས་ཚད་སྐོར།

༡༩༩ །ཆོས་དེ་རྩ་བ་ཆེ་བས་མི་ཕན་པར།
།ཉམས་ལེན་བྱེད་མཁན་ཆོས་པར་འགྱུར་དགོས་པས། །རང་སེམས་ཆོས་ཀྱིས་ཕན་པའི་རྟགས་མེད་ན།
།ཆོས་པའི་གཟུགས་བརྙན་ཙམ་ལས་ཆོས་པ་མིན།
༢༠༠ །སེམས་ལ་ཕན་པ་ཞེས་པའི་གོ་དོན་ནི།
།རང་བློ་ཚིམ་པ་ཙམ་ལ་མི་ཟེར་བར།
།ཞེ་སྡང་འདོད་རྔམ་ང་རྒྱལ་ཕྲག་དོག་སོགས།
།ཉོན་མོངས་རྣམ་རྟོག་ཉུང་དུ་འགྲོ་བ་དགོས།
༢༠༡ །དེ་ནི་རང་བློ་ཆོས་སུ་འགྲོ་བ་ཞེས།
།སེམས་ཀྱི་འཆར་ཚུལ་ཆོས་དང་འདྲེས་པ་སྟེ།
།རང་གི་སེམས་རྒྱུད་ཆོས་ཀྱི་བསླབ་བྱ་བཞིན།
།ལག་ལེན་ཐུབ་པའི་བསམ་སྤྱོད་ལྡན་པར་ཟེར།
༢༠༢ །བསྒྲུབ་ན་ཁྱིམ་དུ་གནས་ལའང་ཐར་པ་ཡོད།
།འཕགས་བོད་པཎ་གྲུབ་རྒྱལ་བློན་ལ་སོགས་བཞིན།
།མ་བསྒྲུབས་རི་མགོར་གནས་ཀྱང་ངན་སོང་རྒྱུ།
།འཕྱི་བ་སའི་ཁུང་མཚམས་བཅད་འདྲ་བར་གསུངས།
༢༠༣ །གང་དག་ནང་ཆོས་རིགས་པས་དཔྱད་བཟོད་དང་། །རྒྱུ་མཚན་ཉིད་ལ་བརྟེན་པ་མི་ཤེས་ནས།
།ཡིད་ཆེས་ཁོ་ནས་རང་དོན་གསོལ་འདེབས་དང་།
།མཆོད་འབུལ་ཙམ་གྱིས་ནང་ཆོས་བྱེད་པ་མིན།

ནང་ཆོས་ཉམས་ལེན་གྱི་སྤུས་ཚད་ས

43

༢༠༤ །གལ་ཏེ་ཆོས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་མ་མཐོང་ན།
ཁ་ཏོན་ཁྲལ་ལྟར་མངོན་ལ་བརྩོན་པ་ཆུང་།
།ཕྲེང་བ་ལག་ཏུ་ལེན་པར་བརྩམས་པ་དང་།
།ཆོས་ལ་སྤྲོ་ཤུགས་བྲལ་བས་གཉིད་ཀྱང་ཡུར།
༢༠༥ །སྲིད་པའི་དཔལ་གྱི་ཡོན་ཏན་མཐོང་ཙམ་ནས།
།རིག་པ་གྲུང་པོས་བརྩོན་པར་ཆེས་སྤྲོ་ཞིང་།
།རང་བདེའི་དོན་ལ་རྔམ་པའི་སེམས་ཤུགས་ཀྱིས།

།སྦྱོར་དངོས་རྗེས་གཙང་བྱ་བར་སྙིང་ནས་བྲེལ།
༢༠༦ ཁ་ནས་མ་ཎི་བརྒྱ་ཕྲག་འདོན་པའི་རིང་།
།སེམས་ནང་འདི་སྣང་འཆར་སྒོ་སྟོང་ཕྲག་དྲན།
།ལས་ངན་ཁྲི་ཕྲག་གསོག་པར་མི་འཚེར་ཞིང་།
།མི་ལོ་འབུམ་ཕྲག་སྡོད་པའི་གྲབས་གཤོམ་བྱེད།
༢༠༧ །གནས་ལུགས་རྨོངས་པའི་དྲྭ་བའི་གོས་གྱོན་ཏེ།
།འདི་སྣང་བྱ་བས་བྱུར་གྱི་སྣ་འདྲེན་མོད།
།ལྟར་སྣང་དགའ་བདེའི་ཚོར་བར་ཞེན་དབང་གིས།
།འཁྲུལ་སྣང་དུག་གི་མེ་ཏོག་རྒྱན་དུ་ལེན།
༢༠༨ །ཚོང་དཔོན་ནོར་བཟང་ཚོང་གི་འདུ་འགོད་དང་། །གཞོན་ནུ་དོན་གྲུབ་རྣམ་གྲོལ་འདུ་འགོད་ཆེད།
།ཉིན་མཚན་ཀུན་ཏུ་མགོ་ལ་མེ་ཤོར་ཡང་།
།འཕུར་ལོང་མེད་པ་ཡོན་ཏན་མཐོང་བས་བསྐུལ།

མཚམས་སྦྱོར་སུམ་བརྒྱ་པ།

44

༢༠༩ །ཡོན་ཏན་དེ་ཡང་རང་གི་ཉམས་ལེན་གྱི།

།ཕན་ནུས་ཁྱད་འཕགས་མིག་མཐོང་ལག་ཟིན་གྱིས།

།རང་སེམས་འགྱུར་བ་ཐེབས་པར་ངེས་ཤེས་ཤིག །རྙེད་པ་ཞིག་ལ་གོ་བར་མཁས་ལ་གྲགས།
༢༡༠ །ཐུན་མོང་ལམ་གྱི་མྱོང་བས་མ་ཟིན་ཞིང་།
།ལྷག་ལྷའི་ང་རྒྱལ་གསལ་སྣང་དང་བྲལ་ན།
།གསང་སྔགས་ཆོ་ག་བརྗིད་ཉམས་ཆེ་ཡང་རུང་།
།རང་གཞན་གཏན་བདེའི་ལམ་བཟང་སྒྲུབ་བྱེད་མིན།
༢༡༡ །གང་དག་རྣམ་དཔྱོད་བློ་གྲོས་རབ་ཞན་ན།
།རྨོངས་དད་ལམ་སྲོལ་ལྟ་བུས་ཕྱག་མཆོད་དང་།
།བཟླས་བརྗོད་སྨོན་ལམ་གསོལ་འདེབས་འདོན་ཙམ་རིགས། །དམ་ཆོས་རྣལ་མ་སྒྲུབ་པར་འགྲོ་འམ་ཅི།
༢༡༢ །ཆོ་ག་ཆོས་སྤྱོད་བསྙེན་སྒྲུབ་གར་འཆམ་དང་།
།རྔ་བརྡུང་སྦུབ་དཀྲོལ་མཆོད་སྦྱིན་བྱེད་རིང་ཡང་།
།ཚུལ་དེས་སེམས་ལ་ཕན་མིན་རྟོག་བཞིན་འཇུག།དེ་མིན་འཁྲབ་སྟོན་ལྟད་མོ་ཙམ་དུ་ཟད།
༢༡༣ །སྒེར་དང་ཚོགས་སུ་ཁ་ཏོན་བགྱིད་པའི་ཚེ།
།བསམ་བློས་རྒྱལ་ཁམས་བསྐོར་ཞིང་ཆགས་སྡང་གིས། །རང་རྒྱལ་གཞན་ཕམ་རྣམ་རྟོག་རྒྱ་བཀྲམ་ན།
།སྤྱོད་ཚུལ་དེ་ཡིས་རང་གཞན་ཀུན་ཕུང་འགྱུར།

ནང་ཆོས་ཉམས་ལེན་གྱི་སྤུས་ཚད་ས

45

༢༡༤ །ང་རྒྱལ་ཕྲག་དོག་ཆགས་སྡང་ཁོང་གསེབ་ནས།
།ཕྱག་མཆོད་དགེ་སྦྱོར་ལ་ཡང་བརྩོན་པའི་མིར།
།ཆོས་སྣང་དཀར་བའི་གྲལ་དུ་བརྩིས་ན་ཡང་།

།ཚེགས་མེད་ས་ལམ་བགྲོད་པའི་སྐལ་བ་ཕྲ།
༢༡༥ །རང་ལ་དབང་བའི་ཆུ་ཚོད་ཉེར་བཞིའི་ཁོངས།
།ཡུད་ཙམ་ཞིག་རིང་མིག་ལྤགས་གཟེངས་ཙམ་གྱིས།

།དགེ་སེམས་ཚུན་རེ་སྐྱེས་ཀྱང་སྐབས་གཞན་དུ།
།རང་རྒྱལ་གཞན་ཕམ་འཆར་འགོད་བྱེད་འདི་སྐྱོ།
༢༡༦ །ད་ལྟ་ངེད་ཅག་བླ་སྤྲུལ་མཁན་སློབ་དང་།
།གྲྭ་བཙུན་སྔགས་འཆང་ཁྱིམ་པ་ཕོ་མོ་བཅས།
།ཆོས་ཀྱི་བྱ་བར་རྒྱུན་དུ་གཞོལ་འདྲ་ཡང་།
།དམ་ཆོས་གཤའ་མ་ཅི་ཙམ་ཡིན་མིན་དཔྱད།
༢༡༧ །ཆོས་སྤྱོད་སྐབས་སུ་༸རྒྱལ་དང་དེ་སྲས་ཚོགས།
།ཐུགས་རེ་ཆེན་པོས་རང་ལ་གཟིགས་བཞིན་དུ།
།དཔང་པོའི་ཚུལ་དུ་བཞུགས་ནས་ཐུགས་གཏད་པ།
།ཡལ་བར་འདོར་ན་ངོ་ཚ་ཁྲེལ་མེད་ཡིན།
༢༡༨ ཁ་ནས་ཚད་མེད་རྣམ་བཞི་འདོན་བཞིན་དུ།
།ལག་ལེན་ཆགས་སྡང་ཞར་བྱུང་ཚུན་ལའང་བྱེད།
།ངོ་ལྐོག་རྫུན་གྱིས་ཁེངས་པའི་ཆོས་སྤྱོད་འདིས།
།༸རྒྱལ་དང་དེ་སྲས་ཁོ་ཐག་ཅིས་མི་ཆོད།

མཚམས་སྦྱོར་སུམ་བརྒྱ་པ།

46

༢༡༩ །དགྲ་གཉེན་བར་མའི་སྤུ་རིས་རབ་ཕྱེ་ནས།
།ཆགས་སྡང་རྣམ་རྟོག་སྤྲོས་པ་གཡོ་བཞིན་དུ། །རེ་ཞིག་“སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་”ཟེར་བའི་ཚིག།སྟོང་གཏམ་ཡིན་མིན་དཔྱད་ན་རང་གིས་ཤེས།
༢༢༠ །ད་ལྟ་བདག་འདྲའི་གནས་བབས་ལ་གཞིགས་ན། །“སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་”ཟེར་རྒྱུ་སྔ་དྲགས་པས།
།སྐྱབས་སེམས་སྐབས་ལྟར་དགྲ་གཉེན་བར་མའི་འགྲོ།
།རེ་རེར་དམིགས་ཏེ་རྨང་ནས་སློབ་ན་ལེགས།
༢༢༡ །དེ་ཕྱིར་གཉེན་ཉེ་སློབ་གྲོགས་ལས་རོགས་སོགས། །རེ་རེ་ནས་བརྩམས་ཞེན་ཆགས་མ་འདྲེས་པའི།
།བྱམས་བརྩེ་གཙང་མའི་བློ་ཞིག་སྐྱེས་པ་ན།
།རིས་མེད་འགྲོ་ལ་གཅེས་འཛིན་རྒྱ་བསྐྱེད་ནུས།
༢༢༢ །འུ་ཅག་རང་གི་ཁྱིམ་མཚེས་སོགས་ལ་ཡང་།
།ཚད་མེད་བཞི་ཡི་ཉམས་ལེན་མི་ཐུབ་པར།
།སེམས་ཅན་ཡོངས་ལ་ཚད་མེད་སྒོམ་ཟེར་ན། ཁ་སྟོང་ལྕེ་ཡིས་ཡུག་ཡུག་ཡིན་པར་མངོན།
༢༢༣ །རང་ཉིད་ཁོ་ནའི་དོན་ལྟར་གཞན་དོན་རྣམས། །རང་གི་འགན་དུ་སྙིང་ནས་ཁུར་འཁྱེར་བར།
།སྤྲོ་ཤུགས་ལྡན་པའི་བློ་ཡིས་ཚད་མེད་བཞིར། །རྒྱུན་དུ་གོམས་འདྲིས་མཐར་ཆགས་བསྟེན་པར་བྱ།

ནང་ཆོས་ཉམས་ལེན་གྱི་སྤུས་ཚད་ས

47

༢༢༤ །འགྲོ་རྣམས་བདེ་དང་ལྡན་ན་ཅི་མ་རུང་།
།ལྡན་པར་གྱུར་ཅིག་ལྡན་པར་བདག་གིས་བྱ།
།ཞེས་པའི་ངག་འདོན་ཚིག་གསུམ་གནད་ཁེལ་འདིས།
།ཚད་མེད་བཞི་པོར་ཁ་ཙམ་མིན་པར་བསླབ།
༢༢༥ །སྐྱབས་འགྲོ་སེམས་བསྐྱེད་ངག་ནས་ཐོན་ཙམ་གྱིས།

།ནང་པའི་གྲལ་དུ་ཚུད་པར་རློམ་ནས་ནི།
།སངས་རྒྱས་སྲས་བཅས་དབུ་བསྐོར་ལྟ་བུ་ལས།
།ལས་ཀྱི་རྣམ་སྨིན་ཁ་ལོ་བསྒྱུར་མི་ནུས།
༢༢༦ །རང་ཉིད་གཅེས་འཛིན་དབང་གིས་ཆགས་སྡང་གི།རླུང་དམར་འཚུབ་པའི་གསེབ་ནས་སེམས་བསྐྱེད་པར།
།མངོན་པའི་ང་རྒྱལ་ལྡན་པ་སུ་ཡིན་ཡང་།
།ཐེག་ཆེན་གྲལ་དུ་ཚུད་པའི་སྐལ་བ་ཕྲ།
༢༢༧ །སོས་དལ་ངང་ནས་ཁ་ཏོན་ཚིག་ཙམ་དང་།
།གཞན་ཕན་སྨིན་མ་གཟེངས་གཟེངས་བྱེད་པ་ལས།
།ལྷག་བསམ་བཟང་པོས་རྐང་འགྲོ་ལག་འདོན་གྱིས།
།སྤྱི་ཚོགས་ཞབས་འདེགས་སྒྲུབ་པའང་ཆོས་ཀྱི་མཆོག
༢༢༨ །ངན་ངོན་རྣམ་བཞིས་དབེན་པར་གནས་བཅས་ཏེ།།མིག་ལྤགས་འདེགས་བཞིན་སྐྱབས་སེམས་ཧུར་འདོན་ཙམ། །རིང་དུ་གནས་པའི་འགྲོ་དྲུག་སེམས་ཅན་རྣམས།
།མྱ་ངམ་ཐང་དུ་འཕྱན་ལ་ཅི་ཙམ་ཕན།

མཚམས་སྦྱོར་སུམ་བརྒྱ་པ།

48

༢༢༩ །མགྲོན་ཁང་སྐར་མ་ལྔ་ཡི་རྟགས་ཅན་ནང་། །རྒྱས་སྤྲོས་འཚོ་བར་བག་ཕེབས་རོལ་བཞིན་དུ།
།གཏོང་ལེན་སྒོམ་ཚུལ་སྒྲོག་པའི་ཉམས་ལེན་དེས། །ཐལ་རྡུལ་ཁྲོད་ཀྱི་སྤྲང་པོར་ཕན་ཟེར་རམ།
༢༣༠ །དེ་ལྟའི་སྟོང་གཏམ་མིན་པར་དབུལ་ཕོངས་ལ།
།དངོས་སུ་ཕན་པའི་བྱ་བ་ལག་བསྟར་ནས།
།ལྷག་བསམ་དཔུང་པ་བརྫེས་ཏེ་གྲོགས་བྱས་ན།
།༸རྒྱལ་སྲས་ལག་ལེན་ཡིན་པར་ཁོ་བོས་སྨྲ།
༢༣༡ །ད་ལྟ་བདག་འདྲས་དངོས་ཤུགས་བརྒྱུད་གསུམ་ནས།།དཀའ་ངལ་རྒྱུ་བཅས་གཞན་སྟེང་གཡོགས་ཐབས་དང་།
།གཞན་གྱི་བདེ་སྐྱིད་རང་ལ་སོན་ཐབས་ཀྱི།

།གཏོང་ལེན་ཕྱིན་ཅི་ལོག་འདི་མཚང་དུ་ཆེ།
༢༣༢ །སྐྱེ་བོ་དཀའ་ངལ་ཅན་ཞིག་མཐོང་བ་ན།
།དེ་ལ་དངོས་སུ་ཕན་པ་རབ་བསྒྲུབ་ཕྱིར།

།རང་གིས་ངལ་བ་ཁུར་དུ་བཟོད་ནུས་ན། །གཏོང་ལེན་ཁ་ཐོག་ལག་བཞག་དེ་མིན་ནམ།

ཐུབ་བསྟན་འཛིན་སྐྱོང་སྤེལ་མཁན་རྟེན་གྱི

49

༡༦༽ ཐུབ་བསྟན་འཛིན་སྐྱོང་སྤེལ་མཁན་རྟེན་གྱི་ཁྱད་པར།

༢༣༣ །བཀའ་དྲིན་ཅན་གྱི་སྟོན་པའི་གདུལ་བྱ་ལ།
།དགེ་སློང་ཕ་མ་དགེ་བསྙེན་ཕ་མ་བཅས།
།སེར་སྐྱ་ཕོ་མོའི་འཁོར་སློབ་རྣམ་པ་བཞི།
།དགོས་ཚུལ་ཀུན་སྙོམས་བྱམས་བརྩེའི་གཟིགས་པས་བསྐྱངས།
༢༣༤ །རིགས་ཀྱི་བུ་འམ་རིགས་ཀྱི་བུ་མོ་ཞེས།
།མདོ་ལས་ཡང་ཡང་གསུངས་ལྟར་སྟོན་མཆོག་དེས།
།རིགས་རུས་མི་གཙོ་སྒྲུབ་པ་གཙོ་བའི་ཚུལ།
།རླབས་ཆེའི་དགོངས་པས་ལམ་བཟང་སྟོན་པར་མཛད།
༢༣༥ །རྫོགས་སངས་རྒྱ་བར་སེར་སྐྱ་ཕོ་མོའི་རྟེན།
།མཚུངས་པར་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་གཞུང་དུ་གྲགས།
།བུད་མེད་རྣམས་ལ་ཆེས་ཆེར་བཀུར་དགོས་དང་།
།སྨོད་ན་རྩ་ལྟུང་སྔགས་ཀྱི་བསླབ་བྱར་གདམས།

༢༣༦ །གངས་ལངས་བཙན་པྗོ ས་༸རྒྱལ་བསྟན་གསར་སོ ལ་ ྤེསྐབས།།རབ་བྱུང་ངུར་སྨྲིག་འཆང་བའི་སྡེ་དང་ནི།
།གོས་དཀར་ལྕང་ལོ་ཅན་གྱི་སྡེ་ཞེས་པའི།
།མཆོད་གནས་དགེ་འདུན་སྡེ་གཉིས་བཙུགས་པར་མཛད། ༢༣༧ །བོད་བརྒྱུད་ནང་བསྟན་གཡུང་དྲུང་བོན་ལུགས་དང་།
།ཤཱཀྱའི་ཆོས་པའི་སེར་སྐྱ་ཕོ་མོ་ཡི།
།རིས་མེད་བསྟན་པ་འཛིན་པའི་ཚོགས་རྣམས་ཀྱིས།

།རང་རང་མཛད་རྗེས་རྒྱ་ཆེར་བཞག་པ་གསལ།

མཚམས་སྦྱོར་སུམ་བརྒྱ་པ།

50

༢༣༨ །ལྷག་པར་རང་བྱུང་སྐྱེས་མ་དམ་པའི་མཆོག།བརྒྱ་དང་ཉེར་ལྔས་བཤད་དང་སྒྲུབ་པ་ཡིས།
།བསྟན་དང་རིག་གཞུང་རླབས་ཆེའི་མཛད་པའི་སྐོར།
།༸རྒྱལ་བའི་དགོངས་གསལ་ལས་ཀྱང་མདོ་ཙམ་ཤེས།
༢༣༩ །སྒྲུབ་བརྒྱུད་ཤིང་རྟ་ཆེན་པོ་བརྒྱད་རྣམས་ཀྱི།

།བཀའ་སྲོལ་འཛིན་མཁས་ངུར་སྨྲིག་འཆང་བ་དང་།
།གོས་དཀར་ཅན་དང་དབོན་པོ་སེར་གཟུགས་ཞེས།
།གྲགས་པའི་བསྟན་འཛིན་ཕོ་མོས་བཤད་སྒྲུབ་མཛད།༢༤༠ །ཤར་ནུབ་མི་རིགས་འདྲ་མིན་ཁྲོད་ནས་ཀྱང་།
།བསྟན་འདིའི་སྙིང་པོར་ཐོས་བསམ་སྒོམ་གསུམ་དང་།
།འཆད་རྩོད་རྩོམ་པའི་བྱ་བས་ཡོངས་བྲེལ་བའི།
།བསྟན་འཛིན་སེར་སྐྱ་ཕོ་མོས་དེང་འདིར་ཁྱབ། ༢༤༡ །དེ་ལྟར་སེར་སྐྱ་ཕོ་མོའི་སྐྱེས་མཆོག་གིས།
།དབྱེ་རིས་མེད་པར་བསྟན་ལ་རླབས་ཆེའི་ཁུར།
།བཞེས་ཀྱང་ཕོ་མཆོག་མོ་དམན་དུ་འཛིན་པའི།
།སྣང་ཚུལ་འདི་ནི་ཐུབ་པའི་བཀའ་ལས་འདས།
༢༤༢ །ཡུལ་ཁམས་རྒྱ་ཆེར་ཕོ་མོ་མི་རིགས་རྣམས།
།འདྲ་མཉམ་དགོས་པ་དེང་དུས་གཞི་ནས་བསྒྲགས།
།སྟོན་པས་རྟེན་ལ་རིས་མེད་དགོས་པའི་ཚུལ། །བགྲང་བྱ་ཉིས་སྟོང་ལྔ་བརྒྱའི་གོང་ནས་གདམས།

ཐུབ་བསྟན་འཛིན་སྐྱོང་སྤེལ་མཁན་རྟེན་གྱི

51

༢༤༣ །སྔོན་ནས་ད་བར་རིས་མེད་རྟེན་ཅན་གྱི།

།སྐྱེས་བུ་དམ་པའི་བསྟན་འགྲོའི་མཛད་བཟང་ལ།
།ད་ལྟའི་མི་རབས་རྣམས་ཀྱིས་དཔེར་བླངས་ཏེ།
།བརྩོན་ན་ཐུབ་པའི་དགོངས་པའང་ཇི་བཞིན་འགྲུབ།
༢༤༤ །འཇིག་རྟེན་ཁམས་འདིའི་སྐྱེ་བོ་ཉུང་ཤས་ཤིག །རབ་བྱུང་ཡིན་པའི་གྲངས་ཀྱི་ཆ་དེ་ཡིས།
།༸རྒྱལ་བསྟན་བགྲང་བྱ་བརྒྱ་ཕྲག་ཉུང་ཤས་ལས།
།འཛིན་པར་དཀའ་ཞེས་པད་དཀར་འཆང་བས་གསུངས།༢༤༥ །དེས་ན་བསྟན་འདི་ཡུན་རིང་གནས་པའི་ཆེད།
།རྣམ་དཔྱོད་བློ་ལྡན་མང་ཚོགས་རང་ཉིད་ནས།
།བཤད་དང་སྒྲུབ་པས་འཛིན་སྐྱོང་སྤེལ་ནུས་པའི།
།འགན་ཁུར་དྭང་དུ་ལེན་འོས་༸རྒྱལ་བས་གདམས།
༡༤༦ །ཐོས་རྟགས་རང་སེམས་ཞི་ཞིང་དུལ་བ་དང་། །སྒོམ་རྟགས་ཉོན་མོངས་རྣམ་རྟོག་ཆེས་ཉུང་བའི།
།མྱོང་བ་ལྡན་པའི་སེར་སྐྱ་ཕོ་མོ་ཀུན།
།བསྟན་འཛིན་སྐྱེས་བུར་གཙུག་ཏུ་བཀུར་བྱའི་གནས། ༢༤༧ །བཙུན་མ་རྣམས་དང་ཁྱིམ་པ་ཕོ་མོའི་ཚོགས།
།གོམས་སྲོལ་བག་ཆགས་མཐུག་པོའི་ཉེར་ལེན་གྱིས།

།བཤད་སྒྲུབ་བསྟན་ལ་སྲི་ཞུར་ཕྱི་བཤོལ་གྱི།

།ཞུམ་པ་དོར་ནས་སྙིང་སྟོབས་བསྐྱེད་ལ་རེམས།

མཚམས་སྦྱོར་སུམ་བརྒྱ་པ།

52

༢༤༨ །ལྷག་པར་སྐྱེས་མར་བྱམས་བརྩེའི་ནུས་སྟོབས་དང་།
།རྣམ་དཔྱོད་སྐྱེས་པ་རྣམས་ལས་མཆོག་གྱུར་པའི།
།རང་བྱུང་ཁྱད་ཆོས་གཟེངས་ཐོན་ཡོངས་གྲགས་པས།
།ཀུན་ཀྱིས་སེམས་འཕང་དགུང་ལ་འདེགས་པར་རིགས།
༢༤༩ །སེར་སྐྱ་ཕོ་མོ་རྒན་གཞོན་དོན་གཉེར་ཅན།
།ཀུན་གྱིས་ཕྱོགས་རིས་མེད་པར་ཆོས་ཚུལ་འདིར།
།ཐོས་བསམ་སྒོམ་པས་རིམ་གྱིས་འཇུག་གྱུར་ན།

།གཏན་བདེའི་སྙིང་པོ་སོན་པར་ག་ལ་རིང་།
༢༥༠ །ཆོས་ཀྱི་རྗེས་སུ་འབྲང་བའི་ཚུལ་འདི་ཡིས།
།༸རྒྱལ་བསྟན་རིང་དུ་གནས་ལ་ཕན་པ་དང་།
།དད་པའི་རྗེས་འབྲངས་དེ་ལས་ལྡོག་འགྱུར་ཞེས།
།རླབས་ཆེའི་དགོངས་པ་༸རྒྱལ་བའི་ཞལ་གདམས་ཡིན།
༢༥༡ །ནངས་ཀྱི་མེས་པོས་བསྐྲུན་པའི་ཤུལ་གཞག་དང་།
།ཕྱོགས་མཐའི་མི་རིགས་དུ་མས་རབ་བསྔགས་པའི། །རིན་ཐང་ཅན་གྱི་བོད་བརྒྱུད་ནང་བསྟན་འདི།
།རང་རིགས་ཀུན་ནས་དེ་བས་གཅེས་འཛིན་དགོས།

ནང་ཆོས་གཤའ་མ་དང་། ནང་པའི་ཆོས་ཀྱི་རིག་གཞུང་། དམངས་ཁྲོད་ཀྱི་ཆ

53

༡༧༽ ནང་ཆོས་གཤའ་མ་དང་། ནང་པའི་ཆོས་ཀྱི་རིག་གཞུང་། དམངས་ཁྲོད་ཀྱི་ཆོས།

༢༥༢ །སྟོན་པས་གསུངས་ཤིང་འཕགས་ཡུལ་པཎྜི་ཏས།

།བཤད་པས་གཏན་ལ་ཕབ་ནས་གྲུབ་ཆེན་གྱིས།

།ཉམས་སུ་བླངས་པས་གྲུབ་པ་བརྙེས་གྱུར་ཏེ།
།བསྟན་འདི་ཚད་མའི་གནས་སུ་བསྔགས་པར་མཛད།
༢༥༣ །དེ་ལ་ཐོག་མར་ཐུན་མོང་ལམ་རིམ་དང་།
།དེ་རྗེས་སྔགས་ཀྱི་མཚན་བཅས་མཚན་མེད་ཐོག།བསྐྱེད་རྫོགས་ལམ་སོགས་ཟབ་རྒྱས་ཆོས་ཚུལ་རྣམས།
།རིགས་པས་དཔྱད་བཟོད་རྒྱབ་རྟེན་བྲག་ལས་སྲ།༢༥༤ །ཚུལ་དེ་འཕགས་བོད་མཁས་གྲུབ་ངང་པའི་ཁྱུས།
།རྣམ་དཔྱོད་འཕུར་ལྡིང་གཡོ་བའི་རྩལ་ཆེན་པོས།
།གཞུང་ལུགས་ཕ་མཐར་སོན་པའི་བཤད་སྒྲུབ་ཀྱིས།

།རྒྱ་ཆེར་སྤེལ་ལས་བེའུ་བུམ་བརྩམས་པས་མིན།
༢༥༥ །དེ་ལྟའི་ཐུབ་པའི་ཆོས་ཚུལ་སྙིང་པོ་དང་།
།ཡུལ་གོམས་རིག་གཞུང་ཤན་ཞུགས་མཆེད་པ་ལས།
།ནང་པའི་ཆོས་ཀྱི་རིག་གཞུང་ཐ་དད་རེ།
།༸རྒྱལ་བསྟན་དར་བའི་ཡུལ་གྲུ་ཀུན་ལའང་སྣང་།
༢༥༦ །མེས་པོའི་དུས་ནས་སེམས་ཁམས་དང་བསྟུན་པའི།
།གཏོ་བཅོས་བསངས་གསོལ་བསྐང་བསྐུལ་གསེར་སྐྱེམས་སོགས།
།སྣ་ཚོགས་དར་བ་སྔགས་ཆོག་ཡན་ལག་ཏུ།
།གཏོགས་པར་དམངས་ཁྲོད་ཆོས་ཀྱང་ཟེར་མཁན་དར།

མཚམས་སྦྱོར་སུམ་བརྒྱ་པ།

54

༢༥༧ །གདོད་མའི་དུས་སུ་འབྱུང་བཞིའི་ནུས་ཁམས་ལས། །ཕན་གནོད་སྣང་སྲིད་ལྷ་འདྲེར་ངོས་བཟུང་བ།
།སེམས་ཁམས་རིག་པའི་འགྲོས་ལས་མཆེད་པ་རྣམས། །དམངས་ཁྲོད་ཆོས་ཀྱི་ས་བོན་གྱུར་པར་བཤད།
༢༥༨ །དེ་ལྟའི་ལྷ་མཆོད་འདྲེ་དབྱུང་བྱ་ཡུལ་སོགས།
།ངན་འགྲོར་གཏོགས་པའི་གདོན་བགེགས་བར་ཆད་དང་།
།རྣམ་རྟོག་གཟུགས་སུ་ཤར་བའང་ངོས་ཟིན་ན།
།རྐྱེན་ངན་རང་སར་ཞི་བ་ཆོས་ཉིད་ལགས།
༢༥༩ །གནའ་བོའི་དུས་དེར་ལེགས་དང་ཉེས་པ་ཀུན། །ལྷ་འདྲེའི་ཐ་སྙད་བྱས་རྗེས་ཆོས་གཞན་དུའང་།
།དར་རྒྱས་བྱུང་ཁྲོད་རྒྱ་གར་ཆོས་ལུགས་ལྟར།
།སྟོན་པས་ཐེག་ཆེན་གདུལ་བྱའི་ཁམས་བཞིན་གསུངས། ༢༦༠ །དམ་པ་གོང་མ་རྣམས་ཀྱིས་བཀའ་བསྒོས་ཤིང་།
།དམ་བཞག་གཉེར་གཏད་མཛད་པའི་སྲུང་མ་དང་།
།ཡུལ་ལྷ་གཞི་བདག་ལྷ་འདྲེ་ཀླུ་བཙན་སོགས།
།མཆོད་ཅིང་བརྔན་ཚུལ་ཁམས་མཐུན་རིམ་པར་སྤེལ།
༢༦༡ །སྐྱབས་འགྲོའི་སྲུང་བའི་གུར་ཁང་དང་བྲལ་ཞིང་། །ལྷག་ལྷའི་ང་རྒྱལ་གསལ་སྣང་སྟངས་ཞན་ལ།
།བློ་སྙིང་ལྷ་འདྲེར་གཏད་ཚུལ་འབྱམས་ཀླས་པའི།
།དྲང་ངེས་བཤད་ཡམ་ཚིག་ཏུ་ལུས་པ་མང་།

ནང་ཆོས་གཤའ་མ་དང་། ནང་པའི་ཆོས་ཀྱི་རིག་གཞུང་། དམངས་ཁྲོད་ཀྱི་ཆ

55

༢༦༢ །ཐུབ་པའི་ཉན་ཐོས་འཕགས་ཡུལ་པཎ་གྲུབ་ཚོས།
།རྔ་རྡུང་སྦུབ་དཀྲོལ་དྲག་མཆོད་ཟོར་འཕེན་སོགས།
།ལྷ་འདྲེ་ཀླུ་བཙན་གསོལ་རབས་ཡོད་མིན་སྐོར།
།ལོ་སྟོང་ལོན་པའི་རྒན་པོར་འདྲི་སྙིང་འདོད།
༢༦༣ །རང་རེས་སྔགས་ཀྱི་ལྷ་ཚོགས་རྟེན་གྲལ་དུ།
།སྐྱེ་བོ་ཀུན་ནས་མཇལ་བར་བཀོད་སྲོལ་འདིས།
།དྲང་ངེས་མཚོན་དོན་ཟབ་གནད་མི་ཤེས་པར།
།ཀུན་རྟོག་ཅིར་ཡང་སྤེལ་བའི་རྐྱེན་དུ་གྱུར།
༢༦༤ །མི་རིགས་གཞན་ནས་བོད་བརྒྱུད་ནང་བསྟན་འདིའི།
།སྔགས་ཀྱི་ཡི་དམ་ཞལ་སྦྱོར་ལྷ་ཚོགས་དང་།
ཁ་གདངས་མཆེ་གཙིགས་སྲུང་མའི་དཔར་རིས་སོགས། །བཀོད་ཅིང་ལོག་པར་འགྲེལ་བའང་དེ་ལས་བྱུང་།
༢༦༥ །གསང་སྔགས་རྟེན་རྣམས་གསང་བའི་རྟེན་ཡིན་པས།
།མང་ཚོགས་སྤྱོད་ཡུལ་མིན་པར་འཛེམས་བག་བཅས།
།ཟུར་དུ་བཞུགས་ན་བསྟན་ལ་དག་ཐེར་གྱི།
།སྲི་ཞུར་སྨན་པའི་དགག་དགོས་༸རྒྱལ་བས་གཟིགས།
༢༦༦ །ཆོས་ཀྱི་སྤྱོད་ཚུལ་ཡིན་པར་ཁས་འཆེ་ནས།
།རྒྱུན་གོམས་ལམ་སྲོལ་ཁོ་ན་གཙིགས་འཛིན་ཚོས།
།རྩ་བ་བོར་ནས་ཡལ་ག་འཚོལ་བ་ནི།
།བསྟན་པའི་སྙིང་པོ་འཛིན་ཚུལ་མིན་པར་གདམས།

མཚམས་སྦྱོར་སུམ་བརྒྱ་པ།

56

༢༦༧ །དངོས་ཐོག་བདེན་འཚོལ་ཐུབ་བསྟན་གསེར་གྱི་གཞིར། །ལེགས་བཤད་འོད་སྟོང་འབར་བའི་དཀྱིལ་འཁོར་ལ།
།རྣམ་རྟོག་གྱ་གྱུས་རི་མོ་བཀོད་བྱས་ཏེ།
།ཡོལ་བའི་ཕག་ཏུ་སྦས་པ་བསལ་རན་གདའ།
༢༦༨ །ཆོས་དང་རིག་གཞུང་གཉིས་ཀའི་གོམས་གཤིས་རིགས།
།རང་ཉིད་དགའ་ཞེན་རྗེས་སུ་མི་འབྲང་བར།
།སྤྱི་ལ་དགོས་མཁོ་དགག་དགོས་ཡོད་མེད་ལ།
།བརྟགས་ནས་གཅེས་སྐྱོང་འོས་མིན་ཤེས་པ་གནད།

༡༨༽ མཆོག་གསུམ་དང་། དཀོན་མཆོག ལྷ་སོགས་ལ་ཡིད་ཆེས་བྱེད་སྟངས།

༢༦༩ །དམ་ཆོས་དཀོན་མཆོག་སྤངས་རྟོགས་ཡོན་ཏན་དང་།
།སྟོན་པ་ཚོགས་མཆོག་དགེ་འདུན་བཅས་པ་ཡི།
ཁྱད་ཆོས་ཤེས་ནས་དད་པའི་རྒྱུ་སྐྱབས་དང་།
།འབྲས་སྐྱབས་སོ་སོར་སྐྱབས་འགྲོ་ནང་པའི་ལུགས།
༢༧༠ །བྱིན་རླབས་རྩ་བ་དཔལ་ལྡན་བླ་མ་དང་།

།དངོས་གྲུབ་རྩ་བ་ཡི་དམ་ལྷ་ཡི་ཚོགས།
།བར་ཆད་སེལ་བྱེད་མཁའ་འགྲོ་ཆོས་སྲུང་ཞེས། །གསུངས་པ་རྣམས་ཀྱང་དཀོན་མཆོག་གསུམ་དུ་འདུ།

མཆོག་གསུམ་དང་། དཀོན་མཆོག ལྷ་སོགས་ལ་ཡིད་ཆེས་བྱེད་སྟ

57

༢༧༡ །བླ་མ་བྱིན་རླབས་ཆེ་ཡང་མི་ཕན་པར།
།གུས་བཞིན་དཔྱད་ནས་སློབ་པའི་སློབ་མ་དགོས།
།བླ་མའི་བྱིན་རླབས་རང་ལ་འཇུག་མིན་ནི།
།དངོས་ལ་མ་ཡིན་རང་ལ་རག་ལུས་གསུངས།༢༧༢ །ཡི་དམ་དངོས་གྲུབ་འབྱུང་གནས་ཀྱིས་མི་ཕན།
།རང་སེམས་ངེས་པ་སྟོང་ཉིད་ལ་དྲངས་ནས།
།གཟུང་རྣམ་བདེ་སྟོང་ལྷ་སྐུར་འཆར་ནུས་པའི།
།རིམ་གཉིས་རྣལ་འབྱོར་རྩེ་གཅིག་སྒོམ་པ་དགོས། ༢༧༣ །སྲུང་མ་མཐུ་རྩལ་ཆེ་བས་མི་ཕན་པར། །རང་ཉིད་ལྷག་ལྷའི་ང་རྒྱལ་གསལ་སྣང་དང་།
།ཏིང་འཛིན་བརྟན་པོས་བྲན་དུ་བཀོལ་ནུས་ཏེ།
།བཀའ་བསྒོ་དབང་དུ་བསྡུ་བའི་གདེང་སྤོབས་དགོས།
༢༧༤ །ཡི་དམ་ལྷག་ལྷའི་ང་རྒྱལ་དང་ལྡན་པའི།
།རྣལ་འབྱོར་པ་དེའི་པུས་མོའི་དཔངས་ཙམ་ལས།
།སྲུང་མ་མཐོ་བར་མི་བསྐྱེད་དེ་ཐམས་ཅད།
།ལས་ལ་བསྐུལ་བར་ནུས་པའི་གདེང་ཞིག་དགོས།
༢༧༥ །འཇིག་རྟེན་ལྷ་འདྲེ་ཀླུ་བཙན་གདོན་བགེགས་ཀྱིས།

།ཕན་གནོད་བརྩི་བའི་བདེ་སྡུག་མྱོང་ཚོར་རིགས།
།འཕྲལ་རྐྱེན་ཙམ་དུ་ཟད་ཅིང་དེ་རྣམས་ནི།
།སྔར་བསགས་ལས་འབྲས་ཆུད་མི་ཟ་ལས་བྱུང་།

མཚམས་སྦྱོར་སུམ་བརྒྱ་པ།

58

༢༧༦ །༸རྒྱལ་དང་དེ་སྲས་དྲེགས་པའི་ཚུལ་འཛིན་པས།
།ཞི་དྲག་འཕྲིན་ལས་བསྒྲུབ་པར་རེ་བའི་བློས།
།ཆགས་སྡང་ལས་ལ་བསྐུལ་བའི་འབྲས་བུ་ནི།
།སྔོན་ལས་རྗེས་འབྲང་མ་གཏོགས་གཞན་མཐུས་མིན།
༢༧༧ །མི་འདོད་སྡུག་བསྔལ་བྱུང་རིགས་ལས་ངན་པའི། །རྒྱུ་ཡིས་རྣམ་སྨིན་མི་བཟད་འབྱིན་པ་ཡི།
།ཚོར་བ་དུས་སུ་སྨིན་པར་མ་ཤེས་ནས།
།སྲུང་མའི་བཀའ་ཆད་འཁྲེན་ཆར་རློམ་འདི་མཚང་།
༢༧༨ །དྲེགས་པའི་སྐུར་བསྟན་རྣམས་ལ་དྲང་ངེས་ཀྱི།

།བཤད་པ་ཅི་ཙམ་མང་ཡང་དེ་ཐམས་ཅད།
།སྟོང་ཉིད་སྙིང་རྗེའི་དབྱིངས་ལས་མི་འདའ་བས།
།རང་ལ་སྐྱོང་ཕྱིར་གཞན་ལ་སྡང་མི་སྲིད།

༢༧༩ །རྣམ་རྟོག་ལས་བྱུང་འཕྲལ་རྐྱེན་བར་ཆད་རིགས།
།སེལ་ཞིང་ལེགས་ཚོགས་འཕེལ་བའི་ཐབས་རྣམས་ནི།
།གདུལ་བྱ་འདུལ་བའི་ཡན་ལག་ཙམ་ཤེས་ནས།
།ཞེན་འཛིན་སྤོང་ན་ནད་བརྒྱ་སྨན་གཅིག་ཡིན།
༢༨༠ །ཡེ་ཤུ་ཁ་ཆེ་ཕྱི་རོལ་པ་དག་གིས།
།འཇིག་རྟེན་བཀོད་པ་པོ་ཞིག་ཁས་བླངས་ཏེ།
།བདེ་སྡུག་གང་བྱུང་དཀོན་མཆོག་རང་གིས་གནང་།།”བཀའ་འགལ་ནོངས་པར་”(sin) ཆད་གཅོད་མཛད་པར་བཤད།

མཆོག་གསུམ་དང་། དཀོན་མཆོག ལྷ་སོགས་ལ་ཡིད་ཆེས་བྱེད་སྟ

59

༢༨༡ །དཀོན་མཆོག་གཅིག་ཏུ་འདོད་རྣམས་རང་དོན་དུ།
།རྒྱན་རྩེད་གཡུལ་འགྱེད་རང་རྒྱལ་གཞན་ཕམ་ཆེད།
།ནམ་མཁར་བལྟ་བཞིན་འདོད་དོན་གསོལ་བ་ལྟར།
།གནང་ཐབས་ཡོད་ན་ཀུན་སྙོམས་འཕྲིན་ལས་མིན།
༢༨༢ །འོན་ཀྱང་རེ་བའི་དོན་རྣམས་རང་རང་ལ།
།འཚམས་ཤིང་ནུས་སྟོབས་དགོས་དོན་ལས་སྐལ་སོགས། །ཆ་རྐྱེན་དུ་མ་ཚོགས་ན་དཀོན་མཆོག་དེས།
།མཐུན་འགྱུར་གནང་བའི་ཐུགས་རྗེས་འཛིན་ནམ་སྙམ།
༢༨༣ །རང་རེས་དཀོན་མཆོག་མཁྱེན་ཅེས་བརྗོད་སྲོལ་དེ།
།དད་པའི་སེམས་ཤུགས་སྤེལ་བའི་ཐབས་ཙམ་ལས།
།ནང་པས་དཀོན་མཆོག་གསུམ་འདི་བདེ་སྡུག་གི།བྱེད་པ་པོ་རུ་མི་འདོད་ལས་འབྲས་ཉིད།
༢༨༤ །དཀོན་མཆོག་བཀའ་དྲིན་ཟེར་བ་སྤྲང་པོ་ཡིས།
།འབོད་ནས་སྦྱིན་པ་ཐོབ་རེ་ལྟར་མིན་པར།
།སྐྱབས་དངོས་ཆོས་ཀྱི་བསླབ་བྱའི་བླང་དོར་རིགས།
།བསྲུངས་ན་འབྲས་བཟང་སྨིན་པར་དེ་ལྟར་གྲགས།
༢༨༥ །མིག་པགས་གྱེན་དུ་འདེགས་ཏེ་འདྲེན་བྱེད་ཟུང་།
།ནམ་མཁར་བགྲད་བཞིན་ལྷ་འདྲེ་ལ་འབོད་ནས།
།འདི་སྣང་ལེགས་ཚོགས་ཅི་འདོད་ཐོབ་རེ་བས།
།སྐྱབས་སུ་བཅོལ་ན་ལས་འབྲས་རྒྱ་ལས་འགོངས།

མཚམས་སྦྱོར་སུམ་བརྒྱ་པ།

60

༢༨༦ །ལས་འབྲས་བསྲུང་བ་ལས་ཀྱང་ཁ་ཚ་བར།
།རློམ་པའི་ལྷ་མཆོད་འདྲེ་དབྱུང་འདུ་འཛིའི་རིགས།
།འདི་སྣང་ཞེན་པས་འཆིང་བའི་སྤྱོད་ལམ་རྣམས།
།རེ་ཞིག་རླུང་གསང་འགོག་པའི་བྱ་ཐབས་ཉིད།
༢༨༧ །ནམ་མཁའི་བླ་མ་དཀོན་མཆོག་ཟེར་བ་དང་།
།དག་ཞིང་ལྷ་ཚོགས་ནམ་མཁའི་དབྱིངས་སུ་བཞུགས།

།དམྱལ་བ་ས་གཞིའི་འོག་ཏུ་གནས་བཅའ་བར།
།ཞེན་ན་ཆོས་འདིའི་ལུགས་ལས་རིང་དུ་གྱུར།
༢༨༨ །འཇིག་རྟེན་ཁམས་འདིའི་གནའ་བོའི་རིག་གཞུང་ཁྲོད།
།དག་པའི་ཞིང་དང་དམྱལ་བའི་ཆགས་ཚུལ་རིགས།
།རང་རང་བཟོ་རིག་སྒྱུ་རྩལ་དང་འབྲེལ་བར།
།བཀོད་པའི་འཆར་སྣང་ཅི་ཡང་སྤེལ་བར་མཐོང་།

༡༩༽ དོན་བསྡུ་བ་དང་། མཇུག་གི་གཏམ།

༢༨༩ །དེ་ལྟའི་ཚུལ་གྱིས་གུས་རྟག་སྦྱོར་བ་ཡིས།
།རང་སེམས་འདུལ་བའི་ཐབས་སམ་ཆོས་འདི་ལ།
།ངོ་ལྐོག་མེད་པར་སྙིང་ནས་མོས་པའི་བློས།
།ལོ་ཟླ་ཞག་སྦྲེལ་སྤྲོ་བས་བརྩོན་དགོས་གནད།
༢༩༠ །ཐུན་མོང་ལམ་ལ་སྦྱངས་ནས་གསང་སྔགས་ལ།
།འཇུག་པར་རྫས་སྔགས་ཏིང་འཛིན་ཕྱག་རྒྱ་ཡི།
།ཚུལ་ལ་མཁས་པས་ནང་གི་རྣལ་འབྱོར་ལ།
།སློབ་དགོས་ཆོ་ག་ཤེས་པ་ཙམ་གྱིས་མིན།

དོན་བསྡུ་བ་དང་། མཇུག་གི་ག

61

༢༩༡ །ལྟ་བའི་གདེང་དང་སྒོམ་པའི་དྲོད་སྐྱེས་ནས།
།སྤྱོད་པའི་རྩལ་གྱི་ནུས་པ་རབ་རྫོགས་ཏེ།
།རགས་པའི་ལུས་སེམས་དབང་བསྒྱུར་ནུས་པའི་མཐུས།།ཕྲ་བའི་ལུས་སེམས་མངོན་དུ་འགྱུར་བ་དགོས།
༢༩༢ །འདི་ནི་རང་རེས་རྒྱུན་དུ་སྒོ་གསུམ་པོ།
།འདི་ལྟར་བསམ་སྤྱོད་བཅོས་ན་གཏན་བདེའི་དཔལ།
།འདི་ཉིད་ཐོབ་ཚུལ་གྲོང་ཚིག་ཏུ་བཀོད་ཀྱང་།
།འདི་རྣམས་དམ་པའི་ཞལ་གདམས་སྙིང་བཅུད་ཡིན།
༢༩༣ །སྔོན་ཆད་མ་བྱུང་བ་ཡང་འདིར་བརྗོད་མེད།
།སྔོན་མེད་ལེགས་བཤད་ཀྱང་ནི་དེ་བས་མིན།
།སྔོན་རབས་གཏམ་མིན་དངོས་བདེན་ལག་ལེན་ཚུལ།
།སྔོན་དང་ད་ལྟའི་དམ་པའི་གསུང་བཞིན་སྤེལ།
༢༩༤ །ལྷག་པར་དཀར་བའི་བསམ་པས་བྲིས་པའི་དགེས།
།ལྷག་པར་ཆོས་ལ་མོས་པའི་སྐྱེ་འགྲོ་རྣམས།
།ལྷག་པར་༸རྒྱལ་བསྟན་སྙིང་པོའི་རོ་བཅུད་ལ།
།ལྷག་པར་སྤྱོད་ནས་གཏན་བདེའི་དཔལ་ཐོབ་ཤོག།༎

༻༻༻༻༻༻༻༻༻༻༻༻༻༻༻༻༻༻༻༻༻༻༻༻

མཚམས་སྦྱོར་སུམ་བརྒྱ་པ།

62

༢༩༥ །བྲ༷

ག་ལྟར་བརྟན་པའི་གོ་ཆའི་བརྩོན་འགྲུས་ཀྱིས།
།བྲ༷

ག་དཀར་རྟ་སོར་འགྲིམ་པའི་རེ་བ་དང་།
།བྲ༷

ག་རིའི་སྤོ་ལྟར་མཐོ་བའི་གདེང་སྤོབས་ཀྱིས།
།བྲ༷

ག་གཟར་ངོགས་སུ་ཉམས་ལེན་དཀའ་སྤྱད་བྲལ།
༢༩༦ །གཡ༷བ་འོག་རྩེ་གཅིག་སྒྲུབ་ལ་རབ་གཞོལ་ཏེ།
།གཡ༷བ་དར་སོགས་ཀྱིས་ལས་བཞིའི་འཕྲིན་ལས་རིགས།
།གཡ༷བ་མོས་དབང་དུ་བསྡུ་བའི་ནུས་པ་ཀུན།
།གཡ༷བ་ཀྱི་གནས་དེར་འགུགས་པའི་ནུས་པ་བྲལ།
༢༩༧ །བློ༷་ངན་མ་རིག་སྟུག་པོའི་ཚང་ཚིང་ཁྲོད།
།བློ༷་རྨོངས་གྱ་གྱུའི་གོམ་སྟབས་འཕྱོ་བཞིན་དུ།
།བློ༷་གྲོས་རྟུལ་པོས་ལེགས་ལམ་མི་འབྱེད་པས།
།བློ༷་མཆོག་སྣང་བའི་དཔལ་ཡོན་སྐལ་བ་བྲལ།
༢༩༨ །ལྡན༷་པར་མི་འདོད་འདི་སྣང་ཟང་ཟིང་འཕེལ།
།ལྡན༷་པར་འདོད་པའི་ཡོན་ཏན་ཀུན་གྱིས་དབེན།
།ལྡན༷་ན་གནོད་པའི་ཆགས་སྡང་རྣམ་རྟོག་རྒྱས།
།ལྡན༷་ན་ལེགས་པའི་གཞན་ཕན་བསམ་པ་བྲལ།
༢༩༩ །ཤེ༷ས་རྒྱ་ཆུང་ཡང་ལྷག་བསམ་མི་དམན་ཞིང་།
།ཤེ༷ས་བྱའི་ཆོས་ལ་མོས་པ་བརྟས་མོད་ཀྱང་།
།ཤེ༷ས་འདོད་ཇི་བཞིན་ལེགས་བཤད་ཡོན་ཏན་ཚོགས།
།ཤེ༷ས་རབ་བརྟུལ་བས་སློབ་པའི་སྐལ་བ་བྲལ།

འབྱོར་ཁེ་ལམ་རིམ་གྱི་ས་བཅ

63

༣༠༠ །རབ༷་དྭངས་ཡིད་ཀྱིས་དྲངས་པའི་རྨང་གཞིའི་གཏམ། །རབ༷་མང་ཚིག་ཕྲེང་མཚམས་སྦྱོར་སྤེལ་བ་འདིར།
།རབ༷་ཏུ་ཉེས་པས་གོས་ན་བཟོད་གསོལ་བཅས།
།རབ༷་རིབ་མིག་ཅན་སྙིང་ཁམས་ཅན་དེས་སྤེལ།། ༎

ང་༽ འབྱོར་ཁེ་ལམ་རིམ་གྱི་ས་བཅད།

༄༅། བྱང་ཆུབ་ལམ་གྱི་རིམ་པའི་ཁྲིད་ལ་གཉིས། ལམ་གྱི་རྩ་བ་བཤེས་གཉེན་བསྟེན་པའི་
ཚུལ་དང་། བསྟེན་ནས་བློ་ཇི་ལྟར་སྦྱང་བའི་རིམ་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། སྤྱིར་བསྟན་ཚུལ་དང༌། སྐྱོང་ཚུལ་མདོར་བསྡུས་ཏེ་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། བསྟེན་བྱ་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་གྱི་མཚན་ཉིད། སྟེན་བྱེད་སློབ་མའི་མཚན་ཉིད། དེས་དེ་ཇི་ལྟར་བསྟེན་པའི་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ལ་མདོ་ལུགས་དང་སྔགས་ལུགས་གཉིས།
གཉིས་པ་སྐྱོང་ཚུལ་མདོར་བསྡུས་ཏེ་བསྟན་པ་ལ་གཉིས། ཐུན་གྱི་ངོ་བོ་ལ་ཇི་ལྟར་བྱ་བ་དང༌།
ཐུན་མཚམས་སུ་ཇི་ལྟར་བྱ་བའི་ཚུལ་ལོ། ཐུན་གྱི་ངོ་བོ་ལ་སྦྱོར་དངོས་མཇུག་གསུམ་ལས། དང་པོ་
ལ་སྦྱོར་བའི་ཆོས་དྲུགགཉིས་པ་ཐུན་དངོས་གཞི་ལ་བཞི། བསྟེན་པའི་ཕན་ཡོན། མ་བསྟེན་པའི་ཉེས་དམིགས། བསམ་པས་བསྟེན་ཚུལ་དང༌། སྦྱོར་བས་བསྟེན་ཚུལ་ལོ། དང་པོ་ལ་བཅུ། ༡༽སངས་རྒྱས་ཀྱི་གོ་
འཕང་ལ་ཉེ་བ་དང་། ༢༽༧རྒྱལ་བ་རྣམས་དགྱེས་པ་དང༌། ༣༽དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་གྱིས་མི་ཕོངས་པ་དང་། ༤༽ངན་འགྲོར་མི་ལྟུང་བ་དང༌། ༥༽ལས་ངན་པ་དང་ཉོན་མོངས་པས་ཐུབ་པར་དཀའ་བ་དང་། ༦༽བྱང་སེམས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་དང་མི་འགལ་ཞིང་། དེ་ལ་དྲན་པ་དང་ལྡན་པའི་ཡོན་
ཏན་གྱི་ཚོགས་ཀྱིས་ཇེ་མཐོ་ཇེ་མཐོར་འགྱུར་བ་དང༌། ༧༽གནས་སྐབས་དང་མཐར་ཐུག་གི་དོན་ཐམས་ཅད་འགྲུབ་པར་གསུངས་པ་དང་། ༨༽གཞན་ཡང་བཤེས་གཉེན་བསྙེན་བཀུར་བས་ནི་ངན་

འབྱོར་ཁེ་ལམ་རིམ།

64

འགྲོ་མྱོང་བའི་ལས་རྣམས་ཚེ་འདི་ལ་ལུས་སེམས་ལ་གནོད་པ་ཕྲ་མོ་ཙམ་མམ། རྨི་ལམ་དུ་ཡང་མྱོང་བས་ཀྱང་ལས་དེ་འདྲོངས་ནས་ཟད་པར་འགྱུར་བ་དང་། ༩༽སངས་རྒྱས་དཔག་ཏུ་མེད་པ་ལ་ཡོན་ཕུལ་བ་སོགས་ཀྱི་དགེ་རྩ་རྣམས་ཀྱང་ཟིལ་གྱིས་གནོན་པ་དང༌། ༡༠༽བླ་མ་དྲན་པས་སྔར་
བསགས་ཀྱི་སྡིག་པ་འདག་ཅིང་། བསོད་ནམས་ཀྱི་ཚོགས་རྒྱ་ཆེན་པོ་གསོགས་པ་དང་བཅུའོ།
གཉིས་པ་བཤེས་གཉེན་མ་བསྟེན་པའི་ཉེས་དམིགས་ལ་གསུམ། མ་བསྟེན་པའི་ཉེས་དམིགས་དངོས་བསམ་པ་དང་། བསྟེན་ཚུལ་ལོག་ན་ཉེས་དམིགས་ཆེ་བ་བསམ་པ་དང། མི་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་དང་སྡིག་གྲོགས་བསྟེན་ན་ཉེས་དམིགས་ཆེ་བ་བསམ་པའོ།
གསུམ་པ་བསམ་པས་བསྟེན་ཚུལ་ལ་གཉིས། རྩ་བ་དད་པ་སྦྱང་བ་དང། བཀའ་དྲིན་རྗེས་སུ་དྲན་པས་གུས་པར་བྱ་བའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། ལུང་གི་སྒོ་ནས་རྩ་བ་དད་པ་སྦྱང་བ་དང་། རིགས་པའི་སྒོ་ནས་རྩ་བ་དད་པ་སྦྱང་བའོ།
བཞི་པ་སྦྱོར་བས་བསྟེན་ཚུལ་ནི། ཟང་ཟིང་གིས་མཉེས་པར་བྱེད་པ་དང་། བཀུར་སྟི་ཞབས་གཡོག་བྱེད་ནས་མཉེས་པར་བྱེད་པ་དང༌། བཀའ་བཞིན་སྒྲུབ་པའི་མཆོད་པས་མཉེས་པར་བྱ་བ་དང་གསུམ། གཉིས་པ་བཀུར་སྟི་ཞབས་གཡོག་བྱེད་ནས་མཉེས་པར་བྱེད་པ་ལ་གཉིས། ལུས་ཀྱི་སྒོ་ནས་བསྙེན་བཀུར་བ་དང༌། ངག་གི་སྒོ་ནས་བསྙེན་བཀུར་བའོ།
གཉིས་པ་བསྟེན་ནས་བློ་ཇི་ལྟར་སྦྱང་བའི་རིམ་པ་ལ་གཉིས། དལ་འབྱོར་ལ་སྙིང་པོ་བླང་བའི་

ཕྱིར་བསྐུལ་བ། སྙིང་པོ་ཇི་ལྟར་ལེན་པའི་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ལ་བཞི། དལ་བ་བརྒྱད་བསམ་པ།
འབྱོར་པ་བཅུ་སོགས་བསམ་པ། དོན་ཆེ་བ་བསམ་པ། རྙེད་དཀའ་བ་བསམ་པའོ།
གཉིས་པ་འབྱོར་པ་བཅུ་སོགས་བསམ་པ་ལ་གསུམ། རང་འབྱོར་ལྔ། གཞན་འབྱོར་ལྔ། དེའི་ནང་ནས་ཆོས་བསྒྲུབ་པ་ལ་མེད་དུ་མི་རུང་བའི་ཆོས་བརྒྱད་བསམ་པའོ།
གསུམ་པ་དོན་ཆེ་བར་བསམ་པ་ལ་གསུམ། མངོན་མཐོ་ལ་ལྟོས་ཏེ་དོན་ཆེ། ངེས་ལེགས་ལ་ལྟོས་ཏེ་དོན་ཆེ། སྟོབས་ལྔ་ལ་ལྟོས་ཏེ་དོན་ཆེ་བ་བསམ་པའོ།

འབྱོར་ཁེ་ལམ་རིམ་གྱི་ས་བཅ

65

བཞི་པ་རྙེད་དཀའ་བར་བསམ་པ་ལ། རྒྱུའི་སྒོ་ནས་རྙེད་དཀའ་བ། ངོ་བོའི་སྒོ་ནས་རྙེད་དཀའ་བ། དཔེའི་སྒོ་ནས་རྙེད་དཀའ་བ་དང་གསུམ།
༈ གཉིས་པ་སྙིང་པོ་ཇི་ལྟར་ལེན་པའི་ཚུལ་ལ་གསུམ། སྐྱེས་བུ་ཆུང་ངུ་དང་ཐུན་མོང་བའི་
ལམ་གྱི་རིམ་པ་ལ་བློ་སྦྱང་བ་དང་། སྐྱེས་བུ་འབྲིང་དང་ཐུན་མོང་བའི་ལམ་གྱི་རིམ་པ་ལ་བློ་སྦྱང་བ་དང་། སྐྱེས་བུ་ཆེན་པོའི་ལམ་གྱི་རིམ་པ་ལ་བློ་སྦྱང་བའོ།
དང་པོ་སྐྱེས་བུ་ཆུང་ངུ་དང་ཐུན་མོང་བའི་ལམ་གྱི་རིམ་པ་ལ་བློ་སྦྱང་བ་ལ་བཞི། འཆི་བ་མི་རྟག་པ་བསམ་པ། ངན་འགྲོའི་སྡུག་བསྔལ་བསམ་པ། དཀོན་མཆོག་གསུམ་ལ་སྐྱབས་སུ་འགྲོ་བ། ལས་འབྲས་ལ་ཡིད་ཆེས་ཀྱི་དད་པ་བསྐྱེད་པའོ།
གཉིས་པ་འཆི་བ་མི་རྟག་པ་བསམ་པ་ལ་གསུམ། རྩ་བ་གསུམ། རྒྱུ་མཚན་དགུ། ཐག་བཅད་པའོ། དང་པོ་ལ་གསུམ། ངེས་པར་འཆི་བ་བསམ་པ། ནམ་འཆི་ངེས་མེད་བསམ་པ། འཆི་བའི་ཚེ་ཆོས་མ་གཏོགས་གང་གིས་ཀྱང་མི་ཕན་པ་བསམ་པའོ། དང་པོ་ལ་གསུམ། ངེས་པར་འཆི་སྟེ་ཕྱི་

ནང་གི་རྐྱེན་གྱིས་བཟློག་ཏུ་མེད་པ། ཚེ་ལ་སྣོན་པ་མེད་ཅིང་འབྲིད་བྱེད་བར་མ་ཆད་དུ་ཡོད་པ།
གསོན་པའི་ཚེ་ནའང་ཆོས་བྱ་བའི་ལོང་མེད་པར་ངེས་པར་འཆི་བ་བསམ་པའོ།
གཉིས་པ་ནམ་འཆི་ངེས་མེད་བསམ་པ་ལ། དང་པོ་འཛམ་བུ་གླིང་པའི་ཚེ་ལ་ངེས་པ་མེད་པ། གཉིས་པ་འཆི་རྐྱེན་ཤིན་ཏུ་མང་ཞིང་གསོན་རྐྱེན་ཉུང་བས་ནམ་འཆི་ངེས་མེད་བསམ་པ། གསུམ་པ་ལུས་ཆུའི་ལྦུ་བ་ལྟར་ཉམ་ཆུང་བས་ནམ་འཆི་ལ་ངེས་པ་མེད་པར་བསམ་པ་དང་གསུམ།གཉིས་པ་འཆི་རྐྱེན་ཤིན་ཏུ་མང་ཞིང་གསོན་རྐྱེན་ཉུང་བས་ནམ་འཆི་ངེས་མེད་བསམ་པ་ལ་སེམས་ཡོད་ཀྱི་གནོད་པ་དང་། སེམས་མེད་ཀྱི་གནོད་པ་གཉིས། དང་པོ་ལ་མི་དང་མི་མ་ཡིན་པ་
དང་དུད་འགྲོའི་གནོད་པ་གསུམ།
གསུམ་པ་འཆི་བའི་ཚེ་ཆོས་མ་གཏོགས་གཞན་གང་གིས་ཀྱང་ཕན་པ་མེད་པ་བསམ་པ་ལ་གསུམ། གཉེན་བཤེས་ཀྱིས་མི་ཕན། ནོར་གྱིས་མི་ཕན། ལུས་ཀྱིས་མི་ཕན་པར་བསམ་པ་དང་གསུམ།

འབྱོར་ཁེ་ལམ་རིམ།

66

འཆི་བ་དྲན་པ་མ་བསྒོམས་པའི་ཉེས་དམིགས་ལ་དྲུག དང་པོ་འཆི་བ་མ་དྲན་ན་ཆོས་མི་དྲན་པའི་ཉེས་དམིགས། གཉིས་པ་དྲན་ཡང་ཆོས་མི་སྒྲུབ་པའི་ཉེས་དམིགས། གསུམ་པ་ཆོས་བསྒྲུབས་ཀྱང་རྣམ་དག་མི་སྒྲུབ་པའི་ཉེས་དམིགས། བཞི་པ་སྒྲུབ་པ་ལ་ནན་ཏན་དང་བྲལ་བའི་ཉེས་དམིགས། ལྔ་པ་རང་ཉིད་མ་རུངས་པར་བྱས་པའི་ཉེས་དམིགས། དྲུག་པ་འཆི་ཁར་འགྱོད་བཞིན་དུ་འཆི་དགོས་པའི་ཉེས་དམིགས་སོ།
འཆི་བ་མི་རྟག་པ་བསྒོམས་པའི་ཕན་ཡོན་ལ། དོན་ཆེ་བའི་ཕན་ཡོན། སྟོབས་ཆེ་བའི་ཕན་ཡོན། ཐོག་མཐའ་བར་གསུམ་དུ་གལ་ཆེ་བའི་ཕན་ཡོན། འཆི་ཁར་དགའ་བཞིན་སྤྲོ་བཞིན་དུ་འཆི་བའི་ཕན་ཡོན་བཅས་དྲུགགཉིས་པ་ངན་འགྲོའི་སྡུག་བསྔལ་བསམ་པ་ལ་དམྱལ་བའི་སྡུག་བསྔལ། ཡི་དྭགས་ཀྱི་སྡུག་

བསྔལ། དུད་འགྲོའི་སྡུག་བསྔལ་བསམ་པ་གསུམ་ལས། དང་པོ་ལ། སེམས་ཅན་དམྱལ་བ་ཆེན་པོ། ཉེ་འཁོར་བའི་དམྱལ་བ། གྲང་བའི་དམྱལ་བ། ཉི་ཚེ་བའི་དམྱལ་བའི་དམྱལ་བའི་སྡུག་བསྔལ་བསམ་པའོ། དང་པོ་ལ། སེམས་ཅན་དམྱལ་བ་ཆེན་པོ། ཉེ་འཁོར་བའི་དམྱལ་བ། གྲང་བའི་དམྱལ་བ། ཉི་ཚེ་བའི་དམྱལ་བའོ།
གསུམ་པ་བསྟན་པ་ལ་འཇུག་པའི་སྒོ་དམ་པ་དཀོན་མཆོག་གསུམ་ལ་སྐྱབས་སུ་འགྲོ་བ་ལ་བཞི། གང་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱབས་སུ་འགྲོ་བའི་རྒྱུ། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱབས་སུ་འགྲོ་བའི་ཡུལ། ཇི་ཙམ་གྱིས་སྐྱབས་སུ་སོང་བའི་ཚུལ། སྐྱབས་སུ་སོང་ནས་བསླབ་པར་བྱ་བའི་རིམ་པའོ།
གཉིས་པ་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱབས་སུ་འགྲོ་བའི་ཡུལ་ལ་གཉིས། ཡུལ་ངོས་བཟུང་བ་དང༌། དེ་སྐྱབས་སུ་འོས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནོ།
གཉིས་པ་དཀོན་མཆོག་གསུམ་པོ་དེ་སྐྱབས་སུ་འོས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ལ་བཞི་ལས། དང་པོ་རང་ཉིད་འཇིགས་པ་ཐམས་ཅད་ལས་གྲོལ་བ། གཉིས་པ་གཞན་འཇིགས་པ་ཐམས་ཅད་ལས་སྒྲོལ་བའི་ཐབས་ལ་མཁས་པ། གསུམ་པ་ཀུན་ལ་ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་ཉེ་རིང་མེད་པར་འཇུག་པ། བཞི་པ་ཕན་

འབྱོར་ཁེ་ལམ་རིམ་གྱི་ས་བཅ

67

བཏགས་མ་བཏགས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དོན་མཛད་པའོ།
གསུམ་པ་ཇི་ཙམ་གྱིས་སྐྱབས་སུ་སོང་བའི་ཚུལ་ལ་བཞི། ཡོན་ཏན་ཤེས་པ། ཁྱད་པར་ཤེས་
པ། ཁས་བླངས་ཤེས་པ། གཞན་དུ་མི་སྨྲ་བས་སྐྱབས་སུ་སོང་བའོ། དང་པོ་ཡོན་ཏན་ཤེས་ནས་སྐྱབས་སུ་སོང་བ་ལ་གསུམ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡོན་ཏན། ཆོས་ཀྱི་ཡོན་ཏན། དགེ་འདུན་གྱི་ཡོན་
ཏན་ནོ། དང་པོ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ལ་བཞི། སྐུའི་ཡོན་ཏན། གསུང་གི་ཡོན་ཏན། ཐུགས་ཀྱི་

ཡོན་ཏན། འཕྲིན་ལས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ནོ།
གཉིས་པ་ཁྱད་པར་ཤེས་པས་སྐྱབས་སུ་སོང་བ་ལ་དྲུག་ལས། དང་པོ་མཚན་ཉིད་ལས་གྱུར་པའི་ཁྱད་པར། གཉིས་པ་འཕྲིན་ལས་ཀྱི་ཁྱད་པར། གསུམ་པ་མོས་པའི་ཁྱད་པར། བཞི་པ་སྒྲུབ་
པའི་ཁྱད་པར། ལྔ་པ་རྗེས་སུ་དྲན་པའི་ཁྱད་པར། དྲུག་པ་བསོད་ནམས་འཕེལ་བ་ལས་གྱུར་པའི་ཁྱད་པར་རོ།
བཞི་པ་སྐྱབས་སུ་སོང་ནས་བསླབ་པར་བྱ་བའི་རིམ་པ་ལ་གཉིས། བསྡུ་བ་ལས་བྱུང་བ་དང༌། མན་ངག་ལས་འབྱུང་བའོ། དང་པོ་ལ་བཞི་ཚན་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ། ༡༽ སངས་རྒྱས་ལ་སྐྱབས་སུ་སོང་བས་སྐྱེས་བུ་དམ་པ་ལ་བསྟེན་པ་དང། ༢༽ ཆོས་ལ་སྐྱབས་སུ་སོང་བས་དམ་པའི་ཆོས་ཉན་པ་དང། ཚུལ་བཞིན་དུ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་དང༌། ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ལ་ཡང་གང་ཡིད་ལ་བྱས་ན་ཉོན་མོངས་པ་ལྡོག་པའི་དམིགས་པ་དེ་དག་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། ༣༽ དགེ་འདུན་ལ་སྐྱབས་སུ་སོང་བས་མྱང་འདས་སུ་བགྲོད་པའི་གང་ཟག་ལ་གྲོགས་སུ་འཛིན་པ་དང༌། ༤༽ དེ་དག་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་བསྒྲུབ་པར་བྱ་བའོ།
དེ་དག་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་བསྒྲུབ་པར་བྱ་བ་ལ་ཡང་གསུམ་ལས། དང་པོ་སངས་རྒྱས་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་བསྒྲུབ་པར་བྱ་བ་ནི། ལམ་སྟོན་པ་ལ་དངོས་སུ་བསྟེན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ།
གཉིས་པ་ཆོས་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་བསྒྲུབ་པར་བྱ་བ་ནི། ལུང་དང་རྟོགས་པའི་ཆོས་མངོན་དུ་བྱ་བར་འཛིན་པར་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། གསུམ་པ་དགེ་འདུན་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་བསྒྲུབ་པར་བྱ་
བ་ནི། ཐར་པའི་ཕྱིར་དུ་ཞུགས་པ་རྣམས་དང་མཐུན་པར་སློབ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ།

འབྱོར་ཁེ་ལམ་རིམ།

68

བཞི་ཚན་གཉིས་པའི་ ༡༽ དབང་པོ་མི་རྒོད་པར་བྱ་བ་ནི། དབང་པོ་ཡུལ་ལ་བག་ཡངས་སུ་སོང་བའི་རྗེས་སུ་ཡིད་འབྲངས་ནས། ཡུལ་རྣམས་ལ་རྒོད་པ་ལ་སྐྱོན་དུ་བལྟས་ནས་ཡིད་ཕྱིར་

ཕྱོགས་པར་བྱེད་པའོ། ༢༽ བསླབ་པའི་གཞི་ཡང་དག་པར་བླང་བར་བྱ་བ་ནི། སངས་རྒྱས་ཀྱིས་

བཅས་པའི་བསླབ་པའི་གཞི་ཅི་ནུས་སུ་ལེན་པའོ། ༣༽ སེམས་ཅན་ལ་སྙིང་རྗེ་བར་བྱ་བ་ནི། རྒྱལ་
བའི་བསྟན་པ་སྙིང་རྗེས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པས། དེ་ལ་སྐྱབས་སུ་སོང་བས་ཀྱང་སེམས་ཅན་ལ་
སྙིང་བརྩེ་བར་བྱས་ཏེ་འཚེ་བ་སྤོང་བའོ། ༤༽ དུས་དུས་སུ་དཀོན་མཆོག་མཆོད་པ་ལ་བརྩོན་པར་བྱ་བ་ནི། ཉི་མ་རེ་རེ་བཞིན་དཀོན་མཆོག་ལ་མཆོད་པ་བྱེད་པའོ།
གཉིས་པ་མན་ངག་ལས་འབྱུང་བ་ལ་གཉིས། སོ་སོ་དང་ཐུན་མོང་གི་བསླབ་བྱའོ། དང་པོ་སོ་སོའི་བསླབ་བྱ་ལ་གཉིས། དགག་པའི་བསླབ་བྱ་དང༌། སྒྲུབ་པའི་བསླབ་བྱའོ། དང་པོ་དགག་པའི་བསླབ་བྱ་ལ་གསུམ་ནི། ལྷ་གཞན་ལ་སྐྱབས་སུ་མི་འགྲོ་བ་དང་། སེམས་ཅན་ལ་གནོད་འཚེ་སྤོང་བ་དང་། མུ་སྟེགས་ཅན་དང་མི་འགྲོགས་པ་དང་གསུམ་མོ།
གཉིས་པ་ཐུན་མོང་གི་བསླབ་བྱ་ལ་དྲུག་ལས། ༡༽ ཁྱད་པར་དང་ཡོན་ཏན་རྗེས་སུ་དྲན་པས་ཡང་དང་ཡང་དུ་སྐྱབས་སུ་འགྲོ་བ། ༢༽ བཀའ་དྲིན་ཆེན་པོ་རྗེས་སུ་དྲན་པས་དུས་རྟག་ཏུ་མཆོད་པ་ལ་བརྩོན་ཞིང་བཟའ་བ་དང་བཅའ་བའི་ཕུད་ཀྱང་འབུལ་བ། ༣༽ སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་རྗེས་སུ་དྲན་པས་
འགྲོ་བ་གཞན་ཡང་ཚུལ་འདི་ལྟ་བུ་ལ་འགོད་པ། ༤༽ བྱ་བ་གང་བྱེད་པ་དང་དགོས་པ་ཅི་ཡོད་པ་ན་དཀོན་མཆོག་གསུམ་ལ་མཆོད་ནས་གསོལ་བ་འདེབས་ཤིང་འཇིག་རྟེན་པའི་ཐབས་གཞན་སྤོང་བ། ༥༽ ཕན་ཡོན་ཤེས་ནས་ཉིན་ལན་གསུམ་མཚན་ལན་གསུམ་དུ་སྐྱབས་སུ་འགྲོ་བ། ༦༽ དཀོན་མཆོག་གསུམ་ཐ་ན་བཞད་གད་ཀྱི་ཕྱིར་རམ་སྲོག་གི་ཕྱིར་ཡང་མི་གཏོང་བར་བསྲུང་བར་བྱའ།ོཕན་ཡོན་ཤེས་ནས་ཉིན་ལན་གསུམ་མཚན་ལན་གསུམ་དུ་སྐྱབས་སུ་འགྲོ་བར་བྱ་བ་ལ་གཉིས། བསྡུ་བ་ལས་འབྱུང་བའི་ཕན་ཡོན་དང༌། མན་ངག་ལས་འབྱུང་བའོ། དང་པོ་བསྡུ་བ་ལས་འབྱུང་བའི་ཕན་ཡོན་ལ་བཞི་ཚན་གཉིས་ལས། བཞི་ཚན་དང་པོའི་ ༡༽ བསོད་ནམས་རྒྱ་ཆེན་པོ་

འབྱོར་ཁེ་ལམ་རིམ་གྱི་ས་བཅ

69

འཐོབ་པ་དང༌། ༢༽ དགའ་བ་དང་མཆོག་ཏུ་དགའ་བ་འཐོབ་པ་དང༌། ༣༽ ཏིང་ངེ་འཛིན་དང་ ༤༽ རྣམ་པར་དག་པ་འཐོབ་པ་གཉིས་ནི། སེམས་གནས་པ་དང༌། གྲོལ་བར་འགྱུར་བའོ།
བཞི་ཚན་གཉིས་པའི་ ༡༽ བསྲུང་བ་ཆེན་པོ་དང་ལྡན་པ་ནི། འཆད་པར་འགྱུར་རོ། ༢༽ ལོག་པར་མོས་པའི་སྒྲིབ་པ་ཐམས་ཅད་བསྲབ་པ་དང༌། ཡོངས་སུ་ཟད་པ་དང་། ཡོངས་སུ་གཏུགས་པ་
འཐོབ་པ་ནི། སྟོན་པ་དང་ཆོས་དང་གྲོགས་ངན་པ་ལ་མོས་ནས་སྐྱབས་སུ་བཟུང་བའི་དབང་གིས་ལས་ངན་པ་་བསགས་པ་རྣམས་ཆུང་བ་དང་འདག་པར་འགྱུར་རོ། ༣༽ སྐྱེས་བུ་དམ་པ་རྣམས་ཀྱི་

ནང་དུ་བགྲང་བར་འགྱུར་བ་དང༌། སྟོན་པ་དང་ཚངས་པར་མཚུངས་པ་སྤྱོད་པ་དང་། བསྟན་པ་ལ་དགའ་བའི་ལྷ་རྣམས་ཀྱིས་ཡིད་དུ་འོང་ཞིང་དགའ་བར་འགྱུར་བ་ནི། སྐྱེས་བུ་དམ་པར་ཚུད་ཅིང་སྟོན་པ་ལ་སོགས་པ་དགྱེས་པའོ། ༤༽ ལྷ་རྣམས་ཇི་ལྟར་དགའ་བ་ནི། སྐྱབས་སུ་འགྲོ་བ་དང་ལྡན་ཞིང་ལན་མང་དུ་གནས་པས་ན། དེ་ནི་བདག་ཅག་གི་གྲོགས་སུ་འགྱུར་བར་འོང་ངོ་སྙམ་ནས་ཡིད་དགའ་ཞིང་ཆེད་དུ་བརྗོད་པས་ཆེད་དུ་བརྗོད་པའོ།
གཉིས་པ་མན་ངག་ལས་བྱུང་བའི་ཕན་ཡོན་ལ་བརྒྱད་ལས། ༡༽ ནང་པ་སངས་རྒྱས་པར་ཚུད་པ། ༢༽ སྡོམ་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྟེན་དུ་འགྱུར་བ། ༣༽ སྔོན་བསགས་པའི་ལས་ཀྱི་སྒྲིབ་པ་རྣམས་

བསྲབས་ཅིང་ཟད་པར་འགྱུར་བ། ༤༽ བསོད་ནམས་རྒྱ་ཆེན་གསོག་པ། ༥༽ ངན་འགྲོར་མི་ལྟུང་བ། ༦༽ མི་དང་མི་མ་ཡིན་གྱི་བར་ཆད་ཀྱིས་མི་ཚུགས་པ། ༧༽ ཅི་བསམ་པ་ཐམས་ཅད་འགྲུབ་
པ། ༨༽ མྱུར་དུ་འཚང་རྒྱ་བར་འགྱུར་བའོ།
བཞི་པ་བདེ་ལེགས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྩ་བ་ལས་འབྲས་ལ་ཡིད་ཆེས་ཀྱི་དད་པ་བསྐྱེད་པ་ལ་
གསུམ། ལས་འབྲས་སྤྱིར་བསམ་པ་དང་། བྱེ་བྲག་ཏུ་བསམ་པ་དང། བསམས་ནས་འཇུག་ལྡོག་
བྱ་ཚུལ་ལོ། དང་པོ་ལས་འབྲས་སྤྱིར་བསམ་པ་ལ་གཉིས། སྤྱིར་བསམ་ཚུལ་དངོས་དང༌། སོ་སོར་
ཕྱེ་སྟེ་བསམ་པའོ། དང་པོ་སྤྱིར་བསམ་ཚུལ་དངོས་ལ་བཞི། ལས་ངེས་པ། འཕེལ་ཆེ་བ། ལས་མ་བྱས་པ་དང་མི་འཕྲད་པ། བྱས་པ་ཆུད་མི་ཟ་བའོ།

འབྱོར་ཁེ་ལམ་རིམ།

70

གཉིས་པ་སོ་སོར་ཕྱེ་སྟེ་བསམ་པ་ལ་གཉིས། ལས་ལམ་བཅུ་གཙོ་བོར་བསྟན་པ་དང་། ལས་དང་འབྲས་བུ་གཏན་ལ་དབབ་པའོ།
གཉིས་པ་ལས་དང་འབྲས་བུ་གཏན་ལ་དབབ་པ་ལ་གསུམ། ནག་པོའི་ལས་འབྲས་དང་། དཀར་པོའི་ལས་འབྲས་དང་། ལས་ཀྱི་རྣམ་དབྱེ་གཞན་བསྟན་པའོ། དང་པོ་ནག་པོའི་ལས་འབྲས་ལ་
གསུམ། ནག་པོའི་ལས་ལམ་དངོས་དང་། ལྕི་ཡང་གི་ཁྱད་པར། དེ་དག་གི་འབྲས་བུ་བསྟན་པའ།ོགཉིས་པ་ལྕི་ཡང་བསྟན་པ་ལ་གཉིས། ལས་ལམ་བཅུའི་ལྕི་ཡང་དང་། ཞར་ལ་སྟོབས་ལྡན་གྱི་

ལས་ཀྱི་སྒོ་བསྡུས་ཏེ་བསྟན་པའོ། དང་པོ་ལས་ལམ་བཅུའི་ལྕི་ཡང་ནི་ལྔ་ལས། ༡༽ བསམ་པས་
ལྕི་བ། ༢༽ སྦྱོར་བས་ལྕི་བ། ༣༽ གཉེན་པོ་མེད་པས་ལྕི་བ། ༤༽ ལོག་པར་མངོན་པར་ཞེན་པས་
ལྕི་བ། ༥༽ གཞི་ཡིས་ལྕི་བའོ།
གཉིས་པ་ཞར་ལ་སྟོབས་ལྡན་གྱི་ལས་ཀྱི་སྒོ་བསྡུས་ཏེ་བསྟན་པ་ལ་བཞི་ལས། དང་པོ་ཞིང་གི་
སྒོ་ནས་སྟོབས་ཆེ་བ། གཉིས་པ་རྟེན་གྱི་སྒོ་ནས་སྟོབས་ཆེ་བ་འདི་ལ་གསུམ། གསུམ་པ་དངོས་པོའི་སྒོ་ནས་སྟོབས་ཆེ་བ། བཞི་པ་བསམ་པའི་སྒོ་ནས་སྟོབས་ཆེ་བའོ།
གསུམ་པ་དེ་དག་གི་འབྲས་བུ་ལ་གསུམ་ལས། དང་པོ་རྣམ་སྨིན་གྱི་འབྲས་བུ། གཉིས་པ་རྒྱུ་
མཐུན་པའི་འབྲས་བུ། བདག་པོའི་འབྲས་བུའོ།
གཉིས་པ་དཀར་པོའི་ལས་འབྲས་བསམ་པ་ལ་གཉིས། དཀར་པོའི་ལས་དང་འབྲས་བུའོ།
གསུམ་པ་ལས་ཀྱི་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་གཞན་བསྟན་པ་ལ་བཞི་ལས། འཕེན་རྫོགས་ཀྱི་དབྱེ་བ། མྱོང་
བར་ངེས་པ་དང་མ་ངེས་པའི་ལས་གཉིས། མྱོང་བར་ངེས་པ་ལ་འབྲས་བུ་མྱོང་བའི་དུས་ཀྱི་སྒོ་ནས་
གསུམ། མཐོང་ཆོས་མྱོང་འགྱུར། སྐྱེས་ནས་མྱོང་འགྱུར། ལན་གྲངས་གཞན་ལ་མྱོང་འགྱུར་རོ། གཉིས་པ་བྱེ་བྲག་ཏུ་བསམ་པ་ལ་གསུམ། རྣམ་སྨིན་གྱི་ཡོན་ཏན། རྣམ་སྨིན་གྱི་བྱེད་ལས།
རྣམ་སྨིན་གྱི་རྒྱུའོ། དེ་རེ་རེ་ལའང་ནང་གསེས་བརྒྱད་རེ་ཡོད་དོ།
གཉིས་པ་དཀར་པོའི་ལས་འབྲས་བསམ་པ་ལ་གཉིས། དཀར་པོའི་ལས་དང་འབྲས་བུའོ།

འབྱོར་ཁེ་ལམ་རིམ་གྱི་ས་བཅ

71

གཉིས་པ་འབྲས་བུ་ལ་གསུམ་ལས། དང་པོ་རྣམ་སྨིན་དང་། གཉིས་པ་རྒྱུ་མཐུན། གསུམ་པ་
བདག་པོའི་འབྲས་བུའོ།
གསུམ་པ་ལས་ཀྱི་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་གཞན་བསྟན་པ་ལ་བཞི་ལས། འཕེན་རྫོགས་ཀྱི་དབྱེ་བ།
མྱོང་བར་ངེས་པ་དང་མ་ངེས་པའི་ལས་བཅས་སོ།
གཉིས་པ་བྱེ་བྲག་ཏུ་བསམ་པ་ལ་གསུམ། རྣམ་སྨིན་གྱི་ཡོན་ཏན། རྣམ་སྨིན་གྱི་བྱེད་ལས།
རྣམ་སྨིན་གྱི་རྒྱུའོ། འདི་རྣམས་ལའང་ནང་གསེས་བརྒྱད་རེ་ཡོད་དོ།
གསུམ་པ་བསམ་ནས་འཇུག་ལྡོག་བྱ་བའི་ཚུལ་ལ་བཞི། རྣམ་པར་སུན་འབྱིན་པ་ཀུན་ཏུ་སྤྱོད་པ་དང༌། གཉེན་པོ་ཀུན་ཏུ་སྤྱོད་པ་དང༌། ཉེས་པ་ལས་སླར་ལྡོག་པ་དང་། རྟེན་གྱི་སྟོབས་སོ།
གཉིས་པ་གཉེན་པོ་ཀུན་ཏུ་སྤྱོད་པའི་སྟོབས་ལ་དྲུག མདོ་སྡེ་ཟབ་མོ་ལ་བརྟེན་པ་དང༌། སྟོང་པ་ཉིད་ལ་མོས་པ་དང༌། བཟླས་པ་ལ་བརྟེན་པ་དང༌། སྐུ་གཟུགས་ལ་བརྟེན་པ་དང་། མཆོད་པ་ལ་བརྟེན་པ་དང་། མཚན་ལ་བརྟེན་པའོ།། །།
༈ གཉིས་པ་སྐྱེས་བུ་འབྲིང་དང་ཐུན་མོང་བའི་ལམ་གྱི་རིམ་པ་ལ་བཞི། ཐར་པ་དོན་གཉེར་གྱི་བློ་ངོས་བཟུང་བ་དང་། དེ་བསྐྱེད་པའི་ཐབས། ཐར་པར་བསྒྲོད་པའི་ལམ་གྱི་རང་བཞིན་གཏན་ལ་དབབ་པ། ལྟུང་བ་འབྱུང་བའི་སྒོ་ངོས་བཟུང་བའོ།
གཉིས་པ་ཐར་པ་དོན་གཉེར་གྱི་བློ་དེ་བསྐྱེད་པའི་ཐབས་ལ་གསུམ། སྡུག་བདེན་འཁོར་བའི་
ཉེས་དམིགས་བསམ་པ། ཀུན་འབྱུང་འཁོར་བའི་འཇུག་རིམ་བསམ་པ། རྟེན་འབྲེལ་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་སྒོ་ནས་བསམ་པའོ། དང་པོ་སྡུག་བདེན་འཁོར་བའི་ཉེས་དམིགས་བསམ་པ་ལ་གཉིས། འཁོར་བ་
སྤྱིའི་སྡུག་བསྔལ་དང་། བྱེ་བྲག་སོ་སོའི་སྡུག་བསྔལ་བསམ་པའོ། དང་པོ་ལ་གསུམ། སྡུག་བསྔལ་བརྒྱད་བསམ་པ་དང༌། སྡུག་བསྔལ་དྲུག་བསམ་པ་དང་། སྡུག་བསྔལ་གསུམ་བསམ་པའོ། གཉིས་པ་བྱེ་བྲག་སོ་སོའི་སྡུག་བསྔལ་བསམ་པ་ནི། རིགས་དྲུག་སོ་སོའི་སྡུག་བསྔལ་བསམ་པའོ། འདི་ལ་དྲུག དམྱལ་བའི་སྡུག་བསྔལ་དང༌། ཡི་དྭགས་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ། དུད་འགྲོའི་སྡུག་

འབྱོར་ཁེ་ལམ་རིམ།

72

བསྔལ། མིའི་སྡུག་བསྔལ། ལྷ་མ་ཡིན་གྱི་སྡུག་བསྔལ། ལྷའི་སྡུག་བསྔལ་བསམ་པའོ།
གཉིས་པ་ཀུན་འབྱུང་འཁོར་བའི་འཇུག་པའི་རིམ་པ་ལ་གསུམ། ཉོན་མོངས་པའི་སྐྱེ་ཚུལ། དེས་ལས་གསོག་ཚུལ། འཆི་འཕོ་བ་དང་ཉིང་མཚམས་སྦྱོར་བའི་ཚུལ་ལོ། དང་པོ་ལ་བཞི། ཉོན་མོངས་ངོས་བཟུང་བ་དང་། ཇི་ལྟར་སྐྱེ་བའི་རིམ་པ་དང༌། ཉོན་མོངས་པའི་རྒྱུ་དང་། ཉོན་མོངས་པའི་ཉེས་དམིགས་སོ། དང་པོ་ཉོན་མོངས་ངོས་བཟུང་བ་ལ། ཉོན་མོངས་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་དང་། སོ་
སོའི་མཚན་ཉིད་དོ། གསུམ་པ་ཉོན་མོངས་སྐྱེ་བའི་རྒྱུ་དྲུག་ནི། རྟེན། དམིགས་པ། འདུ་འཛི། བཤད་པ། གོམས་པ། ཡིད་ལ་བྱེད་པའོ།
གཉིས་པ་དེས་ལས་གསོག་པའི་ཚུལ་ལ་གཉིས། བསགས་པར་བྱ་བའི་ལས་ངོས་བཟུང་བ་དང༌། དེ་ཇི་ལྟར་གསོག་པའི་ཚུལ་ལོ། དང་པོ་བསགས་པར་བྱ་བའི་ལས་ངོས་བཟུང་བ་ལ་གཉིས་ཏེ། སེམས་པའི་ལས་དང་བསམ་པའི་ལས་སོ།
གསུམ་པ་འཆི་འཕོ་བ་དང་ཉིང་མཚམས་སྦྱོར་བའི་ཚུལ་ལ་ལྔ། འཆི་བའི་རྐྱེན། འཆི་བའི་སེམས། དྲོད་གང་ནས་སྡུད་པ། ཤི་ནས་བར་དོ་འགྲུབ་ལུགས། དེ་ནས་སྐྱེ་སྲིད་དུ་སྐྱེ་བ་ལེན་ཚུལ་ལོ།
གསུམ་པ་ཐར་པ་དོན་གཉེར་གྱི་བློ་དེ་བསྐྱེད་པའི་ཐབས་རྟེན་འབྲེལ་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་སྒོ་ནས་
བསམ་པ་ལ་བཞི། ཡན་ལག་གི་དབྱེ་བ་དང་། ཡན་ལག་གི་བསྡུ་བ་དང༌། ཚེ་དུ་ལ་རྫོགས་པ་དང་། དེ་དག་གི་དོན་བསྡུ་བའི་ཚུལ་ལོ།
གསུམ་པ་ཐར་པར་བསྒྲོད་པའི་ལམ་གྱི་རང་བཞིན་གཏན་ལ་དབབ་པ་ལ་གཉིས། རྟེན་ཇི་ལྟ་བུས་འཁོར་བ་ལྡོག་པ་དང་། ལམ་ཇི་འདྲ་ཞིག་བསྒོམ་པས་འཁོར་བ་ལྡོག་པའོ། འདི་ལ་གསུམ་ལས། དང་པོ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་བསླབ་པ། གཉིས་པ་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་བསླབ་པ། གསུམ་པ་ཤེས་རབ་
ཀྱི་བསླབ་པའོ༎
བཞི་པ་ལྟུང་བ་འབྱུང་བའི་སྒོ་ངོས་བཟུང་བ་ལ་བཞི། མི་ཤེས་པ་ལྟུང་བ་འབྱུང་བའི་མ་གུས་པ་ལྟུང་བ་འབྱུང་བ་དང༌། བག་མེད་པ་དང་། ཉོན་མོངས་མང་བ་ལྟུང་བ་འབྱུང་བའི་སྒོ་དང་བཞིའོ།། ༎

འབྱོར་ཁེ་ལམ་རིམ་གྱི་ས་བཅ

73

༈ གསུམ་པ་སྐྱེས་བུ་ཆེན་པོའི་ལམ་གྱི་རིམ་པ་ལ་བློ་སྦྱོང་བ་ལ་གཉིས། བྱང་ཆུབ་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་ཚུལ་དང༌། སེམས་བསྐྱེད་ནས་སྤྱོད་པ་ལ་སློབ་ཚུལ་ལོ། དང་པོ་ལ་གཉིས། བྱང་ཆུབ་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་པ་དངོས་དང༌། སེམས་བསྐྱེད་ཆོ་གས་བཟུང་བའི་ཚུལ་ལོ། དང་པོ་ལ་གཉིས། རྒྱུ་
འབྲས་མན་ངག་བདུན་གྱི་སྒོ་ནས་བྱང་ཆུབ་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་ཚུལ་དང༌། བདག་གཞན་མཉམ་
བརྗེའི་སྒོ་ནས་བྱང་ཆུབ་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་ཚུལ་ལོ།
འདི་ལ་མན་ངག་རྒྱུ་འབྲས་བདུན་མའི་སྒོ་ནས་བློ་སྦྱོང་ཚུལ་དེ་དང་། བདག་གཞན་མཉམ་བརྗེའི་བློ་སྦྱོང་ཚུལ་གཉིས་པོ་གཅིག་ཏུ་སྒྲིལ་ཏེ་སྐྱོང་ཚུལ་བཅུ་གཅིག་ཡོད་པ་ནི། ༡༽ ཐོག་མར་མན་ངག་རྒྱུ་འབྲས་བདུན་མའི་སྐབས་སུ་གསུངས་པའི་བཏང་སྙོམས་སྒོམ་པ་དང་། ༢༽ དེ་ནས་མར་ཤེས། ༣༽ དྲིན་དྲན་དང་། དྲིན་དྲན་ཁྱད་པར་བ། ༤༽ དྲིན་གཟོ། ༥༽ བདག་གཞན་མཉམ་པ་སྒོམ་ཚུལ། ༦༽ རང་གཅེས་འཛིན་གྱི་སྐྱོན་སྒོ་དུ་མ་ནས་བསམ་པ། ༧༽ གཞན་གཅེས་འཛིན་
གྱི་ཡོན་ཏན་སྒོ་དུ་མ་ནས་བསམ་པ། ༨༽ བློ་སྦྱོང་ཚུལ་ཟུང་དུ་སྦྲེལ་ནས་བདག་གཞན་བརྗེ་བའི་བསམ་པ་དངོས་དང་འབྲེལ་བར་སྙིང་རྗེའི་དམིགས་པ་རྩལ་དུ་བཏོན་ནས་ལེན་པ་དང་། ༩༽
བྱམས་པ་ལ་གཉིས་ཡོད་པའི་ནང་ནས་བདེ་བ་དང་ལྡན་འདོད་ཀྱི་བྱམས་པའི་དམིགས་པ་རྩལ་དུ་
བཏོན་ནས་གཏོང་བ། ༡༠༽ དེ་ལྟར་གཏོང་ལེན་དེ་གཉིས་དངོས་སུ་འགྲུབ་པ་ཞིག་ཅིས་ཀྱང་བྱ་སྙམ་དུ་རང་ངོས་ནས་གཞན་དོན་ཁུར་ཁྱེར་གྱི་ལྷག་བསམ། ༡༡༽ དེའི་ཕྱིར་དུ་རང་ཉིད་བླ་ན་མེད་
པའི་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་འདོད་བཅོས་མ་མ་ཡིན་པའི་སེམས་བསྐྱེད་པ་བཅས།
གཉིས་པ་སེམས་བསྐྱེད་ཆོ་གས་བཟུང་ཚུལ་ལ་གཉིས། སྡོམ་པ་མ་ཐོབ་པར་ཐོབ་པར་བྱ་བ་དང་། ཐོབ་པ་མི་ཉམས་པར་བསྲུང་ཚུལ་ལོ།
གཉིས་པ་སེམས་བསྐྱེད་ནས་སྤྱོད་པ་ལ་སློབ་པའི་ཚུལ་ལ་གཉིས། མདོ་ལུགས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་ལ་
སློབ་ཚུལ་དང་། སྔགས་ལུགས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་ལ་སློབ་ཚུལ་ལོ། དང་པོ་ལ་གཉིས། རྒྱལ་སྲས་ཀྱི་སྤྱོད་
པ་སྤྱི་ལ་སློབ་ཚུལ་དང༌། ཁྱད་པར་དུ་ཕར་ཕྱིན་མཐའ་མ་གཉིས་ལ་སློབ་ཚུལ་ལོ། དང་པོ་ལ་གཉིས།

འབྱོར་ཁེ་ལམ་རིམ།

74

རང་རྒྱུད་སྨིན་བྱེད་ཕར་ཕྱིན་དྲུག་དང་། གཞན་རྒྱུད་སྨིན་བྱེད་བསྡུ་བའི་དངོས་པོ་བཞི་ལ་སློབ་ཚུལ་
ལོ། འདི་རྣམས་ལ་ནང་གསེས་ཀྱི་རིམ་པའང་ཡོད་དོ།
གཉིས་པ་ཕར་ཕྱིན་ཐ་མ་གཉིས་ལ་བསླབ་ཚུལ་ལ་གཉིས། བསམ་གཏན་གྱི་ངོ་བོ་ཞི་གནས་ལ་
བསླབ་ཚུལ་དང་། ཤེས་རབ་ཀྱི་ངོ་བོ་ལྷག་མཐོང་ལ་བསླབ་ཚུལ་ལོ། འདི་གཉིས་ཀ་ལ། ཐུན་གྱི་ངོ་

བོ་ལ་ཇི་ལྟར་བྱ་བ་དང་། ཐུན་མཚམས་སུ་ཇི་ལྟར་བྱ་བའི་ཚུལ་ཡོད་དོ།
གཉིས་པ་ལྷག་མཐོང་ལ་སློབ་ཚུལ་དངོས་གཞི་ལ་གཉིས། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་གཏན་ལ་ཕབ་ནས་བསྒོམ་པའི་ཚུལ་དང། ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་གཏན་ལ་ཕབ་ནས་བསྒོམ་པའི་ཚུལ་ལོ།
གཉིས་པ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་གཏན་ལ་ཕབ་ནས་བསྒོམ་ཚུལ་ལ་གཉིས། འདུས་བྱས་རང་
བཞིན་མེད་པར་གཏན་ལ་ཕབ་ནས་བསྒོམ་ཚུལ་དང་། འདུས་མ་བྱས་རང་བཞིན་མེད་པར་གཏན་ལ་ཕབ་ནས་བསྒོམ་ཚུལ་ལོ། དང་པོ་ལ་བེམ་ཤེས་ལྡན་མིན་འདུ་བྱེད་གསུམ་མོ།། ༎

མཆོད་པར་བརྗོད་ཅིང་། རྩོམ་པར་སྤྲོ་བའི་ག

75

འབྱོར་ཁེ་ལམ་རིམ་༸རྒྱལ་བའི་ཐུགས་བཅུད།

༄༅། །བྱང་ཆུབ་ལམ་གྱི་རིམ་པའི་སྒོ་ནས་གཏོང་ལེན་བཅས་པར་ཞལ་སྐོང་ཞུས་པ་སྲིན་

བུའི་མེ་ཡི་སྒྲོན་མེས་ཉི་མའི་འོད་སྣང་གསལ་བྱེད་སྔོན་འགྲོའི་མཚམས་སྦྱོར་བའི་གཏམ་དང་བཅས་པ་༸རྒྱལ་བའི་ཐུགས་བཅུད་ཅེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ།

མཆོད་པར་བརྗོད་ཅིང་། རྩོམ་པར་སྤྲོ་བའི་གཏམ།

༄༅། ན་མོ་མཉྫུ་གྷོ་ཥ་ཡ།
༡ །རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་པར་འབྱུང་བའི་རང་བཞིན་ལས།
།བདེན་བཞིའི་ཚུལ་སོགས་ཆོས་འཁོར་རིམ་པ་གསུམ།
།གདུལ་བྱའི་ཁམས་དང་འཚམས་པར་ཉེར་བསྟན་པའི།
།བདག་མེད་སྟོན་པའི་ཐུབ་པའི་དབང་པོར་འདུད།
༢ །༸རྒྱལ་ཚབ་མི་ཕམ་མགོན་དང་འཇམ་དཔལ་དབྱངས། །རྒྱ་ཆེན་སྤྱོད་དང་ཟབ་མོ་ལྟ་བ་དང༌།
།ཉམས་ལེན་སྙན་བརྒྱུད་གདམས་པ་སྩོལ་མཛད་པའི། །བརྒྱུད་ལྡན་བླ་མ་རྣམས་ལ་གུས་པས་བཏུད།
༣ །གངས་རིའི་ལྗོངས་སུ་དྲི་མེད་༸རྒྱལ་བའི་བསྟན།
།སླར་ཡང་དག་གཙང་སྤེལ་བར་མཛད་པའི་མགོན།
།འཕགས་ཡུལ་པཎ་གྲུབ་ཀུན་གྱི་གཙུག་གི་ནོར།
།དཔལ་ལྡན་ཨ་ཏི་ཤ་ལ་གུས་པས་འདུད།

འབྱོར་ཁེ་ལམ་རིམ།

76

༤ །གང་དེའི་བཀའ་སྲོལ་བདུད་རྩིའི་སྙིང་པོའི་བཅུད།
།སྐལ་ལྡན་འགྲོ་བའི་གསོས་སུ་འགྱེད་མཁས་པའི།
།བཀའ་གདམས་གསང་སྔགས་གསར་རྙིང་བཤད་སྒྲུབ་གཏེར།
།སྲོལ་འཛིན་དམ་པ་ཡོངས་ལ་གུས་པས་འདུད།
༥ །ལྷག་པར་དཔྱད་གསུམ་དག་པའི་རིགས་ལམ་ནས།
།༧རྒྱལ་བསྟན་མདོ་དང་སྔགས་ཀྱི་དགོངས་པའི་དོན།
།དག་གཙང་གསལ་བའི་ཆོས་ཚུལ་སྤེལ་མཛད་པའི།
།འཇམ་མགོན་བློ་བཟང་གྲགས་པར་གུས་པས་འདུད།
༦ །རྣམ་གྲོལ་ལམ་བཟང་སྟན་ཐོག་གཅིག་ཉིད་ལ།
།སྒྲུབ་པའི་ཚུལ་ལུགས་ལག་ལེན་དམར་བཅངས་སུ།
།ཉེ་བར་གཏོད་པའི་བཤེས་གཉེན་དྲིན་པོ་ཆེ།
ཁྱབ་བདག་ཁྲི་བྱང་རྡོ་རྗེ་འཆང་ལ་འདུད།
༧ །རྟེན་འབྱུང་ལྟོས་གྲུབ་བདེན་གཉིས་བདེན་བཞི་དང་།
།བྱམས་སྙིང་ལམ་གྱི་རིམ་པའི་ཁོག་འབུབས་ཏེ།
།ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་འོད་གསལ་མཐར་ཐུག་བར།
།འདོམས་མཁས་མིག་མི་འཛུམ་པར་གུས་པས་འདུད།
༨ །ལེགས་བཤད་གདམས་ངག་མཛོད་ལ་དབང་འབྱོར་བས།
།ཁེ་དང་གྲགས་འདོད་ཆོས་བརྒྱད་འཆིང་བ་ཀུན།
།ཡོངས་སུ་འདོར་མཛད་བླ་མ་རིན་པོ་ཆེ།
།བཀའ་གདམས་བརྒྱུད་གསུམ་འཛིན་ལ་གུས་པས་འདུད།

མཆོད་པར་བརྗོད་ཅིང་། རྩོམ་པར་སྤྲོ་བའི་ག

77

༩ །ཡེ་ནས་སྤྲོས་ཀུན་བྲལ་བའི་དབྱིངས་རུམ་ནས།

།ཤེས་བྱའི་དཀྱིལ་འཁོར་ཅིར་ཡང་སྤྲོ་བསྡུའི་གར།
།སྣ་ཚོགས་རྩེན་པའི་དབང་གི་དཔལ་མངའ་བའི།
།གྲགས་སྙན་ས་གསུམ་འགེངས་ལ་གུས་པས་འདུད།
༡༠ །༸རྒྱལ་ཀུན་ཡབ་གཅིག་འཇམ་དཔལ་ངག་གི་དབང་།
།བློ་བཟང་༸རྒྱལ་བའི་དྲི་མེད་ལུང་རྟོགས་བསྟན།
།རྣམ་དཔྱོད་བློ་གྲོས་རྩལ་གྱིས་ཡོངས་བཟུང་སྟེ།
།བཤད་སྒྲུབ་རྒྱལ་མཚན་འཛིན་ལ་གུས་པས་འདུད།
༡༡ །འགྲོ་ལ་ལམ་བཟང་ཉེ་བར་མཚོན་པའི་ཕྱིར།

།དམ་པའི་ཚུལ་དགུའི་ཉམས་བཞེས་ལ་བརྟེན་ནས།
།༧རྒྱལ་བའི་གསུང་རབ་བཅུད་བསྡུས་ལམ་རིམ་འདི།
།ཀུན་གྱི་ཕན་བདེའི་གསོས་སུ་བསྩལ་འདི་རྨད།
༡༢ །སྙིགས་དུས་མ་རིག་མུན་པའི་སྨག་རུམ་དུ།
།གོམ་སྟབས་གཡོ་བའི་སྐྱེ་བོ་བདག་ལྟ་བུར། །དམ་པའི་ཞལ་ལུང་དྲི་མེད་འོད་སྣང་གིས།
།མ་ནོར་ལམ་བཟང་གསལ་བར་མཛད་འདི་མཚར།
༡༣ །རང་གི་སྐྱོན་མཚང་བལྟ་བའི་ལམ་རིམ་འདི།
།རང་ཉིད་ཐར་ལམ་སྒྲུབ་པའི་ལམ་རིམ་སྟེ།
།རང་གིས་གཞན་ཕན་སྒྲུབ་པའི་ལམ་རིམ་དང་།
།རང་གཞན་དགེ་བའི་ལམ་རིམ་འཆད་ལ་སྤྲོ།

འབྱོར་ཁེ་ལམ་རིམ།

78

ཅ༽ འབྱོར་ཁེ་ལམ་རིམ་ཞལ་སྐོང་༸རྒྱལ་བའི་ཐུགས་བཅུད།

མཆོད་པར་བརྗོད་དེ་རྩོམ་པར་དམ་བཅའ་ཞིང་། སྣོད་ལྡན་ཉན་པར་བསྐུལ་བ།

༄༅། །དེ་ལྟར་ལམ་གྱི་སྔོན་འགྲོའི་མཚམས་སྦྱོར་དུ།
།ཅིའི་ཕྱིར་ཆོས་ལ་བསྐུལ་བའི་རྒྱུ་མཚན་དང་།
།ཇི་ལྟར་ལག་ཏུ་བླངས་པའི་ཕན་ནུས་རྣམས།
།སྤྲོས་ཏེ་ལམ་རིམ་གཞུང་དོན་འཆད་པར་བྱ།
།བཤེས་གཉེན་བསྟེན་ཚུལ་ནས་བཟུང་བྱང་ཆུབ་བར།
།ལམ་གྱི་རིམ་པ་ཤར་སྒོམ་བདེ་བར་འབྲི།
།སྐལ་ལྡན་ཐོས་པ་ཆུང་རྣམས་རྩེ་དད་ཡིད།
།གཅིག་ཏུ་ཉན་ནས་དལ་འབྱོར་དོན་ལྡན་མཛོད།
དེ་ལ་འདིར་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་གདམས་པ་གནས་སྐབས་མངོན་མཐོ་དང་།
མཐར་ཐུག་ངེས་ལེགས་ཐར་པ་དང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་གོ་འཕང་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་ལམ་འདི་སྙིང་

པོར་བསྒྲིལ་བའི་ལམ་རིམ་དང་། བློ་སྦྱོང་སྐོར་འཆད་པ་ལ། ཐོག་མར་གདམས་པ་འདི་གང་ལས་བྱུང་བའི་ཁུངས་ཤེས་པ་གལ་ཆེ་བས། ༸རྒྱལ་བའི་གསུང་རབ་བཀའ་འགྱུར་ཁོངས་ནས། ཆེད་དུ་བརྗོད་པའི་ཚོམས་དང་། དེའི་རྣམ་པར་འགྲེལ་པ་གཉིས། དེ་བཞིན་འཕགས་པ་བློ་གྲོས་རྒྱ་མཚོས་ཞུས་པའི་མདོ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་གསུང་དགྲ་བཅོམ་པ་ཆོས་སྐྱོབ་ཀྱིས་བསྡུས་པ། (འདིའི་ནང་ ”སྐྱེས་བུ་གསུམ་”ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་འབྱུང་བ་ཐོག་མའི་གྲས་མིན་ནམ་སྙམ།) ལྟ་བུ་དང་།
བསྟན་བཅོས་ཁོངས་ནས། རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པའི་ས་རྣམ་པར་གཏན་ལ་དབབ་པ་བསྡུས་པ། རྣམ་པར་བཤད་པའི་རིགས་པ། འཕགས་པ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་རིན་ཆེན་ཕྲེང་བ། བཤེས་པའི་སྤྲིང་ཡིག བྱང་

རྩོམ་པར་དམ་བཅའ་ཞིང་། སྣོད་ལྡན་ཉན་པར་བསྐ

79

ཆུབ་སེམས་འགྲེལ། འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་ཀྱི་ས་སྡེ། རྒྱལ་སྲས་ཞི་བ་ལྷའི་བསླབ་བཏུས་དང་།
སྤྱོད་འཇུག་ལྟ་བུས་མཚོན་པའི་བཀའ་བསྟན་གྱི་གསུང་རབ་ཇི་སྙེད་ཅིག་བཞུགས་པ་རྣམས་ཡིན། དེ་ཡང་ཅུང་ཟད་བཀྲལ་ན། ཆོས་ཚུལ་འདི་ནས་རང་རྒྱུད་འདུལ་བའི་ཆེད་དུ་སེམས་ལ་སྦྱོང་བརྡར་བྱེད་ཐབས་གལ་ཆེར་གདམས་པ་དེ་རྣམས་བྱམས་འཇམ་དབྱངས་གཉིས་དང་། ཀླུ་སྒྲུབ་ཐོགས་མེད་གཉིས་ནས་རིམ་པར་བརྒྱུད་དེ་ཇོ་བོ་རྗེ་ལ་བཀའ་བབས་ཟབ་རྒྱས་ཀྱི་མན་ངག་གཉིས་
ཀ་ཚང་བར་བཞུགས་པ་དེ་ཉིད་རིམ་བཞིན་པོ་ཏོ་བ་དང་། ཤ་ར་བ་སོགས་ནས་བརྒྱུད་ཅིང་། དེ་
རྣམས་ཀྱིས་བཀའ་གདམས་གཞུང་དྲུག་ཏུ་གྲགས་པའི་སྐྱེས་ཚོམས་གཉིས་དང་། ས་རྒྱན་གཉིས།
བསླབ་སྤྱོད་གཉིས་ཏེ། དད་པའི་གཞུང་སྐྱེས་རབས་སོ་བཞི་པ་དང་། ཆེད་དུ་བརྗོད་པའི་ཚོམས་གཉིས། སྤྱོད་པའི་གཞུང་བསླབ་བཏུས་དང་། སྤྱོད་འཇུག་གཉིས། ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་གཞུང་བྱང་ས་

དང་། མདོ་སྡེ་རྒྱན་གཉིས་བཅས་ལ་སྦྱར་ཏེ་སློབ་ཚོགས་སྐྱོང་བར་མཛད་པ་ལ་བཀའ་གདམས་གཞུང་པ་བ་ཞེས་གྲགས།
བྱང་ས་དང་མདོ་སྡེ་རྒྱན་གཉིས་སུ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ས་ལམ་གྱི་འགྲོ་སྟངས་ཧ་ཅང་རྒྱ་ཆེར་
བསྟན་པས། ཏིང་ངེ་འཛིན་གཅིག་པུའི་སྐོར་གྱི་གཞུང་ནི་མིན་པར་མངོན། བསླབ་སྤྱོད་གཉིས་སུ་བྱང་
ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྤྱོད་པའི་སྐོར་གསུངས་པའི་ནང་དུ། འཇུག་པའི་སྤྱོད་པ། སྒྲུབ་པའི་སྤྱོད་པ། གྲུབ་པའི་སྤྱོད་པ་བཅས་སྤྱོད་པ་གསུམ་དུ་གྲགས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཉམས་ལེན་གྱི་དོན་ཡོངས་
རྫོགས་ཚང་བས། འདི་ལ་རླབས་ཆེན་སྤྱོད་པའི་གཞུང་ཟེར་བའང་དེ་འདྲ་མིན་ནམ་སྙམ།
འབྲོམ་སྟོན་ནས་དགོན་པ་བ་སོགས་ལ་བརྒྱུད་དེ་བསྟན་རིམ་དང་། ལམ་གྱི་རིམ་པ་རྣམས་ཉམས་སུ་ལེན་ཚུལ་གཙོ་བོར་འཁྲིད་པའི་ཕྱག་སྲོལ་འཛིན་པ་རྣམས་ལ་བཀའ་གདམས་ལམ་རིམ་
པ་ཞེས་བྱ་ལ། ཇོ་འབྲོམ་གཉིས་ནས་སྤྱན་སྔ་བ་ཚུལ་ཁྲིམས་འབར་སོགས་ལ་བརྒྱུད་དེ་གཞུང་
བཤད་རྒྱ་ཆེའི་སྤྲོས་པ་མི་མཛད་པར་ཇོ་བོའི་གསུང་རྟེན་འབྲེལ་དང་། བདེན་གཉིས། ལམ་སྒྲོན་
བཅས་ཀྱི་ཐོག་ནས་མན་ངག་གི་སྙིང་པོ་བསྡུས་ཏེ་ཁྲིད་པའི་བཀའ་གདམས་མན་ངག་ལུགས་

འབྱོར་ཁེ་ལམ་རིམ།

80

བཅས་བཀའ་གདམས་བརྒྱུད་གསུམ་བར་མ་ཆད་པའི་བརྒྱུད་པ་ལམ་རིམ་གསོལ་འདེབས་ལམ་མཆོག་སྒོ་འབྱེད་དུ་གྲགས་པར་གསལ་བ་ལྟར་ཡིན།
བཀའ་གདམས་བརྒྱུད་གསུམ་གྱི་བརྒྱུད་པ་མཐའ་དག་རྗེ་བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་ཙོང་ཁ་པ་ལ་
མངའ་ཞིང་། རྗེ་རིན་པོ་ཆེ་ནས་ཕར་ཕྱིན་གྱི་རྣམ་བཤད་གསེར་ཕྲེང༌དང་། དབུ་མའི་གཞུང་ལྷག་
མཐོང་ཆེ་ཆུང་གཉིས། རྩ་འཇུག་རྣམ་བཤད་གཉིས། དྲང་ངེས་ལེགས་བཤད་སྙིང་པོ་བཅས་ལྔ་
མཛད་པས། རྗེ་རིན་པོ་ཆེའི་དབུ་མའི་ལྟ་བའི་སྐོར་གྱི་ཟབ་བཤད་རྣམས་ལམ་རིམ་ཉམས་སུ་ལེན་
ཚུལ་ཐོག་སྦྱར་ན་ལམ་རིམ་གཞུང་པ་བའི་བཀའ་སྲོལ་ལྟར་གྱི་ཁྲིད་ཚུལ་མཛད་ཅིང་། ལམ་རིམ་
ཆེན་མོའི་རྒྱབ་རྟེན་དུ་ཕར་ཕྱིན་གྱི་གཞུང་ཆེན་མོ་རྣམས་ཡོད་པ་དང་། རྒྱལ་ཚབ་རིན་པོ་ཆེའི་ཕར་
ཕྱིན་གྱི་གཞུང་རྣམ་བཤད་སྙིང་རྒྱན་དུ་ལམ་རིམ་ལ་ཞལ་འཕངས་གནང་བ་འདིས་ཀྱང་གཞུང་ཕན་ཚུན་གྱི་འབྲེལ་བ་མཚོན་པར་གསལ། དེ་ནས་གཞུང་ཆེན་མོ་རྣམས་དང་མ་སྦྱར་བར་ལམ་རིམ་ཆེ་ཆུང་རྐྱང་པའི་ཐོག་ནས་འཁྲིད་པ་བཀའ་གདམས་ལམ་རིམ་པའི་ཕྱག་སྲོལ་ཡིན། ལྷག་པར་རྗེ་
ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། འོན་ཀྱང་བཤད་པ་ཐམས་ཅད་ཉམས་ལེན་དུ་འཁྱེར་ཤེས་པ་སྲིད་མཐའ་རུ་སྣང་བས་སྐྱོང་ཚུལ་ཉེ་བར་བསྡུས་པ་རེ་གུད་དུ་བྱའོ་ཞེས་གསུངས་
པའི་རྗེ་ཉིད་ཀྱི་གསུང་ལམ་རིམ་འབྲིང་པོའམ། ལམ་རིམ་ཆུང་ངུར་གྲགས་པ་འདི་ཡིན་ལ། དེའི་དགོངས་པ་བླངས་ནས་རྗེས་འཇུག་གི་འགྲེལ་མཛད་དུ་མས་ལམ་རིམ་ཁྲིད་ཆེན་བརྒྱད་ལ་སོགས་པའི་ཁྲིད་ཡིག་རྒྱས་བསྡུས་མང་པོ་མཛད་པ་རྣམས་ནི་བཀའ་གདམས་མན་ངག་པའི་ལམ་རིམ་
ཁྲིད་ཚུལ་ཡིན།
དེ་ལྟར་སྟན་ཐོག་གཅིག་ལ་བསྒྲིལ་ནས་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་རིམ་པར་བཤད་པའི་བོད་བརྒྱུད་
ནང་བསྟན་གྱི་གསུང་རབ་ཁོངས་སུ་གཡུང་དྲུང་བོན་དང་། རྙིང་མ། ས་སྐྱ། བཀའ་བརྒྱུད། ཇོ་
ནང་། དགེ་ལུགས་དང་བཅས་པའི་མཁས་གྲུབ་རྣམས་ཀྱིས་མཛད་པའི་ལམ་རིམ་གྱི་གཞུང་རྒྱས་

བསྡུས་རྒྱ་ཆེར་འབྱུང་ཞིང་། ལྷག་པར་དཔལ་མཉམ་མེད་རི་བོ་དགེ་ལྡན་པའི་ཆོས་བརྒྱུད་ཀྱི་

རྩོམ་པར་དམ་བཅའ་ཞིང་། སྣོད་ལྡན་ཉན་པར་བསྐ

81

གསུང་རབ་ཁོངས་ནས་མཆོག་དང་རབ་དང་ཕུལ་དུ་བྱུང་བ་ནི། འཇམ་མགོན་༸རྒྱལ་བ་གཉིས་པ་བླ་མ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་བྱང་ཆུབ་ལམ་རིམ་ཆེ་འབྲིང་ཆུང་གསུམ་གྱིས་མཚོན་པའི་ལམ་རིམ་
ཁྲིད་ཆེན་བཅོ་བརྒྱད་སོགས་བདག་ཅག་རྣམས་ཀྱི་བསོད་ནམས་བཟང་པོའི་སྐལ་བར་བཞུགས།
ལམ་གྱི་རིམ་པའི་ཆོས་ཀྱི་ཆེ་བ་ལ། བསྟན་པ་ཐམས་ཅད་འགལ་མེད་དུ་རྟོགས་པའི་ཆེ་བ།
གསུང་རབ་མ་ལུས་གདམས་ངག་ཏུ་འཆར་བའི་ཆེ་བ། རྒྱལ་བའི་དགོངས་པ་བདེ་བླག་ཏུ་རྙེད་པའི་ཆེ་བ། ཉེས་སྤྱོད་ཆེན་པོ་རང་འགགས་སུ་འགྲོ་བའི་ཆེ་བ་བཅས་ལམ་རིམ་ཆེན་མོར་ས་བཅད་བཞི་གསུངས་པ་ལྟར་ལ། སྐབས་འདིར་ཆོས་ཀྱི་ཆེ་བ་སྤྱི་དང་བྱེ་བྲག་སྐྱེས་བུ་གསུམ་གྱི་ལམ་རིམ་

ཞེས་པའི་རྨང་གཞིའི་རྣམ་གཞག་ཅུང་ཟད་གླེང་ན། ཐོག་མར་”གསུང་རབ་གདམས་ངག་ཏུ་འཆར་ ”ཞེས་པ་ཆོས་ལ་གུས་པ་སྐྱེ་བ་སྟེ། གསུང་བ་པོའི་དགོངས་པ་དང་། གསུང་རབ་ཀྱི་དགོངས་པ་
གང་ཡིན་རྒྱུ་མཚན་ལ་བརྟེན་ནས་དབྱེ་འབྱེད་ཡིད་ཆེས་ངེས་རྙེད་ཐུབ་པར་བརྩོན་པ་དེ་ནི་རྣམ་དཔྱོད་ཅན་གྱིས་གུས་པ་བྱ་ཚུལ་ཡིན་པས། མདོ་སྔགས་སོ་སོའི་དགོངས་པ་དང་། སྔགས་གསར་
རྙིང་ནང་གསེས་དང་བཅས་པའི་འཆད་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་རྣམས་ཀྱི་གཞུང་རྣམས་གུང་བསྒྲིགས་ནས་
བློ་གྲོས་ཀྱི་འཇུག་པ་ཡངས་པོས་རྣམ་པར་བརྟགས་ཤེས་དགོས་ཤིང་། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ཐམས་
ཅད་དགོངས་པ་གཅིག་ཏུ་འབབ་ཚུལ་གོ་ནས། ཚིག་སྦྱོར་ཐ་དད་འོང་བ་རྣམས་ཀྱང་དོན་ལ་འགལ་འདུ་མིན་པར། ཕན་ཚུན་གསལ་བྱེད་གཅིག་ཕན་གཅིག་གྲོགས་སུ་འགྲོ་ཚུལ་ངེས་ཤེས་རྙེད་དེ། དགག་དགོས་ཀྱི་གནས་ཚུལ་རྟོགས་པ་འབྱུང་ལ། གཞན་གྱི་ཟེར་རྗེས་འབྲངས་པ་དང་། སྲོལ་རྒྱུན་
ལྟ་བུ་ཁོ་ནའི་རྗེས་སུ་ཞུགས་ཏེ་ཆགས་སྡང་འོལ་ཚོད་ཀྱིས་ལོག་པར་མི་འགྲེལ་བར། སྟོན་པ་
གཅིག་གི་བསྟན་པའི་ཁྱད་ཆོས་ཀྱི་གཟི་བརྗིད་མཐོང་ནས། གསུང་རབ་མ་ལུས་གདམས་ངག་ཏུ་
འཆར་ནུས་པ་ཡིན།
ལྷག་པར་འཇམ་མགོན་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོས་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། དེའི་ཕྱིར་མན་ངག་རྣམ་

པར་དག་པ་ཡིན་ན། གཞུང་ཆེན་མོ་རྣམས་ལ་ངེས་པ་སྟེར་བ་ཞིག་དགོས་ཀྱི། མན་ངག་ལ་ཅི་ཙམ་

འབྱོར་ཁེ་ལམ་རིམ།

82

སྦྱངས་ཀྱང་བཀའ་དང་དགོངས་འགྲེལ་ཆེན་མོ་རྣམས་ཀྱི་དོན་ལ་ངེས་པ་སྟེར་མི་ནུས་པའམ། དེ་
དག་དང་མི་མཐུན་པའི་ལམ་སྟོན་ན་ནི། དོར་བར་བྱ་བ་ཁོ་ནའོ། གང་ཡང་གཞུང་ཆེན་མོ་རྣམས་ལ་ཉམས་ལེན་གྱི་གནད་མེད་པའི་བཤད་ཆོས་སུ་བྱས་ཤིང་། ཉམས་ལེན་གྱི་སྙིང་པོའི་དོན་སྟོན་པའི་
མན་ངག་ཟུར་དུ་ཡོད་པར་གོ་ནས། དམ་པའི་ཆོས་རང་ལ་བཤད་པ་དང་། སྒྲུབ་པའི་ཆོས་ལོགས་ལོགས་པ་གཉིས་ཡོད་པར་འཛིན་པ་ནི། དྲི་མ་མེད་པའི་དགོངས་འགྲེལ་གྱི་བསྟན་བཅོས་ལ་གུས་
པ་ཆེན་པོ་སྐྱེ་བའི་གེགས་བྱེད་ཅིང་། དེ་དག་ལ་ནང་གི་དོན་མི་སྟོན་པའི་ཕྱིའི་གོ་རྒྱ་ཙམ་གཅོད་པའོ་ཞེས་བརྙས་པའི་གནས་སུ་འཛིན་པའི་ཆོས་སྤོང་བའི་ལས་ཀྱི་སྒྲིབ་པ་གསོག་པར་ཤེས་པར་
བྱའོ། ཞེས་དང་། ཇོ་བོ་ཆེན་པོའི་སློབ་མ་སྒོམ་པ་རིན་ཆེན་བླ་མས་ཀྱང་། ཨ་ཏི་ཤའི་གདམས་ངག་ལ་སྟན་ཐོག་གཅིག་ཏུ་ལུས་ངག་ཡིད་གསུམ་རྡུལ་དུ་བརླགས་པས། ད་གཞུང་ཐམས་ཅད་གདམས་ངག་ཏུ་གོ་བ་ཞིག་བྱུང་གསུངས་པ་ལྟར་གོ་དགོས་པ་ཡིན་ནོ། ཞེས་གསུངས་པ་འདི་རྣམས་གནད་ཤིན་ཏུ་ཆེའོ།
འཇིག་རྟེན་འདིར་ཆོས་ལུགས་སྣ་ཚོགས་ཡོད་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་བྱམས་བརྩེའི་ལག་ལེན་
གསུངས་པ་མཚུངས་ནའང་། ཐུབ་པ་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་ཆོས་ནི། སེམས་ལ་
ལེགས་བཅོས་བྱེད་པའི་ཆོས་ཏེ། ནང་པའི་གཞུང་ནས་སེམས་ཀྱི་གནས་སྟངས་ཕྲ་རགས་དུ་མ་

དང་། སེམས་རྒྱུད་མ་རུངས་པ་རྣམས་ལ་གཉེན་པོ་བསྟེན་ཚུལ་ཟབ་ཅིང་རྒྱ་ཆེར་གསུངས་ནས། སེམས་ཀྱི་གནས་ལུགས་རྟོགས་ཐབས་བྱ་ཚུལ་དང་། ཤེས་རབ་གྱི་ཆ་བསྒོམ་རྒྱུ་ཡོད་པ་ཙམ་མ་
ཟད། དེའང་ཐབས་ཀྱི་མཆོག་གཞན་ཕན་གྱི་བློ་མཐའ་ཡས་པ་ཞིག་བསྐྱེད་པའི་སྒོ་དང་ཟུང་དུ་སྦྲེལ་
ཏེ། བདག་པས་གཞན་གཅེས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་རིན་པོ་ཆེ་བཟང་པོ་དེ་ལྟ་བུ་ཁྱད་པར་བ་
ཞིག་མཐའ་མེད་དུ་སྤེལ་བའི་ཉམས་ལེན་ཟུང་དུ་སྦྲེལ་ཚུལ་གསུངས་པ་ནི། བློ་གྲོས་དང་ལྡན་པ་རྣམས་ཀྱིས་དཔྱད་བཟོད་པ་འདི་ཡིན་པས། སྐབས་འདིར་ཡང་སེམས་འདུལ་ཐབས་བྱ་རྒྱུའི་རིམ་
པ་རྣམས་ནི་བཤད་བྱའི་གཙོ་བོ་ཡིན།

རྩོམ་པར་དམ་བཅའ་ཞིང་། སྣོད་ལྡན་ཉན་པར་བསྐ

83

དེ་མིན་ནང་པ་སངས་རྒྱས་པའི་གཞུང་ལས་ཕྱི་སྣོད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་ཇི་ལྟར་ཆགས་ཚུལ་
སོགས་ནི་གཞུང་གི་བསྟན་དོན་ཕལ་པའི་ཚུལ་དུ་གསུངས་པས། དེ་ལ་དེང་སང་ཚན་རིག་གི་ལམ་ནས་དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་ལེགས་པར་བརྟག་དཔྱད་ཐུབ་པའི་གྲུབ་ཆ་རྣམས་དང་མི་མཐུན་པའམ། རིགས་པ་དང་མངོན་སུམ་གྱིས་གནོད་པའི་རིགས་རྣམས་ལ་བསྙོན་ན། སྨྲ་བ་པོ་ཚད་མའི་
སྐྱེས་བུར་མི་རུང་བར་རྣམ་འགྲེལ་ལས་གསུངས་པ་ལྟར། སྲོལ་རྒྱུན་གྱི་གོམས་གཤིས་སོགས་ལ་
དམ་འཛིན་མེད་པར་རྣམ་དཔྱོད་ཀྱི་བློས་དོར་བྱར་ངོས་འཛིན་ཐུབ་དགོས་པ་ཡིན།
དེ་ལྟར་ལམ་རིམ་ནི་གསུང་རབ་ཀུན་གྱི་སྙིང་པོ་བསྡུས་ཏེ་རང་རེའི་ལུས་ངག་ཡིད་གསུམ་གྱི་
ངང་ཚུལ་དང་། དེའི་སྐྱོན་ཡོན་གསལ་བར་མཐོང་ནུས་པའི་ངོ་སྤྲོད་ལྟ་བུ་ཡིན་ལ། བླང་དོར་ཚུལ་བཞིན་སྟོན་པའི་བསླབ་བྱ་ཟབ་མོ་ལག་ལེན་བདེ་བ་ཞིག་ཡིན་པས། དོན་གཉེར་ཅན་ནས་ཚུལ་འདི་ཉམས་སུ་ལེན་པའམ། ལག་ལེན་བསྟར་སྐབས། ལམ་རིམ་རྣམས་ཀྱི་གཞུང་དུ་ཇི་ལྟར་བསྟན་པའི་འགྲོས་དང་། ས་བཅད་དེ་རང་ནག་པོ་འགྲོ་ཤེས་སོར་བཞག་རྐྱང་རྐྱང་མ་དགོས་པར། དེ་རྣམས་དཔེར་བླངས་པའི་ཐོག་ནས་ད་དུང་རང་རང་གི་བློའི་ནུས་པ་དང་། བག་ཆགས། ཁོར་ཡུག གནས་བབས་མི་འདྲ་བའི་རྒྱབ་ལྗོངས་ཅི་རིགས་པར་འབྲེལ་བའི་མྱོང་ཚོར་སོགས་ཀྱི་བབས་དང་བསྟུན་
ནས། གང་ཟག་སོ་སོས་རང་གི་ཉམས་ལེན་གྱི་དགོས་མཁོར་སྨན་པའི་ལམ་རིམ་རྒྱས་བསྡུས་
སྣོན་འཕྲི་གང་འོས་བྱས་ཏེ་དོན་དུ་རང་རྒྱུད་ལ་ཕན་ཐབས་གཙོར་བཟུང་བྱ་དགོས་པ་ཡིན།
ལམ་རིམ་ཉམས་ལེན་སྐབས་སུ་ནང་གསེས་ས་བཅད་གཅིག་གི་སྟེང་དུ་ས་བཅད་གཞན་རྣམས་ཀྱང་གོ་རིམ་ལ་མ་བལྟོས་པར། ཡར་མར་སྦྲེལ་ཤེས་པ་གལ་ཆེ་བས། དལ་འབྱོར་སྐོར་བསམ་སྐབས་བདེན་བཞི་དང་རྟེན་འབྲེལ་ལྟ་བུར་འབྲེལ་བ་དང་། བྱང་ཆུབ་སེམས་སྦྱོང་སྐབས་མི་རྟག་པའི་སྐོར་དང་འབྲེལ་བ་འབྱུང་བ་ལྟ་བུ་དགོས་པས། དཔེར་ན་ཤེལ་ཏོག་གི་ཕྲེང་བ་ལྟ་བུའི་ཟུར་གཅིག་བསྒུལ་བ་ཙམ་གྱིས་ཀུན་ལ་གཡོ་འགུལ་ཐེབས་པ་བཞིན་དགོས་པའི་གསུང་རྒྱུན་ཡོད།
བྱང་ཆུབ་ལམ་རིམ་ཞེས་པའི་སྒྲ་དོན་ནི། བྱང་ཆུབ་ཅེས་པ་རང་རེའི་མཐར་ཐུག་གི་དམིགས་

འབྱོར་ཁེ་ལམ་རིམ།

84

ཡུལ་བླ་མེད་རྫོགས་བྱང་དེ་ཉིད་ཐོབ་ཆེད་སྐྱོན་གྱི་རིགས་མཐའ་དག་གཉེན་པོ་བསྟེན་ནས་སྦྱངས་ཏེ་བྱང་བ་དང་། ཡོན་ཏན་གྱི་རིགས་མཐའ་དག་ཐུགས་སུ་རྫོགས་པར་ཆུབ༌པ་དེ་དག་བསྒྲུབ་བྱ་
འབྲས་བུ་ལ་བཞག་ནས། དེ་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་ཐབས་ལམ་རང་སེམས་ཡར་རྒྱས་གཏོང་ཕྱོགས་དེ་རིམ་
པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་བསྒྲིགས་པའི་སྐྱེས་བུ་རབ་འབྲིང་ཐ་གསུམ་སོ་སོའི་སྐལ་བ་དང་འཚམས་པར་ལམ་མི་འདྲ་བའི་རིམ་པ་ལྟར་གང་ཟག་གཅིག་གིས་སྟན་ཐོག་གཅིག་ལ་འཚང་རྒྱ་བའི་མན་ངག་རྣམས་མཐར་ཆགས་སུ་བསྟན་པས་ན་དེ་སྐད་ཅེས་བྱ་བ་ཡིན།
དེ་ཡང་སྐྱེས་བུའམ་པུ་རུ་ཥ་ཞེས་པ་ནུས་ལྡན་ལ་གོ་བས། རང་གི་རྒྱུད་ལ་ཉོན་མོངས་པས་བཞག་པའི་ཉེས་སྤྱོད་དང་། གཉིས་སྣང་འཁྲུལ་པའི་དྲི་མ་མཐའ་དག་སྦྱོང་བའི་སྙིང་སྟོབས་བསྐྱེད་
དེ། ཉོན་མོངས་ལ་གཉེན་པོ་བསྟེན་པའི་ནུས་ལྡན་ཞིག་ཏུ་འགྱུར་བ་དང་། དེ་ཡང་རང་གཅིག་པུའི་ཉོན་མོངས་ཙམ་མ་ཡིན་པར་སེམས་ཅན་མཐའ་དག་གི་ཉོན་མོངས་འགོག་པའི་སེམས་ཤུགས་བསྐྱེད་དེ་ཐབས་ལམ་ལ་སློབ་པའི་ནུས་པ་དང་ལྡན་པས་སྐྱེས་བུའི་ཐ་སྙད་སྦྱར། འདི་ལ་དམིགས་ཡུལ་ཚེ་ཕྱི་མའི་བདེ་བ་དོན་གཉེར་ནུས་པ་ཙམ་ལ་སྐྱེས་བུ་ཆུང་ངུ་དང་། འཁོར་བ་ལས་ཐར་པའི་བདེ་བ་དོན་གཉེར་ཅན་ལ་སྐྱེས་བུ་འབྲིང་དང་། གཏན་གྱི་བདེ་བ་བླ་མེད་རྫོགས་བྱང་དོན་གཉེར་
ཅན་ལ་སྐྱེས་བུ་ཆེན་པོ་ཞེས་པའི་རྣམ་གཞག་སྦྱོར་བར་མཛད།
དེ་ལྟར་སྐྱེས་བུ་གསུམ་གྱི་ལམ་གྱི་སྒོ་ནས་འཁྲིད་པའི་དོན་གང་ཡིན་པ་དང་། རིམ་པ་དེ་ལྟར་
འཁྲིད་པའི་རྒྱུ་མཚན་བསྟན་པ་དེ་རྣམས་སྐབས་འདིར་དོན་བསྡུའི་ཚུལ་དུ་འཆད་པར་བྱ་བ་ལ། དེ་ལྟ་བུའི་བྱང་ཆུབ་ལམ་གྱི་རིམ་པས་སེམས་འདུལ་བའི་དོན་དུ་རྨང་གཞི་འདིང་ཚུལ་འདི་ལ་སྐྱེས་བུ་
ཆུང་ངུའི་ལམ་རིམ་དང་། སྐྱེས་བུ་འབྲིང་གི་ལམ་རིམ་དང་། སྐྱེས་བུ་ཆེན་པོའི་ལམ་རིམ་ཞེས་སྡེ་ཚན་གསུམ་དུ་ཕྱེ་ཞིང་། དེ་ཡང་སྐྱེས་བུ་ཆུང་འབྲིང་གཉིས༌ཀྱི་སྐབས་སུ་སྐྱེས་བུ་ཆུང་འབྲིང་གི་ལམ་རང་མཚན་པ་བསྟན་པ་མ་ཡིན་པར། སྐྱེས་བུ་ཆེན་པོའི་ལམ་གྱི་སྔོན་འགྲོའི་ཚུལ་དུ་འཁྲིད་
ཀྱིན་ཡོད་པས། སྐྱེས་བུ་ཆུང་ངུ་དང་ཐུན་མོང་བའི་ལམ་རིམ་དང་། སྐྱེས་བུ་འབྲིང་དང་ཐུན་མོང་

རྩོམ་པར་དམ་བཅའ་ཞིང་། སྣོད་ལྡན་ཉན་པར་བསྐ

85

བའི་ལམ་རིམ་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན།
དེ་ཡང་རིམ་པ་དང་པོས་ལས་བཟང་ངན་གྱི་རྒྱུ་འབྲས་ལ་བརྟེན་ནས་ཉོན་མོངས་པའི་ཉེས་
སྤྱོད་སྡོམ་པའི་ཐབས་ལམ་རང་སྲུང་ལྟ་བུ་དང་། རིམ་པ་གཉིས་པས་ཉེས་སྤྱོད་ཀྱི་རྐྱེན་རྩ་རང་
སེམས་མ་དུལ་བར་བྱེད་པའི་ཉོན་མོངས་པ་སྤོང་ཐབས་བསྟན་ཏེ་དགྲ་ལ་ཕར་རྒོལ་བྱེད་པ། རིམ་པ་གསུམ་པས་སེམས་ཀྱི་སྐྱོན་ཉོན་མོངས་སྤངས་ཀྱང་དེས་བཞག་པའི་བག་ཆགས་ཀྱིས་སངས་

རྒྱས་ཐོབ་པར་བར་དུ་གཅོད་པས་དེ་དང་བྲལ་བར་བྱ་བའི་ཆེད། ཐབས་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཀྱིས་

ཟིན་པའི་སྒོ་ནས་རྒྱལ་སྲས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་ལ་སློབ་པར་བྱེད་པ་བཅས་ནི་སྐྱེས་བུ་གསུམ་གྱི་ལམ་གྱི་

རིམ་པའི་གདམས་པ་ཡིན།
སྐྱེས་བུ་གསུམ་གྱི་ལམ་དེ་བསྒྲུབ་བྱའི་སྒོ་ནས་བཤད་ན། བསྒྲུབ་བྱ་མངོན་མཐོ་ལ་སྒྲུབ་བྱེད་
སྐྱེས་བུ་ཆུང་ངུ༌དང་། བསྒྲུབ་བྱ་ངེས་ལེགས་ལ་གཉིས་སུ་ཕྱེས་ཏེ། ཉོན་སྒྲིབ་ཙམ་སྤངས་པའི་ངེས་

ལེགས་སྒྲུབ་བྱེད་སྐྱེས་བུ་འབྲིང་དང༌། ཤེས་སྒྲིབ་ཀྱང་སྤངས་པའི་ངེས་ལེགས་མཐར་ཐུག་རྣམ་
མཁྱེན་རྒྱལ་བའི་གོ་འཕང་སྒྲུབ་བྱེད་དེ་སྐྱེས་བུ་ཆེན་པོའི་ལམ་ཡིན།
དེ་ནས་འགལ་རྐྱེན་སེལ་བའམ་མི་མཐུན་ཕྱོགས་སྤོང་བའི་སྒོ་ནས་བཤད་ན། རིམ་པ་དང་པོ་ཐར་པའི་གེགས་བྱེད་ཉོན་མོངས་ཀྱི་གཉེན་པོ་བསྟེན་པའི་གོང་དེར་ཉོན་མོངས་པའི་དབང་ལས་
བྱུང་བའི་གཞན་ལ་གནོད་པའི་རང་བཞིན་ཅན་གྱི་ཉེས་སྤྱོད་སྡོམ་བྱེད་མི་དགེ་བཅུ་སྤོང་བའི་སྐྱེས་བུ་ཆུང་ངུའི་ཆོས་ཏེ། དབུ་མ་བཞི་བརྒྱ་པ་ལས། །བསོད་ནམས་མིན་པ་དང་པོར་བཟློག ཅེས་པས་སྡུག་བསྔལ་གྱི་སྡུག་བསྔལ་སྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་བསོད་ནམས་མ་ཡིན་པའི་ལས་བཟློག་བྱེད་སྐྱེས་བུ་
ཆུང་ངུའི་ལམ་དང་། །བར་དུ་བདག་ནི་བཟློག་པར་བྱེད། ཅེས་པར་འགྲེལ་ཚུལ་སྣ་ཚོགས་འབྱུང་ཡང་ལུགས་གཅིག་གི་དབང་དུ་བྱས་ན། རྟེན་འབྱུང་གི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཤེས་པའི་སྒོ་ནས་བདག་འཛིན་ཉོན་མོངས་སྤོང་བའི་ཐར་པ་སྒྲུབ་བྱེད་སྐྱེས་བུ་འབྲིང་གི་ལམ་དང་། །ཐ་མར་ལྟ་ཞིག་ཀུན་བཟློག་པ། ཞེས་པས་ཉོན་མོངས་དེས་བཞག་པའི་བག་ཆགས་ཤེས་སྒྲིབ་གཏན་དུ་སྤངས་ནས་

འབྱོར་ཁེ་ལམ་རིམ།

86

རྣམ་མཁྱེན་རྒྱལ་བའི་གོ་འཕང་སྒྲུབ་བྱེད་སྐྱེས་བུ་ཆེན་པོའི་ལམ་སྟེ། དེ་རྣམས་སྔ་མ་སྔ་མས་གཞི་
བྱས་ནས་ཕྱི་མ་ཕྱི་མ་དེའི་སྟེང་དུ་སྣོན་བཞིན་འགྲོ་དགོས་པ་ཞིག་ཏུ་གྱུར་པས། སྐྱེས་བུ་ཆུང་ངུའི་
ལམ་དོར་ནས་སྐྱེས་བུ་འབྲིང་གི་ལམ་ཉམས་ལེན་བྱ་རྒྱུ་ཞིག་མི་འོང་བར་བརྟེན། ཚེ་འདིའི་སྣང་ཤས་ལྡོག་བྱེད་སྐྱེས་བུ་ཆུང་ངུའི་ཆོས་སྐོར་རིམ་པ་དང་པོར་བཞག་སྟེ། ཚེ་འདིའི་སྣང་ཤས་ལྡོག་པའི་སྒོ་ནས་ཕྱི་མའི་སྣང་ཤས་ལྡོག་པ་རིམ་པ་གཉིས་པར་སྐྱེ་བས། དེ་གཉིས་ཀྱི་སྒོ་ནས་སྐྱེས་བུ་
འབྲིང་གི་ལམ་རང་ཉིད་ཀྱིས་ཐར་པ་དོན་དུ་གཉེར་བའི་བློ་སྐྱེ་ཞིང་། ཐར་པ་མ་ཐོབ་ན་ལས་ཉོན་གྱི་

གཞན་དབང་ཅན་དུ་གྱུར་པས་སྡུག་བསྔལ་བའི་རང་བཞིན་ཡིན་པ་ལེགས་པར་བསམས་ནས། དེ་གཞན་སྟེང་དུ་ཁ་སྤོ་ནས་སྒོམ་པས། སྙིང་རྗེ་དང་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་སྐྱེས་ཏེ་སྐྱེས་བུ་ཆེན་པོའི་
ལམ་དུ་འགྲོ་བ་བཅས་བློ་རབ་འབྲིང་ཐ་གསུམ་ལ་བལྟོས་པའི་གོ་རིམ་དེ་ལྟར་ངེས་ཅན་དུ་གྱུར། བློ་ལྡོག་རྣམ་བཞི་སྟེ། དལ་འབྱོར་དོན་ཆེ་རྙེད་དཀའ་དང་། འཆི་བ་མི་རྟག་པ། ལས་རྒྱུ་འབྲས། འཁོར་བའི་ཉེས་དམིགས་རྣམས་བསམ་ནས་ངེས་འབྱུང་གི་སྟེང་དུ་ཁྲིད་ཚུལ་དེ་བཞིན་རྗེ་བླ་མ་
ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོས་ལམ་གཙོ་རྣམ་གསུམ་དུ། །དལ་འབྱོར་རྙེད་དཀའ་ཚེ་ལ་ལོངས་མེད་པ། །ཡིད་ལ་གོམས་པས་ཚེ་འདིའི་སྣང་ཤས་ལྡོག ཅེས་དལ་འབྱོར་དང་མི་རྟག་པ་གཉིས་ཚེ་འདིའི་སྣང་ཤས་ལྡོག་བྱེད་དུ་བསྟན་པའི་རྗེས་སུ། །ལས་འབྲས་མི་བསླུ་འཁོར་བའི་སྡུག་བསྔལ་རྣམས།
།ཡང་ཡང་བསམས་ན་ཕྱི་མའི་སྣང་ཤས་ལྡོག ཅེས་ལས་འབྲས་དང་འཁོར་བའི་སྡུག་བསྔལ་
རྣམས་ཕྱི་མའི་སྣང་ཤས་ལྡོག་བྱེད་དུ་སྦྱར་ཞིང་། །དེ་ལྟར་གོམས་པས་འཁོར་བའི་ཕུན་ཚོགས་ལ། ཞེས་པས་གོང་གསལ་བློ་ལྡོག་རྣམ་བཞིས་ངེས་འབྱུང་སྒྲུབ་པར་གསུངས་ཚུལ་དང་མཚུངས་ལ། ལམ་རིམ་གྱི་སྐབས་འདིར་ལས་འབྲས་དེ་སྐྱེས་བུ་ཆུང་ངུའི་ཁོངས་སུ་སྦྱར་བར་མཛད།
སྐྱེས་བུ་ཆུང་ངུའི་བློ་ཚོད་ཙམ་གྱི་གདུལ་བྱས་མངོན་མཐོ་དོན་གཉེར་ཞེས་པ་དེ། གཙོ་བོ་སྡུག་
བསྔལ་གྱི་སྡུག་བསྔལ་གྱིས་གནོད་ཚབས་ཆེ་བར་མཐོང་ནས་ངན་འགྲོའི་སྡུག་བསྔལ་ལས་ཐར་
བའི་མངོན་མཐོ་བསྒྲུབ་བྱར་བཞག་སྟེ། དེ་དོན་གཉེར་གྱི་བསམ་པ་སྐྱེད་པ་ཡིན་པས། སྐབས་

རྩོམ་པར་དམ་བཅའ་ཞིང་། སྣོད་ལྡན་ཉན་པར་བསྐ

87

འདིར་སྡུག་བསྔལ་གྱི་སྡུག་བསྔལ་དེའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་བདེན་པ་བཞིའི་ཚུལ་ལྟ་བུ་བཤད་ན།
སྡུག་བསྔལ་གྱི་སྡུག་བསྔལ་དེ་ཉིད་སྡུག་བསྔལ་བདེན་པ་དང་། དེའི་རྒྱུ་བསོད་ནམས་མ་ཡིན་པའི་
ལས་དང་། དེ་ཀུན་ནས་སློང་བྱེད་བརྣབ་སེམས། གནོད་སེམས། ལོག་ལྟ་སོགས་ཉོན་མོངས་རགས་པ་རྣམས་ཀུན་འབྱུང་། དེའི་གཉེན་པོ་མི་དགེ་བཅུ་སྤོང་གི་ཚུལ་ཁྲིམས་ལམ་བདེན་གྱི་དོད་
དང་། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ངན་འགྲོའི་སྡུག་བསྔལ་ལས་རེ་ཞིག་ཐར་བའི་མངོན་མཐོའི་ལུས་རྟེན་དེ་འགོག་བདེན་ལྟ་བུར་གྱུར་པས། རང་གི་བསྒྲུབ་བྱ་མངོན་མཐོ་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་ཆ་ཚང་བ་ཞིག་སྐྱེས་
བུ་ཆུང་ངུའི་ལམ་གྱི་རིམ་པ་ནས་བསྟན་པ་ཡིན།
འོ་ན་སྐྱེས་བུ་གསུམ་གྱི་ལམ་རིམ་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་སེམས་འདུལ་ལུགས་ཇི་ལྟར་ཡིན་ཞེ་ན།
སྐྱེས་བུ་ཆུང་འབྲིང་དང་ཐུན་མོང་བའི་ལམ་རིམ་གྱི་ཐོག་ནས་གཙོ་བོ་རང་རེས་གང་ལ་སྐྱབས་སུ་
འགྲོ་བའི་ཡུལ་དེ་ངོ་སྤྲོད་སྐབས། བསྒྲུབ་བྱ་མྱང་འདས་ཆོས་དཀོན་མཆོག་དང་། དེ་སྒྲུབ་ཚུལ་ཕྱིན་

ཅི་མ་ལོག་པར་སྟོན་པའི་སྟོན་པ་སངས་རྒྱས། དེའི་རྗེས་སུ་ཞུགས་པའི་དགེ་འདུན་རྣམས་ངོ་འཕྲོད་པར་བྱས་ཏེ། བསྒྲུབ་བྱ་མཐར་ཐུག་དེ་དམིགས་ཡུལ་དུ་ཇི་ལྟར་བཟུང་བ་དེ་ལྟར་འགྲུབ་པར་བྱེད་པ་ལ། དེའི་འགལ་རྐྱེན་ཉོན་མོངས་པའི་དབང་ལས་བྱུང་བའི་ཉེས་སྤྱོད་སྡོམ་ཐབས་ལག་ལེན་བཀལ་རྒྱུ་ཁ་ཚ་དགོས་གཏུགས་ཡིན་པས། ཉོན་མོངས་པའི་ཉེས་སྤྱོད་མི་དགེ་བ་བཅུ་སྤྱད་ན་ཉེས་པ་ཡོད་པའམ། མ་རུངས་པར་བྱེད་པ་མཐོང་བ་དང་། དེ༌ལ་གཉེན་པོ་བསྟེན་ནས་སྡོམ་ན་ཕན་ཐོག་ཡོད་པ་ཤེས་པའི་སྒོ་ནས་མི་དགེ་བཅུ་སྤོང་གི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་ཉམས་ལེན་དངོས་གཞི་ལས་འབྲས་
ཀྱི་སྟེང་ནས་གོ་བ་ཆགས་པའི་ཡིད་ཆེས་ཤིག་མེད་ན། དགེ་བ་སྒྲུབ་དགོས་པ་དང་། སྡིག་པ་སྤོང་
དགོས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཤེས་མི་ཐུབ་ལ། ཤེས་ནས་དད་པ་ཐོབ་པའི་སྐྱབས་སུ་འགྲོ་བ་སྔོན་དུ་བཏང་སྟེ། དེའི་བསླབ་བྱས་བསྡུས་པའི་ལས་འབྲས་ལ་ཡིད་ཆེས་སྦྱངས་ནས་བླང་དོར་ཉམས་ལེན་བྱ་རྒྱུ་དེ་སྐྱེས་བུ་ཆུང་ངུའི་ལམ་རིམ་གྱི་སྙིང་དོན་དང་། དེ་ལ་ཚེ་འདི་སྣང་གི་ཆོས་བརྒྱད་དང་འདྲེས་ན་
ཉམས་ལེན་སྤུས་དག་པོ་མི་འོང་བ་དང་། ཇི་ལྟར་བྱས་ཀྱང་གཡོ་སྒྱུ་སོགས་དང་འབྲེལ་ཉེན་ཡོད་

འབྱོར་ཁེ་ལམ་རིམ།

88

པས། ཚེ་འདི་སྙིང་པོ་མེད་ཅིང་། ཡུན་དུ་མི་གནས་པར་འཇིག་རྟེན་ཕྱི་མར་འགྲོ་དགོས་ལ། འཇིག་
རྟེན་ཕྱི་མའི་བདེ་སྡུག་དང་། ལྷག་པར་ངན་འགྲོའི་སྡུག་བསྔལ་བསམ་པ་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱབས་འགྲོ་རྣམ་དག་ཅིག་འོང་བས། དལ་འབྱོར་དོན་ཆེན་རྙེད་དཀའ་དང་། འཆི་བ་མི་རྟག་པ་བསམ་རྒྱུ་དེ་གཉིས་ཡན་ལག་གི་ཚུལ་དུ་ཉམས་སུ་ལེན་ནས་ཉེས་སྤྱོད་སྡོམ་རྒྱུ་རིམ་པ་དང་པོར་བཞག མདོར་ན་བསྒྲུབ་བྱ་དེ་ཉོན་མོངས་པའི་དབང་ལས་བྱུང་བའི་ཉེས་སྤྱོད་སྡོམ་པའི་སྒོ་ནས་མངོན་མཐོའི་ལུས་རྟེན་བསྒྲུབ་རྒྱུ་དམིགས་ཡུལ་དུ་བཟུང་བ་ཙམ་ལ་སྐྱེས་བུ་ཆུང་ངུ་དང་ཐུན་མོང་བའི་ལམ་རིམ་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན།
དེ་ལྟར་ནམ་ཞིག་ཉོན་མོངས་པ་ལས་བྱུང་བའི་ཉེས་སྤྱོད་སྡོམ་པའི་འགོ་ཚུགས་པ་ན། ཐར་པར་བགྲོད་པའི་གོམ་པ་དང་པོ་སྤོས་པ་ཡིན། དེ་ནས་ཉེས་སྤྱོད་གང་ལས་བྱུང་བའི་ཉོན་མོངས་ལ་གཉེན་པོ་བསྟེན་ནས་སྤོང་རྒྱུ་དང་། ཉོན་མོངས་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་སུ་ཟད་པའི་བྲལ་བ་མྱང་འདས་
མངོན་དུ་བྱ་རྒྱུའི་དམིགས་ཡུལ་བཟུང་ནས། ཉོན་མོངས་དངོས་སུ་སྦྱོང་བྱེད་ཤེས་རབ་ཀྱི་བསླབ་

པ་དང་། དེའི་སྐྱེད་བྱེད་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་བསླབ་པ། དེའི་གཞི་རྟེན་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་བསླབ་པ་བཅས་
བསླབ་པ་གསུམ་གྱི་སྒོ་ནས་ཉོན་མོངས་ལ་དངོས་སུ་གཉེན་པོ་བསྟེན་ནས་སྦྱོང་ཐབས་ཀྱི་ལམ་དེ་
སྐྱེས་བུ་འབྲིང་དང་ཐུན་མོང་བའི་ལམ་རིམ་ཡིན་པས། ལམ་གྱི་རིམ་པའི་ཉམས་ལེན་དངོས་གཞི་སྐྱེས་བུ་འབྲིང་གི་སྐབས་ནས་འཇོག་དགོས།
དེ་ནས་རང་སྟེང་དུ་འཁོར་བ་སྤྱི་དང་བྱེ་བྲག་གི་སྡུག་བསྔལ་གྱིས་ཇི་ལྟར་མནར་བའི་ཚུལ་ལ་
བསམས་ཏེ་ཐར་པ་དོན་གཉེར་གྱི་ངེས་འབྱུང་གི་བློ་ཤུགས་དྲག་པོ་སྐྱེས་པའི་མྱོང་བ་ལ་བརྟེན་ནས། གཞན་ཡང་སྡུག་བསྔལ་གྱིས་མནར་བ་མཚུངས་ཚུལ་ཁ་སྤོས་ཏེ་བསྒོམས་པས་རིམ་བཞིན་
གཞན་དོན་དོན་གཉེར་གྱི་བློ་ཞིག་སྐྱེ་བ་དང་། རང་སྟེང་ལ་ཐར་པ་འགྲུབ་རུང་ཡིན་པའི་གོ་བ་
ཆགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་སེམས་ཅན་མཐའ་དག་གི་སྟེང་ལའང་རང་རང་སོ་སོས་འབད་བརྩོན་བྱས་ན་ཐར་པ་འགྲུབ་རུང་ཡིན་པར་མཐོང་སྟེ། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དོན་དུ་བྱང་ཆུབ་དོན་

རྩོམ་པར་དམ་བཅའ་ཞིང་། སྣོད་ལྡན་ཉན་པར་བསྐ

89

གཉེར་གྱི་བསམ་པ་སྐྱེ་ཞིང་། བློ་དེ་དང་འབྲེལ་བའི་རྒྱལ་སྲས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་སྤྱི་དང་བྱེ་བྲག་ལ་སློབ་
ཚུལ་དེ་རྣམས་སྐྱེས་བུ་ཆེན་པོའི་ལམ་གྱི་རིམ་པ་ཡིན།
སྐྱེས་བུ་གསུམ་གྱི་ས་མཚམས་ལྟ་བུ་ནི། རང་གིས་རང་ལ་ལེགས་པར་དཔྱད་སྐབས་ཚེ་
འདིའི་སྣང་ཤས་མ་ལྡོག་པར། ལྟོ་གོས་གཏམ་གསུམ་མམ། དཔལ་འབྱོར་ལོངས་སྤྱོད་སོགས་ལ་ཞེན་ཆགས་ཤུགས་ཆེན་ཡོད་པ་དེ་སྲིད་དུ་སྐྱེས་བུ་ཆུང་ངུའི་ས་མཚམས་སུ་མ་སླེབས་པ་དང་།
ཕྱི་མའི་སྣང་ཤས་མ་ལྡོག་པར་སྲིད་པ་འཁོར་བའི་ཕུན་ཚོགས་ལ་ཞེན་པ་ཤུགས་ཆེན་པོ་ཡོད་པ་
དེ་སྲིད་དུ་སྐྱེས་བུ་འབྲིང་གི་ས་མཚམས་སུ་མ་སླེབས། རང་ལས་གཞན་གཅེས་པའི་བསམ་པས་གཞན་དོན་དུ་བྱང་ཆུབ་དོན་གཉེར་གྱི་བློ་བཅོས་མིན་མ་སྐྱེས་པ་དེ་སྲིད་དུ་སྐྱེས་བུ་ཆེན་པོའི་ས་
མཚམས་ལ་མ་སླེབས་པ་ཡིན།
ལམ་རིམ་ཁྲིད་ཡིག་དུ་མར་ས་བཅད་དང་། གོ་རིམ་མི་འདྲ་བ་སྣ་ཚོགས་འབྱུང་ཡང་། སྐབས་འདིར་ཐོག་མར་ལམ་གྱི་རྩ་བ་བཤེས་གཉེན་བསྟེན་པའི་ཚུལ་དང་། དལ་འབྱོར་གྱི་སྐོར་གཉིས་
སྔོན་འགྲོའི་ཚུལ་དུ་འཆད་ཅིང་། དེ་ནས་དངོས་གཞི་སྐྱེས་བུ་གསུམ་གྱི་ལམ་རྣམས་བསྟན་སྲོལ་
ཁྱབ་ཆེ་འབྱུང་བ་དང་མཐུན་པར་མཛད།
རང་རེ་བོད་གངས་ཅན་གྱི་ལྗོངས་སུ་དར་བའི་སངས་རྒྱས་པའི་ཆོས་དཔལ་ནཱ་ལཱནྡཱའི་ཆོས་
བརྒྱུད་ཐེག་པ་ཆེ་ཆུང་སྔགས་དང་བཅས་པའི་ཉམས་ལེན་བྱེད་སྐབས། མགོ་ཚུགས་དུས་ནས་ལམ་
གྱི་གཞུང་ཐིག་ལྟ་བུ་བརྒྱབས་ཏེ་སྔགས་བླ་མེད་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་ཉམས་ལེན་བྱེད་པའི་བར་དུ་གཞུང་ཐིག་དེའི་ཐོག་ནས་འགྲོ་བས། དེའི་དབང་དུ་མཛད་ནས་ལམ་རིམ་གསུངས་སྐབས་སྐྱེས་བུ་ཆུང་ངུའི་ལམ་རིམ་མ་ཚུགས་གོང་ནས་བཤེས་གཉེན་བསྟེན་ཚུལ་གསུངས་པའི་རྒྱུ་མཚན་དེ་ལྟར་སྣང་ཞིང་། སྐྱེས་བུ་ཆུང་ངུའི་ལམ་རང་མཚན་པ་ཞིག་ཉམས་སུ་ལེན་པ་པོ་ཡིན་ན། ལམ་རིམ་ནས་གསུངས་པའི་གོ་རིམ་ལྟར་གྱི་བཤེས་གཉེན་བསྟེན་ཚུལ་དེ་ལྟར་དགོས་མིན་ཐེ་ཚོམ་གྱི་གནས་སུ་གསུངས།
རྒྱ་གར་གྱི་པཱ་ལིའི་ཆོས་བརྒྱུད་ཀྱི་ཐོག་ནས་བཤད་ན། འདུལ་བའི་གཞུང་དུ་གནས་ཀྱི་བླ་མ་

འབྱོར་ཁེ་ལམ་རིམ།

90

དང་། མཁན་པོ། སློབ་དཔོན་བཅས་བསྟེན་ལུགས་ཀྱི་ཉམས་ལེན་བྱ་ཚུལ་དེ་ཙམ་ཞིག་ཡིན།
བཤེས་གཉེན་བསྟེན་ཚུལ་དངོས་གཞིའི་ཉམས་ལེན་འོང་བ་ལ། བླ་མ་ལ་དད་པ་དང་། བཀའ་དྲིན་ཆེན་པོ་རྗེས་སུ་དྲན་པའི་གུས་པའི་སྒོ་ནས་བསམ་སྦྱོར་གཉིས་ཀྱིས་བསྟེན་ཚུལ་བཤད་པས།
དད་གུས་འཕེལ་ཆེད་བླ་མ་དང་སངས་རྒྱས་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་འབྲེལ་བ་ཡོད་ཚུལ་ཇི་ལྟར་བསྟན་པ་དེ་ལྟར་ཡིད་ཆེས་པར་བྱ་བ་ལ། སྔོན་དུ་སངས་རྒྱས་ཞེས་པ་གང་འདྲ་ཡིན་མིན་དང་། རེ་ཞིག་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་ལ་རྒྱུ་མཚན་ལྡན་པའི་ངེས་པ་གཏིང་ཚུགས་པ་མ་ཐོབ་ནའང༌། ཡིད་
དཔྱོད་ཙམ་གྱིས་སྟོན་པ་བཀའ་དྲིན་ཅན་དེ་རྩ་བ་ཆེན་པོ་ཡིན་ཚུལ་བློ་ལ་མི་འཆར་བ་ཞིག་ལ་
བཤེས་གཉེན་བསྟེན་ཚུལ་ཁྲིད་ཐབས་གཏན་ནས་མེད།
ད་ལྟ་རང་རེས་ལམ་གྱི་རིམ་པར་སྐྱེས་བུ་ཆུང་འབྲིང་གསུངས་སྐབས། སྐྱེས་བུ་ཆུང་ངུ་དང་ཐུན་མོང་བའི་ལམ་གྱི་རིམ་པ་དང་། སྐྱེས་བུ་འབྲིང་དང་ཐུན་མོང་བའི་ལམ་གྱི་རིམ་པ་ཞེས་གསུངས་པ་ལས། སྐྱེས་བུ་ཆུང་འབྲིང་སོ་སོའི་ལམ་རང་མཚན་པ་གསུངས་ཀྱིན་མེད། འོན་ཀྱང་སྐྱེས་བུ་ཆུང་འབྲིང་གི་ལམ་ཉམས་སུ་ལེན་མཁན་གྱི་གྲས་སུ་སྐྱེས་བུ་ཆུང་འབྲིང་རང་མཚན་པ་དེ་འདྲ་འོང་བས། གང་ཟག་བློ་རབ་འབྲིང་ཐ་གསུམ་ལ་ཕན་ཆེ་བའི་སླད་དུ་ཐོག་མར་མངོན་མཐོ་དོན་གཉེར་གྱི་བློ་སྦྱངས། བློ་དེ་སྐྱེས་པའི་མཚམས་སུ་མངོན་མཐོ་ཇི་ལྟར་སྒྲུབ་ཚུལ་ཆ་ཚང་བ་ཞིག་
བསྟན་ན། བློ་དམན་པ་ཞིག་ལ་རང་ཉིད་ལ་ཕན་པའི་ཆོས་སྐོར་ཆ་ཚང་བ་ཞིག་འབྱུང་བས། བློ་ལྡོག་རྣམ་བཞི་ལྟར་དལ་འབྱོར་དོན་ཆེ་རྙེད་དཀའ་དང་། འཆི་བ་མི་རྟག ལས་རྒྱུ་འབྲས། འཁོར་བའི་ཉེས་དམིགས་བཅས་བསམས་ནས། བཤེས་གཉེན་བསྟེན་ཚུལ་དང་སྐྱབས་འགྲོ་སོགས་རྗེས་སུ་འབྱུང་བའི་ཁྱད་པར་བྱུང་བ་རེད།
སྤྱིར་བཏང་བོད་པ་རྣམས་རང་རང་གི་སྐྱེ་ཡུལ་གྱི་རྒྱབ་ལྗོངས་དང་། ཕ་མེས་ཀྱི་གོམས་སྲོལ་
དབང་གིས་ཕྲུ་གུའི་སྐབས་ནས་ཆོས་པའམ། བོན་པོ་གང་རུང་ཡིན་གཤའ་བྱེད་དེ། བླ་མའི་དྲུང་ནས་ཆོས་མ་ཉན་པའི་གོང་ནས་ཕ་མས་དམྱལ་བ་ཡོད་ལུགས་དང་། འབུ་གསོད་མི་རུང་བའི་

བཤེས་གཉེན་བསྟེན་ཚུལ

91

ཚུལ། ཕྱག་མཆོད་བསྐོར་བ། མ་ཎི་བགྲང་དགོས་པ་སོགས་དགེ་སྡིག་ལས་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་

རགས་པ་ཞིག་གཞོན་ནུའི་དུས་ནས་བསླབས་ཟིན་པས། དེ་རིགས་གཞི་ལ་བཞག་པའི་ཆོས་བསྟན་སྟངས་ཤིག་འབྱུང་བ་ཡིན།

བཤེས་གཉེན་བསྟེན་ཚུལ།

དེ་ལྟར་རྒྱབ་ལྗོངས་ཀྱི་རིམ་པ་གལ་ཆེ་བ་རྣམས་མདོ་ཙམ་བསྟན་ནས། འདིར་དངོས་གཞི་
སེམས་འདུལ་བའི་རིམ་པ་ལག་ཏུ་ལེན་ཚུལ་སྐལ་ལྡན་གྱི་སྐྱེས་བུ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སར་བགྲོད་པར་
བྱེད་པའི་ཐབས་ཟབ་མོ་བྱང་ཆུབ་ལམ་གྱི་རིམ་པའི་ཁྲིད་ལ་གཉིས། ལམ་གྱི་རྩ་བ་བཤེས་གཉེན་
བསྟེན་པའི་ཚུལ་དང་། བསྟེན་ནས་བློ་ཇི་ལྟར་སྦྱང་བའི་རིམ་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། སྤྱིར་བསྟན་

ཚུལ་དང༌། སྐྱོང་ཚུལ་མདོར་བསྡུས་ཏེ་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། བསྟེན་བྱ་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་གྱི་མཚན་ཉིད། སྟེན་བྱེད་སློབ་མའི་མཚན་ཉིད། དེས་དེ་ཇི་ལྟར་བསྟེན་པའི་ཚུལ་ལོ། དང་པོ་ལ་མདོ་ལུགས་དང་སྔགས་ལུགས་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི་མདོ་རྒྱན་ལས། །དུལ་ཞི་ཉེར་ཞི་ལྷག་བརྩོན་ལུང་ཤེར་ལྡན། །སྨྲ་མཁས་བརྩེ་ལྡན་སྐྱོ་སྤང་དགེ་བཤེས་སོ། ཞེས་དང༌།
༸གོང་ས་༸ལྔ་པ་ཆེན་པོའི་ལམ་རིམ་འཇམ་དཔལ་ཞལ་ལུང་ལས། བསྟེན་བྱ་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་དེ་ཉིད་ཀྱང་ལྷག་པའི་བསླབ་པ་གསུམ་གྱི་སྒོ་ནས་རྒྱུད་ལེགས་པར་དུལ་ཞིང༌། མང་དུ་ཐོས་པ་
ལུང་གི་ཡོན་ཏན། དེ་ཁོ་ན་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་བསླབ་པ་ཁྱད་པར་བ། སློབ་མ་རྣམས་ལས་
ཆེས་ལྷག་པའི་ཡོན་ཏན་ཁྱད་པར་འཕགས་པ། ལུང་དོན་རིགས་པས་འབྱེད་ནུས་པའི་རྣམ་དཔྱོད་
ཀྱིས་གདུལ་བྱའི་རྣ་བར་སྙན་ཞིང་ཡང་དག་པའི་ལམ་ལ་བཀྲི་བར་མཁས་པ། རྙེད་བཀུར་སོགས་ལ་ལྟོས་པ་མེད་པར་འགྲོ་བ་ཉམ་ཐག་པ་ལ་བརྩེ་བའི་སྙིང་རྗེ་ཅན། གཞན་གྱི་དོན་སྒྲུབ་པ་ལ་རྩོལ་བ་དང་
ལྡན་པའི་བརྩོན་འགྲུས། ཡང་ཡང་འཆད་པ་ལ་སྐྱོ་ངལ་མེད་པའི་དཀའ་སྤྱད་ཁུར་དུ་བཟོད་པའི་ཡོན་ཏན་རྣམས་མངའ་བའི་ཆོས་སྟོན་པའི་བླ་མ་ཆོས་བཅུ་དང་ལྡན་པ་ཞིག་དགོས་པར་གསུངས་པ་ནི།

འབྱོར་ཁེ་ལམ་རིམ།

92

དང་པོ་(༡)དུལ་བ་ཞེས་པས་ལུས་ངག་ཡིད་གསུམ་གའི་ཉེས་སྤྱོད་སྡོམ་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་

བསླབ་པས་རྒྱུད་དུལ་བ་ཞིག་དགོས་ཏེ། ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། རང་མ་དུལ་བར་གཞན་འདུལ་བའི་གནས་མེད་པས་ཚུལ་འདི་ལ་ཤིན་ཏུ་གཟབ་པར་བྱའོ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། གཞན་འདུལ་བར་བྱེད་པའི་བླ་མ་དེ་ནི་གཞན་ལ་བླང་དོར་གྱི་གནས་བསྟན་ནས་རྒྱུད་དུལ་བར་བྱེད་པ་པོ་ཡིན་
པར་བརྟེན། ཐོག་མར་རང་ཉིད་ཀྱི་རྒྱུད་དུལ་བ་ཞིག་དགོས་ཚུལ་གསུངས་པའི་ཚིག་ནན་པོ་དེར་གོ་རྒྱུ་ཆེ་ཞིང་། ད་དུང་གོང་གི་ལུང་དེའི་འཕྲོ་ནས་རྒྱུད་འདུལ་ལུགས་དེ་ཡང་གང་བྱུང་བྱུང་གི་སྒྲུབ་པ་བྱས་ནས་རྟོགས་པའི་ཡོན་ཏན་དུ་མིང་བཏགས་པ་རེ་ཟུང་ཡོད་པས་མི་ཕན་པར། རྒྱལ་བའི་བསྟན་པ་སྤྱི་དང་མཐུན་པའི་རྒྱུད་འདུལ་ལུགས་ཤིག་དགོས་ཏེ། དེ་ནི་བསླབ་པ་རིན་པོ་ཆེ་གསུམ་
དུ་ངེས་པས་དེར་འདུ་བར་གསུངས་པ་ལྟར། བསླབ་པ་གསུམ་གྱི་ཡོན་ཏན་ཚང་དགོས། དེ་ཡང་
ཐར་པ་སྒྲུབ་ཐབས་བསླབ་པ་གསུམ་ཡིན་པས། དེ་སྟོན་པའི་བླ་མ་དེ་ལ་བསླབ་པ་གསུམ་དང་ལྡན་པ་ཞིག་དང་། ངེས་ལེགས་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་གོ་འཕང་སྒྲུབ་པའི་ལམ་སྟོན་མཁན་དེ་ལ་
བྱམས་སྙིང་རྗེ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་དང་ལྡན་པ་ཞིག་དགོས་པས་བརྩེ་བའི་བདག་ཉིད་ཅེས་
གསུངས་ལ། སྤྱིར་བཏང་གནས་སྐབས་ཐར་ལམ་སྟོན་པའི་བླ་མ་ཞིག་ཡིན་རུང་སློབ་མ་ལ་སྙིང་

ནས་བརྩེ་བ་དང་ལྡན་དགོས་པ་ཡིན། རྗེ་རིན་པོ་ཆེ་རང་ཉིད་ཀྱིས་གསུངས་པའི་ཚིག་རྣམས་བརྗོད་དོན་ཧ་ཅང་བརླིང་པོ་དང་། རྗོད་བྱེད་ཀྱང་གཞན་དང་མི་འདྲ་བར་བླ་ན་མེད་པའི་ནུས་པ་ཆེན་པོ་དང་ལྡན་ཞིང་། ལྷག་པར་འཇམ་མགོན་བླ་མ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་བྱང་ཆུབ་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་འདི་ནི་རི་བོ་དགེ་ལྡན་པའི་བཅའ་ཡིག་ལྟ་བུ་ཡིན།
གཉིས་པ་(༢)ཞི་བ་ཞེས་པས། སེམས་སྐབས་བབས་ཀྱི་དམིགས་པ་ལས་ཕྱི་རོལ་གྱི་ཡུལ་ལ་

མི་འཕྲོ་བར་ཞི་བར་གནས་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་བསླབ་པའི་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་པ་དང་།
གསུམ་པ་(༣)ཉེ་བར་ཞི་བ་སྟེ། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ལ་སྦྱར་ནས། དེ་ལྟ་བུའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་བསླབ་པའི་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་པ་བཅས། རྒྱུད་འདུལ་ལུགས་དེ་རྣམས་རྟོགས་

བཤེས་གཉེན་བསྟེན་ཚུལ

93

པའི་ཡོན་ཏན་གྱི་མིང་ཐོགས་ཙམ་ཞིག་གིས་མི་འགྲིག་པར། རྒྱལ་བའི་བསྟན་པ་སྤྱི་དང་འཚམས་
པའི་བསླབ་པ་གསུམ་གྱི་ཡོན་ཏན་ལ་བརྟེན་ནས་རྒྱུད་འདུལ་ལུགས་ཤིག་དགོས་པར་གསུངས།
བཞི་པ་(༤)གཞན་རྗེས་སུ་འཛིན་པ་ལ་ཡོན་ཏན་ལྷག་པ་ཞིག་སྟེ། སྡེ་སྣོད་གསུམ་ནས་བསྟན་པར་བྱ་བ་གང་ཡིན་པ་སྐབས་ཐོབ་དེའི་ཡོན་ཏན་སློབ་མ་ལས་ལྷག་པ་ཞིག་དང་།
ལྔ་པ་(༥) གཞན་ལ་བླང་དོར་གྱི་གནས་སྟོན་སྐབས་སྒྱིད་མ་ལུག་པར། བརྩོན་འགྲུས་དང་
བཅས་པས་འཆད་ཐུབ་པ་དང་།

དྲུག་པ་(༦)ལུང་གིས་ཕྱུག་པ་སྟེ། འཆད་བྱའི་གཞུང་རྣམས་ལ་མཁས་པའི་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་པ། བདུན་པ་(༧)དེ་ཉིད་རབ་ཏུ་རྟོག་པ་ཞེས་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པའམ། དེ་ལ་གོ་བ་ཟབ་
མོ་ཆགས་པ་ཞིག་དང་།
བརྒྱད་པ་(༨)གཞན་ལ་འཆད་པའི་ཚེ་སྨྲ་མཁས་པ་སྟེ། ཡུལ་དུས་གནས་སྐབས་དང་འཚམས་ཤིང་། ཉན་པ་པོའི་ཁམས་དང་། ཤེས་རྒྱུད་ལ་རན་པར་སྟོན་མཁས་པ་ཞིག་དགོས་པ་ཡིན། དགུ་པ་(༩)བླ་མའི་མཚན་ཉིད་གཙོ་ཆེ་བ་བརྩེ་བའི་བདག་ཉིད་ཅན་ཏེ། ཐུགས་རྒྱུད་བཟང་པོ་ཞིག་དགོས་པ་དེ་གལ་ཆེ། དེ་བཞིན་ཚེ་འདི་ལས་ཕྱི་མ་གཙོ་ཆེ་བ་དང་། རང་ལས་གཞན་གཙོ་ཆེ་བ་བྱེད་ལ། གཞན་ཕན་གྱི་ལྷག་བསམ་བཟང་པོ་ཡིད་ཆེས་བློས་འགེལ་ཐུབ་པ་ཞིག་དགོས། མི་
ཕལ་པ་ཞིག་ཡིན་ནའང༌བློས་འཁེལ་བའི་གྲོགས་པོར་འགྱུར་བ་ལ། ཤེས་བྱ་ཡོན་ཏན་དང་རྒྱུ་དངོས་པོའི་ཐོག་ནས་གྲོགས་པོར་འགྱུར་བ་འོང་ནའང་། གྲོགས་པོ་ངོ་མ་དེ་རང་གིས་ཕར་བློས་ཇི་ཙམ་བཀལ་བ་དེའི་ཚོད་ཀྱིས་ཕ་རོལ་པོའི་ངོས་ནས་ཀྱང་རང་ལ་ཚུར་ནམ་ཡང་མི་བསླུ་ཞིང་།
བསམ་པ་རྣམ་དག་གི་ཐོག་ནས་ཕན་བདེ་སྒྲུབ་མཁན་ཞིག་དགོས་པ་དེ་དང་མཚུངས། བཅུ་པ་(༡༠)སྐྱོ་བ་སྤངས་པ་སྟེ། སློབ་མ་ལ་ཆོས་ཡང་ཡང་འཆད་དགོས་ཀྱང་ངལ་བ་ལ་མི་འཛེམས་པ་ཞིག་དང་། སློབ་མའི་དོན་བྱ་ནུས་པ་ཞིག་དགོས་པ་རེད།
བྱམས་པའི་བཤད་པས། །བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཐོས་མང་དང༌། །བདེན་མཐོང་སྨྲ་མཁས་

འབྱོར་ཁེ་ལམ་རིམ།

94

བརྩེ་བ་ཅན། །སྐྱོ་མེད་སྐྱེས་བུ་དམ་པ་ནི། །ཆེན་པོ་ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱ། ཞེས་དང་། གསང་བ་
བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པའིམདོ་ལས། སྤོབས་པ་བཞི་དང་ལྡན་པའི་བླ་མ་ཞིག་བྱུང་ན། ཕལ་ཆེར་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྤྲུལ་པ་ཡིན། དེ་མ་ཡིན་ཡང་དེ་ཡི་སྐུ་གསུང་ཐུགས་ལ་སངས་རྒྱས་ཐམས་
ཅད་ཀྱི་སྐུ་གསུང་ཐུགས་ཀྱི་བྱིན་རླབས་ཞུགས་པ་ཡིན་པས། དེ་སྤངས་ན་སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་
སྤངས་པའི་ལས་བསགས་པ་ཡིན་ནོ། གསུངས། དེ་ལ་སྤོབས་པ་བཞི་ནི། ལྷག་པའི་བསམ་པ་བསྐུལ་བའི་མདོ་ལས། རྒྱུ་བཞིས་སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྤོབས་པ་རིག་པར་བྱ་སྟེ། བཞི་གང་
ཞེ་ན། དོན་དང་ལྡན་པ་ཡིན་གྱི་དོན་མེད་པ་དང་ལྡན་པ་མ་ཡིན་པ་དང་། ཆོས་དང་ལྡན་པ་ཡིན་གྱི་
ཆོས་མ་ཡིན་པ་དང་ལྡན་པ་མ་ཡིན་པ་དང་། ཉོན་མོངས་པ་འབྲི་བར་བྱེད་པ་ཡིན་གྱི་འཕེལ་བར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་པ་དང༌། མྱ་ངན་ལས་འདས་པའི་ཕན་ཡོན་སྟོན་པ་ཡིན་གྱི་འཁོར་བའི་ཡོན་ཏན་
སྟོན་པ་མ་ཡིན་པ་དང་བཞིའོ། བྱམས་པ་གང་རྒྱུ་འདི་བཞིས་སྤོབས་སམ་མ་སྤོབས་པར་འགྱུར་བ་དེ་ལ། རིགས་ཀྱི་བུའམ་རིགས་ཀྱི་བུ་མོ་གང་དག་གིས་སངས་རྒྱས་སུ་འདུ་ཤེས་བསྐྱེད་པར་བྱའོ།
ཞེས་གསུངས།
སྐབས་འདིར་ཞར་བྱུང་ལྟ་བུར་གླེང་བར་འས་པ་ལ། ོ བླ་མ་ཟེར་བ་ནི། གང་ལས་ཆོས་ཉན་འདོད་
ཀྱི་ཀུན་སློང་ཡོད་པའི་སྐྱེ་བོ་གཅིག་བྱུང་ན། དེ་ལ་ཆོས་བསྟན་འདོད་ཀྱི་ཀུན་སློང་བཅས་ཏེ་ཆོས་
ཚིགས་བཅད་གཅིག་ལ་སོགས་པ་བསྟན་པ་ན་བླ་མར་གྱུར་ཏེ། བླ་སློབ་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ཚུགས་པ་ལས།
དེ་མིན་སློབ་མ་མེད་པའི་བླ་མ་འོང་མི་ཤེས་པས། བླ་སློབ་ཟེར་བ་ལྟོས་ས་བལྟོས་འཇོག་ཐོག་ནས་འགྲོ་དགོས་པ་མ་གཏོགས། དེང་སང་གོ་ས་ལྟ་བུ་ཞིག་ཏུ་བརྩིས་ནས། དེ་ལ་སློབ་མ་མེད་ནའང་བླ་བྲང་ཡོད་མཁན་གྱི་སྤྲུལ་སྐུ་རྣམས་ལ་འཇིག་རྟེན་པས་བླ་མ་ཞེས་ཟེར་སྲོལ་ཙམ་ཡིན། ཐོག་མ་ནས་
བླ་སློབ་བྱེད་འདོད་ཀྱི་ཀུན་སློང་གཉིས་ཚོགས་མེད་པར། གང་ཞིག་གི་དྲུང་ནས་ལོ་དང་ཟླ་བར་ཆོས་
གྲལ་དུ་བསྡད་ནས། ཕྱག་དང་ཞེ་ས་བྱས་ཤིང་། གཏོར་མ་སོགས་མགོ་བོར་བཞག་པ་དང་། རྗེས་ཟློས་སློབ་མ་སྤྱི་ལྟར་བྱས་ཏེ། དབང་གི་དམིགས་པ་མི་བྱེད་པར། དབང་ལུང་ཁྲིད་སོགས་རྣ་བས་ཅི་

བཤེས་གཉེན་བསྟེན་ཚུལ

95

ཙམ་ཉན་ཡང་། དེ་གཉིས་བར་ལ་བླ་སློབ་ཀྱི་འབྲེལ་བ་མེད།
བླ་སློབ་བརྟག་ཐབས་འདི་ལ་དང་པོ་བླ་མ་བརྟག་ཐབས་དང་། བསྟེན་ཐབས་ནི། བླ་མ་བསྟེན་ཚུལ་ཁྱི་དང་གློ་བ་འཕྲད་པ་ལྟ་བུ་གྱ་ཚོམ་དུ་བསྟེན་མི་རུང༌བར་གསུངས་པས། བླ་མར་འོས་མིན་བརྟག་དཔྱད་བྱེད་ལུགས་ཀྱང་། གང་ཟག་ཕ་རོལ་པོའི་རྟོགས་པའི་ཆུ་ཚད་ཇི་འདྲ་ཡོད་མེད་མངོན་ཤེས་མེད་ན་ཤེས་པར་དཀའ་མོད། མ་མཐའང་བླ་མ་དེ་མི་བཟང་ངན་གང་འདྲ་ཞིག་ཡིན་མིན་དེའི་སྤྱོད་པ་དང་། གཤིས་ཀ ཤེས་བྱའི་གནས་ཚད། འདོད་རྔམ་ཆེ་ཆུང་། ལུས་ངག་གི་རྣམ་འགྱུར་ལ་སོགས་པའི་ཐོག་ནས་བརྟག་པར་འོས་ལ། བླ་མ་དང་། སློབ་མ་བརྟག་ཐབས་འདི་ལ་སྣ་ཚོགས་གསུངས་ཤིང་། ལྷག་པར་རྒྱང་ནས་བརྟག་པ། དྲུང་ནས་བརྟག་པ། ཡུན་རིང་འགྲོགས་ནས་བརྟག་པ་བཅས་ནི་མ་ཎི་བཀའ་འབུམ་ལས་འབྱུང་བ་ལྟར་ལམ་རིམ་༧རྒྱལ་བའི་དགོངས་རྒྱན་དུ་གསལ་ལོ། བར་ལམ་ཞིག་ནས་རང་རེའི་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་གནས་སྟངས་སོགས་ལས་ཕོ་མོའི་རྟེན་ལ་མཆོག་
དམན་གྱི་ཁྱད་པར་བརྩིས་ཏེ། སྐྱེས་མ་རྣམས་ལ་བསམ་སྤྱོད་གཉིས་ཀའི་ཐོག་ཏུ་སྙོམ་ལས་ཆུང་
ངུར་གནས་པའི་གོམས་གཤིས་འཇགས་པའི་ཤུགས་རྐྱེན་ཐོག་ནས། བླ་མ་མོའི་རྟེན་ཅན་ཤིན་ཏུ་ཉུང་ནའང་། སྔ་མོ་སྒྲུབ་བརྒྱུད་ཤིང་རྟ་ཆེན་པོ་བརྒྱད་ཀྱི་ཆོས་རྒྱུན་གདམས་པའི་བཀའ་སྲོལ་འཛིན་
སྐྱོང་སྤེལ་གསུམ་གནང་མཁན་སློབ་དཔོན་ཐུགས་རྗེ་ཅན་གྱི་ཡུམ་དེ་རྣམས་དང་། མངའ་བདག་
མར་པའི་ཡུམ་དགུ མི་ལ་རས་པ་དང་རས་ཆུང་པ་སོགས་ཀྱི་རིག་མ་དེ་སྙེད་ཅིག་གིས་བཤད་
སྒྲུབ་བསྟན་པའི་རྒྱལ་མཚན་བསྒྲེངས་ཤིང་། གཞན་ཡང་དགེ་སློང་མ་དཔལ་མོ་དང་། ནི་གུ་མ། མ་གཅིག་གྲུབ་པའི་རྒྱལ་མོ། མ་གཅིག་ལབ་སྒྲོན། མ་གཅིག་ཞ་མ། གཟིམ་རག་ཤག་གི་སྲས་མོ་དབུས་བཟའ་མཁའ་འགྲོ་ཀུན་བཟང་བདེ་སྐྱོང་དབང་མོ་ལ་སོགས་པ་བུད་མེད་ཀྱི་རྟེན་ཏུ་བཞུགས་
པའི་འཕགས་བོད་ཀྱི་སྐྱེས་ཆེན་ཚད་ལྡན་བརྒྱ་ཕྲག་བརྒལ་བ་བྱུང་ཞིང་། རྗེས་སུའང་བོ་དོང་པའི་
ཆོས་བརྒྱུད་འཛིན་པའི་བླ་ཆེན་བསམ་སྡིང་རྡོ་རྗེ་ཕག་མོ་སྐུ་ཕྲེང་བཅུ་གཉིས་དང་། ཨ་མདོའི་གུང་
རི་མཁའ་འགྲོ་མ་སྐུ་ཕྲེང་དྲུག ས་སྐྱའི་རྗེ་བཙུན་མ་རིམ་པ་སྔ་ཕྱི། ཤུག་གསེབ་རྗེ་བཙུན་མ་ལ་

འབྱོར་ཁེ་ལམ་རིམ།

96

སོགས་པས་བསྟན་པ་འཛིན་སྐྱོང་སྤེལ་གསུམ་གནང་རིགས་བྱུང་བ་ལམ་རིམ་༸རྒྱལ་བའི་དགོངས་གསལ་གླེགས་བམ་དང་པོ་སྤྱི་བཤད་ཁོངས་སུ་ལེའུ་ཟུར་གསལ་ཡོད་པས། དགེ་བའི་
བཤེས་གཉེན་ལ་རྟེན་གྱི་ཁྱད་པར་འབྱེད་མི་འོས་པར། ཡོན་ཏན་ཚང་མིན་ལ་བརྟག་དགོས།
གཉིས་པ་སྔགས་ལུགས་ཀྱི་བླ་མའི་མཚན་ཉིད་ནི། རྒྱུད་ལས། འཇིག་རྟེན་ཆོས་བརྒྱད་ལ་མི་ཕྱོགས་པ་དང་། ཆོས་ཀྱི་ཕྱིར་ལུས་སྲོག་ལ་མི་ལྟ་བ་དང༌། ཕྱི་རོལ་པའི་བསྟན་པ་ལ་མི་འཇུག་པ་
དང་། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཐེག་པ་ལ་རྒྱབ་ཀྱིས་ཕྱོགས་པ། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ལ་དགའ་བ། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བཅུ་
རིག་པ། སྔགས་དང་རྒྱུད་ཀྱི་སྦྱོར་བ་ཐམས་ཅད་ཤེས་པ། དཀྱིལ་འཁོར་བྲི་བའི་ལས་ལ་མཁས་
ཤིང་བརྩོན་པ། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་མི་འཇིགས་པ་སྟེར་བའི་སྦྱིན་བདག་ཆེན་པོར་གྱུར་པ། ཐབས་ཤེས་གཉིས་ལེགས་པར་ཟུང་དུ་འབྲེལ་བའི་རྡོ་རྗེ་འཛིན་པ་ཉིད་དུ་འདུག་པ་གཅིག་དགོས་པ་ཡིན་གསུངས། ཡང་དེ་ཉིད་ལས། །ཟབ་མོའི་ཆོས་ལ་མོས་པའི་བདག །ཤིན་ཏུ་སྙིང་རྗེའི་བདག་
ཉིད་ཅན། །ཆོས་སྦྱིན་བ་ལ་ཟང་ཟིང་མེད། །དཀོན་མཆོག་གསུམ་ལ་དོན་དུ་གཉེར། །རྡོ་རྗེ་འཛིན་
དང་ཁྱད་པར་མེད། ཅེས་གསུངས།
གཉིས་པ་སྟེན་བྱེད་སློབ་མའི་མཚན་ཉིད་ནི། བཞི་བརྒྱ་པ་ལས། །གཟུར་གནས་བློ་ལྡན་དོན་གཉེར་ཅན། །ཉན་པོ་སྣོད་ཅེས་བྱ་བར་བཤད། །སྨྲ་པོ་ཡོན་ཏན་རྣམ་གཞན་དུ། །མི་འགྱུར་ཉན་པ་པོ་ལའང་མིན། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། གཟུར་གནས་ཞེས་པ་ནི་རང་ཕྱོགས་ལ་ཆགས་ཤིང་གཞན་ཕྱོགས་ལ་ཞེ་སྡང་བའི་ཕྱོགས་ལྷུང་དང་བྲལ་ཞིང༌། དངོས་ཡོད་ཀྱི་གནས་ཚུལ་ཇི་ལྟར་ཡོད་པ་དེ་
ལྟར་བལྟ་ཐུབ་པ་ཞིག་དགོས་ལ། གལ་ཏེ་སོ་སོའི་འདོད་ཕྱོགས་སམ། གང་ལ་མོས་པ་དེའི་དབང་དུ་སོང་ནས་བལྟས་ན་བདེན་པའི་གནས་ཚུལ་ཇི་བཞིན་མཐོང་བར་འགོག་རྐྱེན་བྱེད་པ་ཡིན། དེ་བཞིན་བློ་གྲོས་དང་ལྡན་པ་ཞིག་དགོས་ཏེ། ཉེས་བཤད་དོར་ནས་ལེགས་བཤད་ལེན་ཤེས་པའི་བླང་དོར་དྲང་པོར་འབྱེད་ནུས་པའི་རྣམ་དཔྱོད་ལ་བརྟེན་ནས་ཡིན་ལུགས་ཤེས་པ་ཞིག་གལ་ཆེ། གལ་ཏེ་བླ་མའི་ངོས་ནས་དགོས་པའི་དབང་གིས་འཆད་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་ཞིག་བྱས་ན། དེ་ནི་

བཤེས་གཉེན་བསྟེན་ཚུལ

97

དགོངས་གཞི་དགོས་པ་འདི་ལྟ་བུས་དེ་ལྟར་གསུངས་པའི་དྲང་ངེས་ཀྱི་ཁྱད་པར་རྟོགས་ནུས་པའི་
རྣམ་དཔྱོད་ཀྱི་བློ་གྲོས་དང་ལྡན་པ་དང་། དེ་ཡང་སྐབས་འདིའི་གོ་དོན་དུ་བློ་ལ་ཐེ་ཚོམ་ཡོད་པ་
ཞིག་དགོས་ཏེ། ཐེ་ཚོམ་ཡོད་ན་དེ་ལ་དྲི་བ་འབྱུང་ཞིང་། དྲི་བ་བྱུང་ན་དེ་ལ་བརྟག་དཔྱད་བྱེད་པར་འགྱུར་ལ། བརྟག་དཔྱད་བྱས་ན་དོན་ངོ་མའི་གནས་ཚུལ་ཤེས་པར་ཕན་པས་ལེགས་བཤད་ཉེས་བཤད་གང་ཡིན་རྟོག་དཔྱོད་བྱེད་པ་ཞིག་དགོས། དེས་ན་རྟོག་དཔྱོད་འོང་བ་ལ་དང་པོ་ཉིད་ནས་དད་པ་རྩེ་གཅིག་སྟེང་དུ་མི་འགྲོ་བར། ཐེ་ཚོམ་པའི་ངང་ལ་འགྲོ་བ་གལ་ཆེ། དཔེར་ན་རྒྱ་གཞུང་མང་ཆེ་བར་དགོས་སོགས་ཆོས་བཞི་གསུངས་པ་དེ། ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་དབང་པོ་རྣོན་པོ། དོན་གཉེར་ཅན། རྟོག་དཔྱོད་བྱེད་པ་པོ་ཞིག་ཡིན་པས། དེས་གཞུང་འདི་ལ་བརྗོད་བྱ་གང་ཡོད་པ་དང་། བརྗོད་བྱ་དེ་ཤེས་ན་དགོས་པ་ཇི་ལྟ་བུ་ཡོད་པ། དེ་ཡང་འཕྲལ་གྱི་དགོས་པ་ཙམ་མ་ཡིན་
པར་ཕུགས་ཀྱི་ཉིང་དགོས་ལ་རྟོག་དཔྱོད་དགོས་པ་དང་། རྟོག་དཔྱོད་བྱས་ནས་གཞུང་དེ་ལ་གཞི་
ནས་ཐོས་བསམ་བྱེད་དགོས་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱི་གོ་རིམ་ལ་བརྟེན་ནས་དགོས་སོགས་ཆོས་བཞི་
གསུངས་པ་གནད་ཆེ་ལྟར་ཡིན།
དམ་པའི་ཆོས་ལ་དོན་གཉེར་ཆེན་པོ་དང་ལྡན་པ་སྟེ། ཆོས་སྨྲ་བ་ལ་གུས་ཤིང་། ཡིད་ལེགས་པར་གཏོད་པའི་ཡོན་ཏན་ལྔ་དང་ལྡན་པའི་སློབ་མ་ཞིག་དགོས། དེ་ལྟ་བུའི་སློབ་དཔོན་དང་སློབ་མ་ཟུང་དུ་འབྲེལ་ན་གཤོག་པ་གཉིས་ལྡན་གྱི་བྱ་མཁའ་ལ་འཕུར་བ་ལ་ཚེགས་མེད་པ་བཞིན་རྣམ་གྲོལ་སྒྲུབ་པ་ལ་དེ་ཙམ་གྱི་དཀའ་བ་མིན།
སློབ་མ་དེ་དོན་གཉེར་མེད་ན་མི་འོང་བས། སྙིང་ནས་ཆོས་དང་། བླ་མ་ལ་མོས་གུས་དང་།
དེའི་དྲུང་ནས་ཆོས་ཉན་འདོད་ཡོད་ན་སྣོད་དུ་རུང་བར་བཤད་པས། མཚན་ཉིད་དེ་རྣམས་ལྡན་པའི་སློབ་མ་ནི་བསྟེན་བྱ་ཡིན་ཞིང་། མ་མཐར་ཡང་སྐྱོན་ཉུང་ལ་ཡོན་ཏན་མང་བ་ཞིག་དགོས། ཆོས་སྟོན་པ་པོ་གང་ཞིག་བླ་མར་བསྟེན་ཏེ་དེ་ལས་ཆོས་ཉན་འདོད་ཀྱི་ཀུན་སློང་མེད་པར་ཆོས་
གྲལ་དུ་འཁོད་དེ་ཆོས་ཉན་པའི་གཟུགས་བརྙན་ཙམ་གྱིས་བླ་སློབ་ཀྱི་འབྲེལ་བ་མི་འབྱུང་བས། དེ་

འབྱོར་ཁེ་ལམ་རིམ།

98

རིགས་ལ་“རི་མོའི་ཆོས་ཉན་པ་ལྟ་བུ་“ཞེས་གསུངས།
གསུམ་པ་སློབ་མ་མཚན་ཉིད་དང་ལྡན་པ་དེས་བླ་མ་མཚན་ཉིད་དང་ལྡན་པ་ཇི་ལྟར་བསྟེན་པའི་ཚུལ་ནི། །བུ་མཛངས་རྡོ་རྗེ་ས་རི་བྲན་ཕྱག་དར། །ཐེག་པ་ཁྱི་གྲུ་ལྟ་བུའི་སེམས་དགུས་བསྟེན། །བྱ་བ་གང་བྱེད་རང་གི་འདོད་དབང་དུ། །མི་བཏང་བླ་མའི་ཐུགས་དང་བསྟུན་བྱེད་པ། །བུ་མཛངས་ལྟ་བུའི་སེམས་ཀྱིས་བསྟེན་ཚུལ་ཡིན། །བརྟགས་ནས་བསྟེན་པའི་བླ་མར་དད་པའི་
སེམས། །བདུད་དང་སྡིག་གྲོགས་དབང་གིས་མི་འགྱུར་བ། །རྡོ་རྗེ་ལྟ་བུའི་སེམས་ཀྱིས་བསྟེན་
ཚུལ་ཡིན། །བླ་མའི་བྱ་བ་ཆེ་ཆུང་གང་གི་ཁུར། །བབས་ཀྱང་ནམ་ཡང་སྐྱོ་ངལ་མི་བྱེད་པ། །ས་གཞི་ལྟ་བུའི་སེམས་ཀྱིས་བསྟེན་ཚུལ་ཡིན། །བླ་མའི་བྱ་བ་སྒྲུབ་ཚེ་ལུས་སེམས་ལ། །སྡུག་བསྔལ་
བྱུང་བས་མི་བསྐྱོད་སེམས་བརྟན་པ། ཁོར་ཡུག་རི་ལྟའི་སེམས་ཀྱིས་བསྟེན་ཚུལ་ཡིན། །ངན་
ལས་དགོས་ལ་ངལ་བ་མི་སེམས་པར། །དད་གུས་འཇིགས་སྐྲག་སེམས་ཀྱིས་བྱ་བ་དེས། །ཐུགས་
དང་འགལ་སོགས་བྱུང་དྭོགས་སྒྲིམ་བྱེད་པ། །འཇིག་རྟེན་བྲན་ལྟའི་སེམས་ཀྱིས་བསྟེན་ཚུལ་
ཡིན། །དུས་ཀུན་ང་རྒྱལ་རློམ་སེམས་མི་བྱེད་པར། །དམན་ཆ་བཟུང་སྟེ་ངན་ལས་སྤྲོ་བཞིན་བྱེད། །ཕྱག་དར་ལྟ་བུའི་སེམས་ཀྱིས་བསྟེན་ཚུལ་ཡིན། །བླ་མའི་བྱ་བ་བསྒྲུབ་དཀའ་ཅི་དགོས་
ཀྱང་། །དགའ་ཞིང་སྤྲོ་བས་དང་དུ་ལེན་བྱེད་པ། །ཐེག་པ་ལྟ་བུའི་སེམས་ཀྱིས་བསྟེན་ཚུལ་
ཡིན། །བླ་མས་བཀྱོན་ལ་ཁྲོས་ཏེ་མི་འབྱོལ་བར། །སླར་ཡང་བླ་མའི་དྲུང་དུ་གུས་སྡོད་པ། །སྒོ་ཁྱི་ལྟ་བུའི་སེམས་ཀྱིས་བསྟེན་ཚུལ་ཡིན། །བླ་མའི་བྱ་བ་རྣམ་པ་མང་པོ་ཡིས། །འགྲོ་འོང་དགོས་ལ་
སྐྱོ་སུན་མི་བྱེད་པ། །གྲུ་གཟིངས་ལྟ་བུའི་སེམས་ཀྱིས་བསྟེན་ཚུལ་ཡིན། ཞེས་གསུངས།
སློབ་མས་རང་གི་བླ་མ་ལ་བལྟ་ཚུལ་ཇི་འདྲ་ཞིག་དགོས་ཤེ་ན། བླ་མའི་གསང་གསུམ་གྱི་ཡོན་
ཏན་ཕྱོགས་ནས་ཇི་ཙམ་བལྟ་ཤུགས་ཆེ་བ་དེ་ཙམ་གྱིས་རང་རྒྱུད་ལ་དད་པ་འཕེལ་བའི་གཞིར་འགྱུར་བ་ཆོས་ཉིད་ཡིན་ཡང་། ཇི་ལྟར་བལྟ་ཚུལ་སྐོར་ལ་རང་རང་གི་བློ་ནུས་དང་བསྟུན་པའི་ཁྱད་པར་སྣ་ཚོགས་འབྱུང་བ་མ་གཏོགས། ཐེག་པ་གོང་འོག་གི་སྐབས་ཐམས་ཅད་ལ་མཚུངས་པར་མ་

བཤེས་གཉེན་བསྟེན་ཚུལ

99

གསུངས་ཏེ། ལམ་རིམ་ཀུན་གྱི་ཕྱི་མོ་མཉམ་མེད་ཇོ་བོ་རྗེའི་(༩༨༡་་་༡༠༥༤)བྱང་ཆུབ་ལམ་སྒྲོན་
དང་། དེའི་རང་འགྲེལ་དུ་གྲགས་པར་སྔོན་འགྲོའི་ལམ་གྱི་རིམ་པར་ལམ་རིམ་གྱི་གཞུང་གཞན་

ལྟར་ཐོག་མར་བློ་སྦྱོང་བའི་སྐབས་ནས་བླ་མ་སངས་རྒྱས་སུ་བལྟ་དགོས་ཚུལ་ཚིག་ཟིན་ལ་མི་གསལ་ཞིང་། འདི་ནི་སྔགས་ཉམས་སུ་ལེན་མཁན་གྱི་དབང་དུ་བྱས་པར་གསུངས།

དགེ་བཤེས་པོ་ཏོ་བའི་གསུང་བཀའ་གདམས་གཅེས་བཏུས་ (ཤོག་གྲངས་༡༡༢ན༢) སུ་དྲངས་པ་ལས། “སངས་རྒྱས་ཀྱི་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན། འཕགས་པའི་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན། སོ་སྐྱེའི་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་གསུམ་ལས། ཐ་མ་འདི་ཁོ་ན་དྲིན་ཆེ་“གསུངས་པ་མདོའི་དབང་དུ་མཛད་པ་ལྟར།
མཉམ་མེད་སྒམ་པོ་པ་དྭགས་པོ་ལྷ་རྗེ་བསོད་ནམས་རིན་ཆེན་ (༡༠༧༩ ་་་ ༡༡༥༣) གྱི་དམ་

ཆོས་ཡིད་བཞིན་ནོར་བུ་ཐར་པ་རིན་པོ་ཆེའི་རྒྱན་ལས་ཀྱང་། “དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་གྱི་དབྱེ་བ་
ནི་བཞི་སྟེ། དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་སོ་སོའི་སྐྱེ་བོ་དང་། དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ས་ཆེན་པོ་ལ་གནས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དང་། དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་སངས་རྒྱས་སྤྲུལ་པའི་སྐུ་དང་། དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་པའི་སྐུའོ། དེ་དག་ཀྱང་རང་གི་གནས་སྐབས་དང་སྦྱར་ཏེ། རང་ལས་དང་པོ་བའི་དུས་སུ་སངས་རྒྱས་དང་། ས་ཆེན་པོ་ལ་གནས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ལ་བརྟེན་པའི་ནུས་པ་མེད་པས། དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་ལ་བརྟེན་པའོ།
རང་ལས་ཀྱི་སྒྲིབ་པ་ཕལ་ཆེར་དག་ཙ་ན། དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ས་ཆེན་པོ་ལ་གནས་པའི་བྱང་
ཆུབ་སེམས་དཔའ་ལ་བརྟེན་ནུས་པའོ། རང་ཚོགས་ལམ་ཆེན་པོ་ཡན་ཆད་ལ་གནས་ཙ་ན། དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་སངས་རྒྱས་སྤྲུལ་པའི་སྐུ་ལ་བརྟེན་པར་ནུས་པའོ། རང་ས་ཆེན་པོ་ལ་གནས་ཙ་ན། དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་པའི་སྐུ་ལ་བརྟེན་པར་ནུས་པའོ། དེ་ལྟར་བཞི་ལས་རང་ལ་དྲིན་གང་ཆེ་ན། བདག་ཅག་དང་པོ་ལས་དང་ཉོན་མོངས་པའི་མུན་ཁང་ན་འདུག་པའི་ཚེ། དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་གོང་མ་རྣམས་བསྟེན་པ་བས། ཞལ་མཐོང་བ་ཙམ་ཡང་མེད་པ་ལས། དགེ་

འབྱོར་ཁེ་ལམ་རིམ།

100

བའི་བཤེས་གཉེན་སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་དང་མཇལ་བས། དེའི་གསུང་གི་སྒྲོན་མེས་ལམ་སྣང་བར་བྱས་ནས་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་གོང་མ་རྣམས་དང་མཇལ་བར་འགྱུར་ཏེ། དེ་ན་ནངས་ཀྱི་དྲིན་ཆེ་བ་ནི། དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་ཡིན་ནོ།” ཞེས་གསལ་བར་གསུངས་ལ།
གཞན་ཡང་ཕར་ཕྱིན་གྱི་སྐབས་སུ་ཐེག་ཆེན་གྱི་གདམས་ངག་སྟོན་པའི་བླ་མ་ལམ་མ་ཞུགས་
ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སའི་བར་དུ་ཡོད་པར་གསུངས་ཏེ། འབྲས་སྤུངས་ཏྲེ་ཧོར་སྐྱོར་དཔོན་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ཆེན་པོ་བློ་བཟང་དར་རྒྱས་(༡༨༩༩ ་་་ ༡༩༦༧)རིན་པོ་ཆེའི་རྣམ་ཐར་ཤོག་གྲངས་ ༡༣༣ ལས། ལམ་རིམ་སྐབས་བླ་མ་རྣམས་ཐ་མལ་པའི་རྣམ་པ་བསྟན་པ་ཙམ་ལས་དོན་དུ་སངས་རྒྱས་ཡིན་པས་ཁྱབ་གསུངས་པ་འདྲ་བ་ཞིག་ཐོས་མྱོང་བས་དེ་བཞིན་ཡིན་ནམ་ཞེས་དྲི་བ་ཞུས་པས། མ་ཁྱབ་སྟེ། ཕར་ཕྱིན་གྱི་སྐབས་སུ་ཐེག་ཆེན་གྱི་གདམས་ངག་སྟོན་པའི་བླ་མ་ལམ་མ་ཞུགས་ནས་
སངས་རྒྱས་ཀྱི་སའི་བར་དུ་ཡོད་གསུངས་ཚུལ་འབྲས་སྤུངས་ཏྲེ་ཧོར་དགེ་བཤེས་དཔལ་ལྡན་
གྲགས་པའི་དྲི་བའི་ལན་དུ་གནང་། འདི་རྣམས་མདོའི་ལུགས་ལྟར་གདུལ་བྱ་མཆོག་དམན་གྱི་རིམ་

པ་སོ་སོར་ཤིན་ཏུ་འཚམས་པའི་བལྟ་ཚུལ་གཞུང་གི་དགོངས་པ་ཇི་བཞིན་གསལ་བར་མཛད། སོ་སོར་ཐར་པའི་སྐབས་སུ་བླ་མ་ལ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་འདུ་ཤེས་བསྐྱེད་དགོས་པ་དང་། བྱང་
སེམས་སྐབས་བླ་མ་སངས་རྒྱས་དང་འདྲ་བར་བལྟ་བ་དང་། སྔགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་སངས་རྒྱས་
དངོས་སུ་བལྟ་དགོས་པར་གསུངས་ཚུལ་འབྱུང་བ་རྣམས་ཀྱང་གོང་གི་ཐར་རྒྱན་གྱི་ལུང་དེའི་དགོངས་པར་སོང་བས། སོ་སྐྱེ་ཕལ་པ་བླ་མ་ཐ་མལ་པ་ལས་ལྷག་པ་ཞིག་བསྟེན་པའི་ནུས་པ་མེད་པ་རྣམས་ལ་ད་དུང་སངས་རྒྱས་དངོས་ཀྱི་འདུ་ཤེས་བསྐྱེད་དགོས་པར་ནན་གྱིས་བསྐུལ་བའི་དག་
སྣང་འབྱམས་ཀླས་པའི་ཕྱོགས་ལ་ཞེན་ན་ལམ་གོལ་སར་འཁྲིད་པར་འགྱུར་བས། སྐབས་དང་

འཚམས་པའི་བླ་མར་བལྟ་ཚུལ་ཐ་དད་འབྱུང་བའི་གསུང་གི་རྗེས་སུ་སློབ་པར་འོས་པ་ཡིན།
སྔགས་ལུགས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ན་ནི། འཇམ་མགོན་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོས་(༡༣༥༧་་་༡༤༡༩)
ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། དེ་ཡང་བླ་མ་ལ་སློབ་མས་ཇི་ལྟར་བལྟ་བ་ནི། ལག་ན་རྡོ་རྗེ་དབང་བསྐུར་

བཤེས་གཉེན་བསྟེན་ཚུལ

101

བའི་རྒྱུད་ལས། གསང་བའི་བདག་པོ་སློབ་དཔོན་ལ་སློབ་མས་ཇི་ལྟར་བལྟ་བར་བྱ་ཞེ་ན། སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ལ་ཇི་ལྟ་བ་དེ་བཞིན་དུའོ། ཞེས་གསུངས་ཏེ་རྒྱུད་དང་། བླ་མ་ལྔ་བཅུ་པའི་
ལུང་བཅས་སྔགས་ཀྱི་གཞུང་ཁུངས་སུ་དྲངས་པར་མཛད་མཐར། ཡང་དེ་ཉིད་ལས། ཐེག་པ་ཆེན་
པོའི་མདོ་སྡེ་རྣམས་སུའང་སྟོན་པའི་འདུ་ཤེས་བསྐྱེད་དགོས་པར་གསུངས་ཤིང་། འདུལ་བ་ནས་ཀྱང་དེ་ལྟར་གསུངས་པ་ཡོད་དོ། ཞེས་ཀྱང་གསུངས་པ་རྣམས་ནི་ལམ་གྱི་རིམ་པའི་སྒོ་ནས་གདུལ་བྱ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་གསང་སྔགས་ཀྱི་སྣོད་དུ་རུང་བ་རྣམས་སྔགས་བླ་མེད་ཀྱི་ལམ་ལ་འཁྲིད་

པའི་དབང་དུ་མཛད་པའི་གསུང་ཚུལ་ཡིན་ལ། ཚོགས་ལམ་ཆེན་པོ་ཡན་ཆད་ལ་གནས་པ་རྣམས་ལའང་དགོངས་པ་གོང་དུ་དྲངས་པའི་ཐར་རྒྱན་གྱི་ལུང་གིས་དཔོག་པར་ནུས།
དེ་དང་མཚུངས་པར་པཎ་ཆེན་བློ་བཟང་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན་(༡༥༧༠་་་༡༦༦༢)གྱིས་མཛད་
པའི་ལམ་རིམ་བདེ་ལམ་དུའང་། སྔགས་ཀྱི་འགྲོས་ལྟར་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་འདི་རྣམས་སངས་
རྒྱས་དངོས་ཡིན་པ་དང་། ཐུབ་དབང་རྡོ་རྗེ་འཆང་དངོས་སུ་མཐོང་བར་གསོལ་འདེབས་བདུད་རྩི་འབེབས་སྦྱང་སོགས་སྔགས་ལུགས་ཀྱི་དམིགས་པར་སྦྱར་ནས་གསུངས་ཤིང་།
པཎ་ཆེན་བློ་བཟང་ཡེ་ཤེས་(༡༦༦༣་་་༡༧༣༧)ཀྱིས་མཛད་པའི་ལམ་རིམ་མྱུར་ལམ་དམར་
ཁྲིད་ནང་ཡང་། བླ་མ་སངས་རྒྱས་སུ་བལྟ་དགོས་པ་དང་། བལྟ་ནུས་པ། ཚུལ་ཇི་ལྟར་བལྟ་བའི་སྐོར་གསུམ་ས་བཅད་ལོགས་སུ་བཀྲལ་ཏེ། དེ་ལ་བླ་མ་སངས་རྒྱས་ཡིན་པ་རྡོ་རྗེ་འཆང་གིས་བཞེད་པ་སོགས་རྒྱུ་མཚན་མང་པོ་བཀོད་ཅིང་། ཤེས་བྱེད་ཀྱི་ཁུངས་སུ་རྒྱུད་སྡེའི་ལུང་དང་། །སློབ་
དཔོན་དང་ནི་རྡོ་རྗེ་འཛིན། །ཐ་དད་པར་ནི་མི་བརྟག་གོ ཞེས་དང་། །དཀྱིལ་འཁོར་མེ་ཏོག་བཅས་
ཐལ་མོས། ཞེས་སོགས་བླ་མ་ལྔ་བཅུ་པའི་ལུང་ལྟ་བུ་སྔགས་ཀྱི་གཞུང་འབའ་ཞིག་དྲངས་པར་
མཛད་པས། ཐུབ་དབང་རྡོ་རྗེ་འཆང་ཞེས་སོགས་གསང་སྔགས་ཀྱི་ཐ་སྙད་འདི་རྣམས་ལམ་ཐུན་
མོང་བ་རྐྱང་པའི་སྐབས་སུ་མ་གྲགས་ལ། བླ་མ་སངས་རྒྱས་སམ། བླ་མ་ཡི་དམ་རང་སེམས་དབྱེར་མེད་དུ་བལྟ་ཚུལ་སྔགས་ཀྱི་གཞུང་ལས་འབྱུང་བའི་དགོངས་པ་ཟླས་དྲངས་ཏེ་ལམ་ཐུན་

འབྱོར་ཁེ་ལམ་རིམ།

102

མོང་བའི་སྐབས་འདི་ནས་མདོ་སྔགས་ཟུང་འབྲེལ་དུ་ཉམས་སུ་ལེན་པར་ནུས་པའི་གང་ཟག་ཁྱད་པར་བ་རྣམས་ཀྱི་ཆེད་དུ་སྦྱར་བར་མཛད་པ་ཉིད་ལ་གོ་དགོས་ཏེ། གནའ་དུས་བོད་བརྒྱུད་ནང་
བསྟན་གྱི་རྗེས་སུ་ཞུགས་པ་གང་དག་ཤེས་ནས་དད་པ་ཐོབ་པ་ཞིག་ཡིན་མིན་ལ་མ་བལྟོས་པར།
སྔོན་གོམས་བག་ཆགས་དང་། ཕྱིའི་ཁོར་ཡུག་གི་ཆ་རྐྱེན་གཉིས་ཐད་ནས་ཆོས་ལ་དད་པ་བརྟན་
པོ་རང་ཆས་སུ་ཡོད་པ་ལྟ་བུ་འབའ་ཞིག་ཡིན་པས། གསང་སྔགས་དར་ཁྱབ་ཤིན་ཏུ་ཐལ་ཆེར་སྤྱོད་པའི་ཤུགས་ཀྱིས་རིམ་བཞིན་གདུལ་བྱ་སྣོད་དུ་རུང་མིན་ཆེས་ཆེར་བརྟག་པ་མེད་པར་མདོ་སྔགས་ཟུང་འབྲེལ་དུ་སློབ་རྐྱང་ཐུགས་ལ་བཞག་པའི་འཆད་ཚུལ་བྱུང་བས། ཕྱིས་ཀྱི་ལམ་རིམ་

འགྲེལ་མཛད་ཕལ་མོ་ཆེ་ནས་བླ་མ་སངས་རྒྱས་ཡིན་པའི་ཚུལ་འདི་ལམ་རིམ་སྤྱིའི་ཆ་ཤས་ལྟ་བུར་བདག་གིར་མཛད་ཚུལ་རྡོ་ལག་བརྒྱུད་དུ་རིམ་པར་སྤེལ་བས། ཐོག་མའི་རྨང་གཞིའི་ཉམས་ལེན་མདོ་ལུགས་རྐྱང་པའི་ལམ་ནས་འཁྲིད་སྲོལ་ཆེས་དཀོན་པར་གྱུར་པས། ལམ་རིམ་འཇམ་
དཔལ་ཞལ་ལུང་ནང་། ”གསང་སྔགས་ཀྱི་ཤན་ཤོར་བས་ལུགས་འདི་གའི་ཕྱག་ལེན་དང་ཅུང་ཟད་
མི་མཐུན་པར་གདའ།” ཞེས་ཟུར་ཟའི་གསུང་ཞིག་འབྱུང་བ་ལྟར། སྔོན་འགྲོའི་ལམ་གྱི་རིམ་པ་རྣམས་ལ་བློ་སྦྱོང་བའི་ཚུལ་རྣམས་གསང་སྔགས་ཉམས་ལེན་སྐབས་སུའང་འདོར་དུ་མི་རུང་བས་སྔགས་དང་ཐུན་མོང་བར་གྱུར་པས་ཐུན་མོང་ལམ་སྦྱངས་ཞེས་གྲགས་ཤིང་། ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་སོགས་ཕལ་ཆེ་བས་སྤྱོད་པ་སྤྱི་བསླབས་ཀྱི་མཇུག་ཏུ་རྡོ་རྗེ་ཐེག་པར་སློབ་ཚུལ་འཁྲིད་ལུགས་རང་

ལ་དགོངས་ནས། སྔོན་འགྲོར་བཤེས་གཉེན་བསྟེན་ཚུལ་ཡང་དེ་ལྟར་གསུངས།
ཐོག་མར་ལམ་གཙོ་གསུམ་གྱིས་རྒྱུད་ལེགས་པར་སྦྱངས་ཏེ། དེའི་རྗེས་སུ་གསང་སྔགས་ཀྱི་

ཚུལ་ལ་ཡིད་ཆེས་ངེས་པ་རྙེད་ནས་ཉམས་སུ་ལེན་མཁན་དཀོན་པ་དང་། ཡང་སྒོས་ཆོས་དང་རིག་གཞུང་གི་རྒྱབ་ལྗོངས་ཐ་དད་ཅན་གྱི་འཛམ་གླིང་མི་རིགས་དཀར་ནག་སེར་གསུམ་ཁོངས་ནས་
ནང་པའི་ཆོས་ལ་དོ་སྣང་རྒྱ་ཆེར་བྱེད་པོ་འབྱུང་བའི་སྐབས་འདིར་རྟེན་འབྱུང་དང་། ལྟོས་གྲུབ་ཀྱི་

རྒྱུ་མཚན་ལ་བརྟེན་ནས་བདེན་གཉིས་དང་། བདེན་བཞིའི་རྒྱུ་འབྲས་ཀྱི་རིམ་པ་རྣམས་ལས་

བཤེས་གཉེན་བསྟེན་ཚུལ

103

བརྩམས་ཏེ། སྐྱབས་སུ་འགྲོ་ཚུལ་སོགས་ལ་རིམ་གྱིས་འཁྲིད་ཚུལ་ཐེག་ཆེན་གདམས་ངག་བཅུའི་
གོ་རིམ་ལ་བརྟེན་ནས་ལམ་ཐུན་མོང་བའི་རྨང་གཞི་ཚུགས་ཐབས་དགོས་པ་མ་གཏོགས། གང་དག་ལམ་ཐུན་མོང་བ་ལ་བློ་ཁ་ཕྱོགས་མགོ་ཚུགས་མིན་ཞིག་དང་། མདོ་ལམ་རྐྱང་པར་མོས་ཤིང་། རེ་ཞིག་མདོ་ལམ་ཙམ་ཞིག་ཉམས་སུ་ལེན་ནུས་པ་རྣམས་ལ། ཁྱོད་ནས་བླ་མ་སངས་རྒྱས་དངོས་སུ་བལྟ་དགོས་ཚུལ་གདམས་ན། སྔགས་ལ་བཙན་ཐབས་སུ་བསྐུལ་བར་དོན་གྱིས་སོང་བ་མ་ཟད།
རེ་ཞིག་བློ་ལ་མ་ཤོང་བར་ཀླན་ཀ་འཕེལ་བྱེད་དུ་འགྱུར་བཞིན་པ་མཐོང་ཆོས་ཡིན་ལ། བླ་མ་སངས་རྒྱས་ཡིན་དགོས་པའི་རྒྱབ་ལྗོངས་བཤད་ན་མ་སྨིན་གསང་སྒྲོག་གི་ཉེས་པ་མི་འབྱུང་བའི་
ངེས་པ་ག་ལ་ཡོད། ལྷག་པར་བླ་མ་བསྟེན་ཚུལ་ལོག་ན་འགལ་ཚབས་ཅན་དུ་འགྱུར་ཏེ་དམྱལ་བར་ལྟུང་ཚུལ་འཇིགས་བསྐུལ་དུ་མངོན་པར་འགྱུར་བའི་སྲོལ་རྒྱུན་གྱི་འཆད་ཐབས་རིགས་ནི། ཕྱི་རོལ་

པ་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་ལུགས་གཞན་པ་འཇིག་རྟེན་བྱེད་པོ་འདོད་པ་རྣམས་ནས། དཀོན་མཆོག་གི་དགོངས་པ་དང་འགལ་ན་དམྱལ་བར་ལྟུང་བའི་འཆད་ཚུལ་དང་མཚུངས་པར་འགྱུར་སྲིད་པས།

དེས་ན་ནང་པའི་ཆོས་ནི་རིགས་པས་དཔྱད་བཟོད་ཡིན་པའི་གྲགས་པ་ཚིག་ཙམ་དུ་ལུས་ཏེ། རྒྱུ་མཚན་ལ་བརྟེན་མི་དགོས་པའི་ཆོས་ལུགས་རྣམས་ལ་ཞེན་པ་ལོག་པའི་སྐྱེ་བོ་ནང་ཆོས་ལ་བློ་མིག་ཕྱོགས་མ་ཐག་ནས་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་སེམས་བཞིན་ཚུལ་འདིར་ཡིད་ཆེས་འབྱུང་བའི་སྒོ་རྒྱ་འགེགས་བྱེད་ཕན་ལས་གནོད་གཞིར་འགྱུར་ཉེན་དང་། མ་རྟོགས་པ་དང་ལོག་པར་རྟོག་པའི་རྐྱེན་ལས་དེ་རྣམས་ཀྱི་མོས་ཁམས་དང་རེ་ཞིག་མི་འཚམས་པས་གཞན་དོན་མི་འགྲུབ་པར་བརྟེན།
ལམ་རིམ་མདོ་ལུགས་རྐྱང་པས་ཉམས་སུ་ལེན་ཚུལ་དང་། ལམ་རིམ་སྔགས་དང་སྦྲེལ་ནས་ཉམས་སུ་ལེན་ཚུལ་སོ་སོར་དབྱེ་ན་ལམ་ཐུན་མོང་བ་དང་། ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་སྤྱི་དང་བྱེ་བྲག་གང་ལ་
སློབ་པར་མོས་པ་རྣམས་ལའང་ཀླན་ཀ་མི་འབྱུང་བར་འཇུག་པ་བདེ་ཞིང་། དོན་དང་མཐུན་པ་ཡིན་ཚུལ་གསུངས་པ་རྒྱ་ཆེར་འབྱུང་།
བོད་གངས་ཅན་གྱི་ལྗོངས་སུ་རྣལ་འབྱོར་པ་རྗེ་བཙུན་མི་ལ་བཞད་པའི་རྡོ་རྗེ་དང་། འཇམ་

འབྱོར་ཁེ་ལམ་རིམ།

104

མགོན་བླ་མ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོ་ལྟ་བུ་མཁས་པ་དང་གྲུབ་པའི་སྐྱེས་བུ་དམ་པ་དེ་རྣམས་དང་། དེ་མིན་གྱི་བླ་མ་རྣམས་གཞོན་ནུའི་གནས་སྐབས་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྤྲུལ་པ་ཡིན་ཚུལ་བརྗོད་ན།
དམིགས་བསལ་ངོ་མཚར་ཆེ་རྒྱུ་གང་ཡང་མེད། དེ་ལས་ཐུན་མོང་གདུལ་བྱའི་སྣང་ངོར་མའི་མངལ་ནས་རང་རེ་ལྟ་བུ་མི་ཕལ་པར་འཁྲུངས་པ་མ་གཏོགས། སྐུ་ལ་འོད་འདོམ་གང་འཕྲོས་ནས་བྱུང་བ་ཞིག་མ་ཡིན། རིམ་བཞིན་སྟོན་པ་བཀའ་དྲིན་ཅན་གྱི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ནས་སློབ་གཉེར་ཐོས་བསམ་
སྒོམ་སྒྲུབ་དང་། ཚོགས་བསགས་སྒྲིབ་སྦྱོང་གི་དཀའ་སྤྱད་སྙིང་རུས་མཛད་ནས་མི་ཀུན་དང་
མཐུན་པའི་གནས་སྟངས་དེའི་ཐོག་ནས་རྟོགས་པ་ལྷ་དང་མཉམ་ནའང་། སྤྱོད་པ་མི་དང་མཐུན་དགོས་ཞེས་བཤད་སྲོལ་ཡོད་པ་བཞིན་དུ་གནང་བའི་གྲུབ་འབྲས་སུ་རྩོད་མེད་ཡོངས་གྲགས་ཀྱི་

ཐོག་ནས་མཁས་བཙུན་བཟང་པོའི་ཡོན་ཏན་ལྡན་པ་མཇལ་རྒྱུ་ཡོད་པའི་སྐྱེས་བུ་དམ་པ་བསམ་གྱི་

མི་ཁྱབ་པ། རང་གཞན་གྱི་དོན་གཉིས་མཐར་ཕྱིན་པ་ཞིག་འབྱུང་བ་འདི་རྣམས་སྤོབས་པ་སྐྱེ་འོས་
པ་རེད། རང་རེས་དེ་རྣམས་ལ་ཁ་མིག་ཡར་བལྟ་བྱས་ནས་དེ་ལྟར་སྒྲུབ་མི་ཐུབ་པ་ཅི་ཡོད་སྙམ་པའི་ཐོག་ནས་འབད་བརྩོན་བསྐྱེད་དགོས།
ལམ་རིམ་འཆད་ཚུལ་ཕལ་ཆེ་བ་ལ། ལམ་ཐུན་མོང་བ་རྐྱང་པའི་སྐབས་སུ་གལ་ཏེ་
བཤེས་གཉེན་བསྟེན་ཚུལ་འདི་ལ་མདོ་སྔགས་སོ་སོའི་རྒྱབ་ལྗོངས་ཐ་དད་པའི་རྩ་བའི་དགོངས་པ་མི་འདྲ་བ་འབྱུང་བ་བཞིན་དུ་མི་བཀྲལ་བར། གང་དག་བཤེས་གཉེན་དུ་བསྟེན་ཟིན་མ་ཐག་ནས་དེ་ལ་སངས་རྒྱས་སུ་བལྟ་དགོས་ཚུལ་གསུངས་པ་དང་། ཞུ་དག་གཏོང་མི་རུང་བ་ལྟ་བུ་ཡོངས་ཁྱབ་ཐུན་མོང་དུ་གྲགས་པ་ལྟར་གྱུར་པ་རྣམས། ཕལ་མོ་ཆེའི་བློ་ལ་འཆུན་དཀའ་བས། དེང་དུས་དག་པའི་སྣང་བ་འབའ་ཞིག་གི་ཐོག་ནས་བལྟ་མི་ནུས་པ་ཡིན། མདོའི་དགོངས་པར་བླ་མ་སངས་རྒྱས་དངོས་ཡིན་ན། གོང་དུ་དྲངས་པའི་བླ་མའི་མཚན་ཉིད་དུ། མདོ་སྡེ་རྒྱན་ནས་གསུངས་པའི་དུལ་བ་དང་། ཞི་བ་ལ་སོགས་པའི་ཡོན་ཏན་བཅུ་དང་། གཞུང་གཞན་དང་གཞན་དུ་བླ་མའི་འོས་ཆོས་སྙིང་རྗེ་ཡོད་པ། ཚུལ་ཁྲིམས་ལ་གནས་པ། གཞན་དོན་ལ་སྦྱོར་བ། བཟོད་

བཤེས་གཉེན་བསྟེན་ཚུལ

105

པ། མི་སྐྱོ་བ་སོགས་དགོས་པ་དང་། མ་མཐའང་བླ་མ་དེ་མི་བཟང་ངན་གང་འདྲ་ཞིག་ཡིན་མིན་དེའི་སྤྱོད་པ་དང་། གཤིས་ཀ ཤེས་བྱའི་གནས་ཚད། འདོད་རྔམ་ཆེ་ཆུང་། ལུས་ངག་གི་རྣམ་འགྱུར་ལ་སོགས་པའི་ཐོག་ནས་བརྟག་པར་འོས་ཚུལ་གསུངས་པ་རྣམས་དང་མི་མཐུན་པར་འགལ་བར་མཐོང་སྟེ། དེ་ནི་སངས་རྒྱས་ལྟ་ཞོག བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཞིག་ཡིན་ནའང་ཡོན་ཏན་དེ་དང་ལྡན་པ་ཞིག་དགོས་ཚུལ་ཕྱོགས་ཙམ་ཡང་སྨོས་མི་དགོས་པར་ཡོད་རྐྱང་བྱ་འོས་ལ། ཡོན་ཏན་དེ་རིགས་དགོས་ཚུལ་ཆེད་དུ་གཉེར་ནས་གདམས་པ་ནི། བླ་མ་སོ་སྐྱེ་ཐ་མལ་པ་གཞིར་བཞག་ཐོག་ནས་གསུངས་པ་མངོན་གསལ་དུ་གྲུབ་པས། དེས་ན་ཕྱོགས་གཅིག་ནས་བླ་མར་གོང་གི་ཁྱད་ཆོས་དེ་རིགས་ཚང་དགོས་པ་དང་། ཕྱོགས་གཞན་ནས་བླ་མ་སངས་རྒྱས་ཡིན་ཚུལ་གསུངས་པ་དེ་གཉིས་གཞི་གཅིག་ལ་འགལ་འདུར་མཐོང་མི་སྲིད་པ་མིན།
དཔེར་ན། བླ་མ་ཆེ་གེ་མོར་དེའི་སློབ་མར་གྱུར་པའི་གང་ཟག་དེའི་ངོར་བླ་མ་དེ་སངས་རྒྱས་ཡིན་ན། དེ་གཉིས་བླ་སློབ་ཀྱི་འབྲེལ་བ་མ་བྱུང་བའི་སྔ་རོལ་དེ་མ་ཐག་དེར་བླ་མ་དེ་ཉིད་ཐ་མལ་པ་
ཡིན་རུང་། ཆོས་ཉན་པའི་སྐད་ཅིག་གཉིས་པ་ནས་གློ་བུར་དུ་སངས་རྒྱས་སུ་གྱུར་པར་འདོད་དགོས་པ་དང་། དེ་བཞིན་བླ་མ་དེ་ལ་ཆོས་འབྲེལ་མེད་པའི་གྲོགས་པོ་རྣམས་ལ་ཁོང་ནི་གཉེན་ཙམ་ཡིན་ལ། ཁོང་དང་མི་མཐུན་པ་རྣམས་ནས་དགྲར་འཛིན་སྲིད་པས། གང་ཟག་གཅིག་གི་ངོར་བླ་མ་དེ་དགྲ་གཉེན་གཉིས་ཀ་དང་། སེམས་ཅན་དང་སངས་རྒྱས་གཉིས་ཀའི་གཞི་མཐུན་མིན་ནའང་། སྤྱིར་གཞི་མཐུན་ཡོད་ཚུལ་ཁས་ལེན་དགོས་པར་མི་འགྱུར་རམ།
ཆོས་ཚིགས་བཅད་གཅིག་ཚུན་ཆད་ཐོས་ན་བླ་མར་འཛིན་དགོས་པ་དང་། དེ་འདྲའི་བླ་མ་
ཐམས་ཅད་སངས་རྒྱས་བྱང་སེམས་སོགས་ཀྱི་སྤྲུལ་པ་ཡིན་ཡང་། “བླ་མ་ཐ་མལ་པའི་རྣམ་པ་
བསྟན་པ་”ཞེས་པའི་ཚིག་འདི་ཀས་གལ་ཏེ་བདུད་སྡིག་ཏོ་ཅན་གྱིས་བླ་མར་སྤྲུལ་ནས་རང་ལ་
ཆོས་བསྟན་ནའང་། དེ་ལ་རང་ངོས་ནས་སངས་རྒྱས་སོགས་ཀྱིས་རྣམ་རོལ་དུ་བལྟ་དགོས་པར་ཆ་
ཞིང་། །དངོས་ལ་མ་ཡིན་རང་ལ་རག་ལས། ཞེས་པའི་ལུང་ཡང་འཐད་པའི་ཕྱིར།

འབྱོར་ཁེ་ལམ་རིམ།

106

དེ་བཞིན་ཀློག་སློབ་པའི་གྲོང་པའི་ཕ་མ་རྒན་རྒོན་དང་། དགོན་སྡེ་ཁག་གི་གཞུང་ཆེན་
སློབ་གཉེར་འཛིན་གྲྭ་འོག་མར་སོན་པའི་རིགས་པ་སྨྲ་བ་གསར་བུ་རྣམ་དཔྱོད་ཅན་ནས་འཛིན་གྲྭ་གསར་པའི་གྲྭ་བཙུན་རྣམས་ལ་དཔེ་ཁྲིད་ཀྱི་དགེ་རྒན་བྱེད་ཐུབ་པ་འབྱུང་བ་རྣམས་ལ། རང་རང་གི་
དགེ་ཕྲུག་གི་ངོས་ནས་སངས་རྒྱས་སུ་གལ་ཏེ་བལྟ་དགོས་ནའང་། དགེ་རྒན་ཆོས་སྨྲ་བ་པོ་དེ་རྣམས་སོ་སོའི་རང་ངོས་ནས། རང་ཉིད་སངས་རྒྱས་ཡིན་སྙམ་པའི་མངོན་པའི་ང་རྒྱལ་སྤུ་ཙམ་སྐྱེ་བའི་སྤོབས་པ་མེད་ཁར། ད་དུང་ཉོན་མོངས་པའི་ཁ་མ་བྲི་ཞིང་། ཡོན་ཏན་གྱི་རྩལ་མ་རྫོགས་པར་
ཡིད་ཆེས་ནུས་པ་མ་ཟད། གཞུང་ལུགས་ཐོས་རྒྱ་ཆེན་པོས་མཁས་པའི་ཡང་རྩེར་སོན་ཡང་། ང་རྒྱལ་ཕྲག་དོག་ཆགས་སྡང་ཆེ་བ་དེ་འདྲ་ཆོས་ཁྲིར་འགྱིང་བའི་བླ་སྤྲུལ་དང་། དགེ་བཤེས་གྲགས་
ཅན་གྲས་ལའང་འོང་བས། དེ་ཐམས་ཅད་ལ་ཚུལ་བསྟན་དང་། རྣམ་པ་བསྟན་པ། གསང་བ་བསམ་
གྱིས་མི་ཁྱབ་པའི་མཛད་པ་ཡིན་ཚུལ་སོགས་ལ་བློ་བཅོལ་སྟངས་མཚམས་ཚིགས་མེད་པ་ཞིག་བྱས་ན་ཁེ་ཉེན་ཇི་འོང་འདས་པའི་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་བྱུང་རབས་དུ་མའི་མྱོང་བའི་ནང་ནས་ཤེས་གསལ་ཡིན།
གཉིས་པ་སྐྱོང་ཚུལ་མདོར་བསྡུས་ཏེ་བསྟན་པ་ལ་གཉིས། ཐུན་གྱི་ངོ་བོ་ལ་ཇི་ལྟར་བྱ་བ་དང༌།
ཐུན་མཚམས་སུ་ཇི་ལྟར་བྱ་བའི་ཚུལ་ལོ།
ཐུན་གྱི་ངོ་བོ་ལ་སྦྱོར་དངོས་མཇུག་གསུམ་ལས། དང་པོ་ལ་སྦྱོར་བའི་ཆོས་དྲུག་ནི། གནས་ཁང་
བྱི་དོར་བྱས་ལ་སྐུ་གསུང་ཐུགས་ཀྱི་རྟེན་དགྲམ་པ། གཉིས་པ་མཆོད་པ་གཡོ་མེད་པར་བཙལ་ལ་
བཀོད་པས་མཛེས་པར་བཤམས་པ། གསུམ་པ་ལུས་འདུག་ལུགས་བརྒྱད་དམ་སྤྱོད་ལམ་གང་བདེར་གནས་ནས་རང་རྒྱུད་ལེགས་པར་བརྟགས་ཏེ་དགེ་སེམས་ཁྱད་པར་ཅན་གྱི་ངང་ནས་སྐྱབས་

འགྲོ་སེམས་བསྐྱེད་ཚད་མེད་བཞི་བསྒོམ་པ་རྒྱུད་དང་འདྲེས་ངེས་སུ་བྱ་བ། བཞི་པ་ཚོགས་ཞིང་གསལ་འདེབས་པ། ལྔ་པ་བསགས་སྦྱང་གི་གནད་བསྡུས་པ་ཡན་ལག་བདུན་པ་མཎྜལ་དང་བཅས་པ་འབུལ་བ། དྲུག་པ་གསོལ་བ་འདེབས་པ་མན་ངག་བཞིན་རྒྱུད་དང་འདྲེས་ངེས་སུ་བྱ་བའ། ོ

བཤེས་གཉེན་བསྟེན་ཚུལ

107

སྐུ་གསུང་ཐུགས་ཀུྱི་རྟེན་འགྲེམས་ཚུལ་ཐད། རང་ལ་སྐུ་གསུང་ཐུགས་ཀྱི་རྟེན་འདྲ་ཡོད་ན་ཕུན་
སུམ་ཚོགས་པའི་ཡན་ལག་ཡིན་ནའང་། ཆོས་ཤིག་བྱེད་པ་ལ་སྐུ་གསུང་ཐུགས་རྟེན་ངེས་པར་དུ་ཡོད་དགོས་པ་ཞིག་མིན། དཔེར་ན། བོད་ཀྱི་ཆོས་པ་སྤྱི་ཡི་ནང་ནས་རྗེ་བཙུན་མི་ལ་རས་པ་དེ་
ཆོས་པ་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པ་རྩོད་མེད་ཡོངས་གྲགས་ཤིག་བྱུང་བ་ཁོང་བྲག་ཕུག་ནང་ལ་བཞུགས་སྐབས་སྐུ་གསུང་ཐུགས་རྟེན་སོགས་གང་ཡང་མེད་པས། མཚན་མོ་ཞིག་ཏུ་ཁོང་སར་རྐུན་མ་འོངས་ཏེ་ནོམ་ཉུག་བྱེད་སྐབས། རྗེ་བཙུན་མི་ལ་བཞད་མོ་བཞད་ནས། ངས་ཉི་མའི་གུང་ལ་གང་ཡང་རྙེད་རྒྱུ་མེད་པའི་བྲག་ཕུག་སྟོང་པ་འདིའི་ནང་ལ། ཁྱོད་ཀྱིས་མཚན་མོ་བཙལ་ནས་རྙེད་རྒྱུ་ཅི་ལ་ཡོད་ཅེས་གསུངས་པའི་ལོ་རྒྱུས་ལྟར་རེད། གལ་ཏེ་རྟེན་གསུམ་བསྒྲིག་རྒྱུ་ཡོད་ན་སྐུ་རྒྱུ་བཟང་
ངན་དང་རྙིང་ལོད་སོགས་ཀྱི་ཐོག་ནས་བསྒྲིག་ན་ནོར་འཁྲུལ་ཡིན་པས། སྟོན་པ་བཅོམ་ལྡན་འདས་
བསྟན་པའི་བདག་པོ་ཡིན་པའི་ཆ་ནས་འཇིམ་པས་བཞེངས་པའི་སྐུ་བརྙན་ཞིག་ཡིན་ནའང་དེ་གཙོ་བོར་འཇོག་དགོས། དེ་མིན་ཆོས་བརྒྱུད་སོ་སོའི་སྲོལ་འབྱེད་རྣམས་ཀྱི་སྐུ་བརྙན་ཆེན་པོ་རེ་རྟེན་
གཙོར་བཞུགས་སུ་གསོལ་ནས། གཡས་གཡོན་ལྟ་བུར་སྟོན་པ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་སྐུ་ཆུང་བ་
རེ་བཞུགས་པ་ནི། བསྟན་པའི་གནད་ལ་རྨོངས་ཤིང་། ཕྱོགས་ཞེན་དབང་གིས་གལ་ཆེ་ཆུང་ལེགས་པར་འབྱེད་མ་ནུས་པ་ཡིན། གསུང་རྟེན་ལ་ཤེས་རབ་སྙིང་པོ་དང་། བརྒྱད་སྟོང་པ། ལམ་
རིམ་ཆེ་ཆུང་། དེ་མིན་རང་ཉིད་ནས་ཐོས་བསམ་སྒོམ་གསུམ་བྱ་རྒྱུའི་ཕྱག་དཔེའི་རིགས་དང་། ཐུགས་རྟེན་ལ་མཆོད་རྟེན་ལྟ་བུའི་རྟེན་རྣམས་བཀྲམ།
དེ་ཡང་ལྷ་ཁང་དང་། གཙུག་ལག་ཁང་ལྟ་བུ་སྐྱེ་བོ་ཅི་རིགས་པས་མཆོད་མཇལ་དང་། དེང་སང་བལྟ་སྐོར་བྱ་ཡུལ་གྱུར་པ་རྣམས་སུ། སྔགས་ཀྱི་ཡི་དམ་ཆོས་སྲུང་གི་རིགས་རྣམས་ཡོངས་
ཁྱབ་མཆོད་པའི་རྟེན་དུ་སྒྲིག་གཤོམ་བྱེད་པ་འདི་ནི་དགག་བྱ་ཆེ་སྟེ། བོད་མི་ཞིག་ཡིན་ནའང་།
ནང་པའི་ཆོས་དང་། ལྷག་པར་གསང་སྔགས་ཀྱི་ཆོས་ཚུལ་ཟབ་རྒྱས་ཀྱི་གནད་དང་། མཚོན་དོན་
གྱི་རྣམ་གཞག་མང་པོ་ཞིག་གིས་བསྟན་བྱའི་རིམ་པ་ཇི་སྙེད་ཅིག་ཡོད་པ་དེ་རྣམས་བལྟས་པ་ཙམ་

འབྱོར་ཁེ་ལམ་རིམ།

108

གྱིས་ཤེས་པར་དཀའ་བས། གོ་བ་ལོག་སྒྲུབ་དང་། རྣམ་རྟོག་ཅི་ཡང་སྤེལ་བཞིན་སྣང་བས། གསང་
སྔགས་ཀྱི་རྟེན་ཟེར་བ་ནི་གསང་ཞིང་སྦས་དགོས་པ་ཡིན་པས། སྐུ་བརྙན་དང་། ལྡེབས་རིས་དེའི་
རིགས་གསང་སྔགས་ཉམས་སུ་ལེན་མཁན་ཁོ་ན་མ་གཏོགས་གཞན་འགྲོ་ས་མེད་པའི་དམིགས་བསལ་ལྷ་ཁང་ཞིག་ནང་བཞུགས་སུ་གསོལ་དགོས་པ་གལ་ཆེ།
བཀའ་གདམས་གོང་མ་འགའ་རེ་སྐུ་གཤེགས་རྗེས་རྟེན་ཆས་ཁྲོད་དུ་རྡོར་དྲིལ་ཐོན་པ་ལ་བརྟེན་ནས་གསང་སྔགས་ཉམས་བཞེས་མཛད་ཚོད་དཔོག་པ་ཙམ་ལས། སྐུ་འཚོ་བཞུགས་རིང་དེར་སྔགས་ཀྱི་ཉམས་བཞེས་གནང་བ་སྐུའི་གམ་དུ་འཁོད་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་མ་ཤེས་པའི་ལོ་
རྒྱུས་ཡོད་པ་དེ། སྔགས་ཀྱི་ཉམས་བཞེས་གསང་ཞིང་སྦས་པའི་སྒོ་ནས་གནང་བ་རེད།
འདུག་སྟངས་ལ། རྐང་པ་རྡོ་རྗེ་སྐྱིལ་ཀྲུང་ངམ། རང་རེའི་རྒྱུན་གྱི་འདུག་སྟངས་དེ་ཀ་རང་བྱས་ཀྱང་ཆོག སྐྱིལ་ཀྲུང་བྱས་ནས་སྡོད་པ་དེས་ལུས་ཀྱི་རྩ་རླུང་གི་གནས་སྟངས་དང་། ཁམས་ཀྱི་ནུས་པ་ཞིག་གི་ཐོག་ནས་འདུ་འཕྲོད་ལེགས་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་ལུས་སེམས་ལ་འགྱུར་བ་ཐེབས་པ་དེ་འདྲ་ཡོད་པར་སྣང་མོད། གཞོན་ནུའི་དུས་ནས་སྐྱིལ་ཀྲུང་བྱ་བ་མ་གོམས་ན་ནི་གནས་ཚུལ་ཐ་དད་ཡིན།
སྐྱབས་འགྲོ་སེམས་བསྐྱེད་བྱ་བ་འདི་ལ་དགེ་སེམས་ཁྱད་པར་ཅན་ཞེས་གསུངས་པའི་སྐྱབས་སེམས་གཉིས་ནི། ཆོས་ཉམས་ལེན་གྱི་སྙིང་པོ་བསྡུ་ན་དེ་གཉིས་སུ་འདུ་སྟེ། སྡིག་པ་མི་དགེ་བའི་བྱ་
བ་རྣམས་ཀྱང་སེམས་ཅན་དང་དཀོན་མཆོག་གང་རུང་ལ་མ་བརྟེན་པ་ཞིག་མེད་པ་ལྟར། རང་ཉིད་ཚོགས་གཉིས་བསགས་ཏེ། སྒྲིབ་གཉིས་སྦྱངས་ནས་འཚང་རྒྱ་བར་འགྱུར་བ་དེ་ཡང་སེམས་ཅན་དང་། དཀོན་མཆོག་གཉིས་ཀ་ལ་བརྟེན་པའི་འབྲས་བུ་ཡིན་པ་ནི། རྒྱལ་སྲས་ཆེན་པོ་ཞི་བ་ལྷའི་སྤྱོད་འཇུག་ལས། །སེམས་ཅན་རྣམས་དང་རྒྱལ་བ་ལས། །སངས་རྒྱས་ཆོས་འགྲུབ་འདྲ་བ་ལ། །རྒྱལ་ལ་གུས་བྱེད་དེ་བཞིན་དུ། །སེམས་ཅན་ལ་མིན་ཅི་ཡི་ཚུལ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཡིན་པས། སྐབས་འདིར་མཆོག་གསུམ་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱབས་སུ་འགྲོ་བ་དང་། སེམས་ཅན་ལ་བརྟེན་ནས་སེམས་བསྐྱེད་པ་དང་། ཚད་མེད་བཞི་བསྒོམ་པ་གལ་ཆེ། དེ་ལའང་ཀུན་སློང་རྣམ་པར་དག་པས་རྩིས་ཟིན་

བཤེས་གཉེན་བསྟེན་ཚུལ

109

ཞིག་དགོས་པས། ད་རེས་རང་རེ་མི་ལུས་ཐོབ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་དང་མཇལ་ནས་འདུན་མ་

གཏན་ཉེས་དང་གཏན་ལེགས་གང་དུ་འགྲོ་མིན་རང་ལག་ཏུ་ཡོད་པའི་སྐབས་འདིར། ནུས་པ་གང་ཡོད་ཀྱིས་གཞན་ཕན་འབའ་ཞིག་ལ་གཞོལ་ཏེ་མི་ཚེ་དོན་དང་ལྡན་པ་ཞིག་དང་། རང་རེའི་མཐར་ཐུག་གི་དམིགས་ཡུལ་ནི། སངས་རྒྱས་ཀྱི་གོ་འཕང་མིན་པར། གཞན་དོན་མཐར་ཕྱིན་པ་འགྲུབ་པའི་
ཆེད་དུ་ཡིན་པས། དེའི་ཕྱིར་ནུས་པ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཐོབ་པར་ཅིས་ཀྱང་བྱ་སྙམ་
པ་དང་བཅས་ཏེ། རང་གི་མཐའ་བསྐོར་ལ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་སྨྲ་ཤེས་དོན་གོ་བ་མི་ཡི་རྣམ་པ་ཅན་དང༌། དེ་ཡང་རིགས་དྲུག་རང་རང་གི་སྡུག་བསྔལ་མྱོང་བཞིན་པ་མོས་ཤིང་། དེ་ཡང་ད་དུང་ཅུང་ཞིབ་པར་བསམ་ན་རང་གི་མདུན་དུ་དགྲ་འདྲེ་བྱུར་གསུམ་དང་། གཡས་སུ་རང་གི་ཕས་མཚོན་པའི་ཕོའི་རིགས་སུ་གྱུར་པའི་སེམས་ཅན། གཡོན་དུ་རང་གི་མ་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་མོ་བརྒྱུད་ཀྱི་སེམས་

ཅན། རྒྱབ་ཏུ་ཚེ་འདིའི་ལྟོས་བཅས་སུ་གྱུར་པའི་གྲོགས་དང་། ཁམས་གསུམ་གྱི་སེམས་ཅན་ཐམས་
ཅད་ཀྱིས་ཕྱོགས་ཀུན་ཏུ་གང་བར་འཁོད་པར་མོས་ཚུལ་གསུངས་སྲོལ་ཡོད། དེ་ཡང་མདུན་དུ་དགྲ་འདྲེ་བྱུར་གསུམ་དམིགས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནི། རང་ལ་མི་དགའ་བ་དེ་ལ་ཡལ་བར་འདོར་བའི་བློ་རང་
ཤུགས་ཀྱིས་འབྱུང་བས། ཡལ་བར་དོར་རྒྱུ་དང་། མི་དགའ་བ་བྱ་ཡུལ་རྣམས་ཆེད་དུ་དམིགས་ནས་
གསལ་བཏབ་སྟེ། དེ་རྣམས་ལ་ལྷག་པར་དུ་ཕན་སེམས་ཀྱིས་བྱམས་པ་དང༌། སྙིང་རྗེ། སེམས་
བསྐྱེད་བཅས་ནན་ཏན་ཆེན་པོས་སྒོམ་དགོས།
དེ་ཡང་སངས་རྒྱས་ཆོས་ཚོགས་མ་ལྟ་བུའི་ཚིག་དོན་དྲན་བཞིན་པའི་སྒོ་ནས་སེམས་བསྐྱེད་པ་དང་། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་བདེ་བ་དང་བདེ་བའི་རྒྱུ་དང་ལྡན་ན་ཅི་མ་རུང༌། ལྡན་པར་གྱུར་ཅིག ལྡན་པར་བདག་གིས་བྱའོ། ཞེས་སོགས་ཚད་མེད་བཞི་ལ་དམིགས་སྐོར་གསུམ་རེ་ཡོད་པའི་ངག་འདོན་རྒྱས་པ་འདི་བཞིན་གཞན་དོན་ཁུར་ཁྱེར་གྱི་གསལ་ཁ་ཐོན་པས། རྒྱུན་གྱི་ཚད་མེད་
བཞིའི་ངག་འདོན་སྨོན་ཚིག་ཙམ་པ་དེ་ལས་ནུས་པ་ཆེ་ངེས་འདི་བཞིན་རྒྱུན་འདོན་ཐོག་ནས་བསམ་ན་ཡིད་འཁུལ་ཆེ་བ་ཡིན།

འབྱོར་ཁེ་ལམ་རིམ།

110

རང་རེས་རྒྱུན་དུ་”སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་”ཟེར་བ་འདི་ཁ་ལ་བྱང་ཡང་། སྤོམ་ཚིག་ལྟ་བུར་གྱུར་ཏེ་སེམས་བསྐྱེད་དང་། ཚད་མེད་ཀྱི་བློ་སྦྱོང་ཚུལ་གནད་དུ་སྨིན་པ་ཞིག་མི་འོང་བས། གོང་
གསལ་དགྲ་འདྲེ་བྱུར་གསུམ་སོགས་དང་། དོན་དུ་རང་ཉིད་ཀྱི་གྲྭ་རོགས་གྲོགས་མཆེད། གྲོང་མི་
ཁྱིམ་མཚེས། གཉེན་དང་ཉེ་དུ། སློབ་གྲོགས། ལས་རོགས། ཉོ་ཚོང་བྱ་ཡུལ་ཚུན་ཆད་སོགས་རྒྱུན་དུ་འབྲེལ་བ་འོང་བའི་མི་རེ་རེ་བཞིན་ལ་ཉེ་རིང་ཆགས་སྡང་ཅི་རིགས་པའི་རྣམ་རྟོག་བསྐྱེད་དེ་རང་ཉིད་འཁོར་བའི་གཏིང་རྡོར་གྱུར་པ་མ་གཏོགས། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་ཆགས་སྡང་སོགས་སྐྱེས་ནས་འཁོར་བར་འཁྱམས་པ་མིན་པས། ངོ་ཤེས་པའི་མི་དེ་རྣམས་རེ་རེ་ལ་ཆགས་སྡང་གི་རྣམ་རྟོག་གང་ཡོད་སྤོང་ཐབས་ལ་བརྩོན་ནུས་ནས། རེ་རེ་བཞིན་ལ་ཚད་མེད་རྣམ་བཞིའི་དམིགས་སྐོར་གསུམ་པོར་ནན་ཏན་དུ་བློ་སྦྱོང་ཞིང་། དེ་རྣམས་ཀྱི་དོན་དུ་བྱམས་བརྩེ་དང་། སྙིང་རྗེའི་བློ་
རིམ་བཞིན་སྐྱེས་ནས་སེམས་བསྐྱེད་ཚུལ་བར་གོང་ནས་གོང་དུ་སྤེལ་བར་སློབ་དགོས། རང་རེར་ཉེ་རིང་ཆགས་སྡང་འོང་ས་ནི། རྒྱུན་དུ་འབྲེལ་བ་ཡོད་པའི་གང་ཟག་འདི་རྣམས་ཁོ་ན་ཡིན་པ་མ་གཏོགས། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་མིན་ལ། ད་ལྟ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཟེར་བ་ཕལ་ཆེར་འབྲེལ་བ་མེད་པ་དང་། སྔ་དྲགས་པ་ལྟ་བུར་གྱུར་ཏེ། དེ་ཐམས་ཅད་ལ་ཉེ་རིང་ཆགས་སྡང་ཅང་མི་འོང་བ་ཚུལ་གྱིས། དམིགས་པ་རྐང་ཚུགས་པར་དཀའ་བར་སྣང་ཡང་། ནམ་ཞིག་འགྲོ་བ་གཅིག་ཀྱང་མ་ལུས་པར་ཚང་མར་འདི་ལྟར་ཚད་མེད་བཞིའི་ཉམས་ལེན་དང་། སེམས་བསྐྱེད་ནུས་པ་འོང་བ་ཡིན། དེ་སྐབས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཟེར་བ་དོན་དང་མཐུན་པར་འབྱུང་།
སྐྱབས་ཡུལ་གསལ་འདེབས་པ་ལ། པཎ་ཆེན་བློ་བཟང་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན་གྱིས་ལམ་རིམ་བདེ་
ལམ་སྐབས་སུ་མདུན་དུ་དམ་ཚིག་པ་ཞིག་བསྐྱེད་དེ། ཡེ་ཤེས་པ་སྤྱན་དྲངས་ནས་དམ་ཡེ་དབྱེར་མེད་པར་གྱུར་པར་གསལ་འདེབས་ལུགས་ཤིག་བྱས་ཏེ། དེ་ལ་སྐྱབས་སུ་འགྲོ་ཞིང་། བདུད་རྩི་འབེབས་སྦྱངས་ཀྱིས་སྡིག་སྒྲིབ་སྦྱོང་བ་དང་། རང་གཞན་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་དཀོན་མཆོག་
གསུམ་གྱི་སྐྱབས་འོག་ཏུ་ཚུད་པའི་དམིགས་པ་བྱ་བ་སྔགས་དང་འབྲེལ་བའི་སྒོམ་སྟངས་ཤིག་

བཤེས་གཉེན་བསྟེན་ཚུལ

111

གསུངས་པ་དེ་ནི་སྤྱིར་བཏང་གསང་སྔགས་ཀྱི་དབང་ཐོབ་མྱོང་བ་དང་། དེའི་ནང་ནས་སྔགས་བླ་མེད་
ཀྱི་དབང་ཐོབ་ནས་ལམ་རིམ་གྱི་དམིགས་སྐོར་སྐྱོང་མཁན་གཞིར་བཞག་མཛད་ཀྱང་། སྔགས་ལ་མ་ཞུགས་པའི་གང་ཟག་ཅིག་གིས་ལམ་རིམ་སྒོམ་སྐབས། སྭཱ་བྷ་ཝ་ཤུདྡྷོས་སྟོང་སྦྱངས་དང་། བདུད་རྩི་

འབེབས་སྦྱངས་བྱེད་པ་སོགས་སྔགས་སྤྱི་དང་། ཁྱད་པར་བླ་མེད་དང་འབྲེལ་བའི་ཚོགས་ཞིང་
བསྒོམ་རྒྱུ་ཞིག་བསྟན་ན། མ་སྨིན་གསང་སྒྲོག་ཏུ་འགྱུར་བའི་ཉེན་ཡང་ཡོད་པས། ༸རྒྱལ་མཆོག་
༸ལྔ་པ་ཆེན་པོའི་ལམ་རིམ་འཇམ་དཔལ་ཞལ་ལུང་གི་སྐབས་སུ་མདོ་རྐྱང་པའི་ལུགས་ལྟར་གདུལ་བྱ་ཐུན་མོང་བའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་གསལ་འདེབས་པའི་ལུགས་ལྟར་མཛད་དེ། །མ་ལུས་སེམས་ཅན་ཀུན་གྱི་མགོན་གྱུར་ཅིང༌། ཞེས་སོགས་ལྟ་བུའི་སྤྱན་འདྲེན་གྱི་ཚིག་འདོན་པའམ། ཡང་ན་
དམིགས་བསལ་སྤྱན་འདྲེན་མ་བཏོན་པར་རང་གིས་མོས་པ་བྱས་ན། སྐྱབས་ཡུལ་རྣམས་དེ་ཀ་རང་ལ་ཡོད་ཡོད་པར་བརྟེན། རང་གི་མོས་པས་སྟོན་པའི་སྐུ་གསུང་ཐུགས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་དང་། བཀའ་དྲིན་
དྲན་ཞིང་། ཆོས་དཀོན་མཆོག་ལམ་རྣམ་པར་དག་པ་ཡིན་པའི་རྒྱུ་མཚན་མཐོང་སྟེ། སྙིང་ནས་མི་ཕྱེད་
པའི་དད་པ་དང་། དེ་ཉིད་མངོན་དུ་བྱ་འདོད་ཀྱི་འདུན་པ་བརྟན་པོ་བསྐྱེད་ནས། དེ་ལ་སློབ་པའི་
འཕགས་པའི་གང་ཟག་རྣམས་ལ་མོས་གུས་བསྐྱེད་དེ་སྐྱབས་འགྲོ་བྱ་བ་ཡིན། ཡང་འགའ་ཞིག་ལ། བློ་འཁུལ་ཚབས་ཆེ་བའི་ཆེད་དུ་སྐྱབས་ཡུལ་གསལ་འདེབས་པར་འདོད་ན། སྐྱབས་ཡུལ་བླ་མ་རྒྱལ་བ་སྲས་དང་བཅས་པ་གསལ་བཏབ། རང་ཉིད་ཀྱི་མཐའ་སྐོར་དུ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་རིགས་དྲུག་
སོ་སོའི་སྡུག་བསྔལ་མྱོང་བཞིན་པ་བསམ་ན། སྙིང་རྗེའི་བློ་འཕེལ་བ་དང་། རྣམ་པ་སྨྲ་ཤེས་དོན་གོ་
བའི་མི་ཡི་རྣམ་པ་ཅན་དུ་གསལ་ན། དེ་རྣམས་རིང་པོར་མི་ཐོགས་པར་རང་གིས་ཇི་ལྟར་ཉམས་སུ་བླང་བྱའི་ཆོས་ལྟར་ཟབ་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་རྒྱ་ཆེན་པོ་ཞིག་ཉམས་སུ་ལེན་ཐུབ་པའི་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་ཁྱད་

པར་ཡོད་ཚུལ་གསུང་རྒྱུན་དུ་བཞུགས་པ་ལྟར་བྱ།
ཡན་ལག་བདུན་པའི་སྒོ་ནས་བསགས་སྦྱང་སྤེལ་གསུམ་བྱེད་པ་ལ། ཐོག་མར་ཕྱག་འཚལ་བ་ནི། སྐྱབས་ཡུལ་གྱི་དམིགས་པ་རྣམས་མ་དོར་བའི་ངང་ནས། ཕྱག་འཚལ་ཡུལ་གྱི་སྐུ་ཡི་ཆ་དམའ་

འབྱོར་ཁེ་ལམ་རིམ།

112

ཤོས་ཞབས་ཀྱི་པད་མོ་ལ་བཏུད་དེ་གུས་པས་འདུད་ནས་དམན་ས་འཛིན་སྟབས། ང་རྒྱལ་གྱི་
གཉེན་པོར་འགྱུར་བ་ཡིན། ཕྱག་འཚལ་ཚུལ་དེ་ལ། ལུས་ཀྱི་ཆ་ཐམས་ཅད་ས་ལ་ཕབ་པའི་ཕྱག་འཚལ་ལ་བརྐྱང་ཕྱག་དང་། པུས་མོ་གཉིས་དང་། ལག་པའི་མཐིལ་གཉིས། དཔྲལ་བ་བཅས་ཡན་ལག་ལྔ་ས་ལ་ཕབ་པའི་བསྐུམ་ཕྱག་སྟེ། འདུལ་བའི་སྐབས་སུ་ལས་ཕྱག་ཏུ་གྲགས་པ་དེ་གཉིས་གཙོ་བོ་ཡིན་པས། གཟུགས་ཁམས་མ་བདེ་ན་མ་གཏོགས། བསྐུམ་ཕྱག་འཚལ་སྐབས་ཡན་ལག་ལྔ་ཀ་ས་ལ་རེག་པ་ཞིག་དགོས་ལ། བརྐྱང་ཕྱག་འཚལ་སྐབས་ལག་པ་ཡོངས་སུ་བརྐྱང་ན། རང་གི་ལུས་ཀྱིས་ས་ཇི་ཙམ་ནོན་པའི་ཚོད་ཀྱི་སའི་རྡུལ་གྲངས་དང་མཉམ་པའི་བསོད་ནམས་ཆེན་པོ་གསོག་པའི་གསུངས་རྒྱུན་ཡོད། ཕྱག་འཚལ་ལུགས་དེ་གཉིས་གང་བྱས་ཀྱང་ཐལ་མོ་སྤྱི་བོ་དང་།
དཔྲལ་བ། མགྲིན་པ། སྙིང༌ག་བཅས་ལ་སྦྱོར་ལུགས་གཅིག་དང་། ཡང་ན་སྤྱི་བོའམ་དཔྲལ་བ་དང་
། མགྲིན་པ། སྙིང་ཁ་གསུམ་ལ་སྦྱོར་བར་གསུངས། གང་ལྟར་ཐལ་མོ་སྦྱོར་སྐབས་མཐེ་བོང་ཕྱི་

རོལ་དུ་ལྷག་པའི་ཐལ་མོ་ལེབ་ཅར་སྦྱར་བ་མིན་པར། མཐེ་བོང་གཉིས་ལག་མཐིལ་དུ་སྦྱར་ནས་ཐལ་མོ་ཁོག་སྟོང་མི་བྱེད། དེའི་ཕྱི་དབྱིབས་ནོར་བུའི་གཟུགས་ཀྱིས་གཟུགས་སྐུ་དང། ནང་གི་
ཁོག་སྟོང་དེས་ཆོས་སྐུ། ཐལ་མོ་སྤྱི་བོར་གཏུགས་པས་གཙུག་ཏོར་འགྲུབ་བྱེད་དང་། དཔྲལ་བར་
མཛོད་སྤུ་འགྲུབ་བྱེད། མགྲིན་པར་གསུང་ཚངས་དབྱངས་འགྲུབ་བྱེད། སྙིང་གར་ཐུགས་རྣམ་

མཁྱེན་འགྲུབ་བྱེད་བཅས་ཀྱི་མཚོན་དོན་དང་བག་ཆགས་འཇོག་པའི་ཁྱད་པར་གསུངས། སྤྱིར་

བཏང་ཕྱག་ལ་ལུས་ཀྱི་ཕྱག་དང་། ངག་གི་ཕྱག ཡིད་ཀྱི་ཕྱག་བཅས་ཡོད་པས། ལག་པ་གང་ཡང་རུང་བའི་ཐལ་མོ་བཀན་པ་དང་། ཐལ་མོ་གཉིས་སྦྱར་བ། ལུས་ཀྱིས་འདུད་པའི་སྟངས་ཀ་བྱེད་པ་
ཐམས་ཅད་ལུས་ཀྱི་ཕྱག་དང་། སྐུ་གསུང་ཐུགས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་བརྗོད་དེ་བསྟོད་པ་རྣམས་ངག་གི་
ཕྱག ཡིད་དྭངས་བས་ཀུན་ནས་བསླངས་ཏེ་སྐྱབས་སུ་མཆི་བ་དང་། སྨོན་པ་རྣམས་ཡིད་ཀྱི་ཕྱག་ཡིན། དེ་ལྟར་ཕྱག་འཚལ་བའི་ཆེད་དུ་སྐྱབས་ཡུལ་རྣམས་སྨིན་མཚམས་ཀྱི་ཐད་ཙམ་པའི་ནམ་མཁར་ཆེ་ཆུང་རང་གི་བློ་དང་འཚམས་པར་བརྐྱང་ཕྱག་འཚལ་ན་སོར་རྩེས་མ་སླེབས་ཙམ་ནས་

བཤེས་གཉེན་བསྟེན་ཚུལ

113

འདོམ་གང་ཙམ་གྱི་མཚམས་སུ་ཡོད་པ་གསལ་བར་དམིགས་ལ། གསོལ་འདེབས་ཀྱི་ཚིག་དང་སྦྲགས་ནའང་ལེགས།
ཡན་ལག་བདུན་པའི་གཉིས་པ་མཆོད་པ་འབུལ་བ་ནི། སེར་སྣའི་གཉེན་པོ་ཡིན། ཅི་འབྱོར་བའི་མཆོད་པ་བཤམ་ཞེས་ཕལ་ཆེ་བས་ཡོན་ཆབ་དང་། མཆོད་མེ། མེ་ཏོག བདུག་སྤོས་སོགས་རྒྱུན་དུ་འབུལ་སྲོལ་ཁྱབ་གདལ་ཡོད་པ་ལྟར། མཆོད་པ་གང་བཤམས་པ་དེ་གཙང་མ་ཞིག་དགོས་པ་དང་། ལྷག་པར་མཆོད་པ་གཡོ་མེད་པ་ཞེས་པས། གཡོ་ལ་རྒྱུའི་གཡོ་དང་ཀུན་སློང་གི་གཡོ་གཉིས་ཡོད་པས། མཆོད་པའི་རྒྱུ་དེ་མི་གཞན་ལ་མགོ་བསྐོར་བཏང་། ཧམ་པ་བཤད། ཐུབ་ཚོད་བཏང་བ་ལྟ་བུ་མཐུ་དང་འཇབ་བུས་བླངས་པ་སོགས་ཚུལ་དང་མི་མཐུན་པར་བྱས་ཏེ་བསྒྲུབས་པའི་དངོས་པོ་རྣམས་རྒྱུ་ཡི་གཡོ་ཞེས་པ་དང་འདྲེས་པས་མི་རུང་། མཆོད་པ་རབ་གཅིག་འབྱུང་བར་བླ་མ་གོང་མ་རྣམས་ཀྱིས་གསུངས་པའི་ལོ་རྒྱུས་ཡོད་པ་ལྟར། བསམ་པ་རྣམ་དག་དགོས་པ་
ལས། ཕྱི་ཚུལ་གྱི་མཛེས་ཆོས་དང་། ངོ་སྲུང་སོགས་དང་འདྲེས་ན་ཀུན་སློང་གི་གཡོ་ཡིན་པས།
སྐྱོན་གཉིས་པོ་དེ་མ་འགོས་པའི་མཆོད་པ་ཞིག་དགོས། གཞན་ཡང་ཁ་གསག་དང་། གཞོགས་སློང༌། རྙེད་པས་རྙེད་པ་འཚོལ་བ། ཐོབ་ཀྱིས་འཇལ་བ། ཚུལ་འཆོས་བཅས་ལ་ལོག་འཚོ་ལྔ་ཞེས་
བརྗོད་པ་དེ་རྣམས་གང་རུང་དང་འབྲེལ་ནས་བྱུང་བའི་རྫས་རྣམས་ལོག་པའི་འཚོ་བ་ཡིན་པས་མཆོད་པའི་རྒྱུར་མི་རུང་།
མཆོད་པའི་ནང་ཚན་མཎྜལ་གྱི་ཡོ་བྱད་ནི་རང་གི་ཁ་ཕོར་ལས་མི་ཆུང་བར་དགོས་ཚུལ་
གསུངས་ཤིང་། མཎྜལ་གྱི་ས་གཞིའི་ཞེང་ལ་བྱུང་ན་ཁྲུ་གང་ཙམ་སྟེ། མཐེ་བོང་དབུས་སུ་བཞག་
ནས་སྲིན་ལག་གིས་བསྐོར་བའི་རྒྱ་ཁྱོན་དང་། དེ་མིན་མཐོ་གང་ལས་མི་ཆུང་བ་དགོས། རྒྱུ་ཡང་རབ་ལ་གསེར་དངུལ་དང་། མ་མཐའང་ཤིང་དང་། གཡམ་པ་ལས་བྱ་ཆོག་ལ། གང་ལྟར་དེ་ཐམས་ཅད་འཇིག་རྟེན་ཆོས་བརྒྱད་དང་འདྲེས་ན་ཕན་ཡོན་འབྱུང་བའི་ཚབ་ཏུ་ཉོན་མོངས་སྐྱེ་ཉེན་ཆེ། མཎྜལ་གྱི་ཚོམ་བུར་རིན་པོ་ཆེ་སྣ་ཚོགས་པའམ། འབྲུ་རིགས་དང་། ཐ་ན་བྱེ་མ་ཚུན་ཆད་གང་

འབྱོར་ཁེ་ལམ་རིམ།

114

འབྱོར་གྱིས་ཚོམ་བུ་རྒྱས་བསྡུས་ཅི་རིགས་བཀོད། མཎྜལ་གྲངས་གསོག་བྱ་སྐབས་སྐྱབས་སེམས་སངས་རྒྱས་ཆོས་ཚོགས་མའི་ཤོ་ལོ་ཀ་གཅིག་དང་སྦྲགས་པའི་ཕྱག་བཞེས་ཡོད།
མཆོད་པའི་མཎྜལ་གྱི་ཚོམ་བུའི་ཁོངས་སུ་རི་རབ་དང་གླིང་བཞི་ཉི་ཟླ་ལ་སོགས་པའི་སྐོར་
མངོན་པ་མཛོད་ནས་བཤད་པ་དེ་རྣམས་དེང་རབས་ཚན་རིག་གི་ལམ་ནས་མངོན་སུམ་ཚད་གྲུབ་བྱུང་བ་དང་མི་མཐུན་པས། དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་ལ་མེད་པ་ཞིག་མཆོད་རྫས་སུ་བྱེད་དགོས་པ་མི་བདེ་ཙམ་བྱུང་ན། །ས་གཞི་སྤོས་ཆུས་ཞེས་སོགས་འདོན་རྒྱུའི་ཚབ་ཏུ། །བདག་གཞན་ལུས་ངག་ཡིད་གསུམ་ལོངས་སྤྱོད་དུས་གསུམ་དགེ་ཚོགས་བཅས། སོགས་ཤོ་ལོ་ཀ་དེ་ཚིག་དོན་ལེགས་ཤིང་། ཆོས་སྤྱོད་འདོན་ཆའི་ཁོངས་སུའང་ཡོད་མུས་ཡིན་པ་དེ་ལྟར་འདོན། གང་ལྟར་རང་རེས་བདག་པོས་བཟུང་བ་དང་མ་བཟུང་བའི་སྣོད་བཅུད་ཀྱི་བཀོད་པའི་ཆ་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་
གང་ཡོད་ཐམས་ཅད་བློ་ཡིས་བླངས་ཏེ་འབུལ་རྒྱུ་ཡིན་པས། སྔ་མོ་དེའི་ཚེ་དེའི་དུས་སུ་ཇི་ལྟར་གྲགས་ཚོད་དང་བསྟུན་པ་ཞིག་ཚོམ་བུའི་གྲངས་ཅི་རིགས་པར་བཀོད་ནས་ཕུལ་བ་ཙམ་ཡིན་པ་མ་གཏོགས། ངེས་པར་དུ་འཛམ་བུ་གླིང༌མངོན་པ་ནས་བཤད་པ་ལྟར་ཡོད་ན་མཎྜལ་ཕུལ་རུང་བ་
དང་། དེ་མེད་ན་མཎྜལ་ལ་དགོས་པ་མེད་པ་ཞིག་མིན་ཚུལ་གསུངས།
ཡན་ལག་བདུན་པའི་གསུམ་པ་བཤགས་པ་བྱ་ཚུལ་ལ། །འདོད་ཆགས་ཞེ་སྡང་གཏི་མུག་དབང་གིས་ནི། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྒོ་གསུམ་གྱི་སྒོ་ནས་བསགས་པའི་སྡིག་སྒྲིབ་ཐམས་ཅད་

གཉེན་པོ་སྟོབས་བཞི་ཚང་བའི་སྒོ་ནས་བཤགས་དགོས་ཤིང་། བཤགས་པའི་ཡན་ལག་འདི་དུག་གསུམ་ཀའི་གཉེན་པོ་ཡིན་པར་གསུངས། བཤགས་པ་བྱེད་ལུགས་ཀྱང་གཉེན་པོ་སྟོབས་བཞི་ཚང་བ་ཇི་ལྟར་བྱ་ཞེ་ན། དེ་ལ་སྐྱབས་འགྲོ་སེམས་བསྐྱེད་བྱ་བ་ནི་རྟེན་གྱི་སྟོབས་དང་། སྔར་བྱས་
ཀྱི་ཉེས་པ་ལ་དུག་ཁོང་དུ་སོང་བ་ལྟ་བུའི་འགྱོད་སེམས་ཤུགས་དྲག་པོ་བསྐྱེད་པ་ནི་རྣམ་པར་སུན་
འབྱིན་པའི་སྟོབས། ཕྱིན་ཆད་སྲོག་ལ་བབས་ཀྱང་མི་བྱེད་སྙམ་པ་ནི་ཉེས་པ་ལས་སླར་ལྡོག་པའི་
སྟོབས། བཤགས་པའི་ཆེད་དུ་དམིགས་ནས་ཕུང་པོ་གསུམ་པའི་མདོ་ལ་སོགས་པ་འདོན་པས་

བཤེས་གཉེན་བསྟེན་ཚུལ

115

མཚོན། དགེ་བ་གང་བྱེད་ཐམས་ཅད་ནི་གཉེན་པོ་ཀུན་ཏུ་སྤྱོད་པའི་སྟོབས་ཡིན། རྗེ་བཙུན་མི་ལས་སྡིག་པ་བཤགས་ནས་ཨེ་དག་བསམ་པ་ཚུན་ལ་འགྱོད་པ་བྱས་ན་ཕན་པ་ཡིན་གསུངས་པ་ལྟར། འགྱོད་པ་དེ་གལ་ཆེ་བས། རང་རེས་མཐོང་ཆོས་སུ་དྲན་ཡུལ་ལ་ཡོད་པའི་ལུས་ངག་ཡིད་གསུམ་
གྱི་སྡིག་པ་གང་བསགས་པ་རྣམས་ལ་འགྱོད་ནའང་། དེ་རྣམས་མ་བཤགས་པར་མུ་མཐུད་ནས་གནས་ན། ཚེ་འདིར་ཡང་བཀྲ་མི་ཤིས་པ་འོང་རྒྱུ་མ་ཟད། ལྷག་པར་སྐྱེ་བ་ཕྱི་མ་རྣམས་སུ་རེ་བ་
བརྒྱབ་ཡུལ་མེད་པར་འགྱུར་ཉེན་ཡོད་པས། ད་ལྟ་དྲན་ཚོད་ཀྱི་སྡིག་པ་བསགས་རིགས་ཡིད་
བཤར་གྲངས་འདྲེན་བྱས་ཏེ། དེ་ལ་འགྱོད་སེམས་དྲག་པོས་བཤགས་དགོས་པ་དང་། དེ་བཞིན་ད་ལྟ་མི་དྲན་ནའང་ཚེ་རབས་སྔ་མ་རྣམས་སུ་ངམ་ངམ་ཤུགས་ཤུགས་ཀྱིས་སྡིག་པ་དུ་མ་བསགས་

པ་རང་རེའི་སྒོ་གསུམ་གྱི་སྤྱོད་པ་ལ་བལྟས་ན། བསམ་རྒྱུ་ཉོན་མོངས་དང་བྱ་རྒྱུ་སྡིག་པ་ལས་མེད་
པ་འདིས་ཚོད་དཔོག་ནུས་པས། སྡིག་ལྟུང་ཉེས་པའི་ཚོགས་དེ་རྣམས་ཐམས་ཅད་སྙིང་ཁོངས་
རུས་པའི་གཏིང་ནས་བཤགས་ཤིང་། ཕྱིན་ཆད་སྲོག་ལ་བབས་ཀྱང་མི་བྱེད་སྙམ་པའི་སྡོམ་སེམས་
བསྟེན་དགོས། དངོས་གཞི་ལག་ལེན་སྐབས་སུ་སྡོམ་ཐུབ་མིན་ཅི་རིགས་འབྱུང་སྲིད་མོད།
བཤགས་པ་བྱེད་པའི་གནས་སྐབས་སུ་སྙིང་ཐག་པ་ནས་སྡོམ་འདོད་ཀྱི་ཡིད་དམ་བརྟན་པོ་འཆའ་
བ་དེ་ལྟ་བུའི་སྟོབས་བཞི་ཚང་ངེས་ཀྱི་བཤགས་པ་བྱས་ན། སྡིག་པ་ཅི་འདྲ་ཞིག་ཡིན་ནའང་དག་
ཐུབ་པས། སྤྱིར་ན་སྡིག་པ་ལ་ཡོན་ཏན་མེད་ཀྱང་། བཤགས་ནས་འདག་རྒྱུ་ཡོད་པ་སྡིག་པའི་ཡོན་
ཏན་ཡིན་ཞེས་གསུངས་སྲོལ་ཡོད།
ཡན་ལག་བདུན་གྱི་བཞི་པ་དགེ་བ་ལ་རྗེས་སུ་ཡི་རང་བ་ནི། གཞན་ལ་ཕྲག་དོག་དང་འགྲན་
སེམས་བྱེད་པའི་གཉེན་པོ་ཡིན་ཞིང་། དེ་ཡང་རང་གི་སྔར་བསགས་ཀྱི་དགེ་བ་རྣམས་ལ་རྗེས་སུ་
ཡི་རང་བ་དང་། གཞན་གྱི་དགེ་བ་ལ་རྗེས་སུ་ཡི་རང་བ་གཉིས་ཡོད་པས། དཔེར་ན། རང་གིས་དགེ་བ་དེ་ལྟར་བྱས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་མི་ལུས་དོན་ལྡན་བྱས་ཚུལ་སོགས་ཀྱིས་བསྔགས་བརྗོད་
དང་། སྤོབས་པ་བསྐྱེད་ཅིང་། ད་དུང་ཡང་སྔར་ལས་ལྷག་པར་བརྩོན་འདོད་ཀྱི་སེམས་ཤུགས་

འབྱོར་ཁེ་ལམ་རིམ།

116

སྤེལ་ལ། གཞན་གང་ཟག་ལྔ་ཡི་དགེ་བ་ལ་ཡི་རང་བར་གསུངས་པས། སངས་རྒྱས་དང་། སྲས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ། སློབ་མི་སློབ་ཀྱི་རང་སངས་རྒྱས་དང་ཉན་ཐོས། ལམ་མ་ཞུགས་ཀྱི་འགྲོ་
བ་དང་བཅས་པ་ལྔ་པོ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དགེ་བ་ལ་ཡི་རང་བ་ཡིན། གང་ལྟར་དམན་པའི་དགེ་བའི་རྩ་
བ་ཕྲ་མོ་གཅིག་སུས་བསགས་པ་དེ་ལའང་ངོ་མཚར་སྐྱེས་ཏེ་སྨོན་པའི་གནས་སུ་བྱ་རྒྱུ་གལ་ཆེ། དེ་ལྟ་བུའི་རྗེས་སུ་ཡི་རང་བྱས་ན་རང་ཉིད་ལ་བསོད་ནམས་ཆེན་པོ་མཉམ་པོར་ལོངས་སུ་སྤྱོད་པའི་བགོ་སྐལ་ཐོབ་པརགསུངས།
ཡན་ལག་བདུན་གྱི་ལྔ་པ་ཆོས་འཁོར་བསྐོར་བར་བསྐུལ་བ་ནི། ཐེ་ཚོམ་གྱི་གཉེན་པོ་ཡིན།
སྐབས་འདིར་མཎྜལ་ཡོད་ན་མཎྜལ་ཚོམ་བུ་དགུ་པ་ཞིག་བཀོད་ཅིང་། དེ་འཁོར་ལོ་རྩིབས་བརྒྱད་

པ་ལྟེ་བ་དང་བཅས་པ་མོས་ནས་བཏེགས་ཏེ། ཟབ་པ་དང་རྒྱ་ཆེ་བའི་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བསྐོར་བར་
གསོལ་བ་འདེབས་དགོས།
ཡན་ལག་བདུན་གྱི་དྲུག་པ་མྱ་ངན་ལས་མི་འདའ་བར་གསོལ་བའདེབས་པ་ནི། འདི་ནི་གཏི་
མུག་གི་གཉེན་པོར་གསུངས། སྐབས་འདིར་མཎྜལ་ཚོམ་བུ་ལྔ་པ་ཞིག་བཀོད་ནས། མི་འགྱུར་བའི་རྡོ་རྗེའི་ཁྲི་ལ་འཁོད་ནས་མྱ་ངན་ལས་མི་འདའ་བར་གསོལ་བ་བཏབ་དགོས།
ཡན་ལག་བདུན་གྱི་མཐའ་མ་བསྔོ་བ་ནི། ལས་འབྲས་སོགས་མེད་པར་བལྟ་བའི་ལོག་ལྟའི་
གཉེན་པོར་གྱུར་པ་ཡིན། །ཇི་ལྟར་རྒྱ་མཚོ་ཆེ་ནང་ཆུ་ཐིགས་ལྷུང༌། །རྒྱ་མཚོ་མ་ཟད་བར་དུ་དེ་མི་འཛད། །དེ་བཞིན་བྱང་ཆུབ་ཡོངས་བསྔོས་དགེ་བ་ཡང༌། །བྱང་ཆུབ་མ་ཐོབ་བར་དུ་དེ་མི་འཛད། ཅེས་དགེ་བ་ཆུད་མི་ཟ་ཞིང་རྒྱ་ཆེར་འཕེལ་བའི་གནད་ཟབ་པ་ཞིག་ཏུ་གསུངས་ཤིང་། བསྔོ་བའི་ཡན་ལག་ལ་བརྟེན་ནས་དགེ་བའི་འབྲས་བུ་བདེ་བ་འབྱུང་བར་ཡིད་ཆེས་པའི་བློ་སྐྱེད་དེ། རང་
གཞན་གྱི་དགེ་བ་རྣམས་ཡང་ནས་ཡང་དུ་བསྔོ་བའི་མོས་པ་དགོས།
དེ་ལྟར་ཡན་ལག་བདུན་པོ་ཚང་བ་བྱུང་ན་ཚིག་བསྡུས་པ་ཞིག་ཡིན་རུང་ལྷོད་པོར་བྱས་ནས་འདོན་བཞིན་དོན་དྲན་པར་བྱ་དགོས། གང་ལྟར་སྦྱོར་ཆོས་འདོན་སྐབས་སྐྱབས་ཡུལ་རྒྱལ་བ་སྲས་

བཤེས་གཉེན་བསྟེན་ཚུལ

117

དང་བཅས་པའི་སྐུ་གསུང་ཐུགས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ཤེས་པར་བྱས་ནས། དེ་ལ་རྒྱུ་མཚན་བསམ་པའི་
སྙིང་ནས་དད་པ་ཞིག་མེད་ན། གཏིང་ནས་སེམས་དགའ་ལྷང་ལྷང་དང་སྐྱོ་ལྷང་ལྷང་ཐོག་ནས་སྡོད་མི་ཚུགས་པ་ལྟ་བུའི་དད་པ་མི་འོང་བ་རེད། དང་པོ་ཆོས་དཀོན་མཆོག་འགོག་ལམ་གཉིས་པོ་དེ་ངོ་ཤེས་ན། དཀོན་མཆོག་གསུམ་པོ་སྐྱབས་སུ་འོས་པ་དང༌། དེ་ལ་སྙིང་ནས་སྐྱབས་སུ་འགྲོ་བ་
འབྱུང་བ་ཞིག་དགོས།
གཉིས་པ་ཐུན་དངོས་གཞི་ལ་བཞི། བསྟེན་པའི་ཕན་ཡོན། མ་བསྟེན་པའི་ཉེས་དམིགས། བསམ་པས་བསྟེན་ཚུལ་དང༌། སྦྱོར་བས་བསྟེན་ཚུལ་ལོ། དང་པོ་ལ་བཅུ། ༡༽སངས་རྒྱས་ཀྱི་གོ་
འཕང་ལ་ཉེ་བ་དང་། ༢༽༧རྒྱལ་བ་རྣམས་དགྱེས་པ་དང༌། ༣༽དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་གྱིས་མི་ཕོངས་པ་དང་། ༤༽ངན་འགྲོར་མི་ལྟུང་བ་དང༌། ༥༽ལས་ངན་པ་དང་ཉོན་མོངས་པས་ཐུབ་པར་དཀའ་བ་དང་། ༦༽བྱང་སེམས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་དང་མི་འགལ་ཞིང་། དེ་ལ་དྲན་པ་དང་ལྡན་པའི་ཡོན་
ཏན་གྱི་ཚོགས་ཀྱིས་ཇེ་མཐོ་ཇེ་མཐོར་འགྱུར་བ་དང༌། ༧༽གནས་སྐབས་དང་མཐར་ཐུག་གི་དོན་ཐམས་ཅད་འགྲུབ་པར་གསུངས་པ་དང་། ༨༽གཞན་ཡང་བཤེས་གཉེན་བསྙེན་བཀུར་བས་ནི་ངན་འགྲོ་མྱོང་བའི་ལས་རྣམས་ཚེ་འདི་ལ་ལུས་སེམས་ལ་གནོད་པ་ཕྲ་མོ་ཙམ་མམ། རྨི་ལམ་དུ་ཡང་མྱོང་བས་ཀྱང་ལས་དེ་འདྲོངས་ནས་ཟད་པར་འགྱུར་བ་དང་། ༩༽སངས་རྒྱས་དཔག་ཏུ་མེད་པ་ལ་ཡོན་ཕུལ་བ་སོགས་ཀྱི་དགེ་རྩ་རྣམས་ཀྱང་ཟིལ་གྱིས་གནོན་པ་དང༌། ༡༠༽བླ་མ་དྲན་པས་སྔར་
བསགས་ཀྱི་སྡིག་པ་འདག་ཅིང་། བསོད་ནམས་ཀྱི་ཚོགས་རྒྱ་ཆེན་པོ་གསོགས་པ་དང་བཅུའོ།
དང་པོ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གོ་འཕང་ལ་ཉེ་བ་ནི། མགོན་པོ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་རིམ་ལྔ་ལས། །མཆོད་པ་
ཐམས་ཅད་ཡོངས་སྤང་ནས། །བླ་མ་མཆོད་པ་ཡང་དག་བརྩམ། །དེ་མཉེས་པས་ནི་ཀུན་མཁྱེན་
གྱི། །ཡེ་ཤེས་མཆོག་དེ་ཐོབ་པར་འགྱུར། ཞེས་དང༌། རྗེ་བཙུན་བློ་བཟང་སྦྱིན་པའི་ཞལ་
ནས། །གངས་ཅན་ཁྲོད་ཀྱི་སྐལ་ལྡན་མཆོག །བློ་བཟང་དོན་གྲུབ་ཞེས་བྱས་ཀྱང་། །ལམ་མཆོག་
འདི་ཉིད་ཉམས་བླངས་པས། །ཚེ་འདི་ཉིད་ལ་སངས་རྒྱས་ཐོབ། ཅེས་གསུངས།

འབྱོར་ཁེ་ལམ་རིམ།

118

གཉིས་པ་རྒྱལ་བ་རྣམས་དགྱེས་པ་ནི། འཇམ་དཔལ་ཞལ་ལུང་ལས། །འདིའི་དོན་ལྡན་འགའ་ཞིག་ལ། །ང་ནི་དེ་ཡི་ལུས་གནས་ཏེ། །སྒྲུབ་པོ་གཞན་ལ་མཆོད་པ་ལེན། །དེ་མཉེས་དེ་ཡིས་རང་གི་རྒྱུད། །ལས་ཀྱི་སྒྲིབ་པ་དག་བྱེད་པའོ། ཞེས་དང༌།
གསུམ་པ་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་གྱིས་མི་ཕོངས་པ་ནི། པོ་ཏོ་བའི་བེའུ་བུམ་སྔོན་པོ་ལས། །དེ་བས་ཆོས་འབྲེལ་མ་བརྟགས་མང་མིན། །བརྟགས་ནས་བཟུང་ལ་བླ་མར་གུས་བྱ། །མ་འོངས་བླ་མས་མི་ཕོངས་ཆོས་ཉིད། །ལས་རྣམས་ཆུད་མི་ཟ་བ་ཡིན་ཕྱིར། ཞེས་དང༌།
བཞི་པ་ངན་འགྲོར་མི་ལྟུང་བ་ནི། སྡོང་པོ་བཀོད་པ་ལས། རིགས་ཀྱི་བུ་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་
གྱིས་ཡོངས་སུ་བཟུང་བའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ནི་ངན་འགྲོར་མི་ལྟུང་ངོ༌། ཞེས་དང་།
ལྔ་པ་ལས་ངན་པ་དང་ཉོན་མོངས་པས་ཐུབ་པར་དཀའ་བ་ནི། སྡོང་པོ་བཀོད་པའི་མདོ་ལས། དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་གྱིས་ཡང་དག་པར་བཟུང་བའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ནི་ལས་དང་ཉོན་མོངས་པས་ཐུབ་པར་དཀའ་བ་ཡིན་ནོ། ཞེས་དང་།
དྲུག་པ་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་དང་མི་འགལ་ཞིང་། དེ་ལ་དྲན་པ་དང་ལྡན་པའི་ཡོན་ཏན་གྱི་

ཚོགས་ཀྱིས་ཇེ་མཐོ་ཇེ་མཐོར་འགྱུར་བ་ནི། རྗེ་བཙུན་ས་པཎ་གྱིས། བསྐལ་པ་སྟོང་དུ་ཕ་རོལ་ཕྱིན་

པའི་ཚུལ། །མགོ་དང་རྐང་ལག་བདོག་པ་གཏོང་བའི་ཚོགས། །བླ་མའི་ལམ་འདིས་སྐད་ཅིག་གཅིག་ལ་སྡུད། །རིམ་གྲོ་བྱས་ལ་དགའ་བ་སྒོམས་ཤིག་ཨང་། ཞེས་དང་།
བདུན་པ་གནས་སྐབས་དང་མཐར་ཐུག་གི་དོན་ཐམས་ཅད་འགྲུབ་པར་གསུངས་པ་ནི། མདོ་ཕལ་པོ་ཆེ་ལས། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཚེ་རྣམ་པར་དག་པ་ཐམས་ཅད་ནི་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་གྱིས་བསྐྱེད་པའོ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཡོན་ཏན་བརྗོད་པ་ཐམས་ཅད་ནི་དགེ་བའི་
བཤེས་གཉེན་གྱིས་བསྟན་པའོ། སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་ནི་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་
ལ་རིམ་གྲོར་བྱས་པས་ཐོབ་པའོ། ཞེས་དང་།
བརྒྱད་པ་བཤེས་གཉེན་བསྙེན་བཀུར་བས་ནི་ངན་འགྲོ་མྱོང་བའི་ལས་རྣམས་ཚེ་འདི་ལ་ལུས་

བཤེས་གཉེན་བསྟེན་ཚུལ

119

སེམས་ལ་གནོད་པ་ཕྲ་མོ་ཙམ་མམ། རྨི་ལམ་དུ་ཡང་མྱོང་བས་ཀྱང་ལས་དེ་འདྲོངས་ནས་ཟད་པར་འགྱུར་བ་ནི། བླ་མཆོད་བདེ་སྟོང་དབྱེར་མེད་མ་ལས། །ཞིང་མཆོག་དམ་པ་རྗེ་བཙུན་བླ་མ་ལ། །མཆོད་ཅིང་གུས་པའི་གསོལ་བ་བཏབ་པའི་མཐུས། །བདེ་ལེགས་རྩ་བ་མགོན་པོ་ཁྱོད་ཉིད་
ཀྱིས། ཞེས་དང་།
དགུ་པ་སངས་རྒྱས་དཔག་ཏུ་མེད་པ་ལ་ཡོན་ཕུལ་བ་སོགས་ཀ་དགེ་ ྱིརྩ་རྣམས་ཀྱང་ཟིལ་གས་གནྱིོན་
པ་ནི། བླ་མཆོད་དེ་ཉིད་ལས། །གང་གི་བ་སྤུའི་བུ་ག་གཅིག་ཙམ་ཡང་། །བདག་ཅག་བསོད་ནམས་ཞིང་དུ་ལེགས་བསྔགས་པའི། ཞེས་དང༌། སམ་བུ་ཊའི་རྒྱུད་ལས། །གང་ཕྱིར་ཕྱོགས་བཅུའི་སངས་རྒྱས་དང༌། །བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་བསོད་ནམས་བས། །སློབ་དཔོན་བ་སྤུའི་ཁུང་གཅིག་མཆོག །དེ་ཕྱིར་

སློབ་དཔོན་མཆོད་བད་པ། །སངས་རྒྱས་ ྱེ བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་གཟིགས། ཞེས་དང༌།
བཅུ་པ་བླ་མ་དྲན་པས་སྔར་བསགས་ཀྱི་སྡིག་པ་འདག་ཅིང་། བསོད་ནམས་ཀྱི་ཚོགས་རྒྱ་ཆེན་
པོ་གསོགས་པ་ནི། རྗེ་རིན་པོ་ཆེའི་ཞལ་ནས། བླ་མ་དྲན་པས་སྔར་བསགས་ཀྱི་སྡིག་པ་འདག་ཅིང་
བསོད་ནམས་བསགས་པ་ཡིན་ནོ་བུ། ཞེས་དང་། རྒྱུད་ལས་ཀྱང་། །མཚན་དང་དཔེ་བྱད་འབར་བའི་སྐུ། །བསྐལ་པ་འབུམ་དུ་བསྒོམས་པ་ལས། །བླ་མ་དྲན་པའི་འབུམ་ཆར་མིན། ཞེས་གསུངས། གཉིས་པ་བཤེས་གཉེན་མ་བསྟེན་པའི་ཉེས་དམིགས་ལ་གསུམ། མ་བསྟེན་པའི་ཉེས་དམིགས་དངོས་བསམ་པ་དང་། བསྟེན་ཚུལ་ལོག་ན་ཉེས་དམིགས་ཆེ་བ་བསམ་པ་དང། མི་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་དང་སྡིག་གྲོགས་བསྟེན་ན་ཉེས་དམིགས་ཆེ་བ་བསམ་པའོ། དང་པོ་ནི། སངས་རྒྱས་
ཀྱི་གོ་འཕང་རིང་བ་སོགས་ཤེས་པར་བྱ།
གཉིས་པ་བསྟེན་ཚུལ་ལོག་ན་ཉེས་དམིགས་ཆེ་བ་བསམ་པ་ནི། ལག་ན་རྡོ་རྗེ་དབང་བསྐུར་བའི་རྒྱུད་ལས། །མཚམས་མེད་ལ་སོགས་མི་བཟད་པ། །དམྱལ་བ་གང་དག་ངས་བཤད་པ། །དེ་
རྣམས་ཀྱི་ནི་གནས་སུ་བརྗོད། །དེར་ནི་བསྐལ་བ་མཐའ་ཡས་སོ། །དེ་ལྟ་བས་ན་རྣམ་ཀུན་ཏུ། །ནམ་ཡང་སློབ་དཔོན་བརྙས་མི་བྱ། ཞེས་དང་། སངས་རྒྱས་མཉམ་སྦྱོར་ལས། །སློབ་དཔོན་

འབྱོར་ཁེ་ལམ་རིམ།

120

ལ་ནི་སྨོད་པ་དག །རྨི་ལམ་དུ་ཡང་མཐོང་མི་བྱ། ཞེས་དང། རྗེ་རིན་པོ་ཆེས། བླ་མ་ལ་བརྙས་སྨོད་སོགས་ལ་ཅི་ཡང་མི་འཛེམ་པར་ཐོས་བསམ་སྒོམ་གསུམ་ལ་འབད་པ་སྐད་བྱེད་པ་དག་ནི་ངན་འགྲོའི་སྒོ་འབྱེད་པ་རང་ཡིན་ཏེ། རྡོ་རྗེ་སྙིང་པོ་རྒྱན་གྱི་རྒྱུད་ལས། །གང་གིས་སློབ་དཔོན་ཡང་དག་
སྨད། །དེ་ཡིས་རྒྱུད་ཀུན་སྒྲུབ་པའི་མཆོག །གཉིད་དང་འདུ་འཛི་རྣམ་སྤངས་ཏེ། །བསྐལ་པ་སྟོང་དུ་ལེགས་བསྒྲུབ་ཀྱང། །དམྱལ་སོགས་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པའོ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་

མཚམས་མེད་ཀྱི་ལས་བྱེད་པ་དང། ཆོས་སྤོང་དང་། སོ་ཐར་གྱི་ཕམ་པ་བཞི་ལ་སོགས་པ་སྡིག་པ་

ཆེན་པོ་བྱེད་པས་ཀྱང་རྡོ་རྗེ་ཐེག་པ་འདི་ལ་མཆོག་འགྲུབ་ཀྱང་། སྙིང་ནས་སློབ་དཔོན་སྨོད་པས་
འདིར་བསྐལ་པ་སྟོང་གི་བར་དུ་བསྒྲུབ་ཀྱང་འགྲུབ་པར་མི་འགྱུར་ལ། དེའི་གྲོགས་ཀྱིས་ཀྱང་མི་

འགྲུབ་པར་གསུངས་ཏེ། དེ་ལྟར་ཡང་འདུས་པའི་རྩ་རྒྱུད་ལས། །སེམས་ཅན་མཚམས་མེད་བྱེད་པ་
དང༌། །སྡིག་པ་ཆེན་པོ་བྱེད་པས་ཀྱང་། །རྡོ་རྗེ་ཐེག་པ་རྒྱ་མཚོ་ཆེ། །ཐེག་པ་མཆོག་ནི་འདི་ལ་
འགྲུབ། །སྙིང་ནས་སློབ་དཔོན་སྨོད་པ་ནི། །བསྒྲུབ་ཀྱང་འགྲུབ་པར་ཡོངས་མི་འགྱུར། ཞེས་དང།
དུས་འཁོར་རྩ་རྒྱུད་ལས། །བླ་མ་ལ་ཁྲོས་སྐད་ཅིག་གྲངས། །བསྐལ་པར་བསགས་པའི་དགེ་བཅོམ་ནས། །དེ་སྙེད་བསྐལ་པར་དམྱལ་སོགས་ཀྱི། །སྡུག་བསྔལ་ཚོར་བ་དྲག་པོ་མྱོང་། ཞེས་དང་། པཎ་
ཆེན་བློ་བཟང་ཡེ་ཤེས་ཞལ་ནས། བླ་མ་ལ་ཁོང་ཁྲོ་སྐྱེས་ན། ཡོན་ཏན་མ་སྐྱེས་པ་རྣམས་མི་སྐྱེ་ལ། སྐྱེས་པ་རྣམས་ཀྱང་ཉམས་ནས་འགྲོ་ཞིང་། དེ་ཡང་ལོ་རེ་རེ་བཞིན་ཟླ་བ་རེ་རེ་བཞིན་ཞག་རེ་རེ་བཞིན། ཐ་ན་ཉི་མའི་སྔ་དགོང་ཚུན་ཆད་དུ་ཉམས་ནས་འགྲོ་གསུངས། དེས་ན། ལག་ན་རྡོ་རྗེ་དབང་བསྐུར་བའི་རྒྱུད་ལས། གསང་བ་བའི་བདག་པོ། སློབ་དཔོན་ལ་སློབ་མས་ཇི་ལྟར་བལྟ་བར་བྱ་ཞེ་ན། སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ལ་ཇི་ལྟ་བ་དེ་བཞིན་དུའོ། ཞེས་གསུངས།
དེས་ན་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ན་བདག་ལྟ་བུ་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་བསྟེན་ཚུལ་མི་ཤེས་པ་
དང་ཤེས་ཀྱང་ཚུལ་བཞིན་དུ་མི་བསྟེན་པ་མང་པོ་ཡོད་པས་དེ་དག་གི་ཉེས་པ་ཐམས་ཅད་བདག་ལ་འདུས་པར་གྱུར་ཅིག བདག་རྒྱུད་ལ་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་གྱི་ཡོན་ཏན་མཐོང་ནས་ཚུལ་

བཤེས་གཉེན་བསྟེན་ཚུལ

121

བཞིན་དུ་བསྟེན་འདོད་ཀྱི་བློའི་དགེ་བའི་རྩ་བ་ཅུང་ཟད་རེ་མཆིས་པ་ཚུན་ཆད་གཞན་ལ་བསྔོ་ཞིང་གཏོང་སྙམ་པའི་སྒོ་ནས་གཏོང་ལེན་བྱ།
གཞན་ཡང་དུས་གསུམ་སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ངོ་བོ་དཔལ་ལྡན་བླ་མ་དམ་པ་རྣམས་ལ་
ཕྱག་འཚལ་ཞིང་སྐྱབས་སུ་མཆིའོ། ཁྱེད་རྣམས་ཀྱིས་བདག་གི་རྒྱུད་བྱིན་གྱིས་བརླབ་ཏུ་གསོལ།
ཞེས་གསོལ་བ་བཏབ་པས་དཔལ་ལྡན་བླ་མའི་སྐུའི་ཆ་ལས་བདུད་རྩི་སྣ་ལྔ་འོད་ཟེར་དང་བཅས་
པའི་རྒྱུན་བབས། རང་གི་ལུས་ཀྱི་ཆ་ཐམས་ཅད་ནས་ཞུགས་པས། ཐོག་མེད་ནས་བསགས་པའི་
སྡིག་སྒྲིབ་ཐམས་ཅད་དང་། ཁྱད་པར་དུ་ཡང་དཔལ་ལྡན་བླ་མ་དམ་པ་རྣམས་ཀྱི་སྐུ་ལ་བསྡོས་པ།
གསུང་བཅགས་པ། ཐུགས་དཀྲུགས་པ། མ་དད་བརྙས་སྨོད་བགྱིས་པ་ལ་སོགས་པ་མདོར་ན་བླ་
མ་ལ་བརྟེན་པའི་སྡིག་སྒྲིབ་དམ་ཚིག་ཉམ་ཆག་ཐམས་ཅད་སངས་ཀྱིས་དག ལུས་དྭངས་གསལ་

འོད་ཀྱི་རང་བཞིན་ཅན་དུ་གྱུར། ཚེ་དང་བསོད་ནམས། ལུང་རྟོགས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་འཕེལ་
ཞིང་རྒྱས། ཁྱད་པར་དཔལ་ལྡན་བླ་མའི་སྐུ་གསུང་ཐུགས་ཀྱི་བྱིན་རླབས་ཐམས་ཅད་ལུས་སེམས་
ལ་ཞུགས་པས། དཔལ་ལྡན་བླ་མའི་སྐྱབས་འོག་ཏུ་ཚུད་པར་གྱུར། ཅེས་པ་ལྟ་བུ་ངག་ཏུ་འདོན་བཞིན་མོས་གུས་དྲག་པོས་བདུད་རྩི་འབེབས་སྦྱངས་བྱེད་པ་རྒྱས་བསྡུས་གང་བདེར་བྱ།
གསུམ་པ་མི་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་དང་སྡིག་གྲོགས་བསྟེན་ན་ཉེས་དམིགས་ཆེ་བ་བསམ་པ་
ནི། བེའུ་བུམ་སྔོན་པོ་ལས། །བྱང་ཆུབ་སེམས་ཀྱིས་འཕངས་པའི་བསླབ་གསུམ། །གང་དུ་གནས་པའི་འཕེལ་བ་དེ་ཡུལ། །གང་དང་འགྲོགས་པས་འཕེལ་བ་དེ་གྲོགས། །དེ་ལས་བཟློག་པ་ཡུལ་དང་གྲོགས་མིན། ཞེས་དང་། དངུལ་ཆུ་རྒྱལ་སྲས་ཐོགས་མེད་རིན་པོ་ཆེས། །གང་དང་འགྲོགས་ན་ཉོན་མོངས་འཕེལ་འགྱུར་ཞིང་། །ཐོས་བསམ་སྒོམ་པའི་བྱ་བ་ཉམས་འགྱུར་ལ། །བྱམས་དང་སྙིང་རྗེ་མེད་པར་སྒྱུར་བྱེད་པའི། །གྲོགས་ངན་སྤོང་བ་རྒྱལ་སྲས་ལག་ལེན་ཡིན། ཞེས་དང༌། དམ་པ་གོང་མ་འགའི་ཞལ་ནས། སྡིག་པའི་གྲོགས་པོ་ཡིན་ཟེར་ནས་དེས་གོས་སུ་རེ་ཏ་གྱོན་པ་ཞིག་མི་ཡོང་སྐད། ཤ་ཚ་བ་སྙིང་ཉེ་བ་བཞིན་བྱེད། ཆ་རྐྱེན་དམ་དུམ་རེ་སྟེར། ཇ་སུན་འདྲ་བ་ལྡུད། ཐབས་

འབྱོར་ཁེ་ལམ་རིམ།

122

ཀྱིས་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་དང་འབྲལ་བར་བྱེད། ཚེ་འདིའི་འདུན་མ་ལ་སྦྱོར་ན། ཕ་མ་ཡིན་ཡང་རུང་སྟེ་བདུད་ཡིན་པས། དེ་དང་རྒྱབ་སྤྲོད་དགོས་པ་ཡིན་གསུངས། གཞན་ཡང་། དྲན་པ་ཉེར་གཞག་ལས། འདོད་ཆགས་ཞེ་སྡང་དང་གཏི་མུག་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གཞིར་གྱུར་པ་ནི་སྡིག་པའི་གྲོགས་པོ་སྟེ། དེ་ནི་དུག་གི་སྡོང་པོ་ལྟ་བུའོ། ཞེས་དང་། མྱང་འདས་ལས། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་གྲོགས་ངན་པ་ལ་འཇིགས་པ་ལྟར། གླང་པོ་ཆེ་མྱོས་པ་ལ་སོགས་པ་ལ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། འདིས་ནི་ལུས་ཙམ་འཇིག་པར་བྱེད་ཀྱི་སྔ་མས་ནི་དགེ་བ་དང་སེམས་རྣམ་པར་དག་པ་གཉིས་ཀ་འཇིག་
པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་དང༌། ཚོམས་ལས། །དད་པ་མེད་ཅིང་འཇུངས་པ་དང་། །རྫུན་དུ་སྨྲ་ཞིང་ཕྲག་དོག་ཅན། །མཁས་པས་བཤེས་པར་མི་བྱ་ཞིང་། །སྡིག་ཅན་མི་དང་འགྲོགས་མི་བྱ། །གལ་ཏེ་སྡིག་པ་བྱེད་པ་དག །སྡིག་མི་བྱེད་པས་བསྟེན་ན་ཡང་། །སྡིག་པ་བྱེད་པར་དོགས་སྐྱེ་ཞིང་། །མི་
སྙན་པ་ཡང་འཕེལ་བར་འགྱུར། ཞེས་དང་། དགེ་བཤེས་སྟོན་པའི་ཞལ་ནས། ཐ་མ་ཞིག་གྲོགས་བཟང་པོ་དང་འགྲོགས་ཀྱང་འབྲིང་ལས་མི་ཐིངས། རབ་ཅིག་ཐ་མ་དང་འགྲོགས་ན་ཐ་མར་འགྲོ་བར་ཚེགས་མེད་གསུངས།
དེས་ན་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ན་བདག་ལྟ་བུ་མི་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་དང་སྡིག་གྲོགས་ཀྱི་

དབང་དུ་སོང་བ་མང་པོ་ཡོད་པས་དེ་དག་གི་ཉེས་པ་ཐམས་ཅད་བདག་ལ་འདུས་པར་གྱུར་ཅིག དེ་ལས་ལྡོག་སྟེ་བདག་ལ་སྐབས་རེ་དགེ་བའི་གྲོགས་བཟང་པོ་དང་འགྲོགས་འདོད་ཀྱི་དགེ་བའི་བློ་
ཡི་ནུས་པ་རྣམས་གཞན་ལ་གཏོང་སྙམ་པའི་སྒོ་ནས་གཏོང་ལེན་བྱ། གཞན་ཡང་བདུད་རྩི་འབེབས་

སྦྱངས་བྱེད་པ་གང་བདེར་བྱ།
གསུམ་པ་བསམ་པས་བསྟེན་ཚུལ་ལ་གཉིས། རྩ་བ་དད་པ་སྦྱང་བ་དང། བཀའ་དྲིན་རྗེས་སུ་དྲན་པས་གུས་པར་བྱ་བའོ། དང་པོ་ལ་གཉིས། ལུང་གི་སྒོ་ནས་རྩ་བ་དད་པ་སྦྱང་བ་དང་། རིགས་པའི་སྒོ་ནས་རྩ་བ་དད་པ་སྦྱང་བའོ། དང་པོ་ནི། གོང་གི་རྩ་བའི་ས་བཅད་ཁོངས་སུ་མཚན་ཉིད་དང་ལྡན་པའི་སློབ་མས་རང་གི་བླ་མ་དེ་ལ་ཇི་ལྟར་བསྟེན་པའི་ཚུལ་གྱི་སྐབས་སུ་བཤད་པའི་ལུང་

བཤེས་གཉེན་བསྟེན་ཚུལ

123

རིགས་ཀྱི་དོན་རྣམས་འདིར་ཡང་འཇུག་པས། དེར་བལྟ་བར་བྱ་ལ། དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ཆོས་
ཁྲི་མཐོན་པོའི་སྟེང་དུ་བཞུགས་པ་ནི་ཡང་ཡང་མཇལ་རྒྱུ་མེད་པས། བླ་མའི་བྱིན་རླབས་རྒྱང་ནས་

ཆེ་ཞེས་ཟེར་སྲོལ་ཡོད་པ་ལྟར། ཐག་རིང་ནས་མཇལ་སྐབས་དད་གུས་འཕེལ་ཤུགས་ཆེ་ཡང་། རང་དང་རྟག་ཏུ་གཤིབ་པའི་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་སྤྱི་དང་། ལྷག་པར་རང་དང་རང་མཉམ་གྱིས་

རྒྱུན་དུ་འགྲོགས་པའི་བླ་མ་རྣམས་ལ་དད་གུས་སྐྱེ་དཀའ་ལ། སྐྱོན་འདོགས་ཀྱི་བློ་སྐྱེ་བའི་ཉེན་ཁ་
ཆེ་བས། དེ་རྣམས་ལ་དད་གུས་སྐྱེ་འོས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ལ་དམིགས་སུ་བཀར་ནས་སྦྱོང་རྒྱུ་གཙོ་བོར་འབད་དགོས། དེ་ལྟར་སློབ་མའི་ངོས་ནས་བླ་མ་ལ་རྩེ་གཅིག་ཏུ་དད་གུས་སྐྱེས་ནས། ཕྱག་དང་ཞེ་ས་སོགས་ཀྱིས་བཀུར་ཏེ་ཧ་ཅང་རྩ་ཆེར་བརྩི་བའི་རྣམ་པ་ཇི་ཙམ་བསྟན་ནའང་། བླ་མའི་
ངོས་ནས་ད་དུང་ས་ལ་ཐིམས་གྲབས་བྱེད་པ་ལྟ་བུའི་དམན་ས་འཛིན་ཏེ། འབྲོམ་སྟོན་པས། །རང་ཉིད་ཀུན་གྱིས་སྤྱི་བོར་བཀུར་ན་ཡང༌། །འོག་ཏུ་བཞུགས་ལ་འཇུག་པ་བདེ་བར་མཛོད། ཅེས་
གསུངས་པ་དང་། བློ་སྦྱོང་ཚིག་བརྒྱད་མར་ཡང་། །གང་དུ་སུ་དང་འགྲོགས་པའི་ཚེ། །བདག་ཉིད་ཀུན་ལས་དམན་བལྟ་ཞིང་། །གཞན་ལ་བསམ་པ་ཐག་པ་ཡིས། །མཆོག་ཏུ་འཛིན་པར་གུས་པས་བསླབས། ཞེས་སོགས་ལུང་མང་དུ་འབྱུང་བ་ལྟར། བླ་མ་རང་ངོས་ནས་སེམས་ཅན་མཐའ་དག་གི་གྲལ་མཐར་ཡོད་པའི་ཚུལ་ཞིག་དགོས་པ་མ་གཏོགས། རང་ཉིད་སྦོ་སྒྱེ་སྒྱེ་བྱེད་དེ་གྲལ་མགོ་མཐོན་པོར་སོན་པའི་ང་རྒྱལ་དང་། འགྱིངས་ཉམས་བྱས་ན་ནོར་འཁྲུལ་ཡིན།
འབྲོམ་སྟོན་པ་སྐུ་གཤེགས་ཁར་དགེ་བཤེས་པོ་ཏོ་བའི་སྐུ་པང་ལ་འབྲོམ་གྱིས་དབུ་བཞག་

ནས་གཟིམ་སྟེ་བཞུགས་པ་ན། པོ་ཏོ་བ་ཐུགས་སྐྱོ་ཤས་ཆེན་པོས་སྤྱན་ཆབ་བསིལ་བའི་ཐིག་པ་འབྲོམ་གྱི་ཞལ་རས་སྟེང་དུ་ལྷུང་ནས། འབྲོམ་གྱིས་རྒྱུ་མཚན་དྲི་བར་མཛད་སྐབས། པོ་ཏོ་བས། ད་
ལྟ་བར་དུ་བླ་མ་ཁྱེད་རང་བཞུགས་པས་བློ་གཏོད་དྲི་བ་ཞུ་ས་ཡོད་ཀྱང་། གལ་ཏེ་དགོངས་པ་གཞན་དུ་གཏད་ཚེ་བདག་སོགས་དགེ་བའི་བཤེས་ཀྱི་མགོན་དང་བྲལ་བར་འགྱུར་སྙམ་པ་ལགས་
ཞེས་ཞུས་པས། འབྲོམ་རིན་པོ་ཆེས། དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་གླེགས་བམ་ལ་གྱིས་ཞེས་གསུངས།

འབྱོར་ཁེ་ལམ་རིམ།

124

དེ་ནི་ལམ་སྟོན་རྨད་དུ་བྱུང་བ་ཡིན་པས། བླ་མ་དངོས་སུ་མ་བཞུགས་ནའང་། དེས་སྔར་ནས་གདམས་པ་བསྟན་པ་རྣམས་དང་། བཀའ་བསྟན་གྱི་ལེགས་བཤད་ལ་བརྟེན་ནས་ཐོས་བསམ་སྒོམ་
པ་ཕྱོགས་རེར་མ་སོང་བར་བྱས་ན། བླ་མ་མཉེས་པའི་སྒྲུབ་པའི་མཆོད་པ་གོང་ན་མེད་པའང་དེ་ཡིན། གལ་ཏེ་དྭོགས་གཅོད་བྱ་ཡུལ་ཞིག་དགོས་པ་བྱུང་ན་ཡོན་ཏན་ལྡན་པའི་མི་བཟང་པོ་ཞིག་ལ་རེ་ཞིག་བླ་མའི་འདུ་ཤེས་མ་བཞག་པར། ཆོས་གྲོགས་ཀྱི་ཚུལ་དུ་བལྟས་ནས་བགྲོ་གླེང་བྱ་བ་
ལེགས་པར་གསུངས།
ཁྱད་པར་དུ་རྩ་བ་དད་པ་སྦྱང་བ་ཞེས་པ་ནི། ཡུལ་དེའི་ཡོན་ཏན་མཐོང་ན་དེ་ལ་དད་པ་སྐྱེ་བ། དཔེར་ན། གང་ཟག་གཞན་ཞིག་རང་གི་བླ་མ་ཡིན་མིན་ལ་མ་བལྟོས་པར་ཡོན་ཏན་བཟང་པོ་ཡོད་པ་ཞིག་མཐོང་ན་དེ་ལ་ཡིད་སྨོན་པ་དང་། དེའི་བཀའ་དྲིན་དྲན་པ་ལས་གུས་པ་སྐྱེ་བ་འབྱུང་བས། སྤྱིེར་བཏང་བླ་མ་ཞིག་གི་ཡོན་ཏན་ལ་ཡོན་ཏན་དུ་མཐོང་བའི་སྒོ་ནས་དད་པ་སྐྱེ་བ་ནི། བླ་མ་དེའི་སློབ་མ་ཡིན་མིན་ལ་མ་བལྟོས་པར་སུ་ཡིན་ནའང༌དེ་ལྟ་བུའི་དད་པ་སྐྱེ་བ་འོང་ཞིང་། གལ་ཏེ་བླ་མ་ལ་སྐྱོན་མཐོང་བཞིན་ད་དུང་དེ་ལ་དད་པ་སྐྱེ་ན། དེ་ནི་སློབ་མ་ཚད་དང་ལྡན་པའི་དད་པ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་དེ་ཡིན་ཚུལ་གསུངས་པས། དེ་ལྟ་བུའི་རྩ་བའི་ལམ་གྱི་གནད་ཀྱི་འགྲོ་སྟངས་དང་། ལྷག་
པར་བླ་སློབ་མཚན་ཉིད་ཚང་བ་དགོས་ཚུལ་འདི་རྣམས་ཆ་ཚང་གཏིང་ཚུགས་པ་ཞིག་མ་ཤེས་ན། བཙན་དབང་གིས་དེ་དང་དེ་ལ་ཡིད་ཆེས་བྱ་དགོས་པར་སློབ་གསོ་གཏོང་བ་ལྟ་བུའི་ཤན་ཕྲན་བུ་ཞུགས་པར་འགྱུར་བས། ཡིད་གཟབ་མ་བྱས་ན་རྨོངས་དད་བྱ་མི་རུང་བར་བཤད་པ་དང་ཆབས་ཅིག རྨོངས་དད་སློབ་ཀྱིན་ཡོད་པ་ལྟ་བུར་འགྱུར་སྲིད། དེས་ན་རྩ་བ་དད་པ་སྦྱང་བ་ཞེས་པའི་
ཚིག་ཟུར་ལ་ཡོད་པའི་”རྩ་བ་”དེས་རྒྱུ་མཚན་ལ་བརྟེན་ནས་ཡིད་ཆེས་པའི་མི་ཕྱེད་པའི་དད་པ་ཤིན་ཏུ་གལ་ཆེ་བར་བསྟན། ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གཞི་མར་དད་པ་གལ་ཆེ་ཞིང་། བླ་མ་ལ་སྙིང་

ཁོང་རུས་པའི་གཏིང་ནས་དད་པ་རྩེ་གཅིག་བྱུང་ན། རང་རེ་ཚང་མ་སྡུག་བསྔལ་མི་འདོད་པ་དང་བདེ་བ་འདོད་པས། སྡུག་བསྔལ་ཟད་པའི་དོན་དུ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པའི་རྟོགས་པ་སྐྱེས་ནས། དེའི་

བཤེས་གཉེན་བསྟེན་ཚུལ

125

ནུས་པ་ཇི་ཙམ་གྱིས་ཤུགས་ཆེ་བའི་ཚོད་ཀྱིས་སྡུག་བསྔལ་ཉུང་དུ་འགྲོ་བ་ཞིག་དང༌། གཏན་དུ་བདེ་བའི་སྐྱིད་འགོ་ཞིག་ཚུགས་ཏེ། བཟང་པོའི་ཡོན་ཏན་གྱི་ཚོགས་རྣམས་ཟླ་བ་ཡར་ངོ་བཞིན་དུ་
འཕེལ་བའི་དགེ་མཚན་ཆེ་བས། དེ་ལ་སྔོན་གྱི་ལོ་རྒྱུས་དང་། ད་ལྟའི་ཆོས་གྲོགས་རྣམས་ཀྱི་

ཉམས་མྱོང་གང་ཅིའི་ཐོག་ནས་དཔྱད་ན། དངོས་གནས་བླ་མ་ལ་དད་པ་བཅོས་མིན་ཞིག་བློ་ལ་སྐྱེ་ཐུབ། དེ་ནི་རྨོངས་དད་མ་ཡིན་པར་རྒྱུ་མཚན་དང་ལྡན་པའི་དད་པ་ཞིག་ཡིན་དགོས། རྨོངས་དད་ཡིན་ན་དད་པའི་ཡུལ་དེར་ཞིབ་ཏུ་དཔྱོད་སྐབས་གཏད་སོ་མེད་པར་འགྱུར་ཞིང་། ངེས་ཤེས་རྙེད་མི་ཐུབ་པར་ཡལ་འགྲོ་བ་ཞིག་འོང་བས། དང་པོ་ཉིད་ནས་དད་པ་བྱེད་རྐྱང་མིན་པར་བརྟག་དཔྱད་ཐོག་ནས་དེ་ལ་དངོས་གནས་དད་པ་བྱེད་འོས་པ་ཞིག་དང༌། བློ་གཏད་བཅོལ་ཆོག་པའི་རྒྱུ་མཚན་ར་སྤྲོད་ཐུབ་པ་གདེང་འཁེལ་བ་ཞིག་བྱུང་ན། དད་པ་རང་ཤུགས་ཀྱིས་སྐྱེ་བས། དེ་འདྲ་བའི་དད་པ་
དེ་ནི་འགྱུར་བ་མེད་པའི་དད་པ་ཡིན། དེས་ན་དཔྱད་པ་བྱེད་པའི་སྐབས་སུ་ཐོག་མ་ཉིད་ནས་དེ་ལ་ཡིད་ཆེས་བློས་འགེལ་ཐུབ་དང་མི་ཐུབ། བཟང་ངན་གང་ཡིན་སོགས་རང་བློས་སྔོན་ནས་ཚོད་དཔགས་ཀྱིས་ཐག་མ་བཅད་པར། གང་ཡང་འོང་སྲིད་པར་བསམ་ནས་ཆ་མཉམ་པའི་ཐེ་ཚོམ་དུ་
གནས་པ་ཞིག་དགོས་པ་མ་གཏོགས། ཐེ་ཚོམ་དེ་འདྲ་མེད་ན་རྒྱུ་མཚན་འགོད་ཡུལ་བྲལ་ཞིང་། རྒྱུ་མཚན་གྱི་སྒོ་ནས་དཔྱད་པ་ཇི་ཙམ་མང་བའི་ཚོད་ཀྱིས་དོན་དེར་བསླུ་མི་བསླུ་གང་ཡིན་གྱི་ངེས་པ་
ཇེ་གསལ་དུ་འགྲོ་བ་ཡིན། དེ་ནི་གཞུང་ཆེན་མོར་དབང་པོ་རྣོན་པོ་ཆོས་ཀྱི་རྗེས་སུ་འབྲང་བ་ཞེས་
པ་རྣམ་དཔྱོད་ཀྱི་རིགས་རྩལ་ལྡན་པས་རྒྱུ་མཚན་གྱི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ནས་དངོས་ཡོད་གནས་
ཚུལ་ངོ་མར་དཔྱད་དེ། ཡིད་ཆེས་པའི་ཁུངས་དང་དགེ་མཚན་ལྡན་པ་ཞིག་མཐོང་ན་ཚུལ་དེར་དད་པས་འཇུག་པར་བྱེད་ལ། དབང་པོ་རྟུལ་པོ་དད་པའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་པ་རྣམས་ཀྱིས་བརྟག་དཔྱད་

མི་ནུས་པར་གཞན་གྱི་ཟེར་རྗེས་སུ་འབྲང་ནས་དོན་གང་ཞིག་དེ་རང་ཡིན་རྐྱང་དུ་བྱེད་པ་དང་། སྲོལ་རྒྱུན་ལྟ་བུའི་ལམ་དུ་ལད་མོས་འཇུག་རྐྱང་བྱེད་པས་མཐའ་ཆོད་པའི་ངེས་ཤེས་རྙེད་པའི་རྨང་གཞི་མེད་པ་བཅས་གཉིས་སུ་ཕྱེ་བས། དབང་རྟུལ་རྨོངས་དད་ལྟ་བུས་བླ་མ་ལ་དད་པ་བྱེད་པ་མིན་

འབྱོར་ཁེ་ལམ་རིམ།

126

པར། རྣམ་དཔྱོད་ཀྱིས་དྲངས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ལ་བརྟེན་ནས། ཡིད་ཆེས་དང་། དད་གུས་ཀྱི་ཚོར་བ་ཤུགས་དྲག་པོས་སེམས་འགུལ་ཐེབས་ནུས་པ་ཞིག་བྱུང་ན་ལེགས་པ་ཡིན། དེ་ནི་ད་ལྟ་རང་རེའི་མི་ཐོག་འདིར་ཡང་མིག་མཐོང་ལག་ཟིན་གྱི་ཉམས་མྱོང་ཐོག་ནས་བླ་མ་ལ་རྩེ་གཅིག་པའི་མོས་
གུས་ཧ་ཅང་གི་ཤུགས་ཆེན་པོ་རེ་སྐྱེ་སྐབས། དེས་དྲངས་ནས་ཡང་དག་པའི་རྟོག་པ་སྤྱི་དང་།
ལྷག་པར་གསང་སྔགས་ཀྱི་རྟོགས་པའི་ཉམས་མྱོང་དམིགས་བསལ་རེ་སྐྱེ་བའི་མྱོང་བ་ཅན་དུ་མ་
ཡོད་མུས་རྣམས་ལས་ར་སྤྲོད་གསལ་པོ་འབྱུང་བཞིན་ཡིན་པ་སོགས་ལ་རང་གི་རིགས་པས་དཔྱད་ཅིང་། མཆེད་གྲོགས་ལས་ཀྱང་མིག་དཔེ་ལེན་པ་དང་། ལོ་བརྒྱ་ཕྲག་སྟོང་ཕྲག་རིང་གི་ལོ་རྒྱུས་སུ་བྱུང་བའི་སྐྱེས་བུ་དམ་པ་སེར་སྐྱ་ཕོ་མོ་ཅི་རིགས་པའི་རྟེན་ཅན་དེ་རྣམས་ཀྱིས་རང་རང་གི་
བླ་མ་ལ་སྙིང་ཁོང་རུས་པའི་གཏིང་ནས་དད་པ་རྨ་མེད་པ་ཇི་ཙམ་སྐྱེས་པ་དེའི་ཤུགས་ཀྱིས་དྲངས་

པའི་རྟོགས་པའི་སྒོ་འབྱེད་ཚུལ་རྣམ་ཐར་ཁག་ཏུ་གསལ་བའི་ལུང་གི་རྒྱབ་རྟེན་ཚད་ལྡན་རྣམས་
ཀྱིས་ཀྱང་རང་སེམས་འཁུལ་ཐབས་བྱ་དགོས།
བདག་གི་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་འདི་རྣམས་སྔགས་ལུགས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ན། ཡང་དག་

པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་དངོས་ཡིན་ཏེ། ཀྱཻ་རྡོ་རྗེ་ལས། ཕྱི་མའི་དུས་སུ་གྱུར་པ་ན། །ང་ཉིད་
སློབ་དཔོན་གཟུགས་ཀྱི་སྐུ། །ཞེས་དང༌། གུར་ལས། གང་ཉིད་རྡོ་རྗེ་སེམས་དཔའ་ཞེས། །དེ་ཉིད་
སློབ་དཔོན་གཟུགས་སུ་འཛིན། །སེམས་ཅན་ཕན་གདགས་དམིགས་ནས་ནི། །ཐ་མལ་པ་ཡི་གཟུགས་སུ་གནས། །ཞེས་དང། གཞན་ཡང་། ལྔ་བརྒྱ་ཐ་མར་གྱུར་པ་ན། །ང་ཉིད་སློབ་དཔོན་གཟུགས་སུ་འཛིན། །ང་ཡིན་སྙམ་དུ་ཡིད་བྱོས་ལ། །དེ་ཚེ་དེ་ལ་གུས་པ་བསྐྱེད། །ཅེས་དང་། མ་འོངས་མཐའ་མའི་དུས་སུ་ནི། །ང་ནི་བྱིས་པའི་གཟུགས་དང་ནི། །སྣ་ཚོགས་ཐབས་ཀྱིས་གཟུགས་

སུ་སྟོན། །ཞེས་དང་། སློབ་དཔོན་དང་ནི་རྡོ་རྗེ་འཛིན། །ཐ་དད་པར་ནི་མི་བརྟག་གོ །ཞེས་བླ་མ་དང་རྡོ་རྗེ་འཆང་དབྱེར་མེད་དུ་བལྟ་དགོས་པ་ལ་བླ་མ་ལས་ལྷག་པའི་རྡོ་རྗེ་འཆང་ཞིག་ཡོད་པར་འདོད་ན་ནི་གང་ཟག་དེའི་རྒྱུད་ལ་དངོས་གྲུབ་གང་ཡང་མི་འཐོབ་སྟེ། བྱ་ཡུལ་བ་ནས་བརྒྱུད་པའི་

བཤེས་གཉེན་བསྟེན་ཚུལ

127

ལམ་རིམ་ལས། དེ་ཡང་བླ་མ་བས་བཟང་བའི་རྡོ་རྗེ་འཆང་ངམ་ཡི་དམ་གྱི་ལྷ་ཞིག་ལོགས་སུ་ཡོད་པར་འདོད་ན་ནི། གང་ཟག་དེའི་རྒྱུད་ལ་དངོས་གྲུབ་གང་ཡང་མི་འཐོབ་བོ། །ཞེས་དང༌། ནཱ་རོ་པའི་ཞལ་ནས། བླ་མ་མེད་པའི་གོང་རོལ་ན། །སངས་རྒྱས་བྱ་བའི་མིང་ཡང་མེད། །བསྐལ་པ་སྟོང་གི་སངས་རྒྱས་ཀྱང་། །བླ་མ་དག་ལ་བརྟེན་ནས་བྱུང་། །ཡི་དམ་བླ་མའི་སྤྲུལ་པ་ཡིན། །ཞེས་
གསུངས། གཞན་ཡང་སངས་རྒྱས་རྣམསཀྱིས་རང་རང་གི་སྐལ་བ་དང་འཚམས་པར་སྣ་ཚོགས་
པའི་གཟུགས་སུ་སྟོན་པར་མཛད་དེ། ཡབ་སྲས་མཇལ་བའི་མདོ་ལས། བརྒྱ་བྱིན་ཚངས་པའི་ཆ་
བྱད་དང༌། །ལ་ལར་བདུད་ཀྱི་ཆ་བྱད་ཀྱིས། །སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་དོན་མཛད་དེ། །འཇིག་རྟེན་
རྣམས་ཀྱིས་རྟོགས་མི་ནུས། །བུད་མེད་ཆ་བྱད་སྤྱོད་པ་མཛད། །དུད་འགྲོའི་སྐྱེ་གནས་ནའང་
གདའ། །འདོད་ཆགས་མི་མངའ་ཆགས་པའི་ཚུལ། །འཇིགས་པ་མི་མངའ་འཇིགས་པ་ལྟར། །རྨོངས་མེད་རྨོངས་པའི་ཚུལ་བསྟན་ཏེ། །སྨྱོས་པ་མ་ལགས་སྨྱོས་པའི་ཚུལ། །ཞ་བ་མ་ལགས་ཞ་བ་ལྟར། །རྣམ་པར་འཕྲུལ་པ་སྣ་ཚོགས་ཀྱིས། །སེམས་ཅན་རྣམས་ནི་འདུལ་བར་མཛད། །ཅེས་གསུངས། དེས་ན་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ན་བདག་ལྟ་བུ་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་སངས་རྒྱས་
དངོས་སུ་མ་མཐོང་བ་མང་པོ་ཡོད་པས་དེ་དག་གི་ཉེས་པ་ཐམས་ཅད་བདག་ལ་འདུས་པར་གྱུར་ཅིག་སྙམ་པའི་སྒོ་ནས་གཏོང་ལེན་བྱ། གཞན་ཡང་བདུད་རྩི་འབེབས་སྦྱངས་བྱེད་པ་གང་བདེར་བྱ།
གཉིས་པ་རིགས་པའི་སྒོ་ནས་རྩ་བ་དད་པ་སྦྱང་བ་ནི། བདག་གི་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་འདི་རྣམས་སངས་རྒྱས་དངོས་སུ་མ་མཐོང་བ་གང་གིས་ལན་ན། རང་ཉིད་སྣང་བ་མ་དག་པའི་དབང་གིས་ལན་པ་ནི། དཔེར་ན་མཁྲིས་ནད་ཅན་གྱིས་གངས་རི་སེར་པོ་སྣང་བ་ལྟར་ཡིན་ཏེ། ལེགས་
པའི་ཀརྨས་སྟོན་པ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཛད་པ་ཐམས་ཅད་ཟོག་འབའ་ཞིག་ཏུ་མཐོང་བ་དང་། ཐོགས་
མེད་ཀྱིས་རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་ཁྱི་མོར་མཐོང་བ་དང༌། མེ་ཏྲི་པས་རྣལ་འབྱོར་གྱི་དབང་ཕྱུག་ཤ་བ་རི་པ་ཕག་གསོད་པ་སོགས་མི་འཚམས་པ་བྱེད་པར་མཐོང་བ་དང༌། ནཱ་རོས་ཏེ་ལོ་པ་ཉ་གསོན་བསྲེགས་མཛད་པ་སོགས་སྨྱོན་པའི་སྤྱོད་པར་མཐོང་བ་དང་། དགེ་ཚུལ་ཚེམ་བུ་པས་རྡོ་རྗེ་ཕག་

འབྱོར་ཁེ་ལམ་རིམ།

128

མོ་མཛེ་མོར་མཐོང་བ་དང་། སློབ་དཔོན་རྡོ་རྗེ་དྲིལ་བུ་པས་རྡོ་རྗེ་ཕག་མོ་ཕག་རྫི་མོར་མཐོང་བ་

དང་། སློབ་དཔོན་སངས་རྒྱས་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་སློབ་དཔོན་འཇམ་དཔལ་བཤེས་གཉེན་ཁྱིམ་བཙུན་
ཞིག་ཏུ་གཟིགས་པ་དང༌། ཚོང་དཔོན་གྱི་བུ་གཞོན་ནུ་ནོར་བཟང་གིས་དྲང་སྲོང་རྒྱལ་བའི་དྲོད་ཀྱི་

སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་གདམས་ངག་ལྟར་རྒྱལ་པོ་མེ་ལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྤྱོད་པ་ཞུ་བ་ལ་ཕྱིན་པས།

རྒྱལ་པོ་མེ་འདི་ལ་ཆོས་དགེ་བ་ནི་མེད་སྡིག་པ་འབའ་ཞིག་བྱེད་པས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྤྱོད་པ་ལྟ་ག་ལ་ཡོད་སྙམ་དུ་མ་དད་པ་སྐྱེས་པ་དང༌། ལི་ཡུལ་གྱི་དགེ་ཚུལ་གཉིས་ཀྱིས་རྒྱལ་པོ་སྲོང་
བཙན་སྒམ་པོར་སྲོག་གཅོད་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་མཐོང་བ་ཡིན་པས། དེས་ན་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ན་

བདག་ལྟ་བུ་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ལ་སྐྱོན་རྟོག་གི་བློ་སྐྱེ་བ་མང་པོ་ཡོད་པས་དེ་དག་གི་ཉེས་པ་ཐམས་ཅད་བདག་ལ་འདུས་པར་གྱུར་ཅིག་སྙམས་པའི་སྒོ་ནས་གཏོང་ལེན་བྱ། གཞན་ཡང་བདུད་
རྩི་འབེབས་སྦྱངས་བྱེད་པ་གང་བདེར་བྱ།
གཉིས་པ་བཀའ་དྲིན་རྗེས་སུ་དྲན་པས་གུས་པར་བྱ་བ་ནི། དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་འདི་རྣམས་བདག་ལ་བཀའ་དྲིན་ཤིན་ཏུ་ཆེ་སྟེ། བདག་གིས་ལམ་ཟབ་མ་ཁོང་དུ་ཆུད་པ་འདི་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་འདི་རྣམས་ཀྱི་བཀའ་དྲིན་ཡིན་ཏེ། སྔོན་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་ཆོས་

ཚིགས་བཅད་རེ་རེའི་ཕྱིར་དུ་དཀའ་བ་ཆེན་པོ་སྤྱད་པ་དང་། དཔལ་ལྡན་ཨ་ཏི་ཤས་བླ་མ་གསེར་
གླིང་པ་ལ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཀྱི་གདམས་ངག་གསན་པའི་ཕྱིར་དུ་རྒྱ་མཚོའི་སྟེང་དུ་གྲུ་གཟིངས་
བཅས་ནས་ཟླ་བ་བཅུ་གསུམ་གྱི་བར་དུ་བྱོན་པ་དང༌། སྔོན་གྱི་ལོ་ཙཱ་བ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་རྒྱ་གར་གྱི་

ཡུལ་ཐང་ཆེན་པོར་བགྲོད་ཉེན་ཆེ་ལ་གཅན་གཟན་དང་དུག་སྦྲུལ་མང་ཞིང་འཇིགས་པ་ཆེ་བ་ལ་ལུས་སྲོག་ཁྱད་དུ་བསད་ནས་བྱོན་པ་ཡིན་ཏེ། ནགས་འཐུག་པོ་ཞིག་ལ་ཐོན་དུས་མེད། །ལ་རིང་པོ་ཞིག་ལ་བགྲོད་དུས་མེད།།གཅན་འཕྲང་དང་ཆུ་ལ་ཐར་དུས་མེད། །ཤིང་སྡོང་པོ་མི་རོ་རེངས་པོ་འདྲ། །ལམ་དེ་ཀུན་ཚ་གྲང་བཤད་ཙ་ན། །དུས་ད་ལྟ་དྲན་ཡང་གློ་སྙིང་འདར། །ཞེས་གསུངས་པས། དེས་ན་
བདག་གིས་དཀའ་སྤྱད་དེ་ལྟར་མ་དགོས་པར། དཔེར་ན་ཕ་ནོར་བུ་ལ་ཕངས་སེམས་མེད་པར་སྦྱིན་

བཤེས་གཉེན་བསྟེན་ཚུལ

129

པ་ལྟར་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་འདི་རྣམས་ཀྱིས་ཟབ་པ་དང་རྒྱ་ཆེ་བའི་ཆོས་རྣམས་སྦས་གསང་མེད་པར་ལྷུགས་པར་སྦྱིན་པ་མཛད་པས་བཀའ་དྲིན་ཤིན་ཏུ་ཆེ་སྟེ། དཔེར་ན་དུག་ཟོས་པའི་མི་ལ། སྨན་
པ་མཁས་པ་ལྟར་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་འདི་རྣམས་བདག་ལ་བཀའ་དྲིན་ཆེ་སྙམ་དུ་བསམ་པ་དང་། གཞན་ཡང་རང་རེའི་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་རྣམས་ཀྱིས་ནི་མུ་གེ་ཉམ་ཐག་པས་འཆི་བ་ལ་ཐུག་པའི་ཚེ་ཟས་བྱིན་ནས་གསོ་བ་ལྟར་སངས་རྒྱས་དང་བྱང་སེམས་གོང་མ་རྣམས་ཀྱིས་དངོས་སུ་ཆོས་
གསུང་པའི་ཡུལ་དུ་མ་གྱུར་པ་ལ་ཐོས་བསམ་སྒོམ་གསུམ་བྱེད་ལུགས་སོགས་བསླབ་ནས་ལམ་ཟབ་མོའི་གནད་རྟོགས་སུ་བཅུག་པས་བཀའ་དྲིན་ཤིན་ཏུ་ཆེ། དོན་འདི་ལ་དགོངས་ནས། མགོན་པོ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས་རིམ་ལྔ་ལས། འདི་ནི་རང་བྱུང་བཅོམ་ལྡན་འདས། །ལྷག་པའི་ལྷ་ནི་གཅིག་པུ་ཉིད། །མན་ངག་རབ་ཏུ་སྟེར་བའི་ཕྱིར། །རྡོ་རྗེ་སློབ་དཔོན་དེ་བས་ལྷག །ཅེས་གསུངས། དེ་ལྟར་བཀའ་དྲིན་ཤིན་
ཏུ་ཆེ་བ་ལ་བཀའ་དྲིན་རྗེས་སུ་དྲན་པས་གུས་པ་དང་བྱས་པ་དྲིན་དུ་གཟོ་བ་མེད་ན། འཇམ་དཔལ་སྤྱན་རས་གཟིགས་དངོས་སུ་བྱོན་ནས་རང་ལ་ཆོས་བསྟན་ཀྱང་རང་རྒྱུད་ལ་ཡོན་ཏན་གྱི་རྣམ་པ་གང་

ཡང་མི་སྐྱེ་སྟེ། པོ་ཏོ་བའི་བེའུ་བུམ་སྔོན་པོ་ལས། བླ་མ་བྱིན་རླབས་ཆེ་དང་ཆུང་བ། །དངོས་ལ་མ་
ཡིན་རང་ལ་རག་ལས། །བྱས་གཟོ་མེད་ཅིང་ཡིད་མ་ཆེས་ན། །འཇམ་དཔལ་སྤྱན་རས་གཟིགས་དངོས་བྱོན་ཡང་། །དེ་ཡི་དོན་དུ་ཅིར་ཡང་མི་འགྱུར། །དེ་ལ་ཡིད་ཆེས་གུས་ཤིང་བྱས་གཟོ། །ཡོན་ཏན་རྫོགས་པའི་བླ་མ་མིན་ཡང་། །དེ་ལ་དེ་ཡི་བྱིན་གྱིས་རླབས་འཇུག །དེ་བས་ཡིད་ཆེས་བྱས་གཟོ་
གལ་ཆེ། །ཞེས་དང༌། བླ་མ་དག་ལ་གུས་པ་མེད་ན། །སངས་རྒྱས་ཉིད་ལ་བསྟེན་ཡང་མི་ཕན། །དེ་བས་མ་ཁེངས་བླ་མར་གུས་པ། །དེ་ནི་དེ་ལ་དོ་གལ་ཆེ་གསུངས། །ཞེས་གསུངས་པས། བཀའ་དྲིན་དེ་ལྟ་བུ་ཡོད་བཞིན་དུ་རྗེས་སུ་དྲན་པས་གུས་པར་མི་བྱེད་ན།ཀླུའི་རྒྱལ་པོ་རྔ་སྒྲའི་ཚིགས་བཅད་ལས། རི་རྣམས་དང་ནི་ས་རྣམས་དང༌། །རྒྱ་མཚོ་བདག་གི་ཁུར་མིན་གྱི། །བྱས་པ་མི་གཟོ་གང་ཡིན་
པ། །དེ་ནི་བདག་གི་ཁུར་ཆེན་ཡིན། །ཞེས་དང། ས་པཎ་གྱི་ཞལ་ནས། བཟང་ལ་ལན་ཡོད་བཟང་པོ་
སྟེ། །དྲིན་གཟོ་མེད་པ་ངན་པ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པས། དེས་ན་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ན་བདག་ལྟ་

འབྱོར་ཁེ་ལམ་རིམ།

130

བུ་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ལ་དྲིན་གཟོ་མ་བྱས་པའི་སེམས་ཅན་མང་པོ་ཡོད་པས་དེ་དག་གི་ཉེས་པ་ཐམས་ཅད་བདག་ལ་འདུས་པར་གྱུར་ཅིག་སྙམ་པའི་སྒོ་ནས་གཏོང་ལེན་བྱ། གཞན་ཡང་བདུད་རྩི་

འབེབས་སྦྱངས་བྱེད་པ་གང་བདེར་བྱ།
བཞི་པ་སྦྱོར་བས་བསྟེན་ཚུལ་ནི། ཟང་ཟིང་གིས་མཉེས་པར་བྱེད་པ་དང་། བཀུར་སྟི་ཞབས་གཡོག་བྱེད་ནས་མཉེས་པར་བྱེད་པ་དང༌། བཀའ་བཞིན་སྒྲུབ་པའི་མཆོད་པས་མཉེས་པར་བྱ་བ་དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། པཎ་ཆེན་བློ་བཟང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཞལ་ནས། བླ་མ་ལ་ཟང་ཟིང་དབུལ་བ་
ནི། རང་གི་གང་བཟང་བཟང་ནས་འབུལ་དགོས། བཟང་པོ་ཡོད་བཞིན་དུ་ངན་པ་ཕུལ་ན་དམ་ཚིག་ཉམས་པའི་ཉེས་པ་འོང་སྲིད། འོན་ཀྱང་རང་ལ་ངན་པ་ལས་མེད་ན་བླ་མ་རང་ངན་པ་དེ་ལ་
དགྱེས་ན་ངན་པ་ཕུལ་ཀྱང་ཉེས་པ་མེད་གསུངས།
གཉིས་པ་བཀུར་སྟི་ཞབས་གཡོག་བྱེད་ནས་མཉེས་པར་བྱེད་པ་ལ་གཉིས། ལུས་ཀྱི་སྒོ་ནས་
བསྙེན་བཀུར་བ་དང༌། ངག་གི་སྒོ་ནས་བསྙེན་བཀུར་བའོ། །དང་པོ་བླ་མ་ལ་ལུས་ཀྱི་སྒོ་ནས་
བསྙེན་བཀུར་བ་ནི། བསྐུ་མཉེ་དྲིལ་ཕྱི་བསྙུང་གཡོག་སོགས་བསྒྲུབ་པས་ཡོན་ཏན་དཔག་མེད་
འཐོབ་པ་རྗེས་སུ་དྲན་པ་སོགས་ཡིན་ཏེ། ས་པཎ་གྱིས། རྗེ་བཙུན་གྲགས་པ་རྒྱ་མཚན་བསྙུང་
གཡོག་ཞབས་ཏོག་གིས་དཀའ་ཐུབ་ཆེན་པོར་བྱས་པ་དང་། པཎ་ཆེན་ནཱ་རོ་པ་ཆེན་པོས་ཀྱང་ལུས་སྲོག་ཐེད་ལ་བོར་ནས་དཀའ་སྤྱད་དཔག་ཏུ་མེད་པར་མཛད་པས་བཞེད་དོན་གྲུབ་པ་དང༌། རྗེ་མར་པ་ལོ་ཙཱས་ཀྱང་བླ་མ་པཎ་ཆེན་ནཱ་རོ་པ་ཆེན་པོ་སྐུ་གཤེགས་ཟིན་ནས་དད་པ་ཤུགས་ཆེན་པོས་བཙལ་བས་བླ་མ་དང་མཇལ་བའི་ལོ་རྒྱུས་དང༌། རྗེ་བཙུན་མིད་ལས་ཀྱང་མར་པའི་སྐུ་མཁར་དགུ་ཐོག་ལ་གྲངས་དེ་ཙམ་ཞིག་ཁོང་རང་གཅིག་པུས་བསྒྲུབས་ཤིང་། མཚན་མོ་ཡང་ཡུམ་བདག་མེད་མའི་སྐུ་གཡོག ཆུ་ལེན་པ། ཡོས་འཐག་པ། མེ་འབུད་པ། ཐལ་བ་འཕྱག་པ། ཐ་ན་བཞོན་མོའཇོ་བའི་འཕོང་སྟེགས་ཚུན་ཆད་ཀྱིས་མི་ངལ་བར་བསྙེན་བཀུར་བྱས་པས་དོན་ཐམས་ཅད་གྲུབ་པར་གདའ། ཡང་འབྲོམ་སྟོན་པས་ཇོ་བོ་དང་མཇལ་བའི་དུས་དེ་སྔའི་བྱ་བ་རྣམས་ཆོས་སུ་སོང་ངམ་མ་

བཤེས་གཉེན་བསྟེན་ཚུལ

131

སོང་ཞུས་པས། ཇོ་བོའི་ཞལ་ནས། ཁྱོད་ཀྱིས་བླ་མ་སེ་བཙུན་གྱི་གཡོག་བྱས་པ་དེ་ཙམ་ལམ་དུ་
སོང་གཞན་ལམ་དུ་མ་སོང་གསུང་བ་དང༌། ཡང་ཇོ་བོ་ལ། སྟོན་པས་བོད་ལ་སྒོམ་སྒྲུབ་བྱེད་པ་མང་པོ་ཡོད་པ་ལ་ཡོན་ཏན་ཁྱད་པར་ཅན་བརྙེས་པ་མི་བདོག་ཞུས་པས། ཇོ་བོའི་ཞལ་ནས། ཐེག་ཆེན་གྱི་ཡོན་ཏན་ཆེ་སྐྱེས་ཆུང་སྐྱེས་ཐམས་ཅད་བླ་མ་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱེ་བ་ལ་ཁྱེད་བོད་ལ་བླ་མ་ལ་ཐ་མལ་པའི་འདུ་ཤེས་ལས་མེད་ག་ན་སྐྱེ་གསུངས།
གཉིས་པ་བླ་མ་ལ་ངག་གི་སྒོ་ནས་བསྙེན་བཀུར་བ་ནི། བླ་མའི་ཡོན་ཏན་ཕྱོགས་དང་ཕྱོགས་མཚམས་རྣམས་སུ་སྒྲོག་པ་དང༌། བླ་མ་ལ་བསྟོད་དབྱངས་ཀྱིས་གསོལ་བ་འདེབས་པ་དང༌། ཆོས་
རྒྱ་ཆེན་པོ་གསུང་ན་ལྟ་ཅི་སྨོས། ཆོས་ཚིགས་བཅད་གཅིག་ཙམ་ལས་མ་གསུངས་ཀྱང་ལེགས་སོ་འབུལ་ཞེས་ཞུ་བ་སོགས་ཡིན།
གསུམ་པ་བཀའ་བཞིན་སྒྲུབ་པའི་མཆོད་པས་མཉེས་པར་བྱ་བ་ནི། ཇི་ལྟར་གསུངས་པ་རྣམས་ཚུལ་བཞིན་དུ་སྒྲུབ་པ་ཡིན་པས། དེས་ན་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ན་བདག་ལྟ་བུ་དགེ་བའི་བཤེས་
གཉེན་གྱི་ཕྱིར་དུ་ལུས་སྲོག་ལོངས་སྤྱོད་སོགས་ལ་བལྟོས་པ་མེད་པར་གཏོང་བ་དང༌། ཁྱད་པར་
བཀའ་བཞིན་སྒྲུབ་པའི་མཆོད་པས་མཉེས་པ་མ་བྱས་པ་མང་པོ་ཡོད་པས། དེ་དག་གི་ཉེས་པ་ཐམས་ཅད་བདག་ལ་འདུས་པར་གྱུར་ཅིག་སྙམ་པའི་སྒོ་ནས་གཏོང་ལེན་བྱ། གཞན་ཡང་བདུད་རྩི་

འབེབས་སྦྱངས་བྱེད་པ་གང་བདེར་བྱ།
བཤེས་གཉེན་བསྟེན་ཚུལ་གྱི་དམིགས་སྐོར་རེ་རེ་བཞིན་དུ་གཏོང་ལེན་གྱི་དམིགས་པ་བྱ་མ་ནུས་པར། མཇུག་ཏུ་སྤྱི་བསྡོམས་ལྟ་བུར་བྱ་བར་སྤྲོ་ན། དེས་ན་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ན་བདག་ལྟ་

བུ་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་བསྟེན་ཚུལ་མི་ཤེས་པ་དང་ཤེས་ཀྱང་ཚུལ་བཞིན་དུ་མི་བསྟེན་པ་མང་པོ་ཡོད་པས་དེ་དག་གི་ཉེས་པ་ཐམས་ཅད་བདག་ལ་འདུས་པར་གྱུར་ཅིག བདག་རྒྱུད་ལ་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་གྱི་ཡོན་ཏན་མཐོང་ནས་ཚུལ་བཞིན་དུ་བསྟེན་འདོད་ཀྱི་བློའི་དགེ་བའི་རྩ་བ་ཅུང་ཟད་
རེ་མཆིས་པ་ཚུན་ཆད་གཞན་ལ་བསྔོ་ཞིང་གཏོང་སྙམ་པའི་སྒོ་ནས་གཏོང་ལེན་བྱ།

འབྱོར་ཁེ་ལམ་རིམ།

132

གཞན་ཡང་དུས་གསུམ་སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ངོ་བོ་དཔལ་ལྡན་བླ་མ་དམ་པ་རྣམས་ལ་
ཕྱག་འཚལ་ཞིང་སྐྱབས་སུ་མཆིའོ། ཁྱེད་རྣམས་ཀྱིས་བདག་གི་རྒྱུད་བྱིན་གྱིས་བརླབ་ཏུ་གསོལ།
ཞེས་གསོལ་བ་བཏབ་པས་དཔལ་ལྡན་བླ་མའི་སྐུའི་ཆ་ལས་བདུད་རྩི་སྣ་ལྔ་འོད་ཟེར་དང་བཅས་
པའི་རྒྱུན་བབས། རང་གི་ལུས་ཀྱི་ཆ་ཐམས་ཅད་ནས་ཞུགས་པས། ཐོག་མེད་ནས་བསགས་པའི་
སྡིག་སྒྲིབ་ཐམས་ཅད་དང་། ཁྱད་པར་དུ་ཡང་དཔལ་ལྡན་བླ་མ་དམ་པ་རྣམས་ཀྱི་སྐུ་ལ་བསྡོས་པ།
གསུང་བཅགས་པ། ཐུགས་དཀྲུགས་པ། མ་དད་བརྙས་སྨོད་བགྱིས་པ་ལ་སོགས་པ་མདོར་ན་བླ་
མ་ལ་བརྟེན་པའི་སྡིག་སྒྲིབ་དམ་ཚིག་ཉམ་ཆག་ཐམས་ཅད་སངས་ཀྱིས་དག ལུས་དྭངས་གསལ་

འོད་ཀྱི་རང་བཞིན་ཅན་དུ་གྱུར། ཚེ་དང་བསོད་ནམས། ལུང་རྟོགས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་འཕེལ་
ཞིང་རྒྱས། ཁྱད་པར་དཔལ་ལྡན་བླ་མའི་སྐུ་གསུང་ཐུགས་ཀྱི་བྱིན་རླབས་ཐམས་ཅད་ལུས་སེམས་
ལ་ཞུགས་པས། དཔལ་ལྡན་བླ་མའི་སྐྱབས་འོག་ཏུ་ཚུད་པར་གྱུར། ཅེས་པ་ལྟ་བུ་ངག་ཏུ་འདོན་བཞིན་མོས་གུས་དྲག་པོས་བདུད་རྩི་འབེབས་སྦྱངས་བྱེད་པ་རྒྱས་བསྡུས་གང་བདེར་བྱ།
གཉིས་པ་ཐུན་མཚམས་སུ་ཇི་ལྟར་བྱ་བའི་རིམ་པ་ནི། དབང་པོའི་སྒོ་སྡོམ་པ་དང༌། ཤེས་བཞིན་དུ་སྤྱོད་པ་དང་། ཟས་ཀྱི་ཚོད་རིག་པ་དང༌། མི་ཉལ་ཞིང་རྣལ་འབྱོར་ལ་བརྩོན་པ་དང་། ཉལ་བའི་ཚེ་ཇི་ལྟར་བྱ་བའོ། །འདི་བཞིན་དུ་སྐྱེས་བུ་ཆུང་འབྲིང་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་ཤེས་པར་བྱ།
སྨྲས་པ།

༡ །བླ་མའི་ཞལ་ནས་གདམས་པ་མང་ཐོས་ཀྱང་།
།ཆ་ཙམ་ཉམས་སུ་ལེན་ལ་མི་བརྩོན་པར།
།གྱི་ནར་གནས་པའི་སློབ་མ་བདག་ལྟ་བུ།
།ད་དུང་བླ་མས་སྐྱོ་མེད་རྗེས་བརྩེས་སྐྱོང་།

བཤེས་གཉེན་བསྟེན་ཚུལ

133

༢ །བླ་མ་སངས་རྒྱས་ཀུན་དང་འདྲ་བ་སོགས།
།བལྟ་བར་རང་སེམས་གནས་ཚད་སྟངས་ཞན་མོད།
།བདག་ལ་ཐོབ་པའི་ཡོན་ཏན་ཕྲ་མོ་ཚུན།
།བླ་མའི་དྲིན་ལས་བྱུང་བ་ཁོ་ནར་མཐོང་།
༣ །བླ་མའི་བཀའ་དྲིན་རྗེས་སུ་མི་དྲན་པར། །ད་དུང་སྨོད་པའི་མ་རབས་ཁྲེལ་མེད་པ།།འདི་ནི་ལྷ་ཆོས་མི་ཆོས་ཀུན་དང་འགལ། །བདག་ནི་དྲིན་ལག་རྡོ་བརྡུང་བྱ་མི་འདོད།༤ །བླ་མ་སྐྱོན་གྱི་གོང་བུ་ཡིན་ཡང་རུང་།
།དེ་ལྟར་བལྟ་བ་བདག་གི་འགན་མིན་ལ།
།གཞན་སྐྱོན་མི་བརྟག་རང་སྐྱོན་བརྟགས་ལེགས་པས། །བདག་ནི་བླ་མའི་ཡོན་ཏན་ངོས་ནས་བལྟ།
༥ །བླ་མའི་སྐྱོན་རྣམས་སྐྱོན་དུ་མཐོང་གྱུར་ཀྱང་།
།བདག་ནི་ཁེ་འདོད་གྱོང་མི་འདོད་པས་ན།
།བླ་མར་སྐྱོན་འཚོལ་བདག་ལ་ཁེ་མེད་པས།
།ཡོན་ཏན་ཕྱོགས་ནས་ཅི་ཕྱིར་བདག་མི་བལྟ།
༦ །དཔེར་ན་ཆགས་ཞེན་བྱ་ཡུལ་གཉེན་ཉེ་དང་།
།དངོས་པོ་སོགས་ལ་སྐྱོན་གྱི་རིགས་མཐོང་ཡང་།
ཁུར་དུ་མ་སོང་རྒྱན་དུ་འགྱུར་ཟེར་བཞིན།
།བླ་མར་སྐྱོང་མཐོང་དད་པའི་གྲོགས་འགྱུར་གསུངས།ཞེས་བྱ་བ་ནི་བར་སྐབས་ཀྱི་ཚིགས་སུ་བཅད་པའོ།

འབྱོར་ཁེ་ལམ་རིམ།

134

དལ་འབྱོར།

གཉིས་པ་བསྟེན་ནས་བློ་ཇི་ལྟར་སྦྱང་བའི་རིམ་པ་ལ་གཉིས། དལ་འབྱོར་ལ་སྙིང་པོ་བླང་བའི་

ཕྱིར་བསྐུལ་བ། སྙིང་པོ་ཇི་ལྟར་ལེན་པའི་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ལ་བཞི། དལ་བ་བརྒྱད་བསམ་པ།
འབྱོར་པ་བཅུ་སོགས་བསམ་པ། དོན་ཆེ་བ་བསམ་པ། རྙེད་དཀའ་བ་བསམ་པའོ། །དང་པོ་ནི། བཤེས་སྤྲིངས་ལས། ལོག་པར་ལྟ་བ་འཛིན་དང་དུད་འགྲོ་དང་། །ཡི་དྭགས་ཉིད་དང་དམྱལ་བར་
སྐྱེ་བ་དང༌། །རྒྱལ་བའི་བཀའ་མེད་པ་དང་མཐའ་འཁོབ་ཏུ། །ཀླ་ཀློར་སྐྱེ་དང་གླེན་ཞིང་ལྐུགས་པ་ཉིད། །ཚེ་རིང་ལྷ་ཉིད་གང་ཡང་རུང་བར་ནི། །སྐྱེ་བ་ཞེས་བགྱི་མི་ཁོམ་སྐྱོན་བརྒྱད་པོ། །དེ་དག་དང་བྲལ་ཁོམ་པ་རྙེད་ནས་ནི། །སྐྱེ་བ་བཟློག་པའི་སླད་དུ་འབད་པར་མཛོད། །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར། ཐོག་མར་དལ་འབྱོར་ངོས་འཛིན་དགོས་པས། དལ་འབྱོར་གྱི་རྟེན་ཞེས་པ་འདི་མིའི་ལུས་
རྟེན་འདི་དང་སྦྲེལ་ནས། རྟེན་འདི་ལ་མིའི་རྣམ་དཔྱོད་ཀྱིས་ཆོས་རབ་ཏུ་རྣམ་འབྱེད་ཀྱི་ཤེས་རབ་
ཀྱིས་དཔྱད་པ་བྱེད་པའི་ནུས་པ་ཁྱད་པར་ཅན་ཞིག་ལྡན་པའི་རྟེན་ཞིག་ཡིན། དེས་ན་དལ་བ་དང་འབྱོར་པ་ཞེས་པ་ཇི་ལྟ་བུ་ཞིག་ཡིན་ཞེ་ན། དལ་བ་ཞེས་པ་དེ་ཆོས་སྒྲུབ་པ་ལ་མི་ཁོམ་པའི་འགལ་རྐྱེན་བརྒྱད་ལས་བྲལ་ཏེ། ལོངས་ཁོམ་ཡོད་པས་དལ་བ་དང་། འབྱོར་པ་ནི་མཐུན་པའི་རྐྱེན་དམིགས་བསལ་རྣམས་ཚང་བ་ལ་གསུངས། མི་ཁོམ་པ་བརྒྱད་ལས་མི་ལ་ལྟོས་ཏེ་མི་ཁོམ་པ་བཞི་ནི། ཡུལ་མཐའ་འཁོབ་པ་དང་།དབང་པོ་མ་ཚང་བ་དང༌། ལོག་ལྟ་ཅན་དང། སངས་རྒྱས་འབྱུང་བ་མེད་པའོ། མི་མ་ཡིན་གྱི་མི་ཁོམ་པ་བཞི་ནི། ངན་སོང་གསུམ་དང་ལྷ་ཚེ་རིང་ངོ༌། ལྷ་ཚེ་རིང་ནི། འདུ་ཤེས་མེད་པ་དང་གཟུགས་མེད་དུ་སྐྱེས་པའི་སོ་སོའི་སྐྱེ་བོ་དང་འདོད་པའི་བྱ་བས་རྟག་ཏུ་གཡེང་པའི་འདོད་ལྷ་ལྷ་ཚེ་རིང་པོར་བཤད། དེ་བརྒྱད་དང་བྲལ་བས་དལ་བའོ།
གཉིས་་འབྱོར་པ་བཅུ་སོགས་བསམ་པ་ལ་གསུམ། རང་འབྱོར་ལྔ། གཞན་འབྱོར་ལྔ། དེའི་ནང་ནས་ཆོས་བསྒྲུབ་པ་ལ་མེད་དུ་མི་རུང་བའི་ཆོས་བརྒྱད་བསམ་པའོ། །དང་པོ་ནི། མི་ཉིད་དབུས་སྐྱེས་དབང་པོ་ཚང་། །ལས་མཐའ་མ་ལོག་གནས་ལ་དད། །ཅེས་གསུངས། ལས་མཐའ་མ་ལོག་པ་

དལ་འབྱོར

135

ནི་མཚམས་མེད་མ་བྱས་པ་དང་། གནས་ལ་དད་པ་སྟེ་སྡེ་སྣོད་གསུམ་ལ་དད་པ་བཅས་པའོ། གཉིས་པ་གཞན་འབྱོར་ལྔ་ནི། །སངས་རྒྱས་བྱོན་དང་དམ་ཆོས་སྟོན། །བསྟན་པ་གནས་དང་དེ་རྗེས་འཇུག །གཞན་ཕྱིར་སྙིང་ནི་བརྩེ་བའོ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། སངས་རྒྱས་བྱོན་ནས་མྱ་
ངན་ལས་མ་འདས་པ། སངས་རྒྱས་དེའམ་དེའི་ཉན་ཐོས་ཀྱིས་ཆོས་སྟོན་བཞིན་པ། སངས་རྒྱས་
བཞུགས་དུས་ཀྱི་སྒྲུབ་པའི་བསྟན་པ་མ་ཉམས་པར་གནས་པ། ཆོས་བསྟན་པ་དེས་གང་ཟག་
དམན་པས་འབྲས་བུ་ཐོབ་པ་མཐོང་བས་རྐྱེན་བྱས་ཏེ། གཞནརྣམས་དེའི་རྗེས་སུ་འཇུག་པ། གཞན་
གྱིས་སྙིང་བརྩེ་བར་བྱེད་པའོ།
དལ་འབྱོར་ཞེས་པ་མི་ལུས་ཡིན་ཚད་ལ་མི་ཚང་བར། བསམ་བློའི་ཁྱད་པར་ཞིག་གི་ཐོག་ནས་འཇོག་དགོས་པས། ལེགས་ཉེས་འབྱེད་པའི་རྣམ་དཔྱོད་དང་། ཕུགས་རྒྱང་རིང་པོའི་བསམ་ཤེས་མཐོང་བའི་བསམ་བློ་དུད་འགྲོ་ལས་ལྷག་པ་ཞིག་ཡོད་པས་གླེན་ལྐུགས་ཀྱང་མ་ཡིན། དེ་བཞིན་ཤིན་ཏུ་ཚེ་རིང་བའི་ལྷའི་ལུས་རྟེན་ལྟ་བུའི་སྐྱེ་བ་བླངས་ན་འདོད་ཡོན་ཁོ་ནར་གཡེངས་བས་ཆོས་བྱ་རྒྱུ་མི་དྲན་པ་བཅས་ཀྱི་མི་ཁོམ་པ་བརྒྱད་ལས་ཐར་བས་དལ་བ་བརྒྱད་ཚང་བ་ཡིན།གསུམ་པ་དལ་བརྒྱད་འབྱོར་བཅུ་དེའི་ནང་ནས་ཆོས་བསྒྲུབ་པ་ལ་མེད་དུ་མི་རུང་བའི་ཆོས་བརྒྱད་བསམ་པ་ནི། གནད་གཅོད་ཤིན་ཏུ་དཀོན་པ། མཐུན་རྐྱེན་འཛོམས་པ། ཐོས་བསམ་གྱི་

ཤེས་རབ་ཆེ་བ། མི་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་དང་སྡིག་གྲོགས་ཀྱི་དབང་དུ་མ་སོང་བ། དགེ་བའི་
བཤེས་གཉེན་དང་མཇལ་བ། ཉམས་ལེན་ལ་གཞོལ་བ་ཉམས་ལེན་གྱི་གནད་ཤེས་པ། གསུང་རབ་ཐམས་ཅད་གདམས་ངག་ཏུ་ཤར་བ། སྒྲུབ་པའི་གནས་ཡིད་དུ་འོང་བ་ཚང་བ་རྣམས་སོ།
གསུམ་པ་དོན་ཆེ་བར་བསམ་པ་ལ་གསུམ། མངོན་མཐོ་ལ་ལྟོས་ཏེ་དོན་ཆེ། ངེས་ལེགས་ལ་ལྟོས་ཏེ་དོན་ཆེ། སྟོབས་ལྔ་ལ་ལྟོས་ཏེ་དོན་ཆེ་བ་བསམ་པའོ། །དང་པོ་ནི།མངོན་མཐོའི་ལུས་ལོངས་སྤྱོད་འཁོར་ཕུན་ཚོགས་ཀྱི་རྒྱུ་སྦྱིན་པ་ཚུལ་ཁྲིམས་བཟོད་པ་བརྩོན་འགྲུས་སོགས་ཀྱང་རྟེན་
འདིས་སྒྲུབ་ནུས།

འབྱོར་ཁེ་ལམ་རིམ།

136

གཉིས་པ་ངེས་ལེགས་ལ་ལྟོས་ཏེ་དོན་ཆེ་བ་ནི། སོ་ཐར་བྱང་སེམས་རིག་འཛིན་སྡོམ་པ་རྣམས་རྟེན་འདིས་སྒྲུབ་ནུས།
གསུམ་པ་ཞིང་དང་། རྟེན་དང་། དངོས་པོ་དང་། བསམ་པ་དང་། དུས་ཀྱི་སྒོ་བཅས་པའི་
སྟོབས་ལྔ་ལ་ལྟོས་ཏེ་དོན་ཆེ་བ་བསམ་པ་ནི། ཞིང་གི་སྒོ་ནས་སྟོབས་ཆེ་བ་བསྒྲུབ་ནུས་ཏེ། ཕྱོགས་བཅུའི་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མིག་ཕྱུང་བཙོན་རར་བཅུག་སླར་བཙོན་ར་ནས་བཏོན་ནས་མིག་
བྱིན་ནས་ཚངས་པའི་བདེ་བ་ལ་བཀོད་པ་ལས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་གཅིག་ལ་དྭངས་བས་བལྟ་བ་ཕན་ཡོན་ཆེ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཐམས་ཅད་མཆོད་པ་ལས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བ་སྤུ་བུ་ག་
གཅིག་མཆོད་པ་ཕན་ཡོན་ཆེ། སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་མཆོད་པ་ལས་སློབ་དཔོན་གྱི་བ་སྤུའི་བུ་ག་
གཅིག་མཆོད་པ་ཕན་ཡོན་ཆེ་ཞིང་དེ་ད་ལྟའི་ལུས་རྟེན་འདིས་སྒྲུབ་པར་ནུས།
གཉིས་པ་རྟེན་གྱི་སྒོ་ནས་སྟོབས་ཆེ་བ་བསྒྲུབ་ནུས་ཏེ། སྡོམ་པ་དང་མི་ལྡན་པ་གཅིག་གིས་
དངོས་པོ་རྒྱ་ཆེན་པོ་མཆོད་སྦྱིན་བྱས་པ་ལས་སྡོམ་པ་དང་ལྡན་པ་གཅིག་གིས་དངོས་པོ་ཕྲའུ་ཞིག་
མཆོད་སྦྱིན་བྱས་པ་སྟོབས་ཆེ། དེ་ད་ལྟའི་ལུས་རྟེན་འདིས་སྒྲུབ་པ་ནུས།
དངོས་པོའི་སྒོ་ནས་སྟོབས་ཆེ་བར་སྒྲུབ་ནུས་པ་ནི། སེམས་ཅན་ལ་ཟང་ཟིང་གི་སྦྱིན་པ་ལས་
མི་ཚེཆོས་ཀྱི་སྦྱིན་པ་སྟོབས་ཆེ། སངས་རྒྱས་ལ་ཟང་ཟིང་གི་མཆོད་པ་ལས་སྒྲུབ་པའི་མཆོད་པ་
སྟོབས་ཆེ། དེ་ཡང་རྟེན་འདིས་སྒྲུབ་ནུས།
བསམ་པའི་སྒོ་ནས་སྟོབས་ཆེ་བ་ནི། སྟོང་གསུམ་གྱི་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་སོ་སོས་སངས་
རྒྱས་ཀྱི་མཆོད་རྟེན་རི་རབ་ཙམ་བྱེད་ལ། དེ་དག་ལ་ཡང་བསྐལ་བ་བྱེ་བ་སྙེད་དུ་བསྟི་སྟང་དུ་བྱ་བ་
ཐམས་ཅད་ཀྱིས་བསྟི་སྟང་བྱེད་པ་ལས་བྱང་སེམས་ཀྱིས་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་སེམས་དང་མ་
བྲལ་བར་མེ་ཏོག་གཅིག་ཙམ་མཆོད་རྟེན་ལ་ཕུལ་བའམ་དུད་འགྲོ་ལ་ཟན་ཆངས་གཅིག་ཙམ་སྦྱིན་

པའི་བསོད་ནམས་མང་བར་གསུངས་སོ། དེ་ཡང་རྟེན་འདིས་སྒྲུབ་ནུས།
དུས་ཀྱི་སྒོ་ནས་སྟོབས་ཆེ་བ་ནི། བྱང་ཤར་མཚམས་ཀྱི་སངས་རྒྱས་དབང་ཕྱུག་རྒྱལ་པོའི་ཞིང་

དལ་འབྱོར

137

དུ་བསྐལ་པའི་བར་དུ་ཚུལ་ཁྲིམས་བསྲུངས་པ་ལས། མི་མཇེད་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཞིང་ཁམས་འདིར་
ཚུལ་ཁྲིམས་སྣ་རེ་བསྲུངས་པ་ཕན་ཡོན་ཆེ་ཞིང་། སྟོན་པའི་བསྟན་པ་ལ་སྐྱོན་མ་ཞུགས་པའི་དུས་སུ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཡུན་རིང་དུ་བསྲུང་པ་ལས། བསྟན་པ་འཇིག་པ་ལ་ཉེ་བའི་དུས་འདིར་སྔ་དྲོ་ཙམ་ཞིག་ཚུལ་ཁྲིམས་བསྲུང་པ་ཕན་ཡོན་ཆེ། དེ་ཡང་རྟེན་འདིས་སྒྲུབ་ནུས།
རང་རེའི་ལུས་རྟེན་འཛམ་བུ་གླིང་པ་མངལ་སྐྱེས་ཁམས་དྲུག་ལྡན་འདིས་རྣམ་མཁྱེན་བསྒྲུབ་
པའི་ལམ་མཆོག་ཟབ་ཤོས་དང་། ངོ་བོ་བཟང་བ་ཙམ་དུ་མ་ཟད། ཧ་ཅང་གི་ནུས་པ་ཆེ་ལ། སྟོབས་དང་ལྡན་པ། གོ་ཆོད་ཅིག་ཏུ་གྱུར་པས། ཆོས་བྱ་དགོས་པ་ཙམ་དུ་མ་ཟད། ཆོས་བྱ་ནུས་པ་ཞིག་ཡིན་སྟབས། སོ་སོས་བྱས་མ་བྱས་མ་གཏོགས་མ་ཐུབ་པ་ཞིག་མེད་དེ། དཔེར་ན། སྔོན་གྱི་རང་རེ་

བོད་གངས་ཅན་ལྗོངས་ཀྱི་ས་དགེ་བཀའ་རྙིང་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་བརྒྱུད་རིས་སུ་མ་ཆད་པའི་
མཁས་གྲུབ་ཀྱི་སྐྱེས་བུ་དམ་པ་ས་ལམ་གྱི་གོ་འཕང་མཐོན་པོར་གཤེགས་པ་དེ་རྣམས་ཀྱང་། ཆོས་
ཉམས་ལེན་བྱེད་པའི་དལ་འབྱོར་གྱི་མི་ལུས་ད་ལྟ་རང་རེས་ཐོབ་པའི་ལུས་རྟེན་འདི་དང་མཚུངས་པ་ཞིག་མ་གཏོགས། དེ་ལས་ལྷག་པའི་དམིགས་བསལ་གང་ཡང་མེད་ལ། ཉམས་སུ་བླང་བྱའི་ཆོས་ཀྱང༌ད་ལྟ་རང་རེར་ཡོད་པའི་ཆོས་འདི་ལས་ལྷག་པའི་ཟུར་པ་ཞིག་ཡོད་བཟོ་མི་འདུག་པས། ལུས་རྟེན་འདི་ཡི་ཐོག་ནས་རིག་པ་སྒྲིམ་སྟེ་སྡུག་རུས་རྒྱག་ཐུབ་པ་ཞིག་བྱུང་ན། ངས་མི་ཐུབ་པ་མི་
འདུག་སྙམ་པ་བློ་ལ་འཆར་བས། དེ་ལྟར་དལ་འབྱོར་དོན་ཆེ་བར་བསམ་ནས་ཆོས་བྱ་ནུས་པར་ཐག་བཅད་དགོས།
བཞི་པ་རྙེད་དཀའ་བར་བསམ་པ་ལ། རྒྱུའི་སྒོ་ནས་རྙེད་དཀའ་བ། ངོ་བོའི་སྒོ་ནས་རྙེད་དཀའ་བ། དཔེའི་སྒོ་ནས་རྙེད་དཀའ་བ་དང་གསུམ་ལས། རྒྱུའི་སྒོ་ནས་རྙེད་དཀའ་བ་ནི། དལ་འབྱོར་ཚང་བའི་རྟེན་རྣམ་པར་དག་པ་ཐོབ་པ་ལ་ཚུལ་ཁྲིམས་རྣམ་པར་དག་པས་གཞི་བཟུང་། སྦྱིན་སོགས་
ཀྱིས་གྲོགས་བྱས། སྨོན་ལམ་དྲི་མ་མེད་པས་མཚམས་སྦྱོར་དགོས་ན་དེ་ལྟ་བུ་ཤིན་ཏུ་དཀོན་པའི་རྙེད་དཀའ།

འབྱོར་ཁེ་ལམ་རིམ།

138

རྒྱུའི་སྒོ་ནས་དལ་འབྱོར་རྙེད་དཀའ་ཚུལ་འདི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་སོགས་ནང་ས་བཅད་གཉིས་པར་འཇོག་གནང་མཛད་མོད། སྒོམ་པའི་སྐབས་སུ་ས་བཅད་གསུམ་པའམ་མཐའ་མ་ལ་བཞག་ན་སྐབས་རེ་བློ་ལ་འཇུག་ཆེ་བར་སྣང་སྟེ། དེ་ལྟར་བྱེད་ན་རང་རེའི་བློའི་ཟུར་ཞིག་ལ་མི་ལུས་ཐོབ་པ་དཀོན་པོ་ཡིན་ནའང་། རང་ཉིད་ལ་མི་ལུས་ཐོབ་པའི་རེ་བ་ད་དུང་ངེས་པར་དུ་ཡོད་དེ། སྐྱབས་འགྲོ་འདོན་པ་སོགས་ཁ་འདོན་དགེ་སྦྱོར་དང་། ཕྱག་འཚལ་བསྐོར་སྦྱོང་ལ་སོགས་པ་དེ་ཙམ་བྱེད་ཀྱིན་

ཡོད་བསམ་པ་ཞིག་བློ་ལ་འཆར་མོད། རྒྱུའི་སྒོ་ནས་དལ་རྟེན་རྙེད་པར་དཀའ་ཚུལ་འདི་ལ་བསམ་ནས། སྤྱིར་འཇིག་རྟེན་འདིར་དལ་འབྱོར་གྱི་མི་ལུས་ཐོབ་མཁན་མང་རུང་ཉུང་རུང༌། རང་ཉིད་མ་འོངས་པའི་ཚེ་རབས་རྣམས་སུ་དལ་འབྱོར་གྱི་མི་ལུས་ཐོབ་དང་མི་ཐོབ་ད་ལྟའི་སྒོ་གསུམ་གྱི་སྤྱོད་
པར་རག་ལས་པས། ད་ལྟ་དལ་འབྱོར་གྱི་མི་ལུས་ཐོབ་ངེས་ཀྱི་རྒྱུ་ཚོགས་ཚང་ལ་མ་ཉམས་པར་རང་གི་རྒྱུད་ལ་ཡོད་ན། དལ་འབྱོར་གྱི་ལུས་རྟེན་རྙེད་མི་དཀའ་ནའང་། རང་ལ་དེའི་རྒྱུ་ཚོགས་
ཚང་ལ་མ་ཉམས་པ་མེད་ན། སྤྱིར་ཤེས་བྱ་ལ་དལ་འབྱོར་འབེལ་པོ་ཡིན་ནའང་། རང་ཉིད་ལ་དལ་འབྱོར་དཀོན་པོ་ཆགས་ཆགས་པ་ཡིན་པས། དེ་ལྟར་བསམ་ན་དལ་འབྱོར་རྙེད་དཀའ་བར་ངེས་པ་རྙེད་ཚབས་ཆེ་བ་ཞིག་འོང་།
གཉིས་པ་ངོ་བོའི་སྒོ་ནས་རྙེད་དཀའ་བ་ནི། ངན་སོང་གསུམ་ལས་ལྟོས་ཏེ་བདེ་འགྲོ་ཐོབ་པ་སྲིད་

མཐའ་ཙམ་དང་། བདེ་འགྲོ་ལ་ལྟོས་ཏེ་དལ་འབྱོར་གྱི་མི་ལུས་ཐོབ་པ་ཉིན་མོའི་སྐར་མ་ཙམ་མོ། འཇིག་རྟེན་འདིར་རང་རེའི་མཐོང་ཆོས་ལའང་སྲོག་ཆགས་རིགས་འདྲ་མི་འདྲ་མང་པོ་ཡོད་པའི་ནང་ནས་མི་དང་དུད་འགྲོ་གཉིས་ནས་དུད་འགྲོ་ཧ་ཅང་གིས་མང་ཞིང་མི་ཉུང་ལ། མིའི་ནང་ནས་ཀྱང་དལ་བ་དང་འབྱོར་པའི་ཆོས་ཚང་བ་ཆེས་ཉུང་བ་སོགས་རིམ་བཞིན་དཔྱད་མཐར། གཞན་དོན་ཚུལ་བཞིན་སྒྲུབ་པའི་ཆོས་གཤའ་མ་ལག་ཏུ་ལེན་མཁན་དེ་བས་ཀྱང་ནས་ཉུང་བས། འབྲུ་ཡི་ཕུང་པོ་ཆེན་པོ་སྤུངས་པ་ལྟ་བུ་འོག་གི་མཐའ་ལ་རྒྱ་ཆེ་ཞིང་། དེ་ནས་ཇེ་ཆུང་གིས་རྩེ་མོའི་ཆ་ལ་ཅུང་ཟད་ལས་མེད་པ་ལྟར། མཐའི་མང་བའི་ཕྱོགས་དང་མཚུངས་པར་ངན་འགྲོའི་སེམས་

དལ་འབྱོར

139

ཅན་རྒྱ་ཆེ་ཞིང་། དེ་ནས་ཡར་མི་ལུས་སོགས་བདེ་འགྲོའི་རྟེན་ཐོབ་པ་ཉུང་ལ། དེའི་ནང་ནས་དལ་འབྱོར་གྱི་མི་ལུས་ཐོབ་པ་ནི་ཧ་ཅང་ཉུང་བས། སའི་གོ་ལ་འདིའི་མི་འབོར་དེང་སང་ཐེར་འབུམ་བདུན་ལྷག་གམ། དུང་ཕྱུར་བདུན་བཅུ་ལྷག་ཙམ་ཡོད་ཚོད་བཤད་ཀྱིན་ཡོད་པའི་ནང་ནས། དལ་
འབྱོར་གྱི་རྟེན་བཟང་ཐོབ་པ་འབུམ་ཕྲག་ཁ་ཤས་ལོངས་ཤས་ཆེ་ནའང་། ད་དུང་ཞིབ་ཚགས་བྱས་
ཏེ་སྤུས་ཀའི་ཐོག་ཏུ་བསམ་ན། ཧ་ལམ་ཁྲི་ཁ་ཤས་ལས་མེད་པ་ལྟ་བུའི་ཆེས་ཆེར་ཉུང་བར་འགྱུར་
བས། དོན་ངོ་མའི་ཐོག་ཏུ་མང་ཉུང་རྩིས་ཤིག་རྒྱབ་ནའང༌། དལ་འབྱོར་ཚང་བའི་མིའི་ལུས་རྟེན་
བཟང་པོ་དོན་དང་ལྡན་པ་ཞིག་ཡོད་མཁན་ཤིན་ཏུ་ཉུང་བར་ངེས་པ་རྙེད་ནུས་པ་ཡིན།
གསུམ་པ་དཔེ་ཡི་སྒོ་ནས་རྙེད་དཀའ་བ་བསམ་པ་ལ་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། ཁབ་རྩེར་ཡུངས་ཀར་ཆགས་དཀའ་བ་བཞིན་དུ་དལ་འབྱོར་གྱི་མི་ལུས་ཐོབ་དཀའ་བར་བསམ། གཉིས་པ་ནི། ཤེལ་གྱི་ཁང་པའི་ལོགས་ལ་སྲན་མ་ཆགས་པ་ལས་དལ་འབྱོར་གྱི་མི་ལུས་ཤིན་ཏུ་རྙེད་དཀའ་བ་བསམ། གསུམ་པ་རྒྱ་མཚོ་ཆེ་གཡེངས་གཉའ་ཤིང་བུ་གར་རུས་སྦལ་ལོང་བ་དེའི་མགྲིན་པ་

ཆུད་དཀའ་བ་བཞིན་དུ་དལ་འབྱོར་གྱི་མི་ལུས་ཐོབ་དཀའོ་བསམ།
དེ་ལྟ་བུའི་དལ་འབྱོར་གྱི་ལུས་རྟེན་དེ་བཟང་པོ་ཡིན་པ་མ་ཟད། འབེལ་པོ་ཞིག་ཡོད་ན། ད་
རེས་ལན་གཅིག་འཐུས་སྒོ་ཚང་བ་ཞིག་མ་བྱུང་ནའང༌། སྐབས་གཞན་དང་གཞན་དུ་སྙིང་པོ་ལེན་
ཐུབ་པའི་གོ་སྐབས་ཤིག་འོང་རྒྱུར་དེ་ལ་རེ་བ་བརྒྱག་རྒྱུ་ཞིག་ཡོད་ཀྱང་། དལ་འབྱོར་གྱི་རྟེན་འདི་
ནི་ཤིན་ཏུ་རྙེད་དཀའ་བ་ཞིག་ཡིན་པས། དེའི་ཚུལ་ལ་བསམ་ན་ལུས་རྟེན་བཟང་པོ་འདི་འདྲ་བ་ཡང་ཡང་ཐོབ་མི་སྲིད་པ་ལྟ་བུ་ཞིག་སེམས་ལ་ཤར་ནས། ད་རེས་གོ་སྐབས་བཟང་པོ་ལན་གཅིག་
བྱུང་བའི་དུས་འདིར་རིག་པ་སྒྲིམ་ན་མ་གཏོགས། ཡང་ཡང་རྙེད་ཐུབ་པ་ཞིག་མིན་པར་འདུག་པས།
དོན་ཆེན་སྒྲུབ་ཐུབ་པའི་གོ་སྐབས་ལན་གཅིག་རྙེད་པ་འདི། དོན་མེད་ཆུད་ཟོས་སུ་མི་གཏོང་བ་ཞིག་ཅིས་ཀྱང་བྱ་དགོས་ཀྱི་འདུག་བསམ་པ་ཞིག་འཆར་རྒྱུ་འོང་བ་རེད།
དེས་ན་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ན་བདག་ལྟ་བུ་དལ་འབྱོར་དོན་ཆེན་རྙེད་དཀའི་རྟོགས་པ་ཁྱད་

འབྱོར་ཁེ་ལམ་རིམ།

140

པར་ཅན་མ་སྐྱེས་པའི་སེམས་ཅན་མང་པོ་ཡོད་པས། དེ་དག་གི་ཉེས་པ་ཐམས་ཅད་བདག་ལ་འདུས་པར་གྱུར་ཅིག བདག་གིས་དལ་འབྱོར་ངོས་ཟིན་པ་དང་། དོན་ཆེ་བ། རྙེད་དཀའི་ཚུལ་ཅུང་ཟད་ཚུན་ཆད་ཤེས་པའི་དགེ་རྩ་ཐམས་ཅད་གཞན་ལ་བསྔོ་སྙམ་པའི་སྒོ་ནས་གཏོང་ལེན་བྱ། གཞན་ཡང་བདུད་རྩི་འབེབས་སྦྱངས་བྱེད་པ་གང་བདེར་བྱ།
སླར་སྨྲས་པ།

༡ །མི་ཡི་རྟེན་བཟང་རིན་ཐངཅན་ཡིན་པ།
།གཙོ་བོ་རྟེན་འདིའི་སེམས་ཀྱི་རྣམ་དཔྱོད་ཉིད།
།མཐའ་མེད་འཕེལ་བར་ནུས་པ་དེ་མཐོང་ན།
།ཆུད་མི་ཟ་བར་དོན་དང་ལྡན་པར་བྱེད།
༢ །ད་རེས་མི་ཡི་ལུས་སེམས་ནུས་ལྡན་འདིས།
།ལེགས་ལམ་ཞུགས་ན་ཀུན་སྨན་བྱ་བ་ཡིས།
།གནས་སྐབས་བདེ་སྡུག་འདོར་ལེན་ཙམ་ཤེས་པའི།
།དུད་འགྲོའི་རིགས་ལས་བྱེ་བྲག་འབྱེད་པ་འོང་།
༣ །རྙེད་དཀའི་མི་ལུས་ལན་གཅིག་ཐོབ་དུས་འདིར།
།མ་མཐའ་ཡིན་ཡང་རང་གི་ཁོར་ཡུག་ཁྱོན།
།ཕན་ཚུན་མཛའ་མཐུན་བཟོད་བཀུར་བསམ་ཤེས་དང་།
།སྣོད་བཅུད་ཞི་བདེ་སྤེལ་བ་པོ་ཞིག་དགོས།
༤ །དེ་ཕྱིར་ཤེས་རབ་ཟབ་མོའི་གྲོགས་དང་བཅས། །རང་གཞན་སྤྱི་ཚོགས་ཕན་བདེའི་ཡང་དག་ལམ།
།རླབས་ཆེན་སྐྲུན་པའི་ཐབས་ལམ་ལེགས་འཚོལ་ཏེ།
།མི་ལུས་ལེན་གོ་ཆོད་པ་ཅིས་ཀྱང་དགོས།
༥ །རྣམ་དཔྱོད་ལོག་པར་ཞུགས་པའི་རིག་རྩལ་ལས།

སྐྱེས་བུ་ཆུང་ངུའི་ཐོག་མ་འཆི་བ་མི་རྟག་པའ

141

།བྱུས་ངན་འཕྲུལ་ཆའི་སྟོབས་ཤུགས་བསྐྲུན་པ་དང་། །མི་གསོད་ཁྲག་སྦྱོར་ཡུལ་སྡེ་གཞོམ་པ་སོགས།
།སྡུག་བསྔལ་འདྲེན་པའི་རྟེན་ཞིག་མིན་པར་བྱ།
༦ །ཆོས་དད་མེད་ནའང་རྣ་བ་གཏོད་འགྱུར་བའི།
།དངོས་ཐོག་བདེན་འཚོལ་ལམ་བཟང་ཐུབ་པའི་ཆོས། །ཟབ་རྒྱས་གཞུང་ལ་ཐོས་བསམ་སྒོམ་གསུམ་གྱིས།

།ད་རེས་དོན་ཆེན་སྒྲུབ་པའི་གོ་སྐབས་ཡིན།
ཞེས་བྱ་བ་ནི་བར་སྐབས་ཀྱི་ཚིགས་སུ་བཅད་པའོ།

༻༻༻༻༻༻༻༻༻༻༻༻༻༻༻༻༻༻༻༻༻༻༻༻

སྐྱེས་བུ་ཆུང་ངུའི་ཐོག་མ་འཆི་བ་མི་རྟག་པའི་སྐོར།

གཉིས་པ་སྙིང་པོ་ཇི་ལྟར་ལེན་པའི་ཚུལ་ལ་གསུམ། སྐྱེས་བུ་ཆུང་ངུ་དང་ཐུན་མོང་བའི་ལམ་གྱི་
རིམ་པ་ལ་བློ་སྦྱང་བ་དང་། སྐྱེས་བུ་འབྲིང་དང་ཐུན་མོང་བའི་ལམ་གྱི་རིམ་པ་ལ་བློ་སྦྱང་བ་དང་། སྐྱེས་བུ་ཆེན་པོའི་ལམ་གྱི་རིམ་པ་ལ་བློ་སྦྱང་བའོ།
དང་པོ་སྐྱེས་བུ་ཆུང་ངུ་དང་ཐུན་མོང་བའི་ལམ་གྱི་རིམ་པ་ལ་བློ་སྦྱང་བ་ལ་བཞི། འཆི་བ་མི་རྟག་པ་བསམ་པ། ངན་འགྲོའི་སྡུག་བསྔལ་བསམ་པ། དཀོན་མཆོག་གསུམ་ལ་སྐྱབས་སུ་འགྲོ་བ། ལས་འབྲས་ལ་ཡིད་ཆེས་ཀྱི་དད་པ་བསྐྱེད་པའོ།
འཆི་བ་མི་རྟག་པའི་སྐོར་འདི་འཆད་པ་ལ། ཐོག་མར་འདིའི་རྨང་གཞིའི་བསམ་བློ་དང་འབྲེལ་བའི་སྐོར་ཞིག་སྙིང་བསྡུས་ཙམ་གླེང་གལ་ཆེ་བས། དེ་ལ་གོང་དུ་བཤད་པའི་དལ་འབྱོར་གྱི་མཐུན་

རྐྱེན་མ་ལུས་པ་ཚང་ནས་ཆོས་རླབས་ཆེན་སྒྲུབ་ཐུབ་པའི་མིའི་ལུས་རྟེན་འདི་ནི་རྟག་པ་བརྟན་པའི་

འབྱོར་ཁེ་ལམ་རིམ།

142

རང་བཞིན་ཅན་ཞིག་མིན་པར། སྐྱེས་པའི་མཐའ་མ་འཆི་བ་དང་། འཆི་བ་དེའང་ནམ་འོང་ལ་ངེས་པ་གཏན་ནས་མེད་པ་ཞིག་ཡིན་པ་ངོ་ཤེས་པར་བྱས་ཏེ། ཕྱི་མ་དོན་གཉེར་གྱི་བློས་ཟིན་པ་ཅིས་
ཀྱང་གལ་ཆེ་བར་གསུངས་པ་ལྟར། ཕྱི་མ་དོན་གཉེར་གྱི་བློ་དེ་ལྟ་བུ་ཞིག་སྐྱེ་བ་ལ། ཐོག་མར་སྐྱེ་བ་
ཕྱི་མ་ཞིག་ཡོད་མེད་ལ་ཐེ་ཚོམ་ཞུགས་ཏེ་སྒྲོ་འདོགས་ཆོད་དགོས་པས། འདི་ལ་ནང་པའི་གཞུང་ཆེན་མོར་ལུང་རིགས་ཀྱི་སྤྲོས་པ་རྒྱ་ཆེར་བསྟན་པ་ལས་ཤེས་པར་བྱ་འོས་པ་ཤིན་ཏུ་མང་ལ།
སྐབས་འདིར་མངོན་སུམ་གྱི་མྱོང་བའི་དཔེར་མཚོན་འགའ་རེ་བསྟན་ན། འཕགས་ཡུལ་”ཡུ་པིས་ ”མངའ་སྡེའི་ཁོངས་སུ་”ཀན་པུར་”གྲོང་ཁྱེར་གྱི་ཉེ་འགྲམ་ཁྱིམ་ཚང་ཞིག་གི་བུ་མོ་རང་ལོ་ལྔ་སྐོར་
སོན་པ་དེས་རང་ཉིད་ཀྱི་སྐྱེ་བ་སྔོན་མ་དེའང་བུ་མོ་སློབ་གྲྭར་འགྲོ་བ་ཞིག་ཡིན་པ་དང་། དེ་གློ་བུར་རྐྱེན་དབང་གིས་གྲོངས་ཚུལ་དྲན་པ་མ་ཟད། སྐྱེ་བ་སྔོན་མའི་ཁྱིམ་ཚང་དེའི་ཕ་མས་མཚོན་པའི་གཉེན་ཉེའི་མིང་དང་ལོ་རྒྱུས། དེར་འགྲོ་སའི་ལམ་དང་། ཁྱིམ་དེའི་ཁང་པའི་བཀོད་པ། འཛིན་ཆས་སོགས་རྒྱུས་སྟོན་བྱེད་མཁན་མེད་པར་རང་སྟོབས་ཀྱིས་ཆ་ཚང་ངོས་འཛིན་ཐུབ་པས། བུ་མོ་དེའི་
སྐྱེ་བ་སྔོན་མའི་ཕ་མ་ད་ལྟ་འཚོ་གནས་རྣམས་ལ་ངོ་འཕྲོད་ཡིད་ཆེས་གཙང་མ་བྱུང་སྟེ། བུ་མོ་དེ་བཞིན་སྔོན་མའི་ཕ་མ་གཉིས་ཀྱིས་རང་གི་ཕྲུ་གུ་ཡིན་པའི་འདུ་ཤེས་རྙེད་པར་བརྟེན། བུ་མོ་དེ་ལ་ཕ་མ་བཞི་ཡོད་པ་ལྟ་བུར་བྱུང་འདུག སྐྱེ་བ་སྔོན་མའི་ཕ་དེ་སློབ་གྲྭའི་དགེ་རྒན་དེང་དུས་ཀྱི་ཤེས་ཡོན་ཡོད་ལ། སྐྱེ་བ་སྔ་ཕྱིར་ཡིད་ཆེས་མེད་པ་ཞིག་ཡིན་འདུག་ཀྱང་། ཕྲུ་གུ་དེས་སྔོན་གནས་རྗེས་
དྲན་ར་སྤྲོད་གསལ་པོ་བྱས་པས། ད་ཆ་སྐྱེ་བ་སྔ་ཕྱིར་ཡིད་ཆེས་བྱུང་ཚུལ་ཐོས།
དེ་བཞིན་ཉམས་ལེན་པ་རྒན་རབས་ནང་དུ་རྣལ་འབྱོར་གྱི་སྟོབས་ཀྱིས་ལུས་འདི་ལ་བརྟེན་པའི་
ཤེས་པ་རགས་པ་ཅུང་ཟད་བག་ལ་ཞ་སྐབས། ཕྲ་བའི་ཤེས་པས་སྐྱེ་བ་སྔ་མ་དྲན་ཐུབ་པའི་རིགས་ཡོད་ལ། རིགས་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ནས་སྐྱེ་བ་སྔ་ཕྱི་འདོད་ན་འགྲེལ་བཤད་རྒྱབ་སླ་བ་ཡིན།
རང་རེ་བོད་པའི་ལོ་རྒྱུས་སུའང་སྤྲུལ་སྐུའི་རིགས་དུ་མ་སྐྱེ་བ་སྔོན་མའི་གནས་ཚུལ་རྗེས་དྲན་ར་འཕྲོད་ངོས་འཛིན་མ་ནོར་བར་བྱེད་པ་དང་། འགའ་ཤས་ནས་སྐྱེ་བ་སྔོན་མ་གསལ་པོ་མི་དྲན་

སྐྱེས་བུ་ཆུང་ངུའི་ཐོག་མ་འཆི་བ་མི་རྟག་པའ

143

ནའང༌། གཞན་དང་མི་འདྲ་བའི་རིག་སྟོབས་ཆེ་ཞིང་། ཆོས་མཐུན་གྱི་བྱ་སྤྱོད་བཟང་བའི་བག་
ཆགས་གསལ་པོ་ཡོད་པ་མཐོང་ཆོས་སུ་གྲུབ་པ་མང་པོ་ཡོངས་གྲགས་ལྟ་བུ་རེད། གཞི་རྩའི་སྤྲུལ་སྐུ་ངོས་འཛིན་བྱེད་པའི་འོངས་སྟངས་སྐྱེ་བ་སྔ་མ་དྲན་པའི་བག་ཆགས་གསལ་པོ་ཡོད་པ་ཞིག་ལ་བརྟེན་ནས་ཡང་སྲིད་བདག་སྤྲོད་བྱ་སྲོལ་བྱུང་བར་སྣང་ཡང་། ཕྱིས་སུ་སྤྲུལ་སྐུའི་གྲངས་འབོར་
འཕེལ་རླབས་ཚོད་མེད་ཤ་མོང་སྤང་ལ་རྡོལ་བ་ལྟར་བྱུང་སྟེ། དེང་སང་སྒོམ་ཁྲིད་དང་། དཔེ་ཁྲིད་

ཆོས་བཤད་བྱེད་དེ་ཁྲི་ཁར་འཛེགས་ཚད་ཀྱི་སྤྲུལ་སྐུ་མང་དྲགས་པས། སྔོན་གནས་རྗེས་སུ་དྲན་
པའི་གསུང་ཚུར་མ་བྱོན་པའི་སྐབས་ལ། ཨུ་ཚུགས་ཀྱིས་མདའ་དར་ཕར་འཛུགས་རྒྱུ་དེ་འདྲ་ཤུགས་ཆེ་འོང་བར་སྣང་བས། སྔ་མོ་སྒྲུབ་བརྒྱུད་ཤིང་རྟ་བརྒྱད་ཀྱི་མཁས་གྲུབ་དེ་སྙེད་ཅིག་གིས་
བསྟན་པ་འཛིན་སྐྱོང་སྤེལ་གསུམ་ཟླ་མེད་པར་གནང་མཁན་མཐའ་དག་སྤྲུལ་སྐུ་མིན་པར། རང་བྱུང་གི་བླ་མ་ཤ་སྟག་ཡིན་པས། ད་ནི་དེ་ཡི་ལམ་བཟང་ལ་སླར་ལོག་སྟེ། ཡང་སྲིད་ངོས་འཛིན་
བྱེད་སྲོལ་མཚམས་འཇོག་གིས། དམ་པའི་ཚུལ་དགུའི་ཡོན་ཏན་ལྡན་པ་འབའ་ཞིག་བླ་མར་བཀུར་ན་བསྟན་འགྲོ་སྤྱི་བྱེར་ཕན་ཞིང་། དཔལ་འབྱོར་དང་། དབང་ཆ། ཆབ་སྲིད་སོགས་ཀྱི་འཐབ་རྩོད་
རང་སར་ཞི་བའི་དགེ་མཚན་འབའ་ཞིག་སྣང་ངོ་།
གང་ལྟར་དངོས་སུ་སྐྱེ་བ་སྔ་མ་ཞིག་དྲན་པའི་ལོ་རྒྱུས་ར་འཕྲོད་ཐུབ་པ་ཞིག་ཡོད་པ་འདི་དེ་འདྲའི་སྐྱེ་བ་ཞིག་ཡོད་ནས་དྲན་རྒྱུ་ཞིག་བྱུང་བ་དང་། སྐྱེ་བ་དེ་ད་ལྟའི་སྐྱེ་བ་ལ་བལྟོས་ཏེ་སྐྱེ་བ་སྔ་མར་གྱུར་ལ། དེས་ན་ཚེ་འདིའི་རྗེས་སུ་སྐྱེ་བ་ཕྱི་མ་ཞིག་ཀྱང་འོང་ཆོག་སྟེ། ཚེ་སྔོན་མ་དེ་ཤི་བའི་
སྐབས་སུ་ལུས་རགས་པ་དེ་འགགས་ཀྱང་རྣམ་ཤེས་ཤིན་ཏུ་ཕྲ་བ་དེ་མ་འགགས་པར་རྒྱུན་མཐུད་ནས་གནས་པས་ད་ལྟ་སྐྱེ་བ་སྔ་མ་དྲན་པ་འདི་བྱུང་ལ། ཚེ་འདིའི་ལུས་རགས་པ་འཇིག་སྐབས་རྣམ་ཤེས་ཤིན་ཏུ་ཕྲ་བ་དེའང་འཇིག་དགོས་པའི་རྒྱུ་མཚན་མེད་པ་དང་། སྔར་ལུས་རགས་པ་དེ་འགགས་ནས་ལུས་དེ་ལ་བརྟེན་པའི་རྣམ་ཤེས་ཤིན་ཏུ་ཕྲ་བའི་རྒྱུན་དེ་མུ་མཐུད་ནས་སྡོད་པ་ད་ལྟའི་མྱོང་བས་གྲུབ་པས། མ་འོངས་པར་ཡང་དེ་ལྟར་སྡོད་ཐུབ་རྒྱུའི་ཚོད་དཔག་ཚད་ལྡན་ཞིག་

འབྱོར་ཁེ་ལམ་རིམ།

144

བྱེད་ཐུབ་པ་སོགས་སྐྱེ་བ་སྔ་ཕྱི་ཡོད་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་མང་བ་མ་ཟད། སྐྱེ་བ་སྔ་ཕྱི་ཡོད་ན་སྐྱོན་འདི་
འདུག་ཅེས་རིགས་པའི་གནོད་བྱེད་གང་ཡང་མེད་པས། སྐྱེ་བ་སྔ་ཕྱི་མེད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡང་དག་
པ་ཞིག་འགོད་མཁན་སུ་ཡང་མ་བྱུང་ལ། སྐྱེ་བ་སྔ་ཕྱི་ཡོད་དགོས་པར་འདོད་པ་ནི་ཡིད་ཆེས་ཀྱི་
དད་པ་ཁོ་ན་གཙོ་བོ་མིན་པར། དངོས་ཡོད་ཀྱི་མི་དེ་འདྲ་མངོན་སུམ་དུ་ཡོད་པའི་གནས་ཚུལ་དང་
འབྲེལ་བའི་ལོ་རྒྱུས་འབྱུང་བཞིན་པ་རེད་ལ། རྒྱུ་མཚན་དང་རིགས་ལམ་ཐོག་ནས་ནང་པ་སངས་རྒྱས་པ་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་རྒྱ་གར་བའི་སྔ་རབས་ཀྱི་གྲུབ་མཐའ་དུ་མས་སྐྱེ་བ་སྔ་ཕྱི་འདོད་པ་
ཡིན། དེས་ན་སྐྱེ་བ་ཕྱི་མ་ཞིག་ཡོད་པར་འདོད་ན། དེའི་ཚེ་རབས་རྣམས་ལ་བདེ་སྐྱིད་ལྡན་པ་ཞིག་
འོང་བའི་ཐབས་སུ་ད་ལྟ་ནས་འབད་ཆེད་ཆོས་ཀྱི་བསླབ་བྱ་ཚུལ་བཞིན་ཉམས་སུ་ལེན་པ་ལ་བརྟེན་
དགོས་པས། ཚེ་འདི་ཁོ་ན་དོན་དུ་མི་གཉེར་བར། དེ་ལས་ཛ་དྲག་པ་དང་། གལ་འགངས་ཆེ་བའི་
ཕྱི་མ་ཕན་ཆད་ཀྱི་དོན་ལ་གྲ་སྒྲིག་ལྷོད་གཡེང་མ་ཤོར་བར་བྱ་རྒྱུ་གལ་ཆེར་གཙོར་བཟུང་བྱེད་པར་
གདམས་ཏེ། ཆོས་ཀྱི་དང་པོ་ཚེ་འདི་བློས་གཏོང་བ་ཞེས་པ་ཞིག་གསུངས་ཡོད། འོན་ཀྱང་དེ་ནི་ཚེ་
འདིའི་བདེ་དོན་ནམ་ཡང་མི་བསྒྲུབ་པར་གོ་བྱ་མིན་པར། བསྟན་པའི་བདག་པོ་སྟོན་པ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཉིད་ཀྱིས་བཀའ་ཡིས་ཚིག་ཐག་བཅད་ནས། གནས་སྐབས་དང་མཐར་ཐུག་གི་བསྒྲུབ་བྱ་ལ། ནོར་དང་། འདོད་པ། ཆོས་དང་། ཐར་པ་བཅས་ཕུན་ཚོགས་སྡེ་བཞི་གསུངས་པ་ལྟར། གནས་སྐབས་མངོན་མཐོའི་རྟེན་བཟང་ཐོབ་ཆེད་ནོར་དང་འདོད་པའི་བདེ་སྐྱིད་དགོས་པ་དང་། ཆོས་ལ་བརྟེན་ནས་མཐར་ཐུག་ངེས་ལེགས་ཐར་པ་བསྒྲུབ་དགོས་པ་བཅས་ཀྱི་དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་
གསུངས་པ་མ་གཏོགས། ཐར་པ་སྒྲུབ་པ་གཅིག་པུས་འགྲིགས་ནས་དེའི་ཆ་རྐྱེན་དུ་དཔལ་འབྱོར་དང་། འདོད་པའི་བདེ་སྐྱིད་མི་དགོས་པར་མ་གསུངས་པར། ཕུན་ཚོགས་སྡེ་བཞི་ཀ་དགོས་པར་བསྟན་པས། དེས་ན་རང་རེར་ཆོས་ཕྱོགས་ཐོས་བསམ་སྒོམ་པའི་ཉམས་ལེན་གྱི་ཐོག་ནས་བསམ་
བྱའི་དོན་ལ་བློ་གཏད་འཕེར་བ་ཞིག་དགོས་པ་དང་ཆབས་ཅིག ལྷག་པར་གཞན་ཕན་ཆེད་དུ་མིའི་སྤྱི་ཚོགས་དང་། ཁོར་ཡུག་ལ་བསམ་དགོས་པའི་འགན་ཡོད་པས། སྤྱི་ཚོགས་ཡར་རྒྱས་གཏོང་

སྐྱེས་བུ་ཆུང་ངུའི་ཐོག་མ་འཆི་བ་མི་རྟག་པའ

145

རྒྱུར་འབད་བརྩོན་དགོས་ཤིང་། དེ་ནི་མདོ་དོན་མི་དང་མིའི་བར་གྱི་འབྲེལ་བ་དང་། དེ་བཞིན་བྱ་རི་
དྭགས་སོགས་ཀྱིས་མཚོན་པའི་སྲོག་ཆགས་དང་། རྩི་ཤིང་ནགས་ཚལ། མཁའ་རླུང་། ཆུ་ལ་
སོགས་པའི་ཁོར་ཡུག་གི་གནས་སྟངས་རྣམས། རང་གཞན་ཚང་མའི་འཕྲལ་ཡུན་གྱི་བདེ་དོན་
ཐོག་ཏུ་འབྲེལ་བ་ཡོད་པ་ཤེས་པར་བྱས་ཏེ། རང་རེའི་མི་ཐོག་ཙམ་དུ་མ་ཟད། འབྱུང་འགྱུར་མི་ཐོག་རིམ་པར་ཡུལ་ལུང་བྱེ་བྲག་པ་གཅིག་ནས་འཇིག་རྟེན་ཁྱོན་གྱི་བར་ཡར་རྒྱས་འགྲོ་དགོས་པ་
ཐམས་ཅད་དཔལ་འབྱོར་ལོངས་སྤྱོད་འབད་རྩོལ་ལ་རག་ལུས་པ་ཞེ་ལ་བཅངས་ནས། རྒྱུན་དུ་
གཞན་ཕན་གྱི་བསམ་པས་ཀུན་ནས་བསླངས་ཏེ། ཉིན་རེ་བཞིན་དུ་སྔ་ཆར་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་
ཀྱི་དོན་དུ་སེམས་ཇི་ལྟར་བསྐྱེད་པ་དེ་བཞིན་ཚིག་ཙམ་དུ་མ་སོང་བར། ཉིན་མོའི་དུས་སུ་ཁ་ཡོད་ལག་ཡོད་ལག་ལེན་བསྟར་བའི་སྒོ་ནས་གཞན་ཕན་གྱི་བྱ་བར་དངོས་སུ་བརྩོན་ཐུབ་པ་ཞིག་བྱུང་
ན། སེམས་བསྐྱེད་ལག་ལེན་དུ་བཀལ་བ་ཡིན་ཞིང་། མི་དགེ་བཅུ་ལ་སོགས་པ་གཞན་ལ་གནོད་པའི་རིགས་རྣམས་རང་གིས་སྤངས་ཏེ། གཞན་ལའང་སྤོང་བར་བསྐུལ་བས་མཚོན། གཞན་ཕན་
གྱི་ལས་རིགས་ཐམས་ཅད་ཆོས་དང་འབྲེལ་བའི་བྱ་བ་ཡིན་ལ། དེ་རྣམས་ཀྱིས་སྤྱི་ཚོགས་ཡར་
རྒྱས་ཀྱི་ཆེད་དུ་ཕན་རླབས་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བས། དེ་ལྟར་བྱུང་ན་ཆོས་ཆོས་སུ་འགྲོ་བ་ཞིག་འོང་བ་ཡིན། དུས་སྔ་ཕྱི་མ་གཏོགས་ནམ་ཞིག་ཚེ་འདིར་འགྲོགས་འདྲིས་རྒྱུས་ཡོད་མཐའ་དག་བཞག་ནས། ད་
བར་དོ་སྣང་མ་བྱུང་བའི་གནས་ཚུལ་ད་ལྟའི་མི་ཚེ་འདིའི་ཉམས་མྱོང་གིས་ཚོད་དཔག་མི་ཐུབ་པའི་སྐྱེ་བ་ཕྱི་མ་ཟེར་བ་དེའི་འཕྲང་ལ་སླེབས་ཏེ། རང་ཚོད་གཏན་ནས་མི་ཐིགས་པ་ཞིག་འོང་རྒྱུ་ཉག་ཅིག་ཡིན་པས། ད་ལྟ་ནས་སྐྱེ་བ་ཕྱི་མ་ཕན་ཆད་ཀྱི་བསམ་བློ་ཞིག་གཏོང་དགོས་པ་ཧ་ཅང་གལ་
ཆེར་གྱུར། དཔེར་ན། སྐྱེ་བོ་གང་ཞིག་ཉིན་རེ་ཉིན་རེའི་འཚོ་ཆས་འགྲིག་ཙམ་རེ་བྱས་ཏེ་བསྡད་ན་བློ་ཆུང་དང་། མི་ཚེ་རིང་པོའི་འཆར་གཞི་བཏིང་ན་འཆར་གཞི་ལྡན་པ་དང་བསམ་ཡོད་ཅིག་ཏུ་
བརྩི་བ་ལྟར། ནང་པ་སངས་རྒྱས་པས་གཙོ་བོར་བྱས་པའི་ཚེ་ཕྱི་མ་ཁས་ལེན་པའི་ཆོས་ལུགས་པ་རྣམས་ནས། ཚེ་འདི་ལས་ཐག་རིང་བའི་ཕྱི་མ་ཕན་ཆད་ལ་སྨན་པའི་ཐབས་ཤེས་བྱ་དགོས་པར་

འབྱོར་ཁེ་ལམ་རིམ།

146

བསྒྲུབས་པ་ཡིན། ལྷག་པར་སངས་རྒྱས་པའི་ཆོས་ཀྱིས་འགྲེལ་བཤད་རྒྱབ་སྐབས། རང་དང་དུས་
གཏན་དུ་བརྒྱུད་མར་འགྲོགས་པ་ཇི་ལྟ་བུ་ཞིག་གིས་རང་ཉིད་ལ་ཕན་ཞེ་ན། ད་ལྟའི་ལུས་སེམས་གཉིས་སུ་ཕྱེ་བའི་སེམས་འདིའི་སྟེང་དུ་ཡོན་ཏན་ཞིག་བསྒྲུབས་ཏེ་བཟང་པོའི་ནུས་པ་ཐོན་ཐུབ་ན། ནམ་ཞིག་ལུས་འདི་བཞག་ནས་འགྲོ་སྐབས་སེམས་ཤིན་ཏུ་ཕྲ་བ་ཁོ་ན་སྐྱེ་བ་ཕྱི་མ་རྣམས་སུ་

བརྒྱུད་ནས་འགྲོ་བའི་དུས་དེར་སེམས་ཀྱི་སྟེང་ལ་ཡོད་པའི་ཡོན་ཏན་ནམ། བག་ཆགས་བཟང་པོ་དེས་ཕན་པར་འདོད་པས། ད་རེས་དལ་འབྱོར་གྱི་རྟེན་བཟང་ཐོབ་པའི་སྐབས་འདིར། ཚེ་འདི་ཙམ་
དུ་མ་ཟད་ཚེ་རབས་གཏན་གྱི་མདུན་མ་བསྒྲུབ་པའི་གོ་སྐབས་ལེགས་པོ་ཞིག་ཡོད་པས། དུས་འདིར་རང་དྲིན་རང་ལ་མི་ཆུང་བའི་ཆེད་དུ་དགེ་བའི་བག་ཆགས་བཟང་པོ་འཇོག་རྒྱུར་ལྷོད་ཡང་འཐུ་ཤོར་མ་སོང་བར་བྱ་དགོས་པ་ཡིན། གལ་ཏེ་འཇིག་རྟེན་འདིའི་ལྟོ་གོས་གཏམ་གྱི་འབད་

བརྩོན་ཁོ་ནར་གཡེང་ཚེ། ཕྱི་མ་དོན་དུ་གཉེར་ནས་གལ་ཆེ་དོན་ཆེར་བརྩི་རྒྱུ་མི་འོང་བའི་འགལ་
རྐྱེན་ཡིན་པ་ཞིག་རང་ཤུགས་ཀྱིས་བློ་ལ་འཆར་ཕྱིར། འཇིག་རྟེན་འདིར་རིང་དུ་མི་གནས་པར་
འཆི་བ་རྗེས་སུ་དྲན་པ་ཞེས་མི་རྟག་པ་བསྒོམ་རྒྱུ་གལ་ཆེ།
མི་རྟག་པ་བསྒོམ་ཚུལ་དེ་ལ་རིམ་པ་དུ་མ་ཡོད་དེ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཆོས་འཁོར་ཐོག་
མར་བསྐོར་བའི་སྐབས་ནས་བདེན་བཞི་གསུངས་ཤིང་། བདེན་པ་བཞི་པོ་རེ་རེ་ལའང་མི་རྟག་པ་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པ་བཞི་རེས་བཀྲལ་བའི་ཁྱད་ཆོས་བཅུ་དྲུག་ཡོད་པ་དང་། དེ་བཞིན་འདུས་བྱས་ཐམས་ཅད་མི་རྟག་པ་དང་། ཟག་བཅས་ཐམས་ཅད་སྡུག་བསྔལ་བ། ཆོས་ཐམས་ཅད་སྟོང་ཞིང་བདག་མེད་པ། མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ནི་ཞི་བ་བཅས་ཆོས་ཀྱི་སྡོམ་བཞིའམ། ལྟ་བ་བཀར་
བཏགས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ་བཞི་གསུངས་པའི་ནང་ལའང་མི་རྟག་པ་དང་པོར་བསྟན་པ་དེ་གཉིས་མི་རྟག་
པ་ཕྲ་མོ་དང་། ད་ལྟ་སྐྱེས་བུ་ཆུང་ངུའི་སྐབས་སུ་བསྟན་པའི་མི་རྟག་པ་ནི། རྒྱུན་གྱི་མི་རྟག་པ་སྟེ་རགས་པའི་མི་རྟག་པ་ཡིན། དེ་བསྒོམ་རྒྱུ་ནི་སྐྱེས་བུ་ཆུང་ངུའི་ལམ་གྱི་ཡིད་འབྱུང་སྐྱེ་བའི་རྒྱུའི་གཙོ་བོ་ཡིན། སྐྱེས་བུ་འབྲིང་གི་སྐབས་སུ་ཕྲ་བའི་མི་རྟག་པ་གཙོ་བོར་བསྒོམ་དགོས། སྐྱེས་བུ་

སྐྱེས་བུ་ཆུང་ངུའི་ཐོག་མ་འཆི་བ་མི་རྟག་པའ

147

ཆེན་པོའི་སྐབས་སུ་ཆགས་སྡང་གི་དབང་ལས་ཉེ་དགའ་ཕྱོགས་ལྷུང་གི་བློ་སོགས་འཆར་སྐབས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་སེམས་སྙོམས་པར་བསྒྲུབ་པའི་ཆེད་དུ་ཆགས་སྡང་ཕྱོགས་རིས་བྱེད་པ་
སྙིང་པོ་མེད་པར་རང་དང་སེམས་ཅན་གཞན་ཡང་མི་རྟག་པའི་རང་བཞིན་དང་། སྡུག་བསྔལ་བའི་རང་བཞིན་ཡིན་ཚུལ་དྲན་དགོས་པས། །མི་རྟག་སུ་ཞིག་མི་རྟག་ལ། །གང་ཞིག་ཆགས་པར་བྱེད་པ་ཡོད། །གང་ཞིག་སུ་ཞིག་མི་རྟག་ལ། །གང་ཞིག་སྡང་བར་བྱེད་པ་ཡོད། ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར། མི་རྟག་པ་བསྒོམ་རྒྱུ་ནི་སྐྱེས་བུ་གསུམ་གའི་ལམ་ཐུན་མོང་བའི་གནས་སྐབས་གང་དུའང་གལ་ཆེ་བ་མ་ཟད། གསང་སྔགས་རྡོ་རྗེ་ཐེག་པར་ཡང་། མི་རྟག་པ་སྒོམ་པའི་ཐབས་དང་། བདག་མེད་པའི་མཚོན་དོན་དུ་རུས་རྒྱན་དང་། དུར་ཁྲོད་སྒོམ་པ་སོགས་འབྱུང་བ་ཡིན། དེ་ལྟར་དགེ་བའི་བཤེས་
ཀྱི་མགོན་དང་བཅས་པའི་ཆོས་སྒྲུབ་པའི་ལུས་རྟེན་དང་། ཆ་རྐྱེན་ཁྱད་པར་ཅན་ཚང་བའི་སྐབས་འདིར་ནམ་ཞག་གཏན་གྱི་འདུན་མ་ཞིག་བསྒྲུབས་ཏེ་སྙིང་པོ་ལོན་པར་བསྐུལ་དགོས་པ་ཡིན།
དེ་ལྟར་འཆི་བ་མི་རྟག་པ་བསམ་པ་ལ་གསུམ། རྩ་བ་གསུམ། རྒྱུ་མཚན་དགུ། ཐག་བཅད་པའོ། དང་པོ་ལ་གསུམ། ངེས་པར་འཆི་བ་བསམ་པ། ནམ་འཆི་ངེས་མེད་བསམ་པ། འཆི་བའི་ཚེ་ཆོས་མ་གཏོགས་གང་གིས་ཀྱང་མི་ཕན་པ་བསམ་པའོ། དང་པོ་ལ་གསུམ། ངེས་པར་འཆི་སྟེ་ཕྱི་

ནང་གི་རྐྱེན་གྱིས་བཟློག་ཏུ་མེད་པ། ཚེ་ལ་སྣོན་པ་མེད་ཅིང་འབྲིད་བྱེད་བར་མ་ཆད་དུ་ཡོད་པ།
གསོན་པའི་ཚེ་ནའང་ཆོས་བྱ་བའི་ལོང་མེད་པར་ངེས་པར་འཆི་བ་བསམ་པའོ།
འཆི་བདག་ངེས་པར་འོང་བ་ལ། ལུས་ཇི་འདྲ་ཞིག་བླངས་ཀྱང་འཆི་བས་མི་ཚུགས་པ་མེད་དེ། མི་རྟག་པའི་ཚོམས་ལས། །གང་ཡང་སངས་རྒྱས་རང་སངས་རྒྱས། །སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱི་ཉན་

ཐོས་ཀྱང། །སྐུ་ལུས་འདི་ནི་སྤོང་མཛད་ན། །སྐྱེ་བོ་ཕལ་པ་སྨོས་ཅི་དགོས། ཞེས་དང་། ཡུལ་གང་དུ་བསྡད་ཀྱང་འཆི་བས་མི་ཚུགས་པ་མེད་དེ། ཚོམས་ལས། དུས་གང་དུ་སྐྱེས་ཀྱང་འཆི་བས་མི་ཚུགས་པ་མེད། མགྱོགས་པས་འབྲོས་པའང་སྟོབས་དང་ནོར་དང་། རྫས་དང་སྔགས་དང་སྨན་ལ་སོགས་པ་གང་གིས་ཀྱང་བཟློག་ཏུ་མེད་ཅིང་། མགྱོགས་པས་བྲོས་པས་ཐར་པའང་མེད་དེ། །དྲང་

འབྱོར་ཁེ་ལམ་རིམ།

148

སྲོང་ཆེན་པོ་ལྔ་མངོན་ཤེས། །མཁའ་ལ་རྒྱང་རིང་འགྲོ་བ་དང༌། །གང་ན་སྤྱོད་ཡུལ་འཆི་མེད་པའི། །གནས་དེར་ཕྱིན་པར་མི་ནུས་སོ། ཞེས་དང་།
གཉིས་པ་ཚེ་ལ་སྣོན་པ་མེད་ཅིང་འབྲིད་བྱེད་བར་མ་ཆད་དང་བཅས་པ་ཡིན་ཏེ། སྤྱོད་འཇུག་ལས། །ཉིན་མཚན་སྡོད་པ་ཡོད་མེད་པར། །ཚེ་འདི་རྟག་ཏུ་གོད་འགྱུར་ཞིང༌། །སྣོན་པའང་གུད་ནས་འོང་མེད་ན། །བདག་ལྟ་འཆི་བར་ཅིས་མི་འགྱུར། ཞེས་གསུངས། ཚེ་ཚད་ལོ་དྲུག་ཅུ་ཐུབ་པའི་དབང་དུ་བྱས་ཀྱང་། ཚེའི་ལྷག་མ་དེ་ཡང་ལོ་ནི་ཟླ་བ།ཟླ་བ་ནི་ཞག ཞག་ནི་ཉིན་མཚན་སོགས་སོང་བས་འཛད་ལ། དེ་ཡང་སྔ་དྲོ་སོགས་སོང་བས་འཛད། སྔ་དྲོ་དེ་ཡང་ཡུད་ཙམ་ཞིག་སོང་བས་འཛད་དོ།
གསུམ་པ། གསོན་པའི་ཚེ་ཆོས་བྱ་བའི་ལོང་མེད་པར་ངེས་པར་འཆི་སྟེ། དང་པོ་བྱིས་པའི་

དུས་ལོ་བཅུར་ནི་ཆོས་སྒྲུབ་པའི་བསམ་པ་ནི་མི་རྙེད་ཅིང་། མཐར་རྒས་པའི་སྐབས་ལོ་ཉི་ཤུར་ནི་ཆོས་སྒྲུབ་པའི་སྐབས་མེད་པ།དེའི་བར་དུ་ཡང་གཉིད་ཀྱིས་ཕྱེད་འཁྱེར། ནད་སོགས་ཀྱིས་ཀྱང་

དུས་དུམ་ཞིག་ཟད་ནས་ཆོས་སྒྲུབ་པའི་སྐབས་ཅུང་ཟད་ལས་མེད་དོ། དེས་ན་ངེས་པར་ཆོས་གཅིག་བསྒྲུབ་པར་བྱའོ་བསམ་ནས་ཐག་གཅོད།
དེ་ལྟར་ངེས་པར་འཆི་བ་བསམས་པའི་མཇུག་དེར། རང་ཉིད་འཆི་བའི་རྣམ་པ་སྒོམ་པ་འདི་སྦྱར་ནས་དམིགས་རྣམ་བསྐྱང་ན། ས་བཅད་འོག་མ་ནམ་འཆི་ངེས་མེད་བསམ་པ་དེ་ལ་ཤུགས་རྐྱེན་ཐེབས་ཚབས་ཆེ་བ་ཡིན།
གཉིས་པ་ནམ་འཆི་ངེས་མེད་བསམ་པ་ལ། དང་པོ་འཛམ་བུ་གླིང་པའི་ཚེ་ལ་ངེས་པ་མེད་པ། གཉིས་པ་འཆི་རྐྱེན་ཤིན་ཏུ་མང་ཞིང་གསོན་རྐྱེན་ཉུང་བས་ནམ་འཆི་ངེས་མེད་བསམ་པ། གསུམ་པ་ལུས་ཆུའི་ལྦུ་བ་ལྟར་ཉམ་ཆུང་བས་ནམ་འཆི་ལ་ངེས་པ་མེད་པར་བསམ་པ་དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་འཛམ་བུ་གླིང་པའི་ཚེ་ལ་ངེས་པ་མེད་དེ། མཛོད་ལས། །འདི་ན་མ་ངེས་ཐ་མར་ནི། །ལོ་བཅུ་དང་པོར་དཔག་ཏུ་མེད། ཅེས་དང་། ཚོམས་ལས། །སྔ་དྲོ་སྐྱེ་བོ་མང་མཐོང་བ། །ཕྱི་དྲོ་ཁ་ཅིག་

སྐྱེས་བུ་ཆུང་ངུའི་ཐོག་མ་འཆི་བ་མི་རྟག་པའ

149

མཐོང་མི་འགྱུར། །ཕྱི་དྲོ་སྐྱེ་བོ་མང་མཐོང་བ། །སྔ་དྲོ་ཁ་ཅིག་མཐོང་མི་འགྱུར། ཞེས་དང། །སྐྱེས་པ་བུད་མེད་མང་པོ་དང༌། །དར་ལ་བབ་པའང་འཆི་འགྱུར་ན། །དེ་ལ་མི་འདི་གཞོན་ཞེས་ཏེ། །གསོན་པའི་གདེང་བྲོད་ཅི་ཞིག་ཡོད། །ཁ་ཅིག་མངལ་དུ་འཆི་བར་འགྱུར། །དེ་བཞིན་ཁ་ཅིག་བཙས་ཙམ་ན། །དེ་བཞིན་ཁ་ཅིག་གག་ཙམ་ན། །དེ་བཞིན་ཁ་ཅིག་ཡོངས་རྒྱུག་ན། །ལ་ལ་རྒན་དང་ལ་ལ་གཞོན། །ལ་ལ་དར་ལ་བབ་པའི་མི། །རིམ་གྱིས་རབ་ཏུ་འགྲོ་འགྱུར་ཏེ། །འབྲས་བུ་སྨིན་པ་ལྟུང་བ་
བཞིན། ཞེས་གསུངས།
གཉིས་པ་འཆི་རྐྱེན་ཤིན་ཏུ་མང་ཞིང་གསོན་རྐྱེན་ཉུང་བས་ནམ་འཆི་ངེས་མེད་བསམ་པ་ཡིན་ཏེ། རིན་ཆེན་འཕྲེང་བ་ལས། །འཆི་བའི་རྐྱེན་ནི་མང་བ་སྟེ། །གསོན་པ་ཡི་ནི་ཉུང་ཟད་ཅིག ཞེས་གསུངས། དེ་ཡང་སེམས་ཡོད་ཀྱི་གནོད་པ་དང་། སེམས་མེད་ཀྱི་གནོད་པ་གཉིས། དང་པོ་ལ་མི་
དང་མི་མ་ཡིན་པ་དང་དུད་འགྲོའི་གནོད་པའོ། དང་པོ་ནི། དགྲ་རྐུན་སོགས་ཀྱིས་རྡོ་མཚོན་བསྣུན་
པ་སོགས་ཀྱིས་འཆི་བ་བསམ་པ་དང། གཉིས་པ་གཟའ་བདུད་བཙན་གསུམ་དང་། རྒྱལ་འགོང་
ཐེའུ་རང་མ་མོ་སོགས་ཀྱིས་སྲོག་འཕྲོག་པ་དང་། གསུམ་པ་བཞོན་པ་དང་གཅན་གཟན་དང་ཁྱི་
སོགས་ཀྱིས་གནོད་པས་འཆི་བ་བསམ་པ་དང་།
གཉིས་པ་སེམས་མེད་ཀྱི་གནོད་པ་ནི། ཟས་མ་འཕྲོད་པ་དང༌། སྨན་མ་འཕྲོད་པ་དང་། གློ་བུར་
དུ་གཡངས་ལ་ལྷུང་བ་དང་། ཁང་པ་བཇིབ་པ་དང་། གྲུ་ཞིག་པ། ཀོ་བ་བརྡིབས་པ་སོགས་ཀྱིས་

འཆི་བའི་རྐྱེན་བྱས་པ་བསམ།
གསུམ་པ་ལུས་ཆུའི་ལྦུ་བ་ལྟར་ཉམ་ཆུང་བས་ནམ་འཆི་ལ་ངེས་པ་མེད་དེ། བཤེས་སྤྲིངས་

ལས། །ས་དང་ལྷུན་པོ་རྒྱ་མཚོ་ཉི་མ་བདུན། །འབར་བས་བསྲེགས་པའི་ལུས་ཅན་འདི་དག་ཀྱང་། །ཐལ་བ་ཡང་ནི་ལུས་པར་མི་འགྱུར་ན། །ཤིན་ཏུ་ཉམ་ཆུང་མི་ལྟ་སྨོས་ཅི་དགོས། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང༌། རིན་ཆེན་ཕྲེང་བ་ལས། །འཆི་བདག་རྐྱེན་གྱི་ནང་གནས་པ། །རླུང་དམར་
ནང་འདུག་མར་མེ་བཞིན། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། ཚེར་མ་ཟུག་པ་ལྟ་བུས་ཀྱང་རྐྱེན་བྱས་ནས་གློ་

འབྱོར་ཁེ་ལམ་རིམ།

150

བུར་དུ་འཆི་བར་འགྱུར་རོ་སྙམ་དུ་བསམ། ད་ལྟ་རང་ནས་ཆོས་རྣམ་དག་ཅིག་བསྒྲུབ་པར་བྱ་སྙམ་
དུ་ཐག་བཅད།

གསུམ་པ་འཆི་བའི་ཚེ་ཆོས་མ་གཏོགས་གཞན་གང་གིས་ཀྱང་ཕན་པ་མེད་པ་བསམ་པ་ལ་གསུམ། གཉེན་བཤེས་བརྩེ་གདུང་ཇི་ལྟར་ཆེ་བས་མཐའ་བསྐོར་ཀྱང་གཅིག་ཀྱང་འཁྲིད་ས་མེད།
ཡིད་དུ་འོང་བའི་ནོར་གྱི་ཕུང་པོ་ཇི་སྙེད་ཅིག་ཡོད་ཀྱང་རྡུལ་ཕྲན་ཙམ་ཡང་འཁྱེར་དུ་མེད། ལྷན་
ཅིག་སྐྱེས་པའི་ཤ་རུས་ཀྱང་འབྲལ་དགོས་ན་ཚེ་འདིའི་ཕུན་ཚོགས་ལ་ཆགས་པས་ཅི་ཞིག་བྱ། འཆི་གྲབས་ཞིག་བྱའོ། འཆི་གྲབས་ཀྱང་ཚེ་འདིའི་ཕུན་ཚོགས་ཐམས་ཅད་ལ་མ་ཆགས་པར་ཆོས་རྣམ་དག་ཅིག་ད་ལྟ་ཉིད་དུ་བྱ་སྙམ་དུ་བསམ།
གཞན་ཡང་འཆི་བ་དྲན་པ་མ་བསྒོམས་པའི་ཉེས་དམིགས་དྲུག་གསུངས་པས། དང་པོ་འཆི་བ་མ་དྲན་ན་ཆོས་མི་དྲན་པའི་ཉེས་དམིགས་ནི། ཚེ་འདིའི་ལྟོ་གོས་གཏམ་སྙན་གྲགས་སོགས་འབྱུང་བར་འབད་བརྩོན་ཁོ་ནས་གཡེངས་ཏེ། ཚེ་ཕྱི་མ་ཕན་ཆད་ལ་དམིགས་པའི་ཆོས་བྱ་རྒྱུ་མི་འང་བ་དང་། ོགཉིས་པ་དྲན་ཡང་ཆོས་མི་སྒྲུབ་པའི་ཉེས་དམིགས་ནི། རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོས། མཐར་འཆི་བ་འོང་སྙམ་པ་ཀུན་ལ་ཡོད་ཀྱང་། དེ་རིང་མི་འཆི། དེ་རིང་མི་འཆི་སྙམ་པའི་བློ་ངན་འདི་འཆི་ཁ་མ་ཚུན་ལ་འབྱུང་། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། རེ་ཞིག་བྱ་བ་འདི་དང་འདིས་མི་ཁོམ་ནའང་། ཆོས་རྗེས་སུ་བྱེད་ལོང་འོང་ངེས་ཀྱི་བསམ་པས་ཤུགས་མ་ཐུབ་ཀྱིས་སང་སང་གནངས་གནངས་ངང་ནས་
བསྐྱལ་བ་དང་།

གསུམ་པ་ཆོས་བསྒྲུབས་ཀྱང་རྣམ་དག་མི་སྒྲུབ་པའི་ཉེས་དམིགས་འདི་ལ། ཚེ་འདིའི་སྣང་ཤས་ཀྱི་དབང་དུ་སོང་བའི་དགེ་སྦྱོར་དང་། ཐོས་བསམ་སྒོམ་སྒྲུབ་སོགས་ཕྱི་ལྟར་དུ་ཆོས་བྱས་པ་
ལྟར་མངོན་ཡང་། ནང་ལྟར་དུ་ཆོས་ངོ་མར་མ་སོང་བ། དཔེར་ན། རང་ཉིད་རིང་པོར་འཚོ་བའི་ཆེད་དུ་ཚེ་སྒྲུབ་བྱེད་དེ་ཚེ་གཟུངས་དུང་ཕྱུར་མང་པོ་བསགས་པ་དང་། ཚེ་དཔག་མེད་ཀྱི་སྐུ་ལ་སོགས་
པའང་སྟོང་སྐུ་བཞེངས་ཤིང་། སྟོང་མཆོད་མང་པོ་ཕུལ་བ་དང་། ཞི་རྒྱས་དབང་དྲག་གི་ལས་གང་

སྐྱེས་བུ་ཆུང་ངུའི་ཐོག་མ་འཆི་བ་མི་རྟག་པའ

151

འདྲ་ཞིག་བསྒྲུབས་ཀྱང་། བསམ་རྒྱུ་ཚེ་འདིའི་བདེ་ཐབས་ཁོ་ནར་སོང་བས་དེ་རྣམས་དགེ་བ་རྣལ་མར་མིན་པས། རྗེ་གུང་ཐང་ཚང་གིས། །གསང་སྔགས་དེ་ཡང་འཕྲལ་གྱི་རྐྱེན་སེལ་དང༌། །ཚེ་དང་
ནོར་སྒྲུབ་དབང་སྡུད་མངོན་སྤྱོད་སོགས། །ཚེ་འདིའི་ཆ་ལག་ཁོ་ནར་འཁྱེར་བ་ནི། །ས་མཆོག་ཙན་དན་སོལ་བར་བྱས་འདྲ་བས། །ཆོས་ཀྱིས་ངན་སོང་བསྒྲུབ་པར་མ་བྱེད་ཨང༌། ཞེས་གསུངས་པ་
ལྟར། བླ་མེད་རྫོགས་བྱང་གི་གོ་འཕང་སྒྲུབ་བྱེད་གསང་སྔགས་རྡོ་རྗེ་ཐེག་པའི་ཆོས་སྐོར་དེ་ཡང་། བློ་མ་དུལ་བའི་དབང་གིས་རྟེན་འདིའི་ཚེ་རིང་བ་དང༌། ལོངས་སྤྱོད་ཆེ་བ། ལུས་བདེ་བ། དབང་ཐང་ཆེ་བ་སོགས་འབྱུང་ཕྱིར་འབད་པས་ཀུན་ནས་བསླངས་ཏེ་སྔགས་ཀྱི་ལས་ཚོགས་བསྒྲུབ་ཚེ།
རིན་ཐང་བྲལ་བའི་ཙན་དན་ས་མཆོག་བསིལ་བའི་ནུས་པ་ལྡན་པ་དེ་མེར་བསྲེགས་ན་ཚིག་འགྲོ་བ་མ་གཏོགས་བསིལ་བ་ལས་སྐྱོབ་མི་ཐུབ་པ་དང་མཚུངས་པར། རྣམ་མཁྱེན་སྒྲུབ་པའི་ཆོས་དེ་དོན་མེད་དུ་སོང་བར་གསུངས། གཞན་ཡང་རང་རེ་ཆོས་བྱེད་ཕལ་མོ་ཆེས་ནི་ཆོས་སྒྲུབ་ཆེད་སོ་
བྱང་སྔགས་གསུམ་གྱི་སྡོམ་པ་བླངས། ཁ་འདོན་དགེ་སྦྱོར་བྱེད་ཁུལ་དུ་ཡོད་ཀྱང་། དེ་དག་
གཟུགས་བརྙན་ཙམ་ལས་སེམས་རྒྱུད་དང་འདྲེས་ནས་བློ་འཁུལ་ངེས་ཤིག་མི་འོང་བའི་རྟགས་སུ། སྐྱིད་པོ་ཡོད་སྐབས་ཁ་ནས་ཆོས་བཤད་འདྲ་གཏོང་ཞིང་། ཁ་འདོན་དགེ་སྦྱོར་བཙུན་མདོག་ཁ་པོ་དང་། གལ་ཏེ་དེ་ལ་གཞན་གྱི་ཀླན་ཀ་འབྱུང་བ་དང་། དཀའ་སྡུག་གི་རྐྱེན་དང་འཕྲད་སྐབས་ཆོས་
ཀྱི་བག་ཆགས་མེད་པའི་མི་ཐ་མལ་པ་གཞན་སུ་ཞིག་དང་མི་འདྲ་བའི་ང་རྒྱལ་དང་། སེར་སྣ། ཕྲག་དོག འདོད་ཆགས་རྣམས་ཆེ་ཞིང་། རྒྱ་འདྲེ་རྒྱབ་ཆོག་ཆོག་ལྟ་བུ་མང་པོ་ཞིག་མཐོང་རྒྱུ་ཡོད་པ་འདི་ནི། །ལྟོ་འགྲངས་ཉི་མས་དྲོས་ཚེ་ཆོས་པའི་གཟུགས། །རྐྱེན་ངན་ཐོག་ཏུ་བབས་ཚེ་ཐ་མལ་པ། ཞེས་གསུངས་པ་དོན་ཐོག་ཏུ་བབས་གཤིས། ནམ་ཞག་གཏན་གྱི་མདུན་མ་བསྒྲུབ་རྒྱུའི་ཆོས་དེར་གནད་འགག་ཡོད་པར་ཡིད་ཆེས་ནས་འབད་བརྩོན་བྱེད་ཀྱིན་ཡོད་ནའང་། ད་དུང་གཞན་དག་མང་
པོ་ཞིག་བློས་མི་ཐོངས་བར་གལ་ཆེར་བརྩི་བཞིན་བློའི་ཟུར་ཡན་ཆད་ལའང་འཁོར་བ་འདི། ཆོས་བསྒྲུབས་ཀྱང་རྣམ་དག་མི་སྒྲུབ་པའི་ཉེས་དམིགས་ཀྱི་དབང་དུ་སོང་བར་གསལ།

འབྱོར་ཁེ་ལམ་རིམ།

152

བཞི་པ་སྒྲུབ་པ་ལ་ནན་ཏན་དང་བྲལ་བའི་ཉེས་དམིགས་ཞེས་པ་ནི། ཉམས་ལེན་ཐོག་ཏུ་གང་ལ་གང་འཚམས་ཀྱིས་དམིགས་རྣམ་བསྐྱངས་ནས་སྒྲུབ་ཀྱིན་ཡོད་ཁུལ་བྱས་རུང༌། ལོ་ཟླ་བསྟུད་ནས་
དཀའ་སྤྱད་སྙིང་རུས་མི་ཐུབ་པར། དགེ་བ་གང་སྒྲུབ་ནའང་དཀའ་ངལ་ཕྲན་བུ་ཞིག་དང་འཕྲད་
མཚམས་ཡིད་སུན་ཞིང་ཐང་ཆད་པ་དེ་རྣམས་སྒྲུབ་པ་ལ་ནན་ཏན་དང་བྲལ་བའི་སྐྱོན་ཡིན་ཏེ། རྗེ་བཙུན་མི་ལའི་རྣམ་ཐར་ལ་བསམ་སྐབས་སྐྱོ་ཤས་སྐྱེ་བ་ཞིག་ཡོད་ཀྱང་། སེམས་ལའང་ཤིན་ཏུ་ཕན་ཆེ་བས། ཚེ་གཅིག་ལུས་གཅིག་ལ་འཚང་རྒྱ་བའི་ཆོས་ཞེས་གྲགས་པ་ལྡན་པ་དེ་ལ་ནུས་པ་ཅིས་ཀྱང་ཡོད་མོད། དེ་འགྲུབ་མིན་རང་ཉིད་ནས་སྡུག་རུས་ཐུག་པའི་དཀའ་སྤྱད་དྭང་ལེན་བཟོད་མིན་ལ་རག་ལུས་པས། རང་རེས་ཆོས་བྱེད་སྟངས་སྐྱིེད་ཆོས་རང་ཡིན་པ་དེ་ལྟར་མ་སོང་བ་ཞིག་དགོས།ལྔ་པ་རང་ཉིད་མ་རུངས་པར་བྱས་པའི་ཉེས་དམིགས་ཞེས་པ་ནི། འཆི་བ་མ་དྲན་ན་ཚེ་འདིའི་ལྟོ་གོས་གཏམ་གསུམ་གྱིས་མཚོན་པའི་རང་བདེ་དོན་གཉེར་དང་། དགྲ་འདུལ་གཉེན་སྐྱོང་གི་
རིགས་རྣམས་གལ་ཆེ་ཤོས་སུ་བརྩིས་ནས་བློའི་ཞེ་ཕུགས་ལ་བཞག་ཅིང་། རྨི་ལམ་ཚུན་ཆད་
ལའང༌འཁོར། དེས་རྐྱེན་པས་འགག་ལ་ཐུག་དུས་རང་ཉིད་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་རྗེས་འབྲང་ཡིན་
པ་དང་། སྡོམ་པ་དམ་ཚིག་གི་བསྲུང་བྱ་རྣམས་བརྗེད་དེ། རྫུན་གཏམ་སྨྲ་བ་དང་། ཁ་བསླུས་རྒྱབ་རྒྱུ་སོགས་མི་འཚམས་པའི་རིགས་རྣམས་མིས་མ་ཤེས་ཙམ་དང་། མངོན་གསལ་དོད་པོ་མ་བྱུང་ན་ཡ་ང་བག་ཚ་མེད་ཅིང་། འགའ་རེས་མངོན་གསལ་དོད་པོ་ཆགས་ཀྱང་ད་དུང༌ཧམ་པ་བྱས་ཏེ། འཇོན་པོ་དང་རྒོད་པོ་ཡིན་པའི་རྣམ་འགྱུར་དང་བཅས་ཏེ་འགྲོ་མཁན་འདུག་པ་དེ་རྣམས། འཆི་བ་མ་དྲན་པའི་དབང་གིས་ཕྱི་མ་ཕན་ཆད་ཀྱི་མདུན་ལམ་རིང་པོ་ཡོད་པ་བསམ་བློ་མ་འཁོར་བའི་སྐྱོན་
དེ་རྣམས་བྱུང་ཞིང་། དེ་ལྟ་བུའི་ངང་ནས་མི་ཚེ་བསྐྱེལ་ན་ཉིན་རེ་བཞིན་དལ་འབྱོར་གྱི་མི་ལུས་དེ་བྱུར་གྱི་སྣ་འདྲེན་དུ་འགྱུར་སྲིད།

དྲུག་པ་འཆི་ཁར་འགྱོད་བཞིན་དུ་འཆི་དགོས་པའི་ཉེས་དམིགས་ནི། དེ་ལྟར་རང་གི་སེམས་རྒྱུད་ཉོན་མོངས་པའི་གཞན་དབང་དུ་བཏང་སྟེ་རང་ཉིད་མ་རུངས་པར་བྱས་ན། དེའི་འབྲས་བུར་

སྐྱེས་བུ་ཆུང་ངུའི་ཐོག་མ་འཆི་བ་མི་རྟག་པའ

153

འཆི་ཁར་འགྱོད་ནས་འཆི་དགོས་པ་འབྱུང་བར་གསུངས་ཏེ། རྒྱུན་དུ་ཆོས་ཚུལ་འཛིན་པ་བག་དྲོ་པོ་ཞིག་ཡོད་ཀྱང༌། འཆི་བ་ཐོག་ཏུ་བབས་ནས་འགག་ལ་ཐུག་སྐབས། གང་དྲག་ཅི་དྲག་གི་འགྱོད་པའི་ངང་ནས་འགྲོ་དགོས་འོང་།
འཆི་བ་མི་རྟག་པ་བསྒོམས་པའི་ཕན་ཡོན་ལ། དོན་ཆེ་བའི་ཕན་ཡོན། སྟོབས་ཆེ་བའི་ཕན་ཡོན། ཐོག་མཐའ་བར་གསུམ་དུ་གལ་ཆེ་བའི་ཕན་ཡོན། འཆི་ཁར་དགའ་བཞིན་སྤྲོ་བཞིན་དུ་འཆི་བའི་ཕན་ཡོན་བཅས་དྲུག་གསུངས་པ་ལྟར། མདོར་ན་འཆི་བ་དྲན་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ནམ་ཞག་
གཏན་གྱི་འདུན་མ་བསྒྲུབ་རྒྱུ་དེ་གལ་ཆེ་ཤོས་སུ་བརྩིས་ཏེ་དོན་ཆེན་འགྲུབ་པ་ཞིག་འོང་བ་དང་།
ཉོན་མོངས་དང་ཉེས་སྤྱོད་ཅིག་ཅར་འཇོམས་པར་བྱེད་པའི་ཐོ་བ་ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་སྟོབས་ཆེ་ལ། མི་རྟག་པ་དྲན་པ་དེས་ཐོག་མར་ཆོས་ལ་སྐུལ་བྱེད་དང་། བར་དུ་ཆོས་ལ་དཀའ་སྤྱད་དྲག་པོས་སྒྲུབ་སྐབས་ཞུམ་པ་དང་སྒྱིད་ལུགས་པ་བྱུང་ན། ནམ་འཆི་ངེས་མེད་ཡིན་པ་དྲན་ཏེ། དཀའ་ངལ་
ཕྲན་ཚེགས་ཤིག་ལ་འཛེམས་ནས། ལེ་ལོ་དང་ཕྱི་བཤོལ་གྱི་དབང་དུ་བཏང་ན་ག་ནས་འགྲིག་སྙམ་

དུ་ཉིན་རེ་བཞིན་དུ་སྐུལ་ལྕག་ཐེབས་ཐུབ་པས་བར་དུའང་གལ་ཆེ་ལ། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ཆོས་
མཐར་ཕྱིན་པ་འོང་བར་བྱེད་པས་མཐའ་མར་ཡང་གལ་ཆེ་བ་ཡིན། དེ་ལྟར་འཆི་བ་མི་རྟག་པ་སྒོམ་
པ་དང་། མ་བསྒོམས་པ་གཉིས་ཀྱི་ཁེ་གྱོང་མཐོང་ན། མི་རྟག་པ་བསྒོམ་རྒྱུར་མནངས་ཆུང་གིས་དོ་སྣང་མེད་པ་མི་འོང་།
འཆི་བ་དྲན་པའི་བློ་ཇི་ལྟ་བུ་ཞིག་བསྐྱེད་པ་ནི། ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། གཉེན་ལ་སོགས་པ་ལ་ཆགས་པ་བརྟན་པའི་དབང་གིས་དེ་དག་དང་བྲལ་གྱིས་དྭོགས་ནས་སྐྲག་པ་སྐྱེ་བ་ནི། ལམ་ལ་ཡེ་མ་
སྦྱངས་པའི་འཆི་བ་ལ་སྐྲག་ལུགས་ཡིན་པས་འདིར་དེ་སྐྱེད་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། འ་ན་གང་ཡིན་ ོ སྙམ་ན། ལས་དང་ཉོན་མོངས་པའི་དབང་གིས་ལུས་བླངས་པ་ཐམས་ཅད་ངེས་པར་འཆི་བ་ལས་མ་འདས་པས། དེ་ལ་སྐྲག་པ་བསྐྱེད་ཀྱང་རེ་ཞིག་ལ་དགག་མི་ནུས་མོད། འན་ོཀྱང་ཕྱི་མའི་དོན་ངན་འགྲོའི་རྒྱུ་འགོག་པ་
དང་། མངོན་མཐོ་དང་ངེས་ལེགས་ཀྱི་རྒྱུ་མ་བསྒྲུབས་པར་འཆི་བ་ལ་འཇིགས་པར་བྱ་སྟེ། དེ་ལ་ནི་དེས་

འབྱོར་ཁེ་ལམ་རིམ།

154

སྐྲག་པ་བསམས་ན་དེ་དག་བསྒྲུབ་ཏུ་ཡོད་པས་འཆི་ཁར་མི་སྐྲག་པ་བྱར་ཡོད་ལ། དོན་དེ་དག་མ་བསྒྲུབས་ན་སྤྱིར་འཁོར་བ་ལས་མི་ཐར་བ་དང་། ཁྱད་པར་ངན་འགྲོར་ལྟུང་བས་འཇིགས་ནས་འཆི་བའི་
ཚེ་འགྱོད་པས་གདུང་བར་འགྱུར་ཏེ། ཞེས་དང་། ཡང་དེ་ཉིད་ལས། དེས་ན་ལུས་དང་ལོངས་སྤྱོད་དང་མྱུར་དུ་འབྲལ་བར་གདོན་མི་ཟའོ་སྙམ་དུ་ཡང་དང་ཡང་དུ་མི་རྟག་པ་བསམས་ན་ནི། དེ་དག་ལ་མི་འབྲལ་བར་རེ་བའི་སྲེད་པ་ལྡོག་པས་དེ་དག་དང་བྲལ་བས་བསྐྱེད་པའི་ཡིད་ཀྱི་གདུང་བའི་དབང་གིས་འཆི་བ་ལ་སྐྲག་པ་མི་འབྱུང་བ་ཡིན་ནོ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ལ་སློབ་དགོས་པ་ཡིན།
དེས་ན་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ན་བདག་ལྟ་བུ་འཆི་བ་མི་རྟག་པ་མ་བསམ་པའི་སེམས་ཅན་
མང་པོ་ཡོད་པས། དེ་དག་གི་ཉེས་པ་ཐམས་ཅད་བདག་ལ་འདུས་པར་གྱུར་ཅིག བདག་གིས་འཆི་བ་མི་རྟག་པ་དྲན་པའི་དགེ་བའི་རྩ་བ་ཐམས་ཅད་གཞན་ལ་བསྔོ་སྙམ་པའི་སྒོ་ནས་གཏོང་ལེན་བྱ། གཞན་ཡང་བདུད་རྩི་འབེབས་སྦྱངས་བྱེད་པ་གང་བདེར་བྱ།
སླར་སྨྲས་པ།

༡ །མི་ཡི་སྲིད་པའི་སྔོན་འགྲོ་གྲུབ་ནས་ལོ།
།ས་ཡ་གཉིས་ལྷག་སོང་སྙམ་དེང་གྲགས་པར།
།སྐྱེ་བོ་གཅིག་ཀྱང་འཆི་ལས་མ་ཐར་བས།
།ཚེ་ཚད་ངེས་མེད་རིང་འཚོའི་གདེང་ཚོད་བྲལ།
༢ །ད་ལྟ་གཉེན་ཉེ་རྒྱུ་ནོར་གསོག་སྲུང་སྤེལ།
།དབང་ཐང་སྙན་གྲགས་རྙེད་བཀུར་དོན་དུ་གཉེར།།ཟིན་མེད་བྱ་བས་ལོང་སྐབས་དང་བྲལ་བ།
།རང་རེས་གྲོག་སྦུར་བྲེལ་བར་བལྟ་དང་མཚུངས།

སྐྱེས་བུ་ཆུང་ངུའི་ཐོག་མ་འཆི་བ་མི་རྟག་པའ

155

༣ །བསགས་མཐར་འཛད་ཅིང་འགྲོགས་མཐར་འབྲལ་བ་སོགས།
།མི་བརྟན་བསླུ་ཞིང་འཇིག་པའི་ངང་ཚུལ་གྱིས།

།སྐར་ཆ་རེ་རེ་བཞིན་ནས་ཆུད་གསོན་པ།
།རྟག་འཛིན་འདི་ཡིས་གཡེངས་ཏེ་ལག་སྟོང་ལུས།
༤ །ཚེ་འདིར་གཅེས་པར་བཟུང་བ་གང་གིས་ཀྱང་།
།འཆི་ཁར་སྐད་ཅིག་སྐྱོབ་པའི་ནུས་པ་བྲལ།
།དེ་ཕྱིར་གཞན་ལས་གཡར་བའི་དངོས་པོ་བཞིན། །ང་ཡིར་འཛིན་མེད་སྤྱོད་པའི་དགའ་སྟོན་རོལ།
༥ །རྣམ་གཡེང་ཁོ་ནའི་བྲན་དུ་གྱུར་པ་འདིས། །ཚོར་བདེ་འདྲེན་པའི་སྐབས་འདྲ་མཆིས་མོད་ཀྱང་།
།ནམ་ཞིག་རང་ལ་སུན་པ་སྟེར་བྱེད་ཅིང་།
།འཆི་ཁར་སེམས་ངལ་སྣོན་མའི་རྒྱུ་རུ་ཟད།
༦ །འཆི་བར་འཇིགས་པས་བྲོས་ཀྱང་ཐར་ས་མེད།
།འཇིག་རྟེན་ཁྱོན་ཀུན་ཡམས་ཀྱིས་གཙེས་འདིས་མཚོན།
།གསོན་ཚེ་ཆགས་ཞེན་འཛིན་པ་ལྷོད་ཐུབ་ན།
།དབུགས་འདི་ཆད་ཁར་ཡིད་མི་འཕྲེང་ལའང་ཕན།
ཞེས་བྱ་བ་ནི་བར་སྐབས་ཀྱི་ཚིགས་སུ་བཅད་པའོ།

༻༻༻༻༻༻༻༻༻༻༻༻༻༻༻༻༻༻༻༻༻༻༻༻

འབྱོར་ཁེ་ལམ་རིམ།

156

ངན་སོང་སྡུག་བསྔལ།

གཉིས་པ་ངན་འགྲོའི་སྡུག་བསྔལ་བསམ་པ་ལ། ཐོག་མར་ངན་འགྲོ་སྤྱི་དང་ལྷག་པར་དམྱལ་བ་

ཞེས་པ་འབྱུང་སྲིད་པའི་སྐོར་ཤེས་དགོས་པས། དེའི་རྨང་གཞིའི་རྒྱུ་མཚན་ནི། སྐྱེ་བ་ཕྱི་མ་ཞེས་པ་
ཞིག་ཡོད་པ་ཡིན་ན། སྐྱེ་གནས་བཟང་ངན་གང་འདྲ་ཞིག་ལ་འགྲོ་མིན་རང་དབང་མེད་པར་ལས་ཀྱི་དབང་གིས་གྲུབ། ཚེ་འདིའང་རང་དབང་གི་ཐོག་ནས་སྐྱེས་པ་མིན་པར་ལས་ཀྱི་དབང་གིས་སྐྱེས་པ་དང་། འདི་ནས་འཆི་འཕོས་ཏེ་སྐྱེ་བ་རྗེས་མ་དེའང་ལས་ཀྱི་དབང་གིས་འགྲོ་དགོས། དེ་ལ་བཟང་ངན་ཇི་འདྲ་ཞིག་འོང་ཞེ་ན། ཚེ་འདི་ཉོན་མོངས་དུག་གསུམ་གྱི་གཞན་དབང་དུ་བཏང་ནས་ལས་

ངན་པ་བསགས་ཡོད་ན། དེའི་འབྲས་བུར་ངན་འགྲོའི་སྐྱེ་བ་དང༌། ཉོན་མོངས་དུག་གསུམ་ཇི་ཙམ་
གྱིས་ཤུགས་ཆུང་བ་ཞིག་དང༌། ལྷག་པར་ཞེ་སྡང་གི་རིགས་ཤས་ཆུང་བ་ཡོད་ན། སྐྱེ་བ་བཟང་པོ་ཐོབ་ཐུབ་པར་ངེས་ཤེས་འདྲེན་ནུས་པའི་རྒྱུ་མཚན་རྙེད་རྒྱུ་ཡོད། ཡང་ན་སྐྱེ་བ་སྔ་ཕྱི་ཁས་མ་ལེན་
པ་དང་། འཇིག་རྟེན་བཀོད་པ་པོ་འདོད་ན། འཇིག་རྟེན་གྱི་རྣམ་བཞག་མང་པོ་འཇོག་མི་བདེ་ཞིང་།
ལྷག་པར་རང་རེས་མིག་གིས་མཐོང་བའི་ཚོར་བ་བདེ་སྡུག་མྱོང་མཁན་གྱི་སེམས་ཅན་ལུས་རྟེན་འདྲ་མིན་ཡོད་པ་དེ་རྣམས་མང་པོ་ཞིག་ལ་ཕ་མ་ཡོད་པས། དེ་ལས་བྱུང་ཚུལ་བཤད་ན། མི་ལྟ་བུ་ཕ་མའི་ཁུ་ཁྲག་ལས་གྲུབ་པར་བཤད་ཐུབ་ཀྱང་། ཕ་མ་དེའི་ལུས་དང་། དེའི་ཕ་མ། དེའི་ཡང་ཕ་མ་སོགས་ལོ་འབུམ་དང་། ས་ཡ། བྱེ་བ། དུང་ཕྱུར་མང་པོ་ཡར་དེད་ན། མི་གྲུབ་མེད་ལ། སྲོག་ཆགས་ཀྱང་གྲུབ་རྒྱུ་ཡིན་པས། བསྐལ་པ་ཡ་ཐོག་གི་སྐབས་མིའི་ཕ་མ་མེད་ལ། དུད་འགྲོའི་ཕ་མའང་མེད། ཐོག་མར་སའི་གོ་ལ་འདི་མེ་ཡི་ཚ་ཚད་བསམ་ཡུལ་ལས་འདས་པའི་ཧ་ཅང་མཐོན་པོ་ཡོད་པའི་གླིང་ཞིག་བྱུང་ཞིང་། དེ་ནས་རིམ་བཞིན་སྲོག་ལྡན་རྣམས་སྐྱེས་ཚུལ་དེང་རབས་ཚན་རིག་པས་འགྲེལ་བརྗོད་བྱེད་པ་མང་པོར་བདེན་པའི་ཁུངས་སྐྱེལ་གྱི་རྒྱུ་མཚན་ཞིག་བཤད་དགོས་
ན། རྫས་རྡུལ་རིགས་གཅིག་རང་ནས་དུད་འགྲོ་དང༌། མིའི་རིགས་གཉིས་ཀ་གྲུབ་པ་དེ་ལ་འགྲེལ་བཤད་ཅིག་དགོས་པར་འགྱུར་བས། དེ་ནི་རང་རེའི་བལྟ་ཚུལ་ལ་ལས་ཀྱི་སྟེང་ནས་བཤད་ན་མ་

ངན་སོང་སྡུག་བས

157

གཏོགས་འགྲོ་ས་གཞན་མེད། མ་འོངས་པར་ཡང༌ལས་བཟང་ངན་གྱི་དབང་གིས་སྐྱེ་གནས་འདྲ་
མིན་སྣ་ཚོགས་འབྱུང་བས། དེ་ལ་སངས་རྒྱས་པའི་བཀའ་བསྟན་མང་པོའི་ནང་། དམྱལ་བ་ཚ་དམྱལ་དང་གྲང་དམྱལ། ཉེ་འཁོར་དང་། ཉི་ཚེ་བའི་དམྱལ་བ་སོགས་བཅས་བཤད་ཅིང་། ཧོབ་དེར་བལྟས་ན་འགའ་ཤས་བློ་ལ་མི་ཤོང་བ་ལྟ་བུ་ཡོད་ནའང་། རང་གིས་མ་མཐོང་བའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་

དེ་འདྲ་ཨེ་ཡོད་སྙམ་པ་དང་། ཡིད་མི་ཆེས་པ་ལས་ལྷག་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་མ་རྙེད། མིའི་ལུས་འདིའི་ཆ་ཤས་རྫས་རྡུལ་དང་། དབང་པོ་དང་། སྐྱེ་མཆེད། དེ་ཡང་དབང་པོའི་རྫས་རེ་རེ་ནས་ཀྱང་རྣམ་གྲངས་དུ་མ་འབྱུང་བ་རྣམས་མང་པོ་ཞིག་མིག་གིས་མ་མཐོང་བས་མེད་པར་བཤད་མི་ནུས་ནའང་། དེ་རྣམས་ཇི་ལྟར་བྱུང་བ་དང་། དེ་ལྟར་ཡོད་དགོས་པའི་རྒྱུ་མཚན་གང་ཡིན་ཞེ་ན། གང་ཤེས་ཟེར་བ་མ་གཏོགས་བརྗོད་རྒྱུ་མེད་པས། ངན་སོང་གི་གནས་ལ་སོགས་པའང་ད་ལྟ་རང་རེས་མ་མཐོང་བས་ཡིད་མ་ཆེས་པ་མ་གཏོགས། རིགས་པས་ཞིབ་ཏུ་དཔྱད་ན། རང་རེའི་ལུས་ཀྱི་ཆ་

ཤས་བདེ་སྡུག་གི་ཚོར་བའི་རྟེན་བྱེད་པའི་བཀོད་པ་སྣ་ཚོགས་ཤིག་འགྲེལ་བཤད་བྱེད་མི་ཐུབ་ཀྱང་། མིག་གིས་མཐོང་རྒྱུ་ཡོད་པས། དེ་ལས་ཀྱི་དབང་གིས་བྱུང་ཚུལ་རྒྱུ་རྐྱེན་རྟེན་འབྲེལ་ལས་བརྩམས་ནས་མཐའ་དཔྱད་དེ་བསམས་ན། ངན་པའི་ཕྱོགས་ནས་སྡུག་བསྔལ་བའི་རང་བཞིན་ཅན་དེ་འདྲ་ཞིག་མེད་ན་ཐབས་མེད་ཡིན་པ་ཞིག་འོང་སྲིད་པ་དང༌། བཟང་པོའི་ཕྱོགས་ནས་ཀྱང་གཏན་
དུ་བདེ་བའི་གོ་འཕང་ཞིག་ཡོད་དགོས་པ་སེམས་ཀྱི་འཆར་སྒོ་བློ་ཡུལ་ལས་འདས་པ་འབྱུང་། བློ་
དུལ་བའི་དབང་གིས་འབྲས་བུ་བཟང་པོ་མཐའ་མེད་དུ་འཕེལ་ཏེ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐུ་གསུང་ཐུགས་
ཀྱི་ཡོན་ཏན་འགོག་བདེན་དང་། ལམ་བདེན་ཡོད་ཆོག་པའི་ངེས་པ་རྙེད་རྒྱུ་ཞིག་འོང་ན། སེམས་མ་དུལ་བའི་དབང་གིས་ཀྱང་འབྲས་བུ་ངན་པ་བློས་དཔོག་དཀའ་བ་དེ་འདྲའང་འོང་ཆོག་པ་དང་། འབྱུང་སྲིད་པ་ཞིག་བློ་ཡུལ་དུ་བྱེད་ཐུབ་པ་ཡིན། གལ་ཏེ་སེམས་མ་དུལ་བའི་དབང་ལས་ཚ་གྲང་གི་དམྱལ་ཁམས་ཟེར་བ་ལྟ་བུ་དེ་འདྲ་འོང་མི་སྲིད་པ་ཞིག་ཡིན་ན། སེམས་དུལ་བའི་དབང་ལས་ཐར་པ་དང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའང་འབྱུང་མི་ཤེས་པས། དེ་ཁས་མ་བླངས་ན་སེམས་ཀྱི་ངོ་བོ་དྲི་

འབྱོར་ཁེ་ལམ་རིམ།

158

མའི་སྐྱོན་གྱི་རང་བཞིན་ཅན་ཞིག་ཡིན་པར་འདོད་དགོས་ཤིང་། དེ་འདོད་ན་སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་ལ་འགྱུར་བ་འགྲོ་རྒྱུ་མེད་པར་ཁོང་ཁྲོ་ཅན་ཞིག་ཡིན་ན་རྒྱུན་དུ་ཁོང་ཁྲོའི་ངང་གནས་དགོས་པར་འགྱུར། དེ་འདྲ་མིན་པར་མི་ཁོང་ཁྲོ་ཚ་པོ་ཇི་འདྲ་ཞིག་ཡིན་རུང༌། ལོ་ཟླ་སྦྲེལ་ནས་ཁོང་ཁྲོ་ཟ་བཞིན་མི་སྡོད་པ་རང་རེའི་མཐོང་ཆོས་སུ་གྲུབ། གཞན་ཡང་མི་ཞིག་ཁོང་ཁྲོའི་འགལ་ཟླ་བྱམས་བརྩེའི་གོམས་པ་རྒྱ་ཆེ་རྒྱུན་རིང་མེད་ནའང་། རང་གི་དགའ་ཉེའི་མི་ཞིག་ལ་ཁོང་ཁྲོ་མི་སྐྱེ་བར་བྱམས་བརྩེའི་བློ་ཤུགས་ཆེ་སྐྱེ་སྲིད། འོན་ཀྱང་དེའི་ཚེ་མི་དེའི་སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་བྱམས་བརྩེའི་ངོ་བོར་
གྱུར་ན་མི་དེ་ལ་ནམ་ཡང་ཁོང་ཁྲོ་སྐྱེ་མི་སྲིད་པ་ཞིག་དགོས། དེ་ལྟ་མིན་པར་སེམས་ཀྱི་འཆར་

ཚུལ་ཡང་ཡང་འགྱུར་འགྲོ་བ་དངོས་སུ་མྱོང་གྲུབ་ཏུ་ཡོད་པ་འདིས། ཚོར་བ་བདེ་སྡུག་མྱོང་མཁན་
གྱི་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དེ་གཟུ་བོར་གནས་ཀྱང་། རྟོག་པ་བཟང་ངན་ཅི་རིགས་པས་བསླད་ནུས་པ་དང་། ཆགས་སྡང་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་རྟོག་རྣམས་སེམས་ཀྱི་རང་གཤིས་སུ་མ་གྲུབ་པར་དཔོག་ནུས།
དམྱལ་བའི་སྐོར་འཆད་པ་ལ། སྤྱིར་བཏང་”དམྱལ་བ་”ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་དེ་ནི། སྡུག་བསྔལ་
བའམ། སྡུག་བསྔལ་མྱོང་བའི་བྱ་ཚིག་གི་ཐོག་ནས་སྡུག་བསྔལ་མི་བཟད་པ་ཞིག་མྱོང་ཡུལ་དེ་ལ་དམྱལ་བ་ཞེས་གྲགས་པར་སྣང་།
འདི་ལ་ཐོག་མར་འཇིག་རྟེན་ན་དམྱལ་ཁམས་འདོད་ཚུལ་གྱི་བྱུང་བ་དང་། བཀོད་པ་འདྲ་མིན་
གྱི་རྣམ་གཞག་སྐོར་ཡུལ་གྲུ་སྣ་ཚོགས་པའི་འཇིག་རྟེན་ཆགས་ཚུལ་འཆད་པའི་རིག་གཞུང་རྙིང་པ་

གཞན་ལས་བྱུང་བ་རྣམས་ཟུར་ཙམ་བསྟན་པ་ནི། དམྱལ་བའི་སྣོད་བཅུད་ཀྱི་བཀོད་པ་དེ་བཞིན་
ནང་པ་སངས་རྒྱས་པའི་ཆོས་ལུགས་ཁོ་ནའི་ནང་གསར་དུ་བྱུང་བ་མིན་པར། གནའ་རབས་ཀྱི་ཆོས་ལུགས་ཁག་དང་འབྲེལ་བའི་རིག་གཞུང་རྙིང་པ་རྣམས་ཀྱི་དུས་ནས་རང་རང་གི་འགྲེལ་
ཕྱོགས་ཅི་རིགས་བྱུང་བ་རིམ་བཞིན་ཡུལ་ཁག་ཕན་ཚུན་ཁྱབ་གདལ་སོང་སྟེ། ནང་ཆོས་དང་། དེའི་རིག་གཞུང་དུའང་ཤུགས་རྐྱེན་ཐེབས་པ་ཤིན་ཏུ་གསལ་བས། སྐབས་འདིར་གནའ་བོའི་

ངན་སོང་སྡུག་བས

159

བཤད་ཚུལ་འགའ་རེ་ངོ་སྤྲོད་སྙིང་བསྡུས་མཚོན་ཙམ་བྱ་ཞིང་། ཆོས་ལུགས་ཆེ་ཁག་དང་འབྲེལ་
བའི་རིག་གཞུང་དར་འཕེལ་སྔ་ཕྱིའི་གོ་རིམ་ཐད།
ཧིན་དུའི་རིག་གཞུང་ནི་ཕྱི་ལོའི་གོང་ལོ་སྟོང་ཕྲག་འགའ་ཤས་ཀྱི་སྔོན་ནས་དར་བ་དང་། ནང་
གསེས་”རིཀ་ཝེ་ད་”ཞེས་པ་གོང་ལོ་ཆིག་སྟོང་ཉིས་བརྒྱ་ཙམ་ནས་དར་བར་བཤད་སྲོལ་ཞིག་འདུག “གྷི་རིཀ་”གི་རིག་གཞུང་ཕྱི་ལོའི་གོང་ལོ་བརྒྱ་ཕྲག་བརྒྱད་ཙམ་ནས། ཕྱི་ལོའི་གོང་ལོ་བརྒྱ་
དང་ཞེ་དྲུག་ཙམ་བར་དར་འཕེལ་བྱུང་བ་དང་། ནང་པའི་ཆོས་དང་རིག་གཞུང་ནི་ཕྱི་ལོའི་གོང་ལོ་
དྲུག་བརྒྱ་སྐོར་ནས་དར་བར་བཤད། རྗིའུ་རིག་གཞུང་ཕྱི་ལོའི་གོང་ལོ་བརྒྱ་ཕྲག་གཅིག་གམ། གོང་
ལོ་ཆིག་སྟོང་ལྔ་བརྒྱ་སྐོར་ནས་ཕྱི་ལོ་བརྒྱ་མེད་བདུན་ཅུ་བར་དེར་ཁྱབ་གདལ་བྱུང་བའང་ཟེར། ཁ་
ཆེའི་རིག་གཞུང་ཕྱི་ལོ་བརྒྱ་ཕྲག་བདུན་པ་ཙམ་ནས་དར་སྐད།
རིག་གཞུང་་དེ་རྣམས་སུ་དམྱལ་བའི་བཀོད་པ་འགྲེལ་ཚུལ་མཚོན་ཙམ་བྱས་ན། གནའ་རབས་ ”གྷི་རིཀ་”རིག་གཞུང་ནང་། གྷི་རིཀ་མི་རིགས་ཚོས་གཤིན་པོའི་ཁམས་ལ་“ཧ་རྡེས་“སམ་(མི་མངོན་པའམ་མི་མངོན་པར་བསྒྱུར་མཁན་) ཞེས་བརྗོད་པས། ཤ་རྗེན་ལ་དགའ་བའི་མགོ་མང་དམྱལ་བའི་ཁྱི་སེར་བེ་རུ་བྱ་བས་སྲུང་སྟེ་ཡོད། གནས་དེར་ལོ་རྒྱུས་ནང་རིམ་བཞིན་གསལ་བཤད་ཆེས་ཆེར་ཕྱིན་ནས། གཤོག་པ་དང་སྦྲུལ་གྱི་སྐྲ་ཅན་གྱི་བུད་མེད་ལག་ཏུ་མེ་ལྕེ་དང་རྟ་ལྕག་
ཐོགས་པ་ཞེས་འགྲེལ་བརྗོད་བྱས་ཤིང་། དེ་ཚོས་དམ་བཅའ་སྲུང་བ་དང་། སྲོག་ལ་སྲོག་ལན་སློག་པ། རིག་ཚོ་མ་ཟིན་པ་དང་། བསླུ་ཐབས་ཀྱིས་འཁྲུལ་བར་བྱེད་ཐུབ་པར་བརྟེན། དེ་ཚོ་དམོད་བོར་
བ་ལས་བྱུང་བའི་གང་ཟག་ཡིན་པ་དང་། གསང་ཐབས་ཀྱི་ཆོ་གའི་ནང་འཇིགས་སུ་རུང་བའི་
གཅན་གཟན་དང་། སྲིན་པོ། གདུག་འདྲེ་སོགས་ཀྱི་འགྲེལ་བཤད་རྒྱ་ཆེ་ཡོད་པར་སྣང་།
ཨི་ཇིབ་ཊིའམ་“མེ་སེལ་“ཡུལ་གྱི་རིག་གཞུང་ནང་། འདས་གྲོངས་སོང་བའི་གཤིན་པོ་རྣམས་རྒྱལ་སྒོ་གཅིག་ཡོད་པའི་ལམ་དུ་འགྲོ་དགོས་ལ། རྒྱལ་སྒོའི་སྒོ་སྲུང་ལ་ལ་ཁྲག་འཇིབ་མཁན་དང་། ལ་ལ་ནང་ཁྲོལ་ཁྱུར་མིད་གཏོང་མཁན། ལ་ལར་གྲིབ་ཟ་བ། ལ་ལར་རུས་པ་ཚེག་སྒྲའི་ངང་ཟ་

འབྱོར་ཁེ་ལམ་རིམ།

160

མཁན་སོགས་ཀྱི་མིང་མི་འདྲ་བ་རེ་རེ་ཡོད་པ་དེ་ཚོ་ཚང་མ་ཆེས་འདོད་རྔམ་ཅན་དང་། རྣམ་ཤེས་
ཀྱང་ཧུབ་ཀྱིས་འཐུང་བའམ། ལུས་པོ་ཧྲིལ་པོར་ཁྱུར་མིད་གཏོང་བས། དེ་དུས་རྣམ་ཤེས་ཀྱིས་

གནས་ཚད་མ་ལོན་ན་ཤི་ཐེངས་གཉིས་པ་དེ་སླེབས་ནས་མི་ཚེ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་སྟོང་ཞིང་། གནས་ཚད་ལོན་མིན་ཚོད་བལྟ་མཐའ་མ་དེ་ཉ་གའི་སྟེང་ལེགས་ཉེས་ཀྱི་ལྗིད་ལ་དཔྱད་ནས། ཉ་

གའི་ཕྱོགས་གཅིག་གི་ནང་ལ་(དྲང་བདེན་གྱི་ལྷ་མ་ཨཊ་བྱ་བ་མཚོན་ཕྱིར་)བྱ་སྒྲོ་དང་། ཉ་གའི་
ཕྱོགས་གཞན་ནང་ལས་(ངན་པ་)ཚང་མ་འདུས་པའི་གཤིན་པོའི་སྙིང་དེ་འཇོག་པ་དང་། ཉ་ག་དེའི་
འགྲམ་ལ་ཆུ་སྲིན་གྱི་མགོ་དང་། སེང་གེའི་སྟོད་གཟུགས་ལ། མཚོ་ཕག་གི་སྨད་གཟུགས་ཅན་གྱི་

གཤིན་པོའི་རོ་ཤ་ཟ་མཁན་གྱི་སྲོག་ཆགས་འདྲེས་མ་ཞིག་འཇབ་སྒུག་བྱས་ནས་ཡོད་པ་དང་།
གཤིན་པོའི་སྙིང་ཡོད་པའི་ཉ་གའི་ཕྱོགས་དེ་ལྗིད་ནས་མར་ལྷུང་ན་གཤིན་པོའི་རོ་ཤ་ཟ་མཁན་
དེས་འཕྲལ་དུ་བཟའ་བར་འགྱུར་བས། ཉེས་ཆད་དངོས་གནས་དེ་ནི་ཤུལ་མེད་རྩ་སྟོང་བཏང་བ་མ་གཏོགས་ཟད་རྒྱུ་མེད་པའི་རྟག་པའི་དམྱལ་བ་ཞིག་ནི་མི་འདོད་པ་ཡིན།
ཡ་ཧུ་ད་པའམ་རྗིའུའི་རིག་གཞུང་ནང་གོང་དུ་བཀོད་པའི་དཔྱད་གཞིའི་ཡིག་ཆ་ཁག་ནང་མིའི་
ཤ་ཟ་མཁན་གྱི་གདོན་འདྲེ་ཡོད་ཚུལ་དེ་རིགས་མེད་ཀྱང་། ཞལ་ཆད་རྙིང་མའི་གསུང་རབ་ཟེར་
བའི་ནང་གི་བསམ་ཚུལ་རེས་འགའ་འཕེལ་རྒྱས་སོང་ནས་ཉེས་ཆད་གཏོང་ས་ལ་”གེ་ཧེ་ན”འམ་ཚ་དམྱལ་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡོད་ལ། རྗིའུའི་སྲོལ་རྒྱུན་ཆེན་པོ་གཉིས་ལས་དུས་རབས་བར་པའི་
སྐབས་སུ་དར་བའི་ཨ་ཤེ་ཀེ་ནའི་གཞུང་ལུགས་ཀྱིས་ཡེ་ཤུའི་སྲོལ་རྒྱུན་ནས་དམྱལ་བའི་འགྲེལ་བཤད་བླངས་པ་དེ་འདྲའང་སྣང་།
ཁ་ཆེའི་རིག་གཞུང་ནང་། གདུང་བའི་ཚོར་བ་སྣ་ཚོགས་མྱོང་བའི་སྟེང་དུ་དམྱལ་བའི་གཅན་གཟན་ཞིག་གིས་དམོད་པ་ཕོག་པ་དེ་རྣམས་ལྟོགས་རྔམས་ཀྱིས་ཟ་ཚུལ་བཤད།
ད་ལྟ་སྐབས་སུ་བབས་པ་དུས་རབས་བར་བའི་ནང་བྱུང་བ་དམྱལ་བའི་སྡུག་བསྔལ་རི་མོར་བྲིས་ནས་བསྟན་པ་དེ་དང་འབྲེལ་བ་ཡོད། འགྱོད་བཤགས་ཀྱི་བྱེད་སྒོ་ཆེ་རུ་སྤེལ་ཕྱིར་དམྱལ་བའི་

ངན་སོང་སྡུག་བས

161

སྡུག་བསྔལ་རི་མོར་བྲིས་ནས་སྡིག་ལས་བསགས་པར་འཇིགས་སྣང་བསྐུལ་བ་རེད། གཟུགས་
བརྙན་གྱི་བཟོ་བཀོད་དུ། བདུད་ལ་གཟུགས་བྱད་འདྲ་མིན་སྣ་ཚོགས་ཡོད་ཅིང་། བདུད་དེ་འབྲུག་
དང་སྦྲུལ་ལྟོ་འགྲོའི་རིགས། དེ་བཞིན་གཅན་གཟན་སྣ་ཚོགས་དང་། མི་ཕྱེད་གཅན་གཟན་ནམ་
སྲིན་པོ་སོགས་ཀྱི་གཟུགས་སུ་བཀོད་ལ། སྡིག་ཅན་རྣམས་མར་འཐེན་མཁན་གྱི་གཅན་གཟན་དང་

འབུས་ཟ་བ་སོགས་ཀྱི་འགྲེལ་བརྗོད་དང་རིས་སུ་བཀོད་པར་བྱས།
ཡང་“མུན་ནག་གི་རྗེ་བོ་“ཞེས་མི་ལུས་དང་གཅན་གཟན་གྱི་མགོ་བརྙན་འཇིགས་སྐྲག་ཅན་དེས་དམོད་པ་ཕོག་པ་ཚོའི་རྣམ་ཤེས་“དབྲལ་བའམ་ཟ་བའི་“རྣམ་པ་བསྟན་བ་ཡིན་ཟེར། “ལུ་ཐར་“ཞུ་བའི་ཡེ་ཤུའི་སློབ་དཔོན་[ཆོས་ལ་དག་ཐེར་གནང་མཁན་]དེས། འཇིགས་སྐྲག་བསྐུལ་ཆེད་ཐལ་ཆ་ཅན་གྱི་དམྱལ་བ་དང་བར་དོའི་འགྲེལ་བརྗོད་ལ་དགག་པ་མཛད་ཅིང་། ཁོང་གི་
དགོངས་ཚུལ་ལྟར་ན། གལ་ཏེ་དམྱལ་བའི་སྐོར་འགྲེལ་བརྗོད་ཅིས་ཀྱང་དགོས་ན་སྡིག་བཤགས་
ཀྱི་ཀུན་སློང་སྤེལ་རྒྱུ་ཁོ་ནའི་ཕྱིར་ཡིན་པ་དང་། “ལུ་ཐར་”གྱི་བཞེད་པ་ལ་མི་རྣམས་ཕྱོགས་ཀུན་ཏུ་དུས་ཅིག་ཅར་དུ་ཁྱབ་པའི་སླུ་ཐབས་ཀྱིས་བསླུ་བའི་ཉེན་ཁའི་ནང་ཚུད་པའི་གནས་སྟངས་དེ་དམྱལ་བ་ཡིན་ལ། འཇིག་རྟེན་བཀོད་པ་པོའི་བཀའ་དྲིན་ལ་བརྟེན་ནས་སྡིག་པ་འདག་རྒྱུའི་རེ་
སྒུག་ཅེས་པའི་ཐར་པའི་ལམ་གྱི་བསླབ་བྱ་ནི། དེ་ཉེས་དམིགས་ཀྱི་དངངས་སྐྲགས་ལས་ཆེ་བ་
དགོས། དངངས་སྐྲགས་མེད་པའི་ཆ་རྐྱེན་གྱི་འོག་ལ་གང་ཟག་ཞིག་གིས་བྱམས་བརྩེའི་ཚོར་བ་
མྱོང་བ་དང་བཟང་ཕྱོགས་ཀྱི་ལས་བསྒྲུབ་ཐུབ།
ཕྱི་ལོ་བརྒྱ་ཕྲག་ ༡༧ གྱི་མཇུག “མུན་སངས་“དུས་རབས་ནས་བཟུང་། འཕྲིན་བཟང་ངམ་ཡེ་ཤུ་གསར་མའི་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་འདོད་ཚུལ་ནང་། དམྱལ་བ་ནི་རང་གིས་རང་ཉིད་ལ་དམོད་པ་དང་
མཚུངས་པར་བཤད། དེང་དུས་ཅན་གྱི་དོན་འགྲེལ་འདི་ཚོར་ཡེ་ཤུའི་ལམ་ལུགས་རྩ་འཛིན་བྱེད་
མཁན་གྱི་རྗེས་འབྲངས་པ་ཚོས་དགག་པ་བརྒྱབས་སྐད་བཅས། དམྱལ་བ་ཞེས་པ་ཆོས་ལ་སྐུལ་
བྱེད་དུ་བརྩི་བའི་སེམས་ཀྱི་བཀོད་པ་དེ་འདྲ་བ་སྣ་ཚོགས་བྱུང་བ་རྣམས་དམྱལ་བའི་རིག་པའི་

འབྱོར་ཁེ་ལམ་རིམ།

162

གཞུང་ལུགས་ལྟ་བུའི་རྒྱབ་ལྗོངས་སུ་ཤེས་དགོས་པ་ཡིན།
ད་ནས་ནང་པའི་སྲོལ་རྒྱུན་དེ་ལྟར་སེམས་མ་དུལ་བའི་དབང་གིས་གཞན་ལ་གནོད་པ་བྱས་པའི་ལས་ལ་བརྟེན་ནས་དེའི་འབྲས་བུ་ངན་སོང་གསུམ་གྱི་སྡུག་བསྔལ་མྱོང་བར་འགྱུར་བ་དེའི་
གནས་འཆད་པ་ལ། རྩ་བའི་ས་བཅད་གཉིས་པ་ངན་འགྲོའི་སྡུག་བསྔལ་བསམ་པ་འདི་ལ་དམྱལ་བའི་སྡུག་བསྔལ། ཡི་དྭགས་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ། དུད་འགྲོའི་སྡུག་བསྔལ་བསམ་པ་གསུམ་ལས། དང་
པོ་ལ། སེམས་ཅན་དམྱལ་བ་ཆེན་པོ། ཉེ་འཁོར་བའི་དམྱལ་བ། གྲང་བའི་དམྱལ་བ། ཉི་ཚེ་བའི་དམྱལ་བའོ། དང་པོ་ནི་འདི་ནས་དཔག་ཚད་སུམ་ཁྲི་ཉིས་སྟོང་གི་འོག་ན་ཡང་སོས་ཡོད་ལ། དེ་ནས་དཔག་ཚད་བཞི་སྟོང་བཞི་སྟོང་གིས་ཆོད་པ་ན་གཞན་བདུན་ཡོད་དོ།
....

(སའི་སྟེང་ནས་དམྱལ་བའི་གནས་ཀྱི་བར་དུ་ཚད་བཤད་པ་དེ་དེང་དུས་རིག་གསར་ཚན་རིག་གི་ཚད་དང་བསྡུར་བ།)
མངོན་པ་མཛོད་ལུགས་ཀྱི་བརྩི་ལུགས་ལ། དམྱལ་བ་མནར་མེད་ནི། རྡོ་རྗེ་གདན་གྱི་འོག་ཏུ་
དཔག་ཚད་སྟོང་ཕྲག་ཉི་ཤུའི་མཚམས་སུ་ཡོད་པར་གསུངས་པས། སྤྱི་ལེ་ (ཀི་ལོ་མི་ཊར་) ཆིག་
འབུམདགུ་ཁྲི་ཉིས་སྟོང་ (༡༩༢༠༠༠) གི་མཚམས་སུ་ཡོད་པར་ཁེལ་དགོས།
དེང་དུས་ཚན་རིག་པས་དཔྱད་འབྲས་སུ། ས་ཡི་གོ་ལ་འདིའི་ཚངས་ཐིག་རང་ལ་སྤྱི་ལེ་ཆིག་
ཁྲི་ཉིས་སྟོང་བདུན་བརྒྱ་ཞེ་གཉིས་ (12.742km) ཡོད་པར་བཤད།
གནའ་དེང་གི་རྩིས་གཉིས་བསྡུར་སྐབས། དམྱལ་བ་མནར་མེད་དེ་ (རྡོ་རྗེ་གདན་གྱི་འོག་ཏུ་
དཔག་ཚད་སྟོང་ཕྲག་ཉི་ཤུའི་མཚམས་སུ་ཡོད་པའི་ཚད་དེ་) ས་ཡི་གོ་ལའི་ཕ་རོལ་དུ་བརྟོལ་ནས་ (ལྷོ་ཨ་མེ་རི་ཀའི་ནུབ་ཕྱོགས་རྒྱ་མཚོའི་ནང་ནས་ཕྱིར་ཐོན་ཏེ།) སྤྱི་ལེ་དྲུག་སྟོང་བཞི་བརྒྱ་ལྔ་བཅུ་
ང་བརྒྱད་ (6.458km) ཀྱི་མཚམས་སུ་ཁེལ་བས། བར་སྣང་ཁམས་སུ་ཡོད་དགོས་པར་འབྱུང་།
....

ངན་སོང་སྡུག་བས

163

མངོན་པ་འག་མ་མཛོད་ལུགས་ཀོྱི་དཔག་ཚད་གཅིག་གི་རྒྱང་ཚད་དང་། དེང་དུས་ཀྱི་”ཀི་ལོ་མི་ཊར་”ཞེས་པའི་རྒྱང་ཚད་མཚུངས་བསྡུར་བྱེད་སྟངས།
མཛོད་ལུགས། དེང་རབས།
ནས་འབྲུ་ ༡ ་་་ མེ་ལི་མི་ཊར་ ༣་༦
སོར་མོ་ ༡ ་་་ སན་ཊི་མི་ཊར་ ༢་༥
ཁྲུ་གང་ལ། ་་་ སན་ཊི་མི་ཊར་ ༦༠
གཞུ་འདོམ་ ༡ ་་་ མི་ཊར་ ༢་༤
རྒྱང་གྲགས་ ༡ ་་་ སྤྱི་ལེ་(ཀི་ལོ་མི་ཊར་) ༡་༢
དཔག་ཚད་ ༡ ་་་ སྤྱི་ལེ་(ཀི་ལོ་མི་ཊར་) ༩་༦
(དེ་ཡང་མཛོད་ལས་ཚད་གཞལ་ཚུལ་སྐོར། །དེ་ལ་ཕྲ་རབ་རྡུལ་དང་ནི། །རྡུལ་ཕྲན་དང་ནི་དེ་བཞིན་དུ། །ལྕགས་ཆུ་རི་བོང་ལུག་དང་གླང་། །རི་བོང་རྡུལ་དང་སྲོ་མ་དང་། །དེ་ལས་བྱུང་(ཤིག་)དང་དེ་བཞིན་དུ(ནས་དང་)། །སོར་ཚིགས་ཞེས་བྱ་གོང་བདུན་འགྱུར། །སོར་མོ་ཉི་ཤུ་བཞི་ལ་ཁྲུ། །ཁྲུ་བཞི་ལ་ནི་གཞུ་གང་ངོ་། །དེ་དག་ལྔ་བརྒྱ་རྣམས་ལ་ནི། །རྒྱང་གྲགས་དེ་ལ་དགོན་པར་འདོད། །དེ་བརྒྱད་དཔག་ཚད་ཅེས་བྱ་འ། ཞེས་འབྱུང་བས། ོའཇུག་པ་བདེ་བར་བྱས་ཏེ་བརྩི་ན། ནས་འབྲུ་ ༧ གྱིས་སོར་མོ་ ༡། སོར་མོ་ ༢༤ ཡིས་ཁྲུ་ ༡།
ཁྲུ་ ༤ ཡིས་གཞུ་འདོམ་ ༡། གཞུ་འདོམ་ ༥༠༠ ཡིས་རྒྱང་གྲགས་ ༡། རྒྱང་གྲགས་ ༨ ཀྱིས་དཔག་

ཚད་ ༡ ཡིན།
འདིའི་བརྩི་གཞིར་ནས་འབྲུ་བདུན་གཤིབས་ཏེ་བསྒྲིགས་ནས་ལྟེ་བའི་སྦོམ་ཐད་ནས་ཚད་འཇལ་
བྱས་སྐབས། ནས་འབྲུ་བདུན་ལ་“སན་ཊི་མི་ཊར་” (centimetre) གཉིས་དང་ཕྱེད་འབྱུང་བའི་གྲུབ་ཆ་ལྟར་བརྩིས་པ་ཡིན།)
།དཔག་ཚད་ལ་ལེགས་སྦྱར་སྐད་དུ་“ཡོ་ཇ་ན་“(Yojana) ཟེར་ཞིང་། དཔག་ཚད་གཅིག་ལ་“སྤྱི་ལེ་“བདུན་དང་དྲུག་བརྒྱ་བརྒྱད་ཅུ་ (7km, 680m) ཐོབ་པར་བཤད་པའི་བརྩི་ཚུལ་སོགས་ཀྱང་སྣང་།

འབྱོར་ཁེ་ལམ་རིམ།

164

དེ་ལ་བརྒྱད་ལས། ཡང་སོས་ནི། སེམས་ཅན་དེ་དག་ཕན་ཚུན་འདུས་ནས་ལས་ཀྱི་དབང་

གིས་བྱུང་བའི་མཚོན་ཆ་སྣ་ཚོགས་ཀྱིས་གཅིག་ལ་གཅིག་བསྣུན་པར་བྱེད་དོ། དེ་ནས་བརྒྱལ་ཏེ་ས་ལ་འགྱེལ་བ་ན་ནམ་མཁའ་ནས་ཁྱེད་རྣམས་ཡང་སོས་པར་གྱུར་ཅིག་ཅེས་པའི་སྒྲ་འབྱུང་ངོ་། དེ་ནས་ཡང་ལངས་ཏེ་སྔར་བཞིན་བསྣུན་པས་སྡུག་བསྔལ་དཔག་ཏུ་མེད་པ་མྱོང་ངོ༌། ཐིག་ནག་ནི། སེམས་ཅན་དེ་རྣམས་དམྱལ་སྲུང་རྣམས་ཀྱིས་ཟུར་བཞི་ལ་སོགས་པ་དུ་མར་ཐིག་ནག་པོ་བཏབ་ནས་དེའི་སྟེང་དུམཚོན་གྱིས་བཤིག་པ་སོགས་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་དཔག་ཏུ་མེད་པ་ཉམས་སུ་མྱོང་།
བསྡུས་འཇོམས་ནི། སེམས་ཅན་དེ་དག་ཕན་ཚུན་འདུས་ནས་གཅིག་ཏུ་གནས་པ་ན་རི་རའི་གདོང་པ་ཅན་དང་ལུག་གི་གདོང་པ་ཅན་གྱི་བར་དུ་འཚིར་བ་སོགས་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་དཔག་ཏུ་མེད་པ་
མྱོང་། ངུ་འབོད་ནི། ལྕགས་ཁང་མེ་འབར་བའི་ནང་དུ་སྲེག་པར་བྱེད། ངུ་འབོད་ཆེན་པོ་ནི། ལྕགས་ཁང་ཉིས་རིམ་གྱི་ནང་དུ་སྲེག་པར་བྱེད། ཚ་བ་ནི། ལྕགས་ཟངས་དཔག་ཚད་དུ་མའི་ནང་དུ་སྲེག་
པ་དང་། ལྕགས་ཀྱི་གསལ་ཤིང་རྩེ་གཅིག་པས་འཕོངས་ནས་སྤྱི་བོར་ཕུག་སྟེ་དབང་པོའི་སྒོ་ཐམས་
ཅད་ནས་མེ་འབར་བས་སྲེག་པར་བྱེད། རབ་ཏུ་ཚ་བ་ནི། གསལ་ཤིང་རྩེ་གསུམ་པ་འཕོངས་སུ་བཙུག་ནས་སྤྱི་བོ་དང་ཕྲག་པ་གཉིས་སུ་ཐོན་པ་དང༌། ལྕགས་བསྲེགས་ལེབ་མོས་ལུས་ལ་དཀྲི་བ་
དང་། ལྕགས་ཀྱི་ས་གཞི་ལ་གན་རྒྱལ་དུ་བཞག་ནས་ལྕགས་ཀྱི་འབྱེད་སྤྱད་ཀྱིས་ཁ་ཕྱེ་ནས་ལྕགས་
ཀྱི་ཐོ་ལུམ་འབར་བ་ཁར་འཇུག་ཅིང་ཁྲོ་ཆུ་བསྐོལ་བ་ཁར་བླུགས་ནས་ཁ་དང་ལྐོག་མ་དང་རྒྱུ་མ་རྣམས་ཚིག་ནས་རོ་སྨད་ནས་འབྱུང་ངོ༌། མནར་མེད་ནི། ལྕགས་ཀྱི་ཁང་པ་མེ་འབར་བའི་ནང་དུ་
ཆུད་པ་ལ་ཕྱོགས་བཞི་ནས་རླུང་ཆེན་པོས་བུས་པས་དམྱལ་བ་པའི་ལུས་དང་མེ་གཉིས་དབྱེར་མེད་དུ་གྱུར་པ་ལྟ་བུར་བསྲེག དམྱལ་བའི་མེའི་ཚ་ཁྱད་ནི། མིའི་མེ་ལས་བསྐལ་པ་འཇིག་དུས་ཀྱི་མེ་བདུན་འགྱུར་གྱིས་ཚ། དེ་ལས་དམྱལ་བའི་མེ་བདུན་འགྱུར་གྱིས་ཚ། དམྱལ་བའི་མེ་ལ་ལྟོས་ན་མིའི་མེ་ཁ་བ་ཙམ་དུ་བསིལ་བ་ཡིན་ཏེ། མིའི་མེས་ལུས་ཀྱི་གནད་གང་ཡང་རུང་བ་ཞིག་ཏུ་བསྲེག་བཞིན་པའི་དུས་སུ་ཙནྡན་གོར་ཤི་ཤའི་ཆུ་བསིལ་བ་ཞིག་གིས་རེག་ན་བསིལ་སངས་ཏེ་འགྲོ དེ་

ངན་སོང་སྡུག་བས

165

བཞིན་དུ་དམྱལ་བའི་མེས་བསྲེག་བཞིན་པའི་དུས་སུ་མིའི་མེས་རེག་ན་བསིལ་སངས་ཏེ་འགྲོ་གསུངས། སྡུག་བསྔལ་དེ་རྣམས་ཡུན་ཇི་ཙམ་མྱོང་ན། བཤེས་སྤྲིངས་ལས། །དེ་ལྟར་སྡུག་བསྔལ་ཤིན་ཏུ་མི་བཟད་ལོ། །བྱེ་བ་ཕྲག་བརྒྱར་ཉམས་སུ་མྱོང་ཡང་ནི། །ཇི་སྲིད་མི་དགེ་དེ་ཟད་མ་གྱུར་བར། །དེ་སྲིད་སྲོག་དང་བྲལ་བ་མི་འགྱུར་རོ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རམ། ཡང་མི་ལོར་བརྩི་ན་

ཡང་སོས་པའི་ཚེ་ཚད་གཅིག་ལ་མི་ལོ་ཁྲག་ཁྲིག་གཅིག ཐེར་འབུམ་ཆེན་པོ་དྲུག ཐེར་འབུམ་
གཉིས། འོག་མ་རྣམས་ཉིས་འགྱུར་ཉིས་འགྱུར་གྱིས་ཚེ་རིང༌།
གཉིས་པ་ཉེ་འཁོར་བ་ནི། དམྱལ་བ་ཆེན་པོའི་སྡུག་བསྔལ་ལས་ཐར་ཏེ་ཕྱིན་པ་ན་མེ་མུར་པུས་ནུབ་ཙམ་ལ་རྐང་པ་བྱིང་སྟེ་ཤ་ཐམས་ཅད་སྲེག་པར་བྱེད། དེ་ནས་ཕྱིན་པ་ན་ཕྱི་སའི་འདམ་རོ་ལྟར་
མནམ་པར་མགྲིན་པ་མན་བྱིང་སྟེ་འབུ་མཆུ་རྣོན་ཞེས་བྱ་བས་རུས་པདང་རྐང་ལ་ཐུག་པའི་བར་དུ་
འདུ་བར་བྱེད་པ་དང༌། དེ་ནས་ཕྱིན་པ་ན་སྤུ་གྲི་གཏམས་པའི་ལམ་དུ་ཤ་དང་པགས་པ་གཅོད་པ་
དང་། རལ་གྲི་ལོ་མ་ཅན་གྱི་ནགས་ཚལ་དུ་ཕྱིན་པ་ན་རལ་གྲིས་ཡན་ལག་དང་ཉིང་ལག་དག་
གཅོད་པ་དང༌། ཤལ་མ་ལིའི་སྡོང་པོ་ལ་འབབ་འཛེག་བྱེད་པ་ན་ཚེར་མས་ཤ་དང་པགས་པ་དག་བཤིག་པ་དང༌། ཁ་ལྕགས་ཀྱི་མཆུ་ཅན་གྱིས་ཕྲག་པའམ་མགོ་བོ་ལ་བསྡད་ནས་མིག་འབྲས་འདུ་
བར་བྱེད། དེ་དང་འདབས་ཆགས་པ་ན་འགྱུར་བྱེད་ཀྱི་ཆུས་གང་བའི་ཆུ་ཀླུང་རབ་མེད་ཀྱི་ནང་དུ་

ལྷུང་སྟེ་སྟེང་འོག་དུ་འགྲོ་ཞིང་སྲེག་པར་བྱེད་དོ།
གསུམ་པ་གྲང་དམྱལ་ནི། ཚ་དམྱལ་གྱི་གནས་ནས་དཔག་ཚད་ཁྲི་ཁྲག་རེའི་ཕ་རོལ་ན་ཡོད་ཅིང་འདི་ནས་དཔག་ཚད་སུམ་ཁྲི་ཉིས་སྟོང་གིས་བཅད་པ་ན་ཆུ་བུར་ཅན་གྱི་གནས་འོག་གཞི་
ཐམས་ཅད་འཁྱགས་རོམ་དང་སྟེང་ཐམས་ཅད་བུ་ཡུག་འཚུབས་པའི་ནང་དུ་ཆུད་ནས་ལུས་ལ་ཆུ་བུར་བྱུང་བ་དང་། ཆུ་བུར་རྡོལ་བ་ནི། དེ་ལས་ཀྱང་གྲང་བས་ཆུ་བུར་རྡོལ་བ་དང་། ཨ་ཆུ་ཟེར་བ་
དང་། ཀྱི་ཧུད་ཟེར་བ་ནི་སྤྱི་སྔགས་ཆེན་པོ་འདོན་མི་ནུས་པར་རྐན་གྱི་ཕུགས་ནས་ཀྱི་ཧུད་ཟེར་བ་
དང༌། སོ་ཐམ་པ་ནི་སྐད་ཀྱང་འདོན་མི་ནུས་པ་དང་། ཨུཏྤལ་ལྟར་གས་པ་ནི། ལྷགས་པ་ཆེན་པོ་

འབྱོར་ཁེ་ལམ་རིམ།

166

བཏབ་པས་ལུས་སྔོན་པོར་སོང་བ་དང་། པདྨ་ལྟར་གས་པ་ནི། སྔོན་པོ་ལས་ཀྱང་ཐལ་ཏེ་དམར་པོར་གྱུར་ནས་ཁ་བཅུའམ་དེ་ལས་ཀྱང་མང་བར་གས་པ་དང་། པདྨ་ལྟར་ཆེར་གས་པ་ནི། ཁ་བརྒྱའམ་སྟོང་ལ་སོགས་པར་གས་པའོ།
བཞི་པ་ཉི་ཚེ་བའི་དམྱལ་བ་ནི། ཚ་དམྱལ་དང་གྲང་དམྱལ་གྱི་ཉེ་འཁོར་ན་ཡོད་ཅིང་། མིའི་
ཡུལ་ན་ཡང་ཡོད་པར་སའི་དངོས་གཞིར་གསུངས་ཤིང་། རྣ་བ་བྱེ་བ་རི་དང་དགེ་འདུན་སྲུངས་ཀྱི་རྟོགས་བརྗོད་ལས་གསུངས་པས་དེ་དག་ཏུ་བལྟ་བར་བྱའོ།
དེ་ལྟར་ཕྱི་ནང་གི་རིག་གཞུང་ཁག་ནས་དམྱལ་བའི་སྐོར་སྣ་ཚོགས་བཤད་ཀྱང་། གང་རུང་
དང་མཐུན་པའི་གནས་དང་དུས་ཀྱི་བཀོད་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་ཡུལ་དུས་གནས་སྐབས་ཐམས་ཅད་
ལ་ཀུན་གྱིས་མཐོང་སྣང་གཅིག་གྱུར་ཡོད་པ་ཞིག་ཡིན་མི་དགོས་པར། ལས་དབང་གིས་གྲུབ་ཚུལ་
ལ་རག་ལས་ཏེ། མངོན་པ་མཛོད་ལས། །ལས་ལས་འཇིག་རྟེན་སྣ་ཚོགས་སྐྱེས། ཞེས་གསུངས་པ་དང་། སྤྱོད་འཇུག་གི་ཤེས་བཞིན་བསྲུང་བའི་ལེའུ་ལས་ཀྱང་། །སེམས་ཅན་དམྱལ་བའི་མཚོན་ཆ་རྣམས། །སུ་ཞིག་གིས་ནི་ཆེད་དུ་བྱས། །ལྕགས་སྲེག་ས་གཞི་སུ་ཡིས་བྱས། །མོ་ཚོགས་དེ་དག་ཅི་ལས་བྱུང་། །དེ་འདྲ་དེ་དག་ཐམས་ཅད་ཀྱང་། །སྡིག་སེམས་ཡིན་པར་ཐུབ་པས་གསུངས།
ཞེས་པ་ལྟར་ཡིན་ལ། སྡུག་བསྔལ་མྱོང་ཚུལ་ཡང་། གཞུང་ལས་ཇི་ལྟར་བཤད་པ་ལས་ཀྱང་ཆེས་ཆེར་ལྕི་བའི་ལས་དབང་གི་སྡུག་བསྔལ་བསམ་བརྗོད་ཀྱི་ཡུལ་ལས་འདས་པའི་རང་རང་གི་
སེམས་ཀྱི་ཚོར་བའི་མྱོང་བ་མི་བཟད་པ་སྣ་ཚོགས་པས་མནར་བའི་དུས་སྐབས་ཤིག་ནི་ཅིས་ཀྱང་
སྲིད་པ་གོར་མ་ཆགས།
དེ་ལ་དམྱལ་བར་སྐྱེ་བའི་རྒྱུ་ནི། སྤྱིར་མི་དགེ་བཅུ་ཆེན་པོ་སྤྱད་ན་དམྱལ་བར་སྐྱེ་བར་གསུངས་ཤིང་། ཁྱད་པར་མཚམས་མེད་ལྔ་བྱས་པ་དང་། ལོག་ལྟ་སྐྱེས་པ་དང་། ཕམ་པ་བཞི་སྤྱད་པ་དང༌། སོ་ཐར་གྱི་ཉེས་བྱས་ཁྱད་དུ་བསད་ན་ཡང་སོས། སོར་བཤགས་ཁྱད་དུ་བསད་ན་ཐིག་ནག་ཏུ་སྐྱེ་
བར་གསུངས་པའང་ཡོད། བྱང་སེམས་ཀྱི་རྩ་ལྟུང་བྱུང་བ་དང་། བྱང་སེམས་ལ་དམིགས་པའི་ཁོང་

ངན་སོང་སྡུག་བས

167

ཁྲོ་སྐྱེས་ན་ཁོང་ཁྲོ་སྐད་ཅིག་མ་ཇི་ཙམ་སྐྱེས་པའི་གྲངས་དང་མཉམ་པར་བསྐལ་པར་དམྱལ་བར་གནས་དགོས་པར་སྤྱོད་འཇུག་ལས་གསུངས་ཤིང་། གསང་སྔགས་ཀྱི་རྩ་ལྟུང་བྱུང་ནས་སོར་མ་
ཆུད་ཀྱི་བར་ལ་སྐད་ཅིག་མ་ཇི་ཙམ་ཡོད་པའི་གྲངས་དང་མཉམ་པའི་བསྐལ་པར་མནར་མེད་དུ་གནས་དགོས་པར་རྒྱུད་སྡེ་ལས་གསུངས་པ་དང༌། བླ་མ་ལ་དམིགས་པའི་ཁོང་ཁྲོ་སྐྱེས་ན་ཁོང་ཁྲོ་ཇི་སྙེད་ཅིག་སྐྱེས་པའི་གྲངས་དང་མཉམ་པར་བསྐལ་པར་བསགས་པའི་དགེ་རྩ་ཐམས་ཅད་བཅོམ་ནས་དེ་སྙེད་ཀྱི་བསྐལ་པར་དམྱལ་བར་གནས་དགོས་པ་དུས་འཁོར་རྩ་རྒྱུད་ལས་གསུངས་ཤིང་།
རང་རྒྱུད་ལ་བསགས་ལ་མ་སྦྱངས་པ་དམྱལ་བའི་སྡུག་བསྔལ་བསྐྱེད་པའི་ནུས་པ་མཐུ་ཅན་དུ་གྱུར་
པ་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པ་ཡོད། ལས་དེ་དག་འཆི་ཁ་ཚུན་ཆད་ལ་སྦྱོང་མི་ནུས་པ་ནི་རང་རེའི་ཁ་
ཐབས་འདིས་ཤེས། ལས་དེ་དག་དང་བཅས་བཞིན་དུ་དེ་རིང་སང་ཞིག་གློ་བུར་དུ་ཤི་ན་ནི་དམྱལ་བར་སྐྱེ་བ་ལས་འོས་མེད། དེར་སྐྱེས་ན་སྡུག་བསྔལ་དེ་དག་ངས་ཨེ་བཟོད་སྙམ་དུ་འཇིགས་ཡེར་ཡེར་མ་བྱུང་བར་དུ་བསྒོམ་པར་བྱའོ། དེ་ནས་འཇིགས་ཤིང་སྐྲག་པའི་བློ་བཅོས་མ་མ་ཡིན་པ་སྐྱེས་པ་ན། ཆོས་ཀྱི་མཐུན་རྐྱེན་ལྟོ་གོས་སྲོག་འཚོ་ཙམ་མ་གཏོགས་བྱ་བྱེད་གཞན་ཐམས་ཅད་
ཅམ་སྟེ་བཞག་ནས་སྡིག་ལྟུང་དེ་དག་སྦྱོང་བྱེད་ཀྱི་ཐབས་དམ་པ་སྟོབས་བཞིའི་བཤགས་བསྡམ་ལ་
ཉིན་མཚན་ཀུན་ཏུ་འབད་པར་བྱ་དགོས་སོ།
གཉིས་པ་ཡི་དྭགས་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་བསམ་པ་ནི། ཡི་དྭགས་རྣམས་ལ་བཀྲེས་སྐོམ་དང་དེས་
མཚོན་པའི་སྡུག་བསྔལ་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པ་ཡོད་དེ། བཤེས་སྤྲིངས་ལས། །ཡི་དྭགས་ན་ཡང་
འདོད་པས་ཕོངས་པ་ཡིས། །བསྐྱེད་པའི་སྡུག་བསྔལ་རྒྱུན་ཆགས་མི་འཆོས་པ། །བཀྲེས་སྐོམ་གྲང་དྲོ་ངལ་དང་འཇིགས་པ་ཡིས། །བསྐྱེད་པ་ཤིན་ཏུ་མི་བཟད་བསྟེན་འཚལ་ལོ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རང་ཉིད་ཡི་དྭགས་མི་སྡུག་པ་ཤིན་ཏུ་ཉམ་ཐག་པ་འཇིགས་པ་ཞིག་ཏུ་གྱུར་པར་བསམ་ནས། ཡི་དྭགས་ཕྱིའི་སྒྲིབ་པ་ཅན་ནི། བཟའ་བཏུང་ལ་སོགས་པ་མི་རྙེད།རྙེད་དུ་ཟིན་ཀྱང་ཆུ་ཀླུང་དང་ལྗོན་ཤིང་འབྲས་བུ་ཅན་མཐོང་ནས་ལོངས་སྤྱོད་དུ་ཕྱིན་པ་ན། སྲུང་མ་མཚོན་ཆ་སྣ་ཚོགས་ཐོགས་པ་

འབྱོར་ཁེ་ལམ་རིམ།

168

རྣམས་ཀྱིས་བསྲུང་བའམ། རྣག་ཁྲག་ཏུ་སྣང་བའམ། གང་ཡང་མི་སྣང་བར་གྱུར་ནས་ལོངས་སྤྱོད་
དུ་མེད་པས་སྡུག་བསྔལ། ནང་གི་སྒྲིབ་པ་ཅན་ནི། ཁ་ཁབ་མིག་ཙམ། མགྲིན་པ་རྟ་རྔ་ཙམ། ཡན་
ལག་འཇག་མ་ཙམ་དང་ལྡན་ཞིང་། བཟའ་བཏུང་ལ་སོགས་པ་རྙེད་ཀྱང་མི་རྙེད། རྙེད་དུ་ཟིན་ཀྱང་ཁར་མི་ཤོང་། ཁར་ཤོང་ཡང་མགྲིན་པར་མི་ཐར། མགྲིན་པར་ཐར་ཀྱང་དེས་ལྟོ་བ་མི་ཁེངས་པ་
སོགས་ཀྱིས་སྡུག་བསྔལ། ཟས་སྐོམ་ཉིད་ལ་སྒྲིབ་པ་ཡོད་པ་ནི། མེ་ལྕེའི་ཕྲེང་བ་ཅན་ཞེས་བྱ་བ་ནི།
ཟོས་པ་དང་འཐུངས་པ་ཐམས་ཅད་མེར་འབར་ནས་འཚིག་པ། ལྗན་ལྗིན་ཟ་བ་ཞེས་བྱ་བས་ནི།
བཤང་གཅི་ཟ་ཞིང་འཐུང་བ་དང་། མི་གཙང་ཞིང་མནམ་ལ་དྲི་ང་བ་དང་། གནོད་པ་དང་སྨད་པར་བྱ་བ་ཙམ་ལ་བཟང་བཏུང་བྱེད་དོ། ཁ་ཅིག་ནི་རང་གི་ཤ་ལ་བཅད་ཅིང་ཟ་ལ། གཙང་མ་དང་བཟང་པོའི་བཟའ་བཏུང་སྤྱོད་མི་ནུས། འགའ་ཞིག་ནི་དབྱར་གྱི་དུས་སུ་ཟླ་ཟེར་ཚ་ཞིང་དགུན་གྱི་དུས་སུ་

ཉི་ཟེར་གྲང་བས་སྡུག་བསྔལ་བ་དང། ཁ་ཅིག་ནི་ཡན་ལག་གིས་ལུས་པོ་མི་ཐེག་ཅིང་བཟའ་བཏུང་འཚོལ་བའི་ཕྱིར་ཕྱོགས་ཀུན་ཏུ་ཉུལ་བ་ན་ངལ་བས་སྡུག་བསྔལ། ཡི་དྭགས་དབང་ཆེ་བས་ཆུང་བ་ལ་རྡེག་པ་དང་། མི་དང་ཁྱི་ལ་སོགས་པས་འཇིགས་ཤིང་སྐྲག་པས་སྡུག་བསྔལ། ཚེ་ཚད་ནི་མཛོད་ལས། །ཟླ་བ་ཉིན་ཞག་གིས་ལྔ་བརྒྱ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་མི་རྣམས་ཀྱི་ཟླ་བ་གཅིག་ལ་ཞག་གཅིག་ཏུ་བྱས་པའི་རང་ལོ་ལྔ་བརྒྱ་ཐུབ་པར་གསུངས་ཤིང་། དྲན་པ་ཉེར་གཞག་ལས་ནི་མི་རྣམས་ཀྱི་ལོ་བཅུ་ལ་ཟླ་བ་གཅིག་ཏུ་བྱས་པའི་རང་ལོ་ལྔ་བརྒྱ་ཐུབ་པར་གསུངས། དེ་ལ་མི་ལོ་
འབུམ་ཕྲག་བཅོ་བརྒྱད་ཡོད། ཡི་དྭགས་སུ་སྐྱེ་བའི་རྒྱུ་ནི། ཆགས་པ་དང་། སེར་སྣ་དང་། བརྣབ་སེམས་དང་། མ་བྱིན་པར་བླངས་པ་སོགས་ཡིན་པས་སྡུག་བསྔལ་དེ་རྣམས་མི་འདོད་ན་དེ་དག་ཏུ་
སྐྱེ་བའི་རྒྱུ་སྔར་བསགས་སྦྱོང་བ་དང་ཕྱིས་མི་བྱེད་པ་སྡོམ་པ་ལ་འབད་པར་བྱ།
དེ་ལྟ་བུའི་སྡུག་བསྔལ་ཆེ་བ་གཙོ་བོ་བཀྲེས་ཤིང་སྐོམ་པའི་སྡུག་བསྔལ་གྱིས་མནར་བའི་
རིགས་ཤིག་ལ་ཡི་དྭགས་ཞེས་བྱ་ཞིང་། དངོས་སུ་བཀྲེས་སྐོམ་གྱིས་སྡུག་བསྔལ་བར་བྱེད་པའི་
ཚོར་བ་དྲག་པོས་མི་གཟིར་བའི་འཇིག་རྟེན་པའི་སྲུང་མ་དང་། ལྷ་ཀླུ་གཞི་བདག་ལྟ་བུ་མི་ཤི་བཙན་

ངན་སོང་སྡུག་བས

169

སྐྱེས་ཕན་གནོད་བྱེད་པའི་ནུས་མཐུ་ཕྲ་མོ་ཡོད་པ་ནས། ཉམ་ཆུང་བའི་བར་གྱི་རིགས་སྣ་ཚོགས་འབྱུང་བའང་ཡི་དྭགས་ཀྱི་ཁོངས་སུ་གཏོགས་པ་ཡིན།
༸སྐྱབས་རྗེ་ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རྡོ་རྗེ་འཆང་ཆེན་པོས་སྔོན་མ་༸རྒྱལ་བའི་མཚན་ཞབས་གནང་སྟེ་ནོར་བུ་གླིང་ཁར་བཞུགས་སྐབས་དབྱར་དུས་ཤིག་ལ། རྣམ་རྒྱལ་གྲྭ་ཚང་གི་སྐུ་ཞབས་
ཤིག་༸སྐྱབས་རྗེ་རིན་པོ་ཆེའི་དྲུང་ནས་གསུང་ཆོས་ཞུས་ཤིང་ཐུགས་རྒྱུས་ཡོད་པ་ཞིག་གྲོངས་ཏེ་
བར་སྲིད་ལ་འཁྱམས་པའི་གནས་ཚུལ་ཞིག་བྱུང་འདུག གྲོངས་མཁན་དེས་སྐྱེ་གནས་བླངས་མ་ཐུབ་པར་བཙན་ཞིག་གི་འཁོར་དུ་ཚུད་དེ་གྲྭ་ཚང་སྐུ་ཞབས་གཞན་པ་ཞིག་གི་ཁོག་ཏུ་ཞུགས་ཤིང་། ཉིན་གཅིག་༸སྐྱབས་རྗེ་རིན་པོ་ཆེ་མཇལ་དགོས་ཟེར་བས། སྐབས་དེར་དྲུག་ཅུ་ཁང་གི་དཀོན་གཉེར་ཡིན་པ་རྗེས་སུ་མཆོད་དཔོན་མཁན་པོ་གནང་མཁན་སྐུ་ཞབས་ཐུབ་བསྟན་བསོད་ནམས་ལགས་ནས་༸སྐྱབས་རྗེ་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེའི་དྲུང་དུ་ཁྲིད་སྐབས། ཐོག་མར་བཙན་དེ་ཞུགས་ནས་
སྐུ་མདུན་ཐད་ཀར་བཅར་བར་དེ་ལ་ཆོས་ཕྱོགས་ཀྱི་བསམ་བློ་གཏོང་སྟངས་བཀའ་སློབ་
གནང༌ཞིང་། བཙན་དེ་ཡལ་བའི་མཇུག་ཏུ་སྐུ་ཞབས་གྲོངས་མཁན་འདྲེར་སྐྱེས་པ་དེ་ཁོག་ཏུ་ཞུགས་ནས་ལམ་སེང་ངུས་ཤིང་། ༸སྐྱབས་རྗེ་རིན་པོ་ཆེའི་མཇལ་ཁར་ཁྲིད་ཀྱང་སྐུ་མདུན་ལ་མར་
མེའི་མདངས༌ཀྱི་སྣང་བ་ཡོད་པས་གཏན་ནས་བཅར་མི་ཐུབ་པར་ལམ་སེང་ཡལ་ཏེ། ནག་ཁུང་ནང་
སླེབས་སྐབས་སླར་ཡང་ཞུགས་ནས་སྐྱབས་འཇུག་ཞུ་བའི་གདུངས་འབོད་བྱེད་པ་ཞིག་བྱུང་བ་དེར་ཡང་བཀའ་སློབ་གནང་ཞིང་། དེ་ད་ལྟ་བཙན་གྱིས་བདག་པོ་རྒྱབ་ནས་བར་སྲིད་ལ་འཁྱམས་

པའམ། མི་མ་ཡིན་པའི་སྐྱེ་བ་ཞིག་གྲུབ་ཟིན་པ་གང་ལྟར་གཟུགས་མེད་ཀྱི་རྟེན་ཅན་ཞིག་མིའི་ཁོག་
ཏུ་ཞུགས་ནས། མིག་ཆུ་གཏོང་བཞིན་བཀྲེས་སྐོམ་གྱི་སྡུག་བསྔལ་ཆེན་པོ་ཡོད་ཚུལ་སྐད་ངན་རྒྱབ་
སྐབས། དེ་ལ་གསུར་ཞིག་བདུག་པས་ཐོག་མར་གསུར་གྱི་དུད་པ་སྣའི་རྩར་སླེབས་ཀྱང་དྲི་གཏན་
ནས་ཚོར་མ་ཐུབ་པར། ༸སྐྱབས་རྗེ་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེས་གཟིམས་ཆུང་སྦུག་ནས་སྔགས་དྲུག་ཕྱག་
དྲུག་གིས་བྱིན་རླབས་དང་འབྲེལ་གསུར་བསྔོ་གནང་བ་དང་། གློ་བུར་དུ་ཟ་རྒྱུ་འཐུང་རྒྱུ་ཚོད་མེད་

འབྱོར་ཁེ་ལམ་རིམ།

170

ཅིག་ལ་ཧབ་ཐོབ་རྒྱབ་པ་ལྟ་བུས་དངངས་སྐྲག་ཚ་པོས་གསུར་གྱི་མེ་དེར་ཁ་རྒྱབ་ལ་ཁད་བྱས་ཏེ་
སྣོམ་རྗེས། ད་ཡིན་ན་ང་རྦད་དེ་གྲོད་ཁོག་རྒྱག་སོང་། འགྲིག་སོང་ཟེར་ནས་སོང་ཚུལ་མཆོད་
དཔོན་ལགས་ཀྱིས་དངོས་སུ་མཐོང་ཚུལ་ཞིབ་ཕྲ་བཤད་རྒྱུ་འདུག་པ་ལྟ་བུ་དེ་རིགས་ཡོད་ངེས་
རེད། ཚེ་སྔོན་མ་དལ་འབྱོར་གྱི་མིའི་ལུས་རྟེན་ཐོབ་ནས་རབ་ཏུ་བྱུང་ཞིང་། ཆོས་ལ་དོ་སྣང་ཡོད་ཀྱང་འཆི་ཁར་རྐྱེན་ངན་ཞིག་གིས་བཙན་གྱི་འཁོར་དུ་སྐྱེས། སྐྱབས་རྗེ་རིན་པོ་ཆེས་གདམས་པ་
གནང༌བས་སྐྱེ་གནས་འཕོས་པའི་ལོ་རྒྱུས་བྱུང་བ་དེ་ནི། ཉེ་བའི་དུས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་དངོས་རྗེན་ཞིག་
ཡིན་པ་མ་གཏོགས། ལོ་བརྒྱ་ཕྲག་སྟོང་ཕྲག་གོང་གི་གཏམ་རྒྱུད་མིན།
གསུམ་པ་དུད་འགྲོའི་སྡུག་བསྔལ་བསམ་པ་ནི། དུད་འགྲོ་རྣམས་ལ་གླེན་ཞིང་གཏི་མུག་པ་དང་། གཅིག་ལ་གཅིག་ཟ་བའི་སྡུག་བསྔལ་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པ་ཡོད་དེ། དུད་འགྲོ་བྱིངས་ཀྱི་

གནས་རྩ་བ་རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོའི་ཆུ་མཚམས་མན་ཆད་ཀྱི་མུན་པ་ཤིན་ཏུ་གནག་པར་ལུས་བོངས་དང་མདོག་དབྱིབས་སྣ་ཚོགས་པ།འབྲུའི་ཕུང་པོ་སྤུངས་པ་ལྟ་བུ་ཡོད། དེའི་ནང་དུ་རང་ཉིད་སྐྱེས་
པར་བསམ་སྟེ། དུད་འགྲོ་ཆེ་བས་ཆུང་བ་ཁྱུར་མིད་བྱེད་པ་དང༌། ཆུང་བ་མང་པོ་འདུས་ནས་ཆེ་བ་ཟ་ཞིང་ལུས་ཐལ་བྱུང་དུ་ཕུག་པ་དང༌། མུན་པ་ཤིན་ཏུ་གནག་པས་རང་གི་ལག་པ་བརྐྱང་བསྐུམ་ཙམ་ཡང་མི་མཐོང་བ་དང། དུད་འགྲོ་ཆེ་བས་ཆུང་བ་མནན་ནས་དབུགས་འབྱུང་རྔུབ་ཙམ་ཡང་མི་ནུས་པས་སྡུག་བསྔལ། དུད་འགྲོ་ཀླུའི་རིགས་སུ་གྱུར་པ་རྣམས་ལ་ནི་ནམ་མཁའི་ལྡིང་གི་འཇིགས་པ་དང༌། བྱེ་ཚན་གྱི་ཆར་འབབ་པ་ལ་སོགས་པས་ཉི་མ་རེ་རེ་བཞིན་སྡུག་བསྔལ། དུད་འགྲོ་རི་
དྭགས་རྣམས་ལ་ནི་རྔོན་པ་དང༌། ཁྱི་མང་པོས་བདས་ནས་བྲོས་ཀྱང་མ་ཐར་བར་བསད་པ་དང་། གཅན་གཟན་སོགས་ཀྱིས་ཟོས་པ་དང། བྱ་སྣ་ཚོགས་པས་ཟ་བ་དང༌། བདག་ཏུ་བཟུང་བའི་རྟ་གླང་
བོང་བུ་ཕག་པ་སོགས་ནི། བཀོལ་བ་དང་། སྤྱོད་པ་དང་། མི་ཐེག་བཞིན་དུ་ཁལ་འགེལ་བ་དང༌། རྡེག་པ་དང༌། འཚོགས་པ་དང་། རྨོ་བ་དང་། བཟོ་བ་དང་། སྤ་འདྲེག་པ་དང༌། གསོད་པ་སོགས་ཀྱི་

སྡུག་བསྔལ་དཔག་ཏུ་མེད་པ་ཡོད་ཅིང་། ཚེ་ཚད་ནི། མཛོད་ལས། དུད་འགྲོ་རྣམས། མཆོག་རིང་

ངན་སོང་སྡུག་བས

171

བསྐལ་པའོ། ཞེས་ཚེ་རིང་བས་བསྐལ་བ་ཙམ་ཐུབ་ཅིང་། ཐུང་བ་ལ་ངེས་པ་མེད། དུད་འགྲོར་སྐྱེ་བའི་རྒྱུ་ནི། ཆོས་སྤོང་བ་དང༌། ཆོས་དང་ཆོས་སྨྲ་བ་ལ་མ་གུས་པ་དང་། བསྟན་པ་ལ་ཞུགས་པ་རྣམས་ནང་ཕན་ཚུན་སྐྱོན་བརྗོད་བྱས་པ་རྣམས་ཡིན་ནོ།
དུད་འགྲོའི་རིགས་ལ་རང་རེའི་ཐ་མལ་པའི་མིག་གིས་མཐོང་ཐུབ་པ་དང་། མི་ཐུབ་པའི་སྲོག་ཆགས་སྣ་ཚོགས་ཡོད་པའི་དུད་འགྲོ་སྤྱིའི་སྡུག་བསྔལ་ལ་གླེན་ཞིང་རྨོངས་པ། མི་ལྟར་བསམ་བློ་
འཁོར་རྒྱུ་མེད་པ་དེ་རྣམས་སྐྱབས་མེད་མགོན་མེད་ཧ་ཅང་གི་འཁོས་ཀ་ཞན་ཡང་། མི་ཡིས་བདག་ཏུ་བཟུང་བ་དང་། བདག་ཏུ་མ་བཟུང་བའི་དུད་འགྲོ་དེ་རྣམས་ཐོག་མར་སྐྱེ་སྟངས་དང་། སྐྱེས་ནས་འཚོ་སྟངས་གང་ཅི་ཉམ་ཐག་པའི་གནས་ཚུལ་དེའི་འོག་ནས། མིའི་ཕ་མས་རང་གི་ཕྲུ་གུར་བལྟ་སྐྱོང་ཇི་ལྟར་བྱེད་པ་དང་ཕྱོགས་མཚུངས་པར། མི་ཡུལ་ལ་ཡོད་པའི་བྱ་བྱིའུ་དང་། རི་དྭྭགས་

སོགས་ལ་བསམ་ནའང་། འཁོས་དཔགས་ཀྱིས་སོ་སོའི་ཕྲུ་གུར་བྱམས་བརྩེས་བསྐྱངས་ཤིང་།
ནར་སོན་སྐབས་གནས་ངེས་མེད་དུ་ཆར་རླུང་དྲག་པོ་དང་། གནམ་གཤིས་ཚ་གྲང་། ཉིན་མཚན་ཅི་རིགས་པར་རྒྱུ་བའི་མི་དང་། སེམས་ཅན་གཞན་གྱིས་སྲོག་འཕྲོག་དྭོགས་པའི་དངངས་སྐྲག་ཁོ་
ནའི་ངང་འཚོ་དགོས་པས། ཕན་ཚུན་ཟས་ཀྱི་འདུ་ཤེས་ལྟ་བུས་གཅིག་གིས་གཅིག་ཟ་བཞིན་འཚོ་ཞིང་། ཚ་གྲང་ངལ་དུབ་བཀོལ་སྤྱོད་སོགས་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་མཐའ་མེད་དུ་མྱོང་དགོས། ལྷག་པར་
དུད་འགྲོ་དེ་རྣམས་མིའི་ལོངས་སྤྱད་བྱ་ཞིག་དང་། སྔོ་ཚལ་དང་ཕལ་ཆེར་འདྲ་བར་བཟའ་བྱའི་འདུ་ཤེས་མ་གཏོགས། སེམས་ཅན་དེ་རྣམས་ལ་སྲོག་ཡོད་པ་དང་། བདེ་སྡུག་གི་ཚོར་བ་མྱོང་རྒྱུ་ཡོད་པའི་འདུ་ཤེས་མི་འཛིན་པས། དེ་རྣམས་གསོན་པའི་རིང་དེར་དཀའ་སྡུག་ཚད་མེད་མྱོང་དགོས་པ་མ་ཟད། དུད་འགྲོ་མང་པོའི་ཤ་དང་། རུས་པ། པགས་པ་ཐམས་ཅད་མིའི་ལོངས་སུ་སྤྱད་བྱར་བཟུང་ཞིང་། མིས་བདག་ཏུ་བཟུང་བའི་བྱ་ཕག་ར་ལུག་བ་གླང་ལ་སོགས་པའི་སྒོ་ཕྱུགས་སེམས་ཅན་ལྟ་བུ་མཐའ་མ་ཕལ་ཆེར་གསོད་རྒྱུ་ཡིན་པ་དང་། གལ་ཏེ་རང་གིས་ལག་བསྟར་ནས་མ་བསད་ཀྱང་། སེམས་ཅན་དེ་རྣམས་བཤན་པའི་སར་འཁྲིད་སྐབས་དང་། མཐའ་མ་བཤན་པར་

འབྱོར་ཁེ་ལམ་རིམ།

172

རྩིས་སྤྲད་རྗེས་གསོད་སྟངས་སོགས་ལ་ཞིབ་ཏུ་བསམ་ན། ཤ་ཟེར་བ་དེ་ཟ་རྒྱུ་བསམ་བློའི་ནང་ལ་མི་ཤོང་ཞིང་། ཟ་མི་ནུས་པ་ཞིག་འོང་དགོས་ཚོད་རེད། ལྷག་པར་ད་དུང་སྡུག་ས་འགའ་ཤས་དཔེར་མཚོན་བཀོད་ན། སེམས་ཅན་པགས་པ་དམར་བཤུས་བྱེད་པ་དང་། གསོན་པོ་ཆུ་ཁོལ་ནང་བཙོ་བའམ། སྣུམ་ནང་བརྔོས་ཏེ་ཟས་སུ་སྤྱོད་པར་དམིགས་བསལ་”གསོན་ཟས་” (“Life Food”) ཞེས་མིང་བཏགས་ཏེ་རྩ་ཆེའི་ཟས་ཆེན་དུ་བརྩི་བ་སོགས་ཀྱིས་གསོད་སྟངས་སྡུག་པོ་
ལག་ལེན་བསྟར་ཞིང་། ད་དུང་མཚར་སྣང་གིས་དགད་མོ་དགོད་དེ་ལྟད་མོ་བལྟ་བ་སོགས་ཀྱིས་

སྣང་མེད་དུ་སྤྱོད་པ་ནི། སྙིང་ལ་ཚོར་བ་མེད་པའི་རྟགས་ཡིན་ལ། ད་ལྟ་རང་རེ་རྒྱང་རིང་པོ་ནས་ལྟད་མོ་བལྟ་མཁན་ལྟ་བུར་གྱུར་པ་མ་གཏོགས། དོན་དུ་རང་ཉིད་སྲོག་ཆགས་དེ་དང་དེའི་སྐྱེ་བ་བླངས་ཡོད་ན་ཇི་ལྟར་འགྱུར། མདོར་ན་དེ་རྣམས་རང་སྲོག་རང་ལ་མི་དབང་བས་གསོན་པོར་བདེ་བར་འཚོ་བའི་ཐོབ་ཐང་གཏན་ནས་མེད་པ་མཐོང་ཆོས་སུ་གྲུབ་བཞིན་པ་འདིས་ནི་རང་རེ་མི་ལ་དུད་འགྲོ་ཉམ་ཐག་དེ་རྣམས་ཀྱི་ལུས་སྲོག་འཕྲོག་ཆོག་པའི་ཐོབ་ཐང་ཡོད་པ་ཇི་ལྟར་ཡིན་མིན་དྲི་
བ་བཀོད་དགོས་པ་ཡིན། གལ་ཏེ་མི་ལས་དབང་ཆེ་བ་ཞིག་ཡོད་ན། དེ་འོངས་ནས་རང་རེ་མི་རྣམས་ཉོ་ཚོང་བཀོལ་སྤྱོད་སྲོག་འཕྲོག་རང་རེས་དུད་འགྲོ་རྣམས་ལ་བྱས་པ་དེ་ལྟར་བྱས་ན་ཇི་ལྟར་འོང་བར་སོམས། མིའི་སྤྱི་ཚོགས་སུ་སློབ་སྦྱོང་དང་། འཕྲོད་བསྟེན་སྨན་བཅོས། ཁ་ཉེས་གོད་ཁ་སོགས་བྱུང་ན་འགྲོ་བ་མིའི་ཀུན་སྤྱོད་ཐོབ་ཐང་དགོས་ཚུལ་སྤོབས་པ་ཆེན་པོས་རྩོད་རྒྱུ་ཡོད། དེང་སང་ཡར་ཐོན་རང་དབང་ལྡན་པའི་རྒྱལ་ཁབ་ཁག་ནང་དུད་འགྲོ་སྲུང་སྐྱོབ་ཀྱི་ཚོགས་ཁག་དུ་མས་ལས་འགུལ་གང་འཚམས་སྤེལ་བཞིན་ཡོད་པའི་ནུས་པ་འཕྲལ་དུ་ཇི་ཙམ་ཐོན་མིན་གང་ལྟར་རྗེས་སུ་ཡི་རང་གི་གནས་སུ་གྱུར། གང་ལྟར་དུད་འགྲོ་རྣམས་ནི་རང་རེ་མིས་དབང་ཤེད་ཐུབ་ཚོད་ཚད་མེད་གཏོང་ཡང་། ཐོབ་ཐང་རྩོད་ས་དང་། མགོ་འདོན་འཚོ་སྐྱོང་བྱེད་མཁན་སུ་ཡང་མེད་པར་སྡོད་དགོས་པའི་སྐྱབས་མེད་མགོན་མེད་ཡིན།
དེས་ན་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ན་བདག་ལྟ་བུ་ངན་འགྲོའི་སྡུག་བསྔལ་མ་བསམ་པ་དང་ངན་

ངན་སོང་སྡུག་བས

173

འགྲོའི་རྒྱུ་བསྒྲུབས་པའི་སེམས་ཅན་མང་པོ་ཡོད་པས་དེ་དག་གི་ཉེས་པ་ཐམས་ཅད་བདག་ལ་འདུས་པར་གྱུར་ཅིག བདག་གིས་ངན་འགྲོའི་སྡུག་བསྔལ་བསམས་པ་ལ་བརྟེན་ནས། ངན་སོང་གི་སྡུག་བསྔལ་མྱོང་འགྱུར་གྱི་ལས་རྣམས་ལ་བཤགས་སྡོམ་བྱས་པའི་དགེ་རྩ་ཐམས་ཅད་གཞན་ལ་བསྔོ་སྙམ་པའི་སྒོ་ནས་གཏོང་ལེན་བྱ། གཞན་ཡང་བདུད་རྩི་འབེབས་སྦྱངས་བྱེད་ན་མྱུར་ལམ་
དམར་ཁྲིད་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ།
སླར་སྨྲས་པ།

༡ །སྔོན་བསགས་དཀར་མིན་ལས་ཀྱི་འཕངས་འབྲས་སུ།

།ཡུན་རིང་མི་བཟད་བཟོད་དཀའི་སྡུག་བསྔལ་རིགས།
།རྣམ་པ་སྣ་ཚོགས་ཅི་ཡང་མྱོང་འགྱུར་བའི།
།དམྱལ་བ་ཞེས་པའི་མིང་ཙམ་ཐོས་ནའང་སྐྱོ།
༢ །ལས་ལས་འཇིག་རྟེན་སྣ་ཚོགས་སྐྱེ་བ་རྣམས།
།སྡུག་བསྔལ་ཚོར་སྣང་གཟུགས་གྲུབ་ལྟར་སྲིད་པས།
།ལས་ཀྱི་གྲུབ་ཆར་དམྱལ་བའི་ཕོ་ཉ་སོགས།
།སྡིག་སེམས་ཉིད་ལས་གྲུབ་ཚུལ་ཐུབ་པས་གསུངས།
༣ །མཛོད་ལས་དམྱལ་བའི་གནས་ཡུལ་མཚོན་ཙམ་ཆེད།
།འདི་འོག་དཔག་ཚད་ཉི་ཁྲིའི་གྲངས་སོགས་གསུངས།
།དེང་དུས་དངོས་སུ་ས་གཞིར་ཚད་གཞལ་བའི།
།དཔྱད་འབྲས་གྲུབ་ཆར་ཐ་དད་འབྱུང་བར་སྣང་།

༤ །འཇིག་རྟེན་ཤར་ནུབ་རིག་གཞུང་རྙིང་པའི་ཁྲོད།
།དམྱལ་བའི་བཀོད་པ་ཅི་རིགས་བཤད་པ་ལྟར།
།རྒྱ་གར་རིག་གཞུང་ཁྲོད་དུའང་དར་བའི་ནང་།
།གསོན་ཉམས་ལྡན་པའི་མཚོན་བྱེད་སྣ་ཚོགས་བསྟན།

འབྱོར་ཁེ་ལམ་རིམ།

174

༥ །དེ་ལྟར་རང་རང་ལས་ངན་གསོག་ཚུལ་གྱི།

།འབྲས་བུར་སེམས་ཀྱི་འཆར་སྣང་ཅི་རིགས་པས།
།ཀུན་ལ་རྟགས་སྦྱར་ཐུན་མོང་དུ་གྲུབ་པའི།
།དམྱལ་བའི་ཡུལ་གཅིག་ངེས་བཟུང་ག་ལ་ནུས།
༦ །སྡིག་སེམས་ལྕི་བའི་ལས་ཀྱི་མྱོང་བྱའི་རིགས།
།གཟུགས་རིས་བསམ་བརྗོད་གང་གིས་གཞལ་དཀའ་ཡང་། །དོན་དུ་ཆོས་ལ་བསྐུལ་ཕྱིར་ལས་ངན་འབྲས།

།དམྱལ་ཁམས་ཚ་གྲང་གནས་སོགས་ཅིར་ཡང་བསྟན།
ཞེས་བྱ་བ་ནི་བར་སྐབས་ཀྱི་ཚིགས་སུ་བཅད་པའོ།

སྐྱབས་འགྲོ།གསུམ་པ་བསྟན་པ་ལ་འཇུག་པའི་སྒོ་དམ་པ་དཀོན་མཆོག་གསུམ་ལ་སྐྱབས་སུ་འགྲོ་བ་ལ། གོང་དུ་སོང་བའི་ངན་འགྲོའི་སྡུག་བསྔལ་དང་། འོག་ཏུ་འཆད་པར་འགྱུར་བའི་འཁོར་བའི་སྡུག་བསྔལ་སོགས་རང་རང་གི་ཉམས་ལེན་གྱི་རིམ་པ་དང་བསྟུན་པའི་འཇིགས་པ་རྣམས་ལས་སྐྱོབ་ཐབས་བསླུ་བ་མེད་པའི་དཀོན་མཆོག་གསུམ་ལ་རྒྱུ་མཚན་ཤེས་ནས་དད་པ་ཐོབ་སྟེ། སྐྱབས་གནས་ཡང་དག་ཏུ་ཡིད་ཆེས་པའི་སྒོ་ནས་སྐྱབས་སུ་འགྲོ་བ་ཞིག་དགོས་པ་དང་། དེའི་ཚུལ་ངོ་མ་ལས་འབྲས་ལ་བླང་དོར་ཚུལ་བཞིན་སྤྱོད་པའི་ཉམས་ལེན་ལ་འཇུག་པ་དེ་ཡིན། སྐྱབས་འགྲོ་རྣམ་དག་ཅིག་འོང་བའི་ཆེད་དུ་སྐྱབས་སུ་འགྲོ་ཚུལ་ལེགས་པར་བསམ་པ་ལ། རྣམ་འགྲེལ་ལེའུ་གཉིས་པའི་ནང་གི་ཐར་པ་སྒྲུབ་ཚུལ་དེའི་ཐོག་ནས་བསམ་དགོས། སྐྱབས་ཀྱི་གཙོ་བོ་ཆོས་དཀོན་མཆོག་
འགོག་ལམ་གཉིས་བསྒྲུབ་རྒྱུ་རྩ་བ་ཡིན་ལ། འགོག་ལམ་གཉིས་སྒྲུབ་པའི་རྒྱུ་མཚན་མཐར་གཏུགས་ན་མགོན་པོ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་རྩ་བ་ཤེས་རབ་ཀྱི་འགྲེལ་པ་དཔལ་ལྡན་ཟླ་བ་གྲགས་པའི་ཚིག་

སྐྱབས་འག

175

གསལ་རབ་བྱེད་ཉི་ཤུ་རྩ་བཞི་པར། །གང་ལ་སྟོང་པ་ཉིད་རུང་བ། །དེ་ལ་ཐམས་ཅད་རུང་བ་ཡིན། །གང་ལ་སྟོང་ཉིད་མི་རུང་བ། །དེ་ལ་ཐམས་ཅད་རུང་མ་ཡིན། ཞེས་གསུངས་པའི་སྐབས་དེར་ཆོས་རྣམས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་ཡིན་ན་ཆོས་དཀོན་མཆོག་མི་འཐད་ཅིང་། ཆོས་དཀོན་མཆོག་མི་འཐད་ན་དཀོན་མཆོག་གསུམ་དང་། འབྲས་བུ་བཞིའང་མི་འཐད་པའི་རྩོད་པ་འཕངས་ཏེ་བསྒྲུབས་པར་མཛད། དེ་ཡང་ཆོས་རྣམས་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པ་ཁས་མི་ལེན་པའི་ལུགས་ལ་
རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་ན་རྒྱུ་འབྲས་བྱ་བྱེད་བཞག་མི་ཐུབ་པའི་ཀླན་ཀ་ཡོད་པ་དེ། ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས་

རིགས་པ་དེ་ཉིད་གོ་ལྡོག་སྟེ། རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་ན་སྟོང་ཉིད་མི་འཐད་པ་དང་། དེ་མི་འཐད་ན་
རྟེན་འབྲེལ་ཡང་མི་འཐད་པས། སྐྱབས་གསུམ་དང་ལས་འབྲས་སོགས་གང་ཡང་མི་འཐད་པའི་ཐལ་བ་འཕངས་ཏེ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་འགོག་པར་མཛད། ལར་ནས་སྟོང་ཉིད་ཅེས་པ་རང་
བཞིན་ནམ་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པས་སྟོང་བ་ལ་ཟེར་བ་ལས། ཅི་ཡང་མེད་པའི་དོན་མིན། རྟེན་
ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བས་ལྟོས་ནས་གྲུབ་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་རང་གི་ངོ་བོས་གྲུབ་པས་སྟོང་པར་བསྒྲུབས་པས། སྟོང་པ་ཉིད་འཐད་ན་རྟེན་འབྱུང་འཐད་ལ། དེ་འཐད་ན་འགོག་ལམ་ཡང་འཐད། རྟེན་འབྱུང་མ་འཐད་ན་འགོག་ལམ་ཡང་མི་འཐད་པས། ཆོས་དཀོན་མཆོག་འགོག་བདེན་ཞེས་པ་ཞིག་སྤྱིར་ཤེས་བྱ་ལ་ཡོད་པ་དང་། ཡང་སྒོས་རང་གི་རྒྱུད་ལ་འགྲུབ་རུང་ཡིན་པར་བསྒྲུབ་དགོས། འགོག་བདེན་ཞེས་པ་སྤང་བྱའི་དྲི་མ་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་སུ་དག་པ་ཞིག་ལ་ཟེར། དེ་མངོན་དུ་བྱེད་པ་
ལ་ཆོས་དབྱིངས་དེ་རྟོགས་དགོས་པ་དང་། ཆོས་དབྱིངས་དེ་མངོན་དུ་བྱེད་དགོས་པས། འགོག་
བདེན་དང་ལམ་བདེན་འཆད་པ་ན། མཐར་གཏུགས་ན་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་སྟེང་དུ་འབབ་པ་ཡིན། འདི་ལ་ཆོས་དང་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་འཇོག་སྟངས་ལ་ཕྲ་རགས་ཡོད་པས། མ་རིག་པ་འཇོག་སྟངས་ལའང་ཕྲ་རགས་དབྱེ། དེ་བཞིན་ཀུན་འབྱུང་བདེན་པ་ཕྲ་ཞིང་ཕྲ་བ་དཔྱིས་ཕྱིན་པ་ཞིག་ཤེས་པ་
ལའང་ཆོས་ཉིད་ལ་གོ་བ་ཆགས་དགོས་པ་དང་། སྡུག་བསྔལ་བདེན་པ་ལའང་སྡུག་བདེན་ཕྲ་རགས་གཉིས་སུ་འཇོག་པས། སྡུག་བསྔལ་ཕྲ་མོའི་རྣམ་གཞག་ཤེས་པ་ལ་མ་རིག་པ་ཕྲ་མོའི་རྣམ་

འབྱོར་ཁེ་ལམ་རིམ།

176

གཞག་ཤེས་དགོས། དེ་ལ་ཡིན་ལུགས་ཕྲ་མོ་ཞིག་ཤེས་དགོས། དེས་ན་བདེན་བཞིའི་རྣམ་གཞག་ཚུལ་བཞིན་ཤེས་པ་ལ་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་གོ་བ་ཆགས་པ་ཤིན་ཏུ་གལ་ཆེ་བ་དང་། སྐྱབས་འགྲོ་རྣམ་དག་
ཅིག་འོང་བ་ལའང་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་ལྟ་བས་གྲོགས་བྱེད་དགོས་པ་དེ་ལྟར་ལ་བརྟེན། ཚུལ་འདི་རྣམས་རྣམ་འགྲེལ་ལེའུ་གཉིས་པ་དང་། རྩ་བ་ཤེས་རབ་ཀྱི་འགྲེལ་པ་ཚིག་གསལ་སྦྲེལ་ནས་དཔྱད་ན་བློ་
ལ་ལེགས་པར་འཆར་རྒྱུ་འོང་བས་འདི་གལ་ཆེ།
སྐྱབས་གསུམ་ཞེས་པ་འདི་ལ་ཡོངས་གྲགས་སུ་རྐང་གཉིས་རྣམས་ཀྱི་གཙོ་བོའམ་མཆོག་སངས་རྒྱས་དང་། ཞི་བ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་རྣམས་ཀྱི་མཆོག་ཆོས། ཚོགས་ཀྱི་མཆོག་
གྲོགས་དགེ་འདུན་ཞེས་གསུངས་སྲོལ་ཡོད་ཀྱང་། དེ་ཙམ་ཞིག་ནི་ཆོས་ལུགས་གཞན་གྱི་ངོས་

ནས་ཀྱང་དེ་ལྟར་འདོད་ཆོག་པར་སྙམ་སྟེ། རང་རང་གི་སྟོན་པ་དེ་རྐང་གཉིས་རྣམས་ཀྱི་མཆོག་ཏུ་
བརྩི་ཞིང་། རང་རང་གི་ཆོསལ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བའི་ཆོས་ཞེས་ཀྱང་ཕལ་ཆེར་བརྗོད་ཐུབ་ལ། ཆོས་བྱེད་ཀྱི་སྡེ་རྣམས་ལ་ཚོགས་ཀྱི་མཆོག་ཏུ་འདུ་ཤེས་པ་འབྱུང་། ནང་པ་སངས་རྒྱས་པ་རང་གི་ནང་དུའང་སངས་རྒྱས་དང་། ཆོས། དགེ་འདུན་རྣམས་ཀྱི་ཁྱད་

པར་འབྱེད་ཚུལ་སྐོར་སྐུ་བཞིའི་རྣམ་གཞག་འདོད་པ་དང་མི་འདོད་པ། ལྷག་མེད་མྱང་འདས་ཐོབ་ནས་རིག་པ་རྒྱུན་ཆད་པར་བཤད་པ་སོགས་འདོད་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་ཡོད་ཅིང་། མགོན་པོ་ཀླུ་སྒྲུབ་
ཀྱིས་རིགས་པ་དྲུག་ཅུ་པར། རིག་པ་རྒྱུན་ཆད་པ་འོང་མི་ཤེས་པ་དང་། གལ་ཏེ་དེ་ཁས་ལེན་ན་ལྷག་མེད་མྱང་འདས་མངོན་དུ་བྱེད་པའི་གང་ཟག་མི་འོང་སྟེ། གང་ཟག་ཡོད་པའི་རིང་དེར་ཕུང་པོ་ཡོད་ལ། ཕུང་པོ་འགགས་པའི་རྗེས་སུ་ཕུང་པོ་ལྷག་མ་མེད་པར་གྱུར་པས་གང་ཟག་ཀྱང་མེད་པར་འགྱུར་བས་ལྷག་མེད་མྱང་འདས་པ་འོང་ས་མེད་པར་འགྱུར་བ་ཡིན། དེ་ཙམ་མ་ཟད་ཕྱིན་ཅི་ལོག་གི་བློ་ཡིན་ན་དེ་ལ་འགལ་ཟླ་སྟོབས་ལྡན་ཡོད་པས་རང་གནས་པར་བྱེད་པའི་རྒྱུ་ཟད་པར་འགྱུར་བ་ཆོས་ཉིད་ཡིན་པས་གསལ་རིག་ཙམ་གྱི་རིག་པ་དེའི་རྒྱུན་ཆད་པ་ཞིག་མི་འོང་ཚུལ་རྩལ་འདོན་གནང་སྟེ་བསྒྲུབས་པར་མཛད།

སྐྱབས་འག

177

སྔགས་ཀྱི་གཞུང་ལུགས་ལྟར་ན་ཤེས་པ་ལའང་ཕྲ་རགས་དུ་མ་འཇོག་པ་མ་ཟད། ཤེས་པ་གཡོ་བའི་རླུང་ཞེས་པ་ནུས་པའི་ཆ་(energy)ལྟ་བུ་ཞིག་བཤད་པས། ད་ལྟ་རང་རེ་ཐ་མལ་པའི་གནས་སྐབས་འདིར་ཡོད་པའི་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པའི་སེམས་དེའི་རྒྱུན་རླུང་(energy)དང་
འགྲོགས་ནས་དྲི་མ་དག་པའི་གནས་སྐབས་དེའི་སྟེང་ནས་སྐུ་བཞིའི་རྣམ་གཞག་གསུངས་ཏེ། སེམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་རང་བཞིན་གྱིས་རྣམ་པར་དག་པ་དེ་གློ་བུར་གྱི་དྲི་མ་དང་བྲལ་བའི་ཚེ་ན་ངོ་བོ་
ཉིད་སྐུར་འགྱུར་བ་དང་། ཆོས་ཉིད་དེ་ལྟ་བུ་གང་ལ་ལྡན་པའི་ཡིད་ཀྱི་ཤེས་པ་དེ་ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུ་སྟེ་རྒྱལ་བའི་ཐུགས་དང་། ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུ་དེ་དང་མཉམ་དུ་ཡོད་པའི་རླུང་(energy) ནི་གཟུགས་སྐུ་ཡིན་ལ། རྒྱལ་བའི་གསུང་ཡང་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་འགྲུབ་པས། མདོར་ན་སངས་རྒྱས་
ཀྱི་སྐུ་གསུང་ཐུགས་གསུམ་པོ་དེ་གཞི་དུས་ཀྱི་ཤིན་ཏུ་ཕྲ་བའི་རླུང་སེམས་ངོ་བོ་གཅིག་ལ་ལྡོག་ཆ་སོ་སོར་བཞག་པའི་དབྱེར་མེད་དེ་ལས་འཆར་བ་ཡིན་པས། གསང་གསུམ་དབྱེར་མི་ཕྱེད་པར་གྲུབ། རྩ་བའི་ཤེས་པ་དེ་ལ་རང་གི་རིགས་འདྲ་རྒྱུན་མཐུད་ནས་གནས་པར་གེགས་བྱེད་གཞན་མེད་པས་ཇི་སྲིད་བར་དུ་ནམ་ཡང་ཆད་པ་མེད་པར་གནས་པའི་ཆ་ནས་ཐུགས་མི་ཟད་པ་རྒྱན་གྱི་འཁོར་ལོ་དང་། གསུང་མི་ཟད་པ་རྒྱན་གྱི་འཁོར་ལོ། སྐུ་མི་ཟད་པ་རྒྱན་གྱི་འཁོར་ལོ་བཅས་གསང་
གསུམ་མི་ཟད་པ་རྒྱན་གྱི་འཁོར་ལོ་ཞེས་པ་དེ་བྱུང་།
རྒྱུད་བླ་མར། །འདུས་མ་བྱས་ཤིང་ལྷུན་གྱིས་གྲུབ། །གཞན་གྱིས་རྐྱེན་གྱིས་རྟོགས་མིན་
པ། །མཁྱེན་དང་བརྩེ་དང་ནུས་པར་ལྡན། །དོན་གཉིས་ལྡན་པའི་སངས་རྒྱས་ཉིད། ཅེས་འདུས་མ་བྱས་པ་རང་བཞིན་རྣམ་དག་གི་ཡོན་ཏན། ལྷུན་གྱིས་གྲུབ་པ་གློ་བུར་རྣམ་དག་གི་ཡོན་ཏན། ཡོན་ཏན་
དེ་ཉིད་སྒྲ་རྟོག་གི་རྟོགས་ཚུལ་རྫོགས་པའི་ཚུལ་གྱིས་རྟོགས་མི་ནུས་པའི་ཡོན་ཏན། རང་དོན་གྱི་ཡོན་
ཏན་ཏེ་བཞི་དང་། མཁྱེན་པའི་ཡོན་ཏན། བརྩེ་བའི་ཡོན་ཏན། ནུས་པའི་ཡོན་ཏན། གཞན་དོན་གྱི་

ཡོན་ཏན་བཞི་སྟེ་ཡོན་ཏན་དེ་ལྟ་བུ་བརྒྱད་དང་ལྡན་པ་ཞིག་ལ་སངས་རྒྱས་དཀོན་མཆོག་དང་། །བསམ་མེད་གཉིས་མེད་རྟོག་མེད་པ། །དག་གསལ་གཉེན་པོའི་ཕྱོགས་ཉིད་ཀྱི། །གང་ཞིག་

འབྱོར་ཁེ་ལམ་རིམ།

178

གང་གིས་ཆགས་བྲལ་བ། །བདེན་གཉིས་མཚན་ཉིད་ཅན་དེ་ཆོས། ཞེས་ཆོས་དཀོན་མཆོག་གི་ཡོན་ཏན་བརྒྱད།
།ཇི་ལྟ་ཇི་སྙེད་ནང་གི་ནི། །ཡེ་ཤེས་གཟིགས་པ་དག་པའི་ཕྱིར། །བློ་ལྡན་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་
ཚོགས། །བླ་མེད་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་ཉིད། ཅེས་པས་ཆོས་དེ་ལྟ་བུ་ཉམས་སུ་བླངས་ནས་འགོག་
ལམ་གྱིས་བསྡུས་པའི་ཆོས་དཀོན་མཆོག་རྒྱུད་ལ་སྐྱེས་པའི་གང་ཟག་ཡོན་ཏན་བརྒྱད་དང་ལྡན་པ་རྣམས་ནི་འཕགས་པའི་གང་ཟག་ཚོགས་ཀྱི་མཆོག་དགེ་འདུན་དཀོན་མཆོག་ཏུ་ངོས་འཛིན་པས།
གསུངས་ཚུལ་འདི་རྣམས་གོང་དུ་བཤད་པའི་སྔགས་གཞུང་གི་འཆད་ཚུལ་དང་ཆ་ཚང་གཅིག་གྱུར་མིན་ཡང་རྩ་བའི་དགོངས་གཞི་གཅིག་ཏུ་འབབ།
དེ་ལྟ་བུའི་སྐྱབས་འགྲོ་ཚད་ལྡན་གྱི་གོ་བ་ཆགས་ན། ལྟ་བ་བཀར་བཏགས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ་བཞི་
འདོད་མཁན་ཞིག་ཏུ་འགྱུར་བས། ཕྱི་ནང་གི་ཁྱད་པར་སྐྱབས་འགྲོས་འབྱེད་ཅེས་པ་ནི་སྐྱབས་འགྲོ་ཐུན་མོང་བའི་དབང་དུ་བྱས་པ་དང༌། ལྟ་བ་བཀར་བཏགས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ་བཞིས་འབྱེད་པ་ནི་སྐྱབས་
འགྲོ་ཁྱད་པར་ཅན་གྱི་དབང་དུ་བྱས་པར་གསུང་ཚུལ་ཡོད་པ་བཞིན་ནོ།
དེས་ན་སྐྱབས་སུ་འགྲོ་བ་འདི་ལ་བཞི། གང་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱབས་སུ་འགྲོ་བའི་རྒྱུ། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱབས་སུ་འགྲོ་བའི་ཡུལ། ཇི་ཙམ་གྱིས་སྐྱབས་སུ་སོང་བའི་ཚུལ། སྐྱབས་སུ་སོང་ནས་
བསླབ་པར་བྱ་བའི་རིམ་པའོ།
དང་པོ་སྐྱབས་འགྲོའི་རྒྱུ་འདི་ལ་སྐྱེས་བུ་ཆུང་ངུ་ཁོ་ནའི་དབང་དུ་བྱས་ན། རང་ཉིད་ངན་སོང་ལ་འཇིགས་པ་དང་། འབྲིང་གི་དབང་དུ་བྱས་ན་དེའི་སྟེང་འཁོར་བ་ལ་འཇིགས་པ། སྐྱེས་བུ་ཆེན་པོའི་སྐབས་སུ་གཞན་འཁོར་བའི་སྡུག་བསྔལ་གྱི་མནར་བ་མི་བཟོད་པའི་སྙིང་བརྩེ་བ་བཅས་རྒྱུ་གསུམ་
དང་། དེ་རྣམས་ལས་སྐྱོབ་པའི་ནུས་པ་དཀོན་མཆོག་ལ་ཡོད་པར་ཡིད་ཆེས་པའི་དད་པ་རྣམས་ཡིན།གཉིས་པ་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱབས་སུ་འགྲོ་བའི་ཡུལ་ལ་གཉིས། ཡུལ་ངོས་བཟུང་བ་དང༌། དེ་སྐྱབས་སུ་འོས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནོ།

སྐྱབས་འག

179

དང་པོ་ཡུལ་ངོས་བཟུང་བ་ལ། དཔལ་ལྡན་ཟླ་བ་གྲགས་པས་སྐྱབས་འགྲོ་བདུན་ཅུ་པར། །སངས་རྒྱས་ཆོས་དང་དགེ་འདུན་ནི། །ཐར་པ་འདོད་པ་རྣམས་ཀྱི་སྐྱབས། ཞེས་པའི་ཚིག་
འདི་ནུས་པ་ཤིན་ཏུ་ཆེ་སྟེ། མཆོག་གསུམ་སྐྱབས་གནས་ཡིན་ཞེས་རང་གར་མ་གསུངས་པར། དཀོན་མཆོག་གསུམ་ཐར་པ་འདོད་པ་རྣམས་ཀྱི་གཏན་གྱི་སྐྱབས་སུ་གསུངས་པ་ནི། དེ་ཡང་
སངས་རྒྱས་ལ་ལེགས་སྦྱར་སྐད་དུ་བུདྡྷ་ཞེས་སངས་པ་དང་། རྒྱས་པའི་གོ་བ་གཉིས་ཀ་ཚང་སྟེ།
སྒྲིབ་གཉིས་ཀྱི་དྲི་མ་བག་ཆགས་དང་བཅས་པ་སངས་པ་དང་། ཇི་ལྟ་ཇི་སྙེད་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་བློ་གྲོས་རྒྱས་པ་ལ་གོ་བས། དེའི་ཆ་ནས་བྱང་བ་དང་། ཆུབ་པའི་དོན་ལའང་འཇུག དེ་ལྟར་སྤང་བྱ་མཐའ་དག་སྤངས་ནས་ཤེས་བྱ་མཐའ་དག་ཐུགས་སུ་ཆུད་པ་ཞིག་འོང་བ་ལ། ཤེས་བྱ་རེ་རེ་བཞིན་ནས་གཏན་ལ་ཕབ་སྟེ་ཤེས་དགོས་པའམ། བློའི་སྟེང་ནས་ཤེས་བྱ་རིག་པའི་ནུས་པ་གསར་པ་ཞིག་བསྒྲུབ་དགོས་པ་མ་ཡིན་པར། ཇི་ལྟ་ཇི་སྙེད་ཀྱི་ཤེས་བྱ་རྣམས་རིག་པའི་ནུས་པ་དེ་
བློ་ལ་ཡོད་བཞིན་པ་ཡིན་ནའང་། ཇི་སྲིད་ནུས་པ་དེ་ཡུལ་ལ་འཇུག་པའི་འགལ་རྐྱེན་སྒྲིབ་བྱེད་
ཅིག་ཡོད་པ་དེ་སྲིད་དུ་ཡུལ་རྣམས་རིག་མ་ཐུབ་ལ། བྱང་ཞེས་པའི་ཚིག་དེ་སྔོན་དུ་མ་སོང་བར། ཆུབ་ཅེས་པ་འོང་མི་ཐུབ་པས། ཆུབ་བྱང་མི་ཟེར་བར་བྱང་ཆུབ་ཟེར་ལ། དེ་བཞིན་རྒྱས་སངས་མི་བྱ་བར། སངས་རྒྱས་ཞེས་བརྗོད། དེ་ལྟ་བུའི་བྱང་ཆུབ་དང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གོ་བ་དཔྱིས་ཕྱིན་པ་

ཞིག་ཆགས་པ་ལ། སྒྲིབ་བྱེད་ཀྱི་དྲི་མ་དེ་རྣམས་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་སུ་དག་ཚུལ་ངེས་དགོས་ཤིང་།
དྲི་མ་དག་ཅེས་པ་ཆོས་ཉིད་དམ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རིག་མ་རིག་གི་ཆ་ནས་འཁོར་འདས་གཉིས་ཞེས་པའི་གོ་བ་དེ་འོང་དགོས་པས། སྐྱབས་འགྲོ་རྣམ་དག་ཅིག་འོང་བ་ལ་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་གོ་བ་དེ་ཤིན་ཏུ་
ནས་གལ་ཆེ།
ཆོས་ཀྱི་སྐད་དོད་དྷརྨ་ཞེས་པ་འཛིན་པའམ་སྐྱོབ་པ་ལ་འཇུག་པས། སྐྱོབ་པའི་ངོ་བོ་འགོག་
བདེན་དང་། སྐྱོབ་བྱེད་ལམ་བདེན་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་སྟེང་ནས་བསམ་དགོས།
དགེ་འདུན་ཞེས་པའི་དགེ་བ་ཐར་པ་ལ་བཞག་ནས་དེར་འདུན་པ་ལ་གོ་བས། དེ་ཡང་འགོག་

འབྱོར་ཁེ་ལམ་རིམ།

180

བདེན་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་སྟེང་ནས་གོ་དགོས་པར་བརྟེན། དཀོན་མཆོག་གསུམ་ཐར་པ་འདོད་པ་པོ་རྣམས་
ཀྱི་སྐྱབས་སུ་གསུངས་པ་དེ་ལྟར་ཡིན་པས། བསྒྲུབ་བྱ་ཐར་པ་ངོས་འཛིན་ཚུལ་མདོ་ཙམ་བསྟན་ན། ནང་པའི་གཞུང་ནས་བཤད་པའི་ཐར་པ་ནི། ལས་ཉོན་གཉིས་ཀྱིས་རང་དབང་མེད་པར་འཆིང་བ་དེ་ལས་ཐར་བ་ཞིག་ལ་ཐར་པ་ཟེར་ཞིང་། དེ་ཐོབ་པར་གེགས་བྱེད་པ་ནི་ཉོན་མོངས་པའི་སྒྲིབ་པ་ཡིན་ལ། ཉན་སྒོྲིབ་དེའི་རྩ་བ་མ་རིག་པ་དེ་ལ་ལས་འབྲས་ལ་རྨོངས་པའི་མ་རིག་པ་དང་། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་རྨོངས་ནས་བདག་ཏུ་འཛིན་པའི་མ་རིག་པ་གཉིས་ཡོད་པའི་ཕྱི་མ་འདི་ཡིན་ལ། དེ་ལྟ་བུའི་བདག་ཏུ་འཛིན་པའི་མ་རིག་པ་དེས་ཐར་པ་ཐོབ་པ་ལ་བར་དུ་གཅོད་པས། དེའི་ལྡོག་ཟླར་གྱུར་པའི་གཉེན་པོ་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་རང་རྒྱུད་ལ་སྐྱེས་པའི་སྒོ་ནས་བདག་འཛིན་མ་རིག་པ་དེ་བཅོམ་ནས། དེ་དང་བྲལ་བའམ་དེ་ལས་ཐར་བའི་ཐར་པ་ཞེས་པ་ཐོབ་པར་འགྱུར་བས། དེ་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་ལམ་

དཔྱིས་ཕྱིན་པར་སྟོན་པ་པོ་ནི་ལུགས་གཞན་ལ་མེད་པ་རིགས་པས་གྲུབ།
དེ་ཡང་འཇིག་རྟེན་འདིའི་ནང་ཆོས་ལུགས་ཆེ་ཆུང་གི་སྟོན་པ་དུ་མ་ཡོད་པའི་ནང་ནས་རྒྱུ་རྐྱེན་རྟེན་འབྱུང་ལྟོས་གྲུབ་ཀྱི་ཚུལ་དང་། ཐར་པ་ཐོབ་བྱེད་ཀྱི་ལམ་བདག་མེད་པའི་ལྟ་བ་སྟོན་པ་པོ་ནི།
བདག་ཅག་གི་སྟོན་པ་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཉག་གཅིག་ལས་མ་བྱུང་བས། གང་དེས་ཐར་པ་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་ཐབས་མ་ནོར་བ་བདག་མེད་བསྟན་པའི་རྒྱུ་མཚན་ལ་བརྟེན་ནས་སྟོན་པ་དེ་
ཚད་མ་ཡིན་པར་ངེས་ཤེས་རྙེད་པར་བྱ་བ་ནི་བླ་ན་མེད་པ་ཡིན།
སྟོན་པ་སངས་རྒྱས་དེ་ནི་རྒྱུ་རྐྱེན་ལ་བརྟེན་ནས་བྱུང་བ་ཁོ་ན་ཡིན་པས། རྟག་པ་རང་བྱུང་གི་སྐྱེས་བུ་མིན་པར་གོ་བའི་དོན་དུ་གྱུར་ཚུལ་སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་ཀྱི་གླང་པོས་ཚད་མ་ཀུན་བཏུས་ཀྱི་མཆོད་བརྗོད་དུ༌གསུངས་པ་ལྟར། རྣམ་འགྲེལ་རྩ་བར་ཚིག་དེ་འགྲེལ་བའི་སྐབས་སུ། །མ་སྐྱེས་པ་ནི་བཟློག་དོན་དུ། །གྱུར་པ་ཉིད་གསུངས་དེ་ཡི་ཕྱིར། །ཞེས་གསུངས་ནས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཚད་མའི་སྐྱེས་བུ་དེ་རྒྱུ་དང་རྐྱེན་ལ་བརྟེན་ནས་བྱུང་བ་དང་། དེ་ཡང་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་གཞུང་དང་།
མགོན་པོ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་རིན་ཆེན་ཕྲེང་བ་ལས་ཀྱང་གསུངས་པ་ལྟར་གྱི་རྒྱུ་ཚོགས་མཐའ་ཡས་པས་སྒྲུབ་

སྐྱབས་འག

181

པར་བསྟན་པས། སྟོན་པ་ཉིད་ཀྱང་སློབ་པ་ལམ་གྱི་གནས་སྐབས་སུ་རང་རེ་དང་མཚུངས་པའི་སྐྱེ་བོ་
ཐ་མལ་པ་ཞིག་ཡིན་ཡང་། རིམ་གྱིས་རྒྱུ་ཚོགས་མཐའ་ཡས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་རང་དོན་ཆོས་སྐུ་དང་། གཞན་དོན་གཟུགས་སྐུའི་བདག་ཉིད་ཅན་གྱི་སངས་རྒྱས་སུ་གྱུར་པས། །བསྟན་པའི་ངང་ཚུལ་ཤེས་ནས་སྟོན་པ་ལ། །ཡིད་ཆེས་རྙེད་པས་རྟག་ཏུ་གང་བར་ཤོག །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར། སྟོན་པ་ཤཱཀྱ་སེང་གེས་གསུངས་པའི་ཆོས་དེ་ལ་དཔྱད་པ་གསུམ་གྱིས་ལེགས་པར་དཔྱད་སྐབས། རིགས་པས་གནོད་པ་མེད་པ་ཙམ་མ་ཟད། སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་མཚན་ཡང་དག་པ་ཡོད་པ་འབའ་ཞིག་ཏུ་གྱུར་པས།
ཆོས་དེ་ལྟ་བུ་སྟོན་མཁན་གྱི་སྟོན་པ་དེའང་སྐྱེས་བུ་ཚད་མ་ཡིན་པར་ངེས་ཤེས་བརྟན་པོ་རྙེད་ཐུབ།
སྟོན་པ་གང་ཞིག་ཚད་མའི་སྐྱེས་བུ་ཡིན་མིན་དང་། དེ་ལ་བློས་བཀལ་ཆོག་མིན་ནི། དེའི་གསུངས་པའི་ཆོས་ལ་དཔྱད་ནས་ཐག་གཅོད་དགོས།
གཉིས་པ་དཀོན་མཆོག་གསུམ་པོ་དེ་སྐྱབས་སུ་འོས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ལ་བཞི་ལས། དང་པོ་རང་ཉིད་འཇིགས་པ་ཐམས་ཅད་ལས་གྲོལ་བ། གཉིས་པ་གཞན་འཇིགས་པ་ཐམས་ཅད་ལས་སྒྲོལ་བའི་ཐབས་ལ་མཁས་པ། གསུམ་པ་ཀུན་ལ་ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་ཉེ་རིང་མེད་པར་འཇུག་པ། བཞི་པ་ཕན་བཏགས་མ་བཏགས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དོན་མཛད་པ་ཞིག་སྐྱབས་སུ་འོས་ལ། དེ་ཡང་སངས་རྒྱས་ཁོ་
ན་ལ་ཡོད་ཀྱི་དབང་ཕྱུག་སོགས་ལ་མེད་པས་དེ་ཉིད་སྐྱབས་ཡིན་ལ། དེའི་ཕྱིར་དེས་བསྟན་པའི་
ཆོས་དང་དེའི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་དགེ་འདུན་ཡང་སྐྱབས་སུ་འོས་སོ།
དཀོན་མཆོག་གསུམ་པོ་སྐྱབས་སུ་འོས་པའི་རྒྱུ་མཚན་འདི་ལ། དེ་ལྟ་བུའི་ལམ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་སྟོན་པ་ལ་བཤད་མ་ཐག་པའི་སྐྱོན་དངབྲལ་ཞིང་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་པས་བསླུ་བ་མེད་པར་ངེས་པ་རྙེད་ནས་སྐྱབས་སུ་འགྲོ་ཚུལ་མཆོག་གསུམ་གྱི་ཆེ་བ་བརྗོད་པའི་སྒོ་ནས་རང་རྒྱུད་ལ་
དད་པ་གསུམ་རྒྱས་པར་བྱེད་པ་ཡིན་པས། སྟོན་པ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་གསང་བ་གསུམ་གྱི་ཡོན་
ཏན་རྣམས་དྲན་པར་བྱ་དགོས།
དེ་ལྟ་བུའི་སྒོ་ནས་མཆོག་གསུམ་ལ་སྐྱབས་སུ་འགྲོ་བ་དེས། འཇིག་རྟེན་ཁམས་འདིའི་ཆོས་

འབྱོར་ཁེ་ལམ་རིམ།

182

ལུགས་གཞན་ནས་འཇིག་རྟེན་བཀོད་པ་པོ་སོགས་ལ་སྐྱབས་སུ་འགྲོ་ཚུལ་དང་། སངས་རྒྱས་པས་མཆོག་གསུམ་ལ་སྐྱབས་སུ་འགྲོ་ཚུལ་གྱི་ཁྱད་པར་བསྟན་ཏེ། ཡེ་ཤུ་དང་། ཁ་ཆེ་སོགས་འཇིག་རྟེན་བཀོད་པ་པོ་འདོད་པའི་ཆོས་ལུགས་རྣམས་ཀྱིས་རང་རང་གི་སྐྱབས་གནས་ལ་ཡིད་
ཆེས་ཁོ་ནའི་རྨང་གཞིའི་ཐོག་ནས་དད་པ་རྩེ་གཅིག་པས་གུས་ཤིང་བཏུད་དེ། ཁྱེད་མཁྱེན་སྙམ་དུ་བློ་གཏད་བཅོལ་བའི་འདུན་པས་སྐྱབས་སུ་འགྲོ་ཞིང་། རྒྱུ་མཚན་མཐར་གཏུག་ན་ཐམས་ཅད་འཇིག་རྟེན་བཀོད་པ་པོས་བྱས་པ་དང་། དེའི་དགོངས་པ་ཡིན་ཚུལ་གྱི་ཐོག་ཏུ་བབས་པས། དེ་ལ་
ཤེས་རབ་ཀྱི་གྲོགས་དང་བཅས་པ་མི་དགོས་ཤིང་། ནང་པ་སངས་རྒྱས་པས་ནི། བདེ་སྡུག་ཐམས་
ཅད་རང་སེམས་དུལ་མ་དུལ་ལ་བརྟེན་ནས་བྱུང་ཚུལ་དང་། དེ་ལ་བརྟེན་པའི་རྒྱུ་དང་འབྲས་བུའི་རྣམ་གཞག་སྐོར་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་ཇི་ལྟར་ངོ་སྤྲོད་གནང་བ་དེ་ལ། རང་གིས་ཆོས་རབ་ཏུ་རྣམ་
འབྱེད་ཀྱི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་བརྟག་དཔྱད་ལེགས་པར་བྱས་ནས། གྲུབ་ཆའི་མྱོང་བ་གཞི་ལ་བཞག་
ནས་རང་སྟོབས་ཀྱིས་བླང་དོར་འཇུག་ལྡོག་ལ་བརྩོན་པ་ཁོ་ནས་ཐོབ་བྱ་ཐོབ་དགོས་པ་མ་
གཏོགས། དཀོན་མཆོག་དང་། སངས་རྒྱས་བྱང་སེམས་སོགས་གཞན་སྟོབས་ཀྱིས་བསྒྲུབ་བྱ་
འགྲུབ་པ་གནང་ཐབས་གཏན་ནས་མེད་པར། མདོ་ལས། “བདག་ཉིད་བདག་གི་མགོན་ཡིན་”ཞེས་གསུངས་པའི་ནང་པ་སངས་རྒྱས་པའི་ཆོས་རང་དབང་ཅན་གྱི་སྒྲོམ་གཞི་གཟི་བརྗིད་དང་ལྡན་པ་

དེའི་ཐོག་ནས། རང་ཉིད་ཀྱི་རྒྱུ་སྐྱབས་དང་འབྲས་སྐྱབས་སུ་གྱུར་པའི་སྐྱབས་གནས་དཀོན་མཆོག་གསུམ་པོ་སོ་སོའི་ཁྱད་ཆོས་དང་། རྒྱུ་མཚན་ཤེས་ཏེ། དེ་ལ་ཤེས་རབ་ཀྱི་གྲོགས་དང་བཅས་པའི་
དད་ཅིང་གུས་པས་སྐྱབས་སུ་འགྲོ་བ་ཡིན་པས། དེ་ལ་ཤེས་ནས་དད་པ་ཐོབ་པའི་སྐྱབས་འགྲོ་ཞེས་བྱ་ལ། མདོར་བསྡུ་ན་རྒྱུ་འབྲས་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བའི་རྨང་གཞིའི་ཐོག་ནས་འགྲོ་དགོས། སྤྱིར་བཏང་སངས་རྒྱས་པའི་ཆོས་ཀྱི་གདུལ་བྱ་ལ། རྒྱུ་མཚན་གཏིང་ཟབ་མ་ཤེས་པར་
སྐྱབས་སུ་མཆི་ཟེར་བའི་དབང་རྟུལ་དད་པའི་རྗེས་འབྲངས་དང༌། རྒྱུ་མཚན་ཡང་དག་མཐོང་བའི་སྒོ་ནས་ཆོས་ལ་ངེས་ཤེས་རྙེད་པའི་དབང་རྣོན་ཆོས་ཀྱི་རྗེས་འབྲངས་བཅས་གཉིས་ཡོད་ནའང་།

སྐྱབས་འག

183

སྐྱབས་གསུམ་ངོས་མ་ཟིན་པར། རང་གི་ཕ་མ་སོགས་ཀྱི་ལད་ཟློས་སྲོལ་རྒྱུན་ལྟ་བུའི་དད་པའི་
རྗེས་འབྲངས་བྱས་ན། དེ་ནི་ཆེས་རྗེས་ལུས་ཀྱི་སྐྱབས་སུ་འགྲོ་སྟངས་ཤིག་ཡིན་པས། བློ་རྩེ་
གཉིས་ཀྱིས་སྐྱབས་སུ་འགྲོ་བའི་ནང་པ་ཡིན་ལ་མིན་ལ་དེ་རིགས་ནི། དཔེར་ན། ཤིང་ཏོག་ལའང་
སྨིན་པ་དང་། མ་སྨིན་པ། སྨིན་ལ་མ་སྨིན་ལ་བཅས་སྣ་ཚོགས་འོང་བ་དང་མཚུངས་པར་སྙམ་པས།
ནང་པ་མ་བྱས་ན་མ་བྱས་པ་རང་རེད། དེ་མིན་ནང་པ་ཡིན་ལ་མིན་ལ་མིན་པར། ཤེས་ནས་དད་པ་ཐོབ་པའི་བློ་རྩེ་གཅིག་པས་སྐྱབས་སུ་འགྲོ་བའི་ནང་པ་ཚད་ལོངས་པ་ཞིག་བྱ་དགོས། གཞན་གྱིས་

ཆོས་ངེས་པར་དུ་བྱེད་དགོས་ཟེར་མཁན་སུ་ཡང་མེད་ལ། ཁྱོད་ནང་པ་གྱིས་ཞེས་སུས་ཀྱང་བཤད་མི་ཐུབ་ཅིང་། བཅོམ་ལྡན་འདས་བྱོན་པའི་སྐབས་དེར། ངའི་ལྟ་གྲུབ་འདི་ལྟར་ཡིན་ཞེས་བསྟན་པ་མ་གཏོགས། རྒྱ་གར་བ་ཡོངས་རྫོགས་སངས་རྒྱས་རང་གི་ཆོས་བྱེད་དགོས་པ་དང་། སྐྱེ་བོ་ཀུན་ལ་ནང་པའི་ཆོས་སྒོར་ཞུགས་ཤིག་ཅེས་མ་གསུངས་ལ། ཀླུ་སྒྲུབ་ལ་སོགས་པས་ཀྱང་ནང་པའི་རང་གཞུང་གང་འདྲ་ཡིན་པ་དང་། ནང་པའི་ལྟ་བ་དང་། གྲུབ་མཐའ་ཇི་འདྲ་ཡིན་པ་དེ་རྣམས་གཏན་ལ་འབེབས་སྐབས། དེ་དང་འགལ་བའི་རང་དང་གཞན་གྱི་གྲུབ་མཐའ་རྣམས་རིགས་པའི་སྒོ་ནས་སུན་ཕྱུང་བ་མ་གཏོགས། གྲི་དང་། མེ་མདའ། དབྱུག་པ་སོགས་འཁྱེར་ནས་དབང་ཤེད་ཀྱིས་སུན་

ཕྱུང་མེད། དེ་སྔ་རང་རེ་བོད་དུ་གྲངས་འབོར་ཉུང་བ་མ་གཏོགས། ཁ་ཆེ་དང་། ཡེ་ཤུའི་ཆོས་ལུགས་པའང་ཡོད་པ་སོ་སོའི་ཆོས་གང་བྱེད་ནའང་རང་དབང་གཙང་མ་དང་། ཆོས་ལ་ཡིད་ཆེས་མེད་པ་དེ་འདྲའང་ཡོད་པ་རྣམས་ཀྱང་རང་དབང་གཙང་མ་ཡིན་ཞིང་། གལ་ཏེ་ཆོས་ཁས་བླངས་ནས་ནང་པ་ལྟ་བུ་བྱས་པ་ཡིན་ན། ནང་པའི་ཆོས་སུ་ཇི་ལྟར་འཆད་ཚུལ་ཤེས་ནས་བྱེད་དགོས་པ་ཞིག་ཡིན། ཤེས་རྒྱུའི་དོན་དེ་གོ་བའི་ཆེད་དུ། །རིག་པ་ནངས་པར་མཆི་ཡང་བསླབ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རྒན་གཞོན་ཀུན་ནས་སློབ་སྦྱོང་དགོས་ཚུལ་གལ་ཆེ་ལ། ལྷག་པར་དེང་དུས་ཀྱི་ཤེས་ཡོན་ཡོད་པ་ལོངས་སུ་སྤྱོད་དེ། ནང་པ་སངས་རྒྱས་པའི་ཆོས་འདི་གང་འདྲ་ཡིན་མིན་བརྟག་ཅིང་དཔྱད་ནས། མྱོང་བ་ལ་བཀལ་བས་རྒྱུ་མཚན་ཤེས་པའི་དད་པ་ཐོབ་པ་ཞིག་བྱུང་ན། ཤེས་

འབྱོར་ཁེ་ལམ་རིམ།

184

རབ་ཀྱི་གྲོགས་དང་བཅས་པའི་དད་པ་ཡོད་པའི་ནང་པ་ཞིག་བྱ་དགོས་པ་ཡིན།
གསུམ་པ་ཇི་ཙམ་གྱིས་སྐྱབས་སུ་སོང་བའི་ཚུལ་ལ་བཞི། ཡོན་ཏན་ཤེས་པ། ཁྱད་པར་ཤེས་
པ། ཁས་བླངས་ཤེས་པ། གཞན་དུ་མི་སྨྲ་བས་སྐྱབས་སུ་སོང་བའོ། དང་པོ་ཡོན་ཏན་ཤེས་ནས་སྐྱབས་སུ་སོང་བ་ལ་གསུམ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡོན་ཏན། ཆོས་ཀྱི་ཡོན་ཏན། དགེ་འདུན་གྱི་ཡོན་
ཏན་ནོ། དང་པོ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ལ་བཞི། སྐུའི་ཡོན་ཏན། གསུང་གི་ཡོན་ཏན། ཐུགས་ཀྱི་

ཡོན་ཏན། འཕྲིན་ལས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ནོ།
གཉིས་པ་ཆོས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ནི། སངས་རྒྱས་ལ་གུས་པ་རྒྱུ་མཚན་དུ་བྱས་ཏེ། སངས་རྒྱས་
ཡོན་ཏན་མཐའ་ཡས་པ་ཅན་འདི་ནི། ལུང་དང་རྟོགས་པའི་ཆོས་འགོག་པ་དང་། ལམ་གྱི་བདེན་པ་
སྐྱོན་སྤོང་བ་དང་། ཡོན་ཏན་བསྒྲུབ་པའི་བདག་ཉིད་ཅན་མངོན་དུ་བྱས་པ་དང་། བསྒོམས་པ་ལས་བྱུང་བའོ་སྙམ་དུ་དྲན་པར་བྱའོ།
གསུམ་པ་དགེ་འདུན་གྱི་ཡོན་ཏན་ནི། གཙོ་བོ་འཕགས་པའི་གང་ཟག་རྣམས་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་
ཆོས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་དྲན་ཏེ། དེ་ཚུལ་བཞིན་དུ་བསྒྲུབ་པའི་སྒོ་ནས་དྲན་པར་བྱའོ།
དཀོན་མཆོག་གསུམ་གྱི་ནང་ནས་ཆོས་དཀོན་མཆོག་འགོག་ལམ་གྱིས་བསྡུས་པའི་ཤེས་རྒྱུད་
ཀྱི་ཡོན་ཏན་ཡིན་པས། གཙོ་བོ་དེའི་ཡོན་ཏན་ཤེས་པར་བྱ་རྒྱུ་གལ་ཆེ། དེ་ལ་ད་ལྟ་ཆོས་དཀོན་མཆོག་གི་ཁྱད་ཆོས་ས་ལམ་མཐོན་པོའི་ཡོན་ཏན་རྒྱ་ཆེ་གཞུང་ནས་བཤད་པ་དེ་རྣམས་ཡིན་པ་རེད་བསམ་པ་ཞིག་གིས་བྱང་སེམས་ཚོགས་ལམ་དང་སྦྱོར་ལམ་སོགས་ལ་མིག་དཔེར་བལྟས་ཀྱང་ལམ་སེང་ཡིད་འཁུལ་དཀའ་བར་བརྟེན། རེ་ཞིག་རང་རེའི་ཉིན་རེའི་མི་ཚེ་སྐྱེལ་སྟངས་ཐོག་ཏུ་ཆོས་ཀྱི་བསམ་བློའི་འགྲོ་སྟངས་ཅུང་ཟད་ཡོད་པ་བྱུང་བ་ཙམ་གྱིས། ཇི་ཙམ་ཞན་ཡང་བློ་བག་
ཕེབས་པ་དང༌། སྙིང་སྟོབས་ལྡན་པར་འབྱུང་བས་མི་ཚེ་སྐྱིད་པ་མཐོང་ཆོས་སུ་གྲུབ་པས། ལས་
དང་པོ་བའི་གནས་སྐབས་སུ་ངེས་འབྱུང་བྱང་སེམས་ཡང་དག་པའི་ལྟ་བར་གོ་བ་ཅུང་ཟད་ཙམ་ཞིག་ཆགས་པ་ཡིན་ནའང༌། བསམ་བློའི་འཁྱེར་སོ་མི་འདྲ་བ་ཞིག་དང་། སེམས་ནང་ཞི་བདེ་མང་

སྐྱབས་འག

185

བ་མཐུན་སྣང་དུ་གྲུབ་ཅིང་། ས་ལམ་མཐོན་པོའི་རྟོགས་པ་སྐྱེ་ན་ནུས་པ་དེ་ལས་ལྷག་པ་ཡོད་པའི་ཚོད་དཔག་ཐུབ་པར་བརྟེན། ཆོས་དཀོན་མཆོག་ཟེར་བའི་སེམས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་དེ་དངོས་གནས་
བསླུ་བ་མེད་པ་ཞིག་ཡིན་ཐག་ཆོད་དང་། འཕྲལ་དང་ཡུན་གྱི་བདེ་བའི་འབྱུང་གནས་གནས་
སྐབས་དང་མཐར་ཐུག་གི་ཕན་བདེ་སྒྲུབ་པའི་ཐབས་ལམ་མ་ནོར་བ་ཡིན་པ་སེམས་ལ་འཆར་ཐུབ་པ་ཞིག་འོང་ཞིང་། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ཆོས་དེ་སྟོན་མཁན་གྱི་སྟོན་པ་དེའང་བཀའ་དྲིན་ཆེན་པོ་དང་།
བསླུ་བ་མེད་པ་ཞིག་ཡིན་པ། ཆོས་དེ་ཚུལ་བཞིན་དུ་སྒྲུབ་པའི་སྐྱེས་བུ་དམ་པ་དེ་རྣམས་ཁ་མིག་ཡར་བལྟ་བྱེད་སའི་གྲོགས་བཟང་པོ་ཞིག་ཡིན་པ་བཅས་ངོས་འཛིན་ཐུབ་པས། གཙོ་བོ་ཆོས་ཀྱི་

ཡོན་ཏན་གྱི་ཐོག་ནས། ཆོས་སྟོན་པ་པོ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་དང་། ཆོས་ལ་ཚུལ་བཞིན་དུ་
སློབ་པའི་དགེ་འདུན་དང་བཅས་པའི་ཡོན་ཏན་དེ་རྣམས་མཐོང་བའི་རྒྱུ་མཚན་ལ་བརྟེན་ནས་ཡིད་ཆེས་རྙེད་དེ། དེའི་ཐོག་ཏུ་སྐྱེས་བུ་ཆུང་ངུའི་སྐབས་འདིར་རང་ཉིད་ངན་འགྲོའི་སྡུག་བསྔལ་བསམ་པའི་འཇིགས་སྐྲག་དང་། དེ་ལས་སྐྱོབ་པའི་ནུས་པ་དཀོན་མཆོག་གསུམ་ལ་ཡོད་པར་མཐོང་བའི་ཡིད་ཆེས་ཀྱི་དད་པ་ཟུང་འབྲེལ་གྱི་ཐོག་ནས་སྙིང་ཁོང་རུས་པའི་གཏིང་ནས་དད་པ་དང་། མོས་
གུས་རྩེ་གཅིག་པ་གཞན་དང་མི་འདྲ་བ་ཞིག་སྐྱེ་བ་ཡིན།
གཉིས་པ་ཁྱད་པར་ཤེས་པས་སྐྱབས་སུ་སོང་བ་ལ་དྲུག་ལས། དང་པོ་མཚན་ཉིད་ལས་གྱུར་པའི་ཁྱད་པར་ནི། སངས་རྒྱས་ནི་མངོན་པར་རྫོགས་པར་བྱང་ཆུབ་པའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ལ། ཆོས་ནི་དེའི་འབྲས་བུ་དང་། དགེ་འདུན་ནི་གཞན་གྱི་མན་ངག་གིས་ཡང་དག་པར་བསྒྲུབ་པའི་མཚན་ཉིད་དོ། གཉིས་པ་འཕྲིན་ལས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ནི། སངས་རྒྱས་ནི་ལུང་ལེགས་པར་འབོགས་པ་དང་།
ཆོས་ནི་ཉོན་མོངས་དང་སྡུག་བསྔལ་སྤོང་བ་ལ་དམིགས་པ། དགེ་འདུན་ནི་མངོན་པར་སྤྲོ་བར་བྱེད་
པའི་འཕྲིན་ལས་ཅན་ནོ།
གསུམ་པ་མོས་པའི་ཁྱད་པར་ནི། སངས་རྒྱས་ནི་བསྙེན་བཀུར་ལ་གུས་པས་ཞེན་པར་བྱ་བ་དང་། ཆོས་ནི་མངོན་དུ་བྱ་བ་ལ་གུས་པས་ཞེན་པར་བྱ་བ་དང༌། དགེ་འདུན་ནི་ཆོས་མཐུན་པའི་

འབྱོར་ཁེ་ལམ་རིམ།

186

དངོས་པོས་ལྷན་ཅིག་གིས་འགྲོགས་པ་ལ་གུས་པས་ཞེན་པར་བྱ་བའོ།
བཞི་པ་སྒྲུབ་པའི་ཁྱད་པར་ནི། སངས་རྒྱས་ནི་མཆད་པ་དང་། རིམ་གོ་དང༌། ཆྲོ ས་ནི་རྣལ་འབྱོར་གོ་སྦྱོར་ ྱིབ་གམས་པར་ ོ བྱ་བ་དང་། དགེ་འདུན་ནི་ཆས་དང་ཟང་ཟིང་གི་ལོ ངས་སྤྱོད་ཐུན་མོ ང་གིས་བསྒྲུབ་པར་ ོ བྱ་བའ། ོལྔ་པ་རྗེས་སུ་དྲན་པའི་ཁྱད་པར་ནི། འདི་ལྟར་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་དེ་ནི་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་གསུམ་པོའི་ཡོན་ཏན་སོ་སོར་དྲན་པའོ།
དྲུག་པ་བསོད་ནམས་འཕེལ་བ་ལས་གྱུར་པའི་ཁྱད་པར་ནི། གང་ཟག་དང་ཆོས་ཀྱི་དབང་དུ་

བྱས་པའི་བསོད་ནམས་མཆོག་འཕེལ་བ་སྟེ། སངས་རྒྱས་དང་དགེ་འདུན་གཉིས་ནི་དང་པོའི་དོན་དུ་བྱས་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་གང་ཟག་གཅིག་དང་མང་པོ་ལ་བརྟེན་པའི་བསོད་ནམས་འཕེལ་བ་སྟེ། དགེ་འདུན་ལ་ཡང་ངེས་པར་བཞི་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ཁས་བླངས་ཤེས་པས་སྐྱབས་སུ་སོང་བ་ནི། སངས་རྒྱས་ལ་སྐྱབས་སྟོན་པ་པོ། ཆོས་མྱང་འདས་ལ་སྐྱབས་དངོས་དང། དགེ་འདུན་ལ་སྐྱབས་སྒྲུབ་པའི་གྲོགས་སུ་བཟུང་བའི་སྒོ་ནས་སྐྱབས་སུ་འགྲོ་བ།
བཞི་པ་གཞན་དུ་མི་སྨྲ་བས་སྐྱབས་སུ་སོང་བ་ནི། ནང་པ་དང་ཕྱི་པའི་སྟོན་པ་དང་བསྟན་པ་དང་། དེ་ལ་སློབ་པ་རྣམས་ཀྱི་མཆོག་དམན་ཤེས་ནས་དཀོན་མཆོག་གསུམ་ཁོ་ན་ལ་སྐྱབས་སུ་
འཛིན་གྱི། དེ་དག་དང་མི་མཐུན་པའི་སྟོན་པ་སོགས་ལ་སྐྱབས་སུ་མི་འཛིན་པའོ།
སྐབས་འདིར་སེམས་བསྐྱེད་དང་འབྲེལ་ཆགས་པས་དེའི་སྐོར་ཞར་བྱུང་མདོཙམ་བརྗོད་ན། དེ་ནས་སྐྱབས་སུ་འགྲོ་བའི་དགོས་པ་རང་དོན་འགྲུབ་པ་དང་། དེ་ཡང་གཞན་དོན་བྱ་བའི་དམིགས་ཡུལ་བཟུང་བ་བཅས་འདུན་པ་གཉིས་ཡོད་པ་འགྲུབ་ཆེད། །བདག་གིས་སྦྱིན་སོགས་བགྱིས་པ་

འདི་དག་གིས། །འགྲོ་ལ་ཕན་ཕྱིར་སངས་རྒྱས་འགྲུབ་པར་ཤོག ཅེས་པའི་རྐང་པ་གཉིས་ཀྱིས་

སེམས་བསྐྱེད་པ་སྟེ། བདག་གིས་དགེ་བའི་རྩ་བ་གང་བསགས་པ་དེ་ཐམས་ཅད་རང་ཉིད་སྐྱིད་པ་དང་། རང་བདེ་དོན་གཉེར་ཁོ་ན་མིན་པར། མཐའ་ཡས་པའི་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་ཕན་བདེ་

སྐྱབས་འག

187

འབྱུང་བའི་ཆེད་དུ་ཡིན་བསམ་ནས། དེའི་ཆེད་དུ་རང་ཉིད་ཕན་བདེ་སྒྲུབ་པའི་སྐྱེས་བུ་དམ་པ་སངས་རྒྱས་སུ་འགྱུར་བར་ཤོག ཅེས་སྨོན་པར་བྱེད་པ་ཡིན།
བདག་གིས་སྦྱིན་སོགས་ཞེས་བརྗོད་པའི་སྐབས། བདག་ཅེས་པའི་ཚིག་དེ་ལ་བསམ་ནས།
ཕུང་པོ་ལས་དོན་གཞན་པའི་བདག་འདུག་གམ། ཕུང་པོའི་གསེབ་ན་བདག་འདུག་གམ། བདག་གང་དུ་འདུག་སོགས་བཙལ་ཏེ། མདོར་ན་བདག་ཅེས་པ་མིང་རྐྱང་བཏགས་ཡོད་ཙམ་དང་། ཕུང་པོ་ལ་བརྟེན་ནས་བཏགས་ཙམ་གྱི་བདག་ཅིག་ཡིན་པ་ངོ་འཕྲོད་པར་བྱས་ལ། དེ་འདྲའི་བདག་དེས་བྱང་ཆུབ་མ་ཐོབ་བར་དུ་སྐྱབས་སུ་མཆི་ཞེས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དོན་དུ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གོ་
འཕང་ཐོབ་པར་ཤོག་སྙམ་དུ་བསམས། དེ་ལྟར་རང་གི་བདག་དེ་བརྟེན་ནས་བཏགས་པའི་བདག་ཙམ་ཡིན་པས། སངས་རྒྱས་འཕགས་པ་དང་། དགེ་འདུན་དཀོན་མཆོག་དེ་ཡང་བརྟེན་ནས་བཏགས་ཙམ་ཡིན་པ་དང་། རང་བཞིན་གྱི་གྲུབ་པས་སྟོང་པ་ཡིན་པ་མངོན་སུམ་དུ་ཤེས་པའི་དོན་
མངོན་དུ་འགྱུར་བའི་བློ་དེ་ཆོས་དཀོན་མཆོག་ཡིན་པ་བཅས་བློ་ལ་འཆར་བའི་ཐོག་ནས། སངས་རྒྱས་ཆོས་ཚོགས་མ་ཚར་གཅིག་འདོན་ཡང་། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཚོགས་ཀྱང་དེའི་ཁོངས་སུ་འདུས་པས། ཆོས་ཀྱི་སྙིང་པོ་ཡོངས་སུ་བསྒྲིལ་བ་རེད།
བཞི་པ་སྐྱབས་སུ་སོང་ནས་བསླབ་པར་བྱ་བའི་རིམ་པ་ལ་གཉིས། བསྡུ་བ་ལས་བྱུང་བ་དང༌། མན་ངག་ལས་འབྱུང་བའོ། དང་པོ་ལ་བཞི་ཚན་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ། ༡༽ སངས་རྒྱས་ལ་སྐྱབས་སུ་སོང་བས་སྐྱེས་བུ་དམ་པ་ལ་བསྟེན་པ་དང། ༢༽ ཆོས་ལ་སྐྱབས་སུ་སོང་བས་དམ་པའི་ཆོས་ཉན་པ་དང། ཚུལ་བཞིན་དུ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་དང༌། ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ལ་ཡང་གང་ཡིད་ལ་བྱས་ན་ཉོན་མོངས་པ་ལྡོག་པའི་དམིགས་པ་དེ་དག་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། ༣༽ དགེ་འདུན་ལ་སྐྱབས་སུ་སོང་བས་མྱང་འདས་སུ་བགྲོད་པའི་གང་ཟག་ལ་གྲོགས་སུ་འཛིན་པ་དང༌། ༤༽ དེ་དག་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་བསྒྲུབ་པར་བྱ་བའོ།
དེ་དག་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་བསྒྲུབ་པར་བྱ་བ་ལ་ཡང་གསུམ་ལས། དང་པོ་སངས་རྒྱས་

འབྱོར་ཁེ་ལམ་རིམ།

188

དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་བསྒྲུབ་པར་བྱ་བ་ནི། ལམ་སྟོན་པ་ལ་དངོས་སུ་བསྟེན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ།
གཉིས་པ་ཆོས་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་བསྒྲུབ་པར་བྱ་བ་ནི། ལུང་དང་རྟོགས་པའི་ཆོས་མངོན་དུ་བྱ་བར་འཛིན་པར་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། གསུམ་པ་དགེ་འདུན་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་བསྒྲུབ་པར་བྱ་
བ་ནི། ཐར་པའི་ཕྱིར་དུ་ཞུགས་པ་རྣམས་དང་མཐུན་པར་སློབ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ།
བཞི་ཚན་གཉིས་པའི་ ༡༽ དབང་པོ་མི་རྒོད་པར་བྱ་བ་ནི། དབང་པོ་ཡུལ་ལ་བག་ཡངས་སུ་སོང་བའི་རྗེས་སུ་ཡིད་འབྲངས་ནས། ཡུལ་རྣམས་ལ་རྒོད་པ་ལ་སྐྱོན་དུ་བལྟས་ནས་ཡིད་ཕྱིར་

ཕྱོགས་པར་བྱེད་པའོ། ༢༽ བསླབ་པའི་གཞི་ཡང་དག་པར་བླང་བར་བྱ་བ་ནི། སངས་རྒྱས་ཀྱིས་

བཅས་པའི་བསླབ་པའི་གཞི་ཅི་ནུས་སུ་ལེན་པའོ། ༣༽ སེམས་ཅན་ལ་སྙིང་རྗེ་བར་བྱ་བ་ནི། རྒྱལ་
བའི་བསྟན་པ་སྙིང་རྗེས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པས། དེ་ལ་སྐྱབས་སུ་སོང་བས་ཀྱང་སེམས་ཅན་ལ་
སྙིང་བརྩེ་བར་བྱས་ཏེ་འཚེ་བ་སྤོང་བའོ། ༤༽ དུས་དུས་སུ་དཀོན་མཆོག་མཆོད་པ་ལ་བརྩོན་པར་བྱ་བ་ནི། ཉི་མ་རེ་རེ་བཞིན་དཀོན་མཆོག་ལ་མཆོད་པ་བྱེད་པའོ།
གཉིས་པ་མན་ངག་ལས་འབྱུང་བ་ལ་གཉིས། སོ་སོ་དང་ཐུན་མོང་གི་བསླབ་བྱའོ། དང་པོ་སོ་སོའི་བསླབ་བྱ་ལ་གཉིས། དགག་པའི་བསླབ་བྱ་དང༌། སྒྲུབ་པའི་བསླབ་བྱའོ། དང་པོ་དགག་པའི་བསླབ་བྱ་ལ་གསུམ་ནི། ལྷ་གཞན་ལ་སྐྱབས་སུ་མི་འགྲོ་བ་དང་། སེམས་ཅན་ལ་གནོད་འཚེ་སྤོང་བ་དང་། མུ་སྟེགས་ཅན་དང་མི་འགྲོགས་པ་དང་གསུམ་མོ།
དགག་པའི་བསླབ་བྱ་ལ། དཀོན་མཆོག་གསུམ་དང་། ལྷག་པར་ཆོས་ལ་སྐྱབས་སུ་སོང་བས་སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་གནོད་འཚེ་སྤོང༌བ་འདི་གནད་ཆེ་སྟེ། འགོག་ལམ་གྱིས་བསྡུས་པའི་ཆོས་
འདི་སྙིང་རྗེའི་རྩ་བ་ཅན་ཡིན་པས། སེམས་ཅན་ལ་གནོད་འཚེ་གཏན་ནས་བྱ་མི་རུང་བ་མ་ཟད། ཕན་འདོགས་རྒྱ་གང་ཆེ་བྱ་དགོས་པ་ཡིན།
སྤྱིར་རང་རང་གི་སྐྱབས་འགྲོ་ལ་བརྩི་ན་ཆོས་ལུགས་སོ་སོའི་སྐྱབས་སུ་འགྲོ་སྟངས་སྣ་
ཚོགས་འབྱུང་ཞིང་། ནང་གསེས་བསླབ་བྱ་ཐུན་མོང་བའི་རིམ་པ་དུ་མ་ཞིག་དེའི་ཚེ་དེའི་དུས་ཀྱི་མུ་

སྐྱབས་འག

189

སྟེགས་པའི་གྲུབ་མཐའ་ནས་དེང་དུས་འཇིག་རྟེན་ཆོས་ལུགས་ཕལ་མོ་ཆེས་གསུངས་པ་མཚུངས་པར་སྣང་བ། དཔེར་ན་རང་རེས་བཤད་པའི་མི་དགེ་བ་བཅུ་ནས་སྲོག་གཅོད་པ་དང་། མ་བྱིན་

ལེན། ལོག་གཡེམ། རྫུན། ཕྲ་མ། ཚིག་རྩུབ། ངག་འཁྱལ། བརྣབ་སེམས། གནོད་སེམས་སྤོང་བ་དེ་རྣམས་ཆོས་ལུགས་ཚང་མ་དང་ཐུན་མོང་བ་ཡིན་ལ། བརྣབ་སེམས་གནོད་སེམས་དེ་ལ་སྐྱེས་བུ་འབྲིང་གི་སྐབས་སུ་ཆགས་སྡང་རྨོངས་གསུམ་ཀ་ལ་སྦྱར་ཡང་། སྐྱེས་བུ་ཆུང་ངུའི་སྐབས་སུ་ཆགས་པའི་ནང་གི་བྱེ་བྲག་པ་བརྣབ་སེམས། ཞེ་སྡང་ནང་གི་བྱེ་བྲག་པ་གནོད་སེམས་ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། དེ་ནི་ཆོས་ལུགས་ཀུན་ལ་ཡོད་པ་ཞིག་རེད། ལོག་ལྟ་དེ་ལ་རིམ་པ་མང་པོ་འབྱུང་བས། སྐབས་འདིའི་ལོག་ལྟ་དཔེར་ན་སྲོག་བཅད་ན་སྐྱོན་མེད་སྙམ་པ་ལྟ་བུའི་ལོག་ལྟ་ལ་སྦྱོར་རུང་བར་སྣང་། སངས་རྒྱས་པའི་ཆོས་ནས་བཤད་པའི་ལོག་ལྟ་ཁྱད་པར་བ་ནི། ཐར་པ་ཞེས་པ་དག་པའི་ཞིང་ཁམས་ལྟ་བུ་ཞིག་མིན་པར། སེམས་སྟེང་གི་བདག་ཏུ་འཛིན་པའི་དྲི་མ་སྤངས་པའི་བྲལ་ཆ་སེམས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ཞིག་རེད། དེ་ཐོབ་པའི་ཆེད་དུ་དལ་འབྱོར་དོན་ཆེ་རྙེད་དཀའ་ནས་
བཟུང་སྟེ། མི་རྟག་པ་ལ་སོགས་པའི་ལམ་གྱི་རིམ་པ་སྒོམ་པ་རྣམས་ཐོབ་བྱ་དེ་དང་འབྲེལ་ནས་བསམ་པ་ན། ནང་པའི་ཆོས་སུ་འགྱུར་བས། དེ་ལྟ་བུའི་ཐར་པ་མེད་པ་དང་། ལས་འབྲས་མེད་པར་བལྟ་བ་ལ་སོགས་པའི་ལྐོག་གྱུར་གྱི་རྣམ་གཞག་དུ་མ་མི་འདོད་པ་ནི་སངས་རྒྱས་པའི་ཆོས་ནས་
ལོག་ལྟར་གསུངས།
གཉིས་པ་སྒྲུབ་པའི་བསླབ་བྱ་གསུམ་ནི། ༡༽སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐུ་གཟུགས་རི་མོར་བྲིས་པ་སོགས་ལེགས་ཉེས་ཅི་འདྲ་ཞིག་ལ་ཡང་དཔྱས་མི་གདགས་ཤིང་། འོ་བརྒྱལ་སར་མི་བཞག་པ་དང་། གཏའ་མར་འཇོག་པ་སོགས་ཀྱིས་མི་གུས་པ་དང་།བརྙས་ཐབས་སྤོང་ནས་སྟོན་པ་ལྟར་བཀུར་བའི་ཞིང་དུ་
བཟུང་ངོ༌། ༢༽ཆོས་ཚིགས་བཞི་པ་གཅིག་ཡན་ཆད་ལ་ཡང་མ་གུས་པ་སྤོང་ཞིང༌། གླེགས་བམ་གཏའ་མར་འཇོག་པ་ཟོང་དུ་བྱེད་པ་དང་། ས་སྒྲེ་བོ་དང༌། འ་བརྒྱལ་སར་འཇོག་པ་དང་། ལྷམ་དང་སྦྲགས་ཏེ་འཁུར་བ་དང་། འགོམ་ཡུག་སོགས་མ་གུས་པ་ཐམས་ཅད་སྤངས་ཏེ། ཆོས་དཀོན་མཆོག་ལྟར་གུས་པ་

འབྱོར་ཁེ་ལམ་རིམ།

190

བྱེད་པའོ། ༣༽དགེ་འདུན་ནམ་རབ་ཏུ་བྱུང་བ་དགེ་སྦྱོང་གི་རྟགས་ཙམ་འཛིན་པ་དང་། དེ་དག་གི་རྟགས་ཙམ་ལ་ཡང་མི་གཤེ་ཞིང་མི་བརྙས་པ་དང༌། ཁྱེད་དང་ངེད་ཀྱི་ཚོ་ཞེས་རིས་སུ་བཅད་ནས་དགྲར་བལྟ་བ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་མི་བྱ་བར་དགེ་འདུན་དཀོན་མཆོག་ལྟར་གུས་པ་བྱེད་པའ། ོདེས་ན་ནང་པའི་ཆོས་ལ་ཡིད་ཆེས་བྱེད་མཁན་ཞིག་ཡིན་ན། དེང་དུས་དཔེ་ཁྲོམ་དང་སྐུ་བརྙན་སོགས་བླུ་ཡོན་གཏོང་མཁན་མེད་ཚེ་ཐོས་བསམ་དང་། ཚོགས་གསོག་པའི་ཆེད་དུ་རྟེན་གསུམ་མི་འབྱོར་བའི་ངལ་བ་འོང་བས། ཆོས་ལྡན་གྱི་བྱ་བའི་མཐུན་རྐྱེན་སྒྲུབ་ཕྱིར་ཀུན་སློང་བཟང་པོ་ཡོད་ན་
རྟེན་གསུམ་དེ་རྣམས་འོས་ཤིང་འཚམས་པའི་རིན་ཐང་གི་ཐོབ་ཆའི་ཐོག་ཏུ་བླུ་གཏོང་དམིགས་བསལ་མི་བྱ་ཀ་མེད་ཡིན་པ་ལས། དེ་མིན་ལྷ་སྐུ་རྟེན་གསུམ་ཟོང་གི་འདུ་ཤེས་བཞག་ནས་རིན་ཐང་ཆེན་པོ་འབེབས་པའི་ཚོང་འཁོས་བྱེད་པ་སོགས་གཏན་ནས་མི་འགྲིག་པར་གསུངས། ཕྱག་

དཔེ་དཔར་ནས་བླུ་ཡོན་འབུལ་གཏོང་ལྟ་བུའི་སྐབས་ཀྱང་། དཔེ་རིན་བྱུང་རིགས་རྗེས་སུ་དཔེ་ཆ་དཔར་འདེབས་བྱ་རྒྱུ་རང་ལ་མུ་མཐུད་ནས་བཏང་ན། སྐྱེ་བོ་དུ་མར་གསུང་རབ་ལག་ཏུ་འབྱོར་བའི་དགེ་མཚན་ཆེ་བས་བསྟན་པའི་ཞབས་འདེགས་འགྱུར་ཞིང་། དེ་མིན་སོ་སོའི་ལྟོ་གོས་ཆེད་དུ༌དཔེ་ཚོང་བརྒྱབ་ན་ཧ་ཅང་གི་ཉེན་ཁ་ཆེ་བས་གཏན་ནས་བྱ་མི་རུང་།
ཁྱིམ་པ་ཕོ་མོའི་ངོས་ནས་རབ་བྱུང་གི་རྟགས་ཆ་ལུགས་འཆང་བའི་གྲྭ་བཙུན་གང་རུང་ལ་ཁ་མཉམ་ལག་མཉམ་མིན་པར་གུས་བཀུར་བྱེད་དགོས་པ་དང་། རབ་བྱུང་ཕོ་མོ་རྣམས་ཀྱང་རང་གར་ཁྱིམ་པ་དང་ཁྱུ་འདྲེས་ཏེ་ཚོགས་ནས་མི་སྡོད་པར། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ཏེ་
ཁྱིམ་ནས་ཁྱིམ་མེད་པར་རབ་ཏུ་བྱུང་བའི་ཉིན་མོ་དེ་ནས་བསམ་པ་བརྗེ་བ། མིང་བརྗེ་བ། རྟགས་ཆ་ལུགས་བརྗེ་བ་སྟེ། བརྗེ་བ་རྣམ་པ་གསུམ་ཞེས་པ་དྭང་དུ་བླངས་ཏེ་ལག་ལེན་བཀལ་ཞིང་། བསམ་བློའི་འཁྱེར་སོ་དང་། སྤྱོད་ལམ་ཐམས་ཅད་ཁྱིམ་པ་དང་མི་འདྲ་ཙམ་ཞིག་འོང་བའི་ཐོག་
ནས། གཞན་གྱིས་ཚུར་ལ་གུས་བཀུར་བྱེད་འོས་པ་ཞིག་ཏུ་སླེབས་ཐུབ་པར་བྱ་དགོས། གལ་ཏེ་གྲྭ་
བཙུན་རྣམས་ནས་རབ་ཏུ་བྱུང་བའི་རྟགས་ཙམ་འཛིན་ཏེ་འཆལ་སྤྱོད་དབང་གིས་ཆོས་བྱེད་འདུས་

སྐྱབས་འག

191

སྡེ་དང་བཅས་པའི་མཚན་ལར་གནོད་རིགས་མཐོང་ཐོས་བྱུང་ན། རང་གཞན་ཚང་མས་དད་གུས་ཞུ་བར་འགལ་རྐྱེན་དུ་འགྱུར་བའི་གྲྭ་བཙུན་རེ་ཟུང་གི་བྱ་སྤྱོད་མ་འོས་པ་དེ་རིགས་སེལ་ཐབས་དང་། རབ་བྱུང་སྤུས་ལེགས་འོང་ཆེད་སེར་སྐྱའི་སྤྱི་ཚོགས་ཐུན་མོང་གིས་དོ་འཁུར་མཉམ་ལེན་ཐོག་ནས་དགེ་འདོན་སྐྱོན་སེལ་རྣག་ཐོག་བཙག་འཁེལ་བྱེད་དགོས། དེ་མིན་དགེ་འདུན་དཀོན་མཆོག་ལ་གུས་པ་དགོས་པར་བསྙད་དེ། རབ་བྱུང་ཕོ་མོ་གང་ཞིག་མགོ་རྟིང་སློག་ནས་འགྲོ་ནའང་
སྐྱབས་སུ་སོང་ན་ནོར་འཁྲུལ་ཡིན་པས། དགོས་པ་རྒྱུ་མཚན་ཤེས་པའི་སྒོ་ནས་དད་པ་བྱ་དགོས། གཉིས་པ་ཐུན་མོང་གི་བསླབ་བྱ་ལ་དྲུག་ལས། ༡༽ ཁྱད་པར་དང་ཡོན་ཏན་རྗེས་སུ་དྲན་པས་ཡང་དང་ཡང་དུ་སྐྱབས་སུ་འགྲོ་བ། ༢༽ བཀའ་དྲིན་ཆེན་པོ་རྗེས་སུ་དྲན་པས་དུས་རྟག་ཏུ་མཆོད་པ་ལ་བརྩོན་ཞིང་བཟའ་བ་དང་བཅའ་བའི་ཕུད་ཀྱང་འབུལ་བ། ༣༽ སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་རྗེས་སུ་དྲན་
པས་འགྲོ་བ་གཞན་ཡང་ཚུལ་འདི་ལྟ་བུ་ལ་འགོད་པ། ༤༽ བྱ་བ་གང་བྱེད་པ་དང་དགོས་པ་ཅི་ཡོད་པ་ན་དཀོན་མཆོག་གསུམ་ལ་མཆོད་ནས་གསོལ་བ་འདེབས་ཤིང་འཇིག་རྟེན་པའི་ཐབས་གཞན་སྤོང་བ། ༥༽ ཕན་ཡོན་ཤེས་ནས་ཉིན་ལན་གསུམ་མཚན་ལན་གསུམ་དུ་སྐྱབས་སུ་འགྲོ་བ། ༦༽ དཀན་མཆོ ག་གསུམ་ཐ་ན་བཞད་གད་ཀོ་ཕྱིར་རམ་སྱི ག་གི་ཕྲོ ར་ཡང་མི་གཏྱིང་བར་བསྲུང་བར་ ོ བྱའ། ོཕན་ཡོན་ཤེས་ནས་ཉིན་ལན་གསུམ་མཚན་ལན་གསུམ་དུ་སྐྱབས་སུ་འགྲོ་བར་བྱ་བ་ལ་གཉིས། བསྡུ་བ་ལས་འབྱུང་བའི་ཕན་ཡོན་དང༌། མན་ངག་ལས་འབྱུང་བའོ། དང་པོ་བསྡུ་བ་ལས་འབྱུང་བའི་ཕན་ཡོན་ལ་བཞི་ཚན་གཉིས་ལས། བཞི་ཚན་དང་པོའི་ ༡༽ བསོད་ནམས་རྒྱ་ཆེན་པོ་འཐོབ་པ་དང༌། ༢༽ དགའ་བ་དང་མཆོག་ཏུ་དགའ་བ་འཐོབ་པ་དང༌། ༣༽ཏིང་ངེ་འཛིན་དང་ ༤༽ རྣམ་པར་དག་པ་འཐོབ་པ་གཉིས་ནི། སེམས་གནས་པ་དང༌། གྲོལ་བར་འགྱུར་བའོ།
བཞི་ཚན་གཉིས་པའི་ ༡༽ བསྲུང་བ་ཆེན་པོ་དང་ལྡན་པ་ནི། འཆད་པར་འགྱུར་རོ། ༢༽ ལོག་པར་མོས་པའི་སྒྲིབ་པ་ཐམས་ཅད་བསྲབ་པ་དང༌། ཡོངས་སུ་ཟད་པ་དང་། ཡོངས་སུ་གཏུགས་པ་
འཐོབ་པ་ནི། སྟོན་པ་དང་ཆོས་དང་གྲོགས་ངན་པ་ལ་མོས་ནས་སྐྱབས་སུ་བཟུང་བའི་དབང་གིས་

འབྱོར་ཁེ་ལམ་རིམ།

192

ལས་ངན་པ་་བསགས་པ་རྣམས་ཆུང་བ་དང་འདག་པར་འགྱུར་རོ། ༣༽ སྐྱེས་བུ་དམ་པ་རྣམས་ཀྱི་

ནང་དུ་བགྲང་བར་འགྱུར་བ་དང༌། སྟོན་པ་དང་ཚངས་པར་མཚུངས་པ་སྤྱོད་པ་དང་། བསྟན་པ་ལ་དགའ་བའི་ལྷ་རྣམས་ཀྱིས་ཡིད་དུ་འོང་ཞིང་དགའ་བར་འགྱུར་བ་ནི། སྐྱེས་བུ་དམ་པར་ཚུད་ཅིང་སྟོན་པ་ལ་སོགས་པ་དགྱེས་པའོ། ༤༽ ལྷ་རྣམས་ཇི་ལྟར་དགའ་བ་ནི། སྐྱབས་སུ་འགྲོ་བ་དང་ལྡན་ཞིང་ལན་མང་དུ་གནས་པས་ན། དེ་ནི་བདག་ཅག་གི་གྲོགས་སུ་འགྱུར་བར་འོང་ངོ་སྙམ་ནས་ཡིད་དགའ་ཞིང་ཆེད་དུ་བརྗོད་པས་ཆེད་དུ་བརྗོད་པའོ།
གཉིས་པ་མན་ངག་ལས་བྱུང་བའི་ཕན་ཡོན་ལ་བརྒྱད་ལས། ༡༽ ནང་པ་སངས་རྒྱས་པར་ཚུད་པ། ༢༽ སྡོམ་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྟེན་དུ་འགྱུར་བ། ༣༽ སྔོན་བསགས་པའི་ལས་ཀྱི་སྒྲིབ་པ་རྣམས་

བསྲབས་ཅིང་ཟད་པར་འགྱུར་བ། ༤༽ བསོད་ནམས་རྒྱ་ཆེན་གསོག་པ། ༥༽ ངན་འགྲོར་མི་ལྟུང་བ། ༦༽ མི་དང་མི་མ་ཡིན་གྱི་བར་ཆད་ཀྱིས་མི་ཚུགས་པ། ༧༽ ཅི་བསམ་པ་ཐམས་ཅད་འགྲུབ་
པ། ༨༽ མྱུར་དུ་འཚང་རྒྱ་བར་འགྱུར་བའོ། དེ་ལྟར་ཕན་ཡོན་དྲན་པར་བྱས་ནས་ཞག་རེ་ལ་ཉིན་ལན་གསུམ་དང་མཚན་ལན་གསུམ་དུ་སྐྱབས་སུ་འགྲོ་བར་བྱའོ།
དེས་ན་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ན་བདག་ལྟ་བུ་མཆོག་གསུམ་ལ་བརྟེན་པའི་ཉེས་དམིགས་
བསགས་པའི་སེམས་ཅན་མང་པོ་ཡོད་པས་དེ་དག་གི་ཉེས་པ་ཐམས་ཅད་བདག་ལ་འདུས་པར་གྱུར་ཅིག བདག་གིས་མཆོག་གསུམ་ལ་སྐྱབས་འགྲོ་ཚུལ་བཞིན་བྱས་པའི་དགེ་བའི་རྩ་བ་ཐམས་ཅད་གཞན་ལ་བསྔོ་སྙམ་པའི་སྒོ་ནས་གཏོང་ལེན་བྱ། གཞན་ཡང་བདུད་རྩི་འབེབས་སྦྱངས་བྱེད་ན་
གཞན་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ།
སླར་སྨྲས་པ།

༡ །རྣམ་བྱང་ཐར་པ་ཆེན་པོའི་གོ་འཕང་ནི།
།སུས་ཀྱང་བདག་ཏུ་མ་བཟུང་སུ་ཞིག་གིས།
།སྦྱིན་པར་བྱ་བའང་མེད་ཚུལ་གསུངས་པ་འདིས།
།རང་གིས་བདག་ཉིད་སྐྱོབ་པའི་སྐྱབས་འགྲོ་བསྟན།

སྐྱབས་འག

193

༢ །གཞན་གྱི་རྒྱུད་ལ་མངའ་བའི་སྐྱབས་གསུམ་ནི།
།རང་གི་རྒྱུ་སྐྱབས་ཡིན་ཞིང་དེར་བརྟེན་ན།
།རང་གི་ཐོབ་བྱའི་འབྲས་བུའི་སྐྱབས་གསུམ་པོ།
།མངོན་དུ་བྱེད་པས་རྒྱུ་འབྲས་སྐྱབས་གཉིས་དགོས།
༣ །གཞི་ཡི་བདེན་གཉིས་ངང་ཚུལ་ཤེས་པའི་དོན།
།རང་གིས་བླང་དོར་མ་ནོར་འབད་ནུས་ན།
།རྣམ་བྱང་འབྲས་བུ་ལག་པས་བཟོ་བ་ལྟར།
།སུས་ཀྱང་འགོག་མེད་རང་གི་སྟོབས་ཀྱིས་ཐོབ།
༤ །དེ་ཡང་མ་རིག་དུག་ལྔའི་རྣམ་རྟོག་གི།རྗེས་སུ་བང་རྩལ་འགྲན་ལྟར་རྒྱུག་པ་འདི།
ཁ་ལོ་བསྒྱུར་བའི་ནུས་པ་རང་རྒྱུད་ཀྱི།

།རྣམ་དཔྱོད་ཤེས་རབ་ཟབ་མོ་ཁོ་ནས་སྐྱོབ།
༥ །ནམ་ཞིག་བདག་གི་ཞེན་འཛིན་ཨ་འཐས་ཅན།
།བསླུ་བའི་ཆོས་ཉིད་འདི་བཞིན་སུན་ཕྱུང་ན།
།རྣམ་རྟོག་རང་སར་ཞི་བའི་དབྱིངས་དེ་ཉིད།
།རང་གིས་རང་ཉིད་སྐྱོབ་པའི་སྐྱབས་འགྲོ་ཡིན།
༦ །དེས་ན་རང་གཞན་གཏན་བདེར་འགོད་ནུས་པའི། །རིན་བྲལ་མཆོག་གསུམ་ཡོན་ཏན་འབུམ་གྱི་གཏེར།
།བདག་གིར་བཟུང་བས་སྐྱོབ་པའི་དགའ་སྟོན་ནི།
།སྐྱབས་འགྲོ་རྣམ་པར་དག་པའི་ལག་རྗེས་ཉིད།
ཞེས་བྱ་བ་ནི་བར་སྐབས་ཀྱི་ཚིགས་སུ་བཅད་པའོ།

འབྱོར་ཁེ་ལམ་རིམ།

194

ལས་འབྲས།

བཞི་པ་བདེ་ལེགས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྩ་བ་ལས་འབྲས་ལ་ཡིད་ཆེས་ཀྱི་དད་པ་བསྐྱེད་པ་ནི།
ལས་འབྲས་ཀྱི་བླང་དོར་འཇུག་ལྡོག་མ་ནོར་བ་བྱ་རྒྱུ་སྟེ། གོང་དུ་སྐྱབས་སུ་འགྲོ་ཚུལ་སྐབས་
བཤད་ཟིན་པ་ལྟར། ཆོས་ཀྱི་རྨང་གཞིའི་སྙིང་པོ་ཡིན། ལས་འབྲས་ཞེས་པས་རྒྱུ་དང་འབྲས་བུའི་
རྟེན་འབྲེལ་བཤད་ཀྱིན་ཡོད་ཅིང་། སྐབས་འདིར་ལས་ཞེས་པ་ལེགས་སྦྱར་སྐད་དུ་”ཀརྨ་”ཞེས་པ་
བྱ་བའི་དོན་ཡིན་པས། བྱ་བ་ནི་བྱེད་པ་པོ་ཞིག་གིས་བསམ་པས་ཀུན་ནས་བསླངས་ཏེ་བསྒྲུབས་པའི་རྩོལ་བ་ལ་ཟེར། དེ་ལས་བྱུང་བ་འབྲས་བུ་བདེ་སྡུག་གི་ཚོར་བ་ཡིན་ལ། དེའང་ཤེས་པ་རང་གི་སྟེང་དུ་ཡོད་པའི་རྒྱུ་ཞིག་འབྱུང་དགོས་པས། ཤེས་པའི་སྟེང་ནས་ལས་ཞེས་པ་དེ་འཇོག་པ་ཡིན། དེ་ཡང་བྱེ་བྲག་སྨྲ་བས་སེམས་བྱུང་སེམས་པ་དང་། དབུ་མ་ཐལ་འགྱུར་བས་ལུས་ངག་གི་ལས་གཟུགས་ཅན་དང་། ཡིད་ཀྱི་ལས་ནི་སེམས་པའི་ལས་སུ་བཤད།
ལས་འབྲས་འདི་ལ་རྗེ་བདག་ཉིད་ཆེན་པོས་ལམ་རིམ་ཆེན་མོའི་ས་བཅད་དུ། བདེ་ལེགས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྩ་བ་ཞེས་གསུངས་པ་དེ། ཚིག་ཉུང་ལ་དོན་འདུས་ཆེ་བའི་ཁྱད་ཆོས་ཡོད་པ་ཤིན་
ཏུ་གནད་ཆེ་བས། ཐོག་མར་ལས་འབྲས་ཀྱི་བསམ་བློའི་རྨང་གཞི་སྙིང་བསྡུས་ཤིག་འཆད་པར་བྱ་
བ་ལ། ལས་དང་། འབྲས་བུ་ཞེས་པ་འདིའི་རྩ་བའི་འབྱུང་ཁུངས་སམ། གཞི་མ་དེ་ནི་རྒྱུ་འབྲས་རྟེན་འབྱུང་ཡིན་ཚུལ་གོང་དུ་བཤད་པ་ལྟར། རྒྱུ་འབྲས་ཀྱི་རྟེན་འབྱུང་དེ་ནི་གཤིས་ལུགས་དང༌། འགྲོ་
སྟངས་སམ། ཁྲིམས་ལྟ་བུ་ (Law of causality) ཡིན་ལ། དེ་ནི་རིགས་པས་བསྒྲུབ་མི་
དགོས་པར་མཐོང་ཆོས་ཀྱི་སྒོ་ནས་ཀྱང་ཤེས་ཏེ། རྒྱུ་དང་རྐྱེན་འདི་ལ་བལྟོས་ནས་འབྲས་བུའི་རྣམ་
འགྱུར་མི་འདྲ་བ་འདི་འདྲ་ཞིག་འོང་ཚུལ་མང་པོ་ཞིག་མངོན་སུམ་གྱི་མྱོང་བའི་ཐོག་ནས་བཤད་
ཐུབ། ལས་སམ་བྱ་བ་ལ་བྱ་བའི་ཡུལ་དང་། བྱ་བ་དེ་སྒྲུབ་མཁན་གྱི་བྱེད་པ་པོ། དེས་བསྒྲུབས་པའི་
བྱ་བ་བཅས་བྱ་བྱེད་ལས་གསུམ་འཇོག་པ་མ་གཏོགས། བྱེད་པ་པོ་དང་མ་འབྲེལ་བར་བྱ་བ་ཞིག་འོང་མི་ཐུབ་པས། བྱ་བ་ལ་ལས་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན། དེས་ན་དངོས་པོ་གང་ཡང་རྒྱུ་དང་རྐྱེན་ལ་

ལས་འབྲས

195

བརྟེན་ནས་འབྲས་བུ་འབྱུང་བས། འགྲོ་སྟངས་དེའི་ནང་གསེས་སུ་བྱེད་པ་པོ་ཞིག་གིས་ལས་ཤིག་བསགས་ནས། དེའི་འབྲས་བུ་འབྱུང་བའི་ཚུལ་ལ་ལས་འབྲས་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན།
དེ་ལྟ་བུའི་ལས་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཤེས་པ་ལ། ལུང་ལ་བརྟེན་དགོས་པས། ལུང་དེ་བསྟན་པའི་སྟོན་པ་ལ་སྙིང་ནས་ཡིད་ཆེས་མེད་ན་དེའི་གསུང་ལ་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བར་འགྱུར་བས། སྟོན་པ་རྩ་
ཆེན་ཡིན་ཚུལ་གཞན་གྱི་ཟེར་རྗེས་འབྲངས་པ་སོགས་ཀྱིས་མི་འོང་བར། ཐོག་མར་དེའི་གསུང་
རྣམས་བསླུ་བ་མེད་པ་ཡིན་པར་ཡིད་ཆེས་བྱེད་ཆོག་པ་ཞིག་ཡིན་ཚུལ་བསྒྲུབ་དགོས། དེ་ལྟར་སྒྲུབ་ནུས་པའང་ཡིན་ཏེ། སྟོན་པའི་གསུང་གང་ཞིག་ལ་མཐོང་བ་མངོན་འགྱུར་བསྟན་པའི་ཆ་ལ་མངོན་སུམ་ཚད་མས་གནོད་པ་མེད་པ་དང་། ཅུང་ཟད་ལྐོག་གྱུར་སྟོན་པའི་ཆ་ལ་དངོས་སྟོབས་རྗེས་དཔག་གིས་གནོད་པ་མེད་པ། ཤིན་ཏུ་ལྐོག་གྱུར་སྟོན་པའི་ཆ་ལ་ཡིད་ཆེས་རྗེས་དཔག་གིས་གནོད་པ་མེད་པ། སྔ་ཕྱི་དངོས་ཤུགས་ཀྱི་འགལ་བ་མེད་པ་རྟོགས་ནུས་ཏེ། རང་རེས་མངོན་སུམ་དུ་
མཐོང་བའི་རིགས་ལ་སྟོན་པས་གསུངས་པ་དེ་བསླུ་བ་མེད་ཚུལ་ངེས་ཤེས་རྙེད་ནུས་པས་ཀྱང་དཔོག་ཐུབ་ལ། སྟོན་པས་རྫུན་གསུངས་པའི་རྒྱུ་མཚན་མེད་པས་རྒོལ་བ་གཞན་གྱི་ཀླན་ཀ་འཇུག་
མི་ནུས་ཤིང་། སྟོན་པའི་བཀའ་ལ་ཇི་ཙམ་དཔྱད་ནའང་དེ་ཙམ་གྱིས་ངེས་པ་ཇེ་གསལ་དང་། གཏིང་ཇེ་ཟབ་ཏུ་འགྲོ་རྒྱུ་ཡོད་པས་རིགས་པས་དཔྱད་བཟོད་ཡིན་པ། རིགས་པས་དཔྱད་ཐུབ་པའི་དོན་གཙོ་ཆེ་བ་ཐར་པ་སྒྲུབ་པའི་ཚུལ་ལས་བརྩམས་པའི་བདེན་བཞིའི་བླང་དོར་གསུངས་པ་དེ་ལ་རིགས་པས་དཔྱད་སྐབས་ངེས་པ་ལྷག་པར་རྙེད་པ་ཞིག་འབྱུང་ནུས་པ་སོགས་ཀྱིས་སྟོན་པ་བསླུ་
བ་མེད་པའི་ངེས་པ་ཐོབ་ནས་ཡིད་ཆེས་རྙེད་དེ། གང་དེས་གསུངས་པའི་ལས་འབྲས་བླང་དོར་གྱི་

གནས་རྣམས་ཀྱང་གསུངས་པ་ལྟར་བདེན་པ་ཡིན་པར་དཔོག་ནུས། རང་ལ་ཤིན་ཏུ་ལྐོག་ཏུ་གྱུར་པའི་མངོན་མཐོའི་ལུས་རྟེན་སྒྲུབ་པའི་ཚུལ་ལས་བརྩམས་པའི་ལས་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཕྲ་ཞིང་
ཕྲ་བ་དེ་རྣམས་ངེས་ལེགས་ལ་བལྟོས་ན་ཕལ་པ་ཡིན་ཞིང་། ཕལ་པ་མངོན་མཐོའི་ཚུལ་ལས་བརྩམས་པའི་བླང་དོར་གྱི་གནད་སྟོན་ཤེས་པ་དེ་རིགས་པས་དཔོག་པར་མི་ནུས་ནའང་། གཙོ་

འབྱོར་ཁེ་ལམ་རིམ།

196

བོའི་དོན་ལ་བསླུ་བ་མེད་པས་ཕལ་པའི་དོན་གཞན་ལའང་ཅིས་ཀྱང་བསླུ་བ་མེད་པར་དཔོག་ནུས་པའི་ཡིད་ཆེས་བྱེད་ཆོག་པར་བརྟེན་ནས། གཙོ་བོ་ངེས་ལེགས་འགོག་བདེན་གྱི་རྣམ་གཞག་ཇི་བཞིན་སྟོན་པར་བསླུ་བ་མེད་ཚུལ་དཔྱད་སྟོབས་ཀྱིས་ངེས་པ་འདྲེན་ཐུབ་པ་དགོས་གལ་ཆེ་ཞིང་།
དེ་ནས་སྐྱབས་འགྲོ་དང་ལས་འབྲས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་དང༌། ལྷག་པར་ལས་འབྲས་ཀྱི་ཚུལ་ལ་བསམ་
ནས། སྡིག་པའི་ལས་ལ་བརྟེན་པའི་ཉེས་པ་གང་ཡོད་པ་དང་། དེ་རྣམས་བསྡོམ་ན་ཕན་ཡོན་གང་ཡོད་ཤེས་ནས་གོ་བ་ཆགས་པ་ཞིག་གིས་དགེ་ལ་བརྩོན་པར་སྤྲོ་ཤུགས་སྐྱེས་ཏེ། སེམས་ཀྱི་གཏིང་ནས་ཡིད་ཆེས་པ་ཞིག་གིས་ལས་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་སྐོར་ལ་དགེ་སྡིག་བླང་དོར་འཇུག་
ལྡོག་ཚུལ་བཞིན་བརྩོན་པའི་སྒོ་ནས་སྐྱེ་བ་ཕྱི་མའི་འདོད་དོན་སྒྲུབ་པར་བྱེད་ཚུལ་སོགས་ལ་ངེས་
ཤེས་ཤུགས་ཀྱིས་འབྱུང་བ་ཡིན།
འདི་ལ་གསུམ། ལས་འབྲས་སྤྱིར་བསམ་པ་དང་། བྱེ་བྲག་ཏུ་བསམ་པ་དང། བསམས་ནས་འཇུག་ལྡོག་བྱ་ཚུལ་ལོ། དང་པོ་ལས་འབྲས་སྤྱིར་བསམ་པ་ལ་གཉིས། སྤྱིར་བསམ་ཚུལ་དངོས་
དང༌། སོ་སོར་ཕྱེ་སྟེ་བསམ་པའོ། དང་པོ་སྤྱིར་བསམ་ཚུལ་དངོས་ལ་བཞི། ལས་ངེས་པ། འཕེལ་
ཆེ་བ། ལས་མ་བྱས་པ་དང་མི་འཕྲད་པ། བྱས་པ་ཆུད་མི་ཟ་བའོ།
ལས་ཀྱི་འབྲས་བུ་སྨིན་པའི་སྐབས་སུ་ཚོར་བ་བདེ་སྡུག་བཏང་སྙོམས་གསུམ་མྱོང་བར་འགྱུར་
བས། དེའི་རྒྱུ་ལས་ལ་དགེ་མི་དགེ་ལུང་མ་བསྟན་གསུམ་དུ་གསུངས། སྡུག་བསྔལ་མི་འདོད་པས་དེའི་རྒྱུ་མི་དགེ་བ་དོར་བྱ་དང་། བདེ་བ་འདོད་པས་དེའི་རྒྱུ་དགེ་བ་བསྒྲུབ་བྱ་ཡིན་ཞིང་། ལས་དགེ་སྡིག་ལ་

ཞིབ་ཏུ་དབྱེ་ན། གཅིག་ཏུ་དཀར་བ་དང་། གཅིག་ཏུ་གནག་པ། དཀར་ནག་འདྲེས་མ་དུ་མ་འབྱུང་།གཉིས་པ་སོ་སོར་ཕྱེ་སྟེ་བསམ་པ་ལ་གཉིས། ལས་ལམ་བཅུ་གཙོ་བོར་བསྟན་པ་དང་། ལས་དང་འབྲས་བུ་གཏན་ལ་དབབ་པའོ། དང་པོ་ལས་ལམ་བཅུ་གཙོ་བོར་བསྟན་པ་ནི། སྤྱིར་ལེགས་སྤྱོད་ཉེས་སྤྱོད་འཇུག་པའི་སྒོ་ནི་གསུམ་དུ་ངེས་ལ། སྒོ་གསུམ་གྱི་དགེ་མི་དགེ་བ་ཐམས་ཅད་ལས་
ཀྱི་ལམ་བཅུར་མ་འདུས་ཀྱང་། དགེ་མི་དགེ་རྣམས་ཀྱི་ཆེ་ལོང་ངམ་རགས་པ་ཁ་ན་མ་ཐོ་བའི་གཞི་

ལས་འབྲས

197

ཤིན་ཏུ་ཆེ་བ་རྣམས་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་གནད་བསྡུས་ནས་ནག་པོའི་ལས་ལམ་
བཅུ་གསུངས་ཤིང་། དེ་དག་སྤངས་ན་དོན་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བའི་གནད་རྣམས་ཀྱང་བཅུར་འདུ་བ་གཟིགས་ནས་དཀར་པོའི་ལས་ལམ་བཅུ་གསུངས་སོ། དེས་ན་ནག་པོའི་ལས་ལམ་བཅུ་འབྲས་བུ་དང་བཅས་པ་ཤེས་ནས་དེ་དག་གི་ཀུན་སློང་ཙམ་ནས་ཀྱང་བསྡམས་ཏེ། སྒོ་གསུམ་དེ་དག་དང་ཡེ་མ་འདྲེས་པར་བྱེད་པའི་དགེ་བ་བཅུའི་ལས་ཀྱི་ལམ་བསྟེན་པ་འདི་ནི་ཐེག་པ་གསུམ་ཐམས་ཅད་
དང་སྐྱེས་བུའི་དོན་གཉིས་འགྲུབ་པའི་གཞིར་མེད་དུ་མི་རུང་བས། རྒྱལ་བས་སྒོ་དུ་མ་ནས་ཡང་དང་ཡང་དུ་བསྔགས་པ་ཡིན་ནོ།
གཉིས་པ་ལས་དང་འབྲས་བུ་གཏན་ལ་དབབ་པ་ལ་གསུམ། ནག་པོའི་ལས་འབྲས་དང་། དཀར་པོའི་ལས་འབྲས་དང་། ལས་ཀྱི་རྣམ་དབྱེ་གཞན་བསྟན་པའོ། དང་པོ་ནག་པོའི་ལས་འབྲས་
ལ་གསུམ། ནག་པོའི་ལས་ལམ་དངོས་དང་། ལྕི་ཡང་གི་ཁྱད་པར། དེ་དག་གི་འབྲས་བུ་བསྟན་
པའོ། དང་པོ་ནག་པའི་ལས་ལམ་དངོས་ནི། མི་དགེ་བཅུ་རེ་རེ་ལ་ཡང་གཞི་དང་བསམ་པ་དང་སྦྱོར་བ་དང་མཐར་ཐུག་བཞི་བཞི་ཚང་དགོས་ཤིང་། དེ་ལ་སྲོག་གཅོད་དང། ཚིག་རྩུབ་དང་། གནོད་སེམས་ནི་དུག་གསུམ་གྱིས་རྩོམ་པར་བྱེད་ལ། ཞེ་སྡང་གིས་མཐར་འབྱིན་པར་བྱེད་ཅིང་།
མ་བྱིན་ལེན་དང་། ལོག་གཡེམ་དང༌།བརྣབ་སེམས་ནི་དུག་གསུམ་གྱིས་རྩོམ་པར་བྱེད་ཅིང་འདོད་
ཆགས་ཁོ་ནས་མཐར་འབྱིན་ནོ། རྫུན་དང་། ཕྲ་མ་དང་། ཚིག་ཀྱལ་པ་ནི་རྩོམ་པ་དང་མཐར་འབྱིན་

པ་གཉིས་ཀ་གསུམ་ཆར་གྱིས་བྱེད་ཅིང་། ལོག་ལྟ་ནི་དུག་གསུམ་གྱིས་རྩོམ་པར་བྱེད་ལ། གཏི་
མུག་ཁོ་ནས་མཐར་ཐུག་པར་བྱེད་དོ། དེ་དག་ལས་སེམས་པ་ནི་ལས་ཡིན་ལ། ལས་ཀྱི་ལམ་ནི་མིན་ནོ། ལུས་ངག་གི་བདུན་ནི་ལས་ཀྱང་ཡིན་ལ་སེམས་པ་འཇུག་པའི་གཞི་ཡིན་པས་ལས་ཀྱི་ལམ་ཡང་ཡིན་ནོ། བརྣབ་སེམས་སོགས་གསུམ་ནི་ལས་ཀྱི་ལམ་ཡིན་གྱི་ལས་ནི་མ་ཡིན་ནོ། དེ་ལྟར་ལས་འབྲས་སྤྱིར་བསམ་པའི་སྒོ་ནས་རྒྱུ་དགེ་སྡིག་གིས་འབྲས་བུ་བདེ་སྡུག་འབྱིན་རྒྱུ་

སོ་སོར་ངེས་པའི་ཚུལ་ལ་བསམ་པའི་སྒོ་ནས་ལས་དགེ་བ་སྒྲུབ་པར་ཐག་བཅད། ལས་འཕེལ་ཆེ་

འབྱོར་ཁེ་ལམ་རིམ།

198

བར་བསམ་ནས་དགེ་བ་ཆུང་ངུ་ཞིག་ཡིན་ཡང༌། སྣང་ཆུང་མི་བྱེད་པར་འབད་བརྩོན་ཆེན་པོས་བསྒྲུབ་དགོས་པ་དང་། སྡིག་པ་ཆུང་ངུ་ཞིག་ཡིན་ཡང་སྣང་ཆུང་མི་བྱེད་པར་སྤོང་དགོས། སྤྱིར་

སྡིག་པ་ཞེས་པ་ཇི་ལྟ་བུ་ཞིག་ལ་ཟེར་མིན་ཞིབ་ཚགས་པོས་ཤེས་དགོས། སྡིག་པ་ཐམས་ཅད་མི་
དགེ་བ་བཅུའི་ནང་མི་འདུས་ཀྱང་། མི་དགེ་བ་གཙོ་ཆེ་བའམ་རགས་རིམ་རྣམས་བསྡུ་ན་ཕལ་ཆེར་དེའི་ནང་དུ་འདུ་བ་དང་། དགེ་བའི་བྱ་བའང་གཙོ་ཆེ་བ་རྣམས་བསྡོམས་ནས་མི་དགེ་བཅུ་སྤོང་བའི་དགེ་བཅུའི་ནང་འདུ་བས། མི་དགེ་བཅུ་སྤོང་གི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཉམས་སུ་བླང་དགོས། དེ་ཚུལ་བཞིན་
འབྱུང་བ་ལ། མི་དགེ་བ་བཅུ་ལ་སྤྱད་ན་ཉེས་པ་གང་ཡོད་དང་། མི་དགེ་བ་བཅུ་སྤོང་བའི་ཕན་ཡོན་གང་ཡོད་རྣམས་ཤེས་དགོས།
སྤྱིར་བཏང་མི་དགེ་བ་བཅུ་དང་། དེའི་ལྡོག་ཕྱོགས་དགེ་བ་བཅུ་ཞེས་པའི་འབྱུང་ཁུངས་ནང་པའི་ཆོས་དང་། ཆོས་ལུགས་གཞན་ཞིག་ལ་བརྟེན་ནས་བྱུང་བ་ཞིག་ཀྱང་མ་ཡིན་པར། དེ་ཐམས་ཅད་མི་ཆོས་ཡ་རབས་བཟང་སྤྱོད་ཀྱི་རིམ་པར་གཏོགས་ཏེ། འཇིག་རྟེན་ན་སྲོག་གཅོད་དང་། མ་
བྱིན་ལེན་སོགས་རང་གཞན་སྤྱི་ཚོགས་དང་བཅས་པའི་བདེ་འཇགས་ལ་གནོད་པས། མི་ཆོས་
དང་འགལ་བའི་བྱ་བ་ངན་པར་བརྟེན། བྱ་བ་དེའི་རིགས་བྱེད་པ་པོ་རྣམས་ཁྲིམས་ལ་སྦྱོར་བར་བྱེད་
པས། ཆོས་ལུགས་སྣ་ཚོགས་དར་སྐབས་འདིའི་གྲངས་འདྲེན་དང་། ཐ་སྙད་འདྲ་མིན་ཙམ་ལས། ཡ་རབས་བཟང་སྤྱོད་མིན་པའི་”མི་དགེ་བ་”ཞེས་པ་མང་པོ་ཞིག་རང་རང་གི་ཆོས་ཁྲིམས་ཁོངས་
སུ་བཅུག་ཅིང་། རྗེས་སུ་ནང་ཆོས་དར་སྐབས་”མི་དགེ་བ་བཅུ་”ཞེས་པའི་གྲངས་དང་ཐ་སྙད་དེ་འདྲ་སྦྱར་ཏེ་ཆོས་ཁྲིམས་སུ་བླངས་པར་སྣང་།

གང་ལྟར་མི་དགེ་བ་བཅུའི་རྣམ་བཞག་འདི་ལ་གོ་བ་ཆགས་ནས་དེ་ཡང་སེམས་ཀྱི་གཏིང་ནས་ངེས་པ་རྙེད་པ་ཞིག་འོང་བ་ལ། རྒྱུ་མཚན་ལ་བརྟེན་པའི་ཡིད་ཆེས་པ་ཞིག་གལ་ཆེ་བ་ཡིན། དེ་ལ་དང་པོ་སྲོག་གཅོད་ཀྱི་ལས་ལམ་རྫོགས་པ་ལ། གཞི། བསམ་པ། སྦྱོར་བ། མཐར་ཐུག་
བཅས་ཚང་དགོས་པས། གཞི་ལ་རང་ལས་གཞན་པའི་སྲོག་ཆགས་ཤིག་ཡིན་དགོས་པ་དང་།

ལས་འབྲས

199

བསམ་པ་ལ་འདུ་ཤེས། ཀུན་སློང་། ཉོན་མོངས་གསུམ་ཡོད་པ་ལས། དང་པོ་འདུ་ཤེས་མ་འཁྲུལ་བ་དགོས། བཀྲ་ཤིས་ཞེས་པ་ཞིག་གསོད་འདོད་ཀྱིས་ཚེ་རིང་ལ་བཀྲ་ཤིས་སུ་འདུ་ཤེས་ནས་
བསད་ན། འདུ་ཤེས་འཁྲུལ་བས་ལས་ལམ་དངོས་གཞི་མི་རྫོགས། གཉིས་པ་ཉོན་མོངས་ལ་བདག་ཏུ་བཟུང་བའི་དུད་འགྲོ་ནད་ཚབས་མི་བཟོད་པ་བྱུང་སྐབས། ནད་ཀྱིས་གདུངས་པ་ལས་འཆི་ན་
ལེགས་པར་བསམ་སྟེ་བསད་པ་དང་། ཤ་དང་། པགས་པ། རུས་པ་སོགས་ལ་ཆགས་ཏེ་བསད་པ་ལྟ་བུ་འདོད་ཆགས་དང་། དགྲ་དང་། དུག་སྦྲང་། འདྲེ་ཤིག་ཚུན་ཆད་བསད་པ་ཁོང་ཁྲོའི་དབང་གིས་བསད་པ་ཞེ་སྡང་དང་། དམར་མཆོད་ཕུལ་བ་དགེ་བའི་ངོ་བོར་བསམས་ནས་དུད་འགྲོ་བསད་པ་ལྟ་བུ་གཏི་མུག་གི་དབང་གིས་བསད་པ་བཅས་ཉོན་མོངས་ལ་དུག་གསུམ་ཀས་ཀུན་ནས་བསླངས་པ་ཡོད། ཀུན་སློང་ལ། གསོད་འདོད་རྒྱུན་མ་ཆད་པ། སྦྱོར་བ་ལ་མཚོན་དང་། དུག་དང་། ངན་སྔགས་སོགས་འཇམ་རྩུབ་གང་ཡང་རུང་བའི་སྒོ་ནས་རང་གིས་ལག་བསྟར་བའམ། གཞན་ལ་གསོད་དུ་བཅུག་པ། མཐར་ཐུག་རང་གི་སྔ་རོལ་དུ་གསོད་བྱའི་སེམས་ཅན་དེའི་སྲོག་གི་དབང་པོ་འགགས་པ་ན་སྲོག་གཅོད་ཀྱི་ལས་ལམ་རྫོགས་པ་ཡིན།
དགོན་སྡེའམ། ཚོགས་པ་ལྟ་བུས་བཤན་པ་ལ་ཤ་སྤོམ་ཚོད་འདི་ཙམ་དགོས་ཞེས་མངགས་ན། དངོས་སུ་གསོད་མཁན་བཤན་པ་ཡིན་མོད། ཤ་མངགས་པ་པོ་སུ་ཡིན་ལའང་སྲོག་གཅོད་ཀྱི་

ལས་ལམ་ཚང་བ་འབྱུང་། མི་ཚོགས་ཆེ་བའི་གྲོང་ཁྱེར་ཆེན་པོའི་ནང་དུ་མི་འགའ་ཤས་ཀྱིས་ཤ་ཟོས་མིན་ལ་བརྟེན་ནས་སེམས་ཅན་གྱི་སྲོག་ལ་ཕན་གནོད་དེ་ཙམ་མི་འདྲེས་པ་ལྟ་བུར་སྣང་ཡང་།
ཉོ་མཁན་ཡོད་ནས་ཚོང་མཁན་ཡོད་པའི་འབྲེལ་བ་དེ་བརྗེད་མི་རུང་། དབུ་མ་སྙིང་པོ་ལས། །དེ་ཚེ་
དེ་ལ་གནོད་མེད་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་ནས་སྤྱིར་བཏང་ཤ་ཟ་བའི་གནས་སྐབས་དེ་ལ་སེམས་ཅན་ལ་གནོད་རྒྱུ་མེད་དེ། སྔོན་ནས་གནོད་ཟིན་པའི་རྒྱུ་མཚན་བཀོད་ནས། རང་གི་ཆེད་དུ་དམིགས་ནས་བསད་པར་མ་མཐོང་བ་དང་། མ་ཐོས་པ་དང་། དྭོགས་པ་མ་བྱུང་བའི་རྣམ་གསུམ་དག་པའི་ཤ་ཟ་ཆོག་ཚུལ་ཡོད་ཀྱང་། སྤྱིར་བཏང་ཤ་ཟ་མཁན་ཇི་ཙམ་བྱུང་བ་དེ་ཙམ་གྱིས་སེམས་ཅན་གྱི་

འབྱོར་ཁེ་ལམ་རིམ།

200

སྲོག་ལ་གཟན་པས་ཅིས་ཀྱང་འཛེམས་རྒྱུ་གལ་ཆེ། ལྷག་པར་དེང་སྐབས་ཤ་ཞིམ་པའི་ཆེད་དུ་སེམས་ཅན་གསོད་ཚུལ་སྣ་ཚོགས་ཡོད་སྐད་དང་། དུད་འགྲོ་འབོར་ཆེན་རྭ་བ་ཆུང་ངུའི་ནང་བཀག་ཉར་བྱེད་སྟངས་དེ་རྣམས་ཡ་ང་བའི་རང་བཞིན་ལས་མ་འདས་ཤིང་། ངན་སྔགས་ཀྱིས་གཞན་ལ་

མཐུ་རྒྱབ་ནས་གསོད་པ་དེ་རིགས་ཀྱང་བཤས་པ་དང་མཚུངས།
གཉིས་པ་མ་བྱིན་ལེན་ལ། གཞི་ནི་རིན་ཐང་ཚང་བའི་རྫས་ཤིག་རང་ལ་མི་དབང་ཞིང་། ཕ་རོལ་པོས་བདག་ཏུ་བཟུང་བ་ཡིན་པ་ཞིག་དང་། བསམ་པ་ལ་རྫས་དེ་ལ་དེར་འདུ་ཤེས་པའི་འདུ་ཤེས་མ་འཁྲུལ་བ། ཉོན་མོངས་ལ་བརྐུ་བྱའི་རྫས་དེ་ཡིད་དུ་འོང་བ་མཐོང་ནས་ཆགས་སེམས་ཀྱིས་

བརྐུ་བ་དང་། དགྲ་བོའི་ནོར་ལྟ་བུ་བདག་པོ་དང་ཁ་དབྲལ་འདོད་ཀྱི་བསམ་པས་ཞེ་སྡང་གིས་བརྐུ་
བ། །བྲམ་ཟེ་རྒུད་ཚེ་བརྐུ་བ་ཆོས་སུ་བཤད། ཅེས་པ་ལྟ་བུ་རྣམས་གཏི་མུག་གི་སྒོ་ནས་བརྐུ་བ་སྟེ། ཉོན་མོངས་ལ་དུག་གསུམ་ཀ་ཡོད། ཀུན་སློང་བརྐུ་འདོད་རྒྱུན་མ་ཆད་པ་དང་། སྦྱོར་བ་མཐུ་དང་། འཇབ་བུས་བརྐུ་བ་དང༌། བསླུ་ཐབས་ཅི་རིགས་ཀྱི་ཐོག་ནས་བླངས་ཤིང་། མཐར་ཐུག་རྫས་དེ་རང་
ལ་ཐོབ་སོང་སྙམ་པའི་བློ་སྐྱེས་པ་ན། མ་བྱིན་ལེན་གྱི་ལས་ལམ་རྫོགས་པས། སྤྱི་ཚོགས་ཁག་གི་
ལས་བྱེད་པ་ལྟ་བུས་སྤྱི་རྫས་སྒེར་སྤྱོད་བྱས་པ་དང་། ཁྲལ་འཁྲི་བའི་རིགས་རྣམས་ཚུལ་བཞིན་
སྤྲོད་འཇལ་མ་བྱས་ན། དོན་དུ་མ་བྱིན་ལེན་དུ་འགྱུར་བ་ཡིན།
གསུམ་པ་ལོག་གཡེམ་ལ་གཞི་ནི། འཇུག་བྱ་མིན་པ་དང་། ཡན་ལག་མིན་པ། གནས་མིན་པ། དུས་མིན་པ་བཅས་བཞི་ཡོད་པ་ལས། དང་པོ་ནི། གཞན་གྱིས་བདག་ཏུ་བཟུང་བའི་ཆུང་མ་དང་། རབ་བྱུང་མ། རིགས་ཀྱིས་བསྲུང་བ། ཉེ་དུར་གཏོགས་པ། གཞན་གྱིས་གླ་གཞལ་བའི་སྨད་འཚོང་
མ། སྐྱེས་པ་དང་། མ་ནིང་བཅས་སོ། ཡན་ལག་མིན་པ་ནི། མངལ་སྒོ་མ་གཏོགས་པའི་ཐམས་ཅད་དོ། གནས་མིན་པ་ནི། སྐྱབས་ཡུལ་གྱི་དྲུང་དང་། སྐྱེ་བོ་མང་པོའི་ཁྲོད། ཡུལ་དེ་ལ་གནོད་པའི་
ས་ཕྱོགས་མི་བདེ་བ་སོགས་དང་། དུས་མིན་པ་ནི། ཉིན་མོ་དང་། ཟླ་མཚན་འཛགས་པ། སྦྲུམ་མ།
འཁྲིག་པ་སྤྱད་མི་རུང་བའི་ནད་དང་ལྡན་པ། ལན་ལྔ་ལས་མང་བ། བསྙེན་གནས་སོགས་ལ་གནས་

ལས་འབྲས

201

པའི་སྐབས་སོ། བསམ་པ་ལ། འདུ་ཤེས་མ་འཁྲུལ་བ་དང་། ཉོན་མོངས་ལ། འདོད་པའི་འདོད་ཆགས་དང་། དགྲ་ལ་བཙན་གཡེམ་བྱེད་པ་ལྟ་བུ་ཞེ་སྡང་། སྦྱོར་སྒྲོལ་དུ་བསྙད་པ་ལྟ་བུ་གཏི་མུག་བཅས་དུག་གསུམ་ཀ་ཡོད། སྦྱོར་བ་ནི་དབང་པོ་གཉིས་སྤྲད་པ་སོགས་དང་། མཐར་ཐུག་བདེ་བ་མྱོང་བ་ན་ལས་ལམ་དངོས་གཞི་རྫོགས་པ་ཡིན།
གཉིས་པ་ངག་གི་ལས་མི་དགེ་བ་བཞིའི་དང་པོ་ནི། རྫུན་དུ་སྨྲ་བ་ལ་གཞི་ནི། རང་ལས་གཞན་པའི་སྨྲ་ཤེས་དོན་གོ་བའི་མི་ཞིག་དགོས་ལ། བསམ་པ་ལ། འདུ་ཤེས་བསྒྱུར་འདོད་ཀྱིས་མཐོང་བ་

ལ་མ་མཐོང་བ་སོགས་འདུ་ཤེས་བསྒྱུར་བ། ཉོན་མོངས་ལ་དུག་གསུམ་ཀ་དང་། ཀུན་སློང་ནི་འདུ་ཤེས་བསྒྱུར་ཏེ་སྨྲ་བར་འདོད་པ་རྒྱུན་མ་ཆད་པ། སྦྱོར་བ་ནི། སྨྲ་བའམ། མི་སྨྲ་བས་དྭང་དུ་ལེན་པ།
ཡང་ན་ལུས་ཀྱི་མཚན་མས་དོན་གོ་བར་བྱེད་པ། མཐར་ཐུག་ནི། གཞན་གྱིས་དོན་གོ་ན་ལས་ལམ་
རྫོགས་པ་ཡིན། འོན་ཀྱང་བདེན་པ་བཤད་ན་སྡིག་པའི་རྒྱུར་འགྲོ་བའི་རིགས་ལ་ལན་སྐབས་དང་མ་འབྲེལ་བ་ཞིག་བཏབ་ནས་དོན་བརྗེད་དུ་འཇུག་ཐབས་སོགས་བྱ་དགོས་པར་གསུངས།
གཉིས་པ་ཕྲ་མ་ལ་གཞི་ནི། སྐྱེ་བོ་མཐུན་མི་མཐུན་ཅི་རིགས་ལ། བསམ་པ་ལ། འདུ་ཤེས་མ་འཁྲུལ་བ། ཉོན་མོངས་དུག་གསུམ་ཅི་རིགས། ཀུན་སློང་དབྱེ་འདོད་ཀྱི་བསམ་པ་རྒྱུན་མ་ཆད་པ།
སྦྱོར་བ་མཐུན་པ་ཞིག་དབྱེ་བ་དང་། མི་མཐུན་པ་མི་འདུམ་པར་བྱེད་པའི་ཆེད་བདེན་རྫུན་གང་རུང་གིས་ཕྲ་མ་སྨྲ་བ། མཐར་ཐུག་ཚིག་དེའི་དོན་གོ་ནས་ཕ་རོལ་པོ་རྣམས་རྒྱབ་འགལ་དུ་སོང་ན་ལས་ལམ་རྫོགས་པ་ཡིན།
གསུམ་པ་ཚིག་རྩུབ་ལ་གཞི་ནི། རང་ལས་གཞན་པའི་མནར་སེམས་སྐྱེ་ཡུལ་གྱི་གང་ཟག་དང་།

བསམ་པ་ལ། འདུ་ཤེས་མ་འཁྲུལ་བ། ཉོན་མོངས་དུག་གསུམ་ཀ ཀུན་སློང་ཚིག་ངན་སྨྲ་བར་འདོད་པ་རྒྱུན་མ་ཆད་པ། སྦྱོར་བ་ཡུལ་དེ་ལ་བདེན་རྫུན་གང་ཡང་རུང་བའི་ཆ་ནས་མི་སྙན་པའི་ཚིག་བརྗོད་པ། མཐར་ཐུག་དེས་དོན་གོ་ན་ལས་ལམ་རྫོགས་པས། ཡུལ་སེམས་ཅན་མིན་པའི་དངོས་པོ་ལྟ་བུར་དེ་ལྟར་སྨྲས་ན་ལས་ལམ་མི་རྫོགས་པ་ཡིན།

འབྱོར་ཁེ་ལམ་རིམ།

202

བཞི་པ་ངག་བཀྱལ་གྱི་གཞི་ནི། འཕྱར་གཡེང་གི་རྐྱེན་དུ་འགྱུར་བའི་དོན་མེད་པའི་བརྗོད་བྱ།
བསམ་པ་ལ་འདུ་ཤེས་མ་འཁྲུལ་བ་དང་། ཉོན་མོངས་དུག་གསུམ་ཀ ཀུན་སློང་སྨྲ་འདོད་རྒྱུན་མ་ཆད་པ། སྦྱོར་བ་ནི་དེ་ལྟར་སྨྲ་བ་ལ་ཞུགས་པ། མཐར་ཐུག་ནི་སྨྲས་པའོ། ངག་བཀྱལ་འདི་ངག་གི་ལས་བཞིའི་ནང་ནས་ཡང་བ་ཡིན་མོད། འབྱུང་ཉེ་བས་གནོད་ཚབས་ཆེ་ཤོས་ཡིན།
གསུམ་པ་ཡིད་ཀྱི་ལས་ལ་གསུམ་ལས། དང་པོ་བརྣབ་སེམས་ཀྱི་གཞི་ནི། རང་ལ་མི་དབང་
ཞིང་གཞན་གྱིས་བདག་ཏུ་བཟུང་བའི་རྫས། བསམ་པ་ལ་འདུ་ཤེས་མ་འཁྲུལ་བ། ཉོན་མོངས་ནི་ཆགས་སེམས་དང་། གསོག་སེམས། འཁུ་བའི་སེམས་སོགས་དུག་གསུམ་ཀ ཀུན་སློང་ལ་རྫས་དེ་བདག་གིར་བྱ་འདོད་རྒྱུན་མ་ཆད་པ། སྦྱོར་བ་ལུས་ངག་གི་འབད་རྩོལ་མ་བྱས་ཀྱང་། ཡིད་ཀྱི་རྩོལ་བས་རྫས་གང་ཞིག་བདག་གིར་བྱེད་འདོད་ཤུགས་ཆེར་བཏང་བའོ། མཐར་ཐུག་རྫས་དེ་རང་ཉིད་ལ་ཐོབ་ཐབས་བྱེད་པར་ཐག་བཅད་པ་ན། བརྣབ་སེམས་ཀྱི་ལས་ལམ་དངོས་གཞི་རྫོགས།
རང་གི་ནོར་ལའང་སྐམ་ཆགས་ཀྱི་སེམས་དང༌། གསོག་སེམས། དེ་ལས་མི་འབྲལ་བར་བྱ་འདོད་
ཀྱིས་གཅེས་པར་དམ་དུ་འཛིན་པ་རྣམས་ཀྱང་བརྣབ་སེམས་དང་འདྲ་བར་གསུངས།
གཉིས་པ་གནོད་སེམས་ཀྱི་གཞི་ནི། རང་ལས་གཞན་པའི་གནོད་སེམས་སྐྱེ་ཡུལ་གྱི་གང་ཟག་

དང་། བསམ་པ་ལ་འདུ་ཤེས་མ་འཁྲུལ་བ། ཉོན་མོངས་དུག་གསུམ་ཀ ཀུན་སློང་ལུས་ངག་གིས་གཞན་ལ་འཚེ་བར་འདོད་པ་རྒྱུན་མ་ཆད་པ། སྦྱོར་བ་ནི་དེ་ལུས་ངག་གི་བྱ་བ་ལ་ཞུགས་པའོ། མཐར་ཐུག་རྡེག་པ་སོགས་བྱ་བར་ཐག་བཅད་པ་ན་གནོད་སེམས་ཀྱི་ལས་ལམ་རྫོགས་པ་ཡིན།
གསུམ་པ་ལོག་ལྟའི་གཞི་ནི་ལས་འབྲས་ལ་སོགས་པ་ཡོད་པའི་དོན་ལ། འདུ་ཤེས་ནི་སྐུར་པ་ཇི་ལྟར་བཏབ་པ་དེ་ལྟར་བདེན་པར་འདུ་ཤེས་པ། ཉོན་མོངས་དུག་གསུམ་ཀ ཀུན་སློང་ནི་སྐུར་པ་འདེབས་འདོད་རྒྱུན་མ་ཆད་པ། སྦྱོར་བ་ནི་རྒྱུ་དང་། འབྲས་བུ་དང་། བྱེད་པ་དང་། ཡོད་པའི་དངོས་པོ་ལ་སྐུར་པ་འདེབས་པའི་བྱ་བ་རྩོམ་པ། མཐར་ཐུག་ནི། སྐུར་པ་འདེབས་པར་ངེས་པའམ། ཐག་བཅད་པ་ན་ལོག་ལྟའི་ལས་ལམ་རྫོགས་པ་ཡིན། མི་དགེ་བཅུའི་ནང་ནས་ལོག་ལྟ་ལྕི་ཤོས་

ལས་འབྲས

203

ཡིན་པར་གསུངས།
གཉིས་པ་ལྕི་ཡང་བསྟན་པ་ལ་གཉིས། ལས་ལམ་བཅུའི་ལྕི་ཡང་དང་། ཞར་ལ་སྟོབས་ལྡན་གྱི་

ལས་ཀྱི་སྒོ་བསྡུས་ཏེ་བསྟན་པའོ། དང་པོ་ལས་ལམ་བཅུའི་ལྕི་ཡང་ནི་ལྔ་ལས། ༡༽བསམ་པས་ལྕི་བ་ནི། དུག་གསུམ་དྲག་པོས་བྱེད་པའོ། ༢༽སྦྱོར་བས་ལྕི་བ་ནི། དགའ་ཞིང་རང་བའི་སེམས་དང་ལྡན་པས་རང་ངམ་གཞན་བྱེད་དུ་བཅུག་པའོ། ༣༽གཉེན་པོ་མེད་པས་ལྕི་བ་ནི། ཉེས་སྤྱོད་ལ་འགྱོད་པ་མེད་ཅིང་དགེ་བ་ལ་སྤྲོ་བ་མེད་པས་བྱེད་པའོ། ༤༽ལོག་པར་མངོན་པར་ཞེན་པས་ལྕི་བ་

ནི། མི་དགེ་བ་བཅུ་ལ་ཉེས་པ་མེད་དོ་སྙམ་དུ་འཇུག་པའོ། ༥༽གཞི་ཡིས་ལྕི་བ་ལ། སེམས་ཅན་ལ་བརྟེན་པ་ནི། ཕ་མ་སོགས་གཉེན་རྣམས་དང་། མཁན་སློབ་སོགས་ཡོན་ཏན་ཅན་རྣམས་ལ་བརྟེན་པའོ། གཞི་ཡིས་ལྕི་བ་རྫས་ལ་བརྟེན་པ་ནི། རྫས་བཟང་པོ་དང༌། མང་པོ་དང་། དམན་པ་དང༌།
བཀྲེན་པའི་རྫས་དང་། དཀོན་མཆོག་ལ་བསྔོས་པའི་རྫས་རྣམས་སོ།
གཉིས་པ་ཞར་ལ་སྟོབས་ལྡན་གྱི་ལས་ཀྱི་སྒོ་བསྡུས་ཏེ་བསྟན་པ་ལ་བཞི་ལས། དང་པོ་ཞིང་གི་
སྒོ་ནས་སྟོབས་ཆེ་བ་ནི། དཀོན་མཆོག་གསུམ་དང༌། བླ་མ་དང་། བླ་མ་དང་འདྲ་བ་དང་། ཕ་མ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། འདི་དག་ལ་ནི་བསམ་པ་ཤུགས་དྲག་པོ་མེད་ཅིང་ཕན་གནོད་ཆུང་ངུ་ཞིག་བྱས་ཀྱང་བསོད་ནམས་དང་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་ཆེ་བའི་ཕྱིར་རོ།
གཉིས་པ་རྟེན་གྱི་སྒོ་ནས་སྟོབས་ཆེ་བ་ལ་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི་ལྕགས་ཀྱི་གོང་བུ་ཆུང་ཡང་
ཆུའི་གཏིང་དུ་འབྱིང་ལ། དེ་ཉིད་སྣོད་དུ་བྱས་པ་ནི་ཆེ་ཡང་སྟེང་དུ་འཕྱོ་བ་བཞིན་དུ། མི་མཁས་པ་དང་མཁས་པས་བྱས་པའི་སྡིག་པ་ཡང་ལྕི་བ་དང་ཡང་བར་གསུངས་ཏེ། གཏི་མུག་ཅན་སྦྲང་བུ་
ངར་སྣབས་ལ་འབྱར་བ་འབྱུང་མི་ནུས་པ་དང་འདྲ་བར་ཉེས་པ་ཆུང་ངུ་ལས་ཀྱང་འབྱུང་མི་ནུས་ཤིང་། འགྱོད་སེམས་མེད་པའི་དགེ་བ་སྤྱད་མི་ནུས་ལ། སྐྱོན་བཅབས་པས་སྔར་གྱི་དགེ་བ་དག་
ཡོད་ཀྱང་སྡིག་པས་སྨེ་བར་བྱས་པས་ན། ད་ལྟར་རྣམ་པར་སྨིན་པ་མྱོང་བའི་རྒྱུ་ཡང་བསྒྱུར་ཏེ། དམྱལ་བ་ཤིན་ཏུ་ལྕི་བ་འགྱུར་རོ། ཉེས་པ་སྔ་མ་ལ་འགྱོད་པ་དང་། ཕྱི་མ་ལ་སྡོམ་པ་དང་། སྡིག་པ་

འབྱོར་ཁེ་ལམ་རིམ།

204

མི་གསང་ཞིང་དེའི་གཉེན་པོ་དགེ་བ་བྱེད་པའི་མཁས་པ་ལ་ཡང་བར་གསུངས་སོ། གཉིས་པ་ནི་སྟོང་གསུམ་གྱི་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཐེག་ཆེན་ལ་ཞུགས་ཏེ། འཁོར་བསྒྱུར་གྱི་རྒྱལ་སྲིད་དང་

ལྡན་པ་རེ་རེས་ཀྱང་མར་མེའི་སྣོད་རྒྱ་མཚོ་ཙམ་ལ་སྙིང་པོ་རི་རབ་ཙམ་གྱི་མར་མེས་སངས་རྒྱས་
ཀྱི་མཆོད་རྟེན་ལ་མཆོད་པ་ལས། བྱང་སེམས་ཁྱིམ་ནས་བྱུང་བས་མར་མེའི་སྙིང་པོ་འབྲུ་མར་གྱི་

བསྐུས་པ་མཆོད་རྟེན་གྱི་དྲུང་དུ་འཛིན་པའི་བསོད་ནམས་ཀྱི་བརྒྱའི་ཆར་ཡང་མི་ཕོད་པར་
གསུངས་སོ། གསུམ་པ་ནི་མི་དགེ་བཅུ་དང་ལྡན་པའི་མི་ཞིག་རྒྱུན་དུ་བར་མ་ཆད་པར་ལོ་བརྒྱའི་
བར་དུ་སྡིག་པ་བསགས་པ་ལས། དགེ་སློང་ཚུལ་ཁྲིམས་རལ་བས་དྲང་སྲོང་གི་རྒྱལ་མཚན་གྱིས་

གཡོགས་ནས་དད་པས་བྱིན་པ་ལ་ཞག་གཅིག་ལོངས་སྤྱོད་ན་མི་དགེ་བ་ཆེས་མང་བར་གསུངས་
པ་ཡང་རྟེན་གྱི་སྒོ་ནས་སྟོབས་ཆེ་བའོ།
གསུམ་པ་དངོས་པོའི་སྒོ་ནས་སྟོབས་ཆེ་བ་ནི། སེམས་ཅན་ལ་སྦྱིན་པ་གཏོང་བ་ལ་ཆོས་ཀྱི་

སྦྱིན་པ་དང་། སངས་རྒྱས་མཆོད་པ་ལ་སྒྲུབ་པའི་མཆོད་པ་ནི། ཟང་ཟིང་གི་སྦྱིན་པ་དང་མཆོད་པ་
ལས་ཀྱང་ཆེས་ཕུལ་དུ་བྱུང་སྟེ། དེས་མཚོན་ནས་གཞན་ཡང་ཤེས་པར་བྱའོ།
བཞི་པ་བསམ་པའི་སྒོ་ནས་སྟོབས་ཆེ་བ་ནི། སྟོང་གསུམ་གྱི་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་སོ་སོ་ནས་
སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཆོད་རྟེན་རི་རབ་ཙམ་བྱེད་ལ། དེ་དག་ལ་ཡང་བསྐལ་བ་བྱེ་བ་རྙེད་དུ་བསྟི་སྟང་དུ་
བྱ་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་བསྟི་སྟང་བྱེད་པ་ལས་བྱང་སེམས་ཀྱིས་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་སེམས་དང་
མ་བྲལ་བས་མེ་ཏོག་གཅིག་ཙམ་དོར་བ་བསོད་ནམས་མང་བར་གསུངས་སོ། ཉེས་སྤྱོད་ལ་ཡང་ཉོན་མོངས་པའི་བསམ་པ་ཤུགས་དྲག་པ་དང་རྒྱུན་རིང་བ་སྟོབས་ཆེ་ལ། དེ་དག་གི་ནང་ནས་ཀྱང་ཁོང་ཁྲོ་ཤིན་ཏུ་སྟོབས་ཆེ་སྟེ། སྤྱོད་འཇུག་ལས། །བསྐལ་པ་སྟོང་དུ་བསགས་པ་ཡི། །སྦྱིན་དང་བདེ་གཤེགས་མཆོད་ལ་སོགས། །ལེགས་སྤྱོད་གང་ཡིན་དེ་ཀུན་ཀྱང་། ཁོང་ཁྲོ་གཅིག་གིས་འཇོམ་པར་བྱེད། ཅེས་གསུངས་སོ།
གསུམ་པ་དེ་དག་གི་འབྲས་བུ་ལ་གསུམ་ལས། དང་པོ་རྣམ་སྨིན་གྱི་འབྲས་བུ་ནི། ལས་ལམ་

ལས་འབྲས

205

བཅུ་པོ་རེ་རེ་ཡང་གཞི་དུག་གསུམ་ཆེ་འབྲིང་ཆུང་གསུམ་ལ་བརྟེན་པའི་གསུམ་གསུམ་མོ། དེས་ན་སྲོག་གཅོད་སོགས་ཆེན་པོ་བཅུ་པོ་རེ་རེས་དམྱལ་བ། འབྲིང་བཅུ་པོ་རེ་རེས་ཡི་དྭགས། ཆུང་ངུ་བཅུ་པོ་རེ་རེས་དུད་འགྲོར་སྐྱེའོ།
གཉིས་པ་རྒྱུ་མཐུན་པའི་འབྲས་བུ་ནི། ངན་འགྲོ་ནས་མིར་སྐྱེས་ཀྱང་རིམ་པ་ལྟར་ཚེ་ཐུང་ལ་ནད་མང་བ་དང་། ལོངས་སྤྱོད་ཆུང་ལ་ལོངས་སྤྱོད་གཞན་དང་ཐུན་མོང་བ་དང་གཡོག་འཁོར་མི་བསྲུན་པའམ། ཡིད་རྟོན་དུ་མི་རུང་ལ། ཆུང་མ་འགྲན་ཟླ་དང་བཅས་པ་དང་། སྐུར་བ་མང་ཞིང་
གཞན་གྱིས་བསླུ་བ་དང་། འཁོར་མི་འདུན་ཞིང་ངན་པ་དང༌། ཡིད་དུ་མི་འོང་བ་ཐོས་ཤིང་འཐབ་
མོའི་ཚིག་ཏུ་འགྱུར་བ་དང་། ཚིག་མི་བཙུན་པའམ། ཚིག་བཟུང་མི་འོས་ཤིང་མ་ངེས་པའི་སྤོབས་པར་འགྱུར་བ་དང། འདོད་པ་ཆེ་ཞིང་ཆོག་མི་ཤེས་པ་དང་། མི་ཕན་པ་ཚོལ་བའམ། ཕན་པ་མི་ཚོལ་བ་དང། གཞན་ལ་གནོད་པ་བྱེད་པའམ། གཞན་གྱིས་གནོད་པ་བྱེད་པར་འགྱུར་བ་དང་།
གསུམ་པ་བདག་འབྲས་ནི། སྲོག་གཅོད་ཀྱིས་བཟའ་བཏུང་དང་། སྨན་དང་། འབྲས་བུ་ལ་

སོགས་པ་མཐུ་ཆུང་བ་དང་། འཇུ་དཀའ་ཞིང་ནད་བསྐྱེད་པས་ཚེ་མ་ཟད་པ་ཡང་འཆི་བར་འགྱུར་
བ་དང་། མ་བྱིན་ལེན་གྱིས་འབྲས་བུ་ཉུང་བ་དང་ངན་པ་དང་མེད་པར་འགྱུར་བ་དང་། ལོག་གཡེམ་
གྱིས་མི་གཙང་བ་དང་། དྲི་ང་བ་དང༌། ཉམ་ང་བ་དང༌། ཉམས་མི་དགའ་བའོ། རྫུན་གྱིས་ཞིང་ལས་
དང་གྲུ་སྤྱོད་པའི་ལས་ཀྱི་མཐའ་རྒྱས་པར་མི་འགྱུར་བ་དང་མཐུན་པར་མི་འགྱུར་ཞིང་ཕལ་ཆེར་བསླུ་བ་དང་འཇིགས་པ་དང་ལྡན་པའོ། ཕྲ་མས་ནི། ས་ཕྱོགས་འབར་འབུར་དང༌། ལྕང་ལྕོང་དང་མཐོ་དམན་སོགས་སོ། ཚིག་རྩུབ་ཀྱིས་ས་ཕྱོགས་སྡོང་དུམ་དང༌། ཚེར་མ་དང༌། གསེག་མ་དང་གྱོ་མོ་མང་བ་སོགས་སོ།
ངག་ཀྱལ་གྱིས་འབྲས་བུའི་ལྗོན་ཤིང་ལ་འབྲས་བུ་མི་ཆགས་པ་དང་། རྩ་བ་མི་བརྟན་པ་དང༌།
རིང་དུ་མི་གནས་པ་དང་། འཇིག་པའི་རྒྱུ་མང་བའ། བརྣབ་སེམས་ཀོྱིས་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་ཐམས་ཅད་ཉམས་ཤིང་འབྲི་ལ། འཕེལ་བ་ནི་མིན་པའོ། གནོད་སེམས་ཀྱིས་ཡམས་དང་། གནོད་པ་དང༌།

འབྱོར་ཁེ་ལམ་རིམ།

206

ནད་དང་། འཁྲུག་ལོང་མང་བ་དང་། ཆོམ་རྐུན་དང། གཅན་གཟན་གདུག་པ་ཅན་སོགས་མང་བའོ། ལོག་ལྟས་སྣོད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་ན་འབྱུང་ཁུངས་མཆོག་དང་གཙོ་བོ་དག་ནུབ་པར་འགྱུར་བའ། ོགཉིས་པ་དཀར་པོའི་ལས་འབྲས་བསམ་པ་ལ་གཉིས། དཀར་པོའི་ལས་དང་འབྲས་བུའོ། དང་པོ་དཀར་པོའི་ལས་ནི། སྲོག་གཅོད་པ་དང་། མ་བྱིན་པ་ལེན་པ་དང་། ལོག་པར་གཡེམ་པ་ལ་ཉེས་
དམིགས་ཀྱི་བསམ་པ་ཅན་དགེ་བའི་སེམས་དང་ལྡན་པས་དེ་དག་ཡང་དག་པར་སྡོམ་པའི་སྦྱོར་བ་བྱས་པ་དང་བསྡམས་པ་མཐར་ཐུག་པར་བྱས་པའི་ལུས་ཀྱི་ལས་སོ། དེ་བཞིན་དུ་ངག་གི་བཞི་
དང༌། ཡིད་ཀྱི་གསུམ་ལ་ཡང་སྦྱར་ཏེ། ཁྱད་པར་ནི་ངག་གི་ལས་དང་ཡིད་ཀྱི་ལས་ཞེས་བྱའོ།
སྲོག་གཅོད་སྤོང་བའི་ལས་ལམ་ལ་མཚོན་ན། གཞི་ནི་སེམས་ཅན་གཞན་ནོ། བསམ་པ་ནི་ཉེས་དམིགས་མཐོང་ནས་སྤོང་བར་འདོད་པའོ། སྦྱོར་བ་ནི་གསོད་པ་ཡང་དག་པར་བསྡམས་པའི་འདུ་བྱེད་དོ། མཐར་ཐུག་ནི་ཡང་དག་པར་བསྡམས་པར་རྫོགས་པའི་ལུས་ཀྱི་ལས་སོ། ཚུལ་དེས་
གཞན་ཡང་ཤེས་པར་བྱའོ།
གཉིས་པ་འབྲས་བུ་ལ་གསུམ་ལས། དང་པོ་རྣམ་སྨིན་གྱི་འབྲས་བུ་ནི། དགེ་བའི་ལས་ཆུང་ངུ་
དང་འབྲིང་དང༌། ཆེན་པོས་མི་དང་འདོད་པའི་ལྷ་དང་ཁམས་གོང་མ་གཉིས་ཀྱི་ལྷར་སྐྱེའོ། གཉིས་
པ་རྒྱུ་མཐུན་དང་། གསུམ་པ་བདག་པོའི་འབྲས་བུ་ནི། མི་དགེ་བ་ལས་ལྡོག་སྟེ་སྦྱར་རོ།
གསུམ་པ་ལས་ཀྱི་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་གཞན་བསྟན་པ་ལ་བཞི་ལས། འཕེན་རྫོགས་ཀྱི་དབྱེ་བ་ནི།
བདེ་འགྲོར་འཕེན་པའི་ལས་ནི་དགེ་བ་དང༌། ངན་འགྲོར་འཕེན་པའི་ལས་ནི་མི་དགེ་བ་ཡིན་ལ། རྫོགས་བྱེད་ལ་ངེས་པ་མེད་དེ། བདེ་འགྲོ་ལ་ཡང་དབང་པོ་མ་ཚང་བ་སོགས་མི་དགེ་བས་བྱེད་ལ། དུད་འགྲོ་དང་ཡི་དྭགས་ལ་ཡང་དཔལ་འབྱོར་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་ཡོད་པ་ནི་དགེ་བས་བྱེད་དོ། མྱོང་བར་ངེས་པ་དང་མ་ངེས་པའི་ལས་གཉིས་ལས། མྱོང་བར་འགྱུར་བ་ངེས་པའི་ལས་ནི། བསམ་བཞིན་དུ་བྱས་པ་དང་བསགས་པ་གང་ཡིན་པའོ། མྱོང་བར་འགྱུར་བ་མ་ངེས་པའི་ལས་ནི་བསམ་བཞིན་དུ་མ་བྱས་ལ་མ་བསགས་པ་གང་ཡིན་པའོ། མྱོང་བར་ངེས་པ་ལ་འབྲས་བུ་མྱོང་བའི་དུས་

ལས་འབྲས

207

ཀྱི་སྒོ་ནས་གསུམ་ལས། དེ་ལ་མཐོང་ཆོས་ལ་མྱོང་བ་ནི་ལས་དེའི་འབྲས་བུ་ཚེ་འདི་ཉིད་ལ་སྨིན་

པར་འགྱུར་བའོ། སྐྱེས་ནས་མྱོང་བར་འགྱུར་བ་ནི། ཚེ་གཉིས་པ་ལ་འབྲས་བུ་མྱོང་བའོ། ལན་གྲངས་གཞན་ལ་མྱོང་བར་འགྱུར་བ་ནི། ཚེ་གསུམ་པ་ཕན་ཆད་དུ་སྨིན་པར་འགྱུར་བའོ།
ལས་བཟང་ངན་གྱི་འབྲས་བུ་སྨིན་སྔ་ཕྱིའི་གོ་རིམ་ལ། ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། དགེ་མི་དགེའི་ལས་
མང་པོ་རྒྱུད་ལ་ཡོད་པ་རྣམས་ཀྱི་སྨིན་ཚུལ་ནི། ལས་གང་ལྕི་བ་དེ་ཐོག་མར་སྨིན་ནོ། ལྕི་ཡང་མཉམ་ན་

འཆི་བའི་དུས་ན་གང་མངོན་དུ་གྱུར་པ་དེ་ཐོག་མ་སྨིན་ནོ། དེ་ཡང་འདྲ་ན་གང་གོམས་པ་ཤས་ཆེ་བ་དེའ། །དེ་ཡང་འདྲ་ན་ཐོག་མར་བྱས་པ་དེ་སྔོན་ལ་སྨིན་ནོ། མཛོད་འགྲེལ་དུ། །ལས་ཀྱིས་འཁོར་བར་ལྕི་

གང་དང་། །ཉེ་བ་གང་དང་གོམས་པ་གང་། །སྔོན་བྱས་གང་ཡིན་དེ་ལས་ནི། །སྔ་མ་སྔ་མ་རྣམ་སྨིན་

འགྱུར། ཞེས་གསུངས།
རང་རེའི་རྒྱུད་ལ་སྐྱེ་བ་བླང་རྒྱུའི་ལས་ཁྲི་ཁྲག་འབུམ་ཕྲག་མང་པོ་ཡོད་པ་དེའི་ནང་ནས། འཆི་ཁར་ལས་གང་ལ་གསོས་བཏབ་པར་འགྱུར་བའི་ལས་དེ་ནི་ནུས་པ་མཐུ་ཅན་ཡིན་པར་བརྟེན། འཆི་ཁའི་སེམས་དེ་ཤིན་ཏུ་གལ་ཆེ། རང་རེ་མི་ཚེ་གསོན་པའི་རིང་དེར་དགེ་བའི་བག་ཆགས་མཐུག་པོ་དང་། གོམས་འདྲིས་ལེགས་པོ་ཡོད་ན། འཆི་ཁར་དགེ་སེམས་སྐྱེ་བའི་གོ་སྐབས་ཆེ་ཞིང་། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་འཆི་བ་འད་གསལ་མངོན་དུ་བྱས་པའི་མཐར་ལས་བཟང་པོ་ཞིག་ལ་གསོས་བཏབ་སྟེ། སྐྱེ་བ་ཕྱི་མར་

ཅིས་ཀྱང་སྐྱེ་གནས་བཟང་པོ་ཞིག་ཐོབ་པའི་ཆེད་དུ་དེའི་བར་སྲིད་ལ་སྦྱོར་བར་བྱེད་པ་སོགས། ད་ལྟའི་མི་ཚེ་འདིའི་བསམ་སྤྱོད་ཀྱི་ནུས་པ་དང་། གོམས་འདྲིས་ལ་ལྟོས་ཚབས་ཤིན་ཏུ་ཆེའོ།
གཉིས་པ་བྱེ་བྲག་ཏུ་བསམ་པ་ནི། མི་དགེ་བཅུ་སྤོང་གིས་ཀྱང་རྟེན་བཟང་པོ་ཞིག་རྙེད་མོད་ཀྱང་། རྣམ་མཁྱེན་སྒྲུབ་པའི་རྟེན་མཚན་ཉིད་ཚང་བ་ཞིག་གྲུབ་ན་ལམ་བསྒོམ་པའི་ས་ཆོད་གཞན་དང་མི་འདྲ་བས་རྟེན་དེ་བསྒྲུབ་པར་བྱའོ། འདི་ལ་གསུམ། རྣམ་སྨིན་གྱི་ཡོན་ཏན། རྣམ་སྨིན་གྱི་

བྱེད་ལས། རྣམ་སྨིན་གྱི་རྒྱུའོ། དང་པོ་ལ་བརྒྱད་ལས། ༡༽ ཚེ་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ། ༢༽ ཁ་དོག་
ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ། ༣༽ རིགས་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ། ༤༽ དབང་ཕྱུག་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ།

འབྱོར་ཁེ་ལམ་རིམ།

208

༥༽ཚིག་བཙུན་པ། ༦༽ དབང་ཆེ་བར་གྲགས་པ། ༧༽ སྐྱེས་པ་ཡིན་པ། ༨༽ སྟོབས་དང་ལྡན་པའོ། དང་པོ་ཚེ་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་ནི། སྔོན་གྱི་འཕེན་པས་ཚེ་རིང་དུ་འཕེན་ཞིང་འཕངས་པ་ལྟར་
ཚེ་ཡུན་རིང་དུ་གནས་པའོ། ཁ་དོག་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་ནི། ཁ་དོག་དང་དབྱིབས་ལེགས་པས་
གཟུགས་བཟང་ཞིང་དབང་པོ་མ་ཚང་བ་མེད་པས་ལྟ་ན་སྡུག་ལ་ཆུ་ཞིང་གབ་པས་མཛེས་པའོ། རིགས་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་ནི། འཇིག་རྟེན་པས་བཀུར་ཞིང་གྲགས་པའི་རིགས་མཐོན་པོ་རྣམས་སུ་སྐྱེས་པའོ། དབང་ཕྱུག་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་ནི། ལོངས་སྤྱོད་ཆེ་བ་དང༌། གཉེན་ལ་སོགས་པའི་རྩ་འཛིང་ཆེ་བ་དང༌། འཁོར་ཕལ་ཆེ་བའོ། ཚིག་བཙུན་པ་ནི། ལུས་ངག་གིས་གཞན་མི་བསླུ་བའི་ཡིད་རྟོན་དུ་རུང་ལ་རྩོད་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དཔང་པོ་ལ་ཚད་མར་འོས་པས་སེམས་ཅན་གྱིས་ཚིག་
འཛིན་པར་འགྱུར་བའོ། དབང་ཆེ་བར་གྲགས་པ་ནི། སྦྱིན་པ་ལ་དཔའ་བའམ་བརྩོན་པ་ལ་སོགས་
པའི་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་པ་ལས་གྲགས་པ་སྙན་པ་ཆེ་ཞིང་དེ་ལས་སྐྱེ་བོའི་ཚོགས་ཆེན་པོའི་མཆོད་གནས་སུ་གྱུར་པའོ། སྐྱེས་པ་ཉིད་ནི། ཕོའི་དབང་པོ་དང་ལྡན་པའོ། སྟོབས་དང་ལྡན་པ་ནི། སྔོན་གྱི་

ལས་ཀྱི་མཐུས་རང་བཞིན་གྱིས་གནོད་པ་ཆུང་ཞིང་ནད་མེད་པ་དང་ཚེ་འདིའི་རྐྱེན་ལས་བྱུང་བའི་
སྤྲོ་བ་ཆེ་བའོ།
རྣམ་སྨིན་གྱི་བྱེད་ལས་ལ་བརྒྱད་ལས། དང་པོ་ནི། རང་དང་གཞན་གྱི་དོན་ལས་བརྩམ་ནས་
ཡུན་རིང་པོར་དགེ་བ་མང་པོ་གསོག་པར་བྱེད་པའོ། གཉིས་པ་ནི། མཐོང་བ་ཙམ་གྱིས་གདུལ་བྱ་

དགའ་ནས་འདུ་ལ། དེའི་ཚིག་མཉན་པ་དང་བྱ་བར་སེམས་པའོ། གསུམ་པ་ནི། བསྒོ་བ་ལས་མི་འདའ་བར་སྒྲུབ་པའོ། བཞི་པ་ནི། སྦྱིན་པས་སེམས་ཅན་རྣམས་བསྡུས་ཏེ་སྨིན་པར་བྱེད་པའོ། ལྔ་
པ་ནི། སྙན་པར་སྨྲ་བ་དང་། དོན་སྤྱོད་པ་དང༌། དོན་མཐུན་པས་སེམས་ཅན་རྣམས་སྡུད་ཅིང་སྨིན་

པར་བྱེད་པའོ། དྲུག་པ་ནི། བྱ་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གྲོགས་བྱས་ཏེ་ཕན་བཏགས་པས་བྱས་པ་གཟོ་
ཞིང་མྱུར་དུ་བསྒོ་བ་མཉན་པའོ། བདུན་པ་ནི། ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྣོད་དང་།འཁོར་དུ་མི་
འཇིགས་པ་དང༌། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་དང་ལྷན་ཅིག་འགྲོ་བའམ། སྨྲ་བའམ། ལོངས་སྤྱོད་

ལས་འབྲས

209

པའམ། དབེན་པར་གནས་པ་ལ་བཟློག་པ་དང་གེགས་བྱེད་པ་མེད་པའོ། བརྒྱད་པ་ནི། རང་དང་གཞན་གྱི་དོན་གང་ལའང་མི་སྐྱོ་ཞིང་སྤྲོ་ཤུགས་ཆེ་ལ་བརྟན་པས་སོ་སོར་རྟོགས་པའི་སྟོབས་ཐོབ་
ནས་མངོན་པར་ཤེས་པ་མྱུར་བའོ།
རྣམ་སྨིན་གྱི་རྒྱུ་བརྒྱད་ལས། དང་པོ་ནི། སེམས་ཅན་ལ་མི་འཚེ་བ་དང། མི་འཚེ་བའི་བསམ་པ་
བསྟེན་པའོ། གཉིས་པ་ནི། མར་མེ་ལ་སོགས་པའི་སྣང་བ་དང་གོས་རྒྱན་གསར་པ་སྦྱིན་པའོ།
གསུམ་པ་ནི། ང་རྒྱལ་བཅོམ་ནས་བླ་མ་སོགས་ལ་ཕྱག་འཚལ་བ་སོགས་དང༌།གཞན་ལ་བྲན་ལྟར་གུས་པར་བསྐྱེད་པའོ། བཞི་པ་ནི། ཟས་གོས་ལ་སོགས་པ་སློང་བ་ལ་དེ་དག་སྦྱིན་པ་དང་། མི་སློང་ཡང་ཕན་འདོགས་པ་དང་། སྡུག་བསྔལ་བ་དང་ཡོན་ཏན་གྱི་ཞིང་ཡོ་བྱད་མེད་པ་ལ་ཕར་སྦྱིན་པའོ།
ལྔ་པ་ནི། ངག་གི་མི་དགེ་བ་བཞི་སྤོང་བ་ལ་གོམས་པའོ། དྲུག་པ་ནི། ཕྱི་མ་ལ་རང་ལ་ཡོན་ཏན་སྣ་
ཚོགས་བསྒྲུབ་པར་སྨོན་ལམ་འདེབས་ཤིང་། དཀོན་མཆོག་གསུམ་ལ་མཆོད་པ་དང་། ཕ་མ་དང་ཉན་རང་དང་མཁན་སློབ་དང་བླ་མ་ལ་མཆོད་པ་བྱེད་པའོ། བདུན་པ་ནི། སྐྱེས་པའི་ཡོན་ཏན་ལ་དགའ་བ་དང༌། བུད་མེད་ཀྱི་དངོས་པོ་ལ་མི་དགའ་ཞིང་ཉེས་དམིགས་སུ་བལྟ་བའོ། སྐྱེས་པའི་རྟེན་
ཡིན་ན་མི་མང་པོའི་ཚོགས་སོགས་སུ་བུད་མེད་ལས་འཇིགས་སྣང་ཆུང་བར་གནས་ནུས་པ་དང་། དབེན་པར་གཅིག་པུར་གནས་ཏེ་ཆོས་སྒྲུབ་པ་ལྟ་བུར་བར་ཆད་ཉུང་བའི་དགོས་པ་ལ་དགོངས་ནས་བུད་མེད་ཀྱི་རྟེན་ལ་གླགས་རྙེད་སླ་བའི་སྐྱོན་ནམ་ཉེས་དམིགས་སུ་བལྟ་བ་མ་གཏོགས།
མཆོག་དམན་གྱི་ཁྱད་པར་འབྱེད་པ་མིན་ནོ།
བརྒྱད་པ་ནི། གཞན་གྱིས་གཏན་མི་ནུས་པར་རང་གིས་བྱེད་པ་དང༌། རང་དང་བསྡོམས་པས་ནུས་པ་ལ་གྲོགས་བྱེད་པ་དང་། བཟའ་བ་དང་བཏུང་བ་སྟེར་བའོ། རྒྱུ་བརྒྱད་པོ་དེ་བསམ་པ་དག་པ། སྦྱོར་བ་དག་པ། ཞིང་དག་པ་སྟེ་རྒྱུ་གསུམ་དང་ལྡན་ན་རྣམ་པར་སྨིན་པ་རྣམས་ཕུལ་དུ་བྱུང་བར་འགྱུར་རོ། རྒྱུ་
གསུམ་ལས་སེམས་རྣམ་པར་དག་པ་ནི་རྒྱུ་བསྒྲུབས་པའི་དགེ་བ་རྣམས་བླ་ན་མེད་པའི་བྱང་ཆུབ་ཏེ་བསྔོ་ཞིང་སྙིང་ཐག་པ་ནས་རྒྱུ་རྣམས་བསྒྲུབ་ལ་ཆོས་མཐུན་པ་རབ་འབྲིང་ཐ་གསུམ་མཐོང་ན། ཕྲག་

འབྱོར་ཁེ་ལམ་རིམ།

210

དོག་དང༌། འགྲན་པ། བརྙས་པ་སྤངས་ནས་རྗེས་སུ་ཡི་རང་བ་དང༌། དེ་ལྟར་མ་ནུས་ན་ཡང་ཉིན་རེ་བཞིན་དུ་སྤྱད་བྱར་ལན་མང་དུ་རྟོག་པའོ། སྦྱོར་བ་དག་པ་ནི་དུས་རིང་བ་དང་། བར་མ་ཆད་པ་དང་ཤུགས་དྲག་པ་དང་ཡང་དག་པར་མ་བླང་བར་ལེན་དུ་གཞུག་པ་དང་། བླངས་པ་རྣམས་དགའ་བ་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར་བསྔགས་པར་བརྗོད་པ་དང་། རྒྱུན་མི་ཆད་པར་བྱེད་པ་དང་མི་འདོར་བར་བྱེད་པའ། ཞིང་དག་ ོཔ་ནི་བསམ་སྦྱོར་དེ་གཉིས་ཀྱི་འབྲས་བུ་མང་ཞིང་བཟང་བ་སྟེར་བས་ན་ཞིང་དུ་འདྲ་བས་སོ།
གསུམ་པ་བསམ་ནས་འཇུག་ལྡོག་བྱ་བའི་ཚུལ་ལ་བཞི། རྣམ་པར་སུན་འབྱིན་པ་ཀུན་ཏུ་སྤྱོད་པ་དང༌། གཉེན་པོ་ཀུན་ཏུ་སྤྱོད་པ་དང༌། ཉེས་པ་ལས་སླར་ལྡོག་པ་དང་། རྟེན་གྱི་སྟོབས་སོ།
གཉིས་པ་གཉེན་པོ་ཀུན་ཏུ་སྤྱོད་པའི་སྟོབས་ལ་དྲུག མདོ་སྡེ་ཟབ་མོ་ལ་བརྟེན་པ་དང༌། སྟོང་པ་ཉིད་ལ་མོས་པ་དང༌། བཟླས་པ་ལ་བརྟེན་པ་དང༌། སྐུ་གཟུགས་ལ་བརྟེན་པ་དང་། མཆོད་པ་ལ་བརྟེན་པ་དང་། མཚན་ལ་བརྟེན་པའོ།།།།
དེ་ལྟར་དགེ་མི་དགེའི་ངོ་བོ་དང་འབྲས་བུ་རྣམས་དཔྱད་འཇོག་གཉིས་ཀའི་སྒོ་ནས་བསྒོམས་པའི་མཐར། སྔར་བཤད་པའི་མི་དགེ་བ་དེ་དག་གིས་མ་གོས་ཤིང་། གསར་དུ་མི་གསོག་པ་ཞིག་ངེས་པར་དགོས་འདུག་ཀྱང་། རང་གི་མངོན་སུམ་གྱིས་གྲུབ་པ་ཚེ་འདིར་ཡང་སྡིག་པ་དེ་ཙམ་ཞིག་
བསགས། དེས་ཆ་ཤས་ཙམ་དུ་ཡང་འགྲན་མི་ནུས་པའི་ཚེ་རབས་མང་པོར་རང་གཅིག་པུའི་ཆེད་དུ་ཙམ་མ་ཟད། དཔོན་གྲོགས་བུ་སྤུན་ཟླ་བུད་མེད་གཡོག་འཁོར་སྡེ་དགོན་སོགས་ཀྱི་དོན་དུ་སྡིག་པ་

གྲངས་མེད་པ་བསགས་པ་དེ་རྣམས་ཀྱི་རྣམ་སྨིན་མྱོང་ཚེ་ཡུལ་དེ་དག་དང་བགོ་བཤའ་བྱར་མེད་
པར་རང་གཅིག་པུའི་ཐོག་ཏུ་འང་ཞིང་། ོ མྱོང་ངེས་ཀྱི་ལས་ནི་བཟློག་ཏུ་མེད་པར་ཆོས་མངོན་པ་ལས་བཤད་འདུག་པས། ཇི་ལྟར་བྱས་ཀྱང་འཁོར་བ་ལས་ཐར་མི་ནུས་པ་འདྲ་སྙམ་དུ་ཡིད་བློང་བློང་པོར་གྱུར་པ་ན། ག་རེ་བདག་ཅག་གི་སྟོན་པ་ཐབས་མཁས་ཐུགས་རྗེ་ཅན་དེས་དྲང་ངེས་ཀྱི་ཆོས་མང་དུ་
བཀའ་བསྩལ་བའི་ཐེག་པ་འོག་མར་དེ་ལྟར་བཤད་ཀྱང༌། ངེས་དོན་དུ་མཚམས་མེད་བྱས་པའི་སྡིག་

པ་རྔམས་ཆེན་ཡང་བཤགས་སྡོམ་བྱས་པས་འདག་ནུས་པར་གསུངས་པས། བདག་གིས་སྔར་བྱས་

ལས་འབྲས

211

ཀྱི་སྡིག་པ་ལ་དུག་ཁོང་དུ་སོང་བ་ལྟ་བུའི་སུན་འབྱིན་པའི་འགྱོད་སེམས་དྲག་པོ་དང༌། ཕྱིན་ཆད་

སྲོག་ལ་བབས་ཀྱང་མི་བྱེད་སྙམ་པའི་ཉེས་པ་ལས་སླར་ལྡོག་པའི་སྡོམ་སེམས་སྔོན་དུ་བཏང་ནས། རྗེ་བདག་ཉིད་ཆེན་པོས་མཛད་པའི་སྟོབས་བཞིའི་བཤགས་པ། གཞན་ཡང་འཕགས་པ་ཕུང་པོ་གསུམ་པའི་མདོ། ངན་སོང་དང་སྡིག་པ་སྦྱོང་བའི་གཟུངས་སྔགས་ཁྱད་པར་ཅན་དེ་བཞིན་གཤེགས་
པའི་མཚན་བརྗོད་པ་སོགས་དང་བཅས་ཕྱག་འཚལ་བ་ནི་ལག་ལེན་དངོས་ཡིན་ནོ།
དེས་ན་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ན་བདག་ལྟ་བུ་ལས་འབྲས་ཚུལ་བཞིན་མ་བསྲུངས་པའི་ཉེས་
དམིགས་བསགས་པའི་སེམས་ཅན་མང་པོ་ཡོད་པས་དེ་དག་གི་ཉེས་པ་ཐམས་ཅད་བདག་ལ་འདུས་པར་གྱུར་ཅིག བདག་གིས་དགེ་བའི་ལས་བསགས་པའི་དགེ་བའི་རྩ་བ་ཐམས་ཅད་གཞན་ལ་བསྔོ་སྙམ་པའི་སྒོ་ནས་གཏོང་ལེན་བྱ། གཞན་ཡང་བདུད་རྩི་འབེབས་སྦྱངས་བྱེད་ན་གཞན་ལས་
ཤེས་པར་བྱའོ།
སླར་སྨྲས་པ།

༡ །ཀུན་ནས་རྨོངས་པས་ལས་ངན་དུ་མ་ཞིག།ཞར་བྱུང་ཚུན་ལའང་བར་མེད་གསོག་ན་ཡང་།
།ཇི་མི་སྙམ་པར་བཏང་སྙོམས་སུ་འཇོག་པས།
།སྲིད་པའི་མཐའ་ལ་སོན་ནུས་རྨི་ལམ་ཙམ།
༢ །ལེགས་ཉེས་བླང་དོར་འབྱེད་པའི་མིག་ལྡན་ཡང་། །འཁོར་བའི་གཅོང་རོང་ཕྱོགས་སུ་བང་རྩལ་གྱིས།

།སླར་ཡང་རྒྱུག་པའི་ཉམ་ངའི་ངང་ཚུལ་འདི།
།རང་ཉིད་ཁོ་ནས་དེ་ལས་ལྡོག་པར་ནུས།
༣ །ཡང་དག་ལམ་བཟང་དེ་ཉིད་མཐོང་བ་ལ། །རེ་ཞིག་མ་རིག་གིས་བསྒྲིབས་དམུས་ལོང་བདག།དམ་པའི་ལམ་སྟོན་གཙིགས་སུ་འཛིན་པའི་བློས།
།རྨོངས་གཉིད་སད་ནས་དེའི་རྗེས་འཇུག་ན་རྨད།

འབྱོར་ཁེ་ལམ་རིམ།

212

༤ །འཇིག་རྟེན་འདི་ན་སྐྱེ་བ་སྔ་མ་ཞིག།དྲན་པའི་དཔང་པོར་སྐྱེ་བོ་མང་སྣང་བའི།
།རྟགས་ལས་རང་ལའང་སྐྱེ་བ་ཕྱི་མ་ཞིག།ཡོད་པར་དཔོག་པས་དེ་ཡི་གྲབས་གཤོམ་དགོས། ༥ །རང་གི་རིག་རྒྱུན་གཅིག་ལ་གྲངས་མེད་པའི།
།སྐྱེ་བ་དུ་མ་ལུ་གུ་རྒྱུད་འབྲེལ་བས།
།མི་དགེའི་ལས་འབྲས་ཚེ་རབས་ཕྲེང་བ་རུ།
།མཐའ་མེད་སྡུག་བསྔལ་མྱོང་འགྱུར་དྲན་པར་རིགས།
༦ །དཀར་ནག་ལས་ཀྱི་ངང་ཚུལ་ཕྲ་རགས་ཀྱི།

།གཞི་བསམ་སྦྱོར་བ་མཐར་ཐུག་ལེགས་བསམས་ཏེ།
།སྐྱེ་ཞིང་སྐྱེ་བར་ཕན་བདེའི་དཔལ་འཇོ་བར།
།རང་དྲིན་རང་ལ་མི་ཆུང་བྱ་རེ་རན།
ཞེས་བྱ་བ་ནི་བར་སྐབས་ཀྱི་ཚིགས་སུ་བཅད་པའོ།

སྐྱེས་བུ་འབྲིང་གི་སྐོར།

༈ གཉིས་པ་སྐྱེས་བུ་འབྲིང་དང་ཐུན་མོང་བའི་ལམ་གྱི་རིམ་པ་ལ་བཞི། ཐར་པ་དོན་གཉེར་གྱི་བློ་ངོས་བཟུང་བ་དང་། དེ་བསྐྱེད་པའི་ཐབས། ཐར་པར་བསྒྲོད་པའི་ལམ་གྱི་རང་བཞིན་གཏན་ལ་དབབ་པ། ལྟུང་བ་འབྱུང་བའི་སྒོ་ངོས་བཟུང་བའོ།
དང་པོ་ཐར་པ་དོན་གཉེར་གྱི་བློ་ངོས་བཟུང་ཞེས་བཤད་པ་ལ། སྐྱེས་བུ་འབྲིང་གི་སྐབས་འདིའི་
ལམ་གྱི་སྙིང་པོ་ནི། ཇི་སྲིད་རང་རེའི་རྒྱུད་ལ་གཏི་མུག་བདེན་འཛིན་མ་རིག་པ་ཡོད་པ་དེ་སྲིད་དུ་སྲིད་

པའི་ཕུང་པོ་སྡུག་བསྔལ་གྱི་རང་བཞིན་ཅན་འགྲུབ་པའི་ལས་བརྒྱུད་མར་གསོག་པ་ཤིན་ཏུ་གསལ་ལ།

སྐྱེས་བུ་འབྲིང་གི་

213

སྐྱེ་རྒ་ན་འཆིའི་སྡུག་བསྔལ་དང་། དེ་ཡི་རྩ་བ་ལས་ཀྱི་ཀུན་འབྱུང་གིས་བྱེད་པ། ལས་ཀྱི་ཀུན་འབྱུང་དེ་
ཡང་མ་རིག་པ་ལ་ཐུག་པས་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་ཕྱོགས་ཀྱི་རྒྱུ་འབྲས་ཚན་པ་དེའི་དབང་གིས་འཁོར་བར་འཁོར་ཚུལ་ཤེས་པར་ནུས་ལ། མ་རིག་པ་ནི་ཟད་ནུས་པ་དང་། སྤོང་ནུས་པ་ཞིག་ཡིན་པས་འཁོར་བ་མཐའ་ཅན་ཡིན་པའང་རྟོགས་ཐུབ། དེས་ན་དེ་སྤོང་བའི་ཐབས་ལ་བསླབ་དགོས།
ཐབས་ལམ་དེ་ཉམས་སུ་ལེན་པ་ལ་ཟག་བཅས་ཀྱི་བདེ་བ་མཐའ་དག་ནི་འགྱུར་བའི་སྡུག་བསྔལ་ཤ་སྟག་ཡིན་པས། གནས་སྐབས་ཀྱི་བདེ་བ་ལ་ཡིད་བརྟན་དུ་མི་རུང་བ་འདུག ད་ལྟ་ལས་
ཉོན་གཉིས་ཀྱིས་འཁོར་བ་འདིར་ཉིང་མཚམས་སྦྱོར་དུ་བཅུག་ནས་མངོན་པར་བཅིངས་པ་འདི་ལ་
ངེས་པར་འབྱུང་བའི་བློས་འདོར་འདོད་ཀྱི་བསམ་པ་དང་བཅས་ཏེ་འབད་པས་བསྒྲུབས་པས།
བཅིངས་པ་ལས་རྣམ་པར་ཐར་བ་ནི་ཞི་བའི་གོ་འཕང་ཡིན་པས། ཇི་སྲིད་སེམས་རྒྱུད་ལ་ལས་ངན་གསོག་རྒྱུའི་ཉོན་མོངས་ཀྱི་མགོ་མནན་ནས། རེ་ཞིག་ཉོན་མོངས་པའི་དབང་ལས་བྱུང་བའི་ཉེས་
སྤྱོད་སྡོམ་ནའང༌ངེས་པ་བརྟན་པོ་མེད་པས། ཉོན་མོངས་རང་རྒྱུད་ལ་ཡོད་པའི་རིང་དེར་གློ་བུར་བའི་རྐྱེན་དང་འཕྲད་ན། དེས་ལས་ངན་གསར་དུ་གསོག་རྒྱུའི་ཉེན་ཁ་ཅིས་ཀྱང་ཡོད་སྟབས། ཉོན་མོངས་མ་སྤངས་བར་ཕུགས་བཙན་པོ་མེད་པར་མྱོང་བས་ཆོད་པར་བརྟེན། དེ་ལྟ་བུའི་ཉོན་མོངས་དེ་སྤངས་པའི་བྲལ་བ་ཞིག་འོང་སྲིད་མིན་བསམ་རྒྱུ་གལ་ཆེར་གྱུར།
ཆགས་སྡང་གིས་མཚོན་པའི་ཉོན་མོངས་རྣམས་སེམས་རྒྱུད་དུ་ཡོད་ནའང་། རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཡོངས་རྫོགས་ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་བློ་ཞིག་མིན་ལ། ཉོན་མོངས་མེད་ན་རྣམ་པར་ཤེས་པའང་
འོང་རྒྱུ་མེད་པ་ཞིག་མིན་པ་གསལ་པོ་ཡིན་ཏེ། རང་རེའི་ལུས་སེམས་གཉིས་ཞེས་པའི་སེམས་དེ་ཡོད་པའི་རིང་ལ། ཆགས་སྡང་གི་བློ་དེ་ཡང་རྟག་ཏུ་མངོན་གྱུར་དུ་ཡོད་ཡོད་པ་ཞིག་མིན་པ་དང་། གསལ་རིག་གི་སེམས་དེ་དང་། ཉོན་མོངས་དུས་གཏན་དུ་འབྲལ་མི་རུང་བའི་ཚུལ་དུ་ཡོད་པ་ཞིག་མིན་པར་བརྟེན། སེམས་ནི་རྒྱལ་པོའམ་སྲིད་འཛིན་ལྟ་བུ་དང་། ཉོན་མོངས་ནི་དེའི་བློན་ཆེན་ནམ།
བློས་འཁེལ་བའི་ཟླ་གྲོགས་ལྟ་བུར་གྱུར་པས། གལ་ཏེ་སྲིད་འཛིན་ཞིག་ལ་བློན་པོ་ངན་པ་ཞིག་

འབྱོར་ཁེ་ལམ་རིམ།

214

གིས་ངན་བསླབ་བརྒྱབ་ནས་དེའི་རྗེས་སུ་སོང་ན་ནོར་འཁྲུལ་ཆེན་པོ་འབྱུང་བ་དང་། སློབ་སྟོན་འབུལ་མཁན་ལེགས་པོ་ཞིག་ནས་བཟང་པོའི་ལམ་སྟོན་ཞུས་ན་དགེ་མཚན་ལྡན་པ་འབྱུང་བ་ལྟར། གཙོ་བོའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་གསལ་རིག་གི་བློ་དེར་ཉོན་མོངས་པ་འདོད་ཆགས་དང་། ཞེ་སྡང་ལྟ་བུ་ཤུགས་ཆེན་ཞིག་སྐྱེས་ན། དེས་བསླད་དེ་མི་བཟང་པོ་སྐྱེ་བོ་ངན་པས་བསླད་པའི་དབང་དུ་སོང་བ་ལྟར་ལས་ངན་པ་གསོག་ཅིང་། ཡང་ན་དེ་ལས་ལྡོག་སྟེ་དད་པ་དང་། སྙིང་རྗེ་འཕེལ་བ་ལྟ་བུའི་
བློ་ལ་བརྟེན་ནས་ལས་བཟང་པོ་གསོག་པར་འགྱུར་བས། རྩ་བའི་བློ་དེ་བཟང་ངན་གང་གི་དབང་དུ་བསྒྱུར་ཡང་བསྒྱུར་དུ་ཡོད་པ་རེད། དེ་ཡང་སེམས་ལ་ཤུགས་རྐྱེན་འདེབས་པའི་སེམས་བྱུང་མང་པོའི་ནང་ལ་སྙིང་རྗེ་དང་། ཕན་སེམས་ལྟ་བུ་བཟང་པོའི་བློ་རྣམས་རྒྱབ་རྟེན་ཡོད་པ་ཞིག་སྟེ། བློ་དེ་
རྣམས་ལ་བརྟགས་ན་བརྟེན་པར་འོས་པའི་རྒྱུ་མཚན་མང་པོར་ངེས་པ་འདྲེན་རྒྱུ་ཡོད་ཅིང་། ཆགས་སྡང་གི་བློ་ལྟ་བུ་སྐྱེ་བའི་སྐབས་སུ་སྟོབས་ཤུགས་ཆེན་པོ་འབྱུང་ཡང་། ཆགས་པ་ལྟ་བུ་སྐྱེ་སྐབས་ཡུལ་དེ་ལ་ཆགས་ཚུལ་དང་། ཞེན་ཚུལ་ཇི་ལྟ་བུ་ཞིག་ཡོད་མེད་དཔྱད་ན་བརྟེན་ས་མེད་པར་འགྱུར་བས་དཔོག་པར་ནུས་པ་ཡིན།
དེ་ལ་རྒྱུ་མཚན་ཅུང་ཟད་དཔྱད་ན། སྙིང་རྗེ་དང་དད་པ་ལྟ་བུ་སྐྱེ་སྐབས་དེའི་ཡུལ་རྣམས་ཀྱང་
རེ་ཞིག་ཚུགས་ཐུབ་པ་ལྟ་བུ་ཞིག་སྐྱེ་ནའང་། དད་སོགས་ཀྱི་བློ་རྣམས་གོང་ནས་གོང་དུ་མཐའ་
མེད་པར་སྤེལ་བ་ལ་བདེན་འཛིན་གྱི་བློ་ལ་བརྟེན་དགོས་པ་རྩ་བ་ནས་མེད་ལ། ཆགས་སོགས་ཀྱི་

བློ་ངན་རྣམས་ནི་བདེན་འཛིན་ལ་མ་བརྟེན་ན་མི་འོང་བར། གཏི་མུག་བདེན་འཛིན་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་རྟོག་གཞན་གྱིས་གྲོགས་བྱས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་འབྱུང་དགོས་པ་ཞིག་དང་། བདེན་འཛིན་གྱི་
བློའི་ཡུལ་དེ་བདེན་པ་དང༌། ཚུགས་ཐུབ་པར་སྣང་ལ། དེ་ལྟར་ཞེན་པ་རྣམས་ནི་ཡུལ་ལ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་འཛིན་པས། ཡུལ་ལ་ཇི་ལྟར་བཟུང་བ་བཞིན་དངོས་པོའི་གནས་ཚོད་ལ་ཡོད་མེད་དཔྱད་སྐབས། བདེན་པར་གྲུབ་པའམ་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་གྲུབ་པར་འཛིན་པའི་བློ་དེ་འཁྲུལ་བས། བདེན་གྲུབ་མེད་པ་རིགས་པས་སྒྲུབ་ཐུབ་པ་དང་། དེ་ལ་ངེས་པ་བརྟན་པོ་རྙེད་རྒྱུ་ཡོད་པ་སོགས་ཀྱིས་གསལ་

སྐྱེས་བུ་འབྲིང་གི་

215

པོར་མཚོན་པར་ནུས་པ་རྣམས་ལ་བསམ་ན། ཉོན་མོངས་ཞེས་པ་དེ་སེམས་རྒྱུད་ཀྱི་སྟེང་ནས་འབྲལ་རུང་ཡིན་པ་དང་། འབྲལ་ཐུབ་པར་གོ་བ་ཡིན། དེས་ན་ལམ་རིམ་ཆེན་མོར་ཇི་སྐད་གསུངས་པ་ལྟར། ཐར་པ་ཞེས་པ་ནི་བཅིངས་པ་ལས་གྲོལ་བ་སྟེ། གང་གིས་འཆིངས་བར་བྱེད་ཅེ་ན། རང་རེ་རྣམས་འཁོར་བ་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་དང་ཉོན་མོངས་པ་གཉིས་པོ་དེས་ཉེར་ལེན་གྱི་ཕུང་པོའི་

ཁུར་འདི་བཅིངས་ནས་གནས་པ་འདི་གཞན་དབང་ཡིན་པ་དང་། སྡུག་བསྔལ་བ་ཡིན་ཞིང་། དེ་ལྟ་བུའི་ཕུང་པོའི་ཁུར་དེ་འཁྱེར་བ་པོ་ནི། ཤེས་པའི་རྒྱུད་ལ་བརྟེན་ནས་བཏགས་པའི་ངའམ་གང་ཟག་དེ་ཡིན་ལ། བདེ་སྡུག་མྱོང་བ་པོའང་དེ་ཡིན་ཞིང་། སྡུག་བསྔལ་མི་འདོད་བཞིན་དུ་སྡུག་བསྔལ་གྱི་

ཁུར་གྱིས་རྟག་ཏུ་ནོན་པར་བྱེད་པའི་ལས་ཉོན་གཉིས་དང་ནམ་ཞིག་བྲལ་ན་ཕུང་པོའི་ཁུར་དང་བྲལ་ཏེ་གཞན་དབང་ལས་ཐར་བ་ཞིག་དང་། གྲོལ་བ་ཞིག་ཡིན་པས། ལས་ཉོན་གྱིས་སྐྱེ་བ་འདི་
ལས་གྲོལ་ན། དེ་ལྟ་བུའི་སྐྱེ་བ་ལས་ཐར་པ་ཡིན་པས་དེ་ལ་ཐར་པ་ཞེས་བརྗོད་དེ། །ལས་དང་ཉོན་མོངས་ཟད་པས་ཐར། །ལས་དང་ཉོན་མོངས་རྣམ་རྟོག་ལས། །དེ་དག་སྤྲོས་པའི་སྤྲོས་པ་ནི། །སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱིས་འགག་པར་འགྱུར། ཞེས་གསུངས། ད་ལྟ་ལས་ཉོན་གཉིས་ཀྱིས་འཁོར་བ་འདིར་ཉིང་
མཚམས་སྦྱོར་དུ་བཅུག་ནས་མངོན་པར་བཅིངས་པ་འདི་ལ་ངེས་པར་འབྱུང་བའི་བློས་འདོར་འདོད་ཀྱི་བསམ་པ་དང་བཅས་ཏེ་འབད་པས་བསྒྲུབས་པས་བཅིངས་པ་ལས་རྣམ་པར་ཐར་པ་ནི་ཞི་བའི་གོ་འཕང་ཡིན་པས། དེ་ལྟ་བུའི་ལས་ཉོན་གཉིས་ཀྱི་ཕུང་པོའི་འཁུར་གྱིས་བཅིངས་པ་ལས་
རྣམ་པར་ཐར་པ་ནི། ཞི་བའི་གོ་འཕང་ངམ་ངེས་ལེགས་ཐར་པའི་གོ་འཕང་ཞེས་པ་དེ་ཡིན། ཐར་པ་དེ་སྤྱིར་ཤེས་བྱ་ལ་ཡོད་པ་དང་། ཡང་སྒོས་རང་རྒྱུད་ལ་འགྲུབ་རུང་ཡིན་པར་ཤེས་པ་ཞིག་འབྱུང་སྐབས། དེ་ལྟ་བུའི་ཐོབ་བྱ་དེ་ནི་ཡང་དག་པ་ཡིན་པ། རྒྱུ་མཚན་ལྡན་པ། བསྒྲུབ་འོས་པར་མཐོང་ན། རང་རེ་ལས་ཉོན་གྱི་གཞན་དབང་ཅན་དུ་གནས་པའི་རིང་ལ་ཇི་ཙམ་སྡུག་བསྔལ་བའི་རང་བཞིན་
ཡིན་པའི་ཉེས་པ་གང་ཡོད་ཞིབ་ཏུ་བསམ་ནས། སྡུག་བསྔལ་ཅན་དུ་མཐོང་བའི་ཐར་པ་དོན་གཉེར་
གྱི་བློ་བཅོས་མ་མ་ཡིན་པ་ཞིག་སྐྱེ་བ་ཡིན།

འབྱོར་ཁེ་ལམ་རིམ།

216

གཉིས་པ་ཐར་པ་དོན་གཉེར་གྱི་བློ་དེ་བསྐྱེད་པའི་ཐབས་ལ་གསུམ། སྡུག་བདེན་འཁོར་བའི་
ཉེས་དམིགས་བསམ་པ། ཀུན་འབྱུང་འཁོར་བའི་འཇུག་རིམ་བསམ་པ། རྟེན་འབྲེལ་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་སྒོ་ནས་བསམ་པའོ། དང་པོ་སྡུག་བདེན་འཁོར་བའི་ཉེས་དམིགས་བསམ་པ་ལ་གཉིས། འཁོར་བ་
སྤྱིའི་སྡུག་བསྔལ་དང་། བྱེ་བྲག་སོ་སོའི་སྡུག་བསྔལ་བསམ་པའོ། དང་པོ་ལ་གསུམ། སྡུག་བསྔལ་བརྒྱད་བསམ་པ་དང༌། སྡུག་བསྔལ་དྲུག་བསམ་པ་དང་། སྡུག་བསྔལ་གསུམ་བསམ་པའོ། སྤྱིར་སྡུག་བསྔལ་ངོ་སྤྲོད་པ་ལ་སྔར་སྐྱེས་བུ་ཆུང་ངུའི་སྐབས་སུ་སྡུག་བསྔལ་གྱི་སྡུག་བསྔལ་

རྒྱུ་དང་བཅས་པ་ལ་བསམ་པ་དང༌། སྐྱེས་བུ་འབྲིང་གི་སྐབས་སུ་འགྱུར་བའི་སྡུག་བསྔལ་དང་ལྷག་པར་དུ་འདུ་བྱེད་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་ངོ་སྤྲད་ནས། རང་སྟེང་དུ་འདུ་བྱེད་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་བསམ་པའི་ཚེ་
ན་རང་ཉིད་འདུ་བྱེད་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་ལས་གྲོལ་འདོད་ཀྱི་བློ་དང་། དེ་ལས་ཐར་བའི་ཐར་པ་དོན་
གཉེར་གྱི་བློ་ངེས་འབྱུང་སྐྱེ་བར་བྱས་པས། སྐྱེས་བུ་ཆུང་འབྲིང་གཉིས་ཀྱིས་སྡུག་བསྔལ་ངོ་སྤྲོད་
ཇི་ལྟར་བྱས་པ་རྣམས། སྐྱེས་བུ་ཆེན་པོའི་སྐབས་སུ་གཞན་སྟེང་དུ་ཁ་བསྒྱུར་ནས། །སེམས་བསྐྱེད་པ་ནི་གཞན་དོན་ཕྱིར། ཞེས་དང་། གཞན་དོན་ནི་གཞན་རྒྱུད་ཀྱི་མྱང་འདས་ཡིན་ལ་ཞེས་གསུངས་
པ་ལྟར། རང་སྟེང་གི་ཉམས་ལ་དཔགས་ཏེ་གཞན་གྱི་མྱང་འདས་ལ་བསམ་ནས། དེ་རྣམས་ལས་ཉོན་གྱི་གཞན་དབང་ཅན་གྱི་འཁོར་བའི་སྡུག་བསྔལ་གྱིས་ད་ལྟ་ནོན་བཞིན་པ་དང༌། དངོས་སུ་མ་
ནོན་ནའང་སྡུག་བསྔལ་གྱི་རྒྱུ་ཆ་ཚང་བ་ཡོད་ཚུལ་བསམ་ནས། སྡུག་བསྔལ་རྒྱུ་དང་བཅས་པ་ལས་
འབྲལ་བར་བྱ་འདོད་ཀྱི་བློ་ཞིག་སྐྱེ་ཐབས་བྱ་བ་དེ་སྙིང་རྗེའི་བློ་སྦྱོང་བ་ཡིན།
དེས་ན་སྐབས་འདིར་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་ཕྱོགས་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་བདེན་པ་དང་། ཀུན་འབྱུང་
བདེན་པ་གཉིས། རྣམ་བྱང་ཕྱོགས་ཀྱི་འགོག་བདེན་དང་ལམ་བདེན་གཉིས་སྐོར་ཅུང་ཟད་བསྡུས་
ཏེ་བཤད་ན། ཐོག་མར་དངོས་པོའི་གནས་ཚོད་ལ་སྣང་ཚུལ་དང་གནས་ཚུལ་མི་མཐུན་པའི་བདེན་པ་གཉིས་ཡོད་པ་ལ་བརྟེན་ནས་བདེན་པ་བཞི་ཇི་ལྟར་བྱུང་ཚུལ་སྙིང་བསྡུས་བཤད་ནས་སྡུག་བདེན་དང་པོར་གསུངས་པའི་དགོངས་པ་ངོ་སྤྲོད་པར་བྱ་བ་ལ། རང་རེའི་འཚོ་བའི་ནང་དུ་སྣང་

སྐྱེས་བུ་འབྲིང་གི་

217

ཚུལ་དང་གནས་ཚུལ་མི་མཐུན་པའི་རྐྱེན་དང་འཕྲད་པའི་ངང་ཚུལ་ཐོག་ནས་བྱ་སྤྱོད་ནོར་འཁྲུལ་དབང་གིས་རེ་ཞིག་ལེགས་པར་མངོན་པ་རྣམས་ཀྱང་རྗེས་སུ་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་མི་ཤིས་པ་དུ་མ་འབྱུང་བ་མཐོང་ཆོས་ཡིན་ཞིང་། དེ་ནི་ལས་གང་ཞིག་རྩོམ་པའི་སྐབས་སུ་དེའི་འབྲས་བུར་མི་ལེགས་པ་ཞིག་འོང་རྒྱུ་ཡིན་པ་མཐོང་བཞིན་རྒྱུ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་དེ་དྭང་དུ་བླངས་པ་མིན་པར། བྱ་བ་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་མཐར་ཐུག་ལེགས་པ་ཞིག་འབྱུང་བའི་སྣང་ཚུལ་གྱི་གནས་སྟངས་དེ་གཞི་ལ་བཞག་ནས། བཟང་པོ་འོང་གཤའ་ལྟ་བུས་རེ་བ་བྱས་པ་སྟོང་ལོག་ཏུ་སོང་བ་ཞིག་རེད། འོན་ཀྱང་སྣང་ཚུལ་དེ་ལྟར་སྣང་མོད། དོན་གྱི་གནས་སྟངས་ནི་དེ་དང་མི་མཐུན་པ་ཞིག་ཡོད་པའི་དབང་གིས་
དངོས་སུ་ལག་ལེན་འགེལ་སྐབས་རང་ཉིད་ལ་གྱོང་ཕོགས་པ་ཤས་ཆེར་འབྱུང་བ་ཡིན། སྣང་ཚུལ་དང་གནས་ཚུལ་མི་མཐུན་པ་སྤྱིར་འཁོར་བའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་ཁྱབ་ནས་ཡོད་དེ། རང་རེར་
ཆགས་སྡང་སྐྱེ་བའི་རྩ་བ་བདེན་འཛིན་ཞེས་པའི་བློ་དེ་སྣང་ཚུལ་དང་གནས་ཚུལ་མི་མཐུན་པ་ལ་རྨོངས་ནས་ཉིན་རེ་བཞིན་སེམས་ནང་ཉོན་མོངས་ཞེས་པའི་འཁྲུལ་པའི་བློ་ཤུགས་དྲག་དུ་མ་སྐྱེ་ཞིང་། དེའི་དབང་གིས་ལས་ངན་བསགས་པས་སྡུག་བསྔལ་ཇི་སྙེད་ཅིག་འབྱུང་བར་བརྟེན། བློ་འཁྲུལ་པ་ཅན་དེ་རྣམས་སེལ་བའི་ཕྱིར་དུ་དངོས་པོའི་གནས་ཚུལ་ཇི་བཞིན་ཤེས་དགོས་པ་ནི་གཙོ་
གནད་ཡིན། དེའི་ཆེད་དུ་སྣང་ཚུལ་དང་གནས་ཚུལ་གཉིས་ཡོད་པ་དེ་གསལ་པོ་བཟོས་ཏེ། དེའི་ཐོག་ནས་བླང་དོར་འཇུག་ལྡོག་བྱེད་དགོས་པས། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་འཕྲལ་གྱི་སྣང་ཚུལ་དེའི་
དབང་དུ་བྱས་པའི་རྣམ་གཞག་གཅིག་དང་། དེ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཕུགས་ཀྱི་གཤིས་ལུགས་སམ།
སྡོད་ལུགས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པའི་གནས་ཚུལ་གཅིག་བཅས་སྣང་གནས་གཉིས་ལ་བརྟེན་པའི་
བདེན་པ་གཉིས་ཞེས་པའི་རྣམ་གཞག་གསུངས། ནང་པའི་གྲུབ་མཐའ་ཚང་མས་བདེན་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་འཇོག་སྟངས་མཐར་གཏུགས་ན་སྣང་བ་རྟེན་འབྲེལ་བསླུ་བ་མེད་པའི་ཕྱོགས་གཅིག་དང་། དེ་རྣམས་ཀྱི་མཐར་ཐུག་གི་སྡོད་ལུགས་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པའི་ཕྱོགས་གཅིག་བཅས་
གནས་དོན་གཉིས་པོ་དེ། རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པ་སྣང་བ་རྟེན་འབྲེལ་བསླུ་བ་མེད་པ་རྒྱུ་མཚན་དུ་

འབྱོར་ཁེ་ལམ་རིམ།

218

བྱས་ནས་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པ་བསྒྲུབ་དགོས་པས། མུ་སྟེགས་པའི་གཞུང་ནས་བཤད་པའི་
བདེན་གཉིས་དང་མི་འདྲ། མདོ་དོན་ཆོས་ཐམས་ཅད་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་པར་འབྱུང་བ་རྒྱུ་རྐྱེན་སྣ་ཚོགས་ལ་བརྟེན་ནས་འགྱུར་བ་འགྲོ་བའི་རང་གཤིས་ཀྱི་གནས་ལུགས་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་སྡུག་བསྔལ་བདེན་པ་དང་། ཀུན་འབྱུང་བདེན་པ། འགོག་པའི་བདེན་པ། ལམ་གྱི་བདེན་པ་ཞེས་བདེན་པ་བཞི་བྱུང་ལ། གལ་ཏེ་བཟང་ངན་གང་ཡིན་རུང་ཕན་ཚུན་རྒྱུ་དང་རྐྱེན་ལ་བལྟོས་ནས་འབྱུང་བ་ཞིག་མིན་ན། སྡུག་བསྔལ་བདེན་པ་ཀུན་འབྱུང་བདེན་པས་བསྐྱེད་རྒྱུ་དང་། ལམ་གྱི་བདེན་པས་
འགོག་པའི་བདེན་པ་བསྒྲུབ་རྒྱུ་མི་འོང་། དེ་ལྟ་བུའི་རྟེན་འབྲེལ་ལྟོས་གྲུབ་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ལ་བརྟེན་
ནས་རྒྱུ་དང་འབྲས་བུའི་འབྲེལ་བ་དེ་བྱུང་ཞིང་། སྡུག་བསྔལ་ཞིག་ཡིན་ནའང་འབྲས་བུ་ཡིན་པ་དང་། འགྱུར་བའི་ཆོས་ཡིན་པ། དེ་ཡང་རྒྱུ་རྐྱེན་ལ་རག་ལས་པས། སྡུག་བསྔལ་ཟད་པའི་གཏན་དུ་བདེ་བ་དེའང་ཐབས་ཤེས་ཀྱི་སྟོབས་དང་། རྐྱེན་གྱི་སྟོབས་ཀྱིས་བསྒྲུབ་ནུས་པས། དེ་ལྟར་རྟེན་
འབྲེལ་ལྟོས་གྲུབ་ཀྱི་རྣམ་གཞག་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་བདེན་བཞིའི་འཇུག་ལྡོག་གི་རིམ་པ་འདི་
གསུངས། འཇམ་མགོན་བླ་མ་ཙོང་ཁ་ཆེན་པོས་ལམ་རིམ་བསྡུས་དོན་ལས། །སྡུག་བདེན་ཉེས་དམིགས་བསམ་ལ་མ་འབད་ན། །ཐར་པ་དོན་གཉེར་ཇི་བཞིན་མི་སྐྱེ་ཞིང་། །ཀུན་འབྱུང་འཁོར་བའི་འཇུག་རིམ་མ་བསམ་ན། །འཁོར་བའི་རྩ་བ་གཅོད་ཚུལ་མི་ཤེས་པས། །སྲིད་ལས་ངེས་འབྱུང་སྐྱོ་ཤས་བསྟེན་པ་དང༌། །འཁོར་བར་གང་གིས་བཅིངས་པ་ཤེས་པ་གཅེས། ཞེས་གསུངས་པས། སྟོན་པ་ཐུགས་རྗེ་ཅན་གྱིས་བདེན་པ་བཞི་ལས་བརྩམས་ཏེ་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་དང་པོ་བསྐོར་བ་ན།
འདུས་ཤིང་བྱས་པའི་ཆོས་ཤིག་ཡིན་ཕྱིན་ཆད་རྒྱུ་དང་རྐྱེན་ཙམ་ལས་བྱུང་བའི་རྒྱུ་འབྲས་རྟེན་
འབྲེལ་གྱི་རང་བཞིན་དུ་གསུངས་པ་དེ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་འཕྲིན་ལས་ཀྱིས་བཟོས་པ་མིན་ལ།
སེམས་ཅན་གྱི་ལས་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ཡང་མིན་པར། དངོས་པོའི་གཤིས་ལུགས་དེ་འདྲ་ཞིག་ཡིན་
པས། རང་རེའི་མི་འདོད་པའི་སྡུག་བསྔལ་དང་། འདོད་པའི་བདེ་སྐྱིད་གཉིས་པོ་དེ་ཡང་དངོས་པོའི་གཤིས་སུ་གྲུབ་པའི་ཆོས་འདིའི་ཁོངས་སུ་འདུ་བས། བདེ་སྡུག་གཉིས་པོ་དེའང་རང་རང་གི་རྒྱུ་

སྐྱེས་བུ་འབྲིང་གི་

219

དང་རྐྱེན་ཙམ་ལ་བརྟེན་ནས་འབྱུང་དགོས་པར་སོང་གཤིས། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་རང་རེས་མི་

འདོད་པ་སྡུག་བསྔལ་བའི་ཕྱོགས་ནས་སྡུག་བསྔལ་བདེན་པ་དང་། དེའི་རྒྱུ་ཀུན་འབྱུང་བདེན་པ་ཞེས་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པའི་ཕྱོགས་ཀྱི་རྒྱུ་འབྲས་ཚན་པ་གཅིག་དང་། འདོད་པའི་བདེ་སྐྱིད་ཀྱི་

ཕྱོགས་ནས་འགོག་པའི་བདེན་པ་དང་། དེའི་རྒྱུ་ལམ་གྱི་བདེན་པ་ཞེས་རྣམ་པར་བྱང་བའི་ཕྱོགས་
ཀྱི་རྒྱུ་འབྲས་ཚན་པ་གཅིག་བཅས་གསུངས་པས་བདེན་པ་བཞི་བྱུང་།
མདོ་དོན་སྡུག་བསྔལ་བདེན་པའི་སྐྱོན་རྣམས་བསམ་ནས། དེ་མི་འདོད་པའི་བློ་ཞིག་སྐྱེ་ན་སྡུག་བསྔལ་དེའི་རྒྱུའམ་འབྱུང་ཁུངས་གང་ཡིན་རྩད་གཅོད་བྱ་འདོད་འོང་ལ། རྩད་གཅོད་དགོས་པའང་གལ་ཆེར་གྱུར་ཅིང་། རྩད་ཆོད་པའི་སྐབས་སུ་རྒྱུ་དེ་མེད་པ་བཟོ་ཐུབ་པ་ཞིག་ཡིན་མིན་བརྟག་དགོས། གལ་ཏེ་མེད་པ་བཟོ་ཐབས་བྲལ་བ་ཞིག་ཡིན་ན་ནི་སྡུག་བསྔལ་བསམ་པ་ལ་དགོས་པའང་མེད་པས། རང་རེས་ཇི་ལྟར་འཁོར་བའི་སྡུག་བསྔལ་བདེ་བར་རློམ་པ་དེ་ལྟར་སེམས་གང་སྐྱིད་བྱས་ན་འཇུག་པ་བདེ་ལ། ཅི་སྟེ་སྡུག་བསྔལ་གྱི་རྒྱུ་དེ་མེད་པ་བཟོ་ཐབས་ཤིག་ཡོད་པ་ཡིན་ན།
དེའི་རྒྱུ་མེད་པར་བཟོ་ཐུབ་རྒྱུའི་གོ་སྐབས་ཆུད་ཟོས་སུ་མི་གཏོང་བར། ཅིས་ཀྱང་རྒྱུ་དེ་རྩད་བཅད་ནས་མེད་པར་བཟོ་དགོས་པ་གལ་ཆེར་གྱུར་པ་དེ། བདེན་པ་དང་པོ་གཉིས་ཀྱི་རང་འགྲོས་ཡིན།
དེ་ལྟར་སྡུག་བསྔལ་གྱི་རྒྱུ་རྩད་ཆོད་དེ་ངོ་འཕྲོད་ནས། དེ་མེད་པ་བཟོ་ཐབས་ཡོད་པ་ཞིག་
མཐོང་བ་ན། རྒྱུ་དེ་དང་བྲལ་བའི་སྡུག་ཀུན་ཉེ་བར་ཞི་བའི་ཉེར་ཞི་འགོག་བདེན་ཞེས་པ་དེ་ཡོད་པར་ཤེས་ནས་དེ་ཐོབ་འདོད་ཀྱི་བློ་ཞིག་སྐྱེ་ལ། དེ་ཡང་རང་གར་ཐོབ་ན་སྙམ་པ་ཙམ་མིན་པར། དེ་
ཐོབ་བྱར་མཐོང་བ་དང་། ཐོབ་ཐུབ་པ། ཐོབ་དགོས་པ། དེ་ཡང་རང་ངོས་ནས་ཐོབ་བྱེད་ཀྱི་ཐབས་

ལམ་ལ་ཅིས་ཀྱང་བརྩོན་པར་བྱ་སྙམ་པའི་བློ་ཐག་ཆོད་པ་ཞིག་འོང་། དེ་ལྟར་སྡུག་བསྔལ་མི་འདོད་པའི་ཚུལ་དང་། དེའི་རྒྱུ་སྤོང་ཐུབ་པ་ཞིག་ཡིན་པ་རྒྱུ་མཚན་གྱི་ཐོག་ནས་གདེངས་འཁེལ་ཏེ་སྤོང་
ཐབས་བྱ་རྒྱུའི་སྤོབས་པ་སྐྱེ་ན། དེ་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་ཐབས་ལམ་ལ་འབད་རྒྱུར་འཕྲལ་སེལ་དཀའ་
ཚེགས་ཡོད་ཀྱང་། དགོས་པ་ཆེན་པོ་ཞིག་བསྒྲུབ་པའི་དོན་དུ་ངལ་བ་དྭང་དུ་ལེན་ནས་འབད་བརྩོན་

འབྱོར་ཁེ་ལམ་རིམ།

220

ནར་མར་བྱེད་པ་འོང་བ་ནི། བདེན་པ་ཕྱི་མ་གཉིས་ཀྱི་རང་འགྲོས་ཡིན།
སྟོན་པ་བཀའ་དྲིན་ཅན་གྱིས་ཆོས་འཁོར་རིམ་པ་གསུམ་དུ་བསྐོར་བར་མཛད་སྐབས་ནང་པ་
སངས་རྒྱས་པའི་ཆོས་ཀྱི་ཐོག་མའི་སྒྲོམ་གཞི་བདེན་པ་བཞིའི་སྟེང་ནས་བསླངས་པར་མཛད་པ་
ཤིན་ཏུ་གལ་ཆེ་ཡིན། ནང་པ་སངས་རྒྱས་པའི་ཐེག་པ་ཆེ་ཆུང་ཚང་མས་གཅིག་གྱུར་དུ་ཁས་ལེན་པའི་ཆོས་འཁོར་དང་པོ་བདེན་པ་བཞི་ལས་བརྩམས་པའི་ནང་པའི་ཆོས་ཀྱི་འགྲེལ་བཤད་གནང་བ་
འདི་གཞི་མ་དང་། འཁོར་ལོ་བར་པ་མཚན་ཉིད་མེད་པའི་ཆོས་འཁོར་འདིས་རང་བཞིན་མེད་པའི་ཚུལ་ལས་བརྩམས་ཏེ་ཆོས་ཚུལ་ཇི་སྙེད་ཅིག་གསུངས་ནས། དངོས་བསྟན་སྟོང་ཉིད་དང་། སྦས་དོན་མངོན་རྟོགས་ཀྱི་རིམ་པ་བསྟན་པའི་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོ་རྣམས་ཀྱིས་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་སྐོར་རྒྱ་ཆེར་
དཔྱིས་ཕྱིན་པ་ཞིག་བསྟན་པ་འདི། བདེན་པ་བཞིའི་ནང་གི་གསུམ་པ་འགོག་བདེན་ཞིབ་ཆ་ཤེས་ཐུབ་པ་དང༌། དེ་ཇི་ལྟར་བསྒྲུབ་དགོས་པ། དེ་ཐོབ་ཐུབ་པ་ཞིག་ཡིན་མིན་བཅས་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་གྱིས་མ་གྲུབ་པའི་སྟོང་པ་ཉིད་དེའི་གནས་ཚུལ་ཤེས་མ་ཤེས་ལ་ལྟོས་ཚབས་ཆེན་པོ་ཡོད་པ་གསལ་བར་མཛད་དེ་བདེན་པ་གསུམ་པ་འདི་ཞིབ་ཅིང་རྒྱས་པར་གཏན་ལ་ཕབ་ཅིང་། སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་གཞག་མ་ཤེས་ན། ཐར་པ་ཐོབ་ཐུབ་པའི་ཚོད་དཔག་ཙམ་ཞིག་བློ་ལ་འཆར་ནུས་ནའང་། ཞིབ་ཚགས་པོའི་ཐོག་ནས་གདེངས་འཁེལ་བའི་ཐག་གཅོད་ཐུབ་པར་དཀའ་བ་ཡིན།བདེན་བཞི་རང་གི་རྒྱུ་འབྲས་ཀྱི་རིམ་པའི་དབང་དུ་བྱས་ན་ཀུན་འབྱུང་དང་། ལམ་བདེན་གཉིས་པོ་རྒྱུ་དང་། རང་རང་གི་འབྲས་བུར་གྱུར་པའི་སྡུག་བསྔལ་བདེན་པ་དང་། འགོག་བདེན་ཡིན་ཡང་། དེ་གོ་ལྡོག་ནས་བསྟན་པ་འདི་ལ་ཉམས་ལེན་གྱི་གནད་ཆེན་པོ་ཡོད་ཅེས་གསུངས་སྲོལ་ལྟར། སྡུག་བསྔལ་བདེན་པ་ཐོག་མར་ཐོག་མར་གསུང་དགོས་པ་འདི་གལ་ཆེ།
དེས་ན་བདེན་བཞིའི་ཐོག་མ་སྡུག་བསྔལ་ལས་བརྩམས་ཏེ་ཇི་ལྟར་སྡུག་བསྔལ་བར་བྱེད་པའི་ངང་ཚུལ་རྒྱ་ཆེར་འབྱུང་བས། འགའ་རེས་ཡི་མུག་བསྐྱེད་པའི་ཆོས་ཚུལ་ལྟ་བུར་མཐོང་བ་དེ་ནི་
ལམ་གྱི་འགྲོས་ལ་གོ་བ་མ་རྙེད་པ་ཡིན་ལ། དོན་དུ་སྡུག་བསྔལ་གྱི་རྣམ་གཞག་གསལ་བར་བསྟན་

སྐྱེས་བུ་འབྲིང་གི་

221

ཚུལ་འདི་ཀས་སྡུག་བསྔལ་སེམས་ཀྱི་གཤིས་སུ་མ་ཞུགས་པར་དེ་ལས་འབྲལ་རུང་ཡིན་པའི་ཆ་ནས་བཤད་པས། དེ་ནི་ཡི་མུག་སྐྱེད་བྱེད་ལྟ་ཞོག སྤོབས་པ་སྐྱེད་བྱེད་ཁོ་ནར་སོང་བ་ཡིན། སྡུག་བསྔལ་བསམ་ཚུལ་དེ་ལ་དུ་མ་ཡོད་པས། པཎ་ཆེན་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་བློ་བཟང་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་

མཚན་གྱིས། དྲི་ལན་བློ་བཟང་བཞད་པའི་སྒྲ་དབྱངས་དུ་གསུངས་པའི་དགོངས་དོན་ལྟར་སྡུག་
བསྔལ་གྱི་སྡུག་བསྔལ་ལས་ཐར་བར་འདོད་པ་ནི་ཕྱུགས་ལའང་ཡོད་ཅིང་། འགྱུར་བའི་བདེ་བ་
ཞེས་སྤྱིར་བཏང་རང་རེས་བདེ་སྐྱིད་དུ་རློམས་པའི་ཟག་བཅས་ཚོར་བ་བདེ་བ་དེ་ལ་ངེས་འབྱུང་སྐྱེ་བ་ནི་ཕྱི་རོལ་པ་ལའང་མཆིས་པས། ཉེར་ལེན་གྱི་ཕུང་པོས་འདུ་བྱས་པའི་སྡུག་བསྔལ་བའི་རང་
བཞིན་ཅན་གྱི་འདུ་བྱེད་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་འདི། ཉེས་པ་ཀུན་གྱི་རྩ་བ་ཡིན་པར་མཐོང་ཐུབ་པ་དགོས་
ཤིང་། རང་རེའི་ཕུང་པོ་འདི་ཉེར་ལེན་གྱི་ཕུང་པོ་ཞེས་སྔོན་གྱི་ལས་དང་ཉོན་མོངས་པའི་དབང་
གིས་སྐྱེས་ཤིང་། ཉོན་མོངས་སྐྱེ་བའི་གྲོགས་བྱེད་པའི་ད་ལྟའི་སྡུག་བསྔལ་གྱི་རྟེན་བྱེད་ལ། མ་
འོངས་པའི་སྡུག་བསྔལ་ཡང་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པའི་ཕུང་པོ་འདི་སྡུག་བསྔལ་བའི་རང་བཞིན་ཡིན་ཚུལ་ཤེས་ཐུབ་ན། ཐར་པ་དོན་གཉེར་གྱི་བློ་ངོ་མ་སྐྱེས་ཏེ་ཉེར་ལེན་གྱི་ཕུང་པོའི་རྒྱ་ལས་གྲོལ་བར་

འགྱུར། དེ་མ་ཤེས་ན་སྡུག་བདེན་འཁོར་བའི་ཉེས་དམིགས་མཐོང་བ་ཞིག་མི་འབྱུང་བས། སྡུག་བསྔལ་དེའི་རྒྱུ་སྤོང་འདོད་མི་སྐྱེ་ཞིང་། ཐར་པ་ཐོབ་འདོད་ཀྱི་བློ་མི་འོང་བ་དང་། སྡུག་བསྔལ་སྤོང་
བྱེད་ཀྱི་ཐབས་ལམ་ཡང་མི་འཚོལ་བའི་དབང་གིས་འབྲས་བུ་སྡུག་བསྔལ་ས་བོན་དང་བཅས་པ་གཏན་ནས་སྤངས་པའི་བྲལ་བ་ཐོབ་ཐབས་མེད། དེས་ན་སྡུག་བསྔལ་དེའི་རྒྱུ་ལས་ཀྱི་ཀུན་འབྱུང་

དང་། ཉོན་མོངས་པའི་ཀུན་འབྱུང་གཉིས་ཀྱིས་སྡུག་བསྔལ་སྣ་ཚོགས་བསྐྱེད་པར་བྱེད་པའི་སྡུག་
ཀུན་གཉིས་ཀྱི་ངང་ཚུལ་ཇི་བཞིན་ཤེས་ཏེ་འགོག་ལམ་དོན་དུ་གཉེར་དགོས་པའི་གནད་ཀྱིས་

སངས་རྒྱས་པའི་ཆོས་ཚུལ་མཐའ་དག་བདེན་པ་བཞི་པོ་འདིར་མ་འདུས་པ་གཅིག་ཀྱང་མེད། དེ་ལ་དང་པོ་སྡུག་བདེན་འཁོར་བའི་ཉེས་དམིགས་བསམ་རྒྱུ་དེ་གལ་ཆེ་བར་བརྟེན། སྐྱེས་བུ་འབྲིང་གི་སྐབས་འདིར་བདེན་བཞིའི་རྣམ་གཞག་རྩལ་དུ་བཏོན་ནས་འཆད་པར་མཛད་པ་ཡིན།

འབྱོར་ཁེ་ལམ་རིམ།

222

སྐབས་འདིར་དང་པོ་སྡུག་བསྔལ་བརྒྱད་བསམ་པ་ནི། ༡༽ སྐྱེ་བའི་སྡུག་བསྔལ། ༢༽ རྒ་བའི་སྡུག་བསྔལ། ༣༽ ན་བའི་སྡུག་བསྔལ། ༤༽ འཆི་བའི་སྡུག་བསྔལ། ༥༽ གཉེན་སྡུག་པ་དང་བྲལ་བའི་སྡུག་བསྔལ། ༦༽ དགྲ་མི་སྡུག་པ་དང་འཕྲད་པའི་སྡུག་བསྔལ། ༧༽ འདོད་པ་བཙལ་ཏེ་མ་རྙེད་པའི་སྡུག་བསྔལ། མི་འདོད་པ་ཐོག་ཏུ་བབས་པའི་སྡུག་བསྔལ། ༨༽བརྒྱད་པ་ཉེ་བར་ལེན་པའི་ཕུང་པོ་ལྔ་སྡུག་བསྔལ་བ་བསམ་པའོ།
གཉིས་པ་སྡུག་བསྔལ་དྲུག་བསམ་པ་ནི། ངེས་པ་མེད་པ་དང༌། ངོམས་པ་མེད་པ་དང༌། ལུས་ཡང་དང་ཡང་དུ་འདོར་བ་དང་། ཡང་དང་ཡང་དུ་ཉིང་མཚམས་སྦྱོར་བ་དང༌། ཡང་དང་ཡང་དུ་མཐོ་དམན་དུ་འགྱུར་བ་དང་། གྲོགས་མེད་པའི་ཉེས་པ་བསམ་པའོ།
གསུམ་པ་སྡུག་བསྔལ་གསུམ་བསམ་པ་ནི། སྡུག་བསྔལ་གྱི་སྡུག་བསྔལ། འགྱུར་བའི་སྡུག་
བསྔལ། ཁྱབ་པ་འདུ་བྱེད་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་ལོ།
གཉིས་པ་བྱེ་བྲག་སོ་སོའི་སྡུག་བསྔལ་བསམ་པ་ནི། རིགས་དྲུག་སོ་སོའི་སྡུག་བསྔལ་བསམ་པའོ། འདི་ལ་དྲུག དམྱལ་བའི་སྡུག་བསྔལ་དང༌། ཡི་དྭགས་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ། དུད་འགྲོའི་སྡུག་
བསྔལ་རྣམས་རྒྱས་པར་གཞན་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ།
མིའི་སྡུག་བསྔལ་ནི། བཀྲེས་ཤིང་སྐོམ་པ་དང༌། ཚ་གྲང་གི་རེག་པ་ཡིད་དུ་མི་འོང་བ་དང་། ཚོལ་འགྲོ་དང་ངལ་བའི་སྡུག་བསྔལ་དང༌།གཞན་ཡང་སྐྱེ་རྒ་ན་འཆི་སོགས་བདུན་ནི་སྔར་བཤད་པས་ཤེས་པར་བྱའོ།
ལྷ་མ་ཡིན་གྱི་སྡུག་བསྔལ་ནི། ལྷ་རྣམས་ཀྱི་དཔལ་འབྱོར་མི་བཟོད་པའི་ཕྲག་དོག་གིས་ཡིད་
གདུང་ལ། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ལྷ་དང་འཐབ་པ་ན། ལུས་བཅད་པ་དང་དྲལ་བ་ལ་སོགས་པའི་སྡུག་བསྔལ་དུ་མ་མྱོང་བ་དང༌། དེ་རྣམས་ཤེས་རབ་དང་ལྡན་ཡང་རྣམ་སྨིན་གྱི་སྒྲིབ་པ་ཅན་ཡིན་པས་
རྟེན་དེ་ལ་བདེན་པ་མཐོང་དུ་མི་རུང་ངོ༌།
ལྷའི་སྡུག་བསྔལ་བསམ་པ་ལ་གཉིས་ལས། འདོད་ལྷ་ལ་གསུམ་སྟེ། འཆི་འཕོ་བ་དང་ལྟུང་བའི་

སྐྱེས་བུ་འབྲིང་གི་

223

སྡུག་བསྔལ་དང་། སྤ་གོང་བའི་སྡུག་བསྔལ་དང་། བཅད་པ་དང་དྲལ་བ་དང་གསོད་པ་དང་སྨྱུག་པའི་སྡུག་བསྔལ་ལོ། ལྷའི་འདོད་པ་ལ་ལོངས་སྤྱོད་པ་ལས་བྱུང་བའི་བདེ་བ་ལས་འཆི་འཕོ་བའི་ཚེ་འཆི་ལྟས་ལྔ་མཐོང་བ་ན་དེ་ལས་བྱུང་བའི་སྡུག་བསྔལ་ཆེས་ཆེ་བ་འབྱུང་ངོ༌། འཆི་ལྟས་ལྔ་ནི།
ལུས་ཀྱི་ཁ་དོག་མི་སྡུག་པར་འགྱུར་བ། སྟན་ལ་མི་དགའ་བ། མེ་ཏོག་གི་ཕྲེང་བ་རྙིང་པ། གོས་ལ་
དྲི་མ་ཆགས་པ། ལུས་ལ་སྔོན་ཆད་མེད་པའི་རྡུལ་འབྱུང་བའོ། གནས་འོག་མར་ལྟུང་བའི་སྡུག་བསྔལ་ནི། ལྷའི་འཇིག་རྟེན་ནས་འཆི་འཕོ་བའི་ཚེ་དགེ་བའི་ལྷག་མ་འགའ་མེད་ན་རང་དབང་མེད་པར་དུད་འགྲོ་ཡི་དྭགས་དམྱལ་བ་རྣམས་སུ་སྐྱེ་བར་མཐོང་བའི་ཚེ། སེམས་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་ཆེས་
ཤིན་ཏུ་ཆེ་བ་མྱོང་བར་འགྱུར་རོ། སྤ་གོང་བ་ནི།བསོད་ནམས་ཀྱི་ཕུང་པོ་ཆེན་པོ་མྱོང་བའོ། བཅད་
ཅིང་དལ་བ་ལ་སོགས་པའི་སྡུག་བསྔལ་ནི་ལྷ་རྣམས་ལྷ་མ་ཡིན་རྣམས་དང་འཐབ་པ་ན་ཡན་ལག་དང་ཉིང་ལག་ཆད་པ་དང་། ལུས་དྲལ་བ་དང་གསོད་པའི་སྡུག་བསྔལ་མྱོང་། སྐྱུག་པ་ནི། ལྷ་ཆེས་སྟོབས་དང་ལྡན་པ་རྣམས་འཁྲུགས་ནས་ལྷའི་བུ་ཆེས་མཐུ་ཆུང་བ་རྣམས་རང་གི་གནས་ནས་སྤྲོད་པར་བྱེད་པའོ། གཉིས་པ་ཁམས་གོང་མ་གཟུགས་དང་གཟུགས་མེད་ཀྱི་ལྷ་རྣམས་ལ་སྡུག་བསྔལ་
དེ་དག་མེད་ལ། འོན་ཀྱང་ཉོན་མོངས་པ་དང་ལྡན་ཞིང་སྒྲིབ་པ་དང་བཅས་ལ་འཆི་འཕོ་བ་དང་གནས་པ་ལ་རང་དབང་མེད་པས་དེ་དག་ཀྱང་གནས་ངན་ལེན་གྱིས་ནི་སྡུག་བསྔལ་བའོ། དེ་ལྟར་རིགས་ལྔའམ་དྲུག་གི་འགྲོ་བ་རྣམས་ཀྱི་སྤྱི་དང་སོ་སོའི་སྡུག་བསྔལ་བསམ་ནས་འཁོར་བ་ལས་
ཡིད་འབྱུང་བར་བྱས་ན། དེ་ལྟར་འཁོར་བའི་རྒྱུ་གང་གིས་བྱས་སྙམ་དུ་རྒྱུ་ལ་རྟག་པར་འབྱུང་ངོ༌། གཉིས་པ་ཀུན་འབྱུང་འཁོར་བའི་འཇུག་པའི་རིམ་པ་ལ་གསུམ། ཉོན་མོངས་པའི་སྐྱེ་ཚུལ། དེས་ལས་གསོག་ཚུལ། འཆི་འཕོ་བ་དང་ཉིང་མཚམས་སྦྱོར་བའི་ཚུལ་ལོ། དང་པོ་ལ་བཞི། ཉོན་མོངས་ངོས་བཟུང་བ་དང་། ཇི་ལྟར་སྐྱེ་བའི་རིམ་པ་དང༌། ཉོན་མོངས་པའི་རྒྱུ་དང་། ཉོན་མོངས་པའི་ཉེས་དམིགས་སོ། དང་པོ་ལ་གཉིས་ལས། ཉོན་མོངས་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་ནི། གང་སྐྱེས་པ་ན་
སེམས་རྒྱུད་རབ་ཏུ་མ་ཞི་བར་བྱེད་པའོ། སོ་སོའི་མཚན་ཉིད་ལ་ཉོན་མོངས་བཅུ་ནི། འདོད་ཆགས།

འབྱོར་ཁེ་ལམ་རིམ།

224

ཁོང་ཁྲོ། ང་རྒྱལ། མ་རིག་པ། ཐེ་ཚོམ། འཇིག་ལྟ། མཐར་འཛིན་གྱི་ལྟ་བ། ལྟ་བ་མཆོག་འཛིན། ཚུལ་ཁྲིམས་དང་བརྟུལ་ཞུགས་མཆོག་འཛིན། ལོག་ལྟའོ།
གཉིས་པ་ཇི་ལྟར་སྐྱེ་བའི་རིམ་པ་ནི། དཔེར་ན་ཐག་པ་བསྔོགས་པ་ལ་མུན་པ་ཅུང་ཟད་བབ་སྟེ་ཐག་པའི་གནས་ལུགས་མི་གསལ་བ་ན་དེ་ལ་སྦྲུལ་དུ་འཛིན་པའི་བློ་སྐྱེ་བ་ལྟར།ཕུང་པོའི་གནས་
ལུགས་གསལ་བ་ལ་སྒྲིབ་པའི་མ་རིག་པའི་མུན་པ་ལས་ཕུང་པོ་ལ་བདག་ཏུ་འཁྲུལ་བ་སྐྱེ་ལ། དེ་
ལས་ཉོན་མོངས་གཞན་རྣམས་སྐྱེའོ།
གསུམ་པ་ཉོན་མོངས་སྐྱེ་བའི་རྒྱུ་དྲུག་ནི། རྟེན། དམིགས་པ། འདུ་འཛི། བཤད་པ། གོམས་པ། ཡིད་ལ་བྱེད་པའོ།
བཞི་པ་ཉེས་དམིགས་ནི། རང་དང་གཞན་གཉིས་ཀ་ལ་གནོད་པ་དང༌། ཚེ་འདི་དང་ཕྱི་མ་

གཉིས་ཀ་ལ་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་སྐྱེ་བ་དང་། སྡུག་བསྔལ་དང་ཡིད་མི་བདེ་བ་མྱོང་ཞིང་ཕྱོགས་མཚམས་ཀུན་ཏུ་མི་སྙན་པ་འཕེལ་བ་དང་། སྟོན་པ་དང་སྲུང་མ་སོགས་དམ་པས་སྨད་པ་དང་། འགྱོད་བཞིན་དུ་འཆི་ལ་ཤི་ནས་ཀྱང་ངན་འགྲོར་སྐྱེ་ཞིང་རང་གི་དོན་མི་འཐོབ་བོ།
གཉིས་པ་དེས་ལས་གསོག་པའི་ཚུལ་ལ་གཉིས། བསགས་པར་བྱ་བའི་ལས་ངོས་བཟུང་བ་དང༌། དེ་ཇི་ལྟར་གསོག་པའི་ཚུལ་ལོ། དང་པོ་བསགས་པར་བྱ་བའི་ལས་ངོས་བཟུང་བ་ལ་གཉིས་ཏེ། སེམས་པའི་ལས་དང་བསམ་པའི་ལས་སོ། དང་པོ་སེམས་པའི་ལས་ནི། རང་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པའི་སེམས་ཡུལ་རྣམས་ལ་གཡོ་ཞིང་བསྐུལ་བར་བྱེད་པའི་སེམས་བྱུང་ཡིད་ཀྱི་ལས་སོ།
གཉིས་པ་བསམ་པའི་ལས་ནི། སེམས་པ་དེས་ཀུན་ནས་བསླངས་པའི་ལུས་ངག་གི་ལས་སོ། སྤྱིར་ལས་ལ་དགེ་མི་དགེ་ལུང་མ་བསྟན་གསུམ་ཡོད་ཀྱང་། འདིར་ནི་དགེ་བའི་ལས་ཟག་བཅས་དང་། མི་དགེ་བའི་ལས་གཉིས་ཡིན་ལ།
གཉིས་པ་དེ་ཇི་ལྟར་གསོག་པའི་ཚུལ་ནི། ཇི་སྲིད་དུ་རང་ཉིད་གང་ཟག་གི་བདག་ཏུ་འཛིན་པའི་དབང་དུ་འགྲོ་བ་དེ་སྲིད་དུ་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་གསོག་གོ ལས་གསོག་པ་དེ་ཡང་གཉིས་ཏེ། ཚོར་

སྐྱེས་བུ་འབྲིང་གི་

225

བ་བདེ་བའི་དོན་དུ་གསོག་པ་དང་། ཚོར་བ་བཏང་སྙོམས་ཀྱི་ཕྱིར་དུ་གསོག་པའོ། དང་པོ་ན་ཚོར་
བ་བདེ་བའི་དོན་དུ་དང་། ཏིང་ངེ་འཛིན་ལས་སྐྱེས་པའི་ཚོར་བ་བདེ་བའི་དོན་དུའོ། དང་པོ་འདོད་པའི་ཡོན་ཏན་སྤྱད་པ་ལས་བྱུང་བའི་བདེ་བའི་དོན་དུ་ལས་བསགས་པ་ལ་གཉིས་ལས། གཙོ་བོར་མ་ཤི་ཙམ་ཚུན་ཆད་ཀྱི་ཚེ་འདིའི་བདེ་བ་ཕྱིར་དུ་དམིགས་ན་ནི་བསོད་ནམས་མ་ཡིན་པའི་ལས་གསོག་ལ། འཇིག་རྟེན་ཕྱི་མའི་འདོད་པའི་བདེ་བ་ལ་གཙོ་བོར་དམིགས་ན་ནི་བསོད་ནམས་ཀྱི་

ལས་གསོག་གོ གཉིས་པ་ཏིང་ངེ་འཛིན་ལས་སྐྱེས་པའི་ཚོར་བ་བདེ་བ་ལ་གཙོ་བོར་དམིགས་ན་ནི། བསམ་གཏན་གསུམ་པ་མན་ཆད་ནས་དང་པོའི་བར་དུ་སྐྱེ་བའི་མི་གཡོ་བའི་ལས་གསོག་ལ། གཉིས་པ་ཚོར་བ་བཏང་སྙོམས་ཀྱི་ཕྱིར་དུ་ལས་གསོག་པ་ནི། འདོད་པ་ལ་ཡང་ཆགས་པ་
ལོག་ཅིང་། ཚོར་བ་བདེ་བས་ཀྱང་ཡིད་སུན་ནས། ཚོར་བ་བཏང་སྙོམས་ཀྱི་དོན་དུ་ལས་འདུ་བྱེད་
ན་ནི་བསམ་གཏན་བཞི་པ་ནས་སྲིད་རྩེའི་བར་དུ་སྐྱེ་བའི་མི་གཡོ་བའི་ལས་གསོག་གོ སྲིད་པ་

མཐའ་དག་ལ་ཞེན་པ་ལོག་ནས་ཐར་པའི་ཕྱིར་དུ་སྒོ་གསུམ་དགེ་བ་ལ་མངོན་པར་འདུ་བྱེད་ན་
འཁོར་བ་ལ་ཇེ་རིང་དང་། ཐར་པ་ལ་ཇེ་ཉེར་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ།
གསུམ་པ་འཆི་འཕོ་བ་དང་ཉིང་མཚམས་སྦྱོར་བའི་ཚུལ་ལ་ལྔ། འཆི་བའི་རྐྱེན། འཆི་བའི་སེམས། དྲོད་གང་ནས་སྡུད་པ། ཤི་ནས་བར་དོ་འགྲུབ་ལུགས། དེ་ནས་སྐྱེ་སྲིད་དུ་སྐྱེ་བ་ལེན་ཚུལ་ལོ།
དང་པ་འཆི་རྐོ ན་ལ། དུས་དང་དུས་མ་ཡིན་པར་འཆི་བའི་རྣམ་ ྱེ གྲངས་ཤིན་ཏུ་མང་བས་འདིར་མི་སྤའᨕ། ྲོགཉིས་པ་འཆི་བའི་སེམས་ལ་དགེ་མི་དགེ་ལུང་མ་བསྟན་ཅི་རིགས་པའི་སེམས་དང་ལྡན་པར་འཆི་བ་ཡོད་པས། སྤྱིར་བཏང་མདོའི་དགོངས་པ་ལྟར་ན། འཆི་བའི་སེམས་དེ་ལ་ཕྲ་རགས་འབྱེད་
དེ། འཆི་སེམས་རགས་པའི་གནས་སྐབས་ལ་དགེ་མི་དགེ་ལུང་མ་བསྟན་གསུམ་ཅི་རིགས་འབྱུང་བས། སྐབས་འདི་གལ་ཆེར་བརྩིས་ཏེ་རྒྱུན་དུ་མི་དགེ་བ་དེ་ཙམ་མི་བྱེད་པས་ཆོས་རྒྱུས་མེད་ནའང༌། འཆི་ཁར་རང་གིས་དྲན་པའམ། གཞན་ནས་དྲན་གསོ་བཏང་བའི་རྐྱེན་གྱིས་དགེ་སེམས་
ཤུགས་དྲག་སྐྱེ་ཐུབ་པ་བྱུང་ཚེ། སེམས་དེས་རང་གི་རྒྱུད་ལ་སྔར་དགེ་བའི་ལས་བསགས་པ་ཡོད་

འབྱོར་ཁེ་ལམ་རིམ།

226

ན། དེ་ལ་གསོས་བཏབ་ནས་མ་འོངས་པ་ན་སྐྱེ་གནས་བཟང་པོ་ཞིག་ཏུ་ངེས་པར་དུ་སྐྱེ་ཐུབ་པ་འོང་བར་གསུངས། ཆོས་ཉམས་ལེན་གང་འཚམས་ལེགས་པོ་ཡོད་པ་ཞིག་ཡིན་ནའང༌། འཆི་ཁར་ཞེན་ཆགས་དང་། སྡིག་པའི་སེམས་ཤུགས་ཆེན་ཞིག་དང་འཕྲད་ནས། དེ་ལ་གསོས་བཏབ་པའི་དབང་
གིས་སྐྱེ་གནས་ངན་པ་ཞིག་བླང་རྒྱུའི་ཉེན་ཁ་ཡོད། དེས་ན་སྐྱེ་བ་རྗེས་མ་གང་འདྲ་ཞིག་གི་སྐྱེ་བ་ལེན་མིན་དེ། འཆི་ཁར་ལས་ཇི་ལྟ་བུར་གསོས་བཏབ་མིན་གྱི་རྗེས་སུ་འགྲོ་བས། སྐབས་དེར་
སེམས་མ་སྐྱིད་པ་སོགས་ཀྱིས་སྔར་བསགས་པའི་ལས་ངན་ལ་གསོས་བཏབ་ནས། དེས་ཕྱི་མའི་
སྐྱེ་གནས་ངན་པར་འཕེན་རྒྱུར་ནུས་པ་མཐུ་ཅན་དུ་འགྱུར་སྲིད་པས། འཆི་ཁར་གཟབ་སྟེ་དགེ་སེམས་སྐྱེ་ཐབས་དགོས་པ་ཧ་ཅང་གི་གལ་ཆེ། སྤྱིར་བཏང་དགེ་སྡིག་དང་། ཆོས་ཁས་མི་ལེན་
མཁན་ནམ། དེ་ལ་དོ་སྣང་མེད་པ་ཞིག་ཡིན་ནའང༌། འཆི་ཁར་སེམས་འཁྲུག་མ་བཅུག་པར་ཞི་བདེར་གནས་སུ་འཇུག་ཐབས་བྱ་རྒྱུར་དགེ་མཚན་ཆེན་པོ་ཡོད། སྨན་ཁང་གི་ལས་བྱེད་དང་། སྨན་པ། ཁྱིམ་ཚང་གི་ནང་མི་སོགས་སུ་ཡིན་ནའང་། མི་ཞིག་འཆི་བར་ཉེ་བའི་སྐབས་དེར་ཆགས་ཞེན་དང་། འཕྲེང་སེམས་ཤུགས་ཆེན་པོ་སྐྱེས་ནས་མ་སྐྱིད་པ་དེ་འདྲ་བྱུང་ན་མི་ལེགས་པས་གཟབ་དགོས། བདེ་སྡུག་གི་ཚོར་བ་མྱོང་ཚུལ་འདི་ལ་རྒྱུན་དུ་སྡིག་པ་བྱེད་པ་དང་དགེ་བ་བྱེད་པ་ལ་ཁྱད་
པར་ཆེན་པོ་ཡོད་པར་གསུངས། དེ་རྣམས་འཆི་སེམས་རགས་པའི་སྐབས་ཀྱི་རིམ་པ་ཡིན་ལ།
འཆི་སེམས་ཕྲ་མོའི་གནས་སྐབས་སུ་གང་ཟག་ཕལ་པ་ཡིན་ན་རང་གིས་ཀྱང་མི་དྲན་ལ། གཞན་
གྱིས་ཀྱང་དྲན་པར་བྱེད་དུ་འཇུག་ཐབས་མེད་ཅིང་། ཕྱི་དབུགས་ཆད་ནས་ལུང་མ་བསྟན་གྱི་

སེམས་མ་གཏོགས་མི་འབྱུང་ཡང་། སྔགས་བླ་མེད་སྐབས་སུ་འཆི་སེམས་ཕྲ་མོ་དགེ་སེམས་ལ་འགྱུར་ནུས་པར་གསུངས།

གསུམ་པ་དྲོད་གང་ནས་སྡུད་པ་ནི། མི་དགེ་བ་བྱེད་པ་ནི་རྣམ་ཤེས་ཀྱིས་རོ་སྟོད་ནས་ལུས་
འདོར་བར་བྱེད་དེ་དང་པོ་རོ་སྟོད་གྲང་མོར་འགྱུར་ཏེ། སྙིང་ག་ལ་ཐུག་པའི་བར་དུ་འདོར་ལ། དགེ་བ་བྱེད་བྱེད་པ་ནི་སྨད་ནས་འདོར་ཞིང་གྲང་བར་འགྱུར་ཏེ། གཉིས་ཀ་ཡང་སྙིང་ག་ནས་རྣམ་ཤེས་

སྐྱེས་བུ་འབྲིང་གི་

227

འཕོའᨕ། ཞེས་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས་གསུངས།
བཞི་པ་ཤི་ནས་བར་དོ་འགྲུབ་ལུགས་ནི། དེ་ལྟར་འཆི་སེམས་ཕྲ་མོ་དེ་འགག་པ་དང་བར་དོ་གྲུབ་པ་གཉིས་དུས་མཉམ་དུ་འབྱུང་ལ། བར་དོ་བའི་ཚེ་ཚད་ནི། མངོན་པ་མཛོད་ལུགས་ལྟར་ན་སྐར་ཆ་ཁ་ཤས་ཙམ་ནས་བདུན་གཅིག་ཙམ་བར་འཚོ་ཞིང་། དེ་ནས་སྐྱེ་གནས་མ་རྙེད་ན་འཆི་ཆུང་རེ་བྱས་ཏེ་སླར་ཡང་བར་དོ་བའི་སེམས་ཅན་དུ་གྱུར་པ་དེ་ལྟར་མང་མཐར་ལན་བདུན་ཏེ་ཞག་ཞེ་དགུ་བར་དུ་འཚོ་སྲིད་ལ། དེ་ནས་ཅིས་ཀྱང་སྐྱེ་གནས་རྙེད་པར་གསུངས་ཤིང་། ཞག་བརྩི་ཚུལ་འདི་ལ་ཕལ་ཆེ་བས་མིའི་ཚེ་ཚད་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པའི་ཞག་ཏུ་བརྩི་བ་ལྟར་ཡང་། གཞུང་འགའ་ཞིག་ཏུ་གང་
དུ་སྐྱེ་འགྱུར་དེའི་ཚེ་ཚད་ཀྱི་ཞག་ཏུ་བརྩི་བར་བཤད་པའི་ལུགས་གཉིས་སྣང་། དེས་ན་མི་ལ་སྐྱེ་
འགྱུར་གྱི་བར་དོ་མིའི་རྣམ་ཅན་ཡིན་པ་གོང་གསལ་ལྟར་འདོད་ན། ལྷ་ལ་སོགས་པར་སྐྱེ་འགྱུར་གྱི་

བར་དོ་ཡང་དེ་དང་དེའི་རྣམ་ཅན་ཡིན་དགོས་པ་མ་ཟད། དེ་འདྲ་བའི་བར་དོའི་ཚེ་ཚད་ཀྱང་གང་དུ་སྐྱེ་འགྱུར་དེའི་ཞག་གི་བརྩི་ཚུལ་བྱ་བ་མ་གཏོགས་མིའི་ཞག་ཚད་བརྩི་མི་འས་པར་ ོ སྙམ།
ལྔ་པ་དེ་ནས་སྐྱེ་སྲིད་དུ་སྐྱེ་བ་ལེན་པའི་ཚུལ་ནི། མངལ་སྐྱེས་ཡིན་ན་ནི་བར་སྲིད་དེས་སྐྱེ་བའི་
གནས་སུ་རང་དང་རིགས་མཐུན་པའི་སེམས་ཅན་མཐོང་ནས་དེ་དག་ལ་བལྟ་བ་དང་། རྩེ་བ་སོགས་བྱ་བར་འདོད་ནས་སྐྱེ་བའི་གནས་སུ་འགྲོ་འདོད་པར་འགྱུར་ལ། ཞག་ཞེ་དགུ་ཚུན་ལ་ཕ་མ་ཉལ་པོ་བྱེད་པ་སྒྱུ་མ་བཞིན་དུ་མཐོང་སྟེ། དེར་ཆགས་སྡང་གི་དབང་གིས་བར་སྲིད་འགགས་ནས་

མངལ་དུ་ཞུགས་པས་ཉིང་མཚམས་སྦྱོར་བ་སོགས་སྲོལ་རྒྱུན་གྱི་གཞུང་ནས་བཤད་ཚུལ་སྤྱིའི་
དབང་དུ་བྱས་ན་དེ་ལྟར་ཡིན།
ཕྱིས་སུ་ཚན་རིག་གི་གྲུབ་ཆའི་ཐབས་ལམ་ལ་བརྟེན་ནས། ༡༩༧༨ ལོར་དབྱིན་ཇིའི་ཡུལ་གྱི་
གྲོང་ཁྱེར་”མན་ཤེ་སི་ཊར་” (Manchester, U.K.) ནས། ཕོ་མོའི་ཁུ་ཁྲག་ནང་གི་ས་བོན་བླངས་ཏེ་ཤེལ་སྣོད་ནང་བསྲེས་ནས་ཆུ་ཚོད་ཉེར་བཞིའི་རྗེས་སུ་ས་བོན་དེ་གཉིས་ཀྱི་འཕེལ་ཕྱོགས་ཚད་ལྡན་བྱུང་རྗེས་ཁབ་ཀྱི་ལམ་ནས་སྐྱེས་མ་ཞིག་གི་བུ་སྣོད་ནང་བླུགས་ཏེ། ཕྲུ་གུ་གསོ་

འབྱོར་ཁེ་ལམ་རིམ།

228

སྐྱེ་ཐུབ་པའི་ཐབས་ལམ་གསར་རྙེད་བྱུང་བ་དང་། བརྟག་དཔྱད་ཀྱི་བརྒྱུད་ལམ་ཁྲོད་དུ་ཕྲུ་གུ་སྐྱེད་
བྱེད་ཀྱི་ས་བོན་མང་པོ་ཤེལ་སྣོད་དུ་ལོ་མང་གསོག་ཉར་ཡོད་པ་དེ་ནས། སྦྲུམ་མར་འགྱུར་འདོད་ཡོད་མཁན་རྣམས་ནས་བུ་དང་བུ་མོ་གང་དགོས་དང་། དེའི་བྱད་དབྱིབས། ཆེ་ཆུང་། པགས་པའི་
ཚོས་གཞི། སྐྲའི་ཁྱད་པར། ནད་མེད་པ་ལ་སོགས་པ་ཇི་ལྟར་འདོད་པ་བཞིན་མངགས་ན། ས་བོན་གསོག་གཉེར་ཁང་ནས་རྒྱུ་ཆ་དབྱེ་འབྱེད་བྱས་ཏེ་མོས་པ་དང་མཐུན་པའི་ས་བོན་སྒྲུག་ནས་བུད་མེད་དེའི་མངལ་དུ་སོན་པར་བྱེད་པ་ལ་བརྟེན་ནས་སྦྲུམ་མར་གྱུར་ཏེ། རེ་བ་དང་འཚམས་པའི་ཕྲུ་གུ་སྐྱེ་ཐུབ་པས། དེ་ལྟར་ཕྲུ་གུའི་ས་བོན་མའི་མངལ་དུ་འཇུག་ཡུལ་དེའི་བུ་སྣོད་སྐྱོན་མེད་ཡིན་ན། ལོ་ན་དྲུག་ཅུ་ལྷག་སོན་པའི་རྒན་མོ་ཞིག་ཀྱང་སྦྲུམ་མ་བཟོ་ཐུབ་པ་བྱུང་ཡོད་པར་བརྟེན། ཕྲུ་གུ་ཆགས་པར་ཟླ་མཚན་མ་ཆད་པ་ཞིག་ཡིན་མི་དགོས་ལ། ཕ་མ་གཉིས་ཆགས་སེམས་ཀྱིས་འདུས་

ཏེ་འཁྲིག་སྤྱོད་མ་དགོས་པ་རེད། སྒོ་ང་གཅིག་ལས་བྱུང་བའི་མཚེ་མ་ཞིག་ཡིན་ནའང་། བཙས་མ་ཐག་ནས་ཁ་ཕྲལ་ཏེ་གནས་ཡུལ་ལ་སོགས་པའི་ཁོར་ཡུག་མི་འདྲ་བ་ཞིག་ཏུ་སྐྱེད་བསྲིང་བྱས་ན།

ཕྲུ་གུ་མཚེ་མ་དེ་གཉིས་ཀྱི་གཤིས་ཀ་སོགས་ཐ་དད་དུ་གྱུར་པས། སེམས་ཀྱི་ངང་ཚུལ་དེ་རྣམས་ཁོར་ཡུག་དང་འབྲེལ་བ་མ་གཏོགས། རིགས་བརྒྱུད་ལ་མི་བལྟོས་པའི་ར་འཕྲོད་བྱུང་བ་སོགས། སྲོལ་རྒྱུན་ལྟར་མིན་པའི་རྣམ་གཞག་གསར་པ་དངོས་བྱུང་གི་གནས་ཚུལ་དེ་རྣམས་ཤེས་ནས་ལེགས་པར་བསམས་ནས། ལས་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་བརྩིས་མེད་དུ་འགྲོ་བ་མིན་པར། རྒྱ་ཆེ་
བའི་ཚུལ་ཕྲ་ཞིང་ཕྲ་བ་ཡོད་པར་གོ་བ་ཆགས་ཐབས་བྱ་དགོས།
གསུམ་པ་ཐར་པ་དོན་གཉེར་གྱི་བློ་དེ་བསྐྱེད་པའི་ཐབས་རྟེན་འབྲེལ་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་སྒོ་ནས་
བསམ་པ་ལ་བཞི། ཡན་ལག་གི་དབྱེ་བ་དང་། ཡན་ལག་གི་བསྡུ་བ་དང༌། ཚེ་དུ་ལ་རྫོགས་པ་དང་། དེ་དག་གི་དོན་བསྡུ་བའི་ཚུལ་ལོ།
དང་པོ་ཡན་ལག་གི་དབྱེ་བ་ནི། སྟོན་པས་ས་ལུ་ལྗང་པའི་མདོ་གསུང་བའི་སྐབས་སུ། འདི་ཡོད་པས་འདི་འབྱུང་། འདི་སྐྱེས་པས་འདི་སྐྱེ་བ་སྟེ། འདི་ལྟར་མ་རིག་པའི་རྐྱེན་གྱིས་འདུ་བྱེད་

སྐྱེས་བུ་འབྲིང་གི་

229

ཅེས་སོགས་རྟེན་འབྲེལ་བཅུ་གཉིས་གསུངས་པ་དང་། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བདེན་པ་བཞི་
གསུངས་པ་དེ་ཞིབ་ཚགས་སུ་བཀྲལ་སྐབས། ཀུན་འབྱུང་ལས་ཉོན་གཉིས་ཀྱིས་སྡུག་བདེན་འཁོར་བའི་ཕུང་པོ་འགྲུབ་རྒྱུའི་རྩ་བ་ཐོག་མ་མ་རིག་པ་ལ་བརྟེན་ནས་གྲུབ་ཚུལ་རྒ་ཤི་བར་གྱི་རྟེན་
ཅིང་འབྲེལ་པར་འབྱུང་བའི་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་གསུངས་པ་ལམ་རིམ་ཆེན་མོའི་ནང་དུའང་བཀྲལ་བར་མཛད་པས།

༡༽ མ་རིག་པ་ནི། འཁོར་བར་འཁོར་བའི་རྩ་བ་ཡིན། མ་རིག་པས་གནས་ལུགས་མཐར་ཐུག་ལ་རྨོངས་ཏེ། གང་ཟག་གམ་ཆོས་ལ་དམིགས་ནས་བདག་ཡོད་པ་དང་། རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་

གྲུབ་པར་འཛིན་པས། རིག་པ་ཡེ་ཤེས་དང་འཛིན་སྟངས་དངོས་འགལ་དུ་ཞུགས་པ་ལ། མ་རིག་པ་ཟེར་ཞིང་། འདི་ལ་ལས་འབྲས་ལ་རྨོངས་པའི་མ་རིག་པ་དང་། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་རྨོངས་པའི་མ་རིག་གཉིས་ཡོད།
༢༽ འདུ་བྱེད་ནི། མ་རིག་པས་ཀུན་ནས་བསླངས་ཏེ། ཡང་སྲིད་ཕུང་པོ་འདུ་བྱེད་པའི་ལས་ལ་
འཇུག་ཅིང་། འདི་ལ་ལས་འབྲས་ལ་རྨོངས་པའི་མ་རིག་པས་ཀུན་ནས་བསླངས་ཏེ་བསོད་ནམས་མ་ཡིན་པའི་ལས་འདུ་བྱེད། གནས་ལུགས་ལ་རྨོངས་པའི་མ་རིག་པས་ཀུན་ནས་བསླངས་ཏེ་བསོད་ནམས་ཀྱི་ལས་དང་། མི་གཡོ་བའི་ལས་འདུ་བྱེད་པ་ཡིན།
༣༽ རྣམ་ཤེས་ལ་རྒྱུ་དུས་ཀྱི་ཆའི་རྣམ་ཤེས་དང་། འབྲས་དུས་ཀྱི་ཆའི་རྣམ་ཤེས་གཉིས་ལས། ཆ་དང་པོ་ནི། འདུ་བྱེད་ཀྱི་ལས་ཤིག་གི་བག་ཆགས་བཞག་མ་ཐག་པའི་རྣམ་ཤེས་དང་།
ཆ་གཉིས་པ་ནི། དེས་རྐྱེན་པའི་སྐྱེ་སྲིད་ཅིག་ལ་ཉིང་མཚམས་སྦྱར་མ་ཐག་པའི་དུས་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་
དེ་ཡིན། དཔེར་ན། མ་རིག་པས་ཀུན་ནས་བསླངས་ཏེ་མི་དགེ་བའི་ལས་ཤིག་འདུ་བྱེད་པའི་ལས་ལམ་རྫོགས་མ་ཐག་པའི་ལས་དེའི་བག་ཆགས་བཞག་ས་དེ་རྒྱུ་དུས་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་དང་། ལས་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ངན་སོང་གི་སྐྱེ་སྲིད་ཅིག་ལ་ཉིང་མཚམས་སྦྱར་མ་ཐག་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་རྣམ་

ཤེས་དེ་འབྲས་དུས་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་ཡིན། དེ་བཞིན་བསོད་ནམས་ཀྱི་ལས་དང་། མི་གཡོ་བའི་ལས་

འབྱོར་ཁེ་ལམ་རིམ།

230

གཞན་ལའང་རིགས་འགྲེ།
༤༽ མིང་གཟུགས་ནི། མངལ་སྐྱེས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ན། ཚོར་བ། འདུ་ཤེས། འདུ་བྱེད། རྣམ་
ཤེས་བཞི་ནི་མིང་གི་རྟེན་འབྲེལ་དང་། རྣམ་ཤེས་ཞུགས་པའི་ཁུ་ཁྲག་གི་མེར་མེར་པོ་སོགས་ནི་
གཟུགས་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་ཏེ། དེ་ལྟ་བུའི་རྟེན་འབྲེལ་ལ་མིང་གཟུགས་ཅི་རིགས་པའི་རྟེན་འབྲེལ་ཟེར།
༥༽ སྐྱེ་མཆེད་ནི། མིག་རྣ་སོགས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་གྲུབ་པ་ནས་བཟུང་། ཡུལ་དབང་རྣམ་ཤེས་
གསུམ་འདུས་ནས། ཡུལ་གྱི་འགྱུར་བ་གཅོད་མི་ནུས་པ་ཚུན་ཆད་ཡིན་ལ། ལུས་དང་ཡིད་ཀྱི་
དབང་པོ་ནི། མེར་མེར་པོའི་སྐབས་ནས་ཡོད་པར་གསུངས། རྫུས་སྐྱེས་ལྟ་བུར་ཁམས་འོག་མ་གཉིས་སུ་མིང་གཟུགས་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་དང་། སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་ཅིག་ཅར་དུ་འགྲུབ།
གཟུགས་མེད་ལ་མིང་གི་རྟེན་འབྲེལ་དང་། ཡིད་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་ཙམ་ལས། གཟུགས་ ུདང་སྐྱེ་མཆེད་གཟུགས་ཅན་ལྔའི་རྟེན་འབྲེལ་མེད།
༦༽ རེག་པ་ནི། ཡུལ་དབང་རྣམ་ཤེས་གསུམ་འཕྲད་ཅིང་འདུས་ནས། ཡུལ་ཡིད་དུ་འོང་མི་འོང་བར་མ་གསུམ་ཡོངས་སུ་གཅོད་པ་དེ་ཡིན།
༧༽ ཚོར་བ་ནི། རེག་པའི་རྐན་གྱེ ས་ཚོར་བ་བདེ་སྡུག་བཏང་སྱི མས་གསུམ་ཅི་རིགས་པར་ ྙོ སྐྱེ་བ་ལའ། ོ༨༽ སྲེད་པ་ནི། ཚོར་བ་བདེ་བ་ལ་མི་འབྲལ་བར་འདོད་པའི་སྲེད་པ་དང་། སྡུག་བསྔལ་བ་ལ་འབྲལ་འདོད་ཀྱི་སྲེད་པ་སྟེ་འབྲལ་བར་ཞེན་པ། བཏང་སྙོམས་ལ་མི་ཉམས་པའི་ཕྱིར་དུ་སྲེད་པ་ཡིན།
ཚོར་བའི་རྐྱེན་གྱིས་སྲེད་པ་སྐྱེ་བར་བཤད་པ་ནི། མ་རིག་པའི་འདུས་ཏེ་རེག་པའི་རྐྱེན་གྱིས་བྱུང་བའི་
ཚོར་བ་ལས་སྲེད་པ་སྐྱེད་པར་དགོངས་ཀྱི། མ་རིག་པ་མེད་ན་ཚོར་བ་ཡོད་ཀྱང་སྲེད་པ་མི་སྐྱེ།
༩༽ ལེན་པ་ནི། སྲེད་པ་ཇེ་ཆེར་འཕེལ་བས་ཡུལ་ལ་འདུན་ཞིང་ཆགས་པ་སྟེ། འདི་ལ་བཞི་ལས། དང་པོ་འདོད་པ་ཉེ་བར་ལེན་པ་ནི། འདོད་ཡོན་ལ་ཆགས་པ། གཉིས་པ་ལྟ་བ་ཉེ་བར་ལེན་པ་ནི། འཇིག་ལྟ་མ་གཏོགས་པའི་ལྟ་ངན་ལ་ཉེ་བར་ལེན་པ། གསུམ་པ་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་བརྟུལ་
ཞུགས་ཉེ་བར་ལེན་པ་ནི། ལྟ་ངན་དང་འབྲེལ་བའི་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་། བརྟུལ་ཞུགས་དམན་པ་ལ་

སྐྱེས་བུ་འབྲིང་གི་

231

ཆགས་པ། བཞི་པ་བདག་ཏུ་སྨྲ་བ་ཉེ་བར་ལེན་པ་ནི། བདེན་པར་ཞེན་པ་དང་། གཙོ་བོར་ཕུང་པོའི་འཇིག་ཚོགས་ལ་ཞེན་པ་ཡིན།
༡༠༽ སྲིད་པ་ནི། སྔར་འདུ་བྱེད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་ལ་ལས་ཀྱི་བག་ཆགས་བསྒོས་པ་དེ་སྲེད་ལན་
གྱི་གསོས་བཏབ་ནས། ཕྱི་མའི་ལུས་འཕེན་པའི་ནུས་པ་མཐུ་ཅན་དུ་སོང་བ་དེ་ཡིན།
༡༡༽ སྐྱེ་བ་ནི། དེ་ལྟར་གསོས་བཏབ་པས་ཡང་སྲིད་འགྲུབ་པའི་ལས་ནུས་པ་མཐུ་ཅན་དུ་སོང་
བ་དེ་ལ་བརྟེན་ནས། སྐྱེ་གནས་བཞི་པོ་གང་རུང་དུ་ཐོག་མར་ཉིང་མཚམས་སྦྱར་མ་ཐག་པ་དེ་ཡིན། ༡༢༽ རྒ་ཤི་ཅི་རིགས་པའི་རྟེན་འབྲེལ་ནི་རིམ་གྱི་འགྲུབ་པས། རྒ་བ་ནི། ཕུང་པོའི་གནས་
སྐབས་རིམ་བཞིན་གཞན་དུ་འགྱུར་ཞིང་སྨིན་པ་དང་། ཤི་བ་ནི། ཕུང་པོའི་རིས་མཐུན་དོར་བའམ། འཇིག་པ་ལ་ཟེར།
དེ་ལྟ་བུའི་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་པོ་ལམ་རིམ་ཆེན་མོའི་ནང་དུ་སོ་སོར་ངོས་བཟུང་ནས། དེ་ལ་འཕེན་བད་དང་འགྲུབ་བྱེ ད། འཕངས་འབྲས་དང་གྲུབ་འབྲས་བཅས་ཟུར་དུ་གསུངས་པ་དེ་སྱེ ང་པྙིོ་བསྡུ་ན།
དང་པོ་མ་རིག་པ་ནི་མུན་པས་ཕྱི་རོལ་གྱི་གཟུགས་མི་མཐོང་བར་བྱེད་པ་ལྟ་བུ་དེ་ལ་ལས་
འབྲས་ལ་རྨོངས་པ་དང་། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་རྨོངས་པ་གཉིས་ལས། ཕྱི་མ་འདིའི་གནས་ལུགས་འཇོག་སྟངས་ལ་ཕྲ་རགས་ཡོད་པས་མ་རིག་པ་འཇོག་སྟངས་ལའང་ཕྲ་རགས་འབྱུང་བ་ཡིན། ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་ཐོག་མའི་མ་རིག་པ་ལ། ཡུལ་ལ་རྨོངས་ཙམ་གྱི་མ་རིག་པའང་ཡོང་སྲིད་

མོད། གཙོ་བོ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་པའི་བློ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་རྨོངས་པའི་མ་རིག་པ་དེ་ཡིན། དེ་ནི་བདག་
མེད་རྟོག་པའི་རིག་པ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་འགལ་ཟླར་སོང་ཞིང་། རྨོངས་ཙམ་ལའང་རིག་པ་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་

གཉེན་པོ་བྱེད་པ་ཁྱད་པར་མེད། ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་ལྟར་ན། ཐོག་མའི་མ་རིག་པ་ལ་བདེན་འཛིན་གྱིས་ཁྱབ་པས། ལས་ཇི་ལྟ་བུ་ཞིག་བསགས་ཀྱང་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་རྨོངས་པའི་མ་རིག་པ་དེའི་དབང་ལས་བྱུང་བ་ཁོ་ནར་བརྟེན། བསོད་ནམས་མ་ཡིན་པའི་ལས་གསོག་པ་ལ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་རྨོངས་པའི་མ་རིག་པའི་ཐོག་ཏུ་ལས་འབྲས་ལ་རྨོངས་པའི་མ་རིག་པས་དུས་ཀྱི་ཀུན་སློང་བྱས་

འབྱོར་ཁེ་ལམ་རིམ།

232

ཏེ་བསགས་ཚུལ་གསུངས། ལས་འབྲས་ལ་རྨོངས་པའི་མ་རིག་པའང་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་རྨོངས་པའི་མ་རིག་པའི་དབང་གིས་བྱུང་བ་ཡིན།
གཉིས་པ་ཡན་ལག་གི་བསྡུ་བ་ནི། མ་རིག་པ་ལས། རྟེན་འབྲེལ་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་གཉིས་པ་འདུ་བྱེད་ཀྱི་ལས་དཀར་ནག་བསགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས། འབྲས་བུ་བདེ་འགྲོ་དང་ངན་
འགྲོར་འཕེན་པ་ཡིན་པས། འདི་ལ་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུ། འགྲུབ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུ། འཕངས་པའི་འབྲས་བུ།
གྲུབ་པའི་འབྲས་བུ་བཅས་བཞི་ཡོད།
དང་པོ་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་ནི། དང་པོ་མ་རིག་པ་དང་། གཉིས་པ་འདུ་བྱེད་དང་། གསུམ་པ་རྣམ་
ཤེས་ལ་རྒྱུ་དུས་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་དང་། འབྲས་དུས་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་ཆ་གཉིས་ཡོད་པའི་ནང་ཚན་དང་པོ་རྒྱུ་དུས་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་བཅས་ཡིན། དེ་ཡང་ལས་ཀྱི་ཀུན་སློང་དུ་གྱུར་པའི་མ་རིག་པའི་རྟེན་
འབྲེལ་དེས་ཀུན་ནས་བསླངས་ཏེ། ལས་གང་ཞིག་བསགས་མ་ཐག་པའི་འདུ་བྱེད་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་དེ་
ཉིད། ལས་ཞིག་པའི་ཞིག་པའམ། འབྲས་བུ་ཕྱི་མ་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ནུས་པའི་ངོ་བོར་སོང་ནས། དེའི་
གནས་སྐབས་ཀྱི་ང་ཙམ་མམ། ཤེས་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་སྟེང་དུ་བག་ཆགས་ཀྱི་ངོ་བོར་བགོས་པ་སྟེ།
དཔེར་ན། ཀུན་སློང་བཟང་པོས་གཞན་ལ་སྦྱིན་པ་བཏང་བའི་བསོད་ནམས་ཀྱི་ལས་བསགས་པ་དེ།
སྦྱིན་པ་བཏང་ཟིན་པ་དང་ལས་དེ་འགགས་ནས་བག་ཆགས་སམ། ནུས་པའི་ངོ་བོར་སོང་ནས་གནས་པ་ཡིན།
དེ་འདྲའི་བག་ཆགས་སམ་ནུས་པ་དེ་གང་དུ་འཇོག་ཅེ་ན། གནས་སྐབས་ཀ་བགྱིོ་གཞི་ནི་དེའི་གནས་
སྐབས་ཀ་རྣམ་ཤེས་དང༌། གཏན་གྱི་བགྱིོ་གཞི་ནི་ང་ཙམ་དེ་ཡིན། དེས་ན་ལས་དེ་ཉིད་ཀས་

ྱིསྐབས་འདིར་
རྒྱུ་དུས་ཀ་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་རྱིན་འྟེ བྲེལ་ལ་བག་ཆགས་བཞག་པ་ནི་འཕེན་བད་ཀྱེ་རྒྱུའྱིོ།
གཉིས་པ་འགྲུབ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་ནི། བརྒྱད་པ་སྲེད་པ། དགུ་པ་ལེན་པ། བཅུ་པ་སྲིད་པ་གསུམ་སྟེ།
དེ་འདྲའི་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་ནུས་པའམ། བག་ཆགས་ཀྱི་རང་བཞིན་དུ་གནས་པ་དེ། སླར་འབྲས་བུ་
སྐྱེ་ངེས་ཀྱི་ནུས་ལྡན་དུ་བརྒྱད་པ་སྲིད་པ་དང་། དགུ་པ་ལེན་པ་གཉིས་ཀྱིས་གསོས་བཏབ་དགོས་

སྐྱེས་བུ་འབྲིང་གི་

233

ཤིང་། སྲེད་པ་ཞེས་པ་ཚོར་བ་བདེ་སྡུག་ལ་ཆགས་པ་དང་། ལེན་པ་ནི་ཚོར་བ་བདེ་སྡུག་གང་ལས་འབྱུང་བའི་ཡུལ་གཟུགས་སྒྲ་ལ་སོགས་པར་ཆགས་པ་སྟེ། ཡུལ་དེ་ལ་འདུན་པ་ཡིན་པས། དེ་ལྟར་
ལས་ཀྱི་བག་ཆགས་བགོས་པ་དེ་ལ་མངོན་པར་འགྲུབ་པའི་ཆེད་དུ་ཚོར་བ་བདེ་བ་དང་མི་འབྲལ་ཞིང་། སྔུག་བསྔལ་དང་འབྲལ་འདོད་ཀྱི་སྲེད་པའི་རྟེན་འབྲེལ་དང༌། དེ་བཞིན་དུ་འདུན་ཞིང་ཆགས་
པར་བྱེད་པ༌ལེན་པའི་རྟེན་འབྲེལ་ལ་འདོད་པ་ཉེ་བར་ལེན་པ། ལྟ་བ་ཉེ་བར་ལེན་པ། ཚུལ་ཁྲིམས་

དང་བརྟུལ་ཞུགས་ཉེ་བར་ལེན་པ། བདག་ཏུ་སྨྲ་བ་ཉེ་བར་ལེན་པ་བཅས་འདུན་ཞིང་ཆགས་པ་རིགས་བཞི་བཤད་པ་རྣམས་ནི་ལེན་པའི་རྟེན་འབྲེལ་སྟེ། སྲེད་ལེན་གྱི་རྟེན་འབྲེལ་གཉིས་ཀྱིས་

སྔར་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་སྟེང་དུ་བག་ཆགས་བཞག་པ་དེར་གསོས་བཏབ་པས་ཡང་སྲིད་ཕྱི་མ་འདྲེན་
པའི་བཅུ་པ་སྲིད་པའི་རྟེན་འབྲེལ་མཐུ་ཅན་དུ་གྱུར་པས་སྲེད་ལེན་སྲིད་པ་གསུམ་གྱི་རྟེན་འབྲེལ་
གསུམ་པོ་འདི་འགྲུབ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་ཡིན་ལ།
གསུམ་པ་འཕངས་པའི་འབྲས་བུ་ནི། གསུམ་པ་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་ཆ་གཉིས་པ་འབྲས་དུས་ཀྱི་རྣམ་

ཤེས་དང་། བཞི་པ་མིང་གཟུགས་ཅི་རིགས་པའི་རྟེན་འབྲེལ། ལྔ་པ་སྐྱེ་མཆེད། དྲུག་པ་རེག་པ། བདུན་པ་ཚོར་བ་སྟེ། དེ་ལྟར་འཕེན་བྱེད་ཀྱིས་གང་འཕངས་པ་དེ་ལ་འགྲུབ་བྱེད་ཀྱིས་གསོས་བཏབ་
པས། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་འཕངས་འབྲས་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་ཇི་ཙམ་འགྲུབ་པར་འགྱུར་ཞེ་ན། གསུམ་པ་རྒྱུ་
དུས་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་སྐྱེ་བ་འདིའི་མ་ཡི་མངལ་དུ་ཉིང་མཚམས་སྦྱར་བས་འབྲས་དུས་ཀྱི་རྣམ་

པར་ཤེས་པ་ཚོར་བ་འདུ་ཤེས་འདུ་བྱེད་རྣམས་ཀྱི་ཕུང་པོ་ནི་མིང་གི་རྟེན་འབྲེལ་ཏེ་ཐོག་མར་མིང་
གཞིའི་ཕུང་པོ་འགྲུབ། དེ་ནས་ཕ་མའི་ཁུ་ཁྲག་དང་དྲོད་གཤེར་ལྟ་བུ་གཟུགས་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་ཏེ་དེ་
གཉིས་བསྡོམས་པས་རྟེན་འབྲེལ་བཞི་པ་མིང་གཟུགས་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་འགྲུབ། རྟེན་འབྲེལ་བཅུ་པ་
སྲིད་པའི་རྟེན་འབྲེལ་ནི། སྲེད་ལེན་གྱིས་གསོས་བཏབ་ནས་ཡང་སྲིད་ཕྱི་མ་འགྲུབ་རྒྱུའི་ནུས་པ་མཐུ་
ཅན་དུ་གྱུར་པའི་གནས་སྐབས་དེ་ཡིན་ལ། དེ་ལའང་གཞོལ་བའི་སྲིད་པ་དང༌། ཞུགས་པའི་སྲིད་པ་

ཞེས་གཉིས་འཇོག་པས། གཞོལ་བའི་སྲིད་པ་ནི་བར་སྲིད་མ་གྲུབ་བར་དུ་དང་། ཞུགས་པའི་སྲིད་པ་

འབྱོར་ཁེ་ལམ་རིམ།

234

བར་སྲིད་ཡོད་པའི་དབང་དུ་བཏང་ན་བར་སྲིད་གྲུབ་ཟིན་པའི་རྗེས་ལ་ཟེར། གཉིས་པ་བཅུ་པ་ལས་ཡིན་ནོ། ཞེས་པའི་ལུང་ལྟར་སྤྱིར་བཏང་དེ་ལྟར་གསུངས་ཀྱང་། སྲེད་ལེན་སྲིད་པ་གསུམ་གྱིས་

གསོས་གདབ་བྱའི་འདུ་བྱེད་ཀྱི་ལས་ནི། ལས་ཞིག་པའམ། གཞི་དུས་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་སྟེང་འཇོག་པའི་
བག་ཆགས་དེ་ཡིན་ལ། ལས་གཟུགས་ཅན་ནམ། སེམས་པའི་ལས་ཇི་ལྟར་ཡང་འགགས་ཟིན་པས། ཞིག་པའི་རྒྱུན་ནམ། བག་ཆགས་ལ་”སྲིད་པ་”ཞེས་མིང་བཏགས་པར་གསུངས་ཚུལ་ཡོད།
སྐྱེ་བ་གཅིག་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་ཡིན་ན་སྲིད་པ་གཅིག་གིས་གསོས་བཏབ་ནའང་། སྐྱེ་བ་བརྒྱ་
འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་ཤིག་ཡིན་ན། གསོས་འདེབས་བྱེད་སྲེད་ལེན་སྲིད་པ་སྐྱེ་བ་རེ་རེ་ནས་འགྲུབ་
དགོས་པར་མངོན།
བཞི་པ་གྲུབ་པའི་འབྲས་བུའམ། མངོན་པར་གྲུབ་པའི་ཡན་ལག་ནི། བཅུ་གཅིག་པ་སྐྱེ་བ་དང་། བཅུ་གཉིས་པ་རྒ་ཤི་ཅི་རིགས་པ་སྟེ། འཕེན་བྱེད་ཀྱིས་གང་འཕངས་པ་དེ་འགྲུབ་བྱེད་ཀྱི་

རྒྱུས་བསྒྲུབས་པའི་འབྲས་བུ་སྐྱེ་བའི་རྟེན་འབྲེལ་དང་། རྒ་ཤིའི་རྟེན་འབྲེལ་གཉིས་གསུངས། རྟེན་འབྲེལ་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་ནས། །དང་པོ་བརྒྱད་པ་དགུ་ཉོན་མོངས། །གཉིས་པ་བཅུ་པ་ལས་ཡིན་ཏེ། །ལྷག་མ་བདུན་ནི་སྡུག་བསྔལ་ལོ། ཞེས་ཉོན་མོངས་དང་། ལས་དང་། སྡུག་བསྔལ་གསུམ་དུ་ཕྱེ་སྟེ། འཕེན་བྱེད་དང་འཕངས་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་གིས་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་
རྫོགས་པ་ཉུང་མཐར་ཚེ་གཉིས་དགོས་པས་སྐྱེ་བ་སྔ་ཕྱིའི་འབྲེལ་བའང་ཐོན་པ་བཅས་མཐའ་མང་
པོ་ཞིག་ཀྱང་ཆོད་ནུས།
འོ་ན་རྟེན་འབྲེལ་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་ལུགས་འབྱུང་ལྡོག་གི་རིམ་པ་གཉིས་པོ་བདེན་
བཞི་དང་སྦྱར་ན། ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་ཕྱོགས་ནས་འཆད་སྐབས་མ་རིག་པ་ལས་འདུ་བྱེད། འདུ་བྱེད་ལས་རྣམ་ཤེས། རྣམ་ཤེས་ལས་མིང་གཟུགས་སོགས་རིམ་བཞིན་ལུགས་འབྱུང་གི་སྐྱེ་རིམ་གཅིག་དང་། རྒ་ཤི་སྐྱེ་བ་ལས་བྱུང༌ཞིང་། སྐྱེ་བ་སྲིད་པ་ལས་བྱུང་བ་སོགས་ལུགས་ལྡོག་གི་ཚུལ་
གཅིག་ཡོད་ལ། ལུགས་འབྱུང་སྐབས་སུ་ཀུན་འབྱུང་བདེན་པའི་མ་རིག་པ་དང་འདུ་བྱེད་ཅེས་ལས་

སྐྱེས་བུ་འབྲིང་གི་

235

ཉོན་གཉིས་ནས་མགོ་བརྩམས་ཏེ་འཆད་པས་ཀུན་འབྱུང་བདེན་པའི་གོ་བ་དང་། ལུགས་ལྡོག་ལ་རྒ་ཤི་དེ་སྐྱེ་བ་ལས་བྱུང་བས། རྒ་ཤིའི་སྡུག་བསྔལ་དེ་སྐྱེ་བའི་སྡུག་བསྔལ་ལས་བྱུང་བ་དང་། དེ་
སྲིད་པའི་རྟེན་འབྲེལ་ལས་བྱུང་ཚུལ་སོགས་ཀྱིས་སྡུག་བསྔལ་བདེན་པའི་གོ་བ་བཤད་ཅིང་། རྣམ་
བྱང་གི་ཕྱོགས་ནས་འཆད་སྐབས་མ་རིག་པ་འགག་ན་འདུ་བྱེད་འགག འདུ་བྱེད་འགག་ན་རྣམ་ཤེས་འགག་ཚུལ་སོགས་ཀྱིས་མ་རིག་པ་འགག་དགོས་པ་ཞིག་དང་། དེ་བདེན་པ་མཐོང་བའི་སྒོ་
ནས་འགག་དགོས་པས་ལམ་བདེན་གྱི་གོ་བ་རྙེད་ལ། སྐྱེ་བ་འགག་ན་རྒ་ཤི་འགག་པ་དང་། སྲིད་

པ་འགག་ན་སྐྱེ་བ་འགག་པ་སོགས་འགག་རིམ་ནས་འཆད་སྐབས་སྡུག་བསྔལ་འགོག་པའི་འགོག་བདེན་གྱི་ཆ་ནས་གོ་བ་ཆགས་ཐུབ།
རྟེན་འབྲེལ་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་པོ་སྐྱེས་བུ་གསུམ་གྱི་ལམ་གང་དུ་ཉམས་སུ་ལེན་ཚུལ་ནི།
ལས་འབྲས་ལ་རྨོངས་པའི་མ་རིག་པའི་དབང་གིས་བསོད་ནམས་མ་ཡིན་པའི་ལས་བསགས་ནས་ངན་འགྲོར་སྐྱེ་བ་འཕེན་པའི་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་དེས་སྐྱེས་བུ་ཆུང་ངུའི་ཆོས་སྐོར་དང་། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་རྨོངས་པའི་མ་རིག་པས་ཀུན་ནས་བསླངས་ཏེ་བསོད་ནམས་ཀྱི་ལས་དང་། མི་གཡོ་བའི་
ལས་བསགས་ནས་བདེ་འགྲོ་འཕེན་ཚུལ་དེ་རྣམས་སྐྱེས་བུ་འབྲིང་གི་ཆོས་སྐོར། དེ་ལྟར་རང་གི་ཉམས་ལ་དཔགས་ནས་མར་གྱུར་པའི་སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱང་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་སྒོ་ནས་
འཁོར་བར་འཁྱམས་པ་ལ་བྱམས་པ་དང་སྙིང་རྗེ་བསྐྱེད་ནས། དེ་རྣམས་ཀྱི་དོན་དུ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གོ་
འཕང་ཐོབ་འདོད་ཀྱིས་ལམ་ལ་སྦྱོང་བ་ནི་སྐྱེས་བུ་ཆེན་པོའི་ཆོས་སྐོར་དུ་འཆད་ཚུལ་ལ་སྦྱར་དགོས། དེ་ལ་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་པར་འབྱུང་ཞེས་པའི་ཚིག་གི་ཆ་ཤས་”རྟེན་”ཞེས་པ་དེས་དངོས་པོ་རྣམས་རྒྱུ་མེད་རྐྱེན་མེད་ལས་བྱུང་བ་མ་ཡིན་པར། རྒྱུ་དང་རྐྱེན་ལ་བརྟེན་ནས་འབྱུང་བ་དང་། “འབྲེལ་”ཞེས་པས་རྒྱུ་དེ་ཡང་མཐུན་པའི་རྒྱུ་སྟེ་འབྲེལ་བ་ཡོད་པའི་རྒྱུ་ཞིག་ལས་འབྱུང་བ་ལས། མི་མཐུན་པའི་རྒྱུ་ལས་བྱུང་བ་མིན་པར་བསྟན་པས། རྒྱུ་མེད་པ་དང་། མི་མཐུན་པའི་རྒྱུ་ལས་བྱུང་བ་ཡང་མིན་པར་གོ་ནུས་པས། སྤེལ་མར་བསྟོད་པ་ལས། །རྟེན་ཞེས་ཆོས་ཉིད་མི་འདོར་ལ། །འབྱུང་ཞེས་འཇིག་རྟེན་

འབྱོར་ཁེ་ལམ་རིམ།

236

ཚུལ་ཡང་སྟོན། །རིགས་ཚུལ་ཀུན་ལས་རྒྱལ་པོ་བཞིན། །རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་འབྱུང་ཚད་མའི་བཀའ། ཞེས་གསུངས་པའི་”རྟེན་འབྲེལ་”ཞེས་པས་མཐའ་གཉིས་སེལ་བར་བསྟན།
བཀའ་གདམས་པའི་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ཆེན་པོ་ཕུ་ཆུང་བས་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བའི་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་པོ་ཉིད་ལ་བློ་སྦྱོང་མཛད་དེ། སྐྱེས་བུ་གསུམ་གྱི་ལམ་རིམ་ཡང་དེའི་
ལྡོག་འཇུག་སེམས་པ་ལ་མཛད་ནས་ལམ་རིམ་རྟེན་འབྲེལ་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་སྒོ་ནས་
འཁྲིད་པར་གྲགས་པ་ལྟར། ༸སྐྱབས་གཅིག་བཀའ་དྲིན་ཟླ་མེད་ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རྡོ་རྗེ་འཆང་ནས། གློ་བུར་ཞིག་ཏུ་གཟིམ་ཆུང་ནང་ལམ་རིམ་རྟེན་འབྲེལ་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་སྒོ་ནས་ཁྲིད་

ཚུལ་བཀའ་ཁྲིད་ཆོས་ཐུན་གཅིག་རིང་གུས་ཚོ་མི་ཉུང་ཤས་ཤིག་ལ་བསྩལ་བའི་སྐལ་བཟང་ཐོབ་
སྐབས། དགེ་བཤེས་ཕུ་ཆུང་བས་ལམ་རིམ་རྟེན་འབྲེལ་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་ལ་སྦྱར་ནས་ཁྲིད་

པར་གསུངས་པ་དེ། ཁྲིད་སྟངས་འདི་འདྲ་ཞིག་རང་ཡིན་དགོས་ཀྱི་རེད་ཅེས་བཀའ་ཕེབས།
གསུམ་པ་ཚེ་དུ་ལ་རྫོགས་པ་ནི། ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། “འཕེན་བྱེད་དང་། འཕངས་པའི་ཡན་ལག་གི་བར་དུ་བསྐལ་པ་བགྲང་ལས་འདས་པས་ཆོད་པ་ཡོད་པའང་སྲིད་ལ། ཚེ་གཞན་གྱིས་

བར་མ་ཆོད་པར་སྐྱེ་བ་གཉིས་པ་ལ་འགྲུབ་པའང་སྲིད། འགྲུབ་བྱེད་ཀྱི་ཡན་ལག་དང་། གྲུབ་པའི་
ཡན་ལག་གཉིས་བར་མ་ཆད་དུ་འོང་བས། མྱུར་ན་ཚེ་གཉིས་ལ་རྫོགས་པ་ཞིག་འོང་སྟེ། དཔེར་ན། ཚེ་འདི་འདྲ་བ་ཞིག་ལ་ལྷར་སྐྱེས་ནས་མྱོང་བར་འགྱུར་བའི་ལས་གསར་དུ་བསགས་ན། དེའི་ཚེ་མ་རིག་པ་དང་། འདུ་བྱེད་དང་། རྒྱུ་དུས་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་ཏེ། ཡན་ལག་ཕྱེད་དང་གསུམ་དང་། འཆི་ཁ་
ཚུན་ཆད་དུ་སྲེད་ལེན་སྲིད་པ་གསུམ་རྫོགས་ལ། སྐྱེ་བ་ཕྱི་མ་ལ་འཕངས་པའི་ཡན་ལག་ཕྱེད་དང་
ལྔ་དང་། གྲུབ་པའི་ཡན་ལག་གཉིས་རྫོགས་པའི་ཕྱིར་རོ། ཡུན་རིང་ནའང་ཚེ་གསུམ་ལས་མི་འགྱང་
སྟེ། འགྲུབ་བྱེད་དང་། གྲུབ་པ་གཉིས་དང་། འཕེན་བྱེད་གསུམ་ལ་ཚེ་རེ་རེ་དགོས་ལ། འཕངས་པའི་ཡན་ལག་རྣམས་གྲུབ་པའི་ཡན་ལག་ཏུ་འདུས་པའི་ཕྱིར་དང་། འཕེན་བྱེད་དང་འགྲུབ་བྱེད་ཀྱི་

བར་དུ་ཚེ་དུ་མས་ཆོད་ཀྱང་རྟེན་འབྲེལ་གཞན་གྱི་ཚེ་ཡིན་གྱི། རྟེན་འབྲེལ་དེའི་ཚེ་མིན་པའི་ཕྱིར་

སྐྱེས་བུ་འབྲིང་གི་

237

རོ། འདི་དག་ལ་བར་དོའི་ཚེ་མ་བརྩིས་སོ།” ཞེས་གསུངས།
བཞི་པ་དེ་དག་གི་དོན་བསྡུ་བ་ནི། དེ་ལྟར་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་ལས་དང་ཉོན་མོངས་སྡུག་བསྔལ་གྱི་རྟེན་འབྲེལ་གསུམ་དུ་འདུ་སྟེ། མ་རིག་པ་དང་། སྲེད་པ། ལེན་
པ་གསུམ་ཉོན་མོངས་དང་། འདུ་བྱེད་དང་། སྲིད་པ་གཉིས་ནི་ལས་དང་། ལྷག་མ་བདུན་སྡུག་
བསྔལ་ཡིན་ཏེ། ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས། །དང་པོ་བརྒྱད་པ་དགུ་ཉོན་མོངས། །གཉིས་པ་བཅུ་པ་ལས་ཡིན་ཏེ།
།ལྷག་མ་བདུན་ནི་སྡུག་བསྔལ་ཡིན། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། འདིའི་ཚིག་རྐང་དང་པོའི་དེ་གསུམ་ཀུན་སློང་དང་། ཚིག་རྐང་གཉིས་པའི་འདུ་བྱེད་དང་སྲིད་པ་གཉིས་ལུས་ངག་གི་ལས། གསུམ་པའི་
དེ་རྣམས་ལོངས་སྤྱོད་ཡིན་པར་གསུངས།
དེ་ལྟར་འཁོར་བའི་མཚན་ཉིད་ཞིབ་ཏུ་ཤེས་པར་བྱས་ནས། དེ་དག་འདོར་བར་འདོད་པ་དང་། དེ་རྣམས་ཉེ་བར་ཞི་བ་ལ་ཐོབ་འདོད་བྱུང་བ་ཙམ་ནས་ངེས་འབྱུང་གི་བསམ་པ་ཙམ་ཡིན་མོད་ཀྱང་། དེ་ཙམ་གྱིས་མི་ཆོག་པས་མེ་འབར་བའི་ཁྱིམ་དུ་ཚུད་པ་དང་བཙོན་རར་ཚུད་པས་བཙོན་གནས་དེ་དག་མི་འདོད་ཅིང་། དེ་དག་ནས་ཐར་བར་འདོད་པའི་བློ་ཇི་ཙམ་སྐྱེ་བ་དེ་ལྟ་བུའི་བློའི་ཚད་ཙམ་དུ་བསྐྱེད་པར་བྱ་ཞིང་། དེ་ནས་ཀྱང་ཇེ་འཕེལ་དུ་གཏོང་དགོས་སོ།
རྩ་བའི་ས་བཅད་གཉིས་པ་སྐྱེས་བུ་འབྲིང་དང་ཐུན་མོང་བའི་ལམ་གྱི་རིམ་པར་བློ་སྦྱོང་བའི་བསམ་པ་དེ་སྐྱེས་པའི་ཚད་ནི། ལམ་རིམ་ཆེན་མོར་ཇི་སྐད་གསུངས་པའི་དོན་བསྡུ་ན། དེ་ལྟར་སྡུག་ཀུན་གཉིས་དང་། རྟེན་འབྲེལ་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་སྒོ་ནས་འཁོར་བའི་མཚན་ཉིད་ཞིབ་
ཏུ་ཤེས་པར་བྱས་ན། མེ་འབར་བའི་ཁྱིམ་དུ་ཆུད་པ་དང་། བཙོན་རར་ཆུད་པའི་བཙོན་གནས་དེ་དག་ལ་མི་འདོད་ཅིང་། དེ་ནས་ཐར་འདོད་ཀྱི་བློ་ཇི་ཙམ་སྐྱེ་བ་དེའི་ཚོད་ཙམ་དུ་འཁོར་བ་ལས་ཐར་
བར་འདོད་པའི་བློ་བཅོས་མིན་རང་ཤུགས་ཀྱིས་ནམ་སྐྱེས་པ་ན་ལམ་འདིར་བློ་འབྱོངས་པ་ཡིན།
དེ་མིན་ཤ་ར་བས་གསུངས་པ་ལྟར། སིང་སྐྱུར་ལ་བཏབ་པའི་ཕྱེ་བཞིན་ཁ་ན་ཡམ་མེ་བ་ཞིག་ལས་མི་འདུག་ན། འཁོར་བའི་རྒྱུ་ཀུན་འབྱུང་ལ་མི་འདོད་པར་བལྟ་བའང་དེ་འདྲ་ཞིག་ལས་མི་འོང་།

འབྱོར་ཁེ་ལམ་རིམ།

238

ཐར་པ་དོན་གཉེར་ཡང་དེ་དང་འདྲ་ལ། ཐར་ལམ་ལ་སྒྲུབ་པ་བྱེད་པར་འདོད་པའང་ཚིག་ཙམ་དུ་འགྲོ་ཞིང་། སེམས་ཅན་གཞན་གྱི་འཁོར་བའི་སྡུག་བསྔལ་ལ་མི་བཟོད་པའི་སྙིང་རྗེའང་འོང་ས་མེད་
ལ། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་མ་བཅོས་པ་ཡིད་བསྐུལ་བར་བྱེད་ནུས་པའི་ཤུགས་ཅན་ཡང་མི་སྐྱེ་བས།
ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ཡང་ཚིག་རྗེས་སུ་འབྲངས་པའི་གོ་བ་ཙམ་དུ་འགྱུར། དེས་ན་སྐྱེས་བུ་འབྲིང་གི་ཆོས་སྐོར་འདི་གདམས་པའི་མཐིལ་དུ་བཟུང་ནས་སྦྱོང་དགོས་པར་གསུངས།
གསུམ་པ་ཐར་པར་བསྒྲོད་པའི་ལམ་གྱི་རང་བཞིན་གཏན་ལ་དབབ་པ་ལ་གཉིས། རྟེན་ཇི་ལྟ་བུས་འཁོར་བ་ལྡོག་པ་དང་། ལམ་ཇི་འདྲ་ཞིག་བསྒོམ་པས་འཁོར་བ་ལྡོག་པའོ། འདི་ལ་གསུམ་ལས། དང་པོ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་བསླབ་པ་ནི། ངེས་པར་འབྱིན་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་། མ་སྨད་པའི་
ཚུལ་ཁྲིམས་དང་། མ་ཉམས་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་། ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་བཞི།
གཉིས་པ་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་བསླབ་པ་ནི། སེམས་ཀྱི་གནས་བཞི་དང་། བསམ་གཏན་བཞི་ཡིན་
ལ།དེ་ཉིད་ཚེ་འདི་ལ་བདེ་བར་གནས་པས་ན་བདེ་བ་དང་ལྡན་པ་སྟེ་སེམས་ཀྱི་བསླབ་པའོ།
གསུམ་པ་ཤེས་རབ་ཀྱི་བསླབ་པ་ནི། བདེན་བཞི་མི་རྟག་སོགས་བཅུ་དྲུག་གོ དེ་རྟོགས་པའི་རྣམ་
པ་བཅུ་དྲུག་ནི་ཤེས་རབ་ཀྱི་བསླབ་པའོ།
དེ་ལྟ་བུའི་ཐར་པར་བགྲོད་པའི་ལམ་བསླབ་པ་གསུམ་ནས་གཙོ་བོ་ཤེས་རབ་ཀྱི་བསླབ་པའི་
སྐབས་སུ་བྱང་ཕྱོགས་སོ་བདུན་གྱི་ལམ་ཉམས་ལེན་སྐོར་གལ་ཆེར་བསྟན་པ་རྣམས་ལ་བརྟེན་
དགོས་ཏེ། སྲིད་པ་འཁོར་བའི་རྩ་བ་གཏི་མུག་གིས་བྱེད་ཅིང་། དེ་ནི་གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་ཡིན།
རང་བཞིན་མེད་པར་སྨྲ་བ་རྣམས་ཀྱིས་གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་དང༌། ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་གཉིས་
པོ་དེ་ཆོས་ཅན་མི་འདྲ་བ་མ་གཏོགས་འཛིན་སྟངས་མཚུངས་པས། གཉིས་ཀ་སྲིད་པའི་རྩ་བར་བཞག དེ་ཡང་གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་འཇིག་ལྟར་འགྲོ་བ་དེ་ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་གྱི་དབང་གིས་ཡིན།
ཕུང་པོ་བློ་ཡུལ་དུ་བྱས་ནས་ངའ་ོསྙམ་པའི་ཕུང་པོ་བདེན་འཛིན་གྱི་བློ་དེའི་གཞི་བྱས་ཏེ། དེ་ལ་བརྟེན་
ནས་བཏགས་པའི་ངའོ་སྙམ་པའི་ངར་འཛིན་འཇིག་ལྟ་གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་དེ་སྐྱེ་བ་རེད། དེའི་

སྐྱེས་བུ་འབྲིང་གི་

239

གཉེན་པོ་རྣམ་འགྲེལ་ལས། །བྱམས་སོགས་རྨོངས་དང་འགལ་མེད་ཕྱིར། །ཤིན་ཏུ་ཉེས་པ་ཚར་གཅོད་མིན། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་བྱམས་པ་དང་སྙིང་རྗེ་བསྒོམ་པ་ལྟ་བུས་མ་རིག་པ་ལ་ཐད་ཀར་
མི་གནོད་ཅིང་། བདེན་འཛིན་ལ་ཐད་ཀར་གནོད་མཁན་དེ་དམིགས་པ་གཅིག་ལ་དམིགས་ནས་འཛིན་སྟངས་དངོས་འགལ་ཡིན་པའི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་འབའ་ཞིག་གིས་གནོད་པས།
བསླབ་པ་གསུམ་གྱི་ནང་ནས་ཤེས་རབ་ཀྱི་བསླབ་པ་སྟེ། ཇི་ལྟ་བ་རྟོགས་པའི་ལྷག་མཐོང་ཡིན། སྤྱིར་

ཞི་གནས་དང་། ཞི་རགས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་ལྷག་མཐོང་ཕྱི་ནང་ཐུན་མོང་བ་ཡིན་ཡང་། ཇི་ལྟ་བ་
རྟོགས་པའི་ལྷག་མཐོང་ནི་ནང་པ་སངས་རྒྱས་པའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ལྷག་མཐོང་ཡིན། དེ་བསྐྱེད་པ་ལ་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པ་ཙམ་གྱིས་མི་ཆོག་པར། དེ་ལ་གསལ་སྣང་ཐོན་པ་ཞིག་དགོས་པས། ཞི་
གནས་ཀྱི་གྲོགས་ལ་མ་བརྟེན་ཐབས་མེད་ལ། ཞི་གནས་སྒྲུབ་ཚུལ་ནི་དྲན་ཤེས་བཞིན་གྱིས་སྐྱོང་
ཚུལ་དེ་རང་ཡིན་པས། ནང་གི་གཡེང་བ་ཕྲ་མོ་ཞི་བ་ལ་ཕྱིའི་རྣམ་སྨིན་རགས་པ་འགོག་པ་སྔོན་དུ་
འགྲོ་དགོས་པས། ཐོག་མར་ལུས་ངག་གི་གཡེང་བ་རགས་པ་བཀག་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ལ་སློབ་
དགོས། དེ་ནས་ཡིད་ཀྱི་གཡེང་བ་ཕྲ་མོ་སྡོམ་པའི་ཞི་གནས་ལ་སློབ་དགོས། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ཇི་ལྟ་བ་རྟོགས་པའི་ལྷག་མཐོང་བསྐྱེད་དེ་སྟོང་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་འཕགས་ལམ་རྒྱུད་ལ་བསྐྱེད་པར་བྱེད་པ་ནི་སྐྱེས་བུ་འབྲིང་གི་ཉམས་ལེན་ཡིན།
ལམ་བསླབ་པ་གསུམ་སྔ་མ་སྔ་མ་སྔོན་དུ་བཏང་ནས་ཕྱི་མ་ཕྱི་མ་སྐྱེ་དགོས་པས། རང་རེས་ད་
ལྟ་འཕྲལ་དུ་ལག་ལེན་འགེལ་དགོས་པ་གང་ཡིན་ཞེ་ན། ཐོག་མར་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་བསླབ་པ་རྨང་

གཞི་གལ་ཆེར་བརྩིས་ནས་གཅེས་སྤྲས་བྱེད་དགོས་པ་དང༌། སོ་བྱང་སྔགས་གསུམ་ཅི་རིགས་པའི་སྡོམ་པ་བསྲུང་རྒྱུ་ཡོད་པ་རང་ཉིད་ཀྱི་གཟི་བརྗིད་ཡིན་སྙམ་པའི་སྒོ་ནས་བསླབ་པ་ངོ་ལྐོག་མེད་པར་བསྲུང་དགོས། དེང་སང་བསྟན་པ་ཉམས་སྨད་པའི་སྙིགས་མའི་དུས་འདིར་བཅོམ་ལྡན་
འདས་ཀྱི་བསླབ་པ་སྣ་གཅིག་ལེགས་པར་བསྲུང་ཐུབ་ནའང་ཕན་ཡོན་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པར་
གསུངས་པས། ནང་པ་སངས་རྒྱས་པའི་ཆོས་པ་སྤྱི་དང་། ལྷག་པར་ཁྱིམ་ནས་ཁྱིམ་མེད་པར་རབ་

འབྱོར་ཁེ་ལམ་རིམ།

240

ཏུ་བྱུང་བ་ཕོ་མོ་རྣམས་ཀྱིས་སྤོབས་པ་དང་ལྡན་པའི་སྒོ་ནས་དམ་སྡོམ་གཅེས་སྤྲས་བྱ་རྒྱུ་གལ་ཆེ།
ཁྱིམ་ནས་ཁྱིམ་མེད་པར་རབ་ཏུ་བྱུང་བ་ཞིག་ཡིན་ན། ཐོས་བསམ་དང་བསྙེན་སྒྲུབ་ཀྱིས་

མཚོན་པའི་ཆོས་ལྡན་གྱི་བྱ་བ་ཇི་འདྲ་ཞིག་བྱེད་ཀྱང་འཇུག་པ་བདེ་ལ། རང་དབང་འདུས་པས་
དུས་དང་རྣམ་པ་ཀུན་ནས་འགྲོ་བདེ་སྡོད་བདེ། ལངས་ན་སྤོས་ལངས་པ་དང་འགྱེལ་ན་སྤོས་འགྱེལ་བ་ཞེས་ཟེར་སྲོལ་ཡོད་པ་ལྟ་བུའི་དགེ་མཚན་ཆེ་ཞིང་། ཁྱིམ་པ་རྣམས་ལ་གྲོགས་བཟའ་ཚང༌དང་། ཕྲུ་གུ་བུ་ཕྲུག གཉེན་ཉེ་འབྲེལ་གཅིག་ལ་གཉིས་བརྟེན་གཞན་གྱི་ངོ་སྲུང་དགོས་པ་མང་བས་
ཤུགས་མ་ཐུབ་ཀྱིས་དེ་རྣམས་ཀྱི་ཕྱོགས་སུ་བཟུང་ནས་ཁ་དགྲ་སྣ་དགྲ་མང་པོ་གསོག་དགོས་པ་
འབྱུང་ཞིང་། འཚོ་ཐབས་ཀྱི་བྱ་བས་བྲེལ་ལ། དེ་མིན་རྣམ་གཡེང་འདུ་འཛི་སོགས་ཀྱིས་རང་དབང་

མི་འདུས་པའི་ངལ་བ་ལ་དཔགས་ན། རབ་བྱུང་ཕོ་མོ་རྣམས་ལ་ཆོས་གཤའ་མ་སྒྲུབ་ཐུབ་པའི་གོ་སྐབས་ཆེས་བཟང་བ་ཡོད་པ་རེད། འོན་ཀྱང་ལྟོ་གོས་ཀྱི་ཆེད་དུ་རབ་ཏུ་འབྱུང་བར་མི་འོས་ཤིང་།
རང་གིས་མི་ནུས་བཞིན་དུ་རབ་ཏུ་བྱུང་ནའང་དགོས་པ་གང་ཡང་མ་མཆིས་པས། སྟོན་པ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ནི་ཐབས་ལ་མཁས་པས་གང་ལ་གང་ཕན་གནང་ཕྱིར་རབ་བྱུང་གི་བསླབ་པ་བསྲུང་རྒྱུ་དེ་ལེགས་ཤོས་དང་། རླབས་ཆེན་ཡིན་པ་ཁོ་ནའི་སྟེང་དུ་མ་བཞག་པར། དེ་ལྟར་སྲུང་མི་ནུས་པ་མང་པོ་ཡོད་པ་རྣམས་ལ་རང་གི་བགོ་སྐལ་དུ་ཁྱིམ་པའི་རྟེན་ལ་གནས་ནས་ཇི་སྲིད་འཚོ་བའི་
མཐའ་ཅན་གྱི་སྡོམ་པ་དང་། ཉིན་ཞག་ཕྲུགས་གཅིག་གི་སྡོམ་པ་སྲུང་ཚུལ་ཟུར་དུ་གསུངས་པས།
རང་རང་གི་ནུས་པ་དང་འཚམས་པའི་ཉམས་ལེན་ཆེ་ཆུང་གང་འདྲ་ཞིག་ཡིན་ནའང་བྱ་རྒྱུ་ཡོད་པ་རེད། སྤྱིར་ན་ཆོས་ཟབ་པོ་ཞིག་ཡིན་པ་ཙམ་གྱིས་མི་ཐམས་ཅད་ལ་ཕན་པའི་ཁྱབ་པ་མེད་པས།
ཆོས་ཟབ་ལོད་ཅེས་པ་ནི་རང་རང་གི་ཁམས་དང་མོས་པར་མཐུན་ནས་རན་པ་དེ་ཟབ་ལ། དེ་མིན་ཆོས་དེ་ཉིད་ཟབ་ཀྱང་སོ་སོའི་ཁམས་དང་མ་མཐུན་ན་ཟབ་པོ་མིན་པས། རབ་བྱུང་གི་སྡོམ་པ་ལེགས་པར་སྲུང་སྡོམ་ཐུབ་མཁན་ཞིག་ཡིན་ན་དེ་ལས་ལྷག་པ་མེད་ཀྱང་། མི་ནུས་བཞིན་དུ་ཨུ་ཚུགས་བརྒྱབས་ནས་རབ་བྱུང་གི་སྡོམ་པ་བླངས་ན་དགོས་པ་མེད་པས་ཁྱིམ་པའི་སྡོམ་པ་བླང་ན་

སྐྱེས་བུ་འབྲིང་གི་

241

ལེགས། དེ་ཡང་དགེ་བསྙེན་ཡིན་ནའང༌ཚངས་སྤྱོད་དགེ་བསྙེན་ལེགས་ཤོས་ཡིན་ལ། དེ་མིན་ཡོངས་རྫོགས་དགེ་བསྙེན་དང་། མ་མཐའ་ཡིན་ནའང་སྣ་གཅིག་སྣ་འགའ་སྤྱོད་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་

བསྲུང་གལ་ཆེ།
སྔར་སྐྱེས་བུ་ཆུང་ངུའི་སྐབས་སུ་མངོན་མཐོ་དལ་འབྱོར་གྱི་ལུས་རྟེན་དམིགས་ཡུལ་དུ་བཟུང་
ནས་དེ་ཐོབ་ཆེད་ཚུལ་ཁྲིམས་ལ་སློབ་དགོས་ཚུལ་གསུངས་པ་དང་། ད་ལྟ་དེ་འདྲའི་མངོན་མཐོའི་
ལུས་རྟེན་སྒྲུབ་པའི་རྒྱུ་ཚོགས་ཚང་ཞིང་། སྐྱེས་བུ་འབྲིང་ལ་སློབ་པར་ནུས་པའི་བློའི་གནས་ཚད་དུ་སོན་པའི་སྐབས་འདིར་དམིགས་ཡུལ་ཇི་ལྟ་བུ་ཞིག་བཟུང་དགོས་ཤེ་ན། མངོན་མཐོའི་ལུས་རྟེན་ཡང་ལས་ཉོན་གྱི་དབང་གིས་བྱུང་བས་ཟག་བཅས་ཉེར་ལེན་གྱི་ཕུང་པོ་ཡིན་པ་དང་། ལས་
ཉོན་གྱི་གཞན་དབང་ཅན་ཡིན་ཕྱིན་ཆད་མཐའ་གཙང་ཕུགས་བཙན་དོན་དམ་པའི་བདེ་སྐྱིད་ལྡན་པ་ཞིག་མིན་པས། དེ་ལས་བརྒལ་ཏེ་སྡུག་བསྔལ་རྩ་བ་ནས་ཟད་པའི་གཏན་དུ་བདེ་བའི་ཐར་པ་ཞིག་བསྒྲུབ་ཏུ་ཡོད་པས་དེ་སྒྲུབ་དགོས་པ་ཡིན།
སྐྱེས་བུ་འབྲིང་གི་ལམ་རང་མཚན་པར་སློབ་མཁན་ཞིག་ཡིན་ན་ནི། ཞི་བ་ཕྱོགས་ཙམ་ཞིག་དོན་དུ་གཉེར་བས། བསྒྲུབ་བྱ་ཞི་བ་མྱང་འདས་དགྲ་བཅོམ་པའི་གོ་འཕང་ཙམ་ཡིན་ནའང་། འདིར་སྐྱེས་བུ་འབྲིང་དང་ཐུན་མོང་བའི་ལམ་རིམ་ལ་འཁྲིད་ཀྱིན་ཡོད་པ་མ་གཏོགས། འབྲིང་གི་ལམ་རང་
མཚན་པ་ལ་འཁྲིད་ཀྱིན་མེད། དེ་ལྟར་ཐུན་མོང་བའི་ལམ་ལ་འཁྲིད་དགོས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནི།
ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་གོ་འཕང་ཐོབ་པ་ལ་བར་དུ་གཅོད་བྱེད་ནི་ཤེས་བྱའི་སྒྲིབ་པ་ཡིན་པ་དང་། ཐར་པ་ཐོབ་པ་ལ་གཙོ་བོར་བར་དུ་གཅོད་བྱེད་ཉོན་མོངས་པའི་སྒྲིབ་པ་ཡིན་ལ། གལ་ཏེ་ཉོན་མོངས་པའི་སྒྲིབ་པ་སྤོང་མི་དགོས་པར་ཤེས་བྱའི་སྒྲིབ་པ་སྤང་རྒྱུ་ཞིག་ཡོད་ན། བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔས་ཤེས་བྱའི་སྒྲིབ་པ་སྤང་རྒྱུ་གཙོ་བོར་བྱེད་པ་ཞིག་འོང་སྲིད་ཀྱང༌། དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་ལ་
ཤེས་བྱའི་སྒྲིབ་པ་ནི། ཉོན་མོངས་པའི་སྒྲིབ་པས་བཞག་པའི་བག་ཆགས་ཡིན་པས། བག་ཆགས་འཇོག་བྱེད་དེ་མ་ཟད་བར་དུ་དེས་བཞག་པའི་བག་ཆགས་ཟད་ཐབས་མེད་པར་བརྟེན། སེམས་

འབྱོར་ཁེ་ལམ་རིམ།

242

ཅན་གྱི་དོན་བྱེད་པ་ལ་དེ་རྣམས་ཀྱི་ཁམས་དང་མོས་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་མཁྱེན་པའི་རྣམ་པ་
ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་དགོས་པ་དང་། དེའི་ཆེད་དུ་ཤེས་བྱ་ཤེས་པ་ལ་བར་དུ་གཅོད་པའི་བག་ཆགས་ཤེས་སྒྲིབ་ཟད་ཆེད་སྒྲིབ་པ་དེ་འཇོག་མཁན་ཉོན་མོངས་པའི་སྒྲིབ་པ་མ་སྤངས་

པར་ཐབས་མེད་པས། སྐྱེས་བུ་འབྲིང་གི་ལམ་དོན་དུ་གཉེར་བའི་གང་ཟག་དེའི་བསྒྲུབ་བྱ་ཞི་བ་མྱང་འདས་དོན་དུ་གཉེར་བ་བླ་མེད་རྫོགས་བྱང་འདོད་པ་རྣམས་ཀྱི་དམིགས་ཡུལ་མཐར་ཐུག་མིན་
ནའང་། རྣམ་མཁྱེན་སྒྲུབ་པར་ལམ་དེ་བརྒྱུད་པ་མ་གཏོགས་ཟུར་དུ་འགྲོ་ས་མེད་པས། སྐྱེས་བུ་འབྲིང་དང་ཐུན་མོང་བའི་ལམ་ལ་སློབ་དགོས་པར་གསུངས།
བཞི་པ་ལྟུང་བ་འབྱུང་བའི་སྒོ་ངོས་བཟུང་བ་ལ་བཞི། མི་ཤེས་པ་ལྟུང་བ་འབྱུང་བའི་མ་གུས་པ་ལྟུང་བ་འབྱུང་བ་དང༌། བག་མེད་པ་དང་། ཉན་མོངས་མང་བ་ལྟུང་བ་འབྱུང་བའི་སྒོ་དང་བཞིའ།། །། ོདང་པོ་མི་ཤེས་པ་ལྟུང་བ་འབྱུང་བའི་སྒོ་ཞེས་པ་བྱ་བ་གང་དང་གང་བྱས་ན་ལྟུང་བ་འབྱུང་བར་མ་ཤེས་ན། དེའི་དབང་གིས་ཉེས་པས་གོས་པར་འགྱུར་བས། དེ་རྣམས་དགག་པའི་གཉེན་པོར་བསླབ་བྱ་ཕྲ་རགས་རྣམས་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་བྱེད།
གཉིས་པ་བག་མེད་པའི་གཉེན་པོར་བླང་དོར་གང་ཡིན་དྲན་པས་གསལ་འདེབས་ཤིང་། ལེགས་ཉེས་དཔྱོད་པའི་ཤེས་བཞིན་གྱིས་བྱ་ར་བལྟ་ཞིང་ངོ་ཚ་ཁྲེལ་ཡོད་དང་རྣམ་སྨིན་ལ་

འཇིགས་པར་བྱེད། དེ་ལྟར་ལྟུང་བ་བྱུང་བ་དང་མི་འབྱུང་བའི་གནད་ཤེས་ནའང༌། བག་མེད་པའི་དབང་གིས་ལྷོད་གཡེང་ཤོར་བས། དཔེར་ན། ཁྱིམ་པ་དང་རབ་བྱུང་གི་སྡོམ་པ་གང་རུང་བླངས་ཡོད་ན། རང་ཉིད་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་རྗེས་འབྲངས་ཡིན་པར་དྲན་དགོས་པ་དང་། སྐྱེ་བ་ཕྱི་མ་

མངོན་མཐོའི་ལུས་རྟེན་དང་། ཐར་པ་དང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་གང་སྒྲུབ་ཀྱང་མ་མཐའ་ཡིན་ནའང་མི་དགེ་བཅུ་སྤོང་གི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཉམས་སུ་ལེན་དགོས་པས། རྒྱུན་དུ་བག་ཡོད་ལྡན་ན་དྲན་པ་དང༌ཤེས་བཞིན་འབྱུང་བས། ཤེས་བཞིན་སྐྱེ་བའི་རྒྱུ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་ནི་ཡང་དང་ཡང་དུ་སེམས་ཀྱི་གནས་སྐབས་ལ་བརྟག་དཔྱད་བྱེད་དེ་ཡིད་བློ་ནས་མ་བོར་བ་ཞིག་དགོས།

སྐྱེས་བུ་འབྲིང་གི་

243

གསུམ་པ་མ་གུས་པའི་གཉེན་པོར་བདག་ཅག་གི་སྟོན་པ་དང་། དེས་གསུངས་པའི་བཅས་པ་དང་། དེ་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་གྲོགས་རྣམས་ལ་ཡིད་ཆེས་ཀྱི་སྒོ་ནས་གུས་པར་བྱེད་པ་སྟེ། དེ་ལྟར་
ལྟུང་བའི་རྣམ་གཞག་ཤེས་ཤིང་། དྲན་ཤེས་བག་ཡོད་ལྡན་པས་སྟོན་པ་ལ་གུས་པའི་བློ་ཞིག་ཡོད་ནའང་། རང་རེ་ཕལ་མོ་ཆེ་ཉོན་མོངས་པ་ལ་གོམས་པ་ཤུགས་ཆེ་བའི་དབང་གིས་ཅུང་ཟད་ཙམ་ཞིག་མ་འགྲིག་པ་དང་སྨོད་ཅིང་ཀླན་ཀ་འཚོལ་བ་སོགས་རང་ཤུགས་ཀྱིས་འབྱུང་།

བཞི་པ་ཉོན་མོངས་མང་བའི་གཉེན་པོར་གང་ཤས་ཆེ་བ་དེ་ལ་འབུར་འཇོམས་སུ་བྱས་ནས་ཉིན་རེ་བཞིན་ཁས་བླངས་པའི་བསླབ་པ་དང་འགལ་མི་འགལ་བརྟགས་ནས་འགལ་བ་རྣམས་ཕྱིར་

བཅོས་དང་། སྟོབས་བཞི་སོགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་བཤགས་སྡོམ་བྱེད་དགོས།
སྤྱིར་ན་ཚུལ་ཁྲིམས་སྲུང་བའི་ཕན་ཡོན། མ་བསྲུངས་བའི་ཉེས་དམིགས་རྣམས་བསམ་རྒྱུ་གལ་ཆེ་སྟེ། རང་རེའི་ཚེ་རབས་གཏན་གྱི་དགྲ་བོ་ཉོན་མོངས་ཡིན་པས། གོང་དུ་བཤད་པ་ལྟར་
ཉོན་མོངས་ལ་དངོས་སུ་ཁ་གཏད་གཅོག་བྱེད་ཤེས་རབ་ཀྱི་བསླབ་པ་དང་། དེ་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་
བསླབ་པའི་གྲོགས་ལ་བརྟེན་དགོས་ཤིང་། ཏིང་འཛིན་བརྟན་པོ་འོང་ཆེད་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་བསླབ་

པས་ཐོག་མར་ལུས་ངག་གི་གཡེང་བ་རགས་པ་སྡོམ་པ་དང་། དེ་ནས་ནང་གི་གཡེང་བ་ཕྲ་མོ་ཚུན་ཆད་བཀག་པའི་སེམས་ཉེ་བར་ཞི་བའི་ཡོན་ཏན་རང་རྒྱུད་ལ་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར་དུ་རང་ངོས་ནས་ཐར་པ་
སྒྲུབ་པའི་གྲ་སྒྲིག་ཨང་དང་པོ་དེ་ཁྱིམ་པ་དང་རབ་བྱུང་གི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཤིག་བླངས་ནས་བསླབ་པ་
བསྲུང་རྒྱུ་དེ་ཡིན། དེ་ ུ ལྟར་སེམས་ཀྱི་གཡེང་བ་ཕྲ་མོ་ཚུན་ཆད་ཞི་བར་བྱེད་པ་དེ་དྲན་ཤེས་གཉིས་
ཀྱིས་བྱེད་པས། དེ་ལ་ཡང་ནས་ཡང་དུ་སྦྱོང་བརྡར་བྱས་ཏེ་དྲན་ཤེས་ཀྱི་སྟོབས་བསྐྱེད་པའི་སྒོ་ནས་སེམས་མ་རུངས་པའི་ཕྱོགས་སུ་འགྲོ་བ་དེ་ཚར་བཅད་ནས་འགྲོ་འཆག་ཉལ་འདུག་གི་སྤྱོད་ལམ་མཐའ་དག་དང་། མདོར་ན་དབུགས་གཏོང་ལེན་ཚུན་ཆད་ལ་དྲན་པ་ཉེ་བར་བཞག་པས། རྒྱུན་དུ་རང་རེ་སེམས་ཀྱི་དབང་དུ་སོང༌། སེམས་ཉོན་མོངས་པའི་དབང་དུ་སོང་ནས་ཕུང་ལ་སྦྱོར་བ་དེ་
བཀག་ནས། རང་སེམས་རང་གི་དབང་དུ་བསྡུ་ཐུབ་པར་བྱ་རྒྱུ་དེ་དྲན་པས་དབང་དུ་བསྡུ་རྒྱུ་དེ་

འབྱོར་ཁེ་ལམ་རིམ།

244

ལས་གཞན་ཞིག་མེད་པས། མདོ་དོན་དྲན་ཤེས་བསྐྱེད་པའི་ཐོག་མའི་སྦྱོང་བརྡར་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་

བསླབ་པའི་ཐོག་ནས་འོང་བས། ཚུལ་ཁྲིམས་ཞེས་པ་འདི་ཤིན་ཏུ་གལ་ཆེ་ཚུལ་ཤེས་པར་བྱ་དགོས་པ་ཡིན།
དེས་ན་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ན་བདག་ལྟ་བུ་སྐྱེས་བུ་འབྲིང་གི་ལམ་ཉམས་སུ་ལེན་ཚུལ་ལས་
ཕྱིན་ཅི་ལོག་པའི་ཉེས་དམིགས་བསགས་པའི་སེམས་ཅན་མང་པོ་ཡོད་པས་དེ་དག་གི་ཉེས་པ་ཐམས་ཅད་བདག་ལ་འདུས་པར་གྱུར་ཅིག བདག་གིས་བསླབ་པ་གསུམ་གྱི་ཉམས་ལེན་ཐོག་
ནས། བདེན་བཞི་དང་རྟེན་འབྲེལ་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་སྒོ་ནས་འཁོར་བར་འཁོར་ཚུལ་
བསམས་ཏེ། ཐར་པའི་གོ་འཕང་ལ་རེག་པའི་ཉམས་ལེན་ཚུལ་བཞིན་བྱས་པའི་དགེ་བའི་རྩ་བ་ཐམས་ཅད་གཞན་ལ་བསྔོ་སྙམ་པའི་སྒོ་ནས་གཏོང་ལེན་བྱ། གཞན་ཡང་བདུད་རྩི་འབེབས་སྦྱངས་
བྱེད་ན་ཟུར་དུ་ཤེས་པར་བྱའོ།
སླར་སྨྲས་པ།

༡ །ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་ཕྱོགས་དང་རྣམ་བྱང་གི།བདེན་བཞིའི་འཇུག་ལྡོག་རྣམ་གྲངས་བཅུ་དྲུག་རྣམས།
།བསྟན་ཚུལ་ཇི་བཞིན་བསམས་ནས་བསླབ་པ་གསུམ།
།ཉམས་སུ་བླངས་ན་ཐར་པའི་རྒྱལ་སར་སྙེག
༢ །སྐར་ཆ་རེར་ཡང་ལས་ངན་དུ་མ་ཞིག།གསོག་པའི་རྟེན་འབྲེལ་ཚན་པ་གྲངས་མེད་པ།
།གཅིག་རྗེས་གཅིག་ནོན་བ་ཐག་ལྟར་འབྲེལ་བར།
།བསམས་ན་འཁོར་བའི་ཕྱི་མཐའ་མཐོང་བར་དཀའ།
༣ །རྒྱུ་འབྲས་ཕྲ་རགས་རྟེན་འབྱུང་ལྟོས་གྲུབ་ཀྱི།

།རྣམ་གཞག་འདི་ཡིས་འཁོར་བར་འཆིང་གྲོལ་ཚུལ། །གསུངས་འདིར་ངེས་རྙེད་ལམ་ལ་བརྩོན་ནུས་ན། །འཁོར་བ་མཐའ་ཅན་བྱེད་པར་ག་ལ་རིང་།

སྐྱེས་བུ་ཆེན་པོའི་ས

245

༤ །སྲིད་པའི་དཔལ་ལ་ཞེན་པ་དང་བྲལ་ན།
།གྲོང་དུ་རྒྱུ་ཡང་རྣལ་འབྱོར་བྱ་བཏང་ཡིན།
།རི་སུལ་དབེན་པར་འདོད་སྲེད་འཆིང་རྒྱའི་འོག།
།གཅིག་པུར་གནས་ཀྱང་ཆོས་པ་བྱ་བྲལ་མིན།
༥ །ཟས་གོས་ངན་ངོན་ཙམ་གྱིས་ཆོག་ཤེས་པ།
།རྨད་ཅིང་དེ་ལ་ཆགས་ན་འཁོར་བའི་རྒྱུ།
།སྲིད་འབྱོར་ཞེན་ཆགས་མེད་པར་གཞན་དོན་དུ། །བསྔོས་ནས་སྤྱད་ན་ཐར་པའི་ས་བོན་ཉིད།
༦ །མ་རིག་སྟུག་པོས་ནོན་པའི་དབང་གྱུར་ཏེ།
།འཁྲུལ་སྣང་སྣ་ཚོགས་འཆར་བའི་ངང་ཚུལ་རྣམས།
།མཐོང་བའི་ཤེས་རབ་ཟབ་མོ་ཉག་གཅིག་གིས།
།བདེན་དོན་ཐར་པའི་སྒོ་བརྒྱ་འབྱེད་པར་བྱེད།
ཞེས་བྱ་བ་ནི་བར་སྐབས་ཀྱི་ཚིགས་སུ་བཅད་པའོ།

སྐྱེས་བུ་ཆེན་པོའི་སྐོར།

༈ གསུམ་པ་སྐྱེས་བུ་ཆེན་པོའི་ལམ་གྱི་རིམ་པ་ལ་བློ་སྦྱོང་བ་ལ་གཉིས། བྱང་ཆུབ་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་ཚུལ་དང༌། སེམས་བསྐྱེད་ནས་སྤྱོད་པ་ལ་སློབ་ཚུལ་ལོ། དང་པོ་ལ་གཉིས། བྱང་ཆུབ་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་པ་དངོས་དང༌། སེམས་བསྐྱེད་ཆོ་གས་བཟུང་བའི་ཚུལ་ལོ། དང་པོ་ལ་གཉིས། རྒྱུ་
འབྲས་མན་ངག་བདུན་གྱི་སྒོ་ནས་བྱང་ཆུབ་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་ཚུལ་དང༌། བདག་གཞན་མཉམ་
བརྗེའི་སྒོ་ནས་བྱང་ཆུབ་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་ཚུལ་ལོ།
དང་པོ་འདི་ལ་སྤྱིར་བཏང་ཡིག་ཆ་རྣམས་སུ་རྒྱུ་འབྲས་མན་ངག་བདུན་ཞེས་འབྱུང་ཡང་། མན་

འབྱོར་ཁེ་ལམ་རིམ།

246

ངག་རྒྱུ་འབྲས་བདུན་ཞེས་བྱ་ན་གོ་བདེ་བས་ལེགས་པར་གསུངས། དེའི་སྒོ་ནས་བློ་སྦྱོང་བ་ནི་བྱམས་པ་ནས་བརྒྱུད་པ་དང༌། བདག་གཞན་མཉམ་བརྗེའི་བློ་སྦྱོང་བ་ནི་འཇམ་དབྱངས་ནས་བརྒྱུད་ཅིང་། ཕྱི་མ་བདག་གཞན་མཉམ་བརྗེའི་སྐོར་འདིར་མགོན་པོ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་དབུ་མ་རིན་ཆེན་
ཕྲེང་བའི་ནང་། རླབས་ཆེན་སྤྱོད་བརྒྱུད་ཅེས་འབྱུང་ལ། བྱང་ཆུབ་སེམས་འགྲེལ་ནང་ཡང་བདག་གཞན་མཉམ་བརྗེ་རྩལ་བཏོན་བྱས་ནས་གསུངས་ཏེ། བརྒྱུད་པ་འདི་ལ་རླབས་ཆེན་སྤྱོད་བརྒྱུད་ཅེས་པའི་ཐ་སྙད་བྱུང་བ་ཤིན་ཏུ་གོ་རྒྱུ་ཆེ་བ་ཡིན།
དེ་ཡང་ཐོག་མར་རྨང་གཞི་ཅུང་ཟད་གླེང་ན། རང་རེའི་བསྒྲུབ་བྱ་མཐར་ཐུག་རྣམ་མཁྱེན་རྒྱལ་བའི་གོ་འཕང་ཞེས་བྱ་བ་རང་དོན་ཡང་མཐར་ཕྱིན་ཞིང་། གཞན་དོན་ཡང་མཐར་ཕྱིན་པའི་གོ་
འཕང་དེ་སྒྲུབ་པའི་རྒྱུ་ལ། སྙིང་རྗེ་རྩ་བར་གྱུར་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་རིན་པོ་ཆེ་དེ་དང་འབྲེལ་
བའི་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ལྟ་བ་ཐབས་ཤེས་ཟུང་འབྲེལ་དགོས་པར་གསུངས་པས། དེ་ནི་ཤེས་
རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ཞེས་བྱ་བའི་སྟོང་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་གང་ཞིག་
བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཀྱིས་ཟིན་པ་དེ་ལ་བྱ། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ནི། སངས་རྒྱས་ཀྱི་གོ་འཕང་དང་
མེད་ན་མི་འབྱུང་གི་འགྲེལ་བ་གྲུབ་པ་ཞིག་ཡིན། སྟོང་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ནི་ཐེག་པ་གསུམ་ཀའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་རྒྱུར་འགྲོ་ལ། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ནི་ཐེག་ཆེན་གྱི་བྱང་ཆུབ་
ཐོབ་པའི་རྒྱུའི་རྩ་བར་གྱུར། རང་རེ་རྣམས་ནི་ཕྱོགས་གཅིག་ནས་སེམས་ཅན་སྙིགས་མ། ཉོན་
མོངས་སྙིགས་མ། དུས་སྙིགས་མ། ཚེ་སྙིགས་མ། ལྟ་བ་སྙིགས་མ་ཞེས་པའི་སྙིགས་མ་ལྔ་ཆེ་
ཆེར་བདོ་བའི་སྐབས་དང་། ཤེས་རབ་དམན་པ་དང་བསོད་ནམས་དམན་པ་སོགས་ཀྱི་འགལ་

རྐྱེན་དུ་མ་དང་ལྡན་པའི་དུས་ཤིག་ཏུ་སྐྱེས་ནའང་། ཕྱོགས་གཞན་ཞིག་ནས་བལྟས་ན། སྟོན་པ་བཀའ་དྲིན་ཅན་གྱི་བསྟན་པ་ཉམས་པ་མེད་པའི་གནས་སྐབས་སུ་སྐྱེས་ཏེ། རྣམ་མཁྱེན་སྒྲུབ་པའི་
ལམ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་རིན་པོ་ཆེ་ལ་སློབ་ཚུལ་འདི་འདྲ་བ་ཞིག་མཇལ་དུ་ཡོད་པ་ནི། རང་
ངོས་ལ་དུས་ད་རེས་ལས་བཟང་བ་ཞིག་སྔར་མ་བྱུང་བ་ལྟ་བུ་དགའ་སྤྲོ་སྐྱེ་འོས་པ་ཞིག་ཡིན། དེ་

སྐྱེས་བུ་ཆེན་པོའི་ས

247

ནི་རྒྱུ་མེད་རྐྱེན་མེད་ལས་བྱུང་བ་མ་ཡིན་པར། ཚེ་རབས་སྔོན་མ་རྣམས་སུ་བསོད་ནམས་རྒྱ་ཆེར་བསགས་པ་ལ་སོགས་པའི་ཕྱི་ནང་གི་རྒྱུ་རྐྱེན་དུ་མའི་མཐུ་ལ་བརྟེན་ནས། འདི་འདྲའི་གོ་སྐབས་བླ་ན་མེད་པ་ལན་གཅིག་ཐོབ་པ་འདི་འཕྲོ་བརླག་མི་གཏོང་བར་དོན་དང་ལྡན་པ་ཞིག་བྱ་
ཕྱིར་ཐོག་མར་རྣམ་མཁྱེན་སྒྲུབ་པའི་ཚུལ་འདི་ཇི་ལྟར་ཡིན་མིན་གོ་བ་ཆགས་པར་བྱེད་དེ། ཐོས་བསམ་སྒོམ་གསུམ་གྱི་ཐོག་ནས་བློ་དེའི་ཕྱོགས་ལ་གོམས་འདྲིས་བསྟེན་པའི་ཉམས་ལེན་ཚད་
དུ་འཁྱོལ་བ་ཞིག་བྱ་རྒྱུ་ཧ་ཅང་གལ་ཆེ།
ཚུལ་འདི་ཇི་ལྟར་འགྲུབ་ནུས་སྙམ་པ་ཞིག་བློ་ལ་འཆར་ཡང་། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་
ཀྱིས་དཔག་ཏུ་མེད་པ་རྣམ་པ་བཞིས་ཚོགས་བདེ་བླག་དུ་རྫོགས་ཐུབ་པར་གསུངས་པ་ལྟར། ཚུལ་དེ་ལྟ་བུ་མཐོང་བ་ན་སེམས་ལ་སྤོབས་པ་སྐྱེ་ཞིང་། ཞུམ་པ་སངས་པ་ཞིག་འོང་བ་འདི་རྣམས་བདག་པས་གཞན་གཅེས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཞེས་པ་འདི་ལས་བྱུང་བ་ཡིན། འཇམ་མགོན་
བླ་མ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། དེའི་ཕྱིར་རང་གཞན་གྱི་ལེགས་པ་ཐམས་ཅད་
ཀྱི་འབྱུང་གནས། །རྒུད་པ་ཐམས་ཅད་སེལ་བའི་སྨན། མཁས་པའི་སྐྱེ་བོ་ཀུན་གྱི་བགྲོད་པའི་ལམ་
ཆེན་པོ་མཐོང་བ་དང༌། ཐོས་པ་དང༌། དྲན་པ་དང༌། རེག་པ་ཙམ་གྱིས་ཀྱང་འགྲོ་བ་ཀུན་གྱི་གསོས་
སུ་གྱུར་པ། གཞན་གྱི་དོན་དུ་ཞུགས་པས་རང་གི་དོན་མ་ཚང་བ་མེད་པར་ཞར་ལ་འགྲུབ་པའི་
ཐབས་མཁས་པ་ཆེན་པོ་དང་ལྡན་པའི་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ལ་འཇུག་ཏུ་ཡོད་པ་ནི་ཀྱེ་མ་ཧོ། བདག་གིས་རྙེད་པ་ལེགས་པར་རྙེད་དོ་སྙམ་དུ་བསམས་ལ་སྐྱེས་བུའི་རྩལ་ཅི་ཡོད་ཀྱིས་ཐེག་པའི་མཆོག་
དེར་འཇུག་པར་བྱའོ། ཞེས་ཚིག་ནུས་པ་ཆེན་པོ་དེ་ལྟ་བུ་ཞིག་གིས་གདམས་པར་མཛད་པ་དེ་ནི། སྤྱོད་འཇུག་ལས། །དེ་བས་སྐྱོ་ངལ་ཀུན་སེལ་བའི། །བྱང་ཆུབ་སེམས་ཀྱི་རྟ་ཞོན་ནས། །བདེ་ནས་བདེ་བར་འགྲོ་བ་ལ། །སེམས་ཤེས་སུ་ཞིག་སྒྱིད་ལུག་འགྱུར། ཞེས་གསུངས་པ་དང་མཚུངས་པའི་
བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་འདིས་ནི། བྱམས་སྨོན་ལས། །ངན་འགྲོའི་ལམ་ལས་ལྡོག་བགྱིད་ཅིང༌། །མཐོ་
རིས་ལམ་ནི་རབ་སྟོན་ལ། །རྒ་ཤི་མེད་པར་འདྲེན་བགྱིད་པའི། །བྱང་ཆུབ་སེམས་ལ་ཕྱག་འཚལ་

འབྱོར་ཁེ་ལམ་རིམ།

248

ལོ། ཞེས་གསུངས་པའི་རྐང་པ་དང་པོ་གཉིས་ཀྱིས་སྐྱེས་བུ་ཆུང་ངུའི་ལམ་དང་། རྐང་པ་གསུམ་
པས་སྐྱེས་བུ་འབྲིང་གི་བསྒྲུབ་བྱ་ཐར་པ་བཅས་ཀྱང་བྱང་ཆུབ་སེམས་ཀྱིས་བདེ་བླག་ཏུ་བསྒྲུབ་ནུས་པའི་ཁྱད་ཆོས་གསུངས་པ་ལྟར། མདོར་ན་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ནི་མངོན་མཐོ་དང་ངེས་
ལེགས་སྒྲུབ་པའི་རྒྱུ་མ་ཚང་བ་མེད་པ་གཙོ་བོ་དེ་ཡིན་པར་གསུངས། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་སྐྱེ་བའི་
ཚེ་ན་སྐྱེས་བུ་ཆུང་འབྲིང་གི་ལམ་དོར་ནས་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཞེས་ཟུར་དུ་བསྐྱེད་རྒྱུ་མེད་པར།
གཞན་དོན་དོན་གཉེར་དང་། བྱང་ཆུབ་དོན་གཉེར་གྱི་བློ་བཅས་འདུན་པ་གཉིས་ལྡན་གྱི་སེམས་
ཤིག་དགོས་པས། གཞན་དོན་དོན་གཉེར་གྱི་བློ་དེ་སྐྱེ་བའི་རྩ་བ་ངེས་འབྱུང་གི་བསམ་པ་ལ་ཐུག་
པ་དང་། ངེས་འབྱུང་གི་བློ་ཕྱི་མའི་སྣང་ཤས་ལྡོག་པ་ལ་ཚེ་འདིའི་སྣང་ཤས་ལྡོག་པ་སྔོན་དུ་འགྲོ་
དགོས་པའི་རྒྱུ་འབྲས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ཡོད་པས། ལམ་གྱི་རིམ་པར་སྐྱེས་བུ་གསུམ་གསུངས་སྐབས་
སྐྱེས་བུ་ཆུང་འབྲིང་རང་མཚན་པ་མིན་པར་སྐྱེས་བུ་ཆུང་འབྲིང་གཉིས་དང་ཐུན་མོང་བའི་ལམ་ཞེས་སྦྱར་བས། ལམ་འོག་མ་དེ་རྣམས་སྐྱེས་བུ་ཆེན་པོའི་ལམ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཀྱི་ཆེད་དུ་སྔོན་
འགྲོའི་རྒྱུ་ཚོགས་བསྒྲུབ་བྱ་ཞིག་ཏུ་གྱུར་པར་ཤེས་ནུས། སེམས་བསྐྱེད་ཟེར་བ་དེ་སེམས་བཟང་པོ་བདེ་བ་དང་ལྡན་ན། སྡུག་བསྔལ་དང་བྲལ་ན་བསམ་པ་ཙམ་མིན་པར་སྡུག་བསྔལ་འབྲལ་རུང་ཡིན་པ་ཞིག་མཐོང༌བའི་སྒོ་ནས་གཞན་ཕན་གྱི་བློ་ཞིག་བསྒྲུབ་རྒྱུ་ཡིན་པས། གཞུང་ལུགས་རྣམས་སུ་སྙིང་

རྗེས་སེམས་ཅན་ལ་དམིགས། ཤེས་རབ་ཀྱིས་བྱང་ཆུབ་ལ་དམིགས་ཞེས་དེ་གཉིས་ཟུང་འབྲེལ་དུ་
འབྱུང་། དེས་ན་བཀའ་གདམས་ཀྱི་བླ་མ་གོང་མ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་འདི་ཉམས་སུ་
ལེན་པ་ལམ་གྱི་མཐིལ་ཏུ་བཟུང་དགོས་པར་གསུངས་པ་ལྟར། རང་རེར་དེ་འདྲ་བའི་ཆོས་ཟབ་མོ་ཞིག་བསྒོམ་རྒྱུ་ཡོད་པ་འདི་སྐལ་བ་བཟང་པོ་ཅི་ལ་མ་ཡིན། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཞེས་བྱ་བ་རྣ་བར་
ཐོས་རྒྱུ་ཡོད་པ་ཙམ་ཡང་དོན་དམ་པའི་སྐལ་བ་བཟང་བས། སེམས་དེ་འདི་འདྲ་ཞིག་ཡིན་པ་རེད་སྙམ་དུ་རང་རྒྱུད་ལ་གོ་བ་ཆགས་པ་ཞིག་དང༌། དེའི་སྟེང་ནས་སེམས་དེའི་ཡོན་ཏན་དྲན་ཐུབ་ཙམ་བྱུང་ཡང་བསོད་ནམས་ཤིན་ཏུ་ཆེ། དེ་འདྲ་བའི་ཕན་ཡོན་ཅན་གྱི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་སྒོམ་པ་ལ་ཐོག་

སྐྱེས་བུ་ཆེན་པོའི་ས

249

མར་བློ་སྦྱོང་བའི་ཚུལ་དང་། བློ་སྦྱངས་ནས་མྱོང་བ་ཅུང་ཟད་ཐོན་མཚམས་སེམས་བསྐྱེད་ཆོ་གས་བཟུང་སྟེ་ཉམས་སུ་ལེན་ཚུལ་བཅས་སྐྱེས་བུ་ཆེན་པོའི་སྐབས་འདིར་གསུངས།
གོང་དུ་སྐྱེས་བུ་འབྲིང་གི་སྐབས་སུ་འདུ་བྱེད་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་ཞེས་པ་རྩ་བ་ཉོན་མོངས་པའི་
ཉེས་དམིགས་ལ་བསམ་རྒྱུ་ཡིན་པ་དང་། སྐྱེས་བུ་ཆེན་པོའི་ཉམས་ལེན་ནང་། ཉོན་མོངས་དེས་བཞག་པའི་བག་ཆགས་ས་བཅུ་པ་རྒྱུན་མཐའི་བར་དུ་འགྲོ་བ་དེའི་བྱེད་ལས་ལྟ་བུ་ཤེས་བྱའི་ཚུལ་ལུགས་ཤེས་པ་ལ་བར་དུ་གཅོད་ཅིང་། གཞན་དོན་བསྒྲུབ་པ་ལ་འགལ་རྐྱེན་ཆེན་པོ་ཇི་ལྟར་བྱེད་པ་དང་། དགྲ་བཅོམ་པའི་ལུས་ངག་གི་གནས་ངན་ལེན་རིགས་རྣམས་ཉོན་མོངས་པས་བཞག་པའི་
བག་ཆགས་ཀྱི་ཉེས་པ་ཡིན་པ་བཅས་ཇི་ཙམ་གྱིས་ཉོན་མོངས་ལ་ཉེས་དམིགས་སུ་མཐོང་བ་དེའི་
ཚོད་ཀྱིས་དེ་ལས་ཐར་འདོད་དང་གྲོལ་འདོད་ཀྱི་བློ་ཞིག་འབྱུང་བར་འགྱུར་བ་ཁ་བསྒྱུར་ནས།
གཞན་སྡུག་བསྔལ་གྱིས་མནར་བའི་སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་གཅེས་ཤིང་ཕངས་པའི་བློ་ཡིད་འོང་གི་
རྣམ་པ་ཅན་དུ་བསྒྲུབ་དགོས་པས། དེ་ལ་འཆད་འགྱུར་གྱི་བློ་སྦྱོང་ཚུལ་གཉིས་བྱུང་།
མན་ངག་རྒྱུ་འབྲས་བདུན་མའི་སྐབས་སུ་མར་ཤེས་དྲིན་དྲན་ཞེས་གསུངས་པ་ན། ཕ་རོལ་པོའི་སྤྱོད་པ་དང་རྣམ་འགྱུར་དེ་གལ་ཆེར་བརྩིས་པ་ལྟ་བུར་མངོན་ཞིང་། དེའི་ནང་དྲིན་དྲན་ཁྱད་
པར་བ་ཞིག་ཡོད་ནའང་། བདག་གཞན་མཉམ་བརྗེའི་སྐབས་བདག་གཞན་གཉིས་ཀ་སྡུག་བསྔལ་མི་འདོད་པ་དང་། བདེ་བ་འདོད་པ་མཚུངས་ཞེས་པ་ཉིད་ལས་རྣམ་འགྱུར་གྱི་གཏམ་མེད་པར། རང་རེ་རྒྱུན་དུ་སྙིང་རྗེ་ཕལ་པ་དེ་ཕ་རོལ་པོའི་བྱ་སྤྱོད་ལ་ལྟོས་ཚབས་ཆེ་བས་རང་ལ་ཕན་འདོགས་
མཁན་གྱི་གཉེན་ཉེའི་ཕྱོགས་ལ་སྙིང་རྗེ་སྐྱེ་ལ། གནོད་པ་སྐྱེལ་མཁན་གྱི་ཕྱོགས་ལ་སྙིང་རྗེ་མི་སྐྱེ་
བས། སྙིང་རྗེ་དེ་སྤྱོད་པ་ལ་བརྟེན་པ་དང༌། རྣམ་འགྱུར་ལ་བརྟེན་པའི་ཁྱད་ཅིག་ཡོད་པར་སྙམ།
ཚད་མེད་པའི་སྙིང་རྗེ་འདི་ནི་གཙོ་བོ་སེམས་ཅན་གཞན་རང་ལ་བསམ་པ་མ་གཏོགས་དེའི་རྣམ་
འགྱུར་བཟང་ངན་སོགས་ལའང་མི་བརྩི་བའི་གནས་ཚུལ་མི་འདྲ་བར། བདེ་བ་འདོད་པ་མཚུངས་པར་སྨྲ་བས་བྱེད་པ་པོ་དེ་ལ་བསྟུན་པའི་ཚུལ་ལྟ་བུ་ཞིག་ཡོད་པར་སྣང་།

འབྱོར་ཁེ་ལམ་རིམ།

250

བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་རང་གི་སྲོག་ལས་ཀྱང་བརྩེ་བར་འཛིན་པའི་ཡུལ་དེ་ལ་བརྩེ་བའི་ངོས་ནས་ཞེན་ཅིང་ཆགས་པ་དེ་ཡོད་ལ། དེ་དགོས་པའང་ཡིན། སྤྱིར་སྙིང་རྗེ་ལ་ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་སྙིང་

རྗེ་གསུང་མཁན་ཡོད་པས། ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་སྙིང་རྗེ་ཡོད་ན་ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་དད་པའང་འོང་
ཆོག་ཅིང་། གཞུང་འགའ་ཤས་ནང་ལ་དད་པ་དགེ་བ་ཡིན་པས་དེ་ལ་བདེན་འཛིན་དང་མཚུངས་ལྡན་མི་འབྱུང་བར་གསུང་མཁན་ཡང་ཡོད། རང་རེའི་བློ་ལ་འཆར་ཚུལ་ལྟར་ན་བདེན་མེད་ཀྱི་གོ་
བ་མེད་པ་ཞིག་གིས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལ་དམིགས་ནས་ཕལ་ཆེར་བདེན་འཛིན་སྐྱེ་ཞིང་། །རྒྱལ་ལ་སོགས་ལ་ཆགས་པ་ཕྲ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་འབྱུང་། རྩེ་གཅིག་ཏུ་དད་པའི་དད་པ་བདེན་འཛིན་དང་མཉམ་དུ་འགྲོ་བ་ཡོད་ཆོག་གམ་སྙམ་པས། དེ་རིགས་དབྱེ་བ་འབྱེད་རྒྱུ་ཤིན་ཏུ་གལ་ཆེ། ཧོབ་དེར་བལྟས་ན་དེ་གཉིས་ཀ་སྙིང་བརྩེ་བས་ཤིན་ཏུ་བློ་ཉེ་བ་དེ་སྤྱིར་བཏང་རང་རེའི་
ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་ཆགས་པས་བློས་ཉེ་བ་དང་མཚུངས་ལ་ཁད་མིན་ནམ། འོན་ཀྱང་གཞི་རྩའི་བློ་
དེའི་ཁོར་ཡུག་མི་འདྲ་བའི་ཁྱད་པར་ཆེ་ལ། སོ་སོའི་ཁམས་དང་དབང་པོ་དང་མོས་པ་དེ་ལྟ་བུའི་ཁྱད་པར་ཡང་ཡོད།
ཇོ་བོ་ཆེན་པོའི་ལུགས་ཀྱི་དང་པོ་མན་ངག་རྒྱུ་འབྲས་བདུན་ལ་བློ་སྦྱོང་དགོས་པའི་རྒྱུ་མཚན་
ནི། སངས་རྒྱས་ཀྱི་གོ་འཕང་ནི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ལས་འབྱུང༌། དེ་ལྷག་བསམ་ལས་འབྱུང༌། དེ་
སྙིང་རྗེ་ལས་འབྱུང༌། དེ་བྱམས་པ་ལས་འབྱུང༌ཞིང་། དེ་ལྟ་བུའི་བྱམས་པ་དེ་ནི་བདེ་བ་དང་ལྡན་ན་སྙམ་པའི་བྱམས་པ་ཙམ་མིན་པར། ཆགས་པ་དང་མ་འདྲེས་པའི་གཅེས་ཤིང་ཕངས་པའི་ཡིད་འོང་གི་བྱམས་པ་ལ་གོ་དགོས་པ་ཡིན། བྱམས་པ་དེ་དྲིན་དུ་གཟོ་བ་ལས་འབྱུང༌ཞིང་། དེ་དྲིན་དྲན་པ་ལས་འབྱུང༌། དེ་མར་ཤེས་པ་སྟེ། མ་ལ་སོགས་པ་རང་གི་གཉེན་གྱི་དྭངས་མ་ལས་འབྱུང་བའི་གོ་རིམ་གྱི་གནད་དེ་དེ་ལྟར་ཡོད་ནའང༌། སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་ལྷག་བསམ་དང་བྱམས་པའི་བར་ཁོ་ནར་
འབྱུང་བ་ལས་གཞན་དུ་མི་འབྱུང་བའི་ངེས་པ་ནི་མེད་དེ། དབྱེ་གཞི་སྙིང་རྗེ་དེ་ཐོག་མར་རྨང་གཞི་
འཛུགས་པར་ས་བོན་དང་འདྲ་བ། བར་དུ་དེའི་ནུས་པ་སྤེལ་བར་ཆུ་ལ་སོགས་པ་དང་འདྲ་བ།

སྐྱེས་བུ་ཆེན་པོའི་ས

251

མཐར་ཡུན་རིང་དུ་ལོངས་སྤྱོད་པ་ལ་འབྲས་བུ་སྨིན་པ་དང་འདྲ་བ་བཅས་ཐོག་མཐའ་བར་གསུམ་
དུ་གལ་ཆེ། དེ་ལྟར་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་སྐྱེ་བ་ལ་ཡང་ཡིད་དུ་འོང་བ་ཞིག་དགོས་པས། སྙིང་རྗེ་གང་ལ་
སྐྱེ་སའི་ཡུལ་དེ་ཇི་ཙམ་གྱིས་རང་གི་བློ་ལ་གཅེས་ཤིང་ཕངས་པ་ཞིག་ཤར་བ་དེ་ཙམ་གྱིས་ཡུལ་

དེ་སྡུག་བསྔལ་དང་འབྲལ་ན་སྙམ་པ་དང་། བདེ་བ་དང་ལྡན་ན་སྙམ་པ་ཤུགས་ཆེ་བ་འབྱུང་བས།
སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་སྐྱེ་བ་ལའང༌། ཡུལ་དེ་ཡིད་དུ་འོང་བ་ཞིག་བློ་ལ་འཆར་བ་ཞིག་དགོས་པར་བརྟེན། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་མར་ཤེས་དགོས་ལ། དེ་ནས་དྲིན་དྲན། དྲིན་གཟོ། ཡིད་འོང༌གི་བྱམས་པ། སྙིང་རྗེ། ལྷག་བསམ་བཅས་ཚན་པ་སྔ་མ་སྔ་མའི་རྒྱུ་བྱས་པའི་རྒྱུ་དྲུག་དང་། དེ་རྣམས་ཀྱི་འབྲས་

བུ་སེམས་བསྐྱེད་དངོས་བཅས་སྐྱེ་ཞིང་། མར་ཤེས་ཀྱི་སྐོར་འདི་མཐའ་གཅིག་ཏུ་མ་ཁོ་ནའི་སྟེང་དུ་
བསམ་མི་དགོས་པར། མ་ལ་སོགས་པའི་རང་གི་སེམས་ཐག་ཉེ་ཤོས་ཤིག་ཡུལ་དུ་བྱེད་ཆོག འོན་ཀྱང་ཐོག་མར་བཏང་སྙོམས་ཤིག་མ་བསྒྲུབས་ན། ལམ་སྒོམ་བློ་བྱས་ཀྱང་བྱམས་སྙིང་རྗེ་
ཕྱོགས་རིས་ཅན་དུ་འགྲོ་བས་དེའི་གཉེན་པོར་ཐོག་མར་བཏང་སྙོམས་སྒོམ་དགོས་མོད། འོ་ན་མ་སོགས་ལ་ཡིད་འོང་གི་བྱམས་པ་སྒྲུབ་དགོས་ན་ད་ལྟ་ཡིད་འོང་གི་བློ་ཡོད་པ་དེ་བཀག་ནས་ཅི་བྱ་སྙམ་ན། རྒྱུ་འབྲས་བདུན་གྱི་ནང་གི་ཡིད་འོང་གི་བྱམས་པ་དེ་ལ་ཆགས་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མ་འདྲེས་
པ་དགོས་ལ། ད་ལྟ་རང་ཅག་ཚོའི་བློ་ལ་ཡོད་བཞིན་པའི་བྱམས་པ་ནི་ཆགས་པས་བསླངས་པ་ཡིན་པས། དཔེར་ན་ས་སྒང་གཤོངས་མི་སྙོམས་པར་གནས་མལ་མི་བདེ་བ་བཞིན་ཆགས་སྡང་མཐོ་དམའ་ཅན་ལ་བྱམས་པ་འོང་བའི་སྐབས་མེད་དོ། དེས་ན་སྔོན་དུ་སེམས་སྙོམས་པའི་བཏང་སྙོམས་ཀྱི་བློ་བསྒྲུབས་ཏེ་དེ་ནས་མར་ཤེས་སོགས་ལ་རིམ་གྱིས་བློ་སྦྱོང་དགོས་པས། ཐོག་མར་
སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དོན་དུ་བདེ་བ་སྒྲུབ་ཅིང་། སྡུག་བསྔལ་བསལ་བའི་བློ་ཤུགས་དྲག་པོ་
སྙིང་ཐག་པ་ནས་མེད་ན། སངས་རྒྱས་ཐོབ་འདོད་སྨོན་པའི་ཚིག་ཙམ་ལས་མི་འོང་ཞིང་། བྱང་ཆུབ་དོན་གཉེར་དེ་གཞན་དོན་དོན་གཉེར་གྱི་འདུན་པས་འདྲེན་དགོས་པས། ཞེ་ཐག་པ་ནས་གཞན་དོན་
བསམ་དགོས་པའི་གནད་ཡོད་ལ། གཞན་དོན་དེ་ཡང་སྐྱོན་ཕྱོགས་རེ་ཟད་ཅིང་། ཡོན་ཏན་ཕྱོགས་

འབྱོར་ཁེ་ལམ་རིམ།

252

རེ་ཙམ་ལྡན་པ་མིན་པར། སྐྱོན་མཐའ་དག་ཟད་པ་དང་། ཡོན་ཏན་མཐའ་དག་ལྡན་པའི་རྣམ་མཁྱེན་
གྱི་ས་ལ་འཁོད་དེ། གཞན་དོན་མཐར་ཕྱིན་པ་སྒྲུབ་འདོད་དོན་དུ་གཉེར་བས། དེ་ལ་ཡུལ་དེར་
གཅེས་ཤིང་ཕངས་པའི་བློ་ཞིག་ཡོད་ན། སྡུག་བསྔལ་དང་འབྲལ་ཞིང་བདེ་བ་ལྡན་པ་དེ་བདག་རང་གིས་བྱའོ་སྙམ་པའི་འཁུར་ལེན་ནུས་པ་ཞིག་འབྱུང་བས། གཅེས་ཤིང་ཕངས་པའི་ཡིད་འོང་གི་རྣམ་པ་ཅན་དུ་སྒྲུབ་དགོས་པ་དེ་ལྟར་ཡིན། དེ་འོང་བ་ལ་ད་ལྟ་རང་ཉིད་དགའ་བའི་ཡུལ་ཞིག་ལ་བསམ་ན་བློ་ངོར་འཆར་བདེ་ཞིང་། མི་དགའ་བ་ལ་བསམ་ན་རང་བློར་མི་འཇུག་པས། ཐོག་མར་སེམས་སྙོམས་པ་སྒྲུབ་དགོས་པ་དེ་གནད་ཆེ་བ་ཡིན། བཏང་སྙོམས་སྒྲུབ་པ་ལ་སྐྱེས་བུ་འབྲིང་གི་སྐབས་ནས་གསུངས་པའི་ངེས་པ་མེད་པའི་ཉེས་པ་དང༌། ཡང་ཡང་མཐོ་དམན་དུ་འགྱུར་བའི་ཉེས་པ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ལ་ཉམས་མྱོང་གང་ལ་གང་འཚམས་ཡོད་ན། བཏང་སྙོམས་ཅུང་ཟད་སྒྲུབ་སླ། དེ་ནས་དང་པོ་རྒྱུ་འབྲས་མན་ངག་བདུན་གྱི་ཐོག་མར་བཏང་སྙོམས་སྒོམ་པ་ནི། ཕན་གནོད་
གང་ཡང་མ་བྱས་པའི་བར་མའི་སེམས་ཅན་གཅིག་མདུན་དུ་གསལ་བར་དམིགས་ནས། འདིའི་ངོས་ནས་བདེ་བ་འདོད་ཅིང་སྡུག་བསྔལ་མི་འདོད་པས། རེས་འགའ་ནི་ཉེ་བར་བཟུང་ནས་ཕན་འདོགས་པ་དང༌། རེས་འགའ་ནི་རིང་བར་བཟུང་ནས་གནོད་པ་སྐྱེལ་བའི་ཆ་གཉིས་མི་བྱ་བར་ཉེ་རིང་ཆགས་སྡང་དང་བྲལ་བའི་སེམས་སྙོམས་པ་ཞིག་བྱའོ། དེ་ལྟར་བྱེད་ནུས་པར་བླ་མ་ལྷས་བྱིན་
གྱིས་བརླབ་ཏུ་གསོལ།
དེ་ལ་སེམས་སྙོམས་པ་ན་ཡིད་དུ་འོང་ངེས་ཤེས་པའི་སེམས་ཅན་གཅིག་མདུན་དུ་གསལ་བར་དམིགས་ནས་སེམས་སྙོམས་པ་སྒོམ་པར་བྱེད། དེ་ལ་སེམས་མི་སྙོམས་པ་ནི་ཆགས་པའི་དབང་གིས་ཡིན་པ་འདུག སྔར་ཡང་ཡིད་དུ་འོང་བ་ལ་སྲེད་པས་འཁོར་བར་སྐྱེས་པ་ཡིན་སྙམ་དུ་སྲེད་པ་བཀག་ནས་སྒོམ་པར་བྱེད།
དེ་ལ་སེམས་སྙོམས་ན་ཡིད་དུ་མི་འོང་ངེས་ཤེས་པའི་སེམས་ཅན་གཅིག་མདུན་དུ་གསལ་བར་དམིགས་ནས་སེམས་སྙོམས་པ་སྒོམ་པར་བྱེད། དེ་ལ་སེམས་མི་སྙོམས་པ་ནི་རང་གི་བློས་

སྐྱེས་བུ་ཆེན་པོའི་ས

253

མཐའ་གཅིག་ཏུ་མི་མཐུན་པར་བཟུང་ནས་ཞེ་སྡང་སྐྱེས་པ་ཡིན། དེ་ལ་སེམས་མ་སྙོམས་པ་ན་བྱང་
ཆུབ་ཀྱི་སེམས་སྐྱེ་བའི་གནས་མེད་སྙམ་དུ་ཞེ་སྡང་བཀག་ནས་སྒོམ་པར་བྱེད།
དེ་ལ་སེམས་སྙོམས་པ་ན་མ་ལྟ་བུའི་ཆེས་ཡིད་དུ་འོང་བའི་སེམས་ཅན་གཅིག་དང་དགྲ་ལྟ་བུའི་ཆེས་ཡིད་དུ་མི་འོང་བའི་སེམས་ཅན་གཅིག་སྟེ་གཉིས་མདུན་དུ་གསལ་བར་དམིགས་ནས། འདི་གཉིས་ཀྱི་ངོས་ནས་བདེ་བ་འདོད་ཅིང་། སྡུག་བསྔལ་མི་འདོད་པར་མཚུངས་ལ། རང་གི་ངོས་
ནས་ནི་ད་ལྟ་གཉེན་དུ་བཟུང་བ་འདིས་ཀྱང་འཁོར་བ་ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་དགྲའི་གཙོ་བོ་བྱས་པ་ལ་
གྲངས་ཀྱིས་མི་ཆོད། རང་གིས་ངོས་ནས་ནི་ད་ལྟ་དགྲར་བཟུང་བ་འདིས་ཀྱང་འཁོར་བ་ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་མ་བྱས་ཏེ་བརྩེ་བས་བསྐྱངས་པ་ལ་གྲངས་ཀྱིས་མི་ཆོད་པས། གང་ལ་ནི་སྡང་བར་བྱ།
ཉེ་རིང་ཆགས་སྡང་དང་བྲལ་བའི་སེམས་སྙོམས་པ་ཞིག་བྱའོ། དེ་ལྟར་བྱེད་ནུས་པར་ ྾
དེ་ལ་སེམས་སྙོམས་པ་ན་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་སེམས་སྙོམས་པ་སྒོམ་པར་བྱེད། དེའི་ཚུལ་ནི་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ངོས་ནས་བདེ་བ་འདོད་ཅིང་། སྡུག་བསྔལ་མི་འདོད་པར་
མཚུངས་ལ། རང་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་གཉེན་ཡིན་པས་འགའ་ཞིག་ལ་ཉེ་བར་བཟུང་ནས་ཕན་འདོགས་པ་དང༌། འགའ་ཞིག་ལ་རིང་བར་བཟུང་ནས་གནོད་པ་སྐྱེལ་བའི་ཆ་གཉིས་མི་བྱ་བར་ཉེ་རིང་ཆགས་སྡང་དང་བྲལ་བའི་སེམས་སྙོམས་པ་ཞིག་བྱའོ། །དེ་ལྟར་བྱེད་ནུས་པར་ ྾
དེ་རྗེས་མར་ཤེས་བསྒོམ་འོས་པའི་ཚུལ་ནི། འོ་ན་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་གཉེན་ཡིན་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཇི་ལྟར་ཡིན་ཞེ་ན། འཁོར་བ་ལ་ཐོག་མ་མེད་པས་བདག་གི་སྐྱེ་བ་ལ་ཐོག་མ་མེད་ཅིང་། སྐྱེ་བ་གཅིག་ནས་གཅིག་ཏུ་བརྒྱུད་དེ་ཡུལ་ཕྱོགས་དང་ས་ཕྱོགས་འདིར་དགྲ་བོ་བྱས་པ་ལ་གྲངས་
ཀྱིས་མི་ཆོད། ད་ལྟ་དགྲར་བཟུང་བ་འདིས་ཀྱང་འཁོར་བ་ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་མ་བྱས་ཏེ་བརྩེ་བས་བསྐྱངས་པ་ལ་ཡང་གྲངས་ཀྱིས་མི་ཆོད་པས། གང་ལ་ནི་སྡང་བར་བྱ། ཉེ་རིང་ཆགས་སྡང་དང་
བྲལ་བའི་སེམས་སྙོམས་པ་ཞིག་བྱའོ། དེ་ལྟར་བྱེད་ནུས་པ་ X
དེ་ལ་སེམས་སྙོམས་པ་ན་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་སེམས་སྙོམས་པ་སྒོམ་པར་བྱེད། དེའི་

འབྱོར་ཁེ་ལམ་རིམ།

254

ཚུལ་ནི་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ངོས་ནས་བདེ་བ་འདོད་ཅིང་། སྡུག་བསྔལ་མི་འདོད་པར་
མཚུངས་ལ། རང་གིས་ངོས་ནས་ནི་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་གཉེན་ཡིན་པས་འགའ་ཞིག་ལ་ཉེ་བར་བཟུང་ནས་ཕན་འདོགས་པ་དང༌། འགའ་ཞིག་ལ་རིང་བར་བཟུང་ནས་གནོད་པ་སྐྱེལ་བའི་ཆ་གཉིས་མི་བྱ་བར་ཉེ་རིང་ཆགས་སྡང་དང་བྲལ་བའི་སེམས་སྙོམས་པ་ཞིག་བྱའོ། དེ་ལྟར་བྱེད་ནུས་ ྾ དེ་རྗེས་མར་ཤེས་བསྒོམ་ཚུལ་དངོས་ནི། འོ་ན་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་གཉེན་ཡིན་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཇི་ལྟར་ཡིན་ཞེ་ན། འཁོར་བ་ལ་ཐོག་མ་མེད་པས་བདག་གི་སྐྱེ་བ་ལ་ཐོག་མ་མེད་ཅིང་སྐྱེ་བ་གཅིག་ནས་གཅིག་ཏུ་བརྒྱུད་དེ་ཡུལ་ཕྱོགས་དང་ས་ཕྱོགས་འདིར་མ་སྐྱེས་བྱ་བ་གཅིག་ཀྱང་མེད། སྐྱེས་པ་ལ་གྲངས་ཀྱིས་མི་ཆོད། སེམས་ཅན་འདིའི་ལུས་མ་བླངས་བྱ་བ་གཅིག་ཀྱང་མེད། བླངས་
པ་ལ་གྲངས་ཀྱིས་མི་ཆོད། སེམས་ཅན་འདིས་བདག་གི་མ་མ་བྱས་བྱ་བ་གཅིག་ཀྱང་མེད། བྱས་
པ་ལ་གྲངས་ཀྱིས་མི་ཆོད། སེམས་ཅན་རེ་རེས་ཀྱང་མིའི་རྟེན་ལ་བདག་གི་མ་མ་བྱས་བྱ་བ་གཅིག་
ཀྱང་མེད། བྱས་པ་ལ་གྲངས་ཀྱིས་མི་ཆོད་ཅིང་། ད་དུང་ཡང་བྱེད་པར་འགྱུར། དེས་ན་དྲིན་གྱིས་

བསྐྱངས་པའི་མ་ཅིས་ཀྱང་ཡིན་སྙམ་དུ་བསམ་མོ། འོ་ན་སེམས་ཅན་ལ་གྲངས་མེད་པས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་དང་བདག་གི་མ་མ་ཡིན་ནོ་སྙམ་ན་སེམས་ཅན་ལ་གྲངས་མེད་པས་བདག་གི་མ་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་ཏེ། སེམས་ཅན་ལ་གྲངས་མེད་པ་བཞིན་དུ་བདག་གི་སྐྱེ་བ་ལ་གྲངས་མེད་པས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་བདག་གི་མ་ཡིན་སྙམ་དུ་བསམ། གལ་ཏེ་བདག་དང་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཕན་ཚུན་ངོ་མ་ཤེས་པས་བདག་གི་མ་མ་ཡིན་སྙམ་ན་བདག་དང་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཕན་ཚུན་ངོ་མི་ཤེས་པས་བདག་གི་མ་མ་ཡིན་པར་མི་འགྱུར་ཏེ་ཚེ་འདིར་ཡང་མ་བུ་ཕན་ཚུན་ངོ་མི་ཤེས་པ་དུ་མ་འདུག་པས་སོ་སྙམ་དུ་བསམ། གཞན་ཡང་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་བདག་གི་ཚེ་རབས་སྔ་མའི་མ་ཡིན་ཡང་། འདས་ཟིན་པས་མ་ཡིན་པར་མི་འཐད་དོ་སྙམ་ན། འོ་ན་ཁ་སང་གི་དུས་ཀྱི་མ་དེ་དེ་རིང་གི་དུས་སུ་འདས་ཟིན་པས་མ་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་ཏེ། དེས་ན་ཁ་སང་གི་དུས་
ཀྱི་མ་དང་དེ་རིང་གི་དུས་ཀྱི་མ་གཉིས་མ་ཡིན་པ་ལ་ཁྱད་པར་མེད། དྲིན་གྱིས་བསྐྱངས་པ་ལ་ཡང་

སྐྱེས་བུ་ཆེན་པོའི་ས

255

ཁྱད་པར་མེད་པ་བཞིན་དུ། ཚེ་རབས་སྔ་མའི་མ་དང་ཚེ་འདིའི་མ་གཉིས་ཀྱང་མ་ཡིན་པ་ལ་ཁྱད་པར་མེད། དྲིན་གྱིས་བསྐྱངས་པ་ལ་ཡང་ཁྱད་པར་མེད་པས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་བདག་གི་མ་
ཅིས་ཀྱང་ཡིན་སྙམ་དུ་བསམ།
རང་རེའི་ཚེ་གཅིག་གི་མའི་དབང་དུ་བྱས་ཏེ་དཔེར་མཚོན་ནའང། ཚེ་འདིའི་མིའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་མ་ཡིས་རང་ལ་ཕྲུ་གུ་ཐོག་མར་སྐྱེས་པའི་སྐབས། ཕྲུ་གུ་ཆུང་ངུས་མ་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་མི་ཤེས་ནའང་། རང་གི་ལུས་སྲོག་བཅོལ་ཡུལ་ཉག་གཅིག་ཡིན་པའི་མ་དེར་བློ་སྙིང་བྲང་གསུམ་

བཀལ་ནས་མ་དེ་ལས་ཤིན་ཏུ་སྙིང་ཉེ་བ་གཞན་སུའང་མེད་ལ། མ་དེའི་འཚོ་སྐྱོང་ལ་བརྟེན་ནས་མི་ཚེ་གཞི་ནས་ཚུགས་དགོས་ཤིང་། མ་དེའི་ངོས་ནས་ཀྱང་ཕྲུ་གུ་དེ་ལ་རང་གི་ལུས་ཀྱི་དུམ་བུ་ཞིག་ཏུ་བལྟས་ནས། ན་ཟུག་དང་དཀའ་ངལ་གང་འདྲ་བྱུང་ཡང་མཐའ་དག་དྭང་དུ་བླངས་ནས་བཟོད་པར་བྱ་ཞིང་། དེ་རྣམས་ལས་འགན་དུ་མཐོང་བ་མ་གཏོགས་དཀའ་ངལ་སུན་སྣང་གང་ཡང་མེད་པར། ཤིན་ཏུ་གཅེས་ཤིང་སྙིང་ནས་ཉེ་བའི་བསམ་པས་སྐྱོང་འདོད་ཤུགས་ཆེ་ཡོད་པས། བརྩེ་བའི་སེམས་ཀྱི་འཁྱེར་སོ་དེ་ལྟ་བུའི་དབང་གིས་སྤྱིར་བཏང་མ་ཡི་ནུ་མ་ལས་འོ་མའང་རང་བཞིན་གྱིས་

འབབ་པ་ཞིག་འབྱུང་ལ། གང་ལྟར་རང་རེ་ཐོག་མར་སྐྱེས་པ་ནས་བཟུང་། མཛའ་སེམས་ཁོ་ནའི་འོག་ནས་གསོན་པོར་འཚོ་དགོས་པས། གལ་ཏེ་སྐབས་དེར་མ་ཡི་ངོས་ནས་ཕྲུ་གུར་བརྩེ་སེམས་ཤུགས་ཆེ་མེད་ན། འོ་མ་མི་འབབ་པའི་ཚུལ་ཚན་རིག་པས་བཤད་ཅིང་། བ་ཕྱུགས་དང་མཛོ་མོ་སོགས་ལས་འོ་མ་བཞོ་བའི་ཆེད་དུ་སྐབས་རེ་མ་དེའི་མདུན་ལ་བེའུ་ཁྲིད་ན་འོ་མ་སྟེར་ཚབས་ཆེ་
ཚུལ་འདུག་པ་དེ་རྣམས་བརྩེ་སེམས་དང་འབྲེལ་བ་ཡོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་ཡིན་པར་སྣང་། དེ་ལ་མྱོང་བ་ཐོན་པ་ན་དྲིན་བསམ་པ་ནི། སྤྱི་བོར་བླ་མ་ལྷ་སྒོམ་བཞིན་པའི་ངང་ནས་རང་གི་མ་
འདིའི་གཞོན་པའི་གནས་སྐབས་མ་ཡིན་པར་རྒན་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་རྣམ་པ་གསལ་བ་ཞིག་
མདུན་དུ་བསྒོམ་ནས་འདི་ལྟར་བསམ་སྟེ། བདག་གི་མ་འདིས་ཚེ་འདི་ཁོ་ནར་མ་ཟད་ཚེ་རབས་ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་བདག་གི་མ་བགྲང་ལས་འདས་པར་བྱེད་བྱེད་པ་ཞིག་ཡིན། ཁྱད་པར་ཚེ་

འབྱོར་ཁེ་ལམ་རིམ།

256

འདིར་ཡང་དང་པོར་མངལ་ཏུ་བརྩེ་བས་བསྐྱངས། བཙས་པའི་ཚེ་འཇམ་པའི་སྟན་ལ་བཞག སོར་མོ་བཅུའི་རྩེ་ལ་གཡེངས། ཤའི་དྲོད་ལ་སྦྱར། བརྩེ་བའི་འཛུམ་གྱིས་བསུས། དགའ་བའི་མིག་གིས་བལྟས། སྣབས་ཁས་ཕྱིས། མི་གཙང་བ་ལག་པས་ཕྱིས། མ་རང་སྲོག་ལ་བབས་པ་ལྟ་བུའི་སྡུག་
བསྔལ་བྱུང་བ་ལས། བདག་ཅུང་ཟད་ན་བ་ལ་སྡུག་བསྔལ་ཆེ་བར་བྱས། སྡིག་སྡུག་གཏམ་ངན་དང་

སྲོག་ལའང་མ་བལྟས་པར་ཤ་ཐང་གྲོང་དུ་བསྒྲུབས་པའི་ཟས་ནོར་ཐམས་ཅད་བདག་ལ་བརྩེ་བས་ཕོག མ་རང་གི་ཁྱེར་འཁོས་དང་བསྟུན་པའི་ཕན་པ་དང་བདེ་བ་ཚད་མེད་པ་བསྒྲུབས། གནོད་པ་དང་སྡུག་བསྔལ་ཚད་མེད་པ་ལས་བསྐྱབས་པས་དྲིན་ཤིན་ཏུ་ཆེ་སྙམ་དུ་བསམ།
གལ་ཏེ་མ་ཡི་ངོས་ནས་བརྩེ་སེམས་དང་དྲིན་ཆེན་པོ་དེ་ལྟ་བུས་ཉི་མ་གཅིག་བསྐྱངས་མེད་ན། ད་ལྟ་མི་ཡི་ལུས་རྟེན་ཐོག་ཏུ་བདེ་བར་འཚོ་བའི་སྐལ་བཟང་འདི་ལྟར་ལོངས་སུ་སྤྱོད་རྒྱུ་བྱུང་མེད་པ་མངོན་པར་གསལ་བས་ཐོག་མར་གལ་ཆེ་བ་དང༌། བར་དུ་དུས་སྐབས་སོ་སོར་གང་ལ་ཇི་ལྟར་འོས་པའི་ཐབས་ཤེས་ཡོད་རྒུ་རྩལ་སྤྲུག་གི་སྒོ་ནས་སྐྱེད་བསྲིང་གསོ་སྐྱོང་བྱས་ཏེ། ཟ་སྟངས།
འཐུང་སྟངས། གོས་གྱོན་སྟངས། སྐད་ཆ་བཤད་སྟངས་ཚུན་ཆད་འཇིག་རྟེན་སྤྱི་ལུགས་དང་མཐུན་

པར་བསླབས་ཤིང་། མཐའ་མ་སློབ་ལོ་སོན་པའི་སྐབས་ནས་ཕྲུ་གུར་ཤེས་ཡོན་འཇགས་ཐབས་དང་། འཚོ་ཐབས་བཟང་པོ་ཞིག་རྙེད་དེ་ལྟོ་གོས་གཏམ་གསུམ་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པའི་མི་གྲལ་ཞིག་ཏུ་ཚུད་ཐབས་གང་ན་ཅི་ཡོད་བྱས་པ་མ་ཟད། རང་རེའི་ཆོས་ལ་དད་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཐར་པ་དང་

ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་ས་ལའང་སོན་ཐབས་སྙིང་སྟོབས་དང་། འབད་རྩོལ་གྱི་ཆ་ནས་འཐུ་ཤོར་
མེད་པར་བྱས་པ་བཅས་ཐོག་མཐའ་བར་གསུམ་དུ་དྲིན་གྱིས་བསྐྱངས་པས་གལ་ཆེ་བར་བསམ།
དེ་ལ་མྱོང་བ་ཐོན་པ་ན་ཕ་ལ་སོགས་པའི་གཉེན་གཞན་རྣམས་ལ་བསྒོམ། དེའི་ཚུལ་ནི་ཕ་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པ་གསལ་བར་དམིགས་ནས། འདིས་ཚེ་རབས་ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་བདག་གི་མ་བྱས་པ་ལ་བགྲང་ལས་འདས་ཤིང་མ་ནམ་བྱས་པའི་ཚེ་ཚེ་འདིའི་མས་ཇི་ལྟར་དྲིན་གྱིས་བསྐྱངས་
པ་བཞིན་དུ་དྲིན་གྱིས་བསྐྱངས་པས་དྲིན་ཤིན་ཏུ་ཆེ་སྙམ་དུ་བསམ།

སྐྱེས་བུ་ཆེན་པོའི་ས

257

དེ་ལ་མྱོང་བ་ཐོན་པ་ན། བར་མའི་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་བསྒོམ། དེའི་ཚུལ་ནི་བར་མའི་སེམས་ཅན་རྣམས་མདུན་དུ་གསལ་བར་དམིགས་ནས། ད་ལྟ་བདག་དང་འདི་རྣམས་གང་ཡང་འབྲེལ་མེད་འདྲ་འདྲ་ཞིག་འདུག་མོད། འདི་རྣམས་ཀྱིས་ཚེ་རབས་ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་བདག་གི་མ་བྱས་པ་བགྲང་ལས་འདས་ཤིང་། མ་ནམ་བྱས་པའི་ཚེ། ཚེ་འདིའི་མས་ཇི་ལྟར་དྲིན་གྱིས་

བསྐྱངས་པ་བཞིན་དུ་དྲིན་གྱིས་བསྐྱངས་པས། དྲིན་ཤིན་ཏུ་ཆེ་སྙམ་དུ་བསམ།
དེ་ལ་མྱོང་བ་ཐོན་པ་ན་དགྲ་ལ་བསྒོམ། དེའི་ཚུལ་ནི་དགྲའི་རྣམ་པ་མདུན་དུ་གསལ་བར་དམིགས་ནས། ད་ལྟ་འདི་དགྲར་བཟུང་བས་ཅི་ཞིག་བྱ། འདིས་ཚེ་རབས་ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་བདག་གི་མ་བྱས་པ་བགྲང་ལས་འདས་ཤིང་། མ་ནམ་བྱས་པའི་ཚེ། ཕན་པ་དང་བདེ་བ་ཚད་མེད་པ་བསྒྲུབས། གནོད་པ་དང་སྡུག་བསྔལ་ཚད་མེད་པ་ལས་བསྐྱབས། ཁྱད་པར་བདག་འདི་མེད་ན་ཅུང་ཟད་ཀྱང་སྡོད་མི་ཚུགས་པ་དང་། འདིས་ཀྱང་བདག་མེད་ན་ཅུང་ཟད་ཀྱང་སྡོད་མི་ཚུགས་པ་ལྟ་བུའི་ཡིད་གཅུགས་པ་བགྲང་ལས་འདས་པ་བྱས། ད་ལྟ་གནས་སྐབས་འདི་འདྲར་གྱུར་པ་ལས་ངན་པའི་དབང་གིས་ཡིན་འདུག གཞན་དུ་ན་དྲིན་གྱིས་བསྐྱངས་པའི་མ་ཤ་སྟག་ཡིན་སྙམ་དུ་བསམ།
དེ་ལ་མྱོང་བ་ཐོན་ནས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དྲིན་བསམ་མོ།
དེ་ལྟར་དྲིན་བསམས་ནས་དྲིན་གཟོ་བསྒོམ་ཚུལ་ནི། ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་དྲིན་གྱིས་བསྐྱངས་

པའི་མ་རྣམས་ཉོན་མོངས་པའི་གདོན་གྱིས་སེམས་དཀྲུགས་པས་ནི་ཤེས་པ་ལ་རང་དབང་མ་ཐོབ་
པར་སྨྱོ། མངོན་མཐོ་དང་ངེས་ལེགས་ཀྱི་ལམ་ལྟ་བའི་མིག་དང་བྲལ། དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་གྱི་ལོང་ཁྲིད་ནི་མེད། སྐད་ཅིག་རེ་རེར་ཉེས་སྤྱོད་ཀྱིས་དབྱེན་བཅོས་པས་ནི་བརྡེག་འཆའ། སྤྱིར་

འཁོར་བ་དང་ཁྱད་པར་ངན་འགྲོ་འཇིགས་སུ་རུང་བའི་གཡང་ཁར་འགྲིམ་པ་རྣམས་ཡལ་བར་དོར་
ན་ཁྲེལ་ཤིན་ཏུ་ཆུང་བས་བདག་གིས་དྲིན་ལན་དུ་འཁོར་བའི་སྡུག་བསྔལ་ལས་བསྒྲལ་ནས་ཐར་པའི་བདེ་བ་དགོད་པར་བྱའོ། དེ་ལྟར་བྱེད་ནུས་པར་བླ་མ་ལྷས་བྱིན་གྱིས་བརླབ་ཏུ་གསོལ།
དེ་ནས་བྱམས་པ་སྒོམ་ཚུལ་ནི། རང་གི་མ་ལྟ་བུ་ཡིད་དུ་གང་གཅུགས་པ་ཞིག་ལ་དམིགས་

འབྱོར་ཁེ་ལམ་རིམ།

258

ནས། འདི་ལ་ཟག་མེད་ཀྱི་བདེ་བ་ག་ལ་ཡོད། ཟག་བཅས་ཀྱི་བདེ་བ་ཙམ་ཡང་མི་འདུག ད་ལྟ་བདེ་
བར་རློམ་པ་འདི་དག་སྡུག་བསྔལ་དུ་འགྱུར་ནས་འགྲོ། བདེ་བ་ཞིག་འདོད་ནས་འབད་འབད་དུང་
དུང་བྱས་ཀྱང་ཕྱི་མར་ངན་སོང་གི་སྡུག་བསྔལ་གྱི་རྒྱུ་བྱེད། ཚེ་འདིར་ཡང་ངལ་ཞིང་དུབ་པས་སྡུག་
བསྔལ་བར་བྱེད་པ་མ་གཏོགས། ཡང་དག་པའི་བདེ་བ་ཞིག་གཏན་ནས་མི་འདུག དེས་ན་འདི་ཉིད་བདེ་བ་དང་བདེ་བའི་རྒྱུ་ཐམས་ཅད་དང་ལྡན་ན་ཅི་མ་རུང་། བདེ་བ་དང་བདེ་བའི་རྒྱུ་དང་ལྡན་པར་གྱུར་ཅིག བདེ་བ་དང་བདེ་བའི་རྒྱུ་དང་ལྡན་པར་བྱའོ། དེ་ལྟར་བྱེད་ནུས་པར་ ྾
དེ་ལ་མྱོང་བ་ཐོན་པ་ན་ཕ་ལ་སོགས་པའི་གཉེན་གཞན་རྣམས་དང༌། བར་མའི་སེམས་ཅན་རྣམས་དང༌། དགྲ་རྣམས་དང་། མཐར་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་དམིགས་ནས་སྔར་བཞིན་བསྒོམ། རང་གི་གཉེན་དུ་གྱུར་པའི་མ་ལ་སོགས་པ་སྡུག་བསྔལ་གྱི་མནར་ཚུལ་བསམ་ནས། སྡུག་
བསྔལ་མཐའ་དག་དང་བྲལ་ན་ཅི་མ་རུང༌། བདེ་བ་མཐའ་དག་དང་ལྡན་ན་ཅི་མ་རུང་སྙམ་པའི་སྒོ་ནས་བྱམས་བརྩེ་སྒོམ་པ་ལྟར། རང་གི་ཚེ་འདིའི་དགྲ་བོ་ལའང་བདེ་བ་འདོད་པ་དང་སྡུག་བསྔལ་མི་འདོད་པ་རང་དང་མཚུངས་པར་བསམ་ནས། དེ་རྣམས་ཀྱང་བདེ་བ་དང་ལྡན་ན་སྙམ་པ་དང་། སྡུག་བསྔལ་དང་བྲལ་ན་སྙམ་པའི་བྱམས་བརྩེ་སྒོམ་དགོས།
དེ་ནས་སྙིང་རྗེ་སྒོམ་ཚུལ་ནི། སྤྱི་བོར་བླ་མ་ལྷ་སྒོམ་བཞིན་པའི་ངང་ནས། ཐོག་མར་བཤན་
པས་གསོད་བཞིན་པའི་ལུག་ལྟ་བུ་སྡུག་བསྔལ་གྱིས་ཉམ་ཐག་པའི་འགྲོ་བ་རྣམས་ལ་བསྒོམ། དེའི་
ཚུལ་ནི་མདུན་དུ་དེའི་རྣམ་པ་གསལ་བར་དམིགས་ནས། ཡན་ལག་རྣམས་ནི་བཅིངས། བྲང་གི་པགས་པ་ནི་བཤགས། བཤན་པས་ལག་པ་ཁོང་པར་བཅུག་པས་སྲོག་ལ་བབ་པ་ནི་མངོན་སུམ་དུ་ཤེས། མིག་བཤན་པའི་གདོང་ལ་རིག་རིག་ཏུ་བལྟ་ཞིང་། སྡུག་བསྔལ་གྱིས་ཉམ་ཐག་པའི་ཚུལ་
བསམ་ནས། དེས་ན་འདི་ཉིད་སྡུག་བསྔལ་དང་སྡུག་བསྔལ་གྱི་རྒྱུ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་ན་ཅི་མ་
རུང་། སྡུག་བསྔལ་དང་སྡུག་བསྔལ་གྱི་རྒྱུ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བར་གྱུར་ཅིག སྡུག་བསྔལ་དང་
སྡུག་བསྔལ་གྱི་རྒྱུ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བར་བྱའོ། དེ་ལྟར་བྱེད་ནུས་པར་ ྾

སྐྱེས་བུ་ཆེན་པོའི་ས

259

དེ་ལ་མྱོང་བ་ཐོན་པ་ན་དགེ་འདུན་གྱི་དཀོར་ལ་བག་མེད་དུ་སྤྱོད་པ་དང་། ཚུལ་འཆལ་དང་།
ཆོས་སྤོང་མཁན་དང་། ལོག་ལྟ་ཅན་དང་།སེམས་ཅན་ལ་འཚེ་ཞིང་སྡིག་པ་མི་དགེ་བ་སྣ་ཚོགས་བྱེད་པ་ལ་སྐྱེན་སྐྱེན་པོར་བྱེད་པའི་འགྲོ་བ་རྣམས་ལ་དམིགས་ནས་བསྒོམ། དེའི་ཚུལ་ནི་དེ་དག་གི་རྣམ་པ་མདུན་དུ་གསལ་བར་དམིགས་ནས། ད་ལྟ་འདི་དག་གི་བྱེད་སྤྱོད་འདི་འདྲ་ན། འདིར་ཡང་བདེ་བ་ནི་མི་འདུག ཤི་མ་ཐག་ཏུ་ནི་ངན་སོང་དུ་ཚེ་སྐྱེ་བ་ལ་ཐེ་ཚོམ་མེད། དེར་སྐྱེས་ན་ཡུན་རིང་ལ་ཤུགས་དྲག་པའི་སྡུག་བསྔལ་སྣ་ཚོགས་པ་ཞིག་མྱོང་དགོས་པ་འདུག། དེས་ན་འདི་དག་སྡུག་བསྔལ་དང་བྲལ་བར་བྱའོ། དེ་ལྟར་བྱེད་ནུས་པར་ ྾
དེ་ལ་མྱོང་བ་ཐོན་པ་ན་མ་ལ་སོགས་པའི་གཉེན་རྣམས་མདུན་དུ་གསལ་བར་དམིགས་ནས། འདི་ཉིད་ཚེ་འདིའི་འབད་འབད་དུང་དུང་གིས་དགྲ་འདུལ་གཉེན་སྐྱོང་བྱེད་བྱེད་ནས་སྡུག་བསྔལ་གྱི་

སྡུག་བསྔལ་དང༌། འགྱུར་བའི་སྡུག་བསྔལ་གཉིས་ཀྱིས་གདུངས་ནས་བདེ་བའི་སྐབས་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མི་འདུག ཚེ་འདི་ཡང་བྱ་བ་ངན་པས་བྲེལ་ནས་དགེ་བའི་བློ་མ་སྐྱེས་པས། ཤི་མ་ཐག་ཏུ་ངན་སོང་དུ་སྐྱེས་ནས་ཡུན་རིང་ལ་ཤུགས་དྲག་པའི་སྡུག་བསྔལ་སྣ་ཚོགས་པ་ཞིག་མྱོང་དགོས་པ་འདུག དེས་ན་འདི་དག་སྡུག་བསྔལ་དང་བྲལ་བར་བྱའོ། དེ་ལྟར་བྱེད་ནུས་པར་ ྾
དེ་ལ་མྱོང་བ་ཐོན་པ་ན་བར་མའི་སེམས་ཅན་དང་། དགྲ་དང་། མཐར་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་
ཀྱི་བར་སྔར་བཞིན་བསྒོམ་མོ། དེ་ལྟར་བྱམས་པ་དང་སྙིང་རྗེ་ལ་ཡིད་འགྱུར་བའི་མྱོང་བ་ཐོན་པ་ན།
ལྷག་བསམ་བསྒོམ་ཚུལ་ནི། སྤྱི་བོར་བླ་མ་ལྷ་སྒོམ་བཞིན་པའི་ངང་ནས། སྡུག་བསྔལ་གྱིས་མནར་

ཞིང་བདེ་བས་ཕོངས་པའི་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་སྡུག་བསྔལ་དང་སྡུག་བསྔལ་གྱི་རྒྱུ་དང་བྲལ་བ་

ཞིག་བདག་གིས་བྱའོ། བདེ་བ་དང་བདེ་བའི་རྒྱུ་དང་འཕྲད་པ་ཞིག་བདག་གིས་བྱའོ། ཁྱད་པར་མ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་སྒྲིབ་གཉིས་བག་ཆགས་དང་བཅས་པ་སྤངས་པའི་ཡང་དག་པར་
རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གོ་འཕང་ཐོབ་པ་ཞིག་བདག་གིས་བྱའོ། དེ་ལྟར་བྱེད་ནུས་པར་ X
གོང་དུ་བཤད་པའི་དྲིན་དྲན་དང་། དྲིན་གཟོ་བསམས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་སེམས་ཅན་དེ་རྣམས་རང་དང་འདྲ་བར་བདེ་བ་འདོད་ཀྱང་བདེ་བས་ཕོངས་ཚུལ་དང་། སྡུག་བསྔལ་མི་འདོད་ནའང་སྡུག་

འབྱོར་ཁེ་ལམ་རིམ།

260

བསྔལ་གྱིས་མནར་ཚུལ་བསམས་ཏེ། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་གཅེས་ཤིང་ཕངས་པའི་ཡིད་དུ་འོང་བའི་རྣམ་པ་ཅན་ཞིག་རང་གི་བློ་ལ་འཆར་ཞིང་། ཇི་ཙམ་གྱིས་གཅེས་ཤིང་ཕངས་པའི་བློ་འཆར་བ་དེའི་ཚོད་ཀྱིས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་སྡུག་བསྔལ་དང་འབྲལ་ན་སྙམ་པ་དང་། བདེ་བ་དང་ལྡན་ན་སྙམ་པའི་བྱམས་པ་དང་། སྙིང་རྗེའི་བློ་ཤུགས་དྲག་པོ་འབྱུང་བ་ཡིན།
གང་དག་སྙིང་རྗེ་ཤུགས་ཆེན་པོ་སྐྱེ་བའི་ཚེ་ན་དེའི་རྐྱེན་གྱིས་སེམས་ནང་སྡུག་བསྔལ་སྣོན་མ་
ཞིག་མི་འོང་ངམ་སྙམ་ན། གཞན་གྱི་སྡུག་བསྔལ་བསམས་ནས་རང་ཉིད་ཅུང་ཟད་མི་སྐྱིད་པ་དང་།
འཁུར་ཕོག་པ་ལྟར་སེམས་ནའང་གོ་ཆོད་པ་མ་ཟད། རང་སྟེང་གི་སྡུག་བསྔལ་བྱུང་སྐབས་བྱ་ཐབས་བྲལ་བའི་རྣམ་པ་ཞིག་བློ་ལ་འཆར་ཞིང་། སྙིང་རྗེའི་བློ་དེས་རྒྱུ་མཚན་ལ་བསམས་ནས་
གཞན་གྱི་སྡུག་བསྔལ་ལ་དམིགས་པའི་བློ་སྦྱོང་བ་དེ་ནི་རང་གིས་དྭང་དུ་བླངས་པ་ལས་བྱུང་བས་
རེ་ཞིག་སེམས་འཁྲུགས་པའི་ཚུལ་ཞིག་མངོན་པར་སྲིད་ཀྱང་། ཕྱོགས་གཅིག་ནས་ཤེས་རབ་ཀྱི་
གྲོགས་དང་བཅས་པ་དང་། གཉིས་ནས་དྭང་དུ་བླངས་པས་དེ་ལ་ཁྱད་པར་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བ་སྤྱོད་འཇུག་ལས་གསུངས། ཚུལ་འདིར་ལེགས་པར་དཔྱད་ན། རང་གི་སྡུག་བསྔལ་ལ་བརྟེན་ནས་འཇིགས་དངངས་དང་། སྐྲག་པའི་རང་བཞིན་ལྟ་བུ་ཤུགས་ཆེ་ཞིང་། སྙིང་རྗེའི་བསམ་པ་ལས་བྱུང་
བའི་བློས་ནི་སྙིང་སྟོབས་སྐྱེད་ཀྱིན་ཡོད། དེང་སང་ཚན་རིག་པས། ཀླད་པའི་ནང་ལ་སྙིང་རྗེའི་
བསམ་པ་སྐྱེ་སྐབས་བྱེད་སེམས་ཤིག་བྱུང་བས་གཞན་ལས་ཤུགས་ཆེ་བ་འདུག་ཅེས་ཟེར།
བྱམས་སྙིང་རྗེ་དེ་གཉིས་ཀྱིས་དྲངས་པའི་ལྷག་བསམ་རྣམ་དག་ནི། འགྲོ་བ་རྣམས་སྡུག་
བསྔལ་ལས་བྲལ་ཞིང་བདེ་བ་ལ་དགོད་བློ་ཙམ་མིན་པའི་ངེས་པར་བདག་གིས་བྱ་སྙམ་པའི་དམ་བཅའི་ཚུལ་གྱིས། ཀྱེ་མ་ཡིད་དུ་འོང་བའི་སེམས་ཅན་འདི་རྣམས་བདེ་བ་ལ་སྦྱོར་བ་དང་སྡུག་
བསྔལ་ལས་ཐར་བར་བྱེད་པའི་ཁུར་དེ་ཡང་བདག་གིས་འཁྱེར་རོ་སྙམ་པའི་བསམ་པ་དང་བཅས་ཏེ་ངག་ཏུ། བདེ་བ་དང་མི་ལྡན་པའི་མ་རྒན་སེམས་ཅན་འདི་རྣམས་བདེ་བ་དང་ལྡན་པ་ཞིག་བདག་གིས་བྱའོ། སྡུག་བསྔལ་གྱིས་མནར་བའི་སེམས་ཅན་འདི་རྣམས་སྡུག་བསྔལ་དང་བྲལ་བ་ཞིག་

སྐྱེས་བུ་ཆེན་པོའི་ས

261

བདག་གིས་བྱའོ། ཞེས་ལན་གྲངས་མང་པོར་བརྗོད་ནས་ཚོང་པས་ཚོང་ཐག་བཅད་པ་དང་འདྲ་བར། སྡུག་བསྔལ་གྱིས་མནར་བ་ལ་དམིགས་ནས་དེ་དང་བྲལ་ན་ཅི་མ་རུང་སྙམ་པ་ཙམ་མིན་པར།
བདག་ཉིད་རང་གིས་གཞན་དོན་ཁུར་དུ་འཁྱེར་བའི་ཡིད་མ་བཅོས་པའི་ལྷག་བསམ་རྣམ་དག་བསྐྱེད་པའི་མཐུས། གཞན་དོན་སྒྲུབ་སྙམ་པའི་ཚེ་ན། ད་ལྟ་རང་ཉིད་ལ་གཞན་དོན་རླབས་ཆེན་
མཐར་ཕྱིན་པ་སྒྲུབ་པའི་སྤོབས་པ་དང་། ནུས་པ་མེད་པར་མཐོང་ནས། འགྱེལ་བས་འགྱེལ་བ་སློང་མི་ཐུབ་ཟེར་བའི་དཔེ་ལྟར་སྔོན་ལ་རང་མགོ་མ་ཐོན་པར་གཞན་མགོ་འདོན་ཐབས་བྲལ་བར་ཤེས་ནས། གཞན་དོན་སྒྲུབ་པའི་ཆ་རྐྱེན་དུ་རང་གི་བྱང་ཆུབ་དོན་གཉེར་གྱི་བློ་སྐྱེ་བ་ཡིན། དེ་ལྟ་བུའི་
བྱང་ཆུབ་དོན་གཉེར་འབྱུང་བ་ལ་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གོ་འཕང་ཞེས་པ་ཞིག་ཡོད་པ་རེད་སྙམ་པས་
མི་འགྲིགས་པར། དེ་རང་ཉིད་ཀྱི་ཤེས་རྒྱུད་འདིའི་སྟེང་ནས་འགྲུབ་རུང་ཡིན་པ་ཤེས་དགོས་པས། དེ་ལ་རིགས་པས་ཡུན་རིང་ལེགས་པར་དཔྱད་ནས་ཐོག་མར་བདེན་བཞིའི་རྣམ་གཞག་ལ་གོ་བ་ཆགས་པར་བྱས་ཏེ། ཐར་པ་ཇི་ལྟར་ཡོད་ཚུལ་དང་། ཉོན་མོངས་སྤོང་རུང་ཡིན་ཚུལ་ལ་ངེས་པ་རྙེད་ཐབས་བྱ་དགོས། དེ་ནི་སེམས་ཕྲ་རགས་ཕྱེས་ནས་སྔགས་བླ་མེད་དང་འབྲེལ་བའི་བཤད་པ་ལ་གོ་བ་རྙེད་ཐབས་བྱ་རྒྱུ་གལ་ཆེ་ཤོས་ཡིན་པ་མ་གཏོགས། གཞན་ཐག་ཆོད་པ་ཞིག་འཆད་པར་དཀའ་བ་ཡིན། གཞུང་དེར་སྐུ་བཞིའི་རྣམ་གཞག་འཆད་པའི་ཚེ་ན་གཉུག་མ་ལྷན་ཅིག་སྐྱེས་པའི་འོད་གསལ་གྱི་སྟེང་ནས་བསམ་ཚུལ་བློ་ལ་འཆར་རྒྱུ་ཡོད། དེས་ན་གོང་དུ་སྙིང་རྗེས་སེམས་ཅན་
ལ་དམིགས། ཤེས་རབ་ཀྱིས་བྱང་ཆུབ་ལ་དམིགས་ཞེས་བཀོད་པ་དེ་གོ་རྒྱུ་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བས་དེ་ལ་
ཞིབ་ཏུ་དཔྱད་དགོས། གཞན་དོན་དོན་གཉེར་གྱི་འདུན་པས་རྒྱུ་བྱས། བྱང་ཆུབ་དོན་གཉེར་གྱི་
འདུན་པ་མཚུངས་ལྡན་དུ་ཡོད་པའི་གཙོ་སེམས་བདག་པས་གཞན་གཅེས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་

སེམས་རིན་པོ་ཆེ་ཞེས་པ་དེ་རང་རྒྱུད་ལ་བསྐྱེད་པར་བྱེད་དགོས་པ་ཡིན།
དེ་ནས་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་བསྒོམ་ཚུལ་ནི། སྤྱི་བོར་བླ་མ་ལྷ་བསྒོམ་བཞིན་པའི་ངང་ནས། འོ་
ན་ཁྱོད་ལ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གོ་འཕང་ལ་འགོད་པའི་ནུས་པ་

འབྱོར་ཁེ་ལམ་རིམ།

262

ཡོད་དམ་ཞེ་ན། ད་ལྟ་སེམས་ཅན་གཅིག་ཀྱང་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གོ་འཕང་ལ་འགོད་པའི་
ནུས་པ་མི་འདུག དེ་མ་ཟད་དགྲ་བཅོམ་པ་གཉིས་ཀྱི་གོ་འཕང་ཐོབ་ཀྱང་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་ཉི་ཚེ་
བ་མ་གཏོགས། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གོ་འཕང་ལ་འགོད་པའི་ནུས་
པ་མེད། དེ་ལྟ་བུའི་ནུས་པ་སུ་ལ་ཡོད་ན། ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ལ་ཡོད་པས། དེས་ན་རང་གཞན་གཉིས་ཀའི་དོན་མཐར་ཕྱིན་པ་ཞིག་བྱེད་ན། དེ་ལྟ་བུའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གོ་
འཕང་ཞིག་ཐོབ་དགོས་པ་འདུག་པས། བདག་གིས་མ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དོན་དུ་མྱུར་བ་
མྱུར་བར་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གོ་འཕང་རིན་པོ་ཆེ་ཅི་ནས་ཀྱང་ཐོབ་པར་
བྱའོ། དེ་ལྟར་བྱེད་ནུས་པ་བླ་མ་ལྷས་བྱིན་གྱིས་བརླབས་ཏུ་གསོལ། ཞེས་གསོལ་བ་བཏབ་པས།
སྤྱི་བོའི་བླ་མ་ལྷའི་སྐུ་ལས་སྐུ་གཉིས་པ་ཞིག་མར་མེ་གཅིག་ལས་གཉིས་ཆད་ཀྱི་ཚུལ་དུ་བྱུང་ནས་རང་ལ་ཐིམ་པས། སེང་གེ་ཆེན་པོ་བརྒྱད་ཀྱིས་བཏེགས་པའི་རིན་པོ་ཆེའི་ཁྲི་མཐོ་ཞིང་ཡངས་པའི་
སྟེང་ཁར་སྣ་ཚོགས་པད་ཟླ་ཉི་མའི་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་གདན་ལ་རང་ཉིད་རྒྱལ་བ་ཤཱཀྱ་ཐུབ་པ། ཞེས་
པ་ནས། རྡོ་རྗེ་སྐྱིལ་ཀྲུང་གིས་བཞུགས་པར་གྱུར་པའི་མོས་པ་བྱེད། རང་ཐུབ་པའི་དབང་པོར་གསལ་བའི་ངང་ནས་ལུས་ལོངས་སྤྱོད་དགེ་རྩ་དང་བཅས་པ་བདུད་རྩི་སྣ་ལྔ་འོད་ཟེར་དང་བཅས་
པའི་རྣམ་པར་སྤྲོས་ནས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་བཏང་བས། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་

མངོན་མཐོ་ངེས་ལེགས་ཀྱི་བདེ་བ་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པར་ཐོབ་པའི་མོས་པ་བྱེད་དོ།
གཉིས་པ་བདག་གཞན་མཉམ་བརྗེའི་སྒོ་ནས་བློ་སྦྱོང་བ་འདི་ནི། ཞི་བ་ལྷའི་ལུགས་ཀྱི་བློ་སྦྱོང་
ཐབས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སྙིང་སྟོབས་ཅན་གྱི་བློ་སྦྱོང་ལུགས་དང་། ལྷག་པར་རིགས་པས་
དཔྱད་པ་བྱ་རྒྱུ་ཤུགས་ཆེན་པོ་ཡོད་པ་རང་རེའི་ཚེ་འདིའི་མངོན་སུམ་མཐོང་ཆོས་ཀྱི་ཉམས་མྱོང་
གི་ཐོག་ནས་གྲུབ་པས་གལ་ཆེ།
དེའི་ཚུལ་འཆད་པ་ལ། ལམ་རིམ་ཆེན་མོའི་ས་བཅད་དང་པོར་བདག་གཞན་བརྗེས་པའི་ཕན་ཡོན་དང་མ་བརྗེས་པའི་ཉེས་དམིགས་བསམ་པ་གསུངས་པ་འདི། མྱུར་ལམ་དམར་ཁྲིད་དུ་ཐོག་

སྐྱེས་བུ་ཆེན་པོའི་ས

263

མར་བདག་གཞན་མཉམ་བརྗེ་བའི་སྒོ་ནས་བློ་སྦྱོང་ཚུལ་ལ་བདག་གཞན་མཉམ་པ་དང་། རང་གཅེས་འཛིན་གྱི་སྐྱོན་སྒོ་དུ་མ་ནས་བསམ་པ། གཞན་གཅེས་འཛིན་གྱི་ཡོན་ཏན་སྒོ་དུ་མ་ནས་
བསམ་པ། བདག་གཞན་བརྗེ་བའི་བསམ་པ་དངོས། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་གཏོང་ལེན་སྒོམ་ཚུལ་བཅས་ས་བཅད་ལྔར་དབྱེ་བར་མཛད་པ་ལྟར། དེ་གཉིས་སྤེལ་ན་དགེ་མཚན་ཆེ་བས། བདག་གཞན་མཉམ་བརྗེའི་སྐབས་འདིའི་བདག་གཞན་མཉམ་ཚུལ་དེ། གོང་དུ་རྒྱུ་འབྲས་མན་ངག་བདུན་མའི་སྐབས་ལྟར་དགྲ་ཞེས་མཐའ་གཅིག་ཏུ་སྡང་བ་དང་། གཉེན་ཞེས་མཐའ་གཅིག་ཏུ་ཆགས་པ་དེ་མེད་པར་སེམས་སྙོམས་པ་སྒྲུབ་ཚུལ་ཙམ་མིན་པར། བདག་དང་གཞན་གྱི་དབྱེ་བ་ཕྱེས་ཏེ་བདག་ཅེས་
བྱ་བ་རྩ་བ་ཆེ་བ་དང་། གཞན་ཞེས་པ་རྩ་བ་ཆུང་བར་བརྩི་རྒྱུ་ཞིག་གཏན་ནས་མེད་དེ། བདག་དང་
མཐའ་ཡས་པའི་སེམས་ཅན་སུ་འདྲ་ཞིག་ཡིན་རུང་རང་ཞེས་བྱ་བ་དང་། གཞན་ཞེས་བྱ་བ་དང་། དགྲ་དང་གཉེན་ཞེས་བྱ་བ་ཐམས་ཅད་སྡུག་བསྔལ་མི་འདོད་པ་དང་། བདེ་བ་འདོད་པ་ཤ་སྟག་ཡིན་ལ། སྡུག་བསྔལ་སེལ་ཞིང་། བདེ་བ་བསྒྲུབ་རྒྱུའི་ཐོབ་ཐང་ཡོད་པ། ཀུན་གྱི་རྒྱུད་ལ་ཁམས་
བདེ་གཤེགས་སྙིང་པོ་ཡོད་པས་སྡུག་བསྔལ་སེལ་རུང་དང་། བདེ་བ་འགྲུབ་རུང་ཡིན་པའི་གནས་
སྟངས་སྒོ་ཀུན་ནས་མཚུངས་པ་ཡིན།
ལྷག་པར་མི་འདྲ་བའི་ཁྱད་པར་གཅིག་ནི། རང་ཞེས་བྱ་བ་གལ་ཆེ་རུང་ཆུང་རུང་གང་ཟག་གཅིག་ཡིན་ལ། ཇོ་བོ་སེམས་ཅན་ནི་མཐའ་མེད་པ་དང་། གྲངས་ཀྱིས་མི་ལོངས་པར་ཡོད་པས།
གྲངས་ཀྱི་ཆ་ནས་ཀྱང་གཞན་གཙོ་ཆེ་བར་བྱ་དགོས་པ་གསལ་བར་མངོན་སྟབས། གཞན་ལ་ཕན་
བདེ་སྒྲུབ་འདོད་ཀྱི་བསམ་སྦྱོར་རིང་ཐུང་མེད་པར་སྙོམས་པར་བསྒྲུབ་ན་ནུས་ཤུགས་ཆེ་བས། དེ་
ལྟ་བུའི་སྒོ་ནས་ཐོག་མར་བདག་གཞན་མཉམ་པ་ལ་བློ་སྦྱོང་དགོས།
རང་གཞན་མཐའ་དག་སྡུག་བསྔལ་མི་འདོད་པ་ཤ་སྟག་ཡིན་པ་ལ། སོ་སོ་གཅིག་པུའི་སྡུག་བསྔལ་འགངས་ཆེན་པོ་བྱས་ནས་སེལ་ཐབས་བྱེད་པ་འདི་རྒྱུ་མཚན་དང་མི་ལྡན་ཞིང་། རང་གཞན་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་བདེ་བ་འདོད་པ་གཅིག་གྱུར་ཡིན་པས། རང་གི་བདེ་བ་དེ་དམིགས་

འབྱོར་ཁེ་ལམ་རིམ།

264

གསལ་རྩ་བ་ཆེ་བ་ཡིན་དགོས་པའི་རྒྱུ་མཚན་གཏན་ནས་མེད། རང་བདེ་བ་འདོད་ཀྱིན་ཡོད་པས་
གཞན་ཐམས་ཅད་ཀྱང་རང་དང་མཚུངས་པར་བདེ་བ་འདོད་ཀྱིན་ཡོད་པ་དེ་རང་རེས་ཤེས་དགོས་
པ་ཞིག་དང་། རང་གིས་འདོད་པའི་བདེ་བ་དེ་རང་སྟེང་ལ་སྒོ་གང་ས་ནས་ཐབས་ཤེས་ཡོད་དགུ་རྩལ་སྤྲུག་བྱས་ནས་སྒྲུབ་ཀྱིན་ཡོད་ལ། སྒྲུབ་དགོས་པ་ཞིག་ཡིན་པ་ལྟར། གཞན་སྟེང་གི་བདེ་བ་
རྣམས་ཀྱང་སྒོ་ཐམས་ཅད་ནས་ཅིས་ཀྱང་སྒྲུབ་དགོས།
འོན་ཀྱང་རང་གི་བདེ་སྐྱིད་ནི་རང་དོན་ཡིན་པས། དེ་རང་གིས་བསྒྲུབ་དགོས་ལ། གཞན་གྱི་

བདེ་སྐྱིད་ནི་གཞན་རྣམས་ཀྱིས་བསྒྲུབ་དགོས་པ་མ་གཏོགས། ངས་སྒྲུབ་མི་དགོས་སྙམ་པ་བློ་ལ་
འཆར་ན། འོ་ན་རང་གི་བདེ་སྐྱིད་དེ་རང་ཉིད་ཀྱིས་བསྒྲུབ་པར་བྱ་བ་ཡིན་པས། གཞན་སུ་ལའང་རེ་
མི་དགོས་པ་ཞིག་ཡིན་དགོས་མོད་ཀྱང་། དེ་ལྟར་མིན་པར་གཞན་ལ་ཤིན་ཏུ་ནས་རེ་དགོས་ཏེ། རང་གི་བདེ་སྐྱིད་ཆེད་དུ་གཞན་ལ་རེ་བ་ཆེན་པོས་མཐེ་བོང་ཀེར་དགོས་པ་དང་། གད་མོ་དམིགས་བསལ་བགད་པ་སོགས་ཀྱི་རྣམ་འགྱུར་འདྲ་མིན་བསྟན་པ་སོགས་ཀྱི་ཐབས་ཤེས་སྣ་ཚོགས་
བརྒྱུད་ནས་རང་དོན་འགྲུབ་ཐབས་བྱ་དགོས་ཀྱིན་ཡོད་པ་མ་གཏོགས། བདེ་སྐྱིད་དེ་གཞན་སུ་
ལའང་ལྟོས་པ་མེད་པར་ནམ་མཁའ་ནས་གློ་བུར་དུ་འབྱུང་བ་ལྟ་བུ་འོང་ཐབས་མེད་པས། རང་
གཞན་གྱི་བདེ་སྐྱིད་མཐའ་དག་ཕན་ཚུན་ལྟོས་པའི་སྒོ་ནས་གྲུབ་པ་ཁོ་ན་ཡིན། དེས་ན་རང་ངོས་
ནས་གཞན་གྱི་དོན་ལ་སེམས་འཁུར་བླངས་ནས། དཔེར་ན་སྐྱེ་བོ་གང་ཞིག་དཀའ་ངལ་འཕྲད་པ་དེ་
ལ་སེམས་གསོ་ཙམ་ཞིག་བཏང་ནའང་དེ་ལ་ཕན་གྱི་ཡོད་པ་དང་། སེམས་སྐྱོ་པོར་འུ་ཐུག་ནས་
སྡོད་པའི་སྐབས་དེར་རང་ཉིད་ནས་བསམ་པ་རྣམ་དག་གིས་འཛུམ་མདངས་ཙམ་ཞིག་སྟོན་ནའང་ཕན་པ་ལྟ་བུ་ཡིན། དེས་ན་རང་གི་བདེ་སྡུག་དེ་གཞན་དང་འབྲེལ་ནས་འོང་གིན་ཡོད་པ་ལྟར།
གཞན་གྱི་བདེ་སྡུག་དེ་ཡང་རང་དང་འབྲེལ་བ་ཡོད་པ་དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་ཡིན་པ་མ་གཏོགས། ཆོས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཆེད་མངགས་རྒྱུ་མཚན་ཞིག་ཨུ་ཚུགས་བརྒྱབས་ནས་བཙལ་བ་མ་ཡིན།
དཔེར་ན། དེང་སྐབས་ཚན་རིག་པ་རྣམས་ནས་བཤད་པའི་འཇིག་རྟེན་འདི་དངོས་པོ་གཅིག་གིས་

སྐྱེས་བུ་ཆེན་པོའི་ས

265

སྒྲུབ་ཐུབ་ཐབས་གཏན་ནས་མེད་པར། གླིང་འདིའི་སྣོད་བཅུད་ཡོངས་རྫོགས་ཕན་ཚུན་ལྟོས་ནས་གྲུབ་པ་ཞིག་དང་། གཅིག་ལ་གཅིག་བརྟེན་གྱི་སྒོ་ནས་འཚོ་དགོས་པས། གླིང་འདིའི་རྣམ་བཞག་
འགྲེལ་སྐབས་སྤྱིའི་ཆའམ་ཡོངས་རྫོགས་ཀྱི་ཐོག་ནས་བལྟས་ཏེ་འགྲེལ་བཤད་རྒྱབ་དགོས་པ་མ་
གཏོགས། དངོས་པོ་བདེན་དཔང་གཅིག་གི་ཐོག་ནས་འགྲེལ་བཤད་མི་ཐུབ་ཚུལ་བཤད་ཀྱིན་ཡོད་
ལ། ཚན་རིག་པས་དེ་ལྟར་བཤད་པ་ཆོས་ཤིག་གི་རྒྱུ་མཚན་དྲངས་ཏེ་དད་པའི་ཐོག་ནས་མིན་པར། མི་རབས་ནས་མི་རབས་བརྒྱུད་དེ་བརྟག་དཔྱད་བྱས་པས་དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་གང་ལ་གང་འཚམས་ཚོད་དཔག་དང་། གསལ་སྟོན་ཐུབ་པའི་ཐོག་ནས་བཤད་པ་ལྟར། ནང་པ་སངས་རྒྱས་པའི་ཆོས་ཀྱི་ཐོག་ནས་ཀྱང་དེ་དང་མཚུངས་པར་བསྟན།
འདི་ལ་ཐོག་མར་རང་གཅེས་འཛིན་གྱི་སྐྱོན་ངོས་འཛིན་ཐུབ་པ་གནད་ཆེ་བས། རང་ཉིད་གལ་ཆེ་ཤོས་སུ་བརྩིས་ནས་དུས་དང་རྣམ་པ་ཀུན་ཏུ་རང་ཁོ་ནར་སེམས་བཞིན་སྐྱེ་བོ་གཞན་ནི་གལ་
ཆུང་སྣང་མེད་དུ་བཞག་པའི་ཐོག་ནས་རང་ཉིད་གཅེས་པར་འཛིན་ཏེ། གཞན་ཡལ་བར་དོར་བའི་བློ་ཤུགས་དྲག་པོ་ཡོད་ན། གནས་སྐབས༌རང་གི་དོན་དུ་གཞན་སུ་འདྲ་ཞིག་བསད་དགོས་པ་ལྟ་བུ་བྱུང་ཡང་ཚམ་ཚོམ་མེད་པར་གྱུར་པ་དང་། གཞན་གྱི་རྒྱུ་ནོར་འཕྲོག་ཅིང་། བཙན་གཡེམ་འདོད་
ལོག་སྤྱོད་པ། གཞན་ལ་མགོ་བསྐོར་བཏང་ནས་བསླུ་བ་དང་། སྡུག་ལ་སྦྱར་ན་མི་རུང་བའི་འདུ་ཤེས་མེད་པར་རྗུན་དང་། ཕྲ་མ། ཚིག་རྩུབ། ངག་འཁྱལ། བརྣབས་སེམས། གནོད་སེམས། ལོག་ལྟ་བཅས་པའི་མི་དགེ་བ་བཅུ་སྡེར་གཏོགས་དང་བཅས་པར་འཛེམས་མེད་དུ་སྤྱོད་པ་རང་བཞིན་
གྱིས་འབྱུང་བར་འགྱུར། རང་རེའི་མཐོང་ཆོས་སུའང༌འཇིག་རྟེན་འདིར་ཆོས་ལུགས་དང་ཆབ་སྲིད།

དཔལ་འབྱོར་དང་གཏམ་དོན་སོགས་ཀྱི་ཁེ་བཟང་ཐོབ་ཆེད་སེམས་ཅན་གཞན་གྱི་སྲོག་ལའང་མི་
བརྩི་ཞིང་། ཁོར་ཡུག་ལའང་སྣང་མེད་རྡོག་རོལ་བཏང་བས་གླིང་འདིར་འབྱུང་བའི་ཁམས་ཀྱི་གོད་
ཆག་དང་། གནམ་གཤིས་ཚ་གྲང་གི་འགྱུར་ལྡོག ནད་ཡམས་མུ་གེ་ལ་སོགས་པའི་སྡུག་བསྔལ་དུ་མ་མྱོང་བའི་ངང་ཚུལ་ཐལ་ཆ་ཆེན་པོས་སེམས་ཅན་ཡོངས་རྫོགས་འཚོ་དང་མི་འཚོ་ཐེ་ཚོམ་ཟ་

འབྱོར་ཁེ་ལམ་རིམ།

266

དགོས་པ་རྒྱ་ཆེར་འབྱུང་བ་རྣམས་ཀྱང་རང་གཅེས་འཛིན་ལས་བྱུང་། སྒེར་གྱི་ཉིན་རེའི་འཚོ་བར་
མཚོན་ནའང་། གལ་ཏེ་ནངས་པར་ལངས་མ་ཐག་ནས་གཡས་གཡོན་གྱི་ཁྱིམ་མཚེས་ཚུན་ཆད་
ལའང་མཇིང་སློག་སློག་བྱས་ཏེ་དགྲ་བཟོས་ན། དེ་རྣམས་ཀྱི་བདེ་སྐྱིད་ལ་བརྩི་མེད་རྡོག་རོལ་
བཏང་བ་མ་ཟད། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་དོན་དུ་རང་ཉིད་ཁོ་ན་གཅིག་ལབ་རྒྱབ་ནས་སྡོད་དགོས་ཤར་བའི་གྲོགས་མེད་གཅིག་པུར་ལུས་ཏེ། ཕན་ཚུན་འགྲོ་འོང་གང་བྱས་ནའང་མི་བདེ་བ་དང་། སུ་ལའང་འབྲེལ་གཏུགས་བྱ་ཡུལ་མེད་པར་འགྱུར་ཞིང་། དེ་ལྟར་རང་དོན་ཁོག་བཅུག་ཤ་སྟག་བྱེད་པོ་འཕྲལ་དུ་དཔལ་འབྱོར་མི་དམན་པ་དང་། དབང་ཆ་ཡོད་རིགས་རྣམས་ལ་སྐྱེ་བོ་གཞན་རྣམས་གནས་སྐབས་མི་དེར་རེ་དྭོགས་ཅི་རིགས་དབང་གིས་གུས་ཞབས་ལྡན་པའི་མིང་ནས་འབོད་ཅིང་། བཀུར་བའི་གཏམ་སྙན་ཐོག་ནས་གླེང་མོལ་བྱེད་ཁུལ་སྣང་མོད། དོན་དུ་གད་མོ་དགོད་སྟངས་ཚུན་ཆད་འཕྲལ་སེལ་གྱི་ངོ་སྲུང་གཅིག་པུ་མ་གཏོགས་སྙིང་ནས་ཤ་ཚ་བའི་གད་མོ་མིན་སྟབས།
གཞན་གྱིས་འཛུམ་མདངས་དང་། དགའ་བའི་རྣམ་འགྱུར་སྟོན་པ་དེ་ཡང་མི་དེས་ང་ལ་རེ་བ་ཞིག་རྒྱབ་འདོད་ཡོད་ཚུལ་ཤེས་པར་ནུས་པ་ལས། གྲོགས་པོའི་མཛའ་བའི་འདུ་ཤེས་མི་འབྱུང་བས་བློས་འགེལ་མི་ཐུབ་པ་སོགས། གསོན་པའི་རིང་དེར་རང་ཉིད་སྐྱིད་པ་ལའང་བལྟ་རྒྱུ་མེད་ལ། མཐའ་མ་འཆི་བར་ཉེ་བའི་སྐབས་ཀྱང་རང་གཅེས་འཛིན་བྱེད་མཁན་དེ་ལ་བལྟ་རྟོག་བྱེད་པོ་དགའ་ཉེ་བློ་དཀར་མེད་པ་དང་། ཤི་བའི་ཉིན་དེར་སུས་ཀྱང་ཕངས་སེམས་མི་བྱེད་ཅིང་། སྨོན་ལམ་ཚིག་སྐམ་པོ་ཙམ་ཞིག་རྒྱག་མཁན་དཀོན་པ་མ་ཟད། ད་ཡིན་ན་སྟབས་ཡག་སོང་། སང་ཉིན་ནས་རྣ་བ་འཇམ་ཐིང་ཐིང་ཡིན། ཁོ་ད་དུང་ཤི་རྒྱུ་ཕྱིས་དྲགས་སོང་། དེ་ལས་སྔ་ཙམ་ཤི་ན་ལེགས་པ་བྱུང་
ཚུལ་སོགས་བརྗོད་ངེས་རེད། དེ་ལྟར་མི་ཚེ་ལས་གཏམ་ཚེ་རིང་བ་བྱས་ནས་ཚང་མས་ཐུ་ལུད་རྒྱབ་ཡུལ་ཞིག་བྱུང་ན་བལྟ་རྒྱུ་གང་ཡང་མེད་པས། རང་གཅེས་པར་བཟུང་ཞིང་། གཞན་ཡལ་བར་དོར་མཁན་རྣམས་ལ། སྐྱེས་བུ་ཆུང་ངུའི་ལས་འབྲས་ཀྱི་སྐབས་སུ་འབྱུང་བའི་འབྲས་བུ་མི་འདོད་པའི་སྡུག་བསྔལ་ཉམས་སུ་མྱོང་བར་འགྱུར་བ་ཡིན། དེ་བཞིན་སྐྱེས་བུ་འབྲིང་གི་སྐབས་ཀྱི་བསྒྲུབ་

སྐྱེས་བུ་ཆེན་པོའི་ས

267

བྱར་བཤད་པའི་རང་གཅིག་པུ་ཐར་པ་འདོད་པ་དེ་ལ་སྐྱེས་བུ་ཆེན་པོའི་ལམ་ཉམས་སུ་ལེན་པ་པོ་རྣམས་ཀྱི་ངོས་ནས་བལྟས་ན། ཞི་བ་ཕྱོགས་གཅིག་པ་དམན་པའི་མྱང་འདས་དེ་ཡང་རང་ཁོ་ན་
གཅེས་པར་འཛིན་པའི་དབང་ལས་བྱུང་། སྟོང་ཉིད་ཀྱིས་ལྟ་བས་ཀོ་ཐག་མ་གློད་པར་ཉོན་མོངས་
པའི་སྒྲིབ་པའི་གཉེན་པོ་བྱས་ཤིང་། དེ་ལ་ཤེས་སྒྲིབ་ཀྱི་གཉེན་པོ་བྱེད་པའི་ནུས་པ་ཡོད་ནའང༌།
སྟོང་ཉིད་ལ་སྐབས་དེར་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་སོགས་ཐབས་ཀྱི་ཆའི་རྒྱབ་རྟེན་ཚད་ལོངས་མེད་
པས། ཤེས་སྒྲིབ་ཀྱི་གཉེན་པོར་འགྱུར་མ་ཐུབ་པར་བརྟེན། སེམས་བསྐྱེད་ཀྱིས་ཕོངས་པ་དེའང་
རང་གཅེས་པར་འཛིན་ཞིང་། གཞན་ཡལ་བར་དོར་བ་ལས་བྱུང་བར་ངེས།
དེ་ལས་ལྡོག་ཏེ་གཞན་གཅེས་པར་འཛིན་པའི་སྒོ་ནས་ཕ་རོལ་པོའི་སྲོག་ཀྱང་རྩ་ཆེར་ངོས་འཛིན་བྱས་ཏེ་རང་ཉིད་ཀྱི་སྲོག་ལྟར་གཅེས་འཛིན་མ་ཐུབ་ནའང༌། གཞན་གྱི་ཚེ་ལ་ཕངས་པ་མེད་
པར་སྲོག་གཅོད་མི་རུང་སྙམ་པ་ཞིག་དང་། རང་དང་འདྲ་བར་སེམས་ཅན་གཞན་རྣམས་ཀྱི་ངོས་

ནས་ཀྱང་རང་ཉིད་བདེ་བར་འཚོ་བའི་འདུན་པ་ཡོད་ལ། དེ་ལྟར་འཚོ་བར་འོས་པའི་ཐོབ་ཐང་ཡོད་ཚུལ་བསམ་ནས་གཞན་གྱི་སྲོག་ལ་སེམས་འཁུར་བླངས་ནས་སྲོག་གཅོད་སྤོང་བས་མཚོན། མི་
དགེ་བ་བཅུ་ལ་ཉེས་དམིགས་སུ་མཐོང་བའི་སྒོ་ནས་གཉེན་པོ་བསྟེན་ཏེ་སྤོང་བའི་ཚུལ་ཁྲིམས་

ཉམས་སུ་བླངས་ནས། མཐར་ཐུག་རྣམ་མཁྱེན་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པ་དེའང་གཞན་གཅེས་པར་འཛིན་པའི་ཕན་ཡོན་ཡིན།
འཕྲལ་སེལ་མི་ཚེ་འདི་ཡི་དབང་དུ་བྱས་ཀྱང༌ཉི་མ་གཅིག་གི་ནང་ལ་སྔ་ཆར་ལངས་པ་ནས་རང་གི་གྲོང་པ་ཁྱིམ་མཚེས་ལ་སོགས་པའི་སྐྱེ་བོ་སུ་འདྲ་ཞིག་འཕྲད་ཀྱང་མཐུན་པོ་དང་། གུས་ཞབས་ལྡན་པའི་ཐོག་ནས་འཚམས་འདྲི་བྱས་ན། སྤྱིར་བཏང་ཚང་མ་འཛུམ་ཤིག་ཤིག་གིས་མཛའ་
མཐུན་དགའ་བའི་རྣམ་འགྱུར་ལྡན་པའི་འབྲེལ་བ་བཟང་པོ་ཞིག་འབྱུང་བས། རང་ཉིད་ནས་མ་འགྲུབ་ན་མ་གཏོགས་གང་འགྲུབ་ཅི་འགྲུབ་ཐོག་ནས་གཞན་གཅེས་པར་འཛིན་པའི་བློས་ཞེ་ཐག་པ་ནས་སུ་ལའང་གནོད་པ་མི་བྱེད་པ་ཙམ་དུ་མ་ཟད། གཞན་ལ་ཕར་ཕན་བཏགས་ན་ཚུར་ལའང་

འབྱོར་ཁེ་ལམ་རིམ།

268

སེམས་ཀྱི་གཏིང་ནས་དགའ་བ་དང་ཉེ་བའི་ལན་ཞིག་ཅིས་ཀྱང་འོང་བ་ཡིན།
དཔེར་ན་བཙོན་ཁང་ཞིག་ནང་དུ་སྡུག་སྦྱོང་ཚད་མེད་མྱོང་སྐབས། བཙོན་པ་དེ་རྣམས་བཙོན་ཁང་ནང་ལ་ཚུད་པ་འདྲ་འདྲ་དང་། དངངས་སྐྲག་ཡོད་ཡོད་པ་མཚུངས་ནའང་། བཙོན་རོགས་གཅིག་གིས་གཅིག་ལ་བློས་འཁེལ་ས་ཞིག་ཡོད་ན་ཕན་ཚུན་སྐྱོ་རོགས་དང་། སྡུག་སྐད་རྒྱབ་ས་ཡོད་པ་ལྟ་བུའི་སྐྱིད་སྣང་ཤར་ཐུབ་པ་བཞིན། ཕན་ཚུན་མཛའ་བརྩེ་དང་། བསམ་པ་རྣམ་དག་གིས་ཕན་བདེ་བསྒྲུབ་ན་གཞན་གཅེས་པར་འཛིན་པ་ཡིན་པས། གཞན་ལ་བསམ་པ་བཟང་བ་དང་། སྙིང་

ཉེ་བ་དེ་བདེ་སྐྱིད་ཀྱི་རྩ་བ་ཡིན་ངེས་རེད། ཆོས་ཡོད་མེད་གང་ཡིན་དང་། ཆོས་ལ་ངོ་རྒོལ་བྱེད་
མཁན་ཞིག་ཡིན་ནའང་། མི་ཚེ་སྐྱིད་པ་ཞིག་དགོས་ན་བསམ་པ་བཟང་པོ་ཅིས་ཀྱང་བྱེད་དགོས། གཞན་གཅེས་པར་འཛིན་ན། དེའི་དབང་གིས་རང་ལ་དཀའ་ངལ་གང་ཞིག་འཕྲད་སྐབས་དང་། དཔལ་འབྱོར་གྱི་ཆ་རྐྱེན་མ་འཛོམས་པ་བྱུང་ན་གཡས་ནས་རོགས་བྱེད་མཁན་དང་། གཡོན་ནས་
དངུལ་གཡར་མཁན། སུ་ལ་སྐད་ཆ་ཞིག་བཤད་ནའང་ཉན་མཁན་དང་། ཨང་ལན་སློག་མཁན་འོང་ཞིང་། མཐའ་མ་རང་ཉིད་ཤི་བའི་ཉིན་མོ་དེར་ཡང་ཀུན་གྱིས་ཕངས་སྣང་བྱེད་དེ། ཨ་ཙི་དེ་འདྲའི་མི་
ཡག་པོ་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་སྙིང་རྗེ། དཔེ་བསགས་སོང་ཟེར་ནས་མཆོད་མེ་གཅིག་ལས་མེད་ནའང་
སྤར་ཞིང་། སྨོན་ལམ་ཚིག་གཅིག་ལས་མ་བྱུང་ནའང་རྒྱབ་པ་ཞིག་འོང་བ་དེ་ཐམས་ཅད་གཞན་གཅེས་པར་འཛིན་པའི་ཕན་ཡོན་ཡིན། ཚེ་ཕྱི་མ་དང་། འཁོར་བ་མཐའ་མེད་པའི་མར་ཤེས་ལ་
སོགས་པ་དེ་རྣམས་ཐག་རིང་བས། མཐོང་བཞིན་པའི་མི་ཚེ་འདིའི་ནང་ལ་གཅེས་འཛིན་གཉིས་ཀྱི་སྐྱོན་དང་ཡོན་ཏན་ཇི་འདྲ་ཡོད་མེད་བསམ་ན། སེམས་ཀྱི་གཏིང་ནས་ཐུབ་དང་མ་ཐུབ་ཐ་དད་ཡིན་པ་མ་གཏོགས། གཞན་གཅེས་པར་འཛིན་པའི་བསམ་པ་བཟང་པོ་དེ་ལ་སུས་ཀྱང་སྐྱོན་ངོ་མ་བཏགས་ས་མེད་པ་དང་། ཆོས་ལ་ངོ་རྒོལ་བྱེད་མཁན་ཞིག་ཡིན་ནའང་གཞན་གཅེས་འཛིན་ལ་སྐྱོན་བརྗོད་མི་ཐུབ་ལ། བྱ་བྱིའུ་རྣམས་ལ་ཁ་གྲགས་རྒྱུ་འདྲ་ཡོད་ན་དེ་ཚོས་ཀྱང་གཞན་གཅེས་
འཛིན་ལ་རྒྱབ་སྐྱོར་ངེས་པར་བྱེད་པ་མ་གཏོགས། དེ་ནོར་འཁྲུལ་ཡིན་ཚུལ་བཤད་མཁན་མི་འོང་།

སྐྱེས་བུ་ཆེན་པོའི་ས

269

སྟོང་ཉིད་ཀྱི་ལྟ་བ་ལྟ་བུ་ཡིན་ན་བློ་ལ་མ་ཤོང་བ་དང་། གོ་བ་མ་ལོན་པའི་དབང་གིས་རྩོད་པ་འདྲ་མིན་རྒྱབ་རྒྱུ་ཡོད་ཀྱང་། གཞན་ལ་ཕན་པའི་བསམ་པ་བཟང་པོ་འདི་ལ་སྐྱོན་དང་ནོར་འཁྲུལ་ཡིན་ཚུལ་སྲིད་པ་གསུམ་ན་བརྗོད་ཐབས་མེད། ཕན་སེམས་འདི་ལ་མཐའ་གཅིག་ཏུ་འགལ་ཟླ་བྱེད་པོ་ཆགས་སྡང་གཉིས་ནས་ཞེ་སྡང་ཡིན་ཞིང་། འདོད་ཆགས་ཀྱིས་ཐད་ཀར་ཀུན་ནས་བསླངས་ཏེ་
གཞན་ལ་གནོད་པ་བྱེད་པ་ཉུང་བ་མ་ཟད། སྐབས་རེ་འདོད་ཆགས་ཀྱིས་གཞན་རྗེས་སུ་འཛིན་ནས་
ཕན་བཏགས་པ་རེ་ཟུང་འོང་བ་རེད། ཞེ་སྡང་དང་། ཁོང་ཁྲོས་གནོད་པ་འབའ་ཞིག་དྲངས་པས། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྡེ་སྣོད་མན་ལ་ཞེ་སྡང་གནང་བའི་སྐབས་མེད་ཅིང་། ཀུན་སློང་ལ་རྒྱུའི་ཀུན་སློང་དང་། དུས་ཀྱི་ཀུན་སློང་གཉིས་ཡོད་པའི་ནང་ནས་གསང་སྔགས་ཀྱི་གཞུང་དུ་དུས་ཀྱི་

ཀུན་སློང་ལ་ཞེ་སྡང་གནང་བའི་སྐབས་དམིགས་བསལ་དེ་འདྲ་འབྱུང་ཡང་། རྒྱུའི་ཀུན་སློང་ལ་སྙིང་

རྗེ་ངེས་པར་དུ་དགོས་པས། གཞན་གཅེས་པར་འཛིན་པ་ཞེས་པ་འདི་ནི་བདེ་སྐྱིད་ཀུན་གྱི་རྩ་བ་

དང་། འདི་ཕྱིའི་ལེགས་ཚོགས་ཀུན་གྱི་འབྱུང་གནས། རྒྱལ་བ་སྲས་དང་བཅས་པས་ཉམས་བཞེས་
ཀྱི་གཙོ་བོར་གྱུར།
སངས་རྒྱས་ཀྱི་གོ་འཕང་ཐོབ་པ་ཇོ་བོ་སེམས་ཅན་གྱི་དྲིན་དང་། འཕྲལ་སེལ་ད་ལྟ་ཞིམ་རྒུའི་
བཟའ་བཏུང་དང་། ཚ་གྲང་སྐྱོབ་ཅིང་མཛེས་པར་བྱེད་པའི་གོས་དང་རྒྱན་ཆ། གནས་ཁང་མཐུན་རྐྱེན་འཛོམས་པ་སོགས་ཀྱི་ཆ་རྐྱེན་དེ་རྣམས་འབད་རྩོལ་བྱེད་པོ་སེམས་ཅན་དུ་མའི་ལག་འགྲིམ་

པ་ལས་བྱུང་བ་དང་། སྡོད་གནས་ལྟ་བུ་ཨར་ལས་བྱེད་པོ་རྣམས་ཀྱིས་ཚ་གྲང་བཀྲེས་སྐོམ་སོགས་
ཀྱི་དཀའ་ངལ་དུ་མ་ཁྱད་དུ་བསད་ནས་བསྐྲུན་པའི་དྲིན་ལ་བརྟེན་ནས་རང་རེ་བག་ཕེབས་པོར་གནས་ཐུབ་པ་འདི་ལྟ་བུས་མཚོན། མདོར་ན་རང་རེ་སྐྱེས་པའི་ཉིན་ནས་མ་ཤི་བར་དུ་སྲོག་འཚོ་བ་ཇོ་བོ་སེམས་ཅན་གྱི་དྲིན་ཁོ་ན་ལ་བརྟེན་ནས་འཚོ་བ་མ་གཏོགས། རྡོ་ཟ་ཞིང་། ཐལ་བ་འགམ། རྩ་ཟ་བ་སོགས་ཀྱིས་སྲོག་འཚོ་བར་མི་ནུས་པས། མི་ལུས་རིན་པོ་ཆེ་ཞེས་རང་རེས་རྩ་ཆེར་བརྩི་བ་

འདི་འཚོ་ཐུབ་པ་ཇོ་བོ་སེམས་ཅན་རང་གི་དྲིན་ལས་བྱུང་བ་འབའ་ཞིག་ཡིན། མངོན་མཐོ་ལ་

འབྱོར་ཁེ་ལམ་རིམ།

270

སོགས་པའི་སྐྱེ་བ་ཕྱི་མ་ཕན་ཆད་ཀྱི་དོན་སྒྲུབ་པ་དང་། ལམ་ལ་སློབ་པ་རྣམས་ཀྱང་གཞན་གྱི་དྲིན་
ལས་བྱུང་ཞིང་། མཐར་ཐུག་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་གོ་འཕང་སྒྲུབ་ཆེད་བྱང་ཆུབ་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་པའང་དམིགས་པ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་དམིགས་ནས་འགྲུབ་དགོས་པས་དྲིན་ལྷག་པར་ཆེ། དེ་ལྟ་བུའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཞེས་པ་བསམ་པ་ཙམ་གྱིས་སེམས་ལ་དགའ་བ་བསྐྱེད་ཅིང་། དེའི་
དོན་ཉན་པ་ཙམ་གྱིས་ཀྱང་སེམས་ལ་བདེ་སྐྱིད་སྦྱིན་པ་དང་། ནུས་པའང་དེ་ལ་ཡོད་ཅིང་། བྱིན་

རླབས་ཀྱང་དེ་ལ་ལྡན་པ་དང་། རང་གི་གཉེན་ཡང་དེ་ཡིན་ལ། ཉམ་ང་བའི་སྐབས་སུ་སྐྱོབ་པར་བྱེད་པའི་གྲོགས་ཀྱང་དེ་ཡིན་ཞིང་། ཐོག་མཐའ་བར་གསུམ་དུ་གལ་ཆེ་བའི་བཟང་པོའི་ཡོན་ཏན་
གྱི་ཆ་ནས་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་དེ་ལས་ལྷག་པ་ཞིག་མེད་པའི་བསམ་པ་བཟང་པོ་ཚད་ལས་བརྒལ་
བ་དེ་ལྟ་བུ་ནི་ཆེས་ཤིན་ཏུ་ངོ་མཚར་ཞིང་། དོན་དམ་པའི་ཡིད་བཞིན་གྱི་ནོར་བུ་ཡིན།
དེ་ལྟར་ཤིན་ཏུ་གལ་ཆེར་བརྩི་བའི་རྒྱུ་མཚན་ནི། དམིགས་པ་ཇོ་བོ་སེམས་ཅན་ཉམ་ཐག་པ་མཐའ་དག་ལ་དམིགས་ནས། དེའི་ཆེད་དུ་རྣམ་མཁྱེན་དོན་གཉེར་གྱི་བློ་བསྐྱེད་འདོད་བྱེད་པར་
བརྟེན། ཕན་ཡོན་ཅན་དང་སྙན་གྲགས་ཅན་དེ་ཇོ་བོ་སེམས་ཅན་གྱི་དྲིན་ལ་བརྟེན་ནས་འོང་དགོས་པས། ས་ལམ་གྱི་རྟོགས་པ་མཐའ་དག་དང་། ལྷག་པར་དུ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ས་ལམ་གྱི་རྟོགས་པ་
ཟབ་ཅིང་རྒྱ་ཆེ་བ། ཡིད་ཡུལ་ལས་འགོངས་པའི་རྣམ་གཞག་རིན་ཐང་བྲལ་བ་དེ་རྣམས་ཇོ་བོ་སེམས་ཅན་གྱི་དྲིན་ལས་འབྱུང་ཚུལ་ལེགས་པར་བསམ་ན། གོང་དུ་རྒྱུ་འབྲས་མན་ངག་བདུན་མའི་སྒོ་ནས་མ་བྱས་པའི་གནས་སྐབས་དང་། གཉེན་བྱས་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་དྲིན་གཅིག་པུ་མིན་
པར། དངོས་དང་བརྒྱུད་པའི་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་རང་རེར་གཞི་ཡི་གནས་སྐབས་རྣམས་ལའང་དྲིན་ཆེ་ལ། ལམ་གྱི་གནས་སྐབས་སུའང་དྲིན་ཆེ་ཞིང་། འབྲས་བུའི་གནས་སྐབས་སུའང་སངས་
རྒྱས་ཀྱི་འཕྲིན་ལས་འབད་མེད་ལྷུན་གྲུབ་འབྱུང་བ་ལ། འཕྲིན་ལས་འཇུག་སའི་གཞི་དང་། འཕྲིན་

ལས་འཇུག་པའི་ལམ་ཞིག་དགོས་པ་དེ་ནི་སེམས་ཅན་ལ་བརྟེན་ནས་འབྱུང་བས། སངས་རྒྱས་ཀྱི་

ཆེ་བའང་སེམས་ཅན་ལ་བརྟེན་པས་གཞི་ལམ་འབྲས་གསུམ་གང་གི་སྐབས་སུའང་ཇོ་བོ་སེམས་

སྐྱེས་བུ་ཆེན་པོའི་ས

271

ཅན་ཧ་ཅང་གལ་ཆེར་གྱུར།
ལྷག་པར་དུ་དགྲ་བོ་ལྟ་བུ་ལ་བསམ་ན། གོང་དུ་བཤད་མ་ཐག་པ་ལྟར་ཕན་པའི་བསམ་པ་ཞེས་པའི་བློ་བཟང་པོ་དེ་བསྒྲུབ་པ་ལ། དེ་ལ་འགལ་ཟླ་བྱེད་པོ་ཞེ་སྡང་དང་། ཁོང་ཁྲོ་ཡིན་ཞིང་། ཁོང་ཁྲོ་དེ་ནི་སྲིད་པ་གསུམ་གྱི་ནང་ལ་གནོད་བྱེད་སྡུག་ཤོས་དང་། མཐའ་གཅིག་ཏུ་དོར་བྱ་འབའ་ཞིག་མ་
གཏོགས། ཕན་པའི་ཆ་ཅུང་ཟད་ཙམ་མེད་པས། དེ་ལ་ཐད་ཀར་གདོང་ལེན་བྱེད་པོ་ནི་བཟོད་པའི་ཉམས་ལེན་གྱི་སྒོ་ནས་བྱེད་དགོས། དེ་བྱེད་པ་ལ་དགྲ་བོ་ལ་བརྟེན་ནས་བཟོད་པ་ཉམས་སུ་ལེན་
དགོས་པས། དགྲ་བོའི་ངོས་ནས་རང་རེར་ཕན་འདོགས་འདོད་གང་ཡང་མེད་ནའང་། དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་ལ་དགྲ་བོའི་བྱེད་པ་དེ་རང་རེར་ཆོས་རླབས་ཆེན་སྒྲུབ་པའི་རྐྱེན་དང་། རྒྱུར་འགྱུར་བས། འབྲས་བུ་བཟོད་པའི་ཉམས་ལེན་འདོད་ན་དེ་ཡི་རྒྱུ་དགྲ་ལ་གཅེས་པར་འོས་ཚུལ་སྤྱོད་འཇུག་ཏུ་ངོ་མཚར་བའི་བསླབ་བྱ་བསྟན་པ་ལྟར་རེད། མདོར་ན། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་སྒོམ་པ་པོ་
རྣམས་ལ་དགྲ་བོ་ནི་དགེ་བའི་བཤེས་སུ་གྱུར་པས་ཤིན་ཏུ་ནས་དྲིན་ཆེན་པོར་གྱུར་པ་དེ་དྲན་དགོས་པ་མ་གཏོགས། དེ་ལ་ཁྲོ་བར་མི་རིགས་པའི་བསླབ་བྱ་དེ་ལ་བརྟགས་ན། རིམ་བཞིན་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་དྲིན་དྲན་ཐུབ་པ་འབྱུང་ལ། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་ཕན་བདེ་སྒྲུབ་འདོད་ཀྱི་བློ་བསྐྱེད་པར་འགོག་རྐྱེན་ཆེ་ཤོས་ནི་གཞན་ལ་དགྲར་འཛིན་པ་དེ་ཡིན་པས། དགྲ་བོ་
ཡལ་བར་འདོར་རྒྱུ་ལྟ་ཞོག ལྷག་པར་དུ་དྲིན་དྲན་དགོས་པ་དང་། བརྩེ་བར་བྱ་རིགས་པའི་ཚུལ་ལ་བསམ་ཐུབ་ན། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་ཕན་བདེ་སྒྲུབ་པ་བདེ་བླག་ངང་ནས་འགྲོ་ཐུབ་པ་ཞིག་འོང་རྒྱུ་ཡོད་པས། དེ་ལྟ་བུའི་སྒོ་ནས་དྲིན་དྲན་ཚུལ་དེ་ལ་དྲིན་དྲན་ཁྱད་པར་བ་ཞེས་གསུངས། དེས་ན་གོང་གི་མན་ངག་རྒྱུ་འབྲས་བདུན་མའི་སྒོ་ནས་བློ་སྦྱོང་ཚུལ་དེ་དང་། སྐབས་འདིའི་བདག་གཞན་མཉམ་བརྗེའི་བློ་སྦྱོང་ཚུལ་གཉིས་པོ་གཅིག་ཏུ་སྒྲིལ་ཏེ་སྐྱོང་ཚུལ་བཅུ་གཅིག་ཡོད་པ་ནི། ༡༽ ཐོག་མར་མན་ངག་རྒྱུ་འབྲས་བདུན་མའི་སྐབས་སུ་གསུངས་པའི་བཏང་སྙོམས་སྒོམ་པ་དང་། ༢༽ དེ་ནས་མར་ཤེས། ༣༽ དྲིན་དྲན་དང་། དྲིན་དྲན་ཁྱད་པར་བ། ༤༽ དྲིན་གཟོ། ༥༽ དེ་

འབྱོར་ཁེ་ལམ་རིམ།

272

ནས་བདག་གཞན་མཉམ་བརྗེའི་བློ་སྦྱོང་སྐབས་ནས་བསྟན་པའི་བདག་གཞན་གཉིས་ཀ་བདེ་བ་འདོད་པ་དང་སྡུག་བསྔལ་མི་འདོད་པ་མཚུངས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཐོག་ནས་བདག་གཞན་མཉམ་པ་སྒོམ་ཚུལ། ༦༽ རང་གཅེས་འཛིན་གྱི་སྐྱོན་སྒོ་དུ་མ་ནས་བསམ་པ། ༧༽ གཞན་གཅེས་འཛིན་གྱི་ཡོན་ཏན་སྒོ་དུ་མ་ནས་བསམ་པ། ༨༽ བློ་སྦྱོང་ཚུལ་ཟུང་དུ་སྦྲེལ་ནས་བདག་གཞན་བརྗེ་བའི་བསམ་པ་དངོས་དང་འབྲེལ་བར་སྙིང་རྗེའི་དམིགས་པ་རྩལ་དུ་བཏོན་ནས་ལེན་པ་དང་། ༩༽
བྱམས་པ་ལ་གཉིས་ཡོད་པའི་ནང་ནས་བདེ་བ་དང་ལྡན་འདོད་ཀྱི་བྱམས་པའི་དམིགས་པ་རྩལ་དུ་
བཏོན་ནས་གཏོང་བའི་ཉམས་ལེན་དེ་གཉིས་བྱ། དེ་ལྟར་གཏོང་ལེན་གྱི་སྒོ་ནས་ཇི་ལྟར་དམིགས་
པ་དེ་ལྟར་གྱུར་མིན་དཔྱད་པའི་ཚེ་ན། ད་ལྟ་རང་གི་མོས་པ་ཙམ་ལས་གཞན་ཕན་དངོས་སུ་མ་གྲུབ་པར་ཤེས་ནས། ༡༠༽ དེ་ལྟར་དངོས་སུ་འགྲུབ་པ་ཞིག་ཅིས་ཀྱང་བྱ་སྙམ་དུ་རང་ངོས་ནས་གཞན་དོན་ཁུར་ཁྱེར་གྱི་ལྷག་བསམ་བསྐྱེད་ཅིང་། ༡༡༽ དེའི་ཕྱིར་དུ་རང་ཉིད་བླ་ན་མེད་པའི་བྱང་
ཆུབ་ཐོབ་འདོད་ཀྱི་སེམས་བཅོས་མ་མ་ཡིན་པ་བསྐྱེད་པ་ཡིན་པས། བདག་པས་གཞན་གཅེས་
པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་རིན་པོ་ཆེར་བློ་སྦྱོང་བར་སྨོན་ལམ་ཚུན་ཆད་ནས་འབད་ན། དེ་ནས་
བཟུང་སྟེ་བདེ་བ་ནས་བདེ་བར་འགྲོ་ཞིང་། གཏན་དུ་སྐྱིད་པའི་སྐྱིད་མགོ་ཚུགས་པ་ཡིན།
བདག་གཞན་བརྗེ་ཞེས་པའི་དོན་དཔེར་ན་ལྷས་བྱིན་ལྟ་བུའི་ངོས་ནས་མཆོད་སྦྱིན་ལ་ངའོ་
སྙམ་དུ་སེམས་པ་མིན་གྱི། རང་ལྷས་བྱིན་ལ་གཅེས་འཛིན་གྱི་བློ་དེའི་ཚབ་ཏུ་གཞན་མཆོད་སྦྱིན་

ལ་གཅེས་པར་འཛིན་ཞིང༌། གཞན་མཆོད་སྦྱིན་ཡལ་བར་འདོར་བའི་ཚབ་ཏུ་རང་ལྷས་བྱིན་ཡལ་

བར་འདོར་བའི་བློ་སྐྱེད་པ་དེ་ལ་བདག་གཞན་བརྗེ་བར་མིང་གིས་བཏགས་པ་ཡིན་པས། ངའོ་སྙམ་པའི་བློ་གང་ལ་ཆགས་ས་དེར་གཞན་བཞག་ཅིང་། གཞན་ཟེར་ནས་བློ་ཆགས་ས་དེ་ལ་ང་བཅུག་པའི་ཐོག་ནས་བརྗེ་བ་ལྟ་བུས་བདག་ཉིད་གཞན་དུ་བརྗེ་བ་དང་། གཞན་བདག་ཏུ་བརྗེ་རྒྱུ་མེད་ཅིང་། བདག་དེ་ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་བདག་ཡིནལ། སངས་རྒྱས་པའི་རྗེས་ལའང་བདག་རང་ལ་གནས་པ་མ་གཏོགས། བདག་དེ་གཞན་དུ་འགྲོ་བ་མི་འབྱུང་ཞིང་། གཞན་དེའང་གཞན་རང་ལ་

སྐྱེས་བུ་ཆེན་པོའི་ས

273

གནས་རྒྱུ་ཉིད་ལས་བདག་ཏུ་འགྱུར་འགྲོ་བ་མེད་པ་དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་ལ་བརྟེན། བདག་དང་གཞན་གཉིས་ཡོད་པར་སྐྱོན་གང་ཡང་མེད།
འོ་ན་བདག་གཞན་བརྗེ་ཞེས་པ་གང་ཡིན་ཞེ་ན། བདག་གཞན་གཉིས་བདེ་བ་འདོད་པ་དང་སྡུག་བསྔལ་མི་འདོད་པའི་གཤིས་ཀ་མཚུངས་པ། སྡུག་བསྔལ་བསལ་བའི་ཐོབ་ཐང་འདྲ་མཉམ་ཡོད་པ། སྡུག་བསྔལ་བསལ་རུང་ཡིན་པ་དང་། བདེ་བ་བསྒྲུབ་རུང་ཡིན་པར་མཚུངས་པའི་སྒོ་ནས་བདག་དང་གཞན་མཉམ་པ་དང། བདག་ཅེས་བྱ་བ་འདིའི་སྟེང་དུ་ལེགས་པའི་ཆ་མཐའ་དག་དགོས་པ་ཞིག་དང་། རང་ལ་སྡུག་པ་ཞིག་འོང་གྲབས་ཡོད་ན་མྱུར་དུ་གཞན་གྱི་སྟེང་དུ་འདོར་བ་དང་།
གཞན་ལ་ལེགས་པའི་ཆ་ཞིག་འོང་གྲབས་ཡོད་ན་མྱུར་དུ་རང་སྟེང་དུ་ཚུར་ལེན་ཐབས་བྱེད་པའི་བསམ་བློའི་གོམས་གཤིས་ངན་པ་དེའི་གོ་ས་བརྗེས་ཏེ་ལེགས་པའི་ཆ་གཞན་ལ་འབུལ་བ་དང་། མི་ལེགས་པའི་ཆ་རང་ལ་ལེན་པ་དེ་བདག་གཞན་བརྗེ་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན། དཔེར་ན། སྟོན་མོ་དང་ལྟད་མོ་ཚུན་ཆད་ཁེ་ཕན་ཕྲ་མོ་ཙམ་ཡིན་ཡང་དེའི་ཆེད་དུ་རང་ཉིད་སྔོན་དང་པོར་སླེབས་ཐབས་བྱེད་ཅིང་། དཀའ་ངལ་ཡོད་པའི་རིགས་ལ་གཞན་སྔོན་དུ་བཏང་ནས། རང་ཉིད་གཡོལ་ཐབས་བྱེད་པ་མིན་པར། ཁེ་དང་རྒྱལ་ཁ་གཞན་ལ་ཉིན་བྱིན་ནས། གྱོང་དང་ཕམ་ཁ་རང་གིས་ལེན་པ་དེ་ལ་བདག་གཞན་བརྗེ་བ་ཡིན།
དེ་ལྟར་བདག་གཞན་མཉམ་བརྗེ་ཉམས་སུ་ལེན་ཕྱིར་བསྒོམ་པའི་ཚུལ་ལ། སྔོན་དུ་སེམས་ཅན་
ཐམས་ཅད་ལ་སེམས་སྙོམས་པའི་བཏང་སྙོམས་དང་། མར་ཤེས། དྲིན་དྲན་གསུམ་བསྒོམ་པ་སྔོན་དུ་བཏང་སྟེ། རང་གི་མཐའ་བསྐོར་དུ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་གསལ་བར་དམིགས་ནས། རང་གི་བློ་ཡུལ་དུ་རང་གཞན་གཉིས་གང་གཅེས་པར་འཛིན། གང་ཡལ་བར་འདོར་སྙམ་དུ་བརྟགས་པ་ན། རང་གཅེས་པར་འཛིན་ཅིང་གཞན་ཡལ་བར་འདོར་བའི་བློ་ངམ་ངམ་ཤུགས་ཀྱིས་སྐྱེ་ལ། དེའི་ཚེ་
འདི་ལྟར་བསམ་སྟེ། རང་གཅེས་པར་བཟུང་ནས་གཞན་ཡལ་བར་འདོར་མི་རིགས་ཏེ། རང་གཞན་གཉིས་ཀ་བདེ་བ་འདོད་ཅིང་སྡུག་བསྔལ་མི་འདོད་པར་མཚུངས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་རང་གཅེས་

འབྱོར་ཁེ་ལམ་རིམ།

274

པར་འཛིན་པ་བཞིན་དུ་གཞན་གཅེས་པར་འཛིན་དགོས་ཏེ། གཞན་གྱིས་རང་གཅེས་པར་བཟུང་ན་རང་དགའ་བ་བཞིན་དུ། རང་གིས་ཀྱང་གཞན་གཅེས་པར་བཟུང་ན་གཞན་དགའ་བར་འགྱུར་བས་སོ། གཞན་ཡང་རང་ཉིད་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་ཞིག་བྱེད་པར་འདོད་ནས་འཁོར་བ་ཐོག་མ་མེད་པ་ནས། རང་གཅེས་པར་བཟུང་བས་རང་གཞན་གྱི་དོན་གང་ཡང་མ་གྲུབ་པར་མ་ཟད། སྡུག་བསྔལ་
སྣ་ཚོགས་ཤིག་མྱོང་བར་འདུག དེས་ན་རང་གཅེས་པར་འཛིན་པ་ནི་འཁོར་བ་དང་ངན་སོང་གི་སྡུག་བསྔལ་ལ་སོགས་པའི་རྒུད་པ་ཀུན་གྱི་གནས་སུ་འདུག་པས། རང་གཅེས་འཛིན་མ་སྐྱེས་པ་མི་བསྐྱེད་པ་དང་། སྐྱེས་པ་རྣམས་སྤོང་བར་བྱེད། གཞན་གཅེས་པར་འཛིན་པ་ནི་ཡོན་ཏན་ཐམས་
ཅད་ཀྱི་འབྱུང་གནས་སུ་འདུག་པས། གཞན་གཅེས་འཛིན་མ་སྐྱེས་པར་གསར་དུ་བསྐྱེད་པ་དང་། སྐྱེས་ཟིན་རྣམས་གོང་འཕེལ་དུ་བྱའོ། དེ་ལྟར་བྱེད་ནུས་ X
མདོར་ན་ཐུབ་པའི་དབང་པོས་རང་ཡལ་བར་དོར་ནས་གཞན་གཅེས་པར་བཟུང་སྟེ། གཞན་
གྱི་དོན་འབའ་ཞིག་མཛད་པས་མངོན་པར་རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་པ་ཡིན། བདག་གིས་ཀྱང་དེ་ལྟར་བྱས་ན་ཆེས་སྔ་བར་འཚང་རྒྱ་བ་ལ། དེ་ལྟར་མ་བྱས་པས་ད་ལྟའི་བར་དུ་འཁོར་བར་འཁྱམས། ད་ཡང་རང་གཅེས་འཛིན་ཁོང་ན་གནས་ཕྱིན་ཆད་གཞན་གཅེས་འཛིན་གསར་དུ་མི་སྐྱེ་
ཞིང༌། སྐྱེས་ཀྱང་རྒྱུན་མཐུད་མི་ཐུབ་པར་འདུག་པས། རང་གཅེས་པར་བཟུང་ནས་གཞན་ཡལ་བར་འདོར་བའི་བློ་སྐད་ཅིག་ཀྱང་མི་བསྐྱེད་ཅིང་། རང་ཡལ་བར་དོར་ནས་གཞན་གཅེས་པར་བཟུང་སྟེ། གཞན་གྱི་སྡུག་བསྔལ་དང་སྡིག་པ་ཐམས་ཅད་བདག་གི་རྒྱུད་སྟེང་དུ་བླངས། བདག་གི་
བདེ་དགེ་ཐམས་ཅད་གཞན་ལ་བཏང་བས་གཞན་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་སྡུག་བསྔལ་དང་བྲལ་ཞིང་བདེ་བ་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་དང་ལྡན་པ་ཞིག་བདག་གིས་བྱའོ། དེ་ཡང་ད་ལྟ་ནི་བདག་ལ་དེ་ལྟ་བུའི་ནུས་པ་མི་འདུག ནུས་པ་སུ་ལ་ཡོད་ན་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ལ་ཡོད་པས། བདག་གི་མ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དོན་དུ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གོ་
འཕང་ཐོབ་པར་བྱའོ། དེ་ལྟར་བྱེད་ནུས་པར་ X

སྐྱེས་བུ་ཆེན་པོའི་ས

275

གཉིས་པ་སེམས་བསྐྱེད་ཆོ་གས་བཟུང་ཚུལ་ལ་གཉིས། སྡོམ་པ་མ་ཐོབ་པར་ཐོབ་པར་བྱ་བ་དང་། ཐོབ་པ་མི་ཉམས་པར་བསྲུང་ཚུལ་ལོ། དང་པོ་ནི། ལམ་རིམ་དུ་སྨོན་འཇུག་རིམ་ཅན་དུ་ལེན་པའི་དབང་དུ་མཛད་ཀྱང་། ཞི་བ་ལྷའི་ལུགས་ལྟར་ཅིག་ཅར་དུ་བྱས་ན་འཇུག་པ་བདེ་བས་དེའི་ཚུལ་ནི། སྔོན་འགྲོའི་རིམ་པ་སྤྱི་དང༌། ཁྱད་པར་བཤེས་གཉེན་བསྟེན་ཚུལ་ནས་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཀྱི་བར་གྱི་དངོས་
གཞིའི་དམིགས་པ་རྒྱུད་དང་འདྲེས་པར་བསྐྱངས་པའི་འོག་ཏུ་སྤྱི་བོར་བླ་མ་ལྷ་སྒོམ་བཞིན་པའི་ངང་
ནས་མ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དོན་དུ་མྱུར་དུ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གོ་འཕང་
ཐོབ་པར་བྱ། དེའི་ཕྱིར་དུ་དུས་འདི་ནས་བཟུང་སྟེ་ཇི་སྲིད་བྱང་ཆུབ་སྙིང་པོ་ལ་མཆིས་ཀྱི་བར་དུ་རྒྱལ་
བའི་སྲས་ཀྱི་སྡོམ་པ་བཟུང་ནས་སྤྱོད་པ་རླབས་པོ་ཆེ་རྣམས་ལ་སློབ་ཅིང་། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་
དོན་དུ་སངས་རྒྱས་ཐོབ་པར་བྱའ་ོསྙམ་པའི་སེམས་འདི་ཡང་སངས་རྒྱས་མ་ཐོབ་ཀྱི་བར་དུ་བཟུང་བར་

བྱའ་ོསྙམ་དུ་བསམ་ལ། བླ་མ་ཐུབ་པའི་དབང་པོའི་རྗེས་སུ་ཟློས་པར་མོས་ནས། །སངས་རྒྱས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཀུན། །བདག་ལ་དགོངས་པར་མཛད་དུ་གསོལ། །ཇི་ལྟར་སྔོན་གྱི་བདེ་གཤེགས་
ཀྱིས། །བྱང་ཆུབ་ཐུགས་ནི་བསྐྱེད་པ་དང༌། །བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་བསླབ་པ་ལ། །རིམ་པ་བཞིན་དུ་གནས་པ་ལྟར། །བདག་ཀྱང་འགྲོ་ལ་ཕན་དོན་དུ། །བྱང་ཆུབ་སེམས་ནི་བསྐྱེད་བགྱི་ཞིང་། །བྱང་ཆུབ་
སེམས་དཔའི་བསླབ་པ་ལ། །རིམ་པ་བཞིན་དུ་བསླབ་པར་བགྱི། ཞེས་ལན་གསུམ་བརྗོད་པས་བྱང་
ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྡོམ་པ་ཐོབ་པའི་མོས་པ་བྱེད་དོ། དེ་ནས། །དེང་དུས་བདག་ཚེ་འབྲས་བུ་ཡོད། །མི་ཡི་སྲིད་པ་ལེགས་པར་ཐོབ། །དེ་རིང་སངས་རྒྱས་རིགས་སུ་སྐྱེས། །སངས་རྒྱས་སྲས་སུ་ད་གྱུར་ཏོ། །ད་ནི་བདག་གིས་ཅི་ནས་ཀྱང་། །རིག་དང་མཐུན་པའི་ལས་བརྩམས་ཏེ། །སྐྱོན་མེད་བཙུན་པའི་རིགས་འདི་ལ། ། རྙོག་པར་མི་འགྱུར་དེ་ལྟར་བྱ། ཞེས་སྤྲོ་བ་བསྐྱེད་དོ།
གཉིས་པ་ཐོབ་པ་མི་ཉམས་པར་བསྲུང་ཚུལ་ནི། སྤྱི་བོར་བླ་མ་ལྷ་བསྒོམ་བཞིན་པའི་ངང་ནས།
མ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དོན་དུ་མྱུར་དུ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གོ་འཕང་
ཐོབ་པར་བྱ། དེའི་ཕྱིར་དུ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཀྱི་ཕན་ཡོན་བསམས་ནས། ཉིན་ལན་གསུམ་མཚན་

འབྱོར་ཁེ་ལམ་རིམ།

276

ལན་གསུམ་དུ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་བཟུང་ཞིང་།སེམས་ཅན་གྱི་ངོས་ནས་བྱེད་སྤྱོད་ཅི་འདྲ་ནའང་
བདག་གི་ངོས་ནས་སེམས་ཅན་གཅིག་ཀྱང་བློས་མི་སྤོང་། སེམས་བསྐྱེད་འཕེལ་བའི་ཕྱིར་དུ་

དཀོན་མཆོག་མཆོད་པ་ལ་སོགས་པའི་ཚོགས་གཉིས་གསོག་པ་ལ་བརྩོན་པར་བྱའོ། གཞན་ཡང་བླ་མ་སོགས་ལ་ཀུ་རེ་དང་བཞད་གད་ཀྱི་ཕྱིར་ཡང་བརྫུན་གྱིས་དབུ་བསྐོར་བ་དང་། གཞན་དགེ་བ་
བྱེད་པ་ལ་འགྱོད་པ་བསྐྱེད་པ་དང༌། ཐེག་ཆེན་ལ་ཞུགས་པའི་བྱང་སེམས་ལ་ཞེ་སྡང་གིས་མི་སྙན་པར་སྨྲ་བ་དང་། ལྷག་བསམ་མ་ཡིན་པའི་གཡོ་སྒྱུ་བྱེད་པ་སྟེ། ནག་པོའི་ཆོས་བཞི་ལ་སོགས་པ་སེམས་བསྐྱེད་ཉམས་པའི་རྒྱུ་རྣམས་སྤོང་བ་དང་། དཀར་པོའི་ཆོས་བཞི་བསྟེན་པ་ལ་སོགས་པའི་སེམས་བསྐྱེད་འཕེལ་བའི་རྒྱུ་རྣམས་ལ་ཚུལ་བཞིན་དུ་བསླབ་པར་བྱའོ། མདོར་ན་རྩ་ལྟུང་བཅོ་བརྒྱད་དང་ཉེས་བྱས་བཞི་བཅུ་ཞེ་དྲུག་གི་ཉེས་པས་ནམ་ཡང་མ་གོས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྡོམ་པ་རྣམ་པར་དག་པ་སྲོག་དང་བསྡོས་ཏེ་ཇི་སྲིད་བྱང་ཆུབ་སྙིང་པོ་ལ་མཆིས་ཀྱི་བར་དུ་བསྲུང་

བར་བྱའོ། དེ་ལྟར་བསྲུང་ནུས་པར་བླ་མ་ལྷས་བྱིན་གྱིས་བརླབ་ཏུ་གསོལ། བསམ་པར་བྱ།
གཉིས་པ་སེམས་བསྐྱེད་ནས་སྤྱོད་པ་ལ་སློབ་པའི་ཚུལ་ལ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྤྱོད་པ་ལ་སློབ་ཚུལ་རྣམས་བསྒྲུབ་བྱ་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་གོ་འཕང་དེ་འདུས་བྱས་ཀྱི་ཆོས་ཤིག་ཡིན་པས་རྒྱུ་དང་
རྐྱེན་ལ་བརྟེན་ནས་འབྱུང་དགོས་པ་མ་ཟད། ཚང་ལ་མ་ནོར་བའི་རྒྱུ་ཚོགས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ། དེ་ཡང་གོ་རིམ་མ་ནོར་བ་ཞིག་གི་ཐོག་ནས་ཉམས་ལེན་བྱེད་དགོས། སྙིང་པོ་བསྡུས་ན། ཆོས་
གཟུགས་ཀྱི་སྐུ་གཉིས་ཐོབ་པའི་རྒྱུ་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཚོགས་དང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཚོགས་གཉིས་ཡིན་ལ། ཚོགས་གཉིས་པོ་དེ་ཅུང་ཟད་བཀྲལ་ན་རང་རྒྱུད་སྨིན་བྱའི་ཡུལ་དུ་བྱས་པའི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་

དྲུག་དང༌། ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ལ་ནང་གསེས་ཐབས་ལ་མཁས་པའི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་

དང༌། སྟོབས་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ། སྨོན་ལམ་གྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་

བཅས་བཅུར་ཕྱེ་ཞིང་། དེ་ནས་གཞན་རྒྱུད་སྨིན་བྱའི་ཡུལ་དུ་བྱས་པའི་མཁོ་བ་སྦྱིན་པ་དང་། སྙན་

པར་སྨྲ་བ། དོན་སྤྱོད་པ། དོན་མཐུན་པ་བཅས་བསྡུ་བའི་དངོས་པོ་བཞིའི་སྤྱོད་པ་རྣམས་ཀྱིས་བྱང་

ཆུབ་སེམས་དཔའི་ལག་ལེན་བསྟན་པ་ཡིན་པས། སེམས་ཇི་ལྟར་བསྐྱེད་པ་བཞིན་དུ་དམིགས་

སྐྱེས་བུ་ཆེན་པོའི་ས

277

བྱའི་དོན་བསྒྲུབ་པར་ལག་ལེན་མ་བཀལ་བར་སེམས་བསྐྱེད་བཟང་པོའི་སྨོན་ལམ་བཏབ་པ་ཁོ་ནས་དོན་མི་འགྲུབ་ཅིང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་གོ་འཕང་ཞེས་པ་འདི་སྤྱོད་པ་ལ་བསླབས་ནས་འགྲུབ་
དགོས་པ་མ་གཏོགས། སྨོན་ལམ་བཟང་བ་ཙམ་གྱིས་མིན་ལ། བསླབ་བྱའི་སྤྱོད་པ་དེ་ཡང་ཐབས་ཤེས་ཡ་མ་བྲལ་བ་ཞིག་དགོས་པ་དང་། དེ་ཡང་འབྲས་བུ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གོ་འཕང་དེའི་ཆོས་
གཟུགས་ཀྱི་སྐུ་གཉིས་ནས་གཞན་དོན་དངོས་སུ་མཛད་པའི་གཟུགས་སྐུ་དེ་ཆེད་དུ་བྱ་བ་སེམས་
ཅན་གྱི་དོན་ཁོ་ནར་བསྒྲུབས་པ་ཡིན།
དེ་ཡང་ཤ་རུས་གདོས་བཅས་ཀྱི་ཕུང་པོ་མིན་པར་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རང་བཞིན་གྱི་སྐུ་ཞིག་འགྲུབ་པ་
ལ། ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུ་མངོན་དུ་མ་བྱས་པར་ཡེ་ཤེས་དང་བདག་ཉིད་གཅིག་པའི་གཟུགས་སྐུ་འགྲོ་བ་རྣམ་པ་སྣ་ཚོགས་པར་འབད་མེད་ལྷུན་གྲུབ་དུ་འཆར་བ་མི་འབྱུང་བས། ཐོག་མར་རང་དོན་ཆོས་སྐུ་བསྒྲུབ་དགོས། དེ་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱིས་ཀུན་ནས་བསླངས་ཏེ་བསྒྲུབས་ཀྱང་། མངོན་དུ་བྱེད་
སྐབས་རང་གིས་ཐོབ་པའི་ཡོན་ཏན་དེ་གཞན་ལ་དངོས་སུ་སྣང་བའི་སྒོ་ནས་དོན་བྱེད་མི་ནུས་པའི་ཆ་ནས་རང་དོན་ཆོས་སྐུ་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་བྱེད་པ་དང་།
གཞན་དོན་གཟུགས་སྐུ་ཞེས་པ་དེ་ནི་རང་གིས་ཐོབ་པའི་ཡོན་ཏན་གདུལ་བྱ་གཞན་ལ་དངོས་སུ་སྣང་བའི་སྒོ་ནས་དོན་མཛད་པའི་སྐུ་ཞིག་ཡིན་པས་དེ་ལྟར་བརྗོད། སྐུ་འདི་གཉིས་ཀ་རྒྱུ་རྐྱེན་ལ་བལྟོས་ནས་འབྱུང་དགོས་པ་མ་གཏོགས། རྒྱུ་མེད་དང་མི་མཐུན་པའི་རྒྱུ་ལས་མི་འབྱུང་བས། དེའི་ཆེད་དུ་མཐུན་པའི་རྒྱུ་ཞིག་གིས་བསྒྲུབ་དགོས་ལ། མཐུན་པའི་རྒྱུ་གང་ཡིན་ཞེ་ན། གཞན་དོན་གཟུགས་སྐུ་དེ་གདུལ་བྱའི་ཁམས་དང་མོས་ངོ་རྣམ་པ་སྣ་ཚོགས་པར་དུ་མའི་རང་བཞིན་ཅན་དུ་འཆར་བ་ཞིག་ཡིན་པས། སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་ཡང་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཚོགས་ཞེས་བྱ་བ་རྣམ་གྲངས་
མང་པོའི་སྒོ་ནས་བསག་དགོས།
མདོར་ན་ཇི་སྙེད་པའི་ཆོས་ལ་བརྟེན་པའི་ལམ་གྱི་བདེན་པ་དང་། ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ལ་བརྟེན་པའི་ལམ་གྱི་རིམ་པ་རྣམས་ཡིན་ལ། དེ་རྣམས་ཀྱི་རྒྱུ་ཡང་འབྲས་བུ་དེ་དང་རྣམ་པ་ལོགས་སུ་བཀར་བའི་སྒོ་ནས་འགྲོ་དགོས། ཆོས་སྐུ་ནི་དུ་མ་རོ་གཅིག་ཅེས་སྤྱིར་བཏང་དངོས་པོའི་གནས་ལུགས་

འབྱོར་ཁེ་ལམ་རིམ།

278

སམ། གནས་ཚོད་ལ་ཆོས་ཅན་རྣམ་པ་སྣ་ཚོགས་པ་དུ་མའི་ཆོས་དེ་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་སྟེང་དུ་རོ་གཅིག་པས། དེ་ལྟ་བུའི་དུ་མ་རོ་གཅིག་པའི་ཆོས་དབྱིངས་དེ་མངོན་སུམ་དུ་ངེས་པའི་བློ་དེའི་ངོར་ཆོས་ཉིད་
བདེན་པ་གཅིག་པུ་མ་གཏོགས་ཆོས་ཅན་གྱི་སྣང་བ་ཐམས་ཅད་འགག་པར་འགྱུར་བས། རྣམ་པ་སྣ་
ཚོགས་པའི་ཆོས་ཅན་གྱི་རྣམ་པ་འདི་ཐམས་ཅད་མཉམ་བཞག་གིས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་གཟིགས་པའི་
གཟིགས་ངོར་སྤྲོས་པ་མཐའ་དག་ཉེ་བར་ཞི་བའི་ཉེར་ཞིའི་དབྱིངས་དེ་ལྟ་བུའི་ཆོས་སུ་གྱུར།
ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུ་འགྲུབ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་དེ་ནི་སློབ་པའི་གནས་སྐབས་ནས་དུ་མ་རོ་གཅིག་གི་ཚུལ་དེ་
ཤེས་པར་བྱས་ཏེ། དག་མ་དག་པའི་ཡོ་ལང་སྣ་ཚོགས་སུ་ཤར་བའི་ཆོས་ཅན་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་ཆོས་
ཀྱི་དབྱིངས་སུ་རོ་གཅིག་པས། ཆོས་དབྱིངས་དེ་གཏན་ལ་ཕབ་ནས་ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་རོ་གཅིག་ཏུ་
གྱུར་པའི་སྟོང་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་བློ་དེའི་སྒོ་ནས་ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུ་བསྒྲུབ་རྒྱུ་ཡིན། དེའི་རྒྱུ་འབྲས་གཉིས་པོ་དེ་རྗེས་མཐུན་པ་སྟེ་རྒྱུ་འབྲས་ཀྱི་རྗེས་སུ་འབྲེལ་བའི་འབྲེལ་བ་ཡོད་
པ་ཞིག་ཏུ་གྱུར་ཅིང་། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་རང་རེའི་ཐོབ་བྱ་གཞན་དོན་གཟུགས་སྐུ་དམ་པ་དང་། རང་དོན་ཆོས་སྐུ་དམ་པ་སྟེ་དམ་པ་གཉིས་ཀྱི་སྐུ་དེ་བསྒྲུབ་དགོས། རྒྱུ་དེ་ལ་ལམ་ཐབས་ཤེས་གཉིས་སམ། བསོད་ནམས་ཀྱི་ཚོགས་དང་། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཚོགས་གཉིས་ཡོད་ཅིང་། ཡང་དངོས་པོའི་
གནས་ཚུལ་ལ་སྣ་ཚོགས་པའི་ཆོས་ཅན་ཀུན་རྫོབ་ཅེས་པ་ཞིག་དང་། དེ་ཐམས་ཅད་ཆོས་ཀྱི་

དབྱིངས་སུ་རོ་གཅིག་པའི་ཆོས་དབྱིངས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དོན་དམ་བདེན་པ་ཞེས་གཞི་ལ་བདེན་པ་
གཉིས་ཡོད་པས། དེ་དང་འབྲེལ་ནས་ལམ་ཐབས་ཤེས་གཉིས་འབྱུང་བ་དང་། དེའི་དབང་ལས་འབྲས་བུ་ཆོས་གཟུགས་གཉིས་འབྱུང་བ་དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་གྱི་འབྲེལ་བ་ལས་བྱུང་བས།
བསོད་ནམས་ཀྱི་ཚོགས་དང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཚོགས་གཉིས་པོ་ཡ་མ་བྲལ་བར་ཟུང་འབྲེལ་དུ་ཉམས་
སུ་ལེན་དགོས། འབྲས་བུའི་སྐབས་སུ་སྐུ་གཉིས་པོ་དེ་ངོ་བོ་གཅིག་ཏུ་གྲུབ་པས། དེ་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་

རྒྱུའི་གནས་སྐབས་སུའང་ཐབས་ཤེས་ཡ་མ་བྲལ་བར་ཉམས་སུ་ལེན་དགོས། དེ་ལྟར་ཚོགས་གཉིས་ཟུང་དུ་འབྲེལ་ལུགས་ལའང་སྐབས་འདིར་མདོའི་ལམ་གྱི་འགྲོས་ལྟར་བྱས་ན། ཐབས་ཀྱིས་

སྐྱེས་བུ་ཆེན་པོའི་ས

279

ཟིན་པའི་ཤེས་རབ་དང་། ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟིན་པའི་ཐབས་ཞེས་ཐབས་ཤེས་ཡ་མ་བྲལ་བའི་སྒོ་ནས་འགྲོ་དགོས་ཚུལ་གསུངས་པ་ཐེག་ཆེན་སྤྱི་ལུགས་ཡིན།
ལམ་རིམ་ཆེན་མོར་སྤྱོད་པ་ལ་བསླབ་དགོས་པ་དང༌། དེ་ཡང་ཐབས་ཤེས་རེ་རེ་བས་མི་ཆོག་པར་ཟུང་འབྲེལ་དགོས་པའི་ས་བཅད་ལོགས་སུ་མཛད་དེ་སྙིང་པོ་བསྡུས་ནས་བསྟན་ཞིང་། ཐབས་
ཀྱི་རིགས་རྣམས་ཕལ་ཆེར་འདུན་པའི་རིགས་དང༌། དེ་དང་འབྲེལ་བའི་སྦྱོར་བ་ལག་ལེན་ཏེ། སྦྱིན་

པའི་ཉམས་ལེན་ལྟ་བུར་མཚོན་ན་གཏོང་སེམས་ཤིག་གི་སྒོ་ནས་འཇོག་པས་འདུན་པའི་སྒོ་ནས་འགྲོ་བར་སྣང་ལ། དེ་གོང་ནས་གོང་དུ་འཕེལ་བ་ནི་ངེས་ཤེས་འདྲེན་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཆ་ནས་བྱེད་
ཅིང་། སྤྱིར་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་རྒྱུད་ལ་བསྐྱེད་པ་ལ་རྒྱུད་སྨིན་པ་ཞིག་བྱུང་ན་སྐྱེ་སླ་
བས། སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ལྟ་བ་རྒྱུད་ལ་སྐྱེ་བ་ལ་བསགས་སྦྱངས་བྱེད་དགོས་པ་དེ་རྣམས་ཐབས་
ཀྱི་ཐོག་ནས་འགྲོ་དགོས། དེས་ན་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ལྟ་བ་སྔར་མ་སྐྱེས་པ་གསར་དུ་སྐྱེ་བ་དང་། སྐྱེས་ཟིན་གོང་ནས་གོང་དུ་འཕེལ་བ། ལྷག་པར་དུ་ཡང་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ལྟ་བ་ཤེས་སྒྲིབ་ཀྱི་

གཉེན་པོར་བསྐྱེད་པ་ལ་ཐབས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཀུན་དང་ལྡན་པ་ཞིག་དགོས་པས། ཤེས་རབ་གོང་ནས་
གོང་དུ་འཕེལ་བ་ལ་ཐབས་ཀྱིས་གྲོགས་བྱེད་པ་དང་། ཐབས་ཀྱི་རྟོགས་པ་གོང་ནས་གོང་དུ་འཕེལ་
བ་ལ་ཤེས་རབ་ཀྱིས་གྲོགས་བྱེད་དགོས། ས་ནས་སར་འཕོ་བ་དེ་མཉམ་གཞག་ནས་མཉམ་
གཞག་ཏུ་འཕོ་ཞིང་། དེ་ནི་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ལ་མཉམ་པར་འཇོག་བཞིན་པའི་སྐབས་དེ་ཡིན་པས། རྟོགས་པ་གོང་ནས་གོང་དུ་འཕོ་བ་དེ་གཙོ་བོ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ལག་རྗེས་རེད།
དེས་ན་སེམས་བསྐྱེད་ནས་སྤྱོད་པ་ལ་སློབ་པའི་ཚུལ་འདི་ལ་གཉིས། མདོ་ལུགས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་
ལ་སློབ་ཚུལ་དང་། སྔགས་ལུགས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་ལ་སློབ་ཚུལ་ལོ། དང་པོ་ལ་གཉིས། རྒྱལ་སྲས་ཀྱི་

སྤྱོད་པ་སྤྱི་ལ་སློབ་ཚུལ་དང༌། ཁྱད་པར་དུ་ཕར་ཕྱིན་མཐའ་མ་གཉིས་ལ་སློབ་ཚུལ་ལོ། དང་པོ་ལ་
གཉིས། རང་རྒྱུད་སྨིན་བྱེད་ཕར་ཕྱིན་དྲུག་དང་། གཞན་རྒྱུད་སྨིན་བྱེད་བསྡུ་བའི་དངོས་པོ་བཞི་
ལས། རང་རྒྱུད་སྨིན་བྱེད་ཕར་ཕྱིན་དྲུག་གི་དང་པོ་སྦྱིན་པ་ལ་གསུམ་ལས། དང་པོ་ཆོས་ཀྱི་སྦྱིན་པ་

འབྱོར་ཁེ་ལམ་རིམ།

280

ནི། དམ་པའི་ཆོས་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་བསྟན་པའོ། གཉིས་པ་མི་འཇིགས་པའི་སྦྱིན་པ་ནི། རྒྱལ་པོ་
དང་ཆོམ་རྐུན་ལ་སོགས་ལས་སྐྱོབ་པའོ། གསུམ་པ་ཟང་ཟིང་གི་སྦྱིན་པ་ལ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ཟང་ཟིང་དངོས་སུ་གཏོང་བའི་ཚུལ་ལ་བཞི་ནི། གང་ལ་བཏང་བའི་ཞིང་། གང་གིས་གཏོང་བའི་བསམ་པ། ཇི་ལྟར་གཏོང་བའི་སྦྱོར་བ། གང་གཏོང་བའི་དངོས་པོའོ། དང་པོ་གང་ལ་བཏང་བའི་ཞིང་ནི། རང་གི་དགྲ་གཉེན་བར་གསུམ། ཡོན་ཏན་ཅན་དང་སྐྱོན་ཅན་གཉིས། རང་ལས་དམན་མཆོག་མཉམ་པ་གསུམ། འབྱོར་པ་དང༌། ཕོངས་པ་དང་གཉིས་ཏེ་བཅུའོ། གཉིས་པ་གང་གིས་གཏོང་བའི་བསམ་པ་ནི། འདི་ལས་བླ་ན་མེད་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཚོགས་སྦྱིན་པའི་ཕར་ཕྱིན་རྫོགས་
པར་བྱའོ་སྙམ་པ་དང་། རང་གི་རྫས་ལ་གཞན་གྱི་ཡིན་ནོ་སྙམ་པ་དང་། འདི་དག་བདག་གི་སྦྱིན་
པའི་ཕར་ཕྱིན་རྫོགས་པར་བྱེད་པའི་དགེ་བའི་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ཡིན་ནོ་སྙམ་པ་དང་། བྱེ་
བྲག་པ་ནི། གནོད་བྱེད་ལ་བྱམས་པའི་སེམས་དང་། སྡུག་བསྔལ་བ་ལ་སྙིང་རྗེ། ཡོན་ཏན་ཅན་ལ་
དགའ་བའི་བསམ་པ་དང༌། ཕན་འདོགས་པ་ལ་བཏང་སྙོམས་ཀྱི་བསམ་པ་བཞག་ནས་སྦྱིན་པར་

བྱེད་དོ། བསམ་པ་ཅི་འདྲ་སྤོང་དགོས་པ་ནི། སྦྱིན་པའི་འབྲས་བུ་མེད་དོ་སྙམ་པ་དང༌། གནོད་འཚེའི་སྦྱིན་པས་ཆོས་སུ་འགྱུར་རོ་སྙམ་པ་དང༌། སློང་བ་པོ་ལ་བརྙས་པ་དང༌། གཞན་ལ་འགྲན་པ་
སོགས་ཀྱིས་མི་སྦྱིན་པའོ། གསུམ་པ་ཇི་ལྟར་གཏོང་བའི་སྦྱོར་བ་ནི། མྱུར་བ་མིན་པ་འགྱང་སྟེ་སྟེར་
བ་དང་། ཉོན་མོངས་པར་བྱས་ནས་སྟེར་བ་དང་། ཆོས་སམ་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཚུལ་དང་མི་མཐུན་པའི་
ལས་བྱེད་དུ་བཅུག་ནས་སྟེར་བ་སོགས་སྤོང་ནས། བཞིན་འཛུམ་པ་དང་། གུས་པ་དང་།རང་གི་ལག་གིས་དང་། དུས་སུ་དང་། གཞན་ལ་མི་གནོད་པ་དང༌། དཀའ་སྤྱད་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་བསྲན་
ནས་སྦྱིན་པར་བྱའོ། བཞི་པ་དངོས་པོ་མི་གཏོང་བ་དང༌། གཏོང་བའི་ཁྱད་པར་ནི། དང་པོ། དུས་ཀྱི་

སྒོ་ནས་ཁ་ཟས་གཏང་དུ་མི་རུང་བ་དང༌། ཡུལ་གྱི་སྒོ་ནས་རབ་བྱུང་ལ་གཏང་དུ་མི་རུང་བ་དང་།
རྟེན་གྱི་སྒོ་ནས་གླེག་བམ་གཏང་དུ་མི་རུང་བ་དང༌། དངོས་པོའི་སྒོ་ནས་ཕ་མ་སོགས་སྦྱིན་དུ་མི་
རུང་བ་དང༌། དགོས་པའི་སྒོ་ནས་དུག་སོགས་སྦྱིན་དུ་མི་རུང་བ་དང་ལྔའོ། གཉིས་པ་གཏོང་བའི་

སྐྱེས་བུ་ཆེན་པོའི་ས

281

དངོས་པོ་ནི། རྟེན་དེ་ལ་སྟོན་པས་མ་བཀག་པ་དང་། གང་ཟག་དེ་ལ་གཏོང་འོས་པ་རྣམས་སྦྱིན་

པའོ། སྦྱིན་མི་ནུས་པ་སེར་སྣས་ནོན་ན། དེའི་ཚེ་དངོས་པོ་འདི་དང་བདག་གདོན་མི་ཟ་བར་འབྲལ་ཏེ། འདིས་ཀྱང་བདག་འདོར་བདག་གིས་ཀྱང་འདི་འདོར་རོ། དེས་ན་འདི་གཏང་ལ་ཡིད་དགའ་བས་སྙིང་པོ་བླངས་ཏེ་འཆི་བའི་དུས་བྱའོ་སྙམ་པའོ། སྦྱིན་པའི་གེགས་ནི། མ་གོམས་པ་དང་། རྒུད་
པ་དང་། ཆགས་པ་དང་། འབྲས་བུ་མ་མཐོང་བའོ། གཉིས་པ་བསམ་པ་ཙམ་གྱི་སྦྱིན་པ་ནི། ལུས་
ལོངས་སྤྱོད་དགེ་རྩ་རྣམས་གང་འདོད་དུ་བསྒྱུར་ནས་གཏོང་བའི་མོས་པར་བྱའོ།
སྦྱིན་པ་ནི། རང་གི་ལུས་དང་ལོངས་སྤྱོད་ལ་མི་བལྟ་བར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་མ་ཆགས་པ་དང་། ལྷན་ཅིག་སྐྱེས་པའི་སེམས་པ་གང་ཡིན་པ་དང༌། དེས་ཀུན་ནས་བསླངས་ཏེ་སྦྱིན་བྱའི་དངོས་
པོ་ཡོངས་སུ་གཏོང་བའི་ལུས་ངག་གི་ལས་དེ་སྦྱིན་པའི་ངོ་བོ་ཡིན་ལ། དེ་བཏང་བས་སྦྱིན་པའི་ཕར་
ཕྱིན་ཇི་ལྟར་རྫོགས་པར་འགྱུར་ན། ལུས་ངག་ལས་སེམས་གཙོ་ཆེ་ཞིང༌། དེ་ཡང་ལོངས་སྤྱོད་སོགས་ལ་སེར་སྣ་བཅོམ་པ་ཙམ་གྱིས་མི་ཆོག་སྟེ། དེ་ཙམ་ནི་ཉན་རང་དགྲ་བཅོམ་ལའང་ཡོད་པས། འདིར་ནི་ཕན་ཡོན་དང་ཉེས་དམིགས་བསམ་པའི་སྒོ་ནས་སྙིང་ཐག་པ་ནས་གཏོང་སེམས་
དགོས་པ་ཡིན།
བླ་སློབ་ཀྱི་འབྲེལ་བའི་ཐོག་ནས་ཆོས་བཤད་པའི་ཆོས་སྦྱིན་དང་། ཐུན་མོང་དང་ཐུན་མོང་མ་
ཡིན་པའི་རིག་གནས་རྣམས་ཀྱང་བསམ་པ་རྣམ་པར་དག་པས་བསླབ་ཅིང་། མཇུག་ཏུ་དགེ་བ་བསྔོ་བ་དང་བཅས་པའི་ཆོས་སྦྱིན་བྱ་དགོས། དེ་ནས་སློབ་གྲྭ་ཆེ་ཆུང་གི་དགེ་རྒན་དང༌། གཙུག་
ལག་སློབ་དཔོན་རྣམས་ནས་སྒོ་གསུམ་ཡ་རབས་བཟང་སྤྱོད་ལ་སྨན་པའི་ཡོན་ཏན་སློབ་པ་དེ་རྣམས་ཆོས་ཀྱི་སྦྱིན་པའི་ཁོངས་སུ་ཕལ་ཆེར་གཏོགས་ལ། གཞན་ཡང་བླ་སློབ་ཏུ་བསྟེན་མ་དགོས་
པར་མཆེད་གྲོགས་ཀྱི་འདུ་ཤེས་ཐོག་ནས་ཆོས་ཀྱི་བགྲོ་གླེང་བྱ་བ་དང་། ཕ་རོལ་པོའི་བསམ་སྤྱོད་
གང་ཅིར་ཕན་པའི་བསམ་པས་ཆོས་མཐུན་གྱི་བསླབ་བྱ་གླེང་མོའི་ཚུལ་གྱིས་བླང་དོར་བསྟན་ནས་
གཞན་ཕན་སྒྲུབ་པའང་ཆོས་སྦྱིན་ཡིན། ཡོན་གྱི་ཆེད་དུ་ཆོས་བཤད་པ་ནི་ཆོས་ཀྱི་ཚོང་ཡིན་པས་

འབྱོར་ཁེ་ལམ་རིམ།

282

དེ་ནི་ཉེས་དམིགས་ཤིན་ཏུ་ཆེ།
རང་རེ་བོད་པའི་གཤིས་ཀར་སྤྲང་པོ་ཉམ་ཐག་ལ་སྦྱིན་པ་གཏོང་སྲོལ་ལེགས་པོ་ཡོད་པས།
དེའི་སྐབས་སུ་ཀུན་སློང་ཕན་པའི་བསམ་པ་དག་ཅིང༌། སྦྱོར་བ་མ་གུས་པ་དང་བརྙས་བཅོས་སོགས་མེད་པར། ཚུལ་དང་མཐུན་པས་སྦྱིན་དགོས། དེ་བཞིན་དགོན་པ་དང་། ལྷ་ཁང་། རྟེན་
བཞེངས་ཆེད་དུ་གཏོང་ཕོད་ཆེ་ཡང་། འཕྲོད་བསྟེན་དང༌། ཁོར་ཡུག་སྲུང་སྐྱོབ། སློབ་གྲྭ། སློབ་སྦྱོང་སོགས་ཀྱི་ཆེད་དུ་ཞལ་འདེབས་སྤྲོད་རྒྱུ་བོད་པའི་གོམས་གཤིས་སུ་འཇགས་མ་ཐུབ་པའི་སྐྱོན་ཆ་ཆེ་བས། དེ་ལྟར་བསམ་སྦྱོར་གཉིས་ཀར་ལེགས་བཅོས་དགོས་ངེས་ལྷག་པར་དུ་གལ་ཆེ་བས། ཕུགས་རྒྱང་རིང་པོའི་མི་མང་སྤྱི་ཚོགས་དང་བཅས་པ་ཡར་རྒྱས་ལ་སྨན་པའི་རླབས་ཆེའི་ལས་དོན་ཐོག་ཏུ་ཁ་ཡོད་ལག་ཡོད་ཀྱི་ཕན་ཐོགས་བྱ་དགོས། དེང་དུས་བོད་དུ་རྟེན་དགོན་ལྷ་ཁང་སླར་
གསོ་བྱེད་རིགས་ལེགས་པོ་ཡིན་ནའང་། འཕྲལ་དུ་མཁོ་གལ་ཛ་དྲག་ཕན་རླབས་ཆེ་བ་འཕྲོད་བསྟེན་དང་། ཤེས་ཡོན་སློབ་གསོར་སྨན་པའི་ལས་གཞི་འཛུགས་རྒྱུ་རྣམས་ཀྱང་ཧ་ཅང་གནད་ཆེར་བརྟེན། དེ་ལྟ་བུའི་སྤྱི་ཚོགས་ཡར་རྒྱས་དང་གཞན་ཕན་གྱི་བྱ་གཞག་སྦྱིན་པའི་ཉམས་ལེན་དུ་
འགྲོ་བས། ཟོལ་མེད་ཀྱིས་སྙན་གྲགས་དང༌། རྣམ་སྨིན་ལ་མི་རེ་བར། སྤྱི་ཡོངས་ལ་ཞེ་ཐག་པ་ནས་
དམིགས་ན་དགེ་མཚན་དང་ཕན་ཐོགས་ཤིན་ཏུ་ཆེ།གཉིས་པ་ཚུལ་ཁྲིམས་ལ་དབྱེ་ན་གསུམ་ནི། ཉེས་སྤྱོད་སྡོམ་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་། དགེ་བ་
ཆོས་སྡུད་ཀྱི་ཚུལ་ཁྲིམས། སེམས་ཅན་དོན་བྱེད་ཀྱི་ཚུལ་ཁྲིམས་རྣམས་སོ།
འདི་ལ་རབ་བྱུང་ཕོ་མོ་དང་། ཁྱིམ་པ་རང་རང་གི་བསླབ་བྱའི་ཚུལ་ལ་བསམ་ཞིང་། ཡ་རབས་བཟང་སྤྱོད་ཀྱི་ལུགས་སུ་སྤྱོད་ཕྱིར་དྲན་ཤེས་བསྟེན་ཏེ། དབང་པོའི་སྒོ་སྡོམ་པ་ཞིག་བྱུང་ན་རང་གཞན་སྡུག་བསྔལ་བར་བྱེད་པའི་སྒོ་དུ་མ་འགོག་ནུས་པ་ཡིན་པས། བློ་སྦྱོང་ཚིག་བརྒྱད་མ་ལས། །སྤྱོད་ལམ་ཀུན་ཏུ་རང་རྒྱུད་ལ། །བརྟག་ཅིང་ཉོན་མོངས་སྐྱེས་མ་ཐག །བདག་གཞན་མ་རུངས་བྱེད་པས་ན། །བཙན་ཐབས་གདོང་ནས་བཟློག་པར་ཤོག ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་ང་རྒྱལ་

སྐྱེས་བུ་ཆེན་པོའི་ས

283

དང་། ཕྲག་དོག འདོད་ཆགས། འགྲན་སེམས་སོགས་ཉོན་མོངས་པ་དུ་མ་ཁོང་ཁྲོ་ལས་འབྱུང་བས། དེ་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྡེ་སྣོད་ལས་སྐྱ་སེར་ཕོ་མོ་སུ་འདྲ་ཞིག་ཡིན་ཡང་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་བཀག་ཅིང་། དེས་མཚོན་པའི་ཉོན་མོངས་པའི་བློའི་རིགས་རྣམས་མགོ་རྡོག་ཙམ་བྱེད་པ་དེ་མ་ཐག་ཏུ་ཉེས་དམིགས་ཤེས་པའི་སྒོ་ནས་གཉེན་པོ་བསྟེན་ཏེ་འཇོམས་པར་བྱ་རྒྱུ་ལག་ལེན་དུ་ཁེལ་དགོས་གལ་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བས། མདོར་ན་མངོན་མཐོ་དོན་གཉེར་གྱི་བསམ་པས་མི་དགེ་བཅུ་སྤོང་གི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་ཉམས་ལེན་ནི་སྐྱེས་བུ་ཆུང་ངུའི་སྐབས་དང་། ཐར་པ་དོན་གཉེར་གྱི་
བསམ་པས་མི་དགེ་བཅུ་སྤོང་གི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་ཉམས་སུ་ལེན་པ་ནི་སྐྱེས་བུ་འབྲིང་གི་སྐབས་སུ་
བསྟན་ལ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་སྐབས་སུ་གཞན་དོན་དུ་འཚང་རྒྱ་བར་འདོད་
པའི་བསམ་པས་གཙོ་བོ་རང་དོན་ཡིད་བྱེད་སྡོམ་པའི་སྒོ་ནས། མི་དགེ་བཅུ་སྤོང་གི་ཚུལ་ཁྲིམས་

ཉམས་སུ་ལེན་པ་སྐྱེས་བུ་ཆེན་པོའི་ཆོས་སུ་འགྲོ་བ་ཡིན།
གསུམ་པ་བཟོད་པའི་རབ་དབྱེ་ལ་གསུམ། གནོད་བྱེད་ལ་ཇི་མི་སྙམ་པ་དང་། སྡུག་བསྔལ་དང་ལེན་དང་། ཆོས་ལ་ངེས་ཤེས་ཀྱི་བཟོད་པའོ། དང་པོ་ལ་དྲུག ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན། རྟེན་དང་།
ཁས་བླང་པ་ལ་བརྟག་ན་མི་རིགས་པ་དང་། བརྩེ་བ་བྱ་བ་རིགས་པར་བསྟན་པ། གནོད་བྱེད་འབྱོར་པ་ལ་མི་དགའ་ཞིང་རྒུད་པ་ལ་དགའ་བ་དགག་པའོ། དང་པོ་ཡུལ་ལ་བརྟགས་ན་ཁྲོ་བ་མི་རིགས་པ་ལ་བརྒྱད་ལས། དང་པོ་རང་དབང་ཡོད་མེད་ལ་བརྟགས་ན་མི་རིགས་པ་དང་། རང་བཞིན་ལ་བརྟགས་ན་མི་རིགས་པ་དང་། གློ་བུར་བ་ལ་བརྟགས་ན་མི་རིགས་པ་དང༌། དངོས་སུ་གནོད་བྱེད་ལ་བརྟགས་ན་མི་རིགས་པ་དང་། བརྒྱུད་ནས་གནོད་བྱེད་ལ་བརྟགས་ན་མི་རིགས་པ་དང༌།གནོད་བྱེད་བསྐུལ་བའི་རྒྱུ་ལ་བརྟགས་ན་མི་རིགས་པ་དང་། བསྐུལ་བ་སོགས་ཀྱི་གེགས་
བྱེད་པ་ལ་བརྟགས་ན་མི་རིགས་པ་དང༌། བརྙས་པ་སོགས་གསུམ་བྱེད་པ་ལ་མི་བཟོད་པ་དགག་པའོ། སྡུག་བསྔལ་དང་ལེན་གྱི་བཟོད་པ་ལ་གཉིས། སྡུག་བསྔལ་བྱུང་བ་ལ་མི་དགའ་བ་དགག་པ་
དང༌། སྡུག་བསྔལ་བྱུང་བ་བླང་བར་འོས་པ་བསྟན་པའོ། འདི་ལ་ལྔ། སྡུག་བསྔལ་གྱི་ཡོན་ཏན་

འབྱོར་ཁེ་ལམ་རིམ།

284

བསམ་པ་དང་། ཐར་པ་སོགས་དོན་ཆེ་བའི་ཕན་ཡོན་བསམ་པ་དང་། སྡུག་བསྔལ་དཔག་ཏུ་མེད་པ་ཟློག་པའི་ཕན་ཡོན་བསམ་པ་དང་། ཆུང་རིམ་ནས་གོམས་ན་མི་དཀའ་བའི་ཚུལ་དང། ཇི་འདྲ་བའི་ལས་བྱུང་བའི་སྡུག་བསྔལ་དང་དུ་བླང་བའོ། འདི་ལ་ཡང་བརྒྱད་ལས། གནས་ལ་བརྟེན་པ་ནི། ཆོས་གོས་བསོད་སྙོམས་མལ་ཆ་སྟན། ན་བའི་གསོས་སྨན་ངན་པ་དང་ཉུང་བ་ལས་བྱུང་བའི་སྡུག་བསྔལ་དང་དུ་ལེན་པའོ། འཇིག་རྟེན་གྱི་ཆོས་ལ་བརྟེན་པ་ནི། མ་རྙེད་པ་མི་སྙན་པ་སྨད་པ་སྡུག་
བསྔལ་བ། འཇིག་པ་ཟད་པ་རྒ་བ་ན་བ་འཆི་བ་སྟེ་དགུ་ལས་བྱུང་བ་དང་དུ་ལེན་པའོ། སྤྱོད་ལམ་ལ་བརྟེན་པ་ནི། འཆག་འགྲེང་འདུག་ཉལ་བཞི་ཡིན་ནོ། ཆོས་ཡོངས་སུ་འཛིན་པ་ལ་བརྟེན་པ་ནི། དཀོན་མཆོག་གསུམ་དང་བླ་མ་ལ་མཆོད་ཅིང་རིམ་གྲོ་བྱེད་པ་དང༌། ཆོས་རྣམས་བཟུང་བ་གཞན་ལ་རྒྱུ་ཆེར་སྟོན་པ། ཁ་ཏོན་དུ་བྱ་བ། ཡང་དག་པ་སེམས་པ་ཞི་ལྷག་བསྒོམ་པ་རྣམས་ལས་བྱུང་བ་དང་དུ་བླང་བའ། སོློང་མོའི་འཚོ་བ་ལ་བརྟེན་པ་ནི། གཟུགས་མི་སྡུག་པ་གོས་རལ་བ་ཁ་དོག་ངན་པ་ལའོ། དགེ་བ་ལ་བརྟེན་པ་ནི། དགེ་ཕྱོགས་ལ་མངོན་པར་བརྩོན་པའི་དུབ་པ་སོགས་ལའོ། སེམས་ཅན་ལ་བརྟེན་པ་ནི། སེམས་ཅན་གྱི་དོན་བྱེད་པ་ལས་བྱུང་བ་ལའོ། འཕྲལ་གྱི་བྱ་བ་ལ་བརྟེན་པ་ནི།
ལྷུང་བཟེད་སོགས་རབ་བྱུང་དང་། ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་མེད་པའི་ཞིང་ལས་བྱུང་བའི་སྡུག་བསྔལ་དང་དུ་ལེན་པའ། གསུམ་པ་ཆོས་ལ་ངེས་པར་སེམས་པ་ལ་མོས་པའི་བཟོད་པ་བསྐྱེད་པ་ལ་མོས་པའི་ཡུལ་ནི་བརྒྱད་དེ། དྭང་བའི་ཡུལ་ནི། དཀོན་མཆོག་གི་ཡོན་ཏན་ནོ། མངོན་དུ་བྱ་བའི་ཡུལ་ནི། བདག་མེད་པ་གཉིས་ཀྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དོ། འདོད་པའི་ཡུལ་ནི། སངས་རྒྱས་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་མཐུ་ཆེན་པོའོ། བླང་དོར་གྱི་ཡུལ་ནི། ལེགས་པར་སྤྱད་པ་དང་ཉེས་པ་སྤྱད་པའི་རྒྱུ། དེ་དག་གི་འབྲས་
བུ་འདོད་པ་དང་མི་འདོད་པའ། བསོྒོམ་པའི་ཡུལ་ནི། ཐོབ་བྱའི་དོ ན་བྱང་ཆུབ་དང་དེ་ཐོབ་པའི་ཐབས་སོ། ཐོས་བསམ་གྱིས་རྗེས་སུ་སྒྲུབ་པའི་ཡུལ་ནི། མི་རྟག་པ་ལ་སོགས་པའོ། སྟོབས་ཀྱི་རིགས་ཀྱི་
ལེའུ་ནི། གསུང་རབ་རྣམས་སོ། མོས་པའི་ཚུལ་ནི། ཡུལ་དེ་དག་ཇི་ལྟར་ཡིན་པ་ལ་ངེས་པ་རྙེད་ནས་མི་མཐུན་པ་མེད་པར་འཛིན་ཅིང་ཡང་དང་ཡང་དུ་སེམས་པའ། ོ

སྐྱེས་བུ་ཆེན་པོའི་ས

285

དེས་ན་ཁོང་ཁྲོ་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ལམ་ཉམས་སུ་ལེན་པ་པོ་ལ་འགལ་ཟླ་གཙོ་བོར་གྱུར་པས། །ཞེ་སྡང་ལྟ་བུའི་སྡིག་པ་མེད། ཅེས་ནན་གྱིས་གདམས་པར་མཛད་པས། རང་རྒྱུད་ཀྱི་སེམས་འདིའི་གཏིང་གི་ཉེས་པ་ཁོང་ཁྲོ་ལ་སོགས་པ་འགོག་པ་མཐར་ཕྱིན་པའི་བཟོད་པའི་ཕར་
ཕྱིན་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་ཆེད་དུ་བཟོད་པ་སྒོམ་པའི་ཕན་ཡོན་དང༌། ཁོང་ཁྲོའི་ཉེས་དམིགས་བསམ་དགོས། ཁོང་ཁྲོ་སྤོང་ཕྱིར་དེའི་གཉེན་པོ་བཟོད་པ་ཉམས་སུ་བླངས་ན། ཚེ་འདིར་ཡང་ལུས་སེམས་
བདེ་ལ། མི་ཚེ་སྐྱིད་པ། སྤྱི་ཚོགས་ནང་བག་ཕེབས་པས་མཚོན་དགེ་མཚན་དཔག་ཏུ་མེད་པ་ཆུང་
ཚེགས་ནས་ཀྱང་མྱོང་བར་ནུས་པ་མཐོང་ཆོས་ལྟར་ལ། རྒྱུ་མཚན་དུ་མ་ནས་བསམས་ཏེ་ཁྲོ་བ་དགག་དགོས་པས། དེ་ལྟར་རིམ་གྱིས་བསྒོམས་ན་གོམས་པའི་དབང་གིས་སྒོམ་ཐུབ་པ་ཞིག་འོང་
བ་ཡིན། དཔེར་ན། སྐྱེ་བོ་གང་དག་མི་དགའ་བའི་མི་ཞིག་འཕྲད་མ་ཐག་ཏུ་ཁོང་ཁྲོ་བ་ཞིག་ཡོད་ན་བཟོད་སྒོམ་རྒྱུན་དུ་བསྟེན་ནས་ནམ་ཞིག་མི་དེས་རྣམ་འགྱུར་ངན་པ་བསྟན་པ་མཐོང་ཡང་དེ་ཙམ་ཞིག་རེད་སྙམ་དུ་སྣང་མེད་འཇོག་ཐུབ་པ་འོང་བས། ཉམས་ལེན་རྣམས་ཀྱང་ཆུང་རིམ་ནས་ནན་
གྱིས་འབད་པས་རིམ་བཞིན་དགེ་བའི་ཕྱོགས་ལ་སྦྱོང་བརྡར་ཚུད་དེ་གོམས་པ་ཇེ་ཆེར་སོང་ནས་དཀའ་ཚེགས་མེད་པ་འབྱུང་། དེ་མིན་ཐོག་མ་ཉིད་ནས་ངོ་སོ་ཐོན་པའི་ཆོས་ཤིག་བྱེད་ཐུབ་ན་སྙམ་སྟེ་གྲུབ་འབྲས་ཆེན་པོ་འཕྲལ་དུ་སོན་རེ་བྱེད་པ་ནི་དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་ལ་འོང་རྒྱུ་མེད། རང་རེའི་བློ་ཡི་སྐྱོན་རྣམས་སེལ་ཕྱིར་ལྗོན་ཤིང་དང་མེ་ཏོག་སོགས་དང་འདྲ་བར་དལ་བུས་རིམ་གྱིས་

སྐྱེ་དགོས་པ་མ་གཏོགས་ཉི་མ་འགའ་ཤས་ནང་སྐྱེ་མི་ཐུབ་པ་དང་། ཤིང་སྡོང་ལོ་བརྒྱ་ཉིས་བརྒྱ་སོན་པ་རྣམས་ཀྱང་དལ་བུས་སྐྱེས་ཤིང་། ཇི་ཙམ་གྱིས་སྐྱེ་རྒྱུར་འགོར་བའི་ཚོད་ཀྱིས་འབྲས་བུ་

དེའང་ཡུན་རིང་བ་སྡོད་པས། མེ་ཏོག་ཟླ་བ་ཁ་ཤས་མ་གཏོགས་མི་སྡོད་པའི་རིགས་རྣམས་ཉི་མ་འགའ་ཤས་ནང་ཡུར་ཡུར་སྐྱེ་བ་ལྟར། རང་རེའི་དགེ་བའི་རྩ་བ་དེ་ཡང་ཇི་སྲིད་ནམ་མཁའ་མ་ཟད་
ཀྱི་བར་དུ་སྡོད་པ་ཞིག་ཡིན་སྟབས་སྐྱེ་བའི་གནས་སྐབས་ལའང་འགོར་གཞི་ཆེ་ལ། ངེས་འབྱུང་སྤུ་
སུད་ཀྱིས་དྲངས་པའི་དགེ་བློ་ཤུགས་ཅན་དེ་རྣམས་རིང་པོར་མ་ཐོགས་པར་ཡལ་འགྲོ དགེ་བའི་

འབྱོར་ཁེ་ལམ་རིམ།

286

བྱ་བ་བསྒྲུབ་པར་སྙུག་བསྲིང་དགོས་པས། ཐོག་མར་ཐོས་བསམ་གྱི་སྐབས་ནས་བཟུང་སྟེ་ངལ་བ་
གང་འཚམས་བསྟེན་ན་མ་གཏོགས་མི་འོང་ཞིང༌། བར་དུ་ཐོས་དོན་ཤེས་ནས་རྒྱུད་ལ་སྐྱེ་བ་ལའང་ངལ་བ་བསྟེན་དགོས་པ་རྗེ་བཙུན་མི་ལ་ལྟ་བུས་སྐུ་ངལ་ལྷུར་བཞེས་ཇི་ཙམ་གནང་བ་དང་། བཀའ་གདམས་གོང་མ་རྣམས་ནས་བློ་ཕུགས་ཆོས་ལ་གཏད། ཆོས་ཕུགས་སྤྲང་ལ་གཏད། སྤྲང་ཕུགས་ཤི་ལ་གཏད། ཤི་ཕུགས་གྲོག་པོ་སྐམ་པོ་ལ་གཏད་ཅེས་གཏད་པ་བཞིའི་ཉམས་བཞེས་གནང་ནས་ལྟོ་གོས་གཏམ་གསུམ་བློས་བཏང་སྟེ་སེམས་ཐག་ཆོད་པོས་དཀའ་སྤྱད་ཆེན་པོའི་སྒོ་ནས་སྒྲུབ་པ་དྭང་དུ་ལེན་པར་དགའ་བཞིན་སྤྲོ་བཞིན་དུ་བཟོད་ནུས་པ་ལྟར་དགོས།
བཞི་པ་བརྩོན་འགྲུས་ཀྱི་རབ་དབྱེ་ལ་གཉིས། དང་པོ་རབ་དབྱེ་དངོས་ལ་གསུམ་ནི། གོ་ཆའི་
བརྩོན་འགྲུས་དང༌། དགེ་བ་ཆོས་སྡུད་ཀྱི་བརྩོན་འགྲུས། སེམས་ཅན་དོན་བྱེད་ཀྱི་བརྩོན་འགྲུས་སོ།
གཉིས་པ་བརྩོན་འགྲུས་བསྐྱེད་པའི་ཐབས་ལ་ལྔ། བརྩོན་འགྲུས་ཀྱི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ངོས་བཟུང་བ་
དང༌། དེ་སྤོང་བའི་ཐབས་བསྟན་པ་དང་། མཐུན་རྐྱེན་དཔུང་གི་ཚོགས་བསག་པ་དང་། དེ་རྣམས་ལ་བརྟེན་ནས་བརྩོན་འགྲུས་རྩོམ་པ་ལྷུར་ལེན་པ་དང་། དེ་ལས་ལུས་སེམས་བྱ་བ་ལས་སུ་རུང་བར་བྱ་ཚུལ་ལོ། དང་པོ་ལ་གསུམ། ཕྱི་བཤོལ་གྱི་ལེ་ལོ། བྱ་བ་ངན་ཞེན་གྱི་ལེ་ལོ། སྐྱིད་ལུགས་
པའམ་བདག་ཉིད་ལ་བརྙས་པའི་ལེ་ལོའᨕ། འདི་ལ་ཡང་འཐོབ་བྱ་ལ་སྐྱིད་ལུགས་པ་དང་དེ་ཐོབ་པའི་ཐབས་ལ་སྐྱིད་ལུག་པ་དང་། གང་དུ་གནས་ནས་བསྒྲུབ་པའི་གནས་ལ་ཞུམ་པའི་ལེ་ལོའོ། གཉིས་པ་དེ་སྤོང་བའི་ཐབས་བསྟན་པ་ནི། དང་པོ་ཕྱི་བཤོལ་གྱི་ལེ་ལོ་སྤོང་བའི་ཐབས་ནི། ལུས་ཐོབ་པ་
འདི་མྱུར་དུ་འཇིག་པ་དང༌། ཤི་བའི་འོག་ཏུ་ངན་འགྲོར་ལྟུང་བ་དང་། སླར་རྟེན་བཟང་རྙེད་དཀའ་བ་གསུམ་བསྒོམ་པའོ། གཉིས་པ་ནི། འདི་ཕྱི་ཐམས་ཅད་དགའ་བའི་ཆོས་མི་སྒྲུབ་པ་དོན་མེད་ཅལ་ཅོལ་འཆལ་ཞིང་རྒོད་པ་སོགས་ལ་དགའ་བ་སྤང་བར་བྱའོ། གསུམ་པ་མཐུན་རྐྱེན་དཔུང་གི་ཚོགས་བསགས་པ་ལ་བཞི། མོས་པ་དང་། བརྟན་པ་དང༌། དགའ་བའི་སྟོབས་བསྐྱེད་པ་དང་། དོར་བའི་སྟོབས་སོ།

སྐྱེས་བུ་ཆེན་པོའི་ས

287

དེ་ཡང་བརྩོན་འགྲུས་རྩོམ་པ་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པ་ཞིག་དགོས་པས། བརྩམ་བྱའི་བྱ་བ་དེ་འཕྲལ་དུ་
ལག་ལེན་བཀལ་ནུས་མིན་དཔྱད་ནས། ད་ལྟ་རང་རྩོམ་མི་ནུས་པ་ཞིག་ཡིན་ན་རེ་ཞིག་མགོ་མི་རྩོམ་ཞིང་། རྩོམ་ཐུབ་པ་ཞིག་ཏུ་མཐོང་ན་སེམས་ཐག་བཅད་ནས་བྱ་བ་དེ་ལ་འཇུག་པ་དང་། ཞུགས་ནས་མཐའ་སྐྱེལ་བར་བྱ་དགོས་ཏེ། འཇིག་རྟེན་གྱི་ཚོང་གི་བྱ་བ་ལྟ་བུ་ཞིག་ཡིན་ནའང་དང་པོ་ནས་གྱ་
ཚོམ་དུ་མི་འཇུག་པར། སྒྲུབ་ཐུབ་མིན་རང་གི་དཔལ་འབྱོར་སོགས་ཀྱི་མཐུན་རྐྱེན་དང་། ཚོང་རྭའི་
གནས་ཚུལ་ལ་བརྟགས་ནས་སེམས་ཐག་བཅད་རྗེས་ཉིན་ཁ་ཤས་ཚོང་གི་བྱ་བར་བརྩོན་ཏེ། དེ་ནས་རྣམ་གཡེང་དང་། བྱ་བ་གཞན་ལ་འབད་པ་སོགས་བྱས་ན་མཐའ་མི་འཁྱོངས་བས། བརྩམས་པ་མཐའ་སྐྱེལ་དགོས་པ་དང་འདྲ། དགེ་བའི་བྱ་བ་དེ་དང་དེ་དང་པོ་ནས་ཐབས་མཁས་པོས་སྙུག་བསྲིང་

ནས་བྱེད་ཐུབ་ན་དགེ་བ་གང་འདྲ་ཞིག་སྒྲུབ་ཀྱང་ངོམས་པ་མེད་པས། ཉིན་རེའི་ཁ་ཏོན་བྱེད་སྐབས་ཀྱང་དགའ་སྣང་འབྱུང་བ་མ་ཟད། འགའ་རེ་སྔ་ཆར་ཆུ་ཚོད་གཉིས་པ་གསུམ་པ་ཙམ་ནས་ལངས་ཏེ་ཁ་འདོན་བྱེད་ཅིང་། དེ་ལྟར་ལོ་ནས་ལོ་སྦྲེལ་ཏེ་ཐུན་འཛིན་པ་རྣམས་ལ་གཞན་ནས་བལྟ་སྐབས་བལྟ་མཁན་རང་ཡང་དཀའ་བའི་སྣང་བ་འབྱུང་མོད། ཉམས་ལེན་བྱེད་པོ་རང་ལ་དཀའ་སྣང་དང་། འཚེར་སྣང་གཏན་ནས་མེད་པར། སྤྲོ་སྣང་ཧ་ཅང་ཆེན་པོ་དང་བཅས་ཏེ། ཉིན་རེ་བཞིན་དུ་དེ་རིང་ངས་མི་ཚེ་དོན་དང་ལྡན་པ་ཞིག་བྱ་རྒྱུའི་གོ་སྐབས་རྙེད་སོང་སྙམ་ནས་ཐུན་རིང་པོ་བཟུང་ཞིང་། གལ་ཏེ་བརྩོན་འགྲུས་ལ་གོམས་པ་མེད་ན་ཇི་ཙམ་ཉལ་ཡང་ད་དུང་ཏོག་ཙམ་ཉལ་རྒྱུ་བྱུང་ན་བསམ་པ་ལྟ་བུ་བློ་མ་གོམས་པའི་སྐྱོན་ཡིན། དགེ་སྦྱོར་གྱི་ཉམས་ལེན་ཞེས་པ་དེ་མྱུར་དུ་སེམས་ལ་བཟོ་ལྟ་ཆགས་དཀའ་བས། མ་དུལ་བའི་སེམས་ལ་གདོང་ལེན་ཆེད་དུ་ཐབས་ལམ་སྣ་ཚོགས་བསྟེན་དགོས་པས་དམག་དང་འདྲ་ཞིང་། གཡུལ་འགྱེད་པ་ལ་གོ་ལག་འདྲ་མིན་སྣ་ཚོགས་དང༌། གནམ་མཚོ་ས་གསུམ་གྱི་དམག་མི་མང་པོ་ཞིག་གིས་ནུས་པ་འདོན་དགོས་པ་ལྟར། མ་དུལ་བའི་སེམས་དེའི་མགོ་གནོན་པར་ཕྱོགས་མང་པོ་ཞིག་ནས་འབད་བརྩོན་དུ་མས་རིམ་གྱིས་གྲུབ་འབྲས་ཐོན་དགོས། དེ་ཡང་ཆུ་ལ་
རགས་རྩིག་སྐབས་ཆུ་དེ་གང་ནས་ཤོར་གྲབས་ཡོད་ན་དེ་ལ་སྣོན་མ་རྒྱབ་ཀྱིན་འགོག་དགོས་པ་

འབྱོར་ཁེ་ལམ་རིམ།

288

ལྟར། ཉོན་མོངས་གང་ཞིག་སྐྱེ་རིམ་དང་འཚམས་པའི་གཉེན་པོ་བསྟེན་ཏེ་སེམས་མ་རུངས་པ་འདི་འདུལ་ཐབས་སྒོ་གང་ས་ནས་བྱ་དགོས་པས། ལམ་སྣེ་ཁ་གཅིག་རྐྱང་ལ་བསྟེན་ན་དེ་ཇི་ཙམ་ཟབ་ཀྱང་ས་ཆོད་མི་འོང་བས། ལམ་ཡོངས་རྫོགས་ལ་བག་ཆགས་འཇོག་རྒྱུ་དེ་ཤིན་ཏུ་གལ་ཆེ་བ་མ་ཟད། རིམ་པ་བཞིན་དུ་བྱས་ནས་ངང་བསྲིང་སྟེ་ཐབས་བརྒྱ་བྱུས་སྟོང་གི་ཐོག་ནས་སྤྲོ་བ་ཆེན་པོས་ངོམས་
པ་མེད་པའི་འཕྲོ་མི་གཅོད་པར་གསུངས་པ་དེ་ལྟ་བུ་ཞིག་དགོས།
ལྔ་པ་བསམ་གཏན་ལ་ངོ་བོའི་སྒོ་ནས་དབྱེ་ན་འཇིག་རྟེན་དང་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་བསམ་གཏན། ཕྱོགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་དབྱེ་ན་ཞི་གནས་དང་ལྷག་མཐོང་དང་དེ་གཉིས་ཟུང་དུ་འབྲེལ་བའི་བསམ་
གཏན། བྱེད་ལས་ཀྱི་སྒོ་ནས་ཚེ་འདིར་ལུས་སེམས་བདེ་བར་གནས་པའི་བསམ་གཏན། ཡོན་ཏན་
གྱི་རྟེན་བྱེད་པའི་བསམ་གཏན། སེམས་ཅན་གྱི་དོན་བྱེད་པའི་བནི་བསམ་གཏན་ནོ།
སྤྱིར་དགེ་བའི་ཉམས་ལེན་མཐའ་དག་དཔྱད་སྒོམ་དང་འཇོག་སྒོམ་ནང་འདུ་བས། ཞི་ལྷག་གཉིས་པོ་དེ་ཏིང་ངེ་འཛིན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྡུད་བྱེད་ཉམས་ལེན་གྱི་སྡོམ་ཆེན་པོ་ཞིག་དང་གལ་ཆེ།
སྦྱིན་པ་ནས་བརྩོན་འགྲུས་བར་གྱི་ཉམས་ལེན་ཅི་ཙམ་ཟབ་པོ་ཞིག་ཡོད་ནའང་ཉོན་མོངས་ལ་
དངོས་སུ་གནོད་ཐུབ་པ་མི་འོང་བས་གཙོ་བོ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཉམས་ལེན་དགོས་པ་དང་། དེའི་གྲོགས་བསམ་གཏན་ལ་བརྟེན་ནས་ཞི་ལྷག་ཟུང་འབྲེལ་གྱི་ཏིང་ངེ་འཛིན་དེ་ལྟ་བུ་མ་སྐྱེས་པ་ཐབས་མེད་
ལ། ཉོན་མོངས་པའི་དངོས་ཀྱི་གཉེན་པོ་བྱེད་པའི་ལམ་མཐའ་དག་ཞི་ལྷག་ཟུང་འབྲེལ་གྱི་ཏིང་ངེ་
འཛིན་དུ་གྱུར་པ་དང་། དེའི་ཉམས་ལེན་སྐྱོང་ཕྱིར་ལྷག་མཐོང་གི་སྔོན་དུ་ཞི་གནས་མ་ཐོབ་ན་མི་
འོང་བ་ཡིན་པས། བསམ་གཏན་གྱི་ངོ་བོ་ཞི་གནས་ལ་བསླབ་ཚུལ་དང༌། ཤེས་རབ་ཀྱི་ངོ་བོ་ལྷག་
མཐོང་ལ་བསླབ་ཚུལ་ཞེས་འབྱུང་།
ཞི་གནས་ནི་ནང་པ་གཅིག་པུའི་ཁྱད་ཆོས་མིན་པར་ཕྱི་ནང་ཐུན་མོང་བའི་ཡོན་ཏན་ཡིན་པས།
རྒྱ་གར་གྱི་གནའ་བོའི་གྲུབ་མཐའ་དུ་མར་ཞི་གནས་སྐོར་འབྱུང་ལ། སྔ་མོ་ཡེ་ཤུའི་ཆོས་སུའང་ཞི་
གནས་ཀྱི་སྒོམ་གང་ལ་གང་འཚམས་ཤིག་དང་། ལྷག་པར་གྷི་རིས་སི་ལ་སོགས་པའི་ཡུལ་ཁག་

སྐྱེས་བུ་ཆེན་པོའི་ས

289

འགའ་རེའི་”ཨོར་ཐོ་ཌོཀ་སི་”ཞེས་པའི་ཡེ་ཤུའི་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་སྡེ་ཚན་དེའི་ནང་ཏིང་ངེ་འཛིན་
ཟབ་པོ་སྒོམ་ཚུལ་ཡོད་པར་བཤད་ཀྱིན་འདུག ཞི་གནས་ནི་དམིགས་པ་གང་ཡང་རུང་བ་གཅིག་ཁོ་ནའི་སྟེང་དུ་སེམས་ཀྱི་འཇུག་པ་མི་གཡེང་བར་ལྷིང་ངེར་རྩེ་གཅིག་ཏུ་སྡོད་པ་མ་གཏོགས། ཡུལ་གཞན་ལ་མི་འཕྲོ་བར་ཞི་བར་གནས་པས་ཞི་གནས་ཞེས་བྱ། སེམས་རྩེ་གཅིག་པའི་ཆ་དེའི་ནུས་པ་ཇེ་ཆེར་འགྲོ་བ་ནི། འདུས་བྱས་ཀྱི་ཆོས་ཤིག་ཡིན་པས་རྩོལ་བའི་གོམས་འདྲིས་བསྟེན་པ་
ལ་རག་ལུས་པས། དྲན་ཤེས་བསྟེན་ནས་ཏིང་ངེ་འཛིན་སྐྱོང་བ་དང་། མཐུན་པའི་ཡུལ་ན་གནས་པ། འགལ་རྐྱེན་ཐག་བསྲིངས་བ་ལ་སོགས་པའི་རྒྱུ་ཚོགས་རྣམས་ལ་འབད་བརྩོན་བྱེད་པ་དེ་ལ་ཞི་
གནས་ཀྱི་ཚོགས་བསྟེན་པ་ཟེར་ཞིང་། འདི་ལ་འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་ཀྱི་ཉན་ས་ལས། ཟས་ཀྱི་

ཚོད་རིག་པ་དང༌། མི་ཉལ་བར་རྣལ་འབྱོར་ལ་བརྩོན་པ་དང༌། དབང་པོའི་སྒོ་སྡོམ་པ་སོགས་རྒྱུ་ཚོགས་བཅུ་གསུམ་དང་། སློབ་དཔོན་ཀ་མ་ལ་ཤཱི་ལའི་སྒོམ་རིམ་ནང་མཐུན་རྐྱེན་ཚོགས་དྲུག་གསུངས་ཤིང་། དེ་རྣམས་རྒྱས་བསྡུས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཙམ་ལས་དོན་མཚུངས་པ་ཡིན།
དྲུག་པ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཉམས་ལེན་ལ་དབྱེ་ན། གནས་ལུགས་རིག་པ་དོན་དམ་པའི་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ། གནས་ལྔ་རིག་པ་ཀུན་རྫོབ་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ། སེམས་ཅན་གྱི་དོན་བྱ་ཚུལ་རྟོགས་
པའི་ཤེས་རབ་བོ།
དེ་ལྟར་ཕར་ཕྱིན་དྲུག་པོ་ཐམས་ཅད་དམ་པ་དྲུག་ལྡན་དང་། ཕར་ཕྱིན་དྲུག་ལྡན་དུ་བྱ་དགོས་
པས། དང་པོ་སྦྱིན་པ་ལ་མཚོན་ན། དམ་པ་དྲུག་ནི། རྟེན་དམ་པ་ནི། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཡིན་ལ།
དངོས་པོ་དམ་པ་ནི། སྦྱིན་པའི་དངོས་པོ་མ་ལུས་པ་སྤྱོད་པའོ། ཆེད་དུ་བྱ་བ་དམ་པ་ནི། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་འཕྲལ་དང་ཕུགས་སུ་ཕན་པའི་ཕྱིར་དུ་གཏོང་བའོ། ཐབས་མཁས་པ་དམ་པ་ནི།
རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་ཟིན་པ་ལ་གསུངས་ཏེ། ལས་དང་པོ་པས་ནི་ཆོས་རང་བཞིན་མེད་རྟོགས་ཀྱི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟིན་པ་ལ་བྱའོ། བསྔོ་བ་དམ་པ་ནི། བཏང་བའི་དགེ་བ་རྫོགས་བྱང་
དུ་བསྔོ་བའོ། རྣམ་པར་དག་པ་དམ་པ་ནི། ཉོན་མོངས་དང་ཤེས་སྒྲིབ་འགོག་པའོ།

འབྱོར་ཁེ་ལམ་རིམ།

290

གཉིས་པ་ཕར་ཕྱིན་དྲུག་ལྡན་དུ་བྱ་བ་ནི། སྦྱིན་པ་དང༌། ཉན་རང་གི་ཡིད་བྱེད་སྡོམ་པའི་ཚུལ་
ཁྲིམས་དང་། རྣམ་མཁྱེན་གྱི་ཆོས་ལ་མོས་ཤིང་བཟོད་ལ་གཞན་གྱིས་གཤེ་བ་བཟོད་པ། དེ་ཉིད་
གོང་ནས་གོང་དུ་འཕེལ་བའི་ཕྱིར་འདུན་པ་བསྐྱེད་པའི་བརྩོན་འགྲུས། ཐེག་དམན་དང་མ་འདྲེས་
པའི་སེམས་རྩེ་གཅིག་པའི་དགེ་བ་དེ་རྫོགས་བྱང་དུ་བསྔོ་བའི་བསམ་གཏན། སྦྱིན་བྱ་སྦྱིན་བྱེད་
ལེན་པ་པོ་རྣམས་ལ་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུར་ཤེས་པའི་ཤེས་རབ་སྟེ་དྲུག་ཚང་བར་བྱས་ན་ཤིན་ཏུ་སྟོབས་ཆེའོ། རང་ཚུལ་ཁྲིམས་སོགས་ལ་གནས་ནས་གཞན་ཚུལ་ཁྲིམས་སོགས་ལ་འགོད་པ་ནི་ཚུལ་
ཁྲིམས་སོགས་ཀྱི་སྦྱིན་པ་ཡིན་ནོ། གཞན་རྣམས་གོང་དང་འདྲའོ།
གཞན་རྒྱུད་སྨིན་བྱེད་བསྡུ་བཞིའི་ཉམས་ལེན་ལ་བཞི། མཁོ་བ་སྦྱིན་པ། སྙན་པར་སྨྲ་བ། དོན་
སྤྱོད་པ། དོན་མཐུན་པར་སྤྱོད་པ་དང་བཞིའོ།
གཉིས་པ་ཕར་ཕྱིན་ཐ་མ་གཉིས་ལ་བསླབ་ཚུལ་ལ་གཉིས། བསམ་གཏན་གྱི་ངོ་བོ་ཞི་གནས་ལ་
བསླབ་ཚུལ་དང་། ཤེས་རབ་ཀྱི་ངོ་བོ་ལྷག་མཐོང་ལ་བསླབ་ཚུལ་ལོ། དང་པོ་ལ་གཉིས། ཐུན་གྱི་ངོ་

བོ་ལ་ཇི་ལྟར་བྱ་བ་དང་། ཐུན་མཚམས་སུ་ཇི་ལྟར་བྱ་བའི་ཚུལ་ལོ། དང་པོ་ལ་སྦྱོར་དངོས་མཇུག་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། སྔོན་འགྲོའི་རིམ་པ་སྤྱི་དང་། ཁྱད་པར་སྐྱེས་བུ་ཆུང་འབྲིང་གི་བསམ་པ་
སྦྱོང་བ་དང་། ས་བཟང་ཞིང་གྲོགས་བཟང་བའི་ཡིད་མཐུན་གྱི་མཐུན་གྱི་དབེན་པའི་གནས་སུ་ཚུལ་
ཁྲིམས་རྣམ་པར་དག་པ་ལ་གནས་ནས། སྐྱེ་བོ་མང་པོ་དང་འགྲོག་འདྲིས་ཧ་ཅང་ཆེ་བ་དང༌། འདོད་པ་ལ་འདུན་པའི་རྣམ་རྟོག་རགས་པ་རྣམས་སྤངས་ཏེ། འདོད་ཆུང་ཆོག་ཤེས་ལ་གནས་ནས་སྟན་བདེ་བ་ལ་ལུས་དྲང་པོར་བསྲང། རྐང་པ་རྡོ་རྗེ་སྐྱིལ་ཀྲུང་དང༌། ལག་པ་གཉིས་མཉམ་གཞག་གི་ཕྱག་རྒྱ་བཅས། རླུང་ཆམ་ལ་འབེབས་པ་སོགས་ཞི་གནས་བསྒྲུབ་པའི་རྒྱུ་ཚོགས་བསྟེན་པ་སྔོན་དུ་བཏང་ནས། དངོས་གཞི་ལ་ཞི་གནས་བསྒྲུབ་པའི་དམིགས་རྟེན་དུ་མ་ཞིག་གསུངས་ཀྱང་། གཙོ་བོར་སངས་རྒྱས་རྗེས་སུ་དྲན་པའི་མཆོག་ཏུ་འགྱུར་བ་དང༌།སྔགས་ཀྱི་ལྷའི་རྣལ་འབྱོར་བསྒོམ་
པའི་སྣོད་རུང་དུ་འགྱུར་བ་སོགས་དགོས་པ་དུ་མ་ཡོད་པས་ལྷའི་སྐུ་ལ་དམིགས་པ་ལེགས་ལ།

སྐྱེས་བུ་ཆེན་པོའི་ས

291

དེའི་ཚུལ་ནི་སྤྱི་བོའི་བླ་མ་ལྷའི་ཐུགས་ཀ་ནས་འོད་ཟེར་སྡོམ་གྱི་བ་ཐག་ལྟ་བུའི་སྣེ་མོར། སྣ་ཚོགས་
པདྨ་དང་ཟླ་བའི་གདན་ལ། རྒྱལ་བ་ཤཱཀྱ་ཐུབ་པ་སྐུ་མདོག་གསེར་བཙོ་མ་ལྟ་བུ། ཞེས་པ་ནས། རྡོ་རྗེ་སྐྱིལ་ཀྲུང་གིས་བཞུགས་པ། རྒྱ་སྲན་གྱི་འབྲུ་ཚད་ཙམ་ཞིག་སྤྲོས་ནས་རང་གི་ལྟེ་བའི་ཐད་ཀྱི་
མདུན་གྱི་ནམ་མཁར་བཞུགས་པ་ལ་སེམས་རྩེ་གཅིག་ཏུ་དམིགས་ནས་བསྒོམ་པའམ། ཡང་ན་སྤྱི་

བོའི་བླ་མ་ལྷ་ལས་བླ་མ་ལྷ་གཉིས་པ་ཞིག་མར་མེ་གཅིག་ལས་གཉིས་ཆད་ཀྱི་ཚུལ་དུ་བྱུང་ནས་རང་ལ་ཐིམ་པས། སེང་གེ་ཆེན་པོ་བརྒྱད་ཀྱིས་བཏེག་པའི་རིན་པོ་ཆེའི་ཁྲི་མཐོ་ཞིང་ཡངས་པའི་
སྟེང་ཁར་སྣ་ཚོགས་པད་ཟླ་ཉི་མའི་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་གདན་ལ། རང་ཉིད་རྒྱལ་བ་ཤཱཀྱ་ཐུབ་པ།
ཞེས་པ་ནས། རྡོ་རྗེ་སྐྱིལ་ཀྲུང་གིས་བཞུགས་པ། ནམ་མཁའི་འཇའ་ཚོན་ལྟ་བུ་སྣང་ལ་རང་བཞིན་མེད་པ་ལ་སེམས་རྩེ་གཅིག་ཏུ་དམིགས་ནས་བསྒོམ་པར་བྱའོ། དེའི་ཚེ་སེར་པོ་བསྒོམ་འདོད་པ་ལ་དམར་པོ་སོགས་འཆར་བ་དང༌། བཞུགས་པའི་རྣམ་པ་བསྒོམ་འདོད་པ་ལ་བཞེངས་པའི་རྣམ་པར་འཆར་བ་དང༌། གཅིག་བསྒོམ་འདོད་པ་ལ་དུ་མ་འཆར་བ་སོགས་བྱུང་ན་དེ་དག་གི་རྗེས་སུ་མི་འབྲང་བར། རྩ་བའི་དམིགས་རྟེན་ལ་སེམས་རྩེ་གཅིག་ཏུ་དམིགས་ནས་བསྒོམ། དང་པོ་ནས་དྭངས་གསལ་འོད་ཀྱི་རང་བཞིན་ཅན་གྱི་གསལ་པོ་རང་མ་བྱུང་ཡང་། སྐུའི་དོན་སྤྱི་ཆ་ཕྱེད་ཙམ་
གསལ་བ་ལ་སེམས་རྩེ་གཅིག་ཏུ་དམིགས་ནས་བསྒོམ་པར་བྱེད། དེ་ཡང་ཐུན་འདི་ཙམ་གྱི་བར་ལ་
བྱིང་རྒོད་གཏན་ནས་མ་བྱུང་བ་ཞིག་བྱེད་ཅིང། གལ་ཏེ་བྱུང་ན་དེ་མ་ཐག་ཏུ་ཤེས་པར་བྱས་ཏེ་སྤོང་སྙམ་པའི་འདུན་པ་དྲག་པོ་བཏང་ནས་སེམས་དམིགས་རྟེན་ལ་རྩེ་གཅིག་ཏུ་གཏད་པ་དེ་ཉིད་བློའི་ཡུལ་དུ་མ་བརྗེད་པར་དྲན་ཙམ་དྲན་ཙམ་བྱས་ནས། བློ་དེའི་རྒྱུན་སྐྱོང་བ་ནི་ལས་དང་པོ་པས་སེམས་གནས་བསྒྲུབ་པའི་ཐབས་དམ་པའོ།
མདོར་ན་ཏིང་ངེ་འཛིན་རྣམ་པར་དག་པ་ཞིག་བསྒོམ་ན། །ཉེས་པ་ལྔ་སྤོང་འདུ་བྱེད་བརྒྱད། །བསྟེན་པའི་རྒྱུ་ལས་བྱུང་བའོ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། ཉེས་པ་ལྔ་སྤོང་བའི་གཉེན་པོར་འདུ་བྱེད་བརྒྱད་བསྟེན་པའི་སྒོ་ནས་བསྒྲུབ་དགོས་ཏེ། དེ་ཡང་ཏིང་ངེ་འཛིན་ལ་སྦྱོར་བའི་ཚེ་ལེ་ལོ་

འབྱོར་ཁེ་ལམ་རིམ།

292

ཉེས་པ་ཡིན་པས། དེའི་གཉེན་པོ་བཞི་སྟེ། ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་ཡོན་ཏན་མཐོང་བའི་དད་པ་དང༌། ཏིང་
ངེ་འཛིན་ལ་དོན་གཉེར་གྱི་འདུན་པ་དང༌། ཏིང་ངེ་འཛིན་ལ་རྩོལ་བའི་བརྩོན་འགྲུས་དང་། རྩོལ་བའི་འབྲས་བུ་ཤིན་སྦྱངས་སོ། ཏིང་ངེ་འཛིན་ལ་བརྩོན་པའི་ཚེ་གདམས་ངག་བརྗེད་པ་ཉེས་པ་ཡིན་པས་དེའི་གཉེན་པོར་དྲན་པ་སྟེ། དྲན་པ་ཡང་དམིགས་རྟེན་མ་བརྗེད་པ་གཅིག་པུས་མི་ཆོག་གི སེམས་དམིགས་རྟེན་ལ་རྩེ་གཅིག་ཏུ་དམིགས་ནས་རིག་པ་ངར་ལྡན་དུ་བྱས་པའི་ངེས་ཤེས་དམ་སྤྲིང་ངེ་བ་དང་ལྡན་པའོ། ཏིང་ངེ་འཛིན་ལ་མཉམ་པར་བཞག་པའི་ཚེ་བྱིང་རྒོད་གཉིས་ཉེས་པ་ཡིན་
པས་དེའི་གཉེན་པོ་ཤེས་བཞིན་ཏེ། དེ་ཡང་ཤེས་བཞིན་གྱིས་བྱིང་རྒོད་འབྱུང་མི་འབྱུང་ལེགས་
པར་བརྟགས་པས། བློ་རབ་ཀྱིས་བྱིང་རྒོད་འབྱུང་བའི་མགོ་རྩོམ་པ་ན་དེ་ཤེས་ནས་སྤོང་ནུས་ལ། འབྲིང་གིས་བྱུང་མ་ཐག་དང་། ཐ་མས་ཀྱང་བྱིང་རྒོད་བྱུང་ནས་རིང་པོ་མ་ལོན་པར་ཤེས་ནས་སྤོང་
དགོས་སོ། འོ་ན་རྨུགས་པ་དང་བྱིང་རྒོད་གཉིས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། དམིགས་རྟེན་མི་
གསལ་བའི་ལས་སེམས་ལྕི་བའི་རྣམ་པ་ཅན་ནི་སྨུགས་པ་ཡིན་ལ། སེམས་ལ་མུན་པ་བབས་པ་ལྟ་བུ་དང་། སེམས་དམིགས་རྟེན་ལས་གཞན་དུ་མི་འཕྲོ་ཡང་། དྭངས་ཆ་དང་གསལ་ཆ་མེད་པར་དྲན་པའི་ཤུགས་ཞན་དུ་སོང་བ་ནི་བྱིང་བ་རང་་བ་རགས་པ་དང་། དྭངས་ཆ་དང་གསལ་ཆ་ཡོད་
ཀྱང་དམིགས་རྟེན་ངེས་པའི་ངེས་ཤེས་དམ་སྤྲིང་ངེ་བ་ལས་ཅུང་ཟད་ཞན་དུ་སོང་བ་ནི་བྱིང་བ་ཕྲ་

མོ་ཡིན་ལ། དེ་དག་གི་གཉེན་པོར་དཀོན་མཆོག་གསུམ་གྱི་ཡོན་ཏན་སེམས་པ་དང་། སྣང་བའི་
མཚན་མ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་དང༌། རླུང་སེམས་ནམ་མཁའ་དང་བསྲེ་བའི་གདམས་ངག་རྣམས་བྱའོ། སེམས་དམིགས་རྟེན་ལ་གཡོ་མེད་དུ་མི་གནས་པར་ཅུང་ཟད་འཕྲོ་བ་ནི་རྒོད་པ་ཕྲ་མོ་ཡིན་ལ། དེའི་གཉེན་པོར་དྲན་ཤེས་བསྟེན་ནས་བསྒོམ་པར་བྱའོ། དྲན་ཤེས་བསྟེན་ཀྱང་མི་གནས་པར་ཆགས་ཡུལ་རྣམས་ལ་འཕྲོ་བ་ནི་རྒོད་པ་རགས་པ་ཡིན་ལ། དེའི་གཉེན་པོར་མི་རྟག་པ་དང༌། ངན་སོང་གསུམ་དང༌། འཁོར་བའི་སྡུག་བསྔལ་བསྒོམ་པ་དང༌། རྒོད་པ་བཙན་ཐབས་སུ་གཅོད་པའི་གདམས་ངག་རྣམས་བྱའོ། བྱིང་རྒོད་གཉིས་བྱུང་བའི་ཚེ་འདུ་མི་བྱེད་པ་ཉེས་པ་ཡིན་པས། དེའི་

སྐྱེས་བུ་ཆེན་པོའི་ས

293

གཉེན་པོར་བྱིང་རྒོད་བྱུང་མ་ཐག་ཏུ་རིག་པར་བྱས་ནས་སྤོང་བའི་འདུ་བྱེད་བསྟེན་པར་བྱེད། དེ་
ཡང་སེམས་དམིགས་རྟེན་ལ་ཆེས་ཆེར་བསྒྲིམ་པའི་རིག་པ་ངར་ལྡན་དུ་བྱས་ན་གསལ་ཆ་ཡོད་ཀྱང་། རྒོད་ཤས་ཆེ་བས་གནས་ཆ་རྙེད་དཀའ་ལ། ཆེར་མ་བསྒྲིམས་པར་གློད་གནས་ཆ་ཡོད་ཀྱང་
བྱིང་ཤས་ཆེ་ཞིང་གསལ་ཆ་རྙེད་དཀའ་བས། དེས་ན་རང་ཉམས་ལ་དཔགས་ཏེ་རིག་པ་འཕང་འདི་ཙམ་ཞིག་བསྟོད་ན་རྒོད་པ་སྐྱེ་བར་འདུག་སྙམ་པ་ལས་ཅུང་ཟད་གློད། འདི་ཙམ་དུ་བཞག་ན་བྱིང་

བ་སྐྱེ་བ་འདུག་སྙམ་པ་ལས་ཅུང་ཟད་འཕང་བསྟོད་ན་རན་པར་འགྱུར་བས། དེ་གཉིས་ཀྱི་མཚམས་སུ་འཕྲོ་རྒོད་ལས་སེམས་གླན་ཏེ་གནས་ཆ་འཚོལ། གནས་ཆ་ནམ་བྱུང་རེས་ཀྱིས་བྱིང་ཟོན་བྱས་
ནས་རིག་པ་ངར་དང་ལྡན་པའི་གསལ་ཆ་འདོན། དེ་གཉིས་རེས་མོས་སུ་བྱས་ནས་བསྐྱངས་པས་ཏིང་ངེ་འཛིན་སྐྱོན་མེད་འགྲུབ་ཀྱི། ངེས་ཤེས་ཀྱི་འཛིན་སྟངས་ངར་ལྡན་དུ་བྱས་པའི་གསལ་ཆ་མེད་པའི་དྭངས་པ་ཙམ་ལ་ཡིད་རྟོན་མི་བྱའོ། དེ་ལྟར་བྱིང་རྒོད་ཕྲ་མོ་ཡང་ཆོད་ནས་སེམས་ཏིང་ངེ་
འཛིན་ལ་རྒྱུན་ཆགས་སུ་འཇུག་པའི་ཚེ་འདུ་བྱེད་པ་ཉེས་པ་ཡིན་པས། དེའི་གཉེན་པོར་བྱིང་རྒོད་
ཀྱི་གཉེན་པོ་འདུ་མི་བྱེད་པར་བཏང་སྙོམས་སུ་གློད་ནས་འཇོག་པའོ། དེ་ལྟ་བུའི་ཚུལ་གྱིས་ལེགས་པར་བསྐྱངས་པས་སེམས་གནས་པ་དགུ་རིམ་གྱིས་ཐོབ་ནས་ལུས་སེམས་ཤིན་སྦྱངས་དང་བཅས་
པའི་ཞི་གནས་འགྲུབ་པར་འགྱུར་རོ།
གསུམ་པ་མཇུག་ཏུ་ཇི་ལྟར་བྱ་བ་ནི་སྔར་བཞིན་ནོ།
གཉིས་པ་ཐུན་མཚམས་སུ་ཡང་ཞི་གནས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་སྟོན་པའི་གསུང་རབ་དགོངས་
འགྲེལ་དང་བཅས་པ་བལྟ་བ་སོགས་ནི་སྔར་བཞིན་ནོ།
གཉིས་པ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ངོ་བོ་ལྷག་མཐོང་ལ་བསླབ་ཚུལ་ལ་གཉིས། ཐུན་གྱི་ངོ་བོ་ལ་ཇི་ལྟར་བྱ་
བ་དང༌། ཐུན་མཚམས་སུ་ཇི་ལྟར་བྱ་བའི་ཚུལ་ལོ། དང་པོ་ལ་སྦྱོར་དངོས་མཇུག་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། ཞི་གནས་ཀྱི་སྐབས་སུ་བཤད་པ་དང་འདྲ་ལ། ཁྱད་པར་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་མཁས་པ་ཚུལ་བཞིན་དུ་བསྟེན་པ་ལས་ལྷག་མཐོང་གི་གདམས་ངག་ཉན་པ་དང་། བླ་མ་དང་ལྷག་པའི་ལྷ་

འབྱོར་ཁེ་ལམ་རིམ།

294

དབྱེར་མེད་དུ་བྱས་ནས་གདུང་ཤུགས་དྲག་པོས་གསོལ་བ་འདེབས་པ་དང༌། བསག་སྦྱངས་ལ་འབད་པ་སོགས་གསུམ་བསྒྲིལ་དུ་བྱེད་པ་ནི་ལྟ་བ་རྟོགས་པའི་སྔོན་འགྲོར་མེད་མི་རུང་ཡིན་ནོ།
སྤྱོད་པ་སྤྱི་བསླབ་ཀྱི་སྐབས་སུ་སོང་བའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་དང་། ཕྱིན་དྲུག་གི་ཐབས་ཀྱི་
སྤྱོད་པ་དེ་ཁོ་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གོ་འཕང་ཐོབ་ཐུབ་པ་ཞིག་མ་ཡིན་ཏེ། རྗེ་བླ་མས། །གནས་
ལུགས་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་མི་ལྡན་ན། །ངེས་འབྱུང་བྱང་ཆུབ་སེམས་ལ་གོམས་བྱས་
ཀྱང༌། །སྲིད་པའི་རྩ་བ་གཅོད་པར་མི་ནུས་པས། །དེ་ཕྱིར་རྟེན་འབྲེལ་རྟོགས་པའི་ཐབས་ལ་འབད།
ཅེས་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཡོད་པར་མ་ཟད། དེ་དང་ཟུང་དུ་འབྲེལ་བའི་ལམ་ལྷག་པ་ཤེས་རབ་ཀྱི་
བསླབ་པའི་ལམ་སྒོམ་པ་ཡིན་གྱི། སྐྱེས་བུ་འབྲིང་མན་ཆད་ལྟར་ཕྱོགས་རེ་བའི་ལམ་མིན་ནོ། དེ་
ལྟར་རྗེ་རིན་པོ་ཆེས་ལམ་གཙོའི་ཚིག་ཟིན་དུ་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་ལྟ་བ་དགོས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ལ། །དེ་ཕྱིར་

སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཐབས་ལ་འབད། ཅེས་གསུངས་ན་འགྲིགས་མོད། དེ་ལྟར་མ་གསུངས་
པར། །དེ་ཕྱིར་རྟེན་འབྲེལ་རྟོགས་པའི་ཐབས་ལ་འབད། ཅེས་སྟོང་པའི་ཕྱོགས་ཀྱི་ཚིག་དེ་བཀོད་
པར་མ་མཛད་པར། སྣང་བ་རྟེན་འབྲེལ་མི་བསླུ་བ་ཞེས་པའི་སྣང་ཕྱོགས་ཀྱི་ཚིག་”རྟེན་འབྲེལ་ ”གསུངས་པ་དེ་གནད་འགག་ཤིན་ཏུ་ཆེན་པོ་ཡོད་པས། ཚིག་དེས་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་ལྟ་བ་སྒོམ་དགོས་པའི་རྒྱུ་མཚན་དུ་གསུངས་པ་རེད། མགོན་པོ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས་ཀྱང་རྟེན་འབྲེལ་སྐོར་གསུང་མང་པོ་
ཡོད་པས། སྟོང་པ་རྟེན་འབྲེལ་དང་རྟེན་འབྲེལ་སྟོང་པར་ཤར་ནས། མདོར་ན་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་དོན་
རྟེན་འབྱུང་དུ་མཐོང་ནས་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་དོན་རྟོགས་དགོས་པ་གནད་ཆེ།
ལྷག་མཐོང་ལ་སློབ་པའི་ཚུལ་འདིལ། དཔལ་ལྡན་ཟླ་བས། །དང་པོར་ང་ཞེས་བདག་ལ་ཞེན་གྱུར་ཅིང༌། །བདག་གི་འདི་ཞེས་དངོས་ལ་ཆགས་བསྐྱེད་པས། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། ཇི་ཙམ་
གྱིས་བདག་ཏུ་འཛིན་པ་ཤུགས་ཆེ་བ་ཡོད་པ་དེ་ཙམ་གྱིས་ང་ཡིར་འཛིན་པ་ཤུགས་ཆེ་བས། ང་ཡི་བའི་དངོས་པོ་ཀུན་ལ་བདག་ཏུ་འཛིན་པའི་ཞེན་ཆགས་ཤུགས་ཇེ་ཆེར་འགྲོ་བར་བརྟེན། སངས་རྒྱས་པའི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ཆགས་སྡང་གི་རྩ་བ་བདག་ཏུ་འཛིན་པས་བྱེད་པ་

སྐྱེས་བུ་ཆེན་པོའི་ས

295

མཚུངས་པར་བཞེད། ཞི་གནས་ཐོབ་རྗེས་འཇིག་རྟེན་པའི་ཞི་རགས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་ལམ་ཇི་འདྲ་

ཞིག་བསྒོམས་ཀྱང་དེས་བདག་ཏུ་འཛིན་པ་སྤོང་རྒྱུ་ལྟ་ཞོག ཤུགས་གཅོག་པ་ཙམ་ཡང་མི་ནུས། ཉོན་མོངས་མངོན་གྱུར་བ་རེ་ཞིག་མགོ་གནོན་པ་བྱུང་ཡང་། ས་བོན་མ་སྤངས་པས་ནམ་ཞིག་རྐྱེན་དང་འཕྲད་ན་སླར་སྐྱེ་འོང་། བདག་དང༌། དེ་གང་དུ་འདོགས་པའི་གཞི་ཕུང་སོགས་ཀྱི་ཆོས། ཡང་
ན་ལོངས་སྤྱོད་པ་པོའི་བདག་དང༌། ལོངས་སྤྱད་བྱའི་ཕུང་སོགས་ཀྱི་ཆོས། ཡང་ན་ཉེ་བར་ལེན་པ་
པོའི་བདག ཉེ་བར་ལེན་པ་ཕུང་སོགས་ཀྱི་ཆོས། དེས་མཚོན་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་འཁྲུལ་པའི་བློ་
ལ་ཇི་ལྟར་སྣང་བ་ཇི་བཞིན་དོན་གྱི་ངོས་ནས་གྲུབ་པ་ཞིག་མེད་པ་མཐོང་བས། སོ་སོར་རྟོགས་
པའི་ཤེས་རབ་དེ་ཡང་ནས་ཡང་དུ་གོམས་ཤིང་འདྲིས་པར་བྱས་ན་གང་སྣང་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུར་འཆར་བ་ཞིག་འོང་ཞིང་། བདག་ཏུ་འཛིན་པ་ལ་གནོད་པར་འགྱུར། བདག་ཏུ་འཛིན་པ་ནི་སེམས་ཀྱི་རང་

བཞིན་ལ་མ་ཞུགས་པས་འབྲལ་རུང་ཡིན། བདག་མེད་བསྒོམས་པ་ལས་གཞན་པའི་མྱང་འདས་ཐོབ་པའི་རྒྱུ་གཞན་ཡོད་དམ་ཞེ་ན། བྱམས་པ་དང༌། སྙིང་རྗེ་ལ་སོགས་པའི་ཐབས་གཞན་གང་
གིས་ཀྱང་བདག་འཛིན་ལ་གནོད་བྱ་གནོད་བྱེད་དུ་མི་འགྲོ་བས། ཞི་བ་མྱང་འདས་ཀྱི་གོ་འཕང་
ཐོབ་མི་ནུས་པར་གསུངས།
དེ་ལྟར་ཞི་སྒོ་གཉིས་པ་མེད་པའི་བདག་མེད་པའི་ཚུལ་ལ་རང་སྡེའི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་རྣམས་ཀྱི་བཞེད་ཚུལ་ཕྲ་རགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཡོད་པ་རྣམས་བསྡུས་ཏེ་བསྟན་ན། དངོས་སྨྲ་བས་དབུ་མ་པ་
རྣམས་ལ་ཆད་ལྟ་བ་ཡིན་པའི་སྐྱོན་བརྗོད་པའི་ལན་དུ། མགོན་པོ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས་དབུ་མ་རྩ་བ་ཤེས་
རབ་རབ་བྱེད་ཉི་ཤུ་རྩ་བཞི་པར། ཁྱོད་ཀྱིས་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་དགོས་པ་དང་། ངོ་བོ། དོན་རྣམས་མ་ཤེས་
པའི་སྐྱོན་གྱིས་རྩོད་པར་གསུངས་པ་དེ་གནད་ཆེ། སྟོང་ཉིད་གཏན་ལ་ཕབ་པ་དང་། དེ་སྒོམ་པའི་
དགོས་པ་ནི། ཕྱིན་ཅི་ལོག་གི་ལྟ་བའམ། ཕྱིན་ཅི་ལོག་གི་བློ་དྲུང་ནས་འབྱིན་པའི་ཆེད་ཡིན། འན་ོཀྱང་
གང་ཟག་རང་རྐྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་ཡོད་ཀྱིས་སྟོང་པའི་བདག་མེད་གཏན་ལ་ཕབ་སྟེ། དེ་ཙམ་ཞིག་
བསྒོམས་པས་ངར་འཛིན་པའི་འཇིག་ལྟ་རགས་པ་ཤུགས་ཆུང་དུ་འགྲོ་ནའང་། ཕུང་སོགས་ལ་ང་

འབྱོར་ཁེ་ལམ་རིམ།

296

ཡིར་འཛིན་པའི་ཨ་འཐས་ཀྱི་འཛིན་པ་བཟློག་མི་ནུས། རྒྱུ་མཚན་དེའི་ཕྱིར་གྲུབ་མཐའ་གོང་མ་རྣམས་
ཀྱིས་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཀྱི་རྣམ་གཞག་མཛད་ཅིང་། དེ་ཡང་གཟུང་འཛིན་གཉིས་སྟོང་གི་ཆོས་ཀྱི་

བདག་མེད་བཞེད་པ་པོ་རྣམས་ཀྱིས་གཟུགས་སྒྲ་སོགས་རང་འཛིན་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞིར་རང་
མཚན་གྱིས་གྲུབ་པར་སྣང་བ་ལྟར་དོན་ལ་མི་གནས་པས། ཕྱི་རོལ་དོན་དུ་གྲུབ་པས་སྟོང་པ་བསྒྲུབས།
དེ་ལྟར་གཟུང་འཛིན་གཉིས་སྟོང་གི་ལམ་བསྒོམས་པས་ང་ཡི་བའི་ཆོས་རྣམས་རང་གི་ངོ་བོས་མ་གྲུབ་པར་མཐོང་བའི་དབང་གིས་ཨ་འཐས་ཀྱི་འཛིན་པའམ། ཞེན་ཆགས་ཆུང་དུ་འགྲོ་བར་ཕན་ཐོག་ཡོད། འོན་ཀྱང་ད་དུང་ཤེས་པ་བདེན་གྲུབ་འཛིན་བཞིན་ཡོད་པས་ནང་ཤེས་པའི་ཚོར་བ་བདེ་སྡུག་ལ་བརྟེན་ནས་ཆགས་སྡང་སྐྱེ་བ་འགོག་མི་ནུས། དེའི་ཕྱིར་དབུ་མ་པས་ཕྱི་ནང་གི་དབྱེ་བ་མེད་པར་
གཟུང་བ་དང་འཛིན་པ་ཐམས་ཅད་བདེན་པར་གྲུབ་པས་སྟོང་པར་གསུངས།
དབུ་མ་པ་ལའང་ཐལ་འགྱུར་བ་དང་། རང་རྒྱུད་པ་གཉིས་ཡོད་ཅིང་། དེ་ལ་གོ་བདེ་བར་བྱེད་ན། རང་བཞིན་ཡོད་པར་སྨྲ་བའི་དབུ་མ་པ་དང་། རང་བཞིན་མེད་པར་སྨྲ་བའི་དབུ་མ་པ་གཉིས་སུ་དབྱེ་ཆོག རང་བཞིན་ཡོད་པར་སྨྲ་བའི་དབུ་མ་པ་རྣམས་ཀྱིས་གཟུང་འཛིན་གྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་
བློ་གནོད་མེད་ལ་སྣང་བའི་དབང་གིས་བཞག་པ་མ་ཡིན་པར། ཡུལ་རང་གི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་སྡོད་ལུགས་ཀྱི་ངོས་ནས་གྲུབ་པ་མེད་ཀྱང་། འདོགས་བྱེད་བློ་རྐྱང་པའི་དབང་གིས་མ་ཡིན་པར་
གདགས་གཞིའི་ངོས་ནས་ཀྱང་བློ་གནོད་མེད་ལ་སྣང་བ་ལྟར་གྱི་དོན་གྱི་ངོ་བོ་ཚུགས་ཐུབ་པ་ཞིག་
ཡོད་པར་འདོད་དེ། ཨ་འཐས་ཀྱི་འཛིན་པའི་དམིགས་གཏད་ཐམས་ཅད་བཀག་མ་ཐུབ་པར་ལུས། ཐལ་འགྱུར་བའམ། རང་བཞིན་མེད་པར་སྨྲ་བའི་དབུ་མ་པ་རྣམས་ཀྱིས་གདགས་གཞིའམ་གཟུང་འཛིན་གྱི་ཆོས་ཇི་འདྲ་ཞིག་ཡིན་རུང་། མིང་བརྡས་བཞག་པ་ཙམ་ལས་ཡུལ་རང་ངོས་ནས་གྲུབ་པ་
གཏན་ནས་མི་བཞེད་པས། ཨ་འཐས་ཀྱི་འཛིན་པའི་དམིགས་གཏད་ཐམས་ཅད་བཤིགས་ནས། ང་དང་ང་ཡིར་འཛིན་པའི་ཞེན་ཡུལ་མཐའ་དག་རྩད་ནས་དབྱུང་བ་ཡིན།
དེས་ན་ལེགས་པར་དཔྱད་ཚེ་གང་ཟག་བདག་མེད་ཙམ་འདོད་མཁན་དང་། གཉིས་སྟོང་གི་

སྐྱེས་བུ་ཆེན་པོའི་ས

297

ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་འདོད་མཁན། ཐ་སྙད་དུ་རང་མཚན་ཁས་བླངས་ནས་དོན་དམ་པར་བདེན་པར་མ་གྲུབ་པ་འདོད་མཁན་ཚང་མས་ཆགས་སྡང་གི་རྩ་བ་བདག་ཏུ་འཛིན་པའི་བློས་ཞེན་ཡུལ་ཆ་ཚང་
སུན་འབྱིན་མ་ནུས་པར། ང་དང་ང་ཡིར་འཛིན་པའི་བློའི་ཞེན་ཡུལ་གྱི་ལྷག་མ་ལུས་པའི་དབང་གིས་ཐར་པ་སྒྲུབ་པའི་ལམ་གྱི་རང་བཞིན་ཆ་མ་ཚང་བ་ཡིན། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་མགོན་པོ་ཀླུ་སྒྲུབ་
ཀྱིས། །གནས་བཅས་སེམས་དང་ལྡན་པ་ལ། །ཉོན་མོངས་དུག་ཆེན་ཅིས་མི་འབྱུང༌། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། དམིགས་གཏད་ཅིག་ལྷག་ན་དེ་ལ་དམིགས་པའི་ཆགས་སྡང་སྐྱེ་བས། དམིགས་གཏད་རྩ་བ་ནས་བཤིག་དགོས། འོན་ཀྱང་བློས་གང་བཞག་དང་། རྟོག་པས་གང་བཟོ་ཡིན་པར་ཁས་བླང་ན་ཆད་མཐར་འགྲོ་བས། མིང་རྐྱང་བཏགས་ཡོད་ཙམ་དང་། ཐ་སྙད་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་མི་
བསླུ་བ་འགལ་མེད་དུ་འཇོག་རྒྱུ་འདི་དབུ་མའི་ལྟ་བའི་དཀའ་ས་ཞིག་ཡིན།
དེ་ལྟར་དཔྱད་ན་གྲུབ་མཐའ་འོག་མ་རྣམས་ཀྱི་ལྟ་བའི་འདོད་ཚུལ་རྣམས་ལ་རིགས་པའི་གནོད་
པ་འབབ་ཅིང་། ཆོས་རྣམས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པས་སྟོང་བ་ལ་རིགས་པས་གནོད་པ་མེད་པས། དེ་ཉིད་ཡང་དག་པའི་ལམ་ཡིན། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཡུམ་གྱི་མདོར་གཟུགས་ནས་རྣམ་མཁྱེན་
གྱི་བར་གྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པ་དང་། རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པ།

རང་བཞིན་གྱིས་མ་གྲུབ་པར་གསུངས་པ་རྣམས་མགོན་པོ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས་ངེས་དོན་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པར་
བཀྲལ་ཞིང་། དེའི་རྗེས་འབྲངས་ཨཱརྱ་དེ་ཝ་དང་། སངས་རྒྱས་བསྐྱངས། ཞི་བ་ལྷ། ཟླ་བ་གྲགས་པ་སོགས་སྡེ་ཚན་གཅིག་དང་། ཡང་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་རྗེས་འབྲངས་ལེགས་ལྡན་འབྱེད་དང་། ཡེ་ཤེས་སྙིང་

པོ། མཁན་ཆེན་ཞི་བ་འཚོ། ཀ་མ་ལ་ཤི་ལ་བཅས་སྡེ་ཚན་གཅིག་བྱུང་། སྔ་མས་ཐ་སྙད་དུ་རང་མཚན་མི་བཞེད་ཅིང་། ཕྱི་མས་ཐ་སྙད་དུ་རང་མཚན་བཞེད་པར་མཛད། ཐ་སྙད་དུ་རང་མཚན་
བཞེད་པའི་སྡེ་ཚན་ནང་དུའང་སློབ་དཔོན་ལེགས་ལྡན་འབྱེད་ཡབ་སྲས་སོགས་ཕྱི་དོན་བཞེད་
མཁན་དང་། ཞི་བ་འཚོ་ཡབ་སྲས་སོགས་ཀྱིས་ཕྱི་དོན་མི་བཞེད་པའི་སྡེ་ཚན་གཉིས་བྱུང་། འདིར་
ནི་དཔལ་ལྡན་ཟླ་བའི་བཞེད་པ་རང་བཞིན་མེད་པར་སྨྲ་བའི་ལུགས་དེ་དམ་པར་བརྩིས་ནས་འཆད་

འབྱོར་ཁེ་ལམ་རིམ།

298

པར་འགྱུར་བའི་ལྷག་མཐོང་གི་ལྟ་བ་ནི་དེ་གཞིར་བཞག་ཡིན།
བོད་ཀྱི་སྔ་འགྱུར་རྙིང་མ་བ་དང་། དཔལ་ས་སྐྱ་པ། མཉམ་མེད་བཀའ་བརྒྱུད་པ། རི་བོ་དགེ་
ལུགས་པ་བཅས་ཟླ་བ་གྲགས་པའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ཏེ་རང་བཞིན་མེད་སྨྲ་བ་འབའ་ཞིག་ཡིན། གཞན་སྟོང་དབུ་མ་ཆེན་པོ་བཞེད་པ་པོ་འགའ་ཤས་ཀྱི་གསུངས་ཚུལ་ནི་ཅུང་ཟད་མི་འདྲ་སྟེ། སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་དང་ཟླ་བ་གྲགས་པ་སོགས་ཀྱིས་བཀྲལ་བའི་དབུ་མའི་ལྟ་བ་དེ་མགོན་པོ་ཀླུ་
སྒྲུབ་ཀྱི་དགོངས་པ་ཇི་བཞིན་མིན་པར་སྨྲ་ཞིང་། མགོན་པོ་ཀླུ་སྒྲུབ་དང་ཐོགས་མེད་གཉིས་དགོངས་པ་གཅིག་ཏུ་བསྒྲུབས་ནས། བྱམས་པ་མགོན་པོའི་རྒྱུད་བླ་མ་དང་མགོན་པོ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་

ཆོས་དབྱིངས་བསྟོད་པ་ཤིན་ཏུ་འདྲ་བས། མཐར་ཐུག་གི་ལྟ་བ་དེ་ལ་བཞེད་ནས་གཞན་སྟོང་དབུ་
མ་ཆེན་པོ་ཞེས་གསུངས།
རང་སྟོང་དང་གཞན་སྟོང་ཞེས་པའི་འཆད་ཚུལ་ནི། རང་སྟོང་ལ་གཟུགས་སྟོང་པའོ་ཞེས་པས་གཟུགས་དེ་ཀ་སྣང་ཙམ་ཞིག་མ་གཏོགས་དོན་གྱི་ངོས་ནས་གཟུགས་རང་གི་ངོ་བོས་སྟོང་པས་ན་
རང་སྟོང་ཞེས་འཆད་ཚུལ་གཅིག་དང་། ཡང་འཆད་ཚུལ་གཞན་ཞིག་ལ། རང་སྟོང་གོ་ས་གཅིག་ལ། བུམ་པ་བུམ་པས་སྟོང་བ་ཀུན་རྫོབ་རང་སྟོང༌དང་། བུམ་པ་བདེན་པར་གྲུབ་པས་སྟོང་བ་དོན་དམ་གཞན་སྟོང་ཞེས་འཆད་ཚུལ་ཞིག་སྣང་། དེ་ནི་མི་འཐད་དེ། བུམ་པ་བུམ་པས་སྟོང་ན་བུམ་པ་འཇོག་མི་ཐུབ་པ་ཡིན། རྗེ་རིན་པོ་ཆེས་རང་སྟོང་གི་གོ་བ་དང་པོ་ལྟར་ཞལ་གྱིས་བཞེས་ཤིང་། གཉིས་པ་དེ་
ཞལ་གྱིས་མི་བཞེས། གཞན་སྟོང་ནི། གཟུགས་རང་མཚན་པ་ཞིག་བཞག་ནས་དེ་དོན་དམ་པར་མ་གྲུབ་ཅེས་སྦྱར་ན། གཟུགས་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱིས་སྟོང་བས། དེ་གཞན་སྟོང་དུ་གྱུར་པར་བཞེད་དོ།
གཉིས་པ་ལྷག་མཐོང་ལ་སློབ་ཚུལ་དངོས་གཞི་ལ་གཉིས། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་གཏན་ལ་ཕབ་ནས་བསྒོམ་པའི་ཚུལ་དང། ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་གཏན་ལ་ཕབ་ནས་བསྒོམ་པའི་ཚུལ་ལོ། དང་
པོ་ནི། རྒྱལ་བའི་གསུང་རབ་རྣམས་ལས། བདག་མེད་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་རིགས་པའི་རྣམ་གྲངས་མཐའ་ཡས་པ་ཞིག་གསུངས་ཀྱང་། ལས་དང་པོ་པ་རྣམས་ཀྱིས་གནད་བཞིའི་སྒོ་ནས་

སྐྱེས་བུ་ཆེན་པོའི་ས

299

གཏན་ལ་ཕབ་ན་འཆར་སླ་བས། དེའི་གནད་དང་པོ་དགག་བྱའི་སྣང་ཚུལ་ངེས་པའི་གནད་ཀྱི་ཚུལ་ནི། རང་ཅག་རྣམས་གཉིད་འཐུག་པོ་ལོག་བཞིན་པའི་གནས་སྐབས་ཚུན་ཆད་དུ། ང་ང་སྙམ་དུ་སྙིང་གི་དཀྱིལ་དུ་དམ་སྤྲིང་སྤྲིང་བློས་འཛིན་པ་ནི་ངར་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་རང་གིས་
ཉེས་པ་དེ་ལྟ་བུ་མ་བྱས་པ་ལ།གཞན་ཞིག་གིས་ཁྱོད་ཀྱིས་ཉེས་པ་འདི་དང་འདི་ལྟ་བུ་ཞིག་བྱས་སོ་ཞེས་བསྙོན་བཙུགས་པ་ན། ངས་ཉེས་པ་འདི་ལྟ་བུ་མ་བྱས་པ་ལ་བསྙོན་འདི་འདྲ་བ་ཞིག་འཛུགས་པ། ང་ང་སྙམ་དུ་སྙིང་གི་དཀྱིལ་དུ་དམ་སྤྲིང་སྤྲིང་འཆར་བ་ལྟ་བུའི་ཚེ། ངར་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་ངའི་

འཛིན་ཚུལ་གསལ་བར་ཡོང་བས། དེའི་དུས་སུ་ཤེས་པའི་ཆ་ནས་ཕྲ་མོ་ཞིག་གིས་བློ་དེས་ང་གང་དུ་བཟུང༌། ཚུལ་ཇི་ལྟར་དུ་བཟུང་བརྟག་པར་བྱའོ། དེ་ཡང་བློ་ཕྱི་མ་དེ་ཤུགས་ཆེས་ན་བློ་སྔ་མ་དེ་
ཡལ་ནས་སྟོང་སང་ཞིག་མ་གཏོགས་གང་ཡང་མི་ཡོང་བས། ཤེས་པ་བྱིངས་ངའོ་སྙམ་པའི་བློ་དེའི་
ངོ་བོར་བྲེང་ཆགས་སུ་བསྐྱེད་ནས། ཤེས་པའི་ཆ་ཤས་ཕྲ་མོ་ཞིག་གིས་བརྟག་དགོས་ལ། དེ་ལྟར་བརྟགས་པའི་ཚེ། ངར་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱིས་ང་གང་དུ་བཟུང་བའི་གནས་ནི། རང་གི་ཕུང་པོ་
ལྔའམ་ལུས་སེམས་གཉིས་ལས་དོན་གཞན་དུ་མ་ཡིན་ཅིང་། ཕུང་པོ་ལྔ་རེ་རེ་བ་དང་ལུས་སེམས་གཉིས་རེ་རེ་བའི་སྟེང་དུ་ཡང་མ་ཡིན་ཀྱང་། ཕུང་པོ་ལྔ་ཚོགས་ཙམ་པའམ་ལུས་སེམས་གཉིས་ཚོགས་ཙམ་པའི་བམ་མེ་བ་དེའི་སྟེང་དུ་རྟོག་པས་བཏགས་པ་ཙམ་མ་ཡིན་པར། དང་པོ་ནས་ཚུགས་ཐུབ་ཏུ་གྲུབ་པའི་ང་ཞིག་ཡོད་པར་འཛིན་པ་ནི། ངར་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་ངའི་འཛིན་ཚུལ་
ཡིན་ལ། དེའི་འཛིན་སྟངས་ཀྱི་ཡུལ་གྱི་ང་དེ་འགོག་རྒྱུའི་དགག་བྱ་ཡིན་པས། གཞན་གྱིས་བཤད་
པའི་གོ་བ་དང། ཚིག་སྤྱི་ཙམ་མ་ཡིན་པར་རང་གི་རྒྱུད་སྟེང་དུ་ཚུལ་དེ་ཉིད་རྗེན་ཆར་གྱིས་ངེས་པར་

བྱ་སྟེ། དེ་ནི་གནད་དང་པོ་དགག་བྱའི་སྣང་ཚུལ་ངེས་པའི་གནད་དོ།
གཉིས་པ་ཁྱབ་པ་ངེས་པའི་གནད་ནི། ངའོ་སྙམ་དུ་སྙིང་གི་དཀྱིལ་དུ་དམ་སྤྲིང་སྤྲིང་དུ་འཛིན་
པའི་བློ་དེས་བཟུང་བའི་ང་དེ། རང་གི་ཕུང་པོ་ལྔའི་སྟེང་ན་ཡོད་ན། ང་དེ་ཕུང་པོ་ལྔ་དང་གཅིག་ཏུ་ཡོད་དམ་ཐ་དད་དུ་ཡོད། ཡོད་ཚུལ་དེ་གཉིས་ལས་གཞན་པའི་ཡོད་ཚུལ་ཕུང་གསུམ་པ་གཏན་མི་

འབྱོར་ཁེ་ལམ་རིམ།

300

སྲིད་དེ། ཆོས་གང་དང་གང་ཡིན་ཀྱང་ཡང་ན་གཅིག་གི་རྣམ་པར་ཡོད་དགོས། ཡང་ན་དུ་མའི་རྣམ་པར་ཡོད་དགོས་ལ། ཡོད་ཚུལ་དེ་གཉིས་ལས་གཞན་པའི་ཡོད་ཚུལ་ཕུང་གསུམ་པ་གཏན་མི་སྲིད་

སྙམ་དུ་ཐག་གཅད་པར་བྱའོ།
གསུམ་པ་བདེན་པའི་གཅིག་བྲལ་ངེས་པའི་གནད་ནི། དེ་ལྟར་བཟུང་བའི་ང་དེ་ཕུང་པོ་ལྔ་དང་གཅིག་ཏུ་ཡོད་དོ་སྙམ་ན། གང་ཟག་གཅིག་ལ་ཕུང་པོ་ལྔ་ཡོད་པ་བཞིན་དུ། ང་ཡང་རྒྱུད་ཐ་དད་པ་ལྔ་ཡོད་པར་འགྱུར་བ་དང་། ཡང་ན་ང་གཅིག་ཡིན་པ་བཞིན་དུ། ཕུང་པོ་ལྔ་ཡང་ཆ་མེད་གཅིག་ཏུ་འགྱུར་བ་སོགས་ཀྱི་ཉེས་པ་དུ་མ་ཡོད་པས། དེ་ལྟར་བཟུང་བའི་ང་དེ་ཕུང་པོ་ལྔ་དང་གཅིག་མ་ཡིན་
སྙམ་དུ་བསམ།གཞན་ཡང་དེ་ལྟར་བཟུང་བ་ལྟར་གྱི་ང་དེ་ཕུང་པོ་ལྔ་དང་གཅིག་ཏུ་གྲུབ་ན་ཕུང་པོ་
ལྔ་སྐྱེ་འཇིག་བྱེད་པ་བཞིན་དུ་བློ་དེས་བཟུང་བ་ལྟར་གྱི་ཚུགས་ཐུབ་ཏུ་གྲུབ་པའི་ང་དེ་ཡང་སྐྱེ་
འཇིག་བྱེད་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟར་ན་སྐྱེ་འཇིག་བྱེད་པའི་ང་དེའི་སྐད་ཅིག་སྔ་ཕྱི་རྣམས་གཅིག་རྟ་
གྲུབ་བམ་ག་དད་དུ་གྲུབ། གཅིག་ཏུ་གྲུབ་ན་ཚེ་སྔ་ཕྱིའི་ང་དང་ཚེ་འདིའི་ང་གསུམ་ཆ་མེད་གཅིག་ཏུ་
འགྱུར་ལ། ཐ་དད་དུ་གྲུབ་ན། སྤྱིར་ཐ་དད་ཙམ་ལ་འབྲེལ་མེད་ཐ་དད་ཡིན་མི་དགོས་ཀྱང་། རང་
བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་ཐ་དད་ཡིན་ན་འབྲེལ་བ་གཏན་ནས་མེད་པའི་ཐ་དད་ཡིན་དགོས་པས། ཚེ་
སྔ་ཕྱིའི་ང་དང་ཚེ་འདིའི་ང་གསུམ་འབྲེལ་བ་གཏན་ནས་མེད་པའི་ཐ་དད་དུ་འགྱུར་བས། ལས་མ་བྱས་པ་དང་ཕྲད་ཅིང་ལས་བྱས་པ་ཆུད་ཟ་བ་སོགས་ཀྱི་ཉེས་པ་དུ་མ་ཡོད་པས།དེ་ལྟ་བུའི་ང་དེའི་
སྐད་ཅིག་སྔ་ཕྱི་རྣམས་ཐ་དད་མ་ཡིན་ལ་དེས་ན་བློ་དེས་བཟུང་བ་ལྟར་གྱི་ང་དེ་ཕུང་པོ་ལྔ་དང་
གཅིག་ཏུ་མ་གྲུབ་བོ་སྙམ་དུ་བསམ། གཞན་ཡང་དེ་ལྟར་བཟུང་བའི་ང་དེ་ཕུང་པོ་ལྔ་དང་གཅིག་ཏུ་གྲུབ་ན། བདེན་པར་གྲུབ་པའི་གཅིག་ཡིན་པས་ཆ་ཐམས་ཅད་ནས་ཐམས་ཅད་དུ་གཅིག་ཏུ་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟར་ན་ངའམ་བདག་ཕུང་པོ་ལྔ་ཉེ་བར་ལེན་པ་པོ་དང་། ཕུང་པོ་ལྔ་ངའམ་བདག་གིས་ཉེ་བར་བླང་བྱ་མ་ཡིན་པ་སོགས་ཀྱི་ཉེས་པ་དུ་མ་ཡོད་པས། དེ་ལྟར་བཟུང་བའི་ང་དེ་ཕུང་པོ་ལྔ་དང་
གཅིག་ཏུ་མ་གྲུབ་པར་བསམ་མོ།

སྐྱེས་བུ་ཆེན་པོའི་ས

301

བཞི་པ་བདེན་པའི་དུ་བྲལ་ངེས་པའི་གནད་ནི། དེ་ལྟར་བཟུང་བའི་ང་དེ་ཕུང་པོ་ལྔའི་སྟེང་དུ་གཅིག་ཏུ་མ་གྲུབ་ཀྱང༌། ཕུང་པོ་ལྔའི་སྟེང་དུ་ཐ་དད་དུ་གྲུབ་བོ་སྙམ་ན། ཕུང་པོ་ལྔ་ཡང་གཟུགས་ཀྱི་

ཕུང་པོ་ལ་སོགས་པ་རེ་རེ་ནས་བསལ་བའི་རྗེས་སུ། འདི་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་ཕུང་པོའོ། ཞེས་ཟུར་དུ་
ངོས་འཛིན་རྒྱུ་ཡོད་པ་བཞིན་དུ། གཟུགས་ཕུང་སོགས་རེ་རེ་ནས་བསལ་བའི་འོག་ཏུ་དེ་ལྟར་བཟུང་བའི་ང་དེ་འདིའོ་ཞེས་ཐ་དད་དུ་ངོས་འཛིན་རྒྱུ་དགོས་པ་ལས་དེ་ལྟར་མི་འདུག་པས། དེ་ལྟར་བཟུང་བའི་ང་དེ་ཕུང་པོ་ལྔ་དང་ཐ་དད་དུ་མ་གྲུབ་སྙམ་དུ་བསམ།
དེ་ལྟར་གནད་བཞིའི་དཔྱད་པ་བྱས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ངར་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱིས་བཟུང་བ་ལྟར་
གྱི་ང་མེད་པར་ངེས་པ་ན། ངེས་ཤེས་དེ་ཉིད་ཀྱི་རྒྱུན་བྱིང་རྒོད་དང་བྲལ་བར་རྩེ་གཅིག་ཏུ་བསྐྱང་
བར་བྱའོ། དེ་ཡང་ངེས་ཤེས་དེ་ཉིད་ཤུགས་ཅུང་ཟད་ཆུང་དུ་སོང་བ་ན་ལས་དང་པོ་པ་རྣམས་ཀྱིས་

སྔར་ལྟར་གནད་བཞིའི་དཔྱད་པ་བྱས་པ་ལ་བརྟེན་ནས། བདེན་མེད་ཀྱི་ངེས་ཤེས་འདྲེན་པར་བྱེད་ལ། བློ་མཐོ་བ་རྣམས་ཀྱིས་ནི་ངར་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་ལ་ང་ཇི་ལྟར་སྣང་བ་ལྟར་གྲུབ་མ་གྲུབ་དཔྱད་པ་
བྱས་པ་ལ་བརྟེན་ནས། གནད་བཞིའི་དཔྱད་པ་བྱས་པ་དང་འདྲ་བར་བདེན་མེད་ཀྱི་ངེས་ཤེས་འདྲེན་པས། དེའི་ཚེ་ངེས་ངོར་ང་རང་བཞིན་མེད་པར་ངེས་པའི་ངེས་ཤེས་དམ་སྲིང་ངེ་བ་དང༌། སྣང་ངོར་དགག་བྱ་བདེན་གྲུབ་བཀག་ཙམ་གྱི་སྟོང་སང་ངེ་བའི་ཁྱད་པར་གཉིས་ལྡན་དུ་བྱས་ནས་རྩེ་གཅིག་ཏུ་སྐྱོང་བ་ནི་མཉམ་གཞག་ནམ་མཁའ་ལྟ་བུའི་སྐྱོང་ཚུལ་ལོ། རྗེས་ཐོབ་ཏུ་ང་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུའི་རྣམ་རོལ་ཏུ་བསྒོམ་པར་བྱ་སྟེ། དེ་ཡང་མཉམ་གཞག་ཏུ་བདེན་མེད་ཀྱི་ངེས་ཤེས་ཤུགས་དྲག་པོ་དྲངས་པ་ལ་བརྟེན་ནས། རྗེས་ཐོབ་ཏུ་གང་ཤར་ཐམས་ཅད་སྣང་ཡང་བདེན་མེད་བརྫུན་པ་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུའི་རྣམ་རོལ་ཏུ་འཆར་བ་ལ་བསླབ་པར་བྱའོ།
དེ་ལ་བདག་མེད་དམ། སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པ་ཞེས་པ་ནི། གང་མེད་རྒྱུའམ། གང་གིས་སྟོང་རྒྱུའི་དགག་བྱ་དེ་བློ་ལ་ལྷག་མེད་དུ་ཁེག་སྟེ། དེ་མེད་པའམ། དེས་སྟོང་པ་ངེས་པའི་ངེས་ངོར་འདི་དང་འདིའ་ོསྙམ་པ་ལྟ་བུའི་སྒྲུབ་པའི་ཆོས་གང་ཡང་འཆར་སྣང་དུ་མེད་པར་དགག་བྱ་བཀག་ཙམ་གྱི་སྟོང་

འབྱོར་ཁེ་ལམ་རིམ།

302

སང་དེ་ཀ་ལ་བློ་ལྷམ་མེར་སྡོད་པའམ། ཐིམ་པ། ཡང་ན་ཞུགས་པ་ལྟ་བུ་ཞིག་འོང་། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་གཏན་ལ་དབབ་ཆེད་དགག་བྱ་ངོས་འཛིན་ཚུལ་ལ། བཞི་བརྒྱ་པ་ལས། །སྲིད་པའི་ས་བོན་རྣམ་ཤེས་ཏེ། །ཡུལ་རྣམས་དེ་ཡི་སྤྱོད་ཡུལ་ལོ། །ཡུལ་ལ་བདག་མེད་མཐོང་ན་ནི། །སྲིད་པའི་ས་བོན་འགག་པར་འགྱུར། ཞེས་གསུངས་པས། ཡུལ་བདག་ཏུ་འཛིན་པ་དེས་ཆགས་སྡང་སྐྱེ་བ་དང་། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ལས་གསོག་པར་འགྱུར་བས། བདག་ཏུ་འཛིན་པ་དེ་བསལ་དགོས། བསལ་སྟངས་ནི། དེའི་བདག་ཏུ་བཟུང་བྱའི་འཛིན་སྟངས་ཀྱི་ཡུལ་དེ་ཐ་སྙད་དུའང་མེད་པའི་ངེས་པ་རྙེད་ན་བདག་ཏུ་འཛིན་པའི་བློ་འགག་ཅིང་། འགོག་ཐབས་དེ་མ་གཏོགས་གཞན་མེད། དེས་ན་བདག་ཏུ་འཛིན་པའི་བློ་དེས་ཇི་ལྟར་བཟུང་བའི་འཛིན་སྟངས་ཀྱི་ཡུལ་བདག་ཅེས་པ་དེ་གལ་ཏེ་ཡོད་ན་འདི་ལྟ་བུ་ཞིག་ཡོད་དགོས་ཞེས་བདག་འཛིན་གྱི་བློའི་འཛིན་ཚུལ་ངོ་འཕྲོད་པར་བྱ་དགོས། དཔེར་ན། ངའོ་སྙམ་པའི་བློ་
ཤུགས་ཆེན་པོ་ཞིག་སྐྱེ་སྐབས། བློ་དེ་ལ་ང་ཡུལ་གྱི་ངོས་ནས་ཡོད་པའི་ཚུགས་ཐུབ་པ་ཞིག་འཆར་
འོང་། དེ་འདྲའི་བློ་དེའི་དམིགས་པ་ལ་ང་ཙམ་ཡང་ཡོད་མོད། དེ་བློས་ཕར་བཏགས་ཙམ་ཞིག་ཡིན་པའི་སྣང་བ་གཏན་ནས་མི་འཆར་བར། ཡུལ་སྟེང་ནས་ཡོད་པ་ཞིག་འཆར། དེ་བཞིན་ཕྱི་ནང་གི་ཆོས་གང་ལའང་འཛིན་ཚུལ་མཚུངས།
དེ་ལྟར་ཤར་བ་ལྟར་དུ་ཡོད་པར་འཛིན་པའི་བློ་དེ་དགག་བྱ་འཛིན་པའི་བློ་ཡིན་ཞིང་། དེའི་འཛིན་སྟངས་ཀྱི་ཡུལ་དེ་ཐ་སྙད་དུའང་མེད། འདི་ལ་༧རྒྱལ་མཆོག་བདུན་པ་ཆེན་པོས། །གཉིད་
ཀྱིས་མྱོས་པའི་ཤེས་ངོས་རྨི་ལམ་ཡུལ། །སྒྱུ་མས་བསླད་པས་རྟ་དང་གླང་པོ་སོགས། །སྣང་བ་ཙམ་ལས་གཞི་དེར་དོན་གྱི་ཆོས། །འགའ་ཡང་མེད་པ་བློ་ཡིས་བཏགས་པ་ཙམ། ཞེས་གསུངས་
པ་དེས་བློ་ཡི་འཆར་སྒོར་ཕན་པོ་ཞིག་བྱུང་སྟབས་རྒྱུན་དུ་ལུང་དེ་འདྲེན་བཞིན་ཡོད། ལུང་དེས་རྨི་ལམ་དུ་རི་རྭ་བ་ཁང་ཁྱིམ་ལ་སོགས་པ་སྣ་ཚོགས་འཆར་བ་དང་། སྒྱུ་མའི་རྟ་གླང་ལ་སོགས་པ་རྣམས་གཞི་དེར་རྩ་བ་ནས་མེད་ཀྱང་བློས་བཏགས་པ་ཙམ་ཡིན་ཚུལ་གསལ་ལ། ལུང་དེའི་འཕྲོར། །དེ་ཕྱིར་བདག་གཞན་འཁོར་བ་མྱང་འདས་སོགས། །ཆོས་ཀུན་བློ་དང་མིང་གི་ཐ་སྙད་

སྐྱེས་བུ་ཆེན་པོའི་ས

303

ཀྱིས། །བཏགས་པ་ཙམ་ལས་གདགས་གཞི་རྣམས་ཀྱི་སྟེང༌། །རང་གི་ཡོད་པ་འགའ་ཡང་མ་མཆིས་སོ། ཞེས་མིང་དེ་རྣམས་འཇུག་སའི་དོན་ཡོད་པ་མ་ཟད། བཟང་ངན་དང༌། འཁོར་འདས། བདག་གཞན་སོགས་ཡོད་ཀྱང་། ཡོད་ཚུལ་དེ་རང་རྐྱ་བའི་ངོ་བོའམ་ལྟོས་པ་མེད་པ། བཙལ་ན་རྙེད་རྒྱུ་ཡོད་པ་ཞིག་གཏན་ནས་མེད་པས། གདགས་གཞི་རྣམས་ཀྱང༌རང་གི་སྟེང་ནས་ཡོད་པ་འགའ་ཡང་མ་མཆིས་པར་གསུངས། ཡང་དེ་ཉིད་ལས། །དེ་ལྟ་ན་ཡང་མ་རིག་གཉིད་མཐུག་གིས། །སྦགས་པའི་སོ་སོ་སྐྱེ་བོའི་ཚོགས་དྲུག་ངོར། །གང་སྣང་གཞི་དེར་དོན་གྱིས་གྲུབ་པ་

ཞིག །འཆར་ཚུལ་རང་རེའི་བློ་ངན་འདི་ལ་ལྟོས། ཞེས་དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་ལ་བཙལ་ན་རྙེད་རྒྱུ་མེད་པས། མཐར་གཏུགས་ན་མིང་གི་དབང་གིས་ཡོད་པ་ཞིག་འོས་མེད་དུ་འཇོག་རྒྱུ་མ་གཏོགས་ཐབས་གཞན་རྩ་བ་ནས་མེད་པའི་སྡོད་ལུགས་ཤིག་ཡིན་ནའང་། རང་རེའི་བློ་ལ་དེ་འདྲ་མི་འཆར་བར་ཆོས་གང་དང་གང་སྣང་ནའང་དེ་དང་དེའི་ཐ་སྙད་འཇུག་སའི་ཆོས་ཤིག་གདགས་གཞི་དེའི་སྟེང་དུ་ཡོད་པ་བློ་ལ་འཆར་བས། དེ་ལྟ་བུའི་སྣང་བ་ལིང་ངེར་ཤར་བ་དེ་དགག་བྱ་ཡིན་པར་གསུངས་ནས་དགག་བྱ་ངོས་འཛིན་ཚུལ་དང་། ཡང་། །དེ་ལྟར་འཁྲུལ་པའི་བློ་ལ་སྣང་བ་ཡི། །ང་སོགས་གདོད་ནས་གྲུབ་པའི་སྡོད་ལུགས་འདི། །དགག་བྱ་ཕྲ་མོ་ཡིན་པས་བློའི་ངོར། །ལྷག་མ་མེད་པར་ཁེགས་པ་ཤིན་ཏུ་གཅེས། ཞེས་གསུངས། དེ་བཞིན་རྗེ་གུང་ཐང་རིན་པོ་ཆེས་ཀྱང་། །ལྟ་བའི་རང་བཞིན་བཙལ་བའི་ཕྱིར། །མ་རྙེད་པ་ཡིས་ཁེགས་འགྱུར་ལ། །མ་རྙེད་གདགས་གཞི་
འགོག་མིན་པས། །རྗེས་ཀྱི་མིང་ཙམ་ལྷག་མར་མཐོང༌། །མིང་ཙམ་དེ་ཡང་བྱ་བྱེད་ཀུན། །བསྙོན་
མེད་མྱོང་བས་གྲུབ་པ་ཡིས། །རྗེས་འགྲོ་སྐྱོན་ཡོན་བླང་དོར་ཀུན། །སྤྲོ་བའི་སྤྱོད་པ་རྣམ་པར་དག ཅེས་གསུངས་པ་དེ་དག་གིས་ཆོས་རྣམས་དོན་གྱི་ངོས་ནས་ཡོད་པ་ཞིག་འཆར་ཡང་། འཆར་བ་
ལྟར་གྲུབ་པ་རྩ་བ་ནས་མེད་པར། མིང་བརྡས་བཞག་པ་ཙམ་ཞིག་ཡིན་པར་གསུངས། །ལྟ་བའི་རང་བཞིན་བཙལ་བའི་ཕྱིར། །མ་རྙེད་པ་ཡིས་ཁེགས་འགྱུར་ལ། ཞེས་པའི་ཚིགས་བཅད་འདིས་ལྟ་
བའི་རང་བཞིན་འཚོལ་བར་བརྩོན་སྐབས། བུམ་སོགས་ཀྱི་ཆོས་ཅན་ཀུན་རྫོབ་པ་དེའི་རང་བཞིན་

འབྱོར་ཁེ་ལམ་རིམ།

304

འཚོལ་བར་ལྷུར་བྱེད་པ་མ་གཏོགས། བུམ་པ་ཁོ་རང་འཚོལ་བ་མ་ཡིན་སྙམ་པ་ལྟ་བུའི་ངང་ནས་དགག་བྱས་དབེན་པའམ་སྟོང་པ་ཞིག་བློ་ལ་འཆར་གྲབས་བྱེད་ཀྱང་། དེ་ནི་རང་རྒྱུད་པའི་བདག་ཡིན་པ་དང་། དེ་འདྲའི་ངོས་ནས་བསམ་སྐབས་སྤྱིར་དབུ་མའི་གཞུང་དང་། ལྷག་པར་རྗེ་རིན་པོ་
ཆེའི་བྱང་ཆུབ་ལམ་གྱི་རིམ་པའི་ལྷག་མཐོང་ཆེན་མོའི་བར་སྐབས་ཚིག་བཅད་ནང༌། །ཟབ་མོ་དབུ་
མའི་གཞུང་ལ་སྦྱངས་པའི་གྲོགས། །ཁྱོད་ཀྱི་བློ་ངོར་རང་བཞིན་མེད་པ་ལ། །རྒྱུ་འབྲས་རྟེན་འབྲེལ་
འཇོག་པ་དཀའ་མོད་ཀྱང༌། །དེ་འདྲ་དབུ་མའི་ལུགས་ནི་ཡིན་ནོ་ཞེས། །དེ་སྐད་སྨྲ་བའི་ཚུལ་ལ་བལྟས་ན་མཛེས། ཞེས་གསུངས་པ་དེ་དེ་ཙམ་གྱིས་དཀའ་བར་མི་འདུག་སྙམ་པ་འབྱུང་ལ། དེ་དང་མཚུངས་པར་རྗེ་རིན་པོ་ཆེས་མིང་ཙམ་ཞེས་པའི་ཙམ་སྒྲ་དེས་མིང་མིན་པའི་དོན་ཡོད་པའམ། དོན་ཚད་མས་གྲུབ་པ་མི་གཅོད། དཔེར་ན། བུམ་པ་ཞེས་པའི་མིང་དེ་འཇུག་སའི་དོན་བུམ་པ་ཡོད་ཀྱང་། དོན་དེ་བཙལ་ན་རྙེད་རྒྱུ་མེད། མིང་ལས་གཞན་པའི་དོན་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་ཡོད་
པར་ཆ་བཞག་ན་འགྲིག་པ་མ་གཏོགས། གང་དུ་ཡོད་ཅེས་བཙལ་ན་རྙེད་རྒྱུ་མེད་ཀྱང་། མ་རྙེད་པ་
དེས་དོན་མེད་པར་མི་འགྱུར། བཙལ་དུས་མི་རྙེད་ཀྱང་ཡོད་པ་ཇི་ལྟར་འཇོག་ཅེ་ན། བཏགས་པའི་དབང་གིས་ཡོད་ཅེས་པ་དེ་མ་གཏོགས། དེ་ལས་གཞན་པའི་ཡོད་ལུགས་ཤིག་གཏན་ནས་མེད་པར་གསུངས་ཤིང་།
དེས་ན་འདི་ཕན་ཆད་ལ་ངའོ་སྙམ་པའི་ང་དེ་སྙིང་གི་དཀྱིལ་དུ་ཡོད་པ་འདྲ་བ་ཞིག་ལས། གང་
གི་སྟེང་དུ་གྲུབ་མ་ངེས་པ་ལ། འདི་ནས་བཟུང་བློ་ཡི་ཟུར་གྱིས་ལེགས་པར་བརྟག་པས། རེས་ལུས་
ཀྱི་སྟེང་དུ་ཡོད་པ་འདྲ་བ། དཔེར་ན་དེ་རིང་ང་ཐང་ཆད་སོང༌། དེ་རིང་ང་འགྲོ་དགོས། དེ་རིང་ང་སྡོད་ཀྱིན་ཡིན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་བཤད་སྐབས་ང་དེ་ལུས་ཀྱི་སྟེང་དུ་ཡོད་པ་འདྲ་བ་ཞིག་དང་། ང་ཞེས་མཛུབ་མོ་འཛུགས་ས་དེ་ལུས་འདི་ཡིན་ལ་ཁད་པའི་ཚུལ་ཞིག་འཆར་ལ། རེས་སེམས་ཀྱི་སྟེང་དུ་ཡོད་པ་འདྲ་བ་སྟེ། སྐབས་རེ་ང་སྐྱེ་བ་སྔ་མ་ནས་ཟེར་བ་ལྟ་བུ་དང༌། ཁ་སང་ང་སེམས་སྐྱོ་པོ་བྱུང་ཡང་། དེ་རིང་ང་སེམས་སྐྱིད་པོ་ཡོད་ཅེས་བརྗོད་སྐབས་ང་དེ་ཤེས་པའི་སྟེང་དུ་འདུག་སྙམ་པ། དེ་

སྐྱེས་བུ་ཆེན་པོའི་ས

305

བཞིན་ཚོར་བ་བདེ་སྡུག་གཞན་གང་འདྲ་ཞིག་སྐྱེ་ནའང་ཚོར་བའི་སྟེང་དུ་ང་དེ་ཡོད་པའི་ཚུལ་ལྟ་བུ། རེས་ཕུང་པོ་གཞན་ནམ་སོ་སོའི་སྟེང་དུ་ཡོད་པ་འདྲ་བ་སོགས་འཆར་ཚུལ་སྣ་ཚོགས་པ་ཞིག་བྱུང་བའི་མཐར། བློ་ལྷན་སྐྱེས་སུ་དགག་བྱ་ངོ་མ་རང་ལ་འཆར་བ་དེ་ཇི་འདྲ་ཞིག་ཡིན་སྙམ་ན། ལུས་སེམས་གཉིས་པོ་འདི་ཆུ་དང་འོ་མ་འདྲེས་པ་ལྟ་བུ་དབྱེར་མི་ཕྱེད་པ་ཞིག་གི་སྟེང་ནས་ང་ཡི་ལུས་སེམས་དེ་དབང་བསྒྱུར་བྱ་དང་། དེ་ལ་དབང་བསྒྱུར་མཁན་ང་དེ་ངའི་ངོས་ནས་ཡོད་པའི་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་ཚུགས་སེ་བ་གདོད་མ་ནས་གྲུབ་པ་ཞིག་གི་ངོས་ཟིན་འོང་བས། དེ་ནི་གནད་དང་པོ་དགག་བྱ་ངེས་པ་ཡིན་པས། འདི་ལ་མྱོང་བ་གཏིང་མ་ཕྱིན་གྱི་བར་དུ་དཔྱོད་དོ། དེ་ལ་
མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོའི་གསུང་དུ། །འོན་ཀྱང་བློ་བཟང་ཉིན་བྱེད་དབང་པོ་ཡིས། །རྗེས་དྲངས་མཁས་པར་འགྱུར་བ་དུ་མའི་ཚོགས། །རང་མཚན་རང་བཞིན་གྲུབ་དང་བདེན་དངོས་ཞེས། །ཐ་སྙད་ཚིག་གིས་བཅིངས་པའི་དགག་བྱ་དག །རང་ངོར་ཤར་བ་རིགས་པས་བརྟག་པ་ན། །མཐའ་བྲལ་དབུ་མ་ཆེན་པོར་འདོད་པ་མཐོང༌། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་མཚན་ཉིད་ཀྱི་གཞུང་ལ་

སྦྱོང་བ་པོ་རྣམས་ཆད་མཐའ་ལ་ལྷུང་བའི་དྭོགས་ཀྱིས་རྗེ་རིན་པོ་ཆེས་སྣང་བ་ལ་གཙིགས་སུ་
མཛད་པས་དེ་གལ་ཤིན་ཏུ་ཆེ། སྐབས་རེ་ཆད་མཐའ་ལ་ལྷུང་བའི་དྭོགས་ཀྱིས་དགག་བྱ་རང་གི་
མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་དང་། རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་ཞེས་ནན་པོ་ཞིག་བརྗོད་པ་ན། ལྕང་སྐྱ་རོལ་རྡོར་གྱིས་ལྟ་མགུར་ཨ་མ་ངོས་འཛིན་ལས། །སྣང་བ་ལིང་ལིང་དེ་རང་སོར་བཞག་
ནས། །དགག་རྒྱུ་རྭ་ཅན་ཞིག་འཚོལ་བར་སྣང་སྟེ། །ད་ལྟ་རང་རེ་ཡི་བློ་གསར་འགའ་ཞིག །ཚུགས་ཐུབ་བདེན་གྲུབ་སོགས་བདག་ལ་ཞེན་ནས། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། རང་མཚན་དང༌། བདེན་གྲུབ། རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་ཀྱི་ཚིག་གིས་བཅིངས་པའི་དགག་བྱ་དེ། རང་བློས་
བཞག་པའི་དགག་བྱ་ཡིན་པས་དེ་ཙམ་ཞིག་རིགས་པས་བཀག་པའི་དོན་མཐའ་བྲལ་དབུ་མ་ཆེན་པོར་འདོད་པ་མཐོང༌ཡང་། དེ་ལྟར་མིན་པར་གསུངས། ཚུལ་འདིར་ལེགས་པར་དཔྱད་ན་རང་རྒྱུད་པའི་དགག་བྱ་འགོག་སྟངས་སུ་འགྱུར་བར་མངོན།

འབྱོར་ཁེ་ལམ་རིམ།

306

གཉིས་པ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་གཏན་ལ་ཕབ་ནས་བསྒོམ་ཚུལ་ལ་གཉིས། འདུས་བྱས་རང་
བཞིན་མེད་པར་གཏན་ལ་ཕབ་ནས་བསྒོམ་ཚུལ་དང་། འདུས་མ་བྱས་རང་བཞིན་མེད་པར་གཏན་ལ་ཕབ་ནས་བསྒོམ་ཚུལ་ལོ། དང་པོ་ལ་བེམ་ཤེས་ལྡན་མིན་འདུ་བྱེད་གསུམ་ལས། དང་པོ་ལུས་ལྟ་བུ་ལ་མཚོན་ན་དེ་ཡང་ཤ་རུས་རྡོས་བཅས་ཀྱི་ཡན་ལག་ལྔ་ཚོགས་ཙམ་གྱི་ལུས་འདིའི་སྟེང་དུ་
རྟོག་པས་བཏགས་པ་ཙམ་མ་ཡིན་པར་ཚུགས་ཐུབ་ཏུ་གྲུབ་པའི་ལུས་ཡོ་རེ་བ་ཞིག་ཡོད་པར་རང་ཅག་རྣམས་ལ་བསྙོན་མེད་དུ་འཆར་བ་ནི་དགག་བྱའི་སྣང་ཚུལ་ཡིན་ལ། དེ་ལྟ་བུའི་ལུས་དེ་ཤ་རུས་རྡོས་བཅས་ཀྱི་ཡན་ལག་ལྔ་ཚོགས་ཙམ་གྱི་ལུས་འདིའི་སྟེང་དུ་ཡོད་ན། ཤ་རུས་རྡོས་བཅས་
ཀྱི་ཡན་ལག་ལྔ་ཚོགས་ཙམ་གྱི་ལུས་འདི་དང་གཅིག་ཏུ་གྲུབ་བམ་ཐ་དད་དུ་གྲུབ། གཅིག་ཏུ་གྲུབ་ན་ཤ་རུས་རྡོས་བཅས་ཀྱི་ཡན་ལག་ལྔ་ཚོགས་ཙམ་གྱི་ལུས་འདི་ཕ་མའི་ཁུ་ཁྲག་ལས་གྲུབ་པ་ཡིན་
པས། རྣམ་ཤེས་འཇུག་པའི་གཞིར་གྱུར་པའི་ཁུ་ཁྲག་གི་ཐིགས་པ་དེ་ཡང་ཤ་རུས་རྡོས་བཅས་ཀྱི་

ཡན་ལག་ལྔ་ཚོགས་ཙམ་གྱི་ལུས་སུ་འགྱུར་བ་དང་།ཡན་ལག་ལྔ་ཡོད་པ་བཞིན་དུ་ལུས་ཀྱང་ཡན་
ལག་ལྔ་ཚོགས་པའི་ལུས་ལྔར་འགྱུར་ལ། ཐ་དད་དུ་གྲུབ་ན་མགོ་ལ་སོགས་པའི་ཡན་ལག་རེ་རེ་ནས་བསལ་བའི་རྗེས་སུ་ལུས་དེ་འདིའོ་ཞེས་བསྟན་རྒྱུ་དགོས་པ་ལས་དེ་མི་འདུག་པས། དེ་ལྟ་བུའི་ལུས་གཏན་ནས་མེད་སྙམ་དུ་ངེས་ཤེས་དྲངས་ནས་བསྐྱང་བར་བྱའོ།
གཉིས་པ་དེ་རིང་གི་ཤེས་པ་ལྟ་བུ་ལ་མཚོན་ན། དེ་རིང་གི་སྔ་དྲོའི་ཤེས་པ་དང་དེ་རིང་གི་ཕྱི་དྲོའི་ཤེས་པ་གཉིས་ཀྱི་སྟེང་དུ་རྟོག་པས་བཏགས་པ་ཙམ་མ་ཡིན་པར་རང་ངོས་ནས་གྲུབ་པའི་དེ་རིང་གི་ཤེས་པ་ཞིག་ཡོད་ན། དེ་རིང་གི་སྔ་དྲོའི་ཤེས་པ་དང་དེ་རིང་གི་ཕྱི་དྲོའི་ཤེས་པ་གཉིས་དང་གཅིག་ཏུ་གྲུབ་བམ་ཐ་དད་དུ་གྲུབ། གཅིག་ཏུ་གྲུབ་ན་དེ་རིང་གི་སྔ་དྲོའི་ཤེས་པའི་སྟེང་དུ་དེ་རིང་གི་
ཕྱི་དྲོའི་ཤེས་པ་ཡོད་པར་འགྱུར་ལ། ཐ་དད་དུ་གྲུབ་ན་དེ་རིང་གི་སྔ་དྲོའི་ཤེས་པ་དང་། དེ་རིང་གི་
ཕྱི་དྲོའི་ཤེས་པ་གཉིས་རེ་རེ་ནས་བསལ་བའི་རྗེས་སུ། དེ་རིང་གི་ཤེས་པ་དེ་འདིའོ་ཞེས་བསྟན་རྒྱུ་དགོས་པ་ལས་དེ་ལྟར་མི་འདུག་པས། དེ་ལྟ་བུའི་ཤེས་པ་གཏན་ནས་མེད་སྙམ་དུ་ངེས་ཤེས་

སྐྱེས་བུ་ཆེན་པོའི་ས

307

དྲངས་ནས་སྔར་ལྟར་བསྒོམ་པར་བྱེད་དོ།
གསུམ་པ་དུས་ལོ་གཅིག་ལྟ་བུ་ལ་མཚོན་ན། ལོའི་གདགས་གཞི་ཟླ་བ་བཅུ་གཉིས་པོའི་སྟེང་དུ་རྟོག་པས་བཏགས་པ་ཙམ་མ་ཡིན་པར།རང་ངོས་ནས་གྲུབ་པའི་ལོ་ཞིག་ཡོད་ན་ཟླ་བ་བཅུ་གཉིས་པོ་དང་གཅིག་ཏུ་གྲུབ་བམ་ཐ་དད་དུ་གྲུབ། གཅིག་ཏུ་གྲུབ་ན་ཟླ་བ་བཅུ་གཉིས་ཡོད་པ་བཞིན་དུ་ལོ་ཡང་བཅུ་གཉིས་སུ་འགྱུར་ལ། ཐ་དད་དུ་གྲུབ་ན་ཟླ་བ་བཅུ་གཉིས་པོ་རེ་རེ་ནས་བསལ་བའི་རྗེས་སུ་ལོ་དེ་འདིའོ་ཞེས་བསྟན་རྒྱ་དགོས་པ་ལས། དེ་ལྟར་མི་འདུག་པས། དེ་ལྟ་བུའི་ལོ་གཏན་མི་འདུག་སྙམ་དུ་ངེས་ཤེས་དྲངས་ནས་སྔར་ལྟར་བསྐྱང་བར་བྱའོ།
གཉིས་པ་འདུས་མ་བྱས་རང་བཞིན་མེད་པར་གཏན་ལ་ཕབ་ནས་བསྒོམ་ཚུལ་ནི། དེ་ཡང་ནམ་མཁའ་ལྟ་བུ་ལ་མཚོན་ན། ཕྱོགས་དང་ཕྱོགས་མཚམས་ཀྱི་ནམ་མཁའི་ཆ་དུ་མ་ཞིག་ཡོད་པས། དེ་རྣམས་དང་གཅིག་ཏུ་གྲུབ་བམ་ཐ་དད་དུ་གྲུབ་དཔྱད་དེ་བདེན་མེད་ཀྱི་ངེས་ཤེས་དྲངས་ནས་སྔར་ལྟར་སྒོམ་པར་བྱེད་དོ།
མདོར་ན་ང་དང་ཕུང་པོ་དང་རི་ར་བ་ཁང་ཁྱིམ་ལ་སོགས་པ་འཁོར་འདས་ཀྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་
རྟོག་པས་བཏགས་པ་ཙམ་མ་ཡིན་པར།རང་ངོས་ནས་གྲུབ་པ་རྡུལ་ཙམ་ཡང་མེད་པར་ངེས་པའི་ངེས་ཤེས་དེ་ཉིད་རྩེ་གཅིག་ཏུ་སྐྱོང་བ་མཉམ་གཞག་ནམ་མཁའ་ལྟ་བུ་དང་། རྗེས་ཐོབ་ཏུ་ཡུལ་སྣང་ཐམས་ཅད་རྒྱུ་རྐྱེན་ཚོགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་བྱུང་བའི་བདེན་མེད་བརྫུན་པའི་རང་བཞིན་དུ་ཤེས་པའི་རྗེས་ཐོབ་སྒྱུ་མའི་རྣལ་འབྱོར་གཉིས་ལེགས་པར་བསྐྱངས་པ་ལ་བརྟེན་ནས། དཔྱད་པ་བྱས་སྟོབས་ཀྱིས་དྲངས་པའི་ལུས་སེམས་ཤིན་སྦྱངས་ཀྱི་བདེ་བས་ཟིན་པའི་མཉམ་གཞག་དེ་ཉིད་ལྷག་
མཐོང་མཚན་ཉིད་པར་འཇོག་པ་ཡིན་ནོ།
དེས་ན་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ན་བདག་ལྟ་བུ་སྐྱེས་བུ་ཆེན་པོའི་ལམ་ལ་བློ་སྦྱོང་བའི་རིམ་པ་
དང་། བྱང་ཆུབ་མཆོག་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་པའི་ཉམས་ལེན་གྱི་རིམ་པ་དང་འགལ་བའི་རང་གཅེས་པར་བཟུང་ནས། གཞན་ཡལ་བར་དོར་བའི་ཉེས་དམིགས་བསགས་པའི་སེམས་ཅན་མང་པོ་ཡོད་

འབྱོར་ཁེ་ལམ་རིམ།

308

པས་དེ་དག་གི་ཉེས་པ་ཐམས་ཅད་བདག་ལ་འདུས་པར་གྱུར་ཅིག བདག་གིས་མན་ངག་རྒྱུ་འབྲས་བདུན་དང་། བདག་གཞན་མཉམ་བརྗེའི་ལམ་ལ་ཚུལ་བཞིན་ཉམས་སུ་བླངས་པའི་དགེ་བའི་རྩ་བ་ཐམས་ཅད་གཞན་ལ་བསྔོ་སྙམ་པའི་སྒོ་ནས་གཏོང་ལེན་བྱ། གཞན་ཡང་བདུད་རྩི་འབེབས་

སྦྱངས་བྱེད་ན་གཞན་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ།

མཇུག་གི་གཏམ།

གསུམ་པ་མཇུག་ཏུ་ཇི་ལྟར་བྱ་བ་ནི། སྔར་བཞིན་ཡིན་ལ།
གཉིས་པ་ཐུན་མཚམས་སུ་ཡང་ལྷག་མཐོང་གི་རྣམ་གཞག་སྟོན་པའི་གསུང་རབ་དགོངས་འགྲེལ་དང་བཅས་པ་བལྟ་བ་སོགས་སྔར་བཞིན་ནོ།
སླར་སྨྲས་པ།

༡ །བྱང་ཆུབ་སེམས་མཆོག་འཁྲུངས་པའི་ས་བོན་དང་།
།རྒྱལ་སྲས་སྤྱོད་པའི་སྔོན་འགྲོའི་སྟ་གོན་ནི།
།མི་ཆོས་ཡ་རབས་སྤྱོད་བཟང་བསྟེན་པ་འདི།
།དམ་པའི་ལྷ་ཆོས་ཀུན་གྱི་རྨང་གཞི་ཡིན།
༢ །གཅིག་ཏུ་གཞན་ཕན་བསམ་སྤྱོད་ལ་འགྲུས་ན།
།རང་གི་ཕན་བདེའི་གཏེར་རྒྱ་དེ་ལས་གྲོལ་།
།ཀུན་ཕན་བྱ་བ་ཚེག་མེད་ལྷུན་གྱིས་འགྲུབ།

།རླབས་ཆེན་ཚོགས་ཀྱང་དེ་ཡིས་ཡོངས་སུ་བཟླུམས།

མཇུག་གི་གཏམ

309

༣ །བྱིས་པ་རྣམས་ཀྱིས་དཔུང་པས་འདེགས་དཀའ་བ།
།དར་མ་གཅིག་གིས་སོར་མོས་འདེགས་པར་བྱེད། །འདི་སྣང་ཅན་རྣམས་རང་དོན་དུ་ཡང་ངལ།
།བྱང་སེམས་གཞན་དོན་ཕྱིན་དྲུག་ཕ་མཐར་ཕྱིན།

༤ །རེ་ཞིག་རང་སེམས་རྟ་རྒོད་མ་ཐུལ་བར།
།ཉམས་རྟོགས་གྱི་ལིང་གོམ་སྟབས་འཕྱོ་དཀའ་བས།
།དྲན་ཤེས་སྲབ་སྐྱོག་སེམས་གནས་ལ་བརྟེན་ན།
།རྩེ་གཅིག་ཞི་བར་བགྲོད་པའི་དགའ་སྟོན་འབྱུང་།
༥ །ཆོས་ཀུན་བརྟེན་ནས་བཏགས་པའི་གོ་བ་འདི།
།སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་གོ་བར་ངེས་པའི་བློས།
།བདེན་དོན་ལྷག་པར་མཐོང་བའི་རྣལ་འབྱོར་གྱིས།

།ཞི་ལྷག་ཟུང་དུ་སྦྲེལ་ཏེ་ས་ལམ་བགྲོད།
༦ །རྒྱས་འགྱུར་རིགས་དང་རང་སེམས་བདེན་སྟོང་ལས།
།རྣམ་དག་སྐུ་གཉིས་མངོན་པར་འདུ་བྱས་ཏེ།
།སྒྲིབ་གཉིས་གཡུལ་ལས་རྣམ་པར་རྒྱལ་བ་ཡི།
།རྔ་བོ་ཁྱོད་ཀྱིས་བརྡུངས་པའི་སྒྲ་དབྱངས་སྙན།
ཞེས་བྱ་བ་ནི་བར་སྐབས་ཀྱི་ཚིགས་སུ་བཅད་པའོ།

༻༻༻༻༻༻༻༻༻༻༻༻༻༻༻༻༻༻༻༻༻༻༻༻

འབྱོར་ཁེ་ལམ་རིམ།

310

གཉིས་པ་སྔགས་ལུགས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་ལ་སློབ་ཚུལ་ནི། ཐུན་མོང་ལམ་སྦྱངས་ལ་མྱོང་བ་ཐོན་ན།
རྡོ་རྗེ་ཐེག་པ་ལ་འཇུག་ནུས་པ་མཚོན་ཙམ་བྱ་བ་ལ། དེ་ལྟར་མདོ་སྔགས་གཉིས་ཀའི་ལམ་ཐུན་མོང་བ་རྣམས་ལ་བློ་སྦྱངས་ནས་གསང་སྔགས་ལ་འཇུག་ན་ནི། ཐོག་མར་སྨིན་བྱེད་ཀྱི་དབང་རྒྱུད་

སྡེ་ཁུངས་མ་ནས་བཤད་པ་ཅིག་གིས་རྒྱུད་སྨིན་པར་བྱ། དེ་ནས་དེའི་ཚེ་བཟུང་བའི་དམ་ཚིག་དང་
སྡོམ་པ་རྣམས་མཉན་ནས་ཤེས་པར་བྱས་ལ་བསྲུང་དགོས་ཏེ། རྣལ་འབྱོར་བླ་མེད་ཀྱི་རྒྱུད་ལས།

དམ་ཚིག་མི་བསྲུང་བ་དང་། དབང་བསྐུར་དམན་པ་དང་། དེ་ཉིད་མི་ཤེས་པ་གསུམ་གྱིས་བསྒྲུབས་
ཀྱང་ཅི་ཡང་མི་འགྲུབ་པར་གསུངས་པས་སོ། དེ་ནས་དམ་ཚིག་དང་སྡོམ་པ་བསྲུང་བ་དེས་སྔགས་
ཀྱི་ལམ་བསྒོམ་པར་བྱ་བ་ལ་ཐོག་མར་བསྐྱེད་པའི་རིམ་པ་ལྷའི་འཁོར་ལོ་ཚང་བ་རྒྱུད་སྡེ་ཁུངས་མ་ནས་བཤད་པ་ཞིག་སྒོམ་དགོས། སྤང་བྱ་ནི་ཐ་མལ་པའི་རྣམ་རྟོག་འདི་ཡིན་ལ། དེ་སྤོང་བ་ཡང་གནས་དང་ལུས་དང་ལོངས་སྤྱོད་དང་བྱ་བ་རྣམས་ཁྱད་པར་ཅན་གྱི་སྣང་བར་བྱེད་པའི་བསྐྱེད་རིམ་
ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དེ་བསྒོམ་པ་ལ་འབད། དེ་ནས་རྫོགས་པའི་རིམ་པ་རྒྱུད་སྡེ་ཁུངས་མ་ནས་འབྱུང་བ་རྣམས་བསྒོམ་དགོས་པས་རྣལ་འབྱོར་བླ་ན་མེད་པའི་ལམ་གྱི་ལུས་རྫོགས་པའི་རིམ་པ་
གཉིས་ཀྱི་གནད་ཟིན་པར་བྱའོ།། །།
སླར་སྨྲས་པ།

༡ །ཐུན་མོང་ལམ་གྱི་མྱོང་བ་ལ་བརྟེན་ནས།
།མ་བཅོས་རྡོ་རྗེའི་ལུས་ཀྱི་ཕོ་བྲང་དུ།
།གཞི་ལམ་འབྲས་བུའི་སྐུ་གསུམ་ལམ་བྱེད་ཀྱི།

།ཟབ་གསང་མྱུར་ལམ་ལྷ་ཡི་རྣལ་འབྱོར་རྨད། ༢ །རྫས་སྔགས་ཕྱག་རྒྱའི་ཡོ་ལང་ཙམ་མིན་པར། །སྣང་གྲགས་རིག་གསུམ་ལྷ་སྔགས་ཏིང་འཛིན་ངང་། །བདེ་སྟོང་ཉམས་བརྒྱ་འབར་བའི་གཟི་འོད་ཀྱིས།

མཇུག་གི་གཏམ

311

།སྒྲིབ་གཉིས་མུན་སེལ་ཐབས་མཁས་འཕྲིན་ལས་ཟབ།

༣ ཁྱབ་བདག་བླ་མའི་ཞལ་སྒོའི་གདམས་པའི་དོན།
།མཚན་བཅས་མཚན་མེད་རིམ་གཉིས་ཉམས་ལེན་གྱིས།

།ཕྲ་རགས་ལུས་ལ་གནད་དུ་བསྣུན་པའི་ཚུལ།
།ཚོགས་གཉིས་མྱུར་དུ་རྫོགས་པའི་དགའ་སྟོན་ཉིད།
༤ །རྣལ་འབྱོར་སེམས་ཀྱི་རོལ་པའི་གཤིས་ཉིད་ལ།
།རྟེན་འབྱུང་སྟོང་པར་འཆར་བའི་རིག་པའི་གདངས། །བདེ་ཆེན་ཡེ་ཤེས་གར་དུ་ཟློས་པའི་གཟུགས།
།མ་ངེས་རྣམ་རོལ་སྒྱུ་མའི་རྩལ་འདི་མཚར།
༥ །རང་སེམས་དག་པ་ཆོས་སྐུའི་ཀློང་ཉིད་དུ།
།མ་དག་ཐ་མལ་སྣང་ཞེན་ཡོངས་ཐིམ་པས། །ཀུན་རྟོག་སྤྲོས་པའི་ཆོ་འཕྲུལ་གཡོ་བ་ཀུན། །མི་དམིགས་ཞི་བ་ཆེན་པོའི་དཔལ་ཡོན་རྫོགས།
༦ །ཟུང་འཇུག་ལམ་སྟོན་རྩ་བའི་བླ་མ་དང་།
།བདག་དང་བསྒོམ་བྱའི་ལྷ་གསུམ་དབྱེར་མེད་པར།
།དཀྱིལ་འཁོར་གཅིག་ཏུ་བཟླུམས་པའི་རྣལ་འབྱོར་གྱི།

།རང་རྐང་ཚུགས་ནས་གདོད་མའི་རྒྱལ་སར་བགྲོད།
ཞེས་བྱ་བ་ནི་བར་སྐབས་ཀྱི་ཚིགས་སུ་བཅད་པའོ།

༻༻༻༻༻༻༻༻༻༻༻༻༻༻༻༻༻༻༻༻༻༻༻༻

འབྱོར་ཁེ་ལམ་རིམ།

312

མཛད་བྱང་དང་སྨོན་ཚིགརང་གི་ཡིད་ལ་གོམས་ཕྱིར་དང༌། རང་དང་སྐལ་མཉམ་བློ་དམན་རྣམས་ལ་སྨན་ཕྱིར། སྔོན་
བྱོན་དམ་པའི་གསུང་ལས་གཞན་དུ་རང་བཟོ་མ་བགྱིས་པ་ལམ་རིམ་འདི་ནི་བླུན་རྨོངས་གྱི་ན་པ་

ཡེ་ཤེས་དབང་གྲགས་པས་སོ། །།
།འདིར་འབད་རབ་དཀར་དགེ་ཚོགས་ཅི་མཆིས་མཐུས། །འགྲོ་ཀུན་བྱང་ཆེན་ས་ལ་མྱུར་འགོད་
ཕྱིར། །བདག་ཀྱང་ལམ་མཆོག་འདི་དང་མི་འབྲལ་ཞིང་། །རིང་མིན་སྟོབས་བཅུའི་དཔལ་ལ་རེག་གྱུར་ཅིག །དེང་ནས་བཟུང་སྟེ་ཚེ་རབས་ཐམས་ཅད་དུ། །རྗེ་བཙུན་བླ་མས་འབྲལ་མེད་རྗེས་བཟུང་སྟེ།
།ས་དང་ལམ་གྱི་ཡོན་ཏན་མཐར་ཕྱིནནས། །སྐུ་གསུམ་གོ་འཕང་མྱུར་དུ་འཐོབ་པར་ཤོག །འདི་ལྟར་
བགྱིས་པའི་བསོད་ནམས་དང་། །བདག་གིས་དུས་གསུམ་དགེ་བའི་མཐུས། །ཉམ་ཐག་འགྲོ་བ་མཐའ་དག་གི །མགོན་སྐྱབས་དམ་པ་བདག་གྱུར་ཅིག །བདག་གིས་ཇི་སྙེད་བསགས་པའི་དགེ་བ་འདིས། །བསྟན་དང་འགྲོ་བ་ཀུན་ལ་གང་ཕན་དང་། ཁྱད་པར་རྗེ་བཙུན་བློ་བཟང་གྲགས་པ་ཡི། བསྟན་པའི་སྙིང་པོ་རིང་དུ་གསལ་བྱེད་ཤོག །བསླུ་མེད་དཀོན་མཆོག་གསུམ་གྱི་བདེན་པ་དང༌། །མི་ཕམ་
རྒྱལ་བའི་དབང་པོའི་བྱིན་རླབས་དང༌། །མཐུ་ལྡན་ཆོས་སྐྱོང་སྲུང་མའི་འཕྲིན་ལས་ཀྱིས། །རྣམ་དག་

སྨོན་པའི་གནས་འདི་འགྲུབ་པར་ཤོག ཨ�་སྭཱ་སྟི། །ཕན་བདེའི་འབྱུང་གནས་རྒྱལ་བསྟན་ཡོངས་འདུའི་ལྗོན། །རབ་རྒྱས་འགྲོ་ཀུན་ཐར་མཆོག་འབྲས་བཟང་ལ། །སྤྱོད་ཕྱིར་འཇམ་དཔལ་བློ་གྲོས་ཉིད་
ཀྱིས་ཏེ། །པར་འདི་བགྱིས་པའི་དགེ་ཚོགས་ཅི་མཆིས་པ། །འགྲོ་ཀུན་ཐབས་ཤེས་ལམ་བཟང་རྒྱ་མཚོའི་མཐུས། །འབྲས་བཟང་ཟུང་འཇུག་གོ་འཕང་མྱུར་ཐོབ་ཤོག །

མཇུག་བྱང

313

མཇུག་བྱང་།

༡ །༧རྒྱལ་བའི་གསུང་རབ་ཀུན་གྱི་བཅུད་བསྡུས་པའི།།སྐྱེས་བུ་གསུམ་གྱི་ལམ་གྱི་རིམ་པ་ཞེས།
།སྟན་ཐོག་གཅིག་ལ་ཉམས་སུ་བླང་བདེ་བར།
།དཔལ་ལྡན་ཨ་ཏི་ཤ་ཡིས་གདམས་འདི་རྨད། ༢ །དྲི་བྲལ་བཀའ་གདམས་བསྟན་པའི་སྙིང་པོའི་བཅུད།
།ལམ་རིམ་བློ་སྦྱོང་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་ཚུལ།
།རྒྱ་ཆེར་གསལ་མཛད་བློ་བཟང་གྲགས་པའི་དྲིན།
།ལྷུན་པོའི་དཔངས་ཀྱིས་འགྲན་པའི་དོ་ཟླ་མིན།
༣ །སྔོན་བྱོན་ས་རྙིང་བཀའ་སོགས་རིས་མེད་ཀྱི།

།སྐྱེས་ཆེན་དུ་མས་འཇམ་མགོན་ཙོང་ཁ་པར། །མདོ་སྔགས་ལེགས་བཤད་སྤེལ་ལ་ཟླ་བྲལ་བར།
།ལན་བརྒྱར་བསྔགས་པ་ཁྱོད་ནི་འགྲོ་བའི་མིག
༤ །ཆེས་སྙིགས་དུས་མཐར་གྲོལ་བ་དོན་གཉེར་བར།
།སྒོམ་དོན་ཟབ་གནད་འདྲིལ་བའི་ལམ་རིམ་འདི། །ལེགས་པར་སྟོན་མཁས་དྲིན་ཅན་དགེ་བའི་བཤེས། །འབྱོར་ཁེ་བླ་མའི་བཀའ་དྲིན་སྙིང་ལ་ལྕི།

༥ །གང་དེའི་ཞལ་གསུང་དྲི་མ་མེད་པ་ཡི།
།འཕྲིན་ལས་སླར་ཡང་རྒྱ་ཆེར་སྤེལ་བའི་ཕྱིར།

།མཚན་ལྡན་བླ་མའི་ཞལ་ལུང་དུ་མ་ཡིས། །ཅུང་ཟད་བརྒྱན་པའི་སྲི་ཞུའི་སྐལ་བཟང་ཐོབ།

འབྱོར་ཁེ་ལམ་རིམ།

314

༦ །འདི་བྲིས་དགེ་བས་བདག་གཞན་འགྲོ་བ་ཀུན།
།དམ་པའི་མགོན་གྱིས་མཉེས་བཞིན་རྗེས་བཟུང་སྟེ།
།གཞན་དོན་སྣོད་བཅུད་ཕན་བདེ་རབ་སྤེལ་ནས།
།རང་དོན་བླ་མེད་རྒྱལ་སར་མྱུར་རེག་ཤོག ༎
ཅེས་བྱང་ཆུབ་ལམ་གྱི་རིམ་པའི་སྒོ་ནས་གཏོང་ལེན་བཅས་པར་ཞལ་སྐོང་ཞུས་པ་སྲིན་བུའི་
མེ་ཡི་སྒྲོན་མེས་ཉི་མའི་འོད་སྣང་གསལ་བྱེད་ལ་སྔོན་འགྲོའི་མཚམས་སྦྱོར་བའི་གཏམ་དང་བཅས་པ་༸རྒྱལ་བའི་ཐུགས་བཅུད་ཅེས་བྱ་བ་འདི་བཞིན་བྲག་གཡབ་བུ་དགོན་འབྱོར་ཁེ་བླ་མ་རིན་པོ་ཆེ་ཡེ་ཤེས་དབང་གྲགས་དཔལ་བཟང་པོའི་ཞལ་སྔ་ནས་ཀྱིས་མཛད་པའི་ལམ་རིམ་འདིའི་ལུང་
ཁྲིད་ཀྱི་རྒྱུན་ནི་ཕལ་ཆེར་ཆད་པ་ལྟ་བུར་གྱུར་པ་སླར་གསོའི་ཆེད་དུ་ཁ་སྐོང་ཞིག་འབྲི་དགོས་ཚུལ་བུ་དགོན་བྱམས་མདུན་ཁང་ཚན་གྱི་གྲྭ་རིགས་མཁྱེན་དཔྱོད་ཡངས་པ་བློ་བཟང་རྒྱལ་མཚན་ནས་བསྐུལ་བ་བཞིན། མགོན་པོ་གང་དེའི་གསུང་གི་འཕྲིན་ལས་ཕྱོགས་བརྒྱར་སྤེལ་བའི་སྲི་ཞུ་ཆ་ཙམ་འགྲུས་པར་བྱ་རྒྱུ་འདི་ནི། རང་ཉིད་ལའང་ཚོགས་ཟུང་རླབས་ཆེན་སྤེལ་བའི་གསོས་སུ་སྨིན་ངེས་
ཡི་རང་གི་གནས་སུ་མཐོང་སྟེ་བདག་གིར་བླངས།
བླ་མ་རིན་པོ་ཆེའི་བཀའ་རྩོམ་ལམ་རིམ་འདི་ནི། སྒོམ་དོན་གཙོ་བོར་མཛད་ཅིང་། སྐབས་འགར་ས་བཅད་ཙམ་ལས་ཞལ་གསལ་མེད་རིགས་སྣང་བས། གོང་དུ་སྔོན་གླེང་སྐབས་སུ་བྲིས་པ་ལྟར་དེང་སང་ཕྱི་ནང་དུས་ཀྱི་འཕོ་འགྱུར་དང་འབྲེལ་བའི་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་འཕེལ་ཕྱོགས་དང་། རྣམ་
དཔྱོད་འཇུག་སྒོ་སྔར་དང་མི་འདྲ་བས། སྐབས་དང་འཚམས་པའི་འཆད་ཚུལ་ཞིག་དགོས་གལ་ཆེ་བར་མཐོང་སྟེ། བརྒྱུད་ལྡན་བླ་མའི་ཞལ་ལུང་རྣམས་ལས་ཇི་ལྟར་འབྱུང་བ་བཞིན་སྐབས་སོ་སོར་རང་བཟོས་མ་བསླད་པའི་འོས་འཚམས་ཀྱི་འགྲེལ་བཤད་ཞལ་སྐོང་འགོད་སྒྲིག་ཞུས་ཁུལ་ཡིན།
ལེ་ཚན་སོ་སོའི་མཇུག་ཏུ་སྐབས་ཐོབ་ཀྱི་བརྗོད་བྱའི་སྙིང་དོན་བསྡུས་པའི་བར་སྐབས་ཀྱི་ཚིགས་
བཅད་དྲུག་རེའང་དགོད་རྒྱུའི་སྤྲོ་བ་བརྟས།

མཇུག་བྱང

315

དེང་སང་སྤྱིར་བཏང་ལམ་རིམ་ཉམས་ལེན་ཚུལ་བཞིན་བྱེད་མཁན་དཀོན་པ་མ་གཏོགས། ལམ་རིམ་གྱི་ཕྱག་དཔེ་མེད་པའི་དཀའ་ངལ་མིན་སྟབས། ད་དུང་ལམ་རིམ་སྤྱི་མཚུངས་ཤིག་གསར་སྐྲུན་མཁོ་གནད་ཆེ་ཆུང་མ་ངེས་པས། ད་ལམ་བླ་མ་རིན་པོ་ཆེའི་གསུང་གི་འཕྲིན་ལས་

འདི་བཞིན་སྤེལ་སྐབས། ཐོག་མར་ཆོས་ཞེས་པ་འདི་མི་རྣམས་ལ་ཅིའི་ཕྱིར་དགོས་མཁོ་ཡོད་པ་
དང་། ཕན་ཐོགས་ཡོད་པ། ནང་པའི་ཆོས་ཉམས་སུ་ལེན་དང་མི་ལེན་སོ་སོར་ཁེ་གྱོང་གང་ཡོད་དངོས་མཐོང་གནས་ཚུལ་གཞི་ལ་བཞག་ནས་ངོ་སྤྲོད་རྩལ་འདོན་དགོས་པ་ནི། དུས་ལ་བབས་པའི་གནད་དོན་གལ་ཆེར་བརྩིས་པ་ཡིན། དེ་མིན་ལམ་རིམ་གྱིས་མཚོན་པའི་ནང་པ་སངས་རྒྱས་པའི་ཆོས་ཚུལ་འདི་བཞིན་རྩ་བ་ཆེན་པོ་ཡིན་པ་དང་། དགེ་སྡིག་དང་། ཕན་ཡོན་ཉེས་དམིགས། བླ་མ་
སངས་རྒྱས་བྱིན་རླབས་ཆེ་ཚུལ་ཙམ་སོགས་རང་ཉིད་དད་པ་རྒྱུ་མཚན་དུ་བཀོད་ནས་སྲོལ་རྒྱུན་
ཁོ་ན་ལྟར་བཤད་ན། དེང་དུས་ཀྱི་ཀློག་པ་པོ་རྣམས་དྭང་བ་འདྲེན་མིན་མ་ངེས་པས། དམིགས་
ཡུལ་མི་འགྲུབ་པར་མཐོང་སྟེ། ཐོག་མར་ཆོས་ལ་མཚམས་སྦྱོར་བྱེད་པའི་ཆེད་དུ་གཏམ་ཚོགས་ཤོ་ལོ་ཀ་སུམ་བརྒྱ་ཡོད་པའི་ལེའུ་ཚན་ལམ་རིམ་འདིའི་སྔོན་འགྲོ་ལྟ་བུར་བཀོད་པས། འདི་ལ་དོ་སྣང་ནན་ཏན་གནང་མཁན་གང་འཚམས་འོང་བའི་རེ་བ་ཡོད།
འདི་ལྟར་ཡི་གེའི་འདུ་བྱེད་པ་པོ་ནི། ཁོ་བོ་བྱིས་པའི་དུས་སུ་ན་མཉམ་ཁྲོད་དུ་རྩེད་མོར་རོལ་
བཞིན་བག་ཕེབས་པའི་འཚོ་བར་ཅི་དགར་སྤྱོད་སྐབས། ཆོས་བརྒྱད་ཉམས་སུ་ལེན་ནས་ཐ་སྙད་གཙིགས་སུ་བྱེད་པའི་སྐྱེ་བོའི་ཚོགས་ཀྱིས་གྲུབ་ཆེན་ཏཻ་ལོ་པ་དང་། ཐོན་མི་སཾ་བྷོ་ཊ། རྔོག་ལོ་ཙཱ་བ་ཆེན་པོ་སོགས་ལོ་རྒྱུས་གྲགས་ཅན་གྱི་དམ་པ་དུ་མ་འཁྲུངས་རབས་ཀྱི་ཕྲེང་བར་འཛིན་པའི་བྲག་
གཡབ་༸སྐྱབས་མགོན་ཧོ་ཐོག་ཐུ་ནོ་མིན་ཧན་སྐུ་ཕྲེངབརྒྱད་པ་དེའི་སྐྱེ་ཕྲེང་ཡིན་ཚུལ་བསྙད་དེ་བཙན་ཐབས་སུ་ཁྲི་ལ་བཀོད་དེ། བྱིས་པའི་དུས་ཀྱི་དགའ་བདེའི་གོ་སྐབས་བཅོམ་ཞིང་། བླ་ཆེན་
གྱི་ཐ་སྙད་ཐོབ་སྟེ་ཕྱི་ཚུལ་བཟང་ཡང་། འཚོ་གོས་གང་ཅིའི་རང་དབང་དང་། ལུས་བདེ་སེམས་
སྐྱིད་ཡོངས་སུ་བྲལ་བའི་མྱ་ངན་གྱི་གནས་སུ་ལྷུང་། རང་ཉིད་ལ་གོང་མའི་ཡོན་ཏན་ཀ་ཁ་ཙམ་སློབ་མ་དགོས་པར་ཤེས་པ་ཞིག་མིན་ལ། སྐྱེ་བ་གསར་པ་བླངས་ཀྱང་སྔོན་གོམས་མི་ནོར་ཟོག་

འབྱོར་ཁེ་ལམ་རིམ།

316

གསུམ་ལ་སྲེད་ཞེན་མ་བརླགས་པར། སྐུ་གོང་མའི་རྒྱུ་དངོས་མི་སོགས་འཆུག་མེད་ངོས་འཛིན་ཐུབ་མཁན་རིགས་ཀྱང་མིན་རུང་། ཁོ་བོར་གཤིན་གསོན་གྱི་དཀོར་ཟས་བསྡུ་ཕྱིར་མདུན་ན་འཁོད་
པ་རྣམས་ཀྱིས་རྔ་ཇི་ལྟར་བརྡུང་བའི་འགྲོས་དང་མཐུན་པར་སྤྲུལ་སྐུའི་འཁྲབ་སྟོན་བྱེད་དུ་བཅུག་
བྱུང་བ་རིམ་བཞིན་གོམས་ནས་རང་གཤིས་སུ་འཇགས་ཏེ། ད་དུང་གཟི་བརྗིད་ཀྱི་འཚོ་བར་

རློམས་པའི་མངོན་པའི་ང་རྒྱལ་བདག་གིར་བཟུང་བ་འདི་བྱུང་ཞིང་། དམ་པའི་ཚུལ་དགུའི་འཇུག་པ་བྲལ་བས་སྐྱེས་ཆེན་གོང་མའི་མཚན་ཤས་སུ་འགྲོ་བ་ཉིད་ལས་ཞབས་རྗེས་སོན་པའི་བསྟན་འགྲོར་སྲི་ཞུ་འགྲུབ་རྔོ་མ་ཐོགས་ནའང་། རིང་ནས་༸སྐྱབས་གཅིག་བཀའ་དྲིན་ཟླ་མེད་༸རྒྱལ་བའི་
ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རྡོ་རྗེ་འཆང་ཆེན་པོས་མཉེས་བཞིན་རྗེས་སུ་བཟུང་སྟེ། ལམ་རིམ་བློ་སྦྱོང་གི་གསུང་རབ་དུ་མའི་ཟབ་ཁྲིད་ཐོག་མར་མནོས་པ་ནས་བཟུང་། ༸རྒྱལ་མཆོག་བཀའ་དྲིན་ཟླ་མེད་
མཆོག་ལས་ལམ་རིམ་ཁྲིད་ཆེན་བཅོ་བརྒྱད་སོགས་ཀྱི་བཀའ་ཁྲིད་དང་། རིས་སུ་མ་ཆད་པའི་བླ་
མ་དམ་པ་དུ་མའི་ཞལ་སྔ་ནས་ཀྱང་ལམ་ལ་བློ་སྦྱོང་ཚུལ་གསུང་གི་བདུད་རྩི་ཇི་སྙེད་ཅིག་མྱངས་ཏེ། རང་སེམས་ཀོ་བ་སྐམ་པོ་ཅུང་ཟད་བརླན་པར་རེ་བ་འཆའ་བའི་ཀུན་སློང་བསྐྱེད་ཀྱང་། སྒོ་གསུམ་
གྱི་སྤྱོད་པ་ད་དུང་གྱོང་པོར་ལུས་མོད། གོང་མའི་སྐྱེ་ཕྲེང་དུ་སྒྲོ་བཏགས་པ་ངེས་དོན་དུ་རློམས་པའི་བརྟུལ་ཞུགས་ཀྱིས་ཆོས་བཤད་ཚིག་ཏུ་ལུས་པའི་འཆལ་གཏམ་སྒྲོག་པར་ཇི་མི་སྙམ་པ། སྐད་
གཉིས་སྨྲ་་བློ་ལྡན་ཤེས་རབ་ཀྱི་མཚན་བཟང་སྤྱི་བོའི་རྒྱན་དུ་བསྟེན་པའི་བརྫུ་བག་འཆང་བའི་བྲག་
རྒན་སྙིང་ཁམས་ཅན་དེས། ༸སྐྱབས་གཅིག་རྡོ་རྗེ་འཆང་དབང་ཡབ་སྲས་སོགས་ཀྱི་བཀའ་དྲིན་
སྙིང་ལ་འཆང་བཞིན། གསུང་གི་སྙིང་པོ་རྩིས་འཁོར་(གློག་ཀླད་ཀྱང་ཟེར་སྣང་)ནང་འཇུག་རྒྱུའི་
སོར་མོས་འདུ་བྱས་པའི་དགེ་བས་དཔྱོད་ལྡན་དོན་གཉེར་ཅན་ལ་ཆོས་རབ་ཏུ་རྣམ་འབྱེད་ཀྱི་བློ་
མིག་ཐོབ་སྟེ། བཤེས་གཉེན་དམ་པས་རྗེས་སུ་འཛིན་ཅིང་། འདི་ཕྱི་ཀུན་དགེའི་དཔལ་ལ་སྦྱོར་བའི་རྒྱུ་རུ་བསྔོ་བས་མཚམས་སྦྱོར་དང་བཅས། འཇིག་རྟེན་ཁམས་འདིའི་ནུབ་གླིང་ཆར་གཏོགས་རྗར་
མེ་ནིའི་རྒྱལ་ས་“སྦར་ལིན་“དུ་ཡོད་པའི་རང་ཁྱིམ་རིག་གནས་ཀུན་གསལ་ནང་།
སྤྱི་ལོ་ ༢༠༢༢ ཟླ་ ༢ ཚེས་ ༡༥ ཉིན་མཇུག་གྲུབ་པར་བྱས་པའོ༎ ༎